

Ilanngussat 1 – 59: Ilinniarnertuunngorniarfimmi ilinniartitsissutinut pilersaarutit

Takussutissiaq:

Ilinniartitsissutit tamarmik:

Tuniniaaneq A	3
Tuniniaaneq B	8
Issittumi teknologi B	14
Issittumi teknologi C	22
Assilialiorluni eqqumiitsuliorneq B	29
Assilialiorluni eqqumiitsuliorneq C	35
Biologi B	39
Biologi C	45
Danskit oqaasii A	49
Isiginnaartitsineq C	58
Tuluttut A	64
Tuluttut B	70
Tuluttut C	76
Inuussutissarsiutinik sammisaqarneq B	81
Inuussutissarsiorneq pillugu inatsisilerineq C	85
Filosofi C	90
Aningaasalersuineq C	94
Franskisut aallarterlaanut B	99
Fysik B	104
Fysik C	109
Nunalerineq B	114
Nunalerineq C	121
Kalaallisut aallarterlaanut oqaatsillu aappaattut A	127
Kalaallisut ilitsoqqussaralugu oqaatsitut A	133
Oqaluttuarisaaneq B	139
Timersorneq B	144
Timersorneq C	151
Paasissutissiisarnermi teknologi C	155
Nutaaliorneq C	159
Nunat tamat akornanni aningaasaqarneq A	164
Nunat tamat akornanni aningaasaqarneq B	171
Kemi B	176
Kemi C	183
Kulturilerineq B	190
Kulturilerineq C	195
Niuerfinni attaveqatigiinneq C	199
Matematik A	205
Matematik B	213
Matematik C	221

Tusagassiuutilerineq B	226
Tusagassiuutilerineq C	233
Nipilersorneq B	239
Nipilersorneq C	247
Aaqqissuussaaneq C	252
Psykologi C	257
Upperisarsiorneq C	262
Inuiaqatigiilerineq B	267
Inuiaqatigiilerineq C	273
Nalitsinni oqaluttuarisaaneq B	278
Science C	283
Ilinniarnermi periuseq C	287
Ilinniarnermi suliassaq	291
Teknikkimik ilinniartitsissut A – geologi aatsitassallu	295
Teknikkimik ilinniartitsissut A – pinngortitaq avatangiisillu	304
Teknikkimik ilinniartitsissut A – sanaartorneq nukissiuutillu	316
Tyskisut aallarterlaanut B	327
Tyskisut ingerlaqqittunut B	332
Suliffeqarfiit aningaasaqarnerat A	338
Suliffeqarfiit aningaasaqarnerat B	343

Tuniniaaneq A

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Ilinniartitsissut periutsit, pisiniartarnermi pissusilersuutit, niuerfinnik nalilersuineq, niuerfinni attaveqaqatigiittarneq aamma tuniniaanermik aqutsineq pillugit ilisimasaqarfiulersarpoq. Ilinniartitsissumi nunami namminerimi nunallu tamat akornanni aamma suliffeqarfiit niuerneq pillugu aalajangiisarnerannik sammineqartoqartarpoq. Ilinniartitsissummi ilisimatusarnermi periutsit atorneqartarput, tassunga ilanngullugit nalilersuineq, isumaliuteqarneq aamma periutsinik suliaqarneq.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut ilinniartitsissummi atuagarsornikkut periutsitigullu imatut ilisimasaqartigissapput aammalu suliffeqarfiit nunami namminerimi nunanilu tamani ineriartornerat pillugu imatut ilisimasaqartigissapput tuniniaanermi aningaasaqarnermi ajornartorsiutinik tunngavilersuisinnaallutik, eqqarsaasersorsinnaallutik ingerlatitseqqiisinnaallutillu. Ilinniartut aammattaaq suliffeqarfiit nunarsuarmi ilisimanerannik ilisimasaqassapput paasinnissinnaallutillu.

Ilikkagaqartarnermi suliaqartarnermilu piginnaasat

Ilinniartut ilaatigut ingerlaqqilluni ilinniagaqarnermi tuniniaanermi aningaasaqarnermi ajornartorsiutinik ataatsimut isiginnillutik sulisinnaassapput aammalu suliaqarfanni aalajangiinissanut tunngaviliinissaq siunertaralugu paasissutissanik naleqquttunik katersisinnaassallutik nalilersuisinnaassallutillu. Naggasiullugu ilinniartut tuniniaanermi aningaasaqarnermik atuagarsornermik periutsinillu aammalu paasissutissiisarnermi teknologimi atortunik naleqquttunik suliaqarsinnaassallutik.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut kisimiillutik suleqatigiillutillu sulisinnaassapput. Ilinniartut aammattaaq sulinerimi iluatsitsinissamut pingaaruteqartumik tunngavissatut inuttut annertuumik sunniuteqarsinnaanermik ilisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput, suleqatigiiaarluni suleqatinik suleqateqarsinnaassallutik aammalu sulisorisanik, qullersanik, pisisartunik pilersuisinillu suleqateqarsinnaassallutik.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Kalaallit Nunaanni nunarsuullu sinnerani inuiaqatigiinni immikkoortortakkaartoqarneranik anguniakkanillu immikkoortoqarneranik paasisimasaqarneq aammalu immikkoortut anguniakkallu immikkoortut eqqortut paasiniarnissaat tuniniaaviginissaallu suliffeqarfiit

iluatsitsinissaannut apeqquataalluinnarnerat tunngavigalugit sulisinnaassapput. Ilinniartut aammattaaq Kalaallit Nunaanni pingaartumillu nunani allanni tuniniaavinni suliffeqarfiit tunisaqartarnerisa inuiaqatigiinni naleqalersitsilernermit pingaaruteqarneranik paasinninneq tunngavigalugu sulisinnaassapput. Naggasiullugu ilinniartut allamiut kulturiinik eqqortunik paasisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput, tassunga ilanngullugit allamiut kulturiannut tuniniaanermi pilerisaarinermilu pingaaruteqartumik tunngaviusoq iliuuseqartarnerup naleqqussarnissaa, ilinniartullu aamma allamiut kalaallit kulturiannut naleqqussarsinnaanermik ajornartorsiuteqarsinnaanerannik paasinnissinnaassallutik.

3. Iikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Iikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut Kalaallit Nunaat nunallu tamat isiginiarlugit ukuninnga pisinnaasaqassapput:

- a) pissutsit suut suliffeqarfiit tuniniaanerannut pingaarutaasunik aalajangiisinnaaneq,
- b) suliffeqarfiit ineriartoqqinnissaannut tunngassuteqartunik tuniniaanermi unammilligassanik paasiniaasinnaassallutik, erseqqissaasinnaassallutik suliarinnissinnaassallutillu,
- c) tuniniaanermi aningaasasaqarnermi periutsinik atuisinnaassallutik aammalu periutsinut tunngaviusunik taakkulu pissusaannik nassuiaasinnaassallutik,
- d) tuniniaanermi aningaasaqarnermik isumaliutersuutunik suliaqarsinnaassallutik, tassunga ilanngullugit pissutsini aalajangersimasuni tuniniaanermi aningaasaqarnermi pissutsit arlallit imminnut atassuteqarnerannik nassuiaasinnaassallutik,
- e) suliffeqarfiit tuniniaanermi pissusaat pillugit paasissutissanik katersisinnaassallutik, suliaqarsinnaassallutik saqqummiisinnaassallutillu aammalu pissutsini aalajangersimasuni paasissutissat tatiginartuunerannik naleqquttuunerannillu nalilersuisinnaassallutik,
- f) tuniniaanermi aningaasaqarnermi pissutsinik nassuiaasiorsinnaassallutik ingerlatitseqqiisinnaassallutillu aammalu
- g) qarasaasiani atortunik toqqaasinnaassallutik atuisinnaassallutillu.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingarnerit tassaapput:

- a) Periutsit: amerlassutsikkut pitsaassutsikkullu periutsit
- b) Pissutsit siamasissut: avatangiisini pissutsit, Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani
- c) Atuagarsornikkut nunanut allanut attaveqartitsilerneq: tuniniaavinnik toqqaaneq, nunat allanut attaveqartitsilernermit periutsit kulturimilu pissutsit
- d) Periusissianik pilersaaruserneq: suliffeqarfiit iluanni pissutsit, unammilleqatigiinnermut, ineriartortitsinnermut aamma saniatigut aningaasaliinernut periutsit
- e) Ujartuinermit pissutsit: tuniniaaviit angusassat, tuniniaaviit immikkoortuinik immikkoortunillu anguniagassanik toqqaaneq, Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani, aammalu atuisartunut tunisassiortunullu tuniniaanermi pisisarnermit pissusilersuutit pillugit atuagarsorneq

- f) Neqerooruteqartarnermi pissutsit: tuniniaavinnik killiliineq, inuussutissarsiuutit immikkoortuini pissutsit aamma unammilleqatigiinnermi inissisimaneq
- g) Pilerisaarutini katiterineq: nunami namminermi nunanilu tamani tunisassiat, akit, nassiussuineq, takoqqosaarineq aamma tuniniaanermik tuniniaaffinnilu suliniuteqarneq kiisalu pilerisaanermut pilersaarut

3.3 Illassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Illassutitut ilinniakkat imatut toqqarneqassapput, taamaalilluni pingaarnertut ilinniakkat ilanngullugit ilikkagassatut anguniakkat angunissaannut tapersiissallutik. Illassutitut ilinniakkanut ilaassapput tuniniaanermi aningaasaqarnermi atuagassat, tassaagajuttut aviisini allaaserisat, tv-mi aallakaatitat imaluunniit suliffeqarfii nittartagaanni paasisutissat, taakkunanilu ilikkagassatut anguniakkanut tunngassuteqartitsisoqassaaq itisiliisoqarlunilu. Ilinniakkani tunngassuteqartitsisuni sapinngisamik Kalaallit nunaanni nunanilu tamani pissutsinut tunngassuteqartitsisoqassaaq.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- a) Ilinniartitsinerne ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanegassallutik.
- d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginaruuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinerne ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- f) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Tuniniaanermi aningaasaqarnermi ajornartorsiutit erseqqissarneqassapput imminnut ataneri isiginiarlugit aammalu nunani tamani pissutsit tunngavigalugit ilinniartitsissummi atuagarsorneq ilanngullugu. Ajornartorsiutit isiginiarlugit ilinniartitsinerne tunngavik ilinniartitsinerne aaqqissuussinerne qitiusumik inissisimavoq. Taamatut ilinniartitsinerne ilinniartut ilinniartitsissummi alapernaannerat, malussarinnerat nutaaliorsinnaanerallu

annertusarneqassaaq, ilinniartullu ilinniartitsissummi nammineersinnaaner at nalorninatillu iliuseqarsinnaaner at annertusarneqassalluni. Ilinniartitsissummi ajornartorsiutit imatut ersersinneqassapput, inuit, suliffeqarfiit inuussutissarsiutinilu immikkoortut immikkoortillugit. Ilinniartitsissummi ilaapput ilinniartitsissummi tunngaviusumik periutsit, atuagarsorneq iliutsillu atorlugit nalilersuineq aammalu sumiiffinni qanigisani ajornartorsiutinut atassuteqartitsilluni.

4.2 Suleriaatsit

Nammineerluni sulineq, suleqatigiikkaanik klassinilu atuartitsineq paarlakaajaaneqassapput. Suleriaatsit assigiinningsut ilinniartut tuniniaanermi aningaasaqarnermi ajornartorsiutinik nalilersuinnaanerisa siuarsarnissaannut tapersiissapput. Piviusuni pisut tunngavigalugit suliaqartoqartassaaq, suliffeqarfinnik suleqateqartoqassalluni aammalu suliffeqarfinnut pulaartoqartassalluni avataaneersunillu ilinniartitsisoqartassalluni.

Imminut atasumik minnerpaamik ataatsimik ilinniartitsinikkut ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq, tassani suliffeqarfimmik ataatsimik suleqateqarneq aallaaviussalluni. Ilinniartitsinerup ingerlanneqarnerani ilinniartut tuniniaanermi aningaasaqarnermi paasissutissanik suliffeqarfillu aallaavigalugu ajornartorsiutinik suliaqassapput. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi piginnaasaminnik takutitsisinnaassusiat siuarsarneqarluni, piviusullu tunngavigalugit suliffeqarfiup ajornartorsiutaanik nalilersuinnaaner at ineriartortinneqarluni.

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullertut oqaaseqarner at oqaatsillu appaattut oqaaseqarner at isiginiarlugu.

Ilinniartitsissummi ilaavoq ilinniartitsissutip naammassinerani soraarummeerner mi suliniuteqartoqarluni, tassani tiimini 24-t missaanni ilinniartitsisoqassalluni ilinniartitsissummilu ajornartorsiutit qitiusut imaralugit. Ilinniartut suliniummut aallarniutit suliniummik allaaserinnissapput. Suliniummik allaaserinninneq atuarfimmit akuerineqassaaq. Suliniut soraarummeernissamut tunngavittut atorneqarsinnaappat akuersisoqassaaq. Suliniut nalilersuiner mik aalajangiinermillu imaqassaaq. Ilinniartut suliniut suleqatigiilluni suliniutit suliarinissaa toqqarsinnaavaat. Taamaattoqarpat suleqatigiit marluk suliniut annertunerpaamik 25-nik quppernilik tunniutissavaat. Suleqatigiit pingasut annertunerpaamik qupperner it 35-t tunniutissavaat, siumullu taamatut.

Allattarissamik suliaq imatut pilersaarusioneqassaaq ilinniartitsissutini allani allattarissanik suliani siuariartuutaassalluni taakkunungalulu atassuteqartitsisoqassalluni. Imarisaatigut annertussusaatigullu siuariartorneq suliarineqassaaq. Allattarissamik suliaq ilikkagassatut anguniakkat anguneqar nissaannut tapersiutaassaaq, tassunga ilanngullugu ilinniartitsissummi periutsit atuagarsor nerlu atorlugit ilinniartitsissummi ajornartorsiutinik aaqqissuussamik ingerlatitseqqiisinnassuseqarneq. Taamaaliornikkut ilinniartut atuagarsornikkut

naatsorsueqqissaarinernik, allaaserisanik il.il. takunnissinnaanerup ilanngunneqarnissaanut piginnaasaqaleriartussapput. Taakku saniatigut immikkoortortakkaarlugit aqqissuunnerup ilinniartitsissummilu pingaarnertut ilinniakkat ingerlanneqarnissaasa pingaaruteqassusiat aqqissuussamik suliarineqassapput.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaallu artikkiartortillugillu.

4.4 Ilinniartitsissutitut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfiulersunut sanilliutitsilluni.

Ilinniartitsissut suliffeqarfiit avammut tuniniaasarneranni, periusissiani aamma nassiussassanik piareersaanermi aqutsinermilu pissutsit pillugit pingaartumillu inuussutissarsutit pillugit politikkiimi pissutsit, nunat tamat akornanni pissutsit inatsiseqarnermilu pissutsit pillugit ilinniartitsissutitut Nunat tamat akornanni aningaasaqarnek B aamma inuussutissarsutit pillugit inatsisit B annertuumik atassuteqarpoq. Ilinniartitsissut oqaatsinik ilinniartitsissutitut annertuumik atassuteqarpoq, tassa ilinniartitsissummi oqariartutit amerlasoorujussuit tuluttuujummata danskisuujuullutillu, ilinniartitsissummilu oqariartaatsit oqaatsit taaguutitullu kalaallit oqaasiini ilaanngimmata, tassani oqaatsinut taaguutinullu pisortatiguunngitsumik nassuiaatit taamaallaat nassaassaallutik.

Ilinniartitsineq aqqissuunneqassaaq allaganngortitanik saqqummiinermilu periutsit ilinniartut tuniniaanermi aningaasaqarnermik suliaannut sungiusaataannullu pissusissamisoortumik sakkutut ilaatinneqarnissaat isiginiarlugu. Piviusunik suliaqarnermut ajornartorsiutinillu ammasunik sumiiffinnilu qanittuni suliaqarnermut atatillugu ilinniartut internetimut sapinngisamik isersinnaanissaat ilinniartullu paasissutissanik qitiusumik qarasaasiani nalunaarsuiffinni ujarlersinnaanissaat nassaarsinnaanissaallu isiginiarlugit ilinniartitsineq aqqissuunneqassaaq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Inunnik ataasiakkaanik ilitersuineq nalilersuinerlu aqqutigalugu ilinniarnep ingerlanerani tamani ilinniartut ilinniartitsissummi killiffimmini qaffasissutsiminnik ineriartornerminnullu ersarissumik paasisaqalissapput. Tassunga ilanngullugit sammisaqarnerit ilinniartitsissummi

pissarsinermik inuit ataasiakkaat ataatsimullu qisuariartarnerannik annertusaanerit. Nalilersuinermi ilinniartitsissummi anguniakkat tunngaviupput.

5.2 Misilitseriaaseq

Suliniut ilinniartitsinerup ilaatut suliarineqartoq ataaseq, takuuk immikkoortoq 4.2, oqaluttarissatigullu misilitsinneq ataaseq tunngavigalugit suliniut atorlugu misilitsinneq.

Oqaluttariarsorluni militsinnermi soraarummeerneq marluk immikkoortoqarpoq. Soraarummeerneq siuleq suliniut soraarummeerut suliarineqarnikoq aallaavigalugu pissaaq. Soraarummeernerup aappaa suliaq piviusut tunngavigalugit suliaasaq atorlugu suliaasat ilisimaneqanngitsut aallaavigalugit pissaaq. Suliami suliaasaqarfimmi ajornartorsiutinik soraarummeertoq allaaserinnissinnaassusiminik nalilersuisinnaassusiminnillu takutitsinissamik periarfissinneqassaaq. Soraarummeernerit taakku marluk tulleriinnissaat soraarummeertup nammineq aalajangissavaa.

Minutsit 60-it missaanni piareersarnissamut piffissaqartitsisoqassaaq, soraarummeertumullu ataatsimut soraarummeerneq minutsit 30-t missaanni piffissaqartitsisoqassaaq.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Soraarummeertup suliniummi soraarummeerummi suliaanik oqaluttariarsorlunilu misilitsinnermi soraarummeertup ilikkagassatut anguniakkanik qanoq annertutigisumik malitsineranik nalilersuinikkut naliliisoqassaaq. Suliniummi soraarummeerummi nalilersuinermi ilinniartup suliniummik piginnittuuneranik nalilersuineq ilanngunneqassaaq. Marlunnik karakteriliisoqassaaq: Suliniummut soraarummeerummut ataaseq aamma oqaluttariarsorluni soraarummeernermi naammassisaqarneq. Soraarummeertunut ataasiakkaanut karakteriliisoqassaaq. Oqaluttariarsorluni soraarummeernermi naammassisaqarnermik karakteriliinermi immikkoortut taakku marluk assigiimmik oqimaaqatigiissinneqassapput.

Ilangussaq 2

Tuniniaaneq B

1. Ilinniartitsissutip inissisimaneq

Ilinniartitsissut periutsit, pisiniartarnermi pissusilersuutit, niuerfinnik nalilersuineq, niuerfinni attaveqatigiittarneq aamma tuniniaanermik aqutsineq pillugit ilisimasaqarfiulersarpoq. Ilinniartitsissummi suliffeqarfiit pingaartumik Kalaallit Nunaanni avatangiisini pissutsit

aamma suiffearfiit pilerisaanermi aalajangiisarnerat sammeneqarpoq. Ilinniartitsissummi ilisimatusarnermi periutsit atorneqartarput, tassunga ilanngullugit nalilersuineq, isumaliuteqarneq aamma periutsinik suliaqarneq.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut ilinniartitsissummi atuagarsornikkut periutsitigullu imatut ilisimasaqartigissapput aammalu suliffeqarfiit nunami namminerimi nunanilu tamani ineriartornerat pillugu imatut ilisimasaqartigissapput tuniniaanermi aningaasaqarnermi ajornartorsiutinik tunngavilersuisinnaallutik, eqqarsaasersorsinnaallutik ingerlatitseqqiisinnaallutillu. Ilinniartut aammattaaq suliffeqarfiit nunarsuarmi ilisimanerannik ilisimasaqassapput paasinnissinnaallutillu.

Iikkagaqartarnermi suliaqartarnermilu piginnaasat

Ilinniartut ilaatigut ingerlaqqilluni ilinniagaqarnermi tuniniaanermi aningaasaqarnermi ajornartorsiutinik ataatsimut isiginnillutik sulisinnaassapput aammalu suliaqarfinni aalajangiinissanut tunngaviliinissaq siunertaralugu paasissutissanik naleqquttunik katersisinnaassallutik nalilersuisinnaassallutillu. Naggasiullugu ilinniartut tuniniaanermi aningaasaqarnermik atuagarsornermik periutsinillu aammalu paasissutissiisarnermi teknologimi atortunik naleqquttunik suliaqarsinnaassallutik.

Inuttut inuillu akornanni attaveqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut kisimiillutik suleqatigiillutillu sulisinnaassapput. Ilinniartut aammattaaq sulinerimi iluatsitsinissamut pingaaruteqartumik tunngavissatut inuttut annertuumik sunniuteqarsinnaanermik ilisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput, suleqatigiiaarluni suleqatinik suleqateqarsinnaassallutik aammalu sulisorisanik, qullersanik, pisisartunik pilersuisinillu suleqateqarsinnaassallutik.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Kalaallit Nunaanni nunarsuullu sinnerani inuiaqatigiinni immikkoortortakkaartoqarneranik anguniakkanillu immikkoortoqarneranik paasisimasaqarneq aammalu immikkoortut anguniakkallu immikkoortut eqqortut paasiniarnissaat tuniniaaviginissaallu suliffeqarfiit iluatsitsinissaannut apeqqutaalluinnarnerat tunngavigalugit sulisinnaassapput. Ilinniartut aammattaaq Kalaallit Nunaanni pingaartumillu nunani allanni tuniniaavinni suliffeqarfiit tunisaqartarnerisa inuiaqatigiinni naleqalersitsilernermit pingaaruteqarneranik paasinninneq tunngavigalugu sulisinnaassapput. Naggasiullugu ilinniartut allamiut kulturiinik eqqortunik paasisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput, tassunga ilanngullugit allamiut kulturiannut tuniniaanermi pilerisaarinermilu pingaaruteqartumik tunngavisoq iliuuseqartarnerup naleqqussarnissaa, ilinniartullu aamma allamiut kalaallit kulturiannut naleqqussarsinnaanermik ajornartorsiuteqarsinnaanerannik paasinnissinnaassallutik.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut pingaartumik Kalaallit Nunaat isiginiarlugu ukuninnga pisinnaasaqassapput:

- a) pissutsit suut suliffeqarfiit tuniniaanerannut pingaarutaasunik aalajangiisinnaaneq,
- b) suliffeqarfiit ineriartoqqinnissaannut tunngassuteqartunik tuniniaanermi unammilligassanik paasinaasinnaassallutik, erseqqissaasinnaassallutik suliarinnissinnaassallutillu,
- c) tuniniaanermi periutsinik ajornanngitsunik atuisinnaassallutik periutsinillu nassuiaasinnaassallutik,
- d) tuniniaanermi aningaasaqarnermik isumaliutersuutinik suliaqarsinnaassallutik, tassunga ilanngullugit pissutsini aalajangersimasuni tuniniaanermi aningaasaqarnermi pissutsit arlallit killilikkat imminnut atassuteqarnerannik nassuiaasinnaassallutik,
- e) suliffeqarfiit tuniniaanermi pissusaat nalinginnaasut pillugit paasissutissanik katersisinnaassallutik, suliaqarsinnaassallutik saqqummiisinnaassallutillu aammalu paasissutissat tatiginartuunerannik nalilersuisinnaassallutik,
- f) tuniniaanermi aningaasaqarnermi pissutsinik nassuiaasiorsinnaassallutik ingerlatitseqqisinnaassallutillu aammalu
- g) qarasaasiani atortunik toqqaasinnaassallutik atuisinnaassallutillu.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit tassaapput:

- a) Periutsit: amerlassutsikkut pitsaassutsikkullu periutsit
- b) Pissutsit siamasissut: avatangiisini pissutsit
- c) Periusissianik pilersaarusiorneq: suliffeqarfiit iluanni pissutsit, tuniniaavinnik toqqaaneq periusissiornerlu
- d) Ujartuinermi pissutsit: tuniniaaviit angissusaat, tuniniaaviit immikkoortuinik immikkoortunillu anguniagassanik toqqaaneq, atuisartunut tuniniaavinni pisisarnermi pissusilersuutit
- e) Neqerooruteqartarnermi pissutsit: tuniniaavinnik killiliineq unammilleqatigiinnermilu inissisimaneq
- f) Pilersaarutininik katiterineq: tunisassiat, akit, nassiussuineq, takoqqosaarineq aamma

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassannigilaat. Ilassutitut ilinniakkat imatut toqqaarneqassapput, taamaalilluni pingaarnertut ilinniakkat ilanngullugit ilikkagassatut anguniakkat angunissaannut tapersiissallutik. Ilassutitut ilinniakkanut ilaassapput tuniniaanermi aningaasaqarnermi atuagassat, tassaagajuttut aviisini allaaserisat, tv-mi aallakaatitat imaluunniit suliffeqarfiit nittartagaanni paasisutissat, taakkunanilu ilikkagassatut anguniakkanut tunngassuteqartitsisoqassaaq itisiliisoqarlunilu. ilassutitut ilinniakkani Kalaallit nunaanni

nunanilu tamani pissutsinut ilaatigullu aamma nunat tamat akornanni pissutsinut tunngassuteqartitsisoqassaaq.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanegassallutik.
- d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginaruuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- f) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Tuniniaanermi aningaasaqarnermi ajornartorsiutit erseqqissarneqassapput imminnut ataneri isiginiarlugit aammalu nunani tamani pissutsit tunngavigalugit ilinniartitsissummi atuagarsorneq ilanngullugu. Piviusut isiginiarlugit ilinniartitsinermi tunngavik ilinniartitsinermik aaqqissuussinermi qitiusumik inissisimavoq. Taamatut ilinniartitsinermi ilinniartut ilinniartitsissummi alapernaannerat, malussarinnerat nutaaliorsinnaanerallu annertusarneqassaaq, ilinniartullu ilinniartitsissummi nammineersinnaanerat nalorninatillu iliuuseqarsinnaanerat annertusarneqassalluni. Ilinniartitsissummi ajornartorsiutit imatut ersersinneqassapput, inuit, suliffeqarfiit inuussutissarsiutinilu immikkoortut immikkoortillugit. Ilinniartitsissummi ilaapput ilinniartitsissummi tunngaviusumik periutsit, atuagarsorneq iliuutsillu atorlugit nalilersuineq aammalu sumiiffinni qanigisani ajornartorsiutinut atassuteqartitsilluni.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsisut suleriaatsinik toqqaanermi allanngorartitsilluni siuariartuutaasunngorlugulu aaqqissuunneqassaaq. Nammineerluni sulineq, suleqatigiikkaanik klassinilu atuartitsineq paarlakaajaanegassapput. Suleriaatsit assigiinngitsut ilinniartut tuniniaanermi

anigaasaqarnermi ajornartorsiutinik nalilersuisinnaanerisa siuarsarnissaannut tapersiissapput. Piviusuni pisut tunngavigalugit suliaqartoqartassaaq, suliffeqarfinnik suleqateqartoqassalluni aammalu suliffeqarfinnut pulaartoqartassalluni avataaneersunillu ilinniartitsisoqartassalluni.

Imminut atasumik minnerpaamik ataatsimik ilinniartitsinikkut ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq, tassani suliffeqarfinnik ataatsimik suleqateqarneq aallaaviussalluni. Ilinniartitsinerup ingerlanneqarnerani ilinniartut tuniniaanermi anigaasaqarnermi paasissutissanik suliffeqarfillu aallaavigalugu ajornartorsiutinik suliaqassapput. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi piginnaasaminnik takutitsisinnaassusiat siuarsarneqarluni, piviusullu tunngavigalugit suliffeqarfiup ajornartorsiutaanik nalilersuisinnaanerit ineriartortinneqarluni. Ilinniarnermi angusat misilitseriaatsimi b)-mi oqaluttariarsorluni soraarummeernermut atugassangortinneqarsinnaalluni uppersararneqassaaq.

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullertut oqaaseqarnerat oqaatsillu aappaattut oqaaseqarnerat isiginiarlugu.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaallu artikkiartortillugillu.

4.4 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfiulersunut sanilliutitsilluni.

Ilinniartitsissut nunat tamat akornanni kulturillu assigiinngitsut akornanni ajornartorsiutit pillugit aammalu inuussutissarsiutini politikikkut pissutsit pillugit inatsiseqarnermilu immikkoortut pillugit ajornartorsiutit pillugit inulerinermik ilinniartitsissutinut atassuteqassaaq. Ilinniartitsissut oqaatsinik ilinniartitsissutinut annertuumik atassuteqarpoq, tassa ilinniartitsissummi oqariartuutit amerlasoorujussuit tuluttuujummata danskisuujuullutillu, ilinniartitsissummilu oqariartaatsit oqaatsit taaguutitullu kalaallit oqaasiini ilaanngimmata, tassani oqaatsinut taaguutinullu pisortatiguunngitsumik nassuiaatit taamaallaat nassaassaallutik. Pingaarnertut ilinniartitsissutit ilassutitullu ilinniartitsissutit toqqarneqassapput suliarineqarlutillu, taamaalillutik suliffeqarfinni anigaasaqarneq B-mut aamma piviusut tunngavigalugit inuussutissarsiutinik sammisaqarneq B-mut suliaqarfinni atassuteqarnerannut annertusisitsinermut tapersiitillugu.

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq allaganngortitanik saqqummiinermilu periutsit ilinniartut tuniniaanermi aningaasaqarnermik suliaannut sungiusaataannullu pissusissamisoorumik sakkutut ilaatinneqarnissaat isiginiarlugu. Piviusunik suliaqarnermut ajornartorsiutinillu ammasunik sumiiffinnilu qanittuni suliaqarnermut atatillugu ilinniartut internetimut sapinngisamik isersinnaanissaat ilinniartullu paasissutissanik qitiusumik qarasaasiani nalunaarsuiffinni ujarlersinnaanissaat nassaarsinnaanissaallu isiginiarlugit ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Inunnik ataasiakkaanik ilitersuineq nalilersuinerlu aqputigalugu ilinniarnep ingerlanerani tamani ilinniartut ilinniartitsissummi killiffimmini qaffasissutsiminnik ineriartornerminnullu ersarissumik paasisaqalissapput. Tassunga ilanngullugit sammisaqarnerit ilinniartitsissummi pissarsineramik inuit ataasiakkaat ataatsimullu qisuariartarnerannik annertusaanerit. Nalilersuinermi ilinniartitsissummi anguniakkat tunngaviupput.

5.2. Misilitseriaatsit

Misilitseriaatsit marluk ataaniittut atuarfiup klassiitut ataasiakkaanut toqqassavai:

Misilitseriaaseq a

Suliaq piviusut tunngavigalugit suliaasaq atorlugu suliaasat ilisimaneqanngitsut tunngavigalugit quppernernerik marlunniit pingasunut apeqqutit sisamat missaat tassunga atasut ilanngullugit oqaluttariarsorluni misilitsinneq.

Minutsit 60-it missaanni piareersarnissamut piffissaqartitsisoqassaaq, soraarummeertumullu ataatsimut soraarummeerneq minutsit 30-t missaanni piffissaqartitsisoqassaaq.

Soraarummeertoqassaaq soraarummeertup apeqqutigineqartunik akissuteqarnera aallaavigalugu soraarummeertup soraarummeertitsisullu oqaloqatigiinnerisigut.

Misilitseriaaseq b

Ilinniartup ilaatigut ilinniarnermik imminut atasumik uppernarsaanera tunngavigalugu, takuuk immikkoortoq 4.2, ilaatigullu suliaasat ilisimaneqanngitsut tunngavigalugit quppernernerik nalinginnaasunik marlunnik apeqqutit pingasut missaat tassunga atasut ilanngullugit oqaluttariarsorluni misilitsinneq.

Minutsit 60-it missaanni piareersarnissamut piffissaqartitsisoqassaaq, soraarummeertumullu ataatsimut soraarummeerneq minutsit 30-t missaanni piffissaqartitsisoqassaaq.

Soraarummeerneq immikkoortunut marlunnut avitaavoq. Immikkoortumi siullermi imminnut atasumik ilinniarnermik ingerlatsinermi soraarummeertoq suliffeqarfimmik suliaqarnerminik

saqqummiissaaq soraarummeertitsisumit itisiliilluni apeqquteqartoqartarluni. Immikkoortup aappaani oqaaseqatigiit ilisimaneqanngitsut aallaavigineqassapput apeqqutit tassunga atasut ilanngullugit aammalu soraarummeertup soraarummeertitsisullu akornanni oqaloqatigiinnertut ingerlanneqassalluni. Piffissaq soraarummeerfik immikkoortunut taakkununga marlunnt assigiimmik agguarneqassaaq.

5.3. Naliliinermi tunngaviit

Soraarummeertup ilikkagassatut anguniakkanik qanoq annertutigisumik malitsineranik nalilersuinikkut naliliisoqassaaq. Ataatsimut isiginnilluni naliliineq aallaavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Ilanngussaq 3

Issittumi teknologi B

1 Ilinniartitsissutip inissisimanagera

Ilinniartitsissut issittumi teknologi tassaavoq teknologimi aaqqiissutit inuiaqatigiinnilu ajornartorsiutit imminnut atanerat. Ilinniartitsissummi teknologimi ineriartortitsinerup inuiaqatigiinnilu ineriartortitsinerup imminnut ataneramik nalilersuinerit ilanngunneqarput teknologimillu nalilersuisoqarluni. Ilinnartitsissummi sammineqarput tunisassianik ineriartortsinermi aammalu teknikkip, ilisimasat aaqqissuussaanerup tunisassiallu imminnut atanerat ilanngullugit inuiaqatigiinni ajornartorsiutit. Teknikkimik aamma pinngortitamik ilisimatusarnermik ilisimasat sannavimmi laboratoriamilu sulinerit ataqatigiissarneqarput.

Kalaallit kulturiat aallaavigalugu teknologimik pilersinnermik ilinniartitsissutip immikkoortui imaqarput, tassanilu teknologip inuiaqatigiillu ataqatigiinnerannik paasinnineq kiisalu suliamik ingerlatsinermi tamarmiusumi nalilersuineq immikkoortualunnillu ataatsimoortitsineq aqutugalugu teknologi qanoq pilersinneqartarneranni paasinnineq aallaaviupput. Ilinniartitsissummi ajornartorsiutit tunngavigalugit ilinniartitseriaaseq aqutugalugu sulineri aaqqiissutissanik nassaarniarneq atuagarsornermilu ajornartorsiutit suliarineqarput.

Ilinniartitsissut ilinniarnertuunngorniarfiup pisunut qanittuuneranut nalitsinnullu tunngassuteqarneranut peqataatitsivoq aammalu ilinniartitsissutit ilaat ilinniagaqarnermut ilisarnaammik pilersitsisinnaavoq. Ilinniartitsissummi periuseq tassaavoq sivilisunerusumi suliniunni suliaqarnermi ajornartorsiutit tunngavigalugit ilikkagaqartarneq. Suliniutinik suliaqarnerit kinguneraat ilinniagaqarnermi ilinniartitsissutit ataasiakkaat ataqatigiissillugit

atorneqarsinnaanerit, tassanilu suliamik ingerlatsinermik ilisimasat naleqquttumik ataqatigiissinneqarput.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

ilinniartut teknologip ajornartorsiutinik pilersitsisarnerani teknologip ajornartorsiutinik aaqqissuutaasarneranik aammalu inuiaqatigiinni teknologip kingunerinik isiginninniarluni teknologip ineriartortinneqarnerani ingerlatsisut soqutigisaqartullu peqataatinneqarnissaasa pisariaqassusianik ilisimasaqassapput. Ilinniartut tassunga atatillugu teknologinik assigiinngitsunik inuussutissarsiuutini atorneqartartunik, isumassarsianik ineriartortitsinermik aamma tunisassianik ineriartortitsinermut atatillugu nutaaliarluni anguniagaqarlunilu sulianik ingerlatsisarnerit pingaaruteqassusiannik ilisimasusasaqassapput.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniakkap sammiviani ilinniartitsissutini assigiinngitsuni atuagarsornermi ilisimasat tunngavigalugit ilinniartut ajornartorsiutinik piviusunut qanittunik katitikkanillu nalilersuinnassapput. Ilinniartut sannavimmi laboratoriamilu pinngortitamik ilisimatusarnermi atuagarsorneq sulianillu ingerlatsineq ataqatigiissillugit sulisinnaassapput aammalu pilersitsinermi suleriaatsinik tunngavigissallugu. Ilinniartut suliniummik takingaatsiartumik suliaqarnermi ajornartorsiutit tunngavigalugit ilikkagaqartarnermik misilittagaqalissapput, tassunga ilanngullugit ilinniarnermi sulinermilu periutsit ingerlaqqilluni ilinniagaqarnermut naleqquttut.

Inuttut inuillu akornanni attaveqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut pingaartumik ingeniøritut ilinniarnermi, teknikkimik, teknologimik aamma pinngortitamik ilisimatusarnermik ingerlaqqilluni ilinniagaqarnissamut piginnaasaqalissapput.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut pinngortitamik ilisimatusarnerup, teknologip inuiaqatigiinnilu ineriartortitsinerup imminnut atanerannik ilisimasaqarneq tunngavigalugu inuiaqatigiinni pissutsinut atatillugu teknologimik ineriartortitsinermik isornartorsiuvillutik qisuariaateqarlutillu isummersinnaassapput.

3 Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaasarilissavaat:

- a) inuiaqatigiinni ajornartorsiutinik nalilersuineq uppersaasiornernerlu aamma tunisassianik kiisalu tunisassianik ajornartorsiutip aaqqinnissaanut tapersiisunik ineriartortitsinermi aaqqissuussamik periutsit atorsinnaallugit,
- b) misilittakkat tunngavigalugit ajornartorsiutip uppersaasiornissaanut misissuinermik ingerlatsineq,

- c) misilittaanerit ilusilersornissaanut pinngortitamik ilisimatusarnermi periutsit atorlugit,
- d) tunisassianik ineriartortitsinermut atatillugu isumassarsianik ineriartortitsinermut periutsit atorlugit,
- e) tunisassianik ineriartortitsinermut atatillugu avatangiisut suliniutaannut pissutsit pingaarnerit sunniutaallu aammalu avatangiisut pillugit isumaliutersuutit nassuiarlugit,
- f) ilinniarfimmi sannavinni laboratoriamilu tunisassianik illersorneqarsinnaasumik tunisassiornermi suliamik pitsaasumik ingerlatsinermi atortut periutsillu atornerat, isumannaallisaanermik peqqissutsimillu suliaqartarneq kiisalu tunisassiat pitsaasumik pitsaassusilinnik tunisassiornermi tunisassiat pitsaassusaannik nalilersuineq uppersaasiernerlu,
- g) teknologimut atatillugu aamma tunisassianik ineriartortitsinermut tunisassiornermullu atatillugu pinngortitamik ilisimatusarnermi ilisimasat naleqquttut atorlugit nassuiarlugillu,
- h) teknologimi ilisimasat qanoq pilersinneqartarnerat nassuiarlugu, tassunga ilanngullugit isummat atuagarsornerlu teknologimik ineriartortitsinermi tunngaviusut aamma teknologip inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut atassuteqarnera,
- i) teknologit toqqakkat oqaluttuarisaanermi ineriartortinneqarneranut nassuiarlugu,
- j) ajornartorsiutit tunngavigalugit suliniuteqarnerni annertunerusuni nammineerluni allallu peqatigalugit sulineq aamma suliniuteqarnerup pilersaarusierneranut, ingerlanneranut nalilersorneranullu periutsit atorlugit,
- k) suliniuteqarneq allaganngorlugu, oqaluinnarluni takuneqarsinnaasunillu uppersaasorlugu saqqummiullugulu aamma
- l) allattarissat oqaluttarissallu atorlugit ilisimasanik uppersartumik eqqortumik ingerlatitseqqiineq.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:

Atortut aamma suliareqqiinermi suleriaatsit

- a) atortut toqqakkat, taakku atorineqarsinnaasusiat, pilersinneqarnerat pisunilu assigiinngitsuni atorineqarsinnaasusiat
- b) atortut elektroniskit toqqakkat, taakku pilersinneqarnerat, sulisaaseq atorineqartarnerallu,
- c) ataasiakkaani sulinerit, suleriaatsit, atortunut toqqakkanut atatillugu suliareqqiinermi katiterinermilu periutsit aamma
- d) sannavinni laboratorianilu sulinerit atatillugu isumannaallisaaneq peqqissuserlu.

Teknologimik avatangiisinillu nalilersuineq

- e) teknologi teknikkitut, ilisimasat, aaqquussuussaneq tunisassiallu,
- f) teknologimik ineriartortitsineq allanngorannigsumik katiterillunilu ineriartortitsinertut,
- g) teknologimik nalilersuineq kingunissaanik nalilersuinertut, tamanik nalilersuineq kinguneqartussamillu nalilersuineq,

- h) nunarsuarmi, nunarsuup immikkoortuini sumiiffinnilu avatangiisinut sunniutitut pissutaasut sunniuttarnerillu aamma
- i) avatangiisinik nalilersuineq, atortut tunisassiallu avatangiisinik sunniutaannik nalilersuineq.

Tunisassianik ineriartortitsineq

- j) isumassarsianik ineriartortitsinermit periutsit,
- k) tunisassianik aaqqissuussamik ineriartortitsineq, ingerlariaatsit pisariaqartitanik paasisaqarnek, pisariaqartitanik misissuineq, tunisassiornermit periutsit, tunisassianik ilusilersuineq aamma tunisassiornermik piareersaaneq ilanngullugit,
- l) tunisassianik toqqakkanik ilusilersuinermit atatillugu ilusii atuuffiilu aamma
- m) tunisassioriaatsit, ataasiakkaanik, tullerianaanik amerlasoorsuanngorlugillu tunisassiornek.

Suliniuteqarnermit suleriaatsit

- n) ajornartorsiummik oqaasertalersuineq,
- o) paasissutissanik katersuinermit, toqqaanermi suliareqqiinermit ajornartorsiummik oqaasertalersuineq uppernarsaasiorerlu,
- p) paasissutissanik katersuinermit pitsaassutsikkut annertussutsikkullu periuseq,
- q) suliniummik pilersaarusiornek aamma
- r) ilinniartut akornanni, ilinniartut ilitsersuisullu akornanni aamma ilinniartut suleqatigiillu avataneersut akornanni suleqatigiinnermit attaveqarnerit.

Uppernarsaasiorneq saqqummiinerlu

- s) teknikkikkut titartakkat,
- t) sulinermit titartakkat, diagrammit, flowdiagrammit, katiterinermit titartakkat atortunillu ataasiakkaanik allattuiffiit,
- u) teknikkikkut nalunaarusiat isikkulersornerat,
- v) suliniummik saqqummiinermit takutitsinermit atortut
- w) allattariarsorluni oqaluttariarsorlunilu ingerlatitseqqiineq aamma
- x) pissarsiaqarfinnik atuineq nalunaarnerlu.

3.3 Ilasutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassannigilaat. Ilasutitut ilinniakkat ilinniakkat pingaarnertit itisilissavaat taakkunungalu atassuteqartitsissallutik, suliniutinullu atatillugu sammisaqarfiit nutaat ilanngunneqarsinnaapput. Ilasutitut ilinniakkat tassaassapput ilinniakkat ajornartorsiummut toqqakkamut suliamullu toqqakkamut atassuteqartut. Ilasutitut ilinniakkat aamma ilinniakkap sammiviani ilinniartitsissutinik allanik suleqatigiissitsinissamut periarfissiissapput. Ilasutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaannut nunallu tamat akornanni pissutsinut sapinngisamik atassuteqartinneqassapput.

4. Ilinniartitsinermit aaqqissuussineq

4.1 Ilinniartitsinermit aaqqissuussineq

- a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginarartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartitsineq sivisunerusumi suliniummik ingerlatsilluni ajornartorsiutit tunngavigalugit ilikkagaqartarnerut aaqqissuunneqassaaq. Ilinniartitsissummi ilinniakkat ataatsimoortutut misigineqarnissaat pingaartinneqassaaq. Ilinniartitsissummi ilinniakkanik suliaqarnermut atatillugu maannakkut piviusut tunngavigalugit suliat suliaassallu imaluunniit suliniutit ilinniakkanut sammiveqartut ilaapput. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit akornanni paarlakaajaartitsisoqarluni, tassani piffissami sikinnerusartumik ilinniartitsisumit aqutamik ilinniartitsineq pisariaqassalluni, tassunga ilanngullugit suliniutinik saqqummiussanik, sannavimmik atuineramik il.il. saqqummiisoqartassalluni. Ilinniartitsisut aquaannik ilinniartitsinerup ilaa ilisimatusarnermi nassuiaanernik paasinertut aaqqissuunneqarluarsinnaavoq, taamaalilluni suliniutinik suliaqarnerup aallartinneginerani tunngaviusumik pingaarnertut ilinniakkani immikkoortunik uppernarsaatinilu ilinniartut ilinniarnissaat qulakkeerneqassalluni.

Suliniutinik suliaqarnermi sannavinni laboratorianilu sulineq annertuumik ilaassaaq, aammalu atuagarsornerup sulianillu suliaqarnerup imminnut atanerat pingaartinneqassalluni. Suliniutinut aallaavittut ilinniartitsisoq suliniutinut siunnersuussiussaaq, tassani suliniutini ilikkagassatut anguniakkat ersissallutik. Inuiaqatigiinni ajornartorsiut aallaavigalugu ajornartorsiutit tunngavigalugit suliniutinut ajornartorsiutit aalajangersimasut atorlugit suliniutinik ingerlatsinermi siuariartortoqassaaq.

4.2 Suleriaatsit

Issittumi teknologi B tassaavoq suliniutit atorlugit ilinniartitsissut, tassani ilinniartut arlallit suleqatigiillutik sulissallutik, aammalu sannavimmi laboratoriamilu sulineq ilinniartitsinermut

annertuumik ilaassalluni. Laboratoriani sannavinnilu isumannaallisaanermut piumasaqaatit ilinniartut ilisimassavaat sakkullu atornissaat ilisimassallugu.

Ilinniartitsineq nalinginnaasumik ukiup aappaata affaanut aaqqissuunneqassaaq, tassani ingerlatsinermi siullermi suliniutit ilikkagassanut tunngasut suliniutillu ajornartorsiutinut aalajangersimasunut tunngasut isiginiarneqassallutik, ingerlatsinerup aappaani ajornartorsiutit tunngavigalugit suliniutit ingerlanneqassapput, tassani maannakkut ilikkagassat pingaernerit ilaat ataavartumik saqqummiunneqartassallutik. Suliniutinik suliaqarnermi ilaapput ajornartorsiutinik toqqakkanik nalilersuineq uppersaasiernerlu, tunisassianik ineriartortitsineq aamma tunisassianik suliaqavinnerit.

Suliniutini teknikkimi aamma pinngortitamik ilisimatusarnermi ilisimasat ilinniartut atussavaat, tunisassianik ineriartortitsinermit atatillugu avatangiisit pillugit isumaliutersuuteqartoqassalluni aammalu ineriartortitserup, tunisassiat inuiaqatigiillu imminnut atanerat paasissutissiissutigineqassalluni.

Taassuma saniatigut piffissani sivikitsuni (pikkorissarnerni) ilinniartitsissummi oqaluttuarisaanermut tunngasut ilinniartitsissutigineqartariaqarput.

Ilinniarnermik ingerlatsinermi tamani ilinniartut allattariarsorlutik sulinermi piginnaasatik ilisimasatillu uppersaartassavaat. Allattariarsorluni sulineq imatut aaqqissuunneqassaaq, ilinniartitsissutini allani allattariarsorluni sulinermi siuariartortoqarluni taakkununngalu atassuteqartitsilluni. Allattariarsorneq ulluinnarni ilinniartitsinerup ilagaa ingerlaavartumik suleriaasiulluni, ilinniartut taamaalillutik allattariarsorneq isumaqarluartutut pisariaqartutullu misigissallugu. Allattariarsorneq nalunaarusiani annerusuni teknikkimik ilisimasanik, sulinermit uppersaasiornermillu ingerlatitseqqinermut tapersiivoq (titartakkat, tabelit, takussutissiaagallartut, diagrammit il.il.). Allattariarsorluni sulinermi angusat, naleqqutsillugu, elektroniskimik saqqummiinermik taarserneqarsinnaavoq.

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarlugit. Ilinniartut ilinniartitsissummi siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqassapput.

Naleqqutsillugu taamaaliorsinnaasoqartillugulu teknologimik suliniutini IT atorneqassaaq, tassunga ilanngullugu paasissutissanik ujarlernermit, paasissutissanik katersuinermit, naatsorsuinermit, nalunaarusiamik allannermit, uppersaasiornermut saqqummiinermullu atatillugu. IT-p atorneqarnerani suliniummik suliaqarnermi nalinginnaasumik sakkutut ilaavoq.

Ilinniartut naggasiullugu ilinniartitsissummi suliniummik misilitsinnissamut soraarummeernissamut suliniummik immikkut suliaqassapput. Suliniut immikkut piffissami

suliniuteqarnermi ingerlanneqassaaq, ilinniartitsinerup nalinginnaasup avataani. Piffissami suliniuteqarfimmi ilinniartut suliniummi siunnersorteqassapput.

Suliniutissatut siunnersuutit, qitiusumit suliakkiissutigineqartut oqaasertalersorneqassapput taamaalilluni ilikkagassatut anguniakkat ilanngunneqassallutik, inuiaqatigiinni ajornartorsiutit suut ilinniartut suliniummi aallaavigissaneraat, kiisalu suliniut ajornartorsiummillu aaqqiissut pillugu immikkut pissusaasinnaasut, piunasaqaataasinnaasut tunngavissaasinnaasullu paasissutissiissutigineqassapput. Siunnersuutit akornanni ilinniartut toqqaassapput.

Ilinniartut ataasiakkaarlutik imaluunniit ilinniartut sisamat tikillugit suliniummik allaaserinninnermik aallarnerneqassaaq, allaaserinninnerlu suliamik ingerlatsinermut qaffasissutsikkullu naleqquppat atuarfiullu sinaakkutaasa iluanni ingerlatsinermi ingerlatsilluarnermi ingerlanneqarsinnaappat ilinniarfimmit akuerineqassaaq.

Piffissami suliniuteqarfimmi sapaatip akunnerani kingullermi allanik nalinginnaasunik ilinniartitsisoqassanngilaq. Piffissaq suliniuteqarfik tassaavoq tiimit 45-t missaat sapaatillu akunnerini arfinillit missaanni ingerlanneqassalluni. Ilinniartut allattariarsorlutik nalunaarummik aammalu suliamik imaluunniit suliamik ingerlatsinermik piffissami ilinniarfiup soraarummeernissamat pilersaarusiaani ersittumi tunniussissapput. Nalunaarusiaq ilinniartitsissumi ukiumoortumik karakteriliinnermut tunngavinnut ilaassaaq.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik atuinerat ilinniartitsissummilu taaguutinik paasinninnerat atuinerallu aaqqissuussamik ineriartortillugu. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi taassuma siuliani oqaatsinik taaguutinillu paasinnissinnaaleriartortillugit.

4.4 Ilinniartitsissutitut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit arlalinni piffissap ilaani sulisoqartarluni ilinniartitsissutinilu allani ilisimasaqarfinnut sanilliussilluni. Issittumi teknologimi B-mi suliniutinut atatillugu ilinniartitsissutit allani ilinniartitsinermi ilinniartut ilisimasaat atorneqassapput, taamaalilluni ilinniartitsissummi suliamik ingerlatsinermit itisiliinissaq taparserneqassalluni. Issittumi teknologi B ilinniartitsissutitut danskisut aamma pinngortitamk ilisimatusarneq suleqatigiissitsinermit ilaavoq, tassani ilinniartitsissut ilisimasanut periutsinullu issittumi teknologimi B-mi suliniutinut atatillugu ilinniartut atorsinnaasaannut tapersiissalluni. Ilinniartitsissutinik allanik suleqatigiissitsineq, tassunga pingaartumik ilinniartitsissummik pingortitamk ilisimatusarneq, annertuumik pingaartinneqassaaq. Pingaarnertut ilikkagassanik saniatigullu ilikkagassanik piviusunngortitsinermit toqqaaneq suliarinninnermillu suliamik ingerlatsinermit ataqatigiinnermut annertusaanermik tapersiissaaq.

5 Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuineq

Ingerlaavartumik nalilersuisarnej suliamik ingerlatsineri piginnaasanik suleriaatsinillu atorneqartunik atuisinnaassuseqarnermik erseqqarissumik takutitsissaaq. Nalilersuineq ingerlanneqassaaq, ilinniartut taamaalillutik ilinniartitsissummi killiffimmik ingerlaavartumik paasisaartillugit. Nalilersuineq ingerlanneqassaaq ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkat anguniakkallu suliniuteqarnermik suliaqarnerup aallartinnerani ilinniartitsisup aalajangersagai kiisalu ilinniartup ilinniagaqarnermini nammineq anguniagai tunngavigalugit.

5.2 Misilitseriaatsit

Immikkoortumi 4.2-mi allaaserineqartutut suliniummik misilitsinneq tunngavigalugu ilinniartut soraarummeernissamat suliniutaat.

Misilitsinneq tassaavoq ilinniartup allaganngorlugu nalunaarusiaa, ilinniartup suliaa suliamik ingerlatsineq ataaseq ilanngullugit oqaluttariarsorluni misilitsinneq ilanngullugu.

Oqaluttariarsorluni misilitsinnginnermi nalunaarusiap assilineri ilinniartup censorimut nassutissavaa. Ajornartorsiutit suut soraarummeertup itisilissanerai pillugit oqaluttariarsorluni misilitsinnginnermi soraarummeertitsisoq censorilu oqaloqatigiissutigissavaat.

Piareersarnissamat piffissaliisoqassanngilaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 30-t missaaniissaaq.

Oqaluttariarsorluni misilitsinneq tassaavoq soraarummeertup suliniumminik ilisaritsinera saqqummiinalu, soraarummeertitsisumit itisiliilluni apeqqutinik ilallugu. Suliniut aallaavigalugu oqaluttariarsorluni misilitsinneq aamma imaqarpoq itisiliilluni oqaloqatigiinnermik, taannalu imaqarpoq ilinniartitsissummi pingaarnertut ilinniakkat ilassutitillu ilinniakkat tamarmiusut iluanni sammisat naleqquttut. Ilinniartup suliniummik ilisaritsinera saqqummiinalu piffissap soraarummeerfusup annertunerpaamik affaanik sivilissuseqassaaq.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Soraarummeertup ukuninnga piginnaasaqartiginera tamanut tunngasumik pingaartinneqassaaq.

Nalunaarusiaq

- a) uppernarsaatit attaveqarnerillu nalilernerat, tassungalu ilanngullugit paasiuminartuunerat, imminnut atanerat, pissarsivinnik innersuussinerit teknikkikkullu uppernarsaatit,
- b) suliniummi ajornartorsiutinik uppernarsaasiorneq suliareqqiinerlu,

- c) piunasaqaatinut aalajangerneqartunut toqqakkanullu suliamik ingerlatsinermi tunngavilersukkat,
- d) sulianik ineriartortitsinermi suliamik ingerlatsinerup, suliap inuiaqatigiillu akornanni ataqatigiissitsineq, tassunga ilanngullugit avatangiisit pillugit isumaliutersuutit,
- e) ilinniakkat sammiviani ilinniartitsissutini allani ilisimasaniq naleqquttunik ilanngussineq aama
- f) suliniummik pilersaaruserneq nalilersuinerlu.

Suliaq

- a) saqqummiinermi peqqissaarneq suliamillu ingerlatsinermik piginnaasaqarneq,
- b) piunasaqaatitut aalajangikkanut tunngatillugu isumassarsiaq, immikkuullarissuuneq pitsassuserlu.

Oqaluttariarsorluni misilitsinneq

- a) suliniummik oqaluttariarsorluni ilisarititsineq
- b) aaqqiissutit toqqarneqartut pillugit nassuiaaneq,
- c) suliniummi atuagarsornermik suliamillu ingerlatsinermik ataqatigiissaarisinnaassuseq
- d) suliniutip imarisaanut tunngatillugu piginnittuunermik ilinniartup takutitsinera aamma
- e) itisiliilluni ilassutitullu apeqqutinut akissuteqarneq.

Suliniut pillugu nalunaarusiamik ingerlanneqavissuni angusat tassunga ilaasut ilanngullugit oqaluttariarsorlunilu misilitsinnermi soraarummeertup angusaqarneranik ataatsimut naliliineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Ilanngussaq 4

Issittumi teknologi C

1 Ilinniartitsissutip inissisimanera

Ilinniartitsissut issittumi teknologi tassaavoq teknologimi aaqqiissutit inuiaqatigiinnilu ajornartorsiutit imminnut atanerat. Ilinniartitsissutimi teknologimi ineriartortitsinerup inuiaqatigiinnilu ineriartortitsinerup imminnut ataneriniq nalilersuinerit ilanngunneqarput teknologimillu nalilersuisoqarluni. Ilinnartitsissutimi sammineqarput tunisassianik ineriartortitsinermi aammalu teknikkip, ilisimasat aqqiissuusaanerup tunisassiallu imminnut atanerat ilanngullugit inuiaqatigiinni ajornartorsiutit. Teknikkimik aamma pinngortitamik ilisimatusarnermik ilisimasat sannavimmi laboratoriamilu sulinerlut ataqatigiissarneqarput.

Kalaallit kulturiat aallaavigalugu teknologimik pilersinnermik ilinniartitsissutip immikkoortui imaqarput, tassanilu teknologip inuiaqatigiillu ataqatigiinnerannik paasinnineq kiisalu suliamik ingerlatsinermi tamarmiusumi nalilersuineq immikkoortualunnillu ataatsimoortitsineq aqutugalugu teknologi qanoq pilersinneqartarneranni paasinnineq aallaaviupput. Ilinniartitsissummi ajornartorsiutit tunngavigalugit ilinniartitseriaaseq aqutugalugu sulinermi aaqqiissutissanik nassaarniarneq atuagarsornermilu ajornartorsiutit suliarineqarput.

Ilinniartitsissut ilinniarnertuunngorniarfiup pisunut qanittuuneranut nalitsinnullu tunngassuteqarneranut peqataatitsivoq aammalu ilinniartitsissutit ilaat ilinniagaqarnermut ilisarnaammik pilersitsisinnaavoq. Ilinniartitsissummi periuseq tassaavoq sivisunerusumi suliniummi suliaqarnermi ajornartorsiutit tunngavigalugit ilikkagaqartarneq. Suliniutinik suliaqarnerit kinguneraat ilinniagaqarnermi ilinniartitsissutit ataasiakkaat ataqatigiissillugit atorneqarsinnaanerit, tassanilu suliamik ingerlatsinermik ilisimasat naleqquttumik ataqatigiissinneqarput.

2 Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

ilinniartut teknologip ajornartorsiutinik pilersitsisarnerani teknologip ajornartorsiutinik aaqqiissutaasarneranik aammalu inuiaqatigiinni teknologip kingunerinik isiginninniarluni teknologip ineriartortinneqarnerani ingerlatsisut soqutigisaqartullu peqataatinneqarnissaasa pisariaqassusianik ilisimasaqassapput. Ilinniartut tassunga atatillugu teknologinik assigiinngitsunik inuussutissarsiuini atorneqartartunik, isumassarsianik ineriartortitsinermik aamma tunisassianik ineriartortitsinermit atatillugu nutaaliarluni anguniagaqarlunilu sulianik ingerlatsisarnerit pingaaruteqassusiannik ilisimasaqassapput.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniakkap sammiviani ilinniartitsissutini assigiinngitsuni atuagarsornermi ilisimasat tunngavigalugit ilinniartut ajornartorsiutinik piviusunut qanittunik katitikkanillu nalilersuisinnassapput. Ilinniartut sannavimmi laboratoriamilu pinngortitamik ilisimatusarnermi atuagarsorneq sulianillu ingerlatsineq ataqatigiissillugit sulisinnaassapput aammalu pilersitsinermi suleriaatsinik tunngavigissallugu. Ilinniartut suliniummik takingaatsiartumik suliaqarnermi ajornartorsiutit tunngavigalugit ilikkagaqartarnermik misilittagaqalissapput, tassunga ilanngullugit ilinniarnermi sulinermilu periutsit ingerlaqqilluni ilinniagaqarnermut naleqquttut..

Inuttut inuillu akornanni attaveqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut pingaartumik ingeniøritut ilinniarnermi, teknikkimik, teknologimik aamma pinngortitamik ilisimatusarnermik ingerlaqqilluni ilinniagaqarnissamut piginnaasaqalissapput.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut pinngortitamik ilisimatusarnerup, teknologip inuiaqatigiinnilu ineriartortitsinerup imminnut atanerannik ilisimasaqarneq tunngavigalugu inuiaqatigiinni pissutsinut atatillugu teknologimik ineriartortitsinermik isornartorsiuvillutik qisuariaateqarlutillu isummersinnaassapput.

3 Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaasarilissavaat:

- a) inuiaqatigiinni ajornartorsiutinik nalilersuineq uppersaasiernerlu aamma tunisassianik kiisalu tunisassianik ajornartorsiutip aqqinnissaanut tapersiisunik ineriartortitsinermi aqqissuussamik periutsit atorsinnaallugit,
- b) nutaaliorluni sulinermik ingerlatsinermik suliaqarneq aamma tunisassianik ineriartortitsinermut atatillugu isumassarsianik ineriartortitsinermi periutsit,
- c) ilinniartimmi sannavinni laboratorianilu suliamik tunisassianik illersorneqarsinnaasumik tunisassianermi suliamik pitsaasumik ingerlatsinermi atortut periutsillu atornerat, isumannaallisaanermik peqqissutsimillu suliaqartarneq,
- d) sulianik pitsaasumik pitsaassuteqartunik suliaqarneq nalilersuinerlu aamma suliat pitsaassusaannik uppersaasiorneq,
- e) Kalaallit Nunaanni Issittumilu kiisalu nunarsuarmi inuiaqatigiinni avatangiisusuni teknologip immi atanerannik nassuiaaneq,
- f) Kalaallit Nunaanni Issittumilu teknologit ilusilersuinerillu toqqakkat oqaluttuarissanermi ineriartortinneqarnerannik nassuiaaneq,
- g) misilittakkat tunngavigalugit misissuinernik ingerlatsineq
- h) ajornartorsiutit tunngavigalugit suliniuteqarnerni annertunerusuni nammineerluni allallu peqatigalugit sulineq aamma suliniuteqarnerup pilersaarusiorneranut, ingerlanneranut nalilersorneranullu periutsit atorlugit,
- i) suliniuteqarneq allaganngorlugu, oqaluinnarluni takuneqarsinnaasunillu uppersaaserlugu saqqummiullugulu aamma,
- j) allattarissat oqaluttarissallu atorlugit ilisimasanik ingerlatitseqqiineq.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit tassaapput:

Atortut aamma suliareqqiinermi suleriaatsit

- a) atortut toqqakkat, taakku atorneqarsinnaasusiat, pilersinneqarnerat pisunilu assigiinngitsuni atorneqarsinnaasusiat,
- b) ataasiakkaani sulinerit, suleriaatsit, atortunut toqqakkanut atatillugu suliareqqiinermi katiterinermilu periutsit aamma
- c) sannavinni laboratorianilu sulinermut atatillugu isumannaallisaaneq peqqissuserlu.

Isumassarsianik tunisassianik ineriartortitsineq

- a) isumassarsianik ineriartortitsinermi nutaaliorluni suliamik ingerlatsinerit periutsillu,

- b) tunisassianik aaqqissuussamik ineriartortitsineq, ingerlariaatsit pisariaqartitanik paasisaqarneq, pisariaqartitanik misissuineq, tunisassiornermi periutsit, tunisassianik ilusilersuineq aamma tunisassiornermik piareersaaneq ilanngullugit aamma
- c) tunisassianik toqqakkanik ilusilersuinnermut atatillugu ilusii atuuffiilu.

Teknologimik paasinninneq:

- a) teknologi teknikkitut, ilisimasat, aaqqissuussaaneq tunisassiallu,
- b) teknologimik ineriartortitsineq katiterilluni ineriartortitsinertut,
- c) nunarsuarmi, nunarsuup immikkoortuini sumiiffinnilu avatangiisinut sunniutinut pissutaasut sunniuttarnerillu aamma,
- d) atortut tunisassiallu avatangiisinik sunniutaannik nalilersuineq.

Uppernarsaasiorneq saqqummiinerlu

- a) sulinnermi titartakkat, diagrammit, flow-diagrammit, katiterinnermut titartakkat atortunillu ataasiakkaanik allattuiffiit,
- b) teknikkikkut nalunaarusiat isikkulersornerat,
- c) suliniummik saqqummiinnermut takutitsinnermi atortut,
- d) allattariarsorluni oqaluttariarsorlunilu ingerlatitseqqiineq aamma
- e) pissarsiaqarfinnik atuineq nalunaarnerlu.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilinniakkat ilinniakkat pingaarnertit itisilissavaat taakkunungalu atassuteqartitsissallutik, suliniutinullu atatillugu sammisaqarfiit nutaat ilanngunneqarsinnaapput. Ilassutitut ilinniakkat tassaassapput ilinniakkat ajornartorsiummut toqqakkamut suliamullu toqqakkamut atassuteqartut. Ilassutitut ilinniakkat aamma ilinniakkap sammiviani ilinniartitsissutinik allanik suleqatigiissitsinissamut periarfissiissapput. Ilassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaannut nunallu tamat akornanni pissutsinut sapinngisamik atassuteqartinneqassapput.

4 Aaqqissuussineq

4.1 Ilinniartitsinnermik aaqqissuussineq

- g) Ilinniartitsinnermi ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- h) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- i) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- j) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip

pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginaruuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.

- k) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermit ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- l) ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartitsineq sivisunerusumi suliniummik ingerlatsilluni ajornartorsiutit tunngavigalugit ilikkagaqartarnertut aqqissuunneqassaaq. Ilinniartitsissummi ilinniakkat ataatsimoortutut misigineqarnissaat pingaartinneqassaaq. Ilinniartitsissummi ilinniakkanik suliaqarnermut atatillugu maannakkut piviusut tunngavigalugit suliat suliaassallu imaluunniit suliniutit ilinniakkanut sammiveqartut ilaapput. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit akornanni paarlakaajaatitsisoqarluni, tassani piffissami sikinnerusartumik ilinniartitsisumit aqutamik ilinniartitsineq pisariaqassalluni, tassunga ilanngullugit suliniutinik saqqummiussanik, sannavimmik atuinermit il.il. saqqummiisoqartassalluni. Ilinniartitsisut aqutaannik ilinniartitsinerup ilaa ilisimatusarnermit nassuiaanernik paasinnertut aqqissuunneqarluarsinnaavoq, taamaalilluni suliniutinik suliaqarnerup aallartinnginnerani tunngaviumik pingaarnertut ilinniakkani immikkoortunik uppernarsaatinilu ilinniartut ilinniarnissaat qulakkeerneqassalluni.

Suliniutinik suliaqarnermit sannavinni laboratorianilu sulineq annertuumik ilaassaaq, aammalu atuagarsornerup sulianillu suliaqarnerup imminnut atanerat pingaartinneqassalluni. Suliniutinut aallaavittut ilinniartitsisoq suliniutinut siunnersuusiussaaq, tassani suliniutini ilikkagassatut anguniakkat ersissallutik. Inuiaqatigiinni ajornartorsiut aallaavigalugu ajornartorsiutit tunngavigalugit suliniutinut ajornartorsiutit aalajangersimasut atorlugit suliniutinik ingerlatsinermit siuariartortoqassaaq.

4.2 Suleriaatsit

Issittumi teknologi B tassaavoq suliniutit atorlugit ilinniartitsissut, tassani ilinniartut arlallit suleqatigiillutik sulissallutik, aammalu sannavimmi laboratoriamilu sulineq ilinniartitsinermut annertuumik ilaassalluni. Laboratoriani sannavinnilu isumannaallisaanermut piumasaqaatit ilinniartut ilisimassavaat sakkullu atornissaat ilisimassallugu.

Ilinniartitsineq suliniutinik sivikitsumik suliaqarnermut aqqissuunneqassaaq, tassani ilaallutik ajornartorsiutit, tunisassianik ineriartortitsineq suliniutinillu suliaqavinneq pillugit nassuiaaneq. Suliniutini teknikkimi aamma pinngortitamik ilisimatusarnermit ilisimasat ilinniartut atussavaat, tunisassianik ineriartortitsinermut atatillugu avatangiisit pillugit isumaliutersuuteqartoqassalluni aammalu ineriartortitsinerup, tunisassiat inuiaqatigiillu imminnut atanerat paasissutissiissutigineqassalluni. Ilinniarnermik ingerlatsinermit tamani

ilinniartut allattariarsorlutik sulinermi piginnaasatik ilisimasatillu uppersartassavaat. Allattariarsorluni sulineq imatut aqqissuunneqassaaq, ilinniartitsissutini allani allattariarsorluni sulinermi siuariartortoqarluni taakkunungalu atassuteqartitsilluni.

Ilinniartitsineq aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarlugit. Ilinniartut ilinniartitsissummi siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqassapput.

Allattariarsorneq ulluinnarni ilinniartitsinerup annikinnerusumik ilagaa ingerlaavartumik suleriaasiulluni, ilinniartut taamaalillutik allattariarsorneq isumaqarluartutut pisariaqartutullu misigissallugu. Allattariarsorneq nalunaarusiani annerusuni teknikkimik ilisimasaniq, sulinermik uppersaasiornermillu ingerlatitseqqinnermut tapersiivoq (titartakkat, tabelit, takussutissiaagallartut, diagrammit il.il.). Allattariarsorluni sulinermi angusat, naleqqutsillugu, elektroniskimik saqqummiinermik taarserneqarsinnaavoq.

Ilinniartitsinerup immikkoortuisa ilai ilinniartitsisumit aqunneqarnerattut atuagarsornertullu aqqissuunneqarluarsinnaapput, tamannalu aqutugalugu allattarfissuaq atorlugu ilinniartitsinermi ilinniartut pingaarnertut ilinniakkani tunngaviusumik immikkoortunik ilikkagaqarnissaat qulakkeerneqassalluni, assersuutigalugu uppersaasiorneq.

Suliniutinut ataasiakkaanut atatillugu suliassat arlallit, tassaasut uppersaasiorneq tunisassiallu, ilinniartitsisup aqqissuutissavai killilerlugillu. Ilinniartut suliatic mappimut katersussavaat. Ilinniartut ilinniartitsissummi anguniakkanik suliniutini ataasiakkaani isiginiarneqartuni qanoq annertutigisumik angusaqartiginerannik suliatic uppersaataassapput, takuuk 3-ni anguniakkat.

Ilinniartitsissummi misilitsinnermi ilinniarfiup najoqqutassiai malillugit mappimi uppersaasiornermi suliatic toqqakkat tunngavigalugit ilinniartoq katiterissaaq. Misiliutinik mappi annertussusiata imarisaatalu ilinniarfiup ilinniartitsissummi anguniakkanik qanoq angusaqartigineranut uppersaataassapput. Ilinniarfiup misiliutinik mappia taassuma saniatigut sulianik toqqakkanik naatsumik ilisarititsissutaavoq kiisalu ilinniartitsissummi anguniakkat tunngavigalugit toqqaanermut tunngavilersuutaalluni. Ilinniartut misiliutinik mappiannik piffissaq tunniussivissaq nalinginnaasumik tassaavoq piffissap soraarummeerfiusup aallartinnissaa sioqqullugu kingusinnerpaamik sapaatic akunnera ataaseq.

Naleqqutsillugu taamaaliorinnaasoqartillugulu teknologimik suliniutini IT atorneqassaaq, tassunga ilanngullugu paasissutissanik ujarlernermit, paasissutissanik katersuinnermit, naatsorsuinnermit, nalunaarusiamik allannermit, uppersaasiornermut saqqummiinermullu atatillugu. IT-p atorneqarnerani suliniummik suliqaarnermi nalinginnaasumik sakkutut ilaavoq.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik atuinerat ilinniartitsissummilu taaguutinik paasinninnerat atuinerallu aaqqissuussamik ineriartortillugu. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi taassuma siuliani oqaatsinik taaguutinillu paasinnissinnaaleriartortillugit.

4.4 Ilinniartitsissutitut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutitit arlalinni piffissap ilaani sulisoqartarluni ilinniartitsissutinilu allani ilisimasaqarfinnut sanilliussilluni. Issittumi teknologi C ilinniartitsissutitut danskisut aamma pinngortitamik ilisimatusarneq suleqatigiissitsinermit ilaavoq, tassani ilinniartitsissutit ilisimasanut periutsinullu issittumi teknologim B-mi suliniutinut atatillugu ilinniartut atorsinnaasaannut tapersiissalluni. Ilinniartitsissutinik allanik suleqatigiissitsineq, tassunga pingaartumik ilinniartitsissummik pingortitamik ilisimatusarneq, annertuumik pingaartinneqassaaq. Pingaarnertut ilikkagassanik saniatigullu ilikkagassanik piviusunngortitsinermit toqqaaneq suliarinninnernillu suliamik ingerlatsinermit ataqatigiinnermut annertusaanermik tapersiissaaq.

5 Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuineq

Ingerlaavartumik nalilersuisarneq suliamik ingerlatsinermit piginnaasanik suleriaatsinillu atorneqartunik atuisinnaassuseqarnermit erseqqarissumik takutitsissaaq. Nalilersuineq ingerlanneqassaaq, ilinniartut taamaalillutik ilinniartitsissummi killiffimmik ingerlaavartumik paasisaartillugit. Nalilersuineq ingerlanneqassaaq ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkat anguniakkallu suliniuteqarnermit suliaqarnerup aallartinnerani ilinniartitsisup aalajangersagai kiisalu ilinniartup ilinniagaqarnermini nammineq anguniagai tunngavigalugit.

5.2 Misilitseriaatsit

Immikkoortumi 4.2-mi allaaserineqartutut ilinniartut suliaat toqqakkat tunngavigalugit aamma soraarummeertut misiliutinik mappiat tunngavigalugu suliniummik misilitsinneq.

Misilitsinermit ilaapput ilinniartut misiliutinik mappiat, ilinniartut suliaat allattariarsorlunilu misilitsinneq ataaseq tassunga atasoq.

Oqaluttariarsorluni misilitsinnginnermit soraarummeertut misiliutinik mappiata imaanik ilisarititsinerit tunngavilersuutillu ilinniarfiup censorimut nassiutissavai. Ajornartorsiutit suut soraarummeertup itisilissanerai pillugit oqaluttariarsorluni misilitsinnginnermit soraarummeertitsisoq censorilu oqaloqatigiissutigissavaat.

Piffissaq misilitsiffik tassaavoq minutsit 24-t missaat. Piareersarnissamut piffissaliisoqassanngilaq. Soraarummeersitsinermit soraarummeertup misiliutinik mappimik ilisarititsinera saqqummiinalu aallaavigineqassapput. Soraarummeersitsineq misiliutinik

mappi ilinniartitsissumilu anguniakkat aallaavigalugit soraarummeertup soraarummeertitsisullu itisiliillutik oqaloqatigiinnerattut tamassuma kingorna ingerlanneqassaaq.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Soraarummeertup ukuninnga piginnaasaqartiginera pingaartinneqassaaq:

- a) ilikkagassatut anguniakkanut sanilliullugu misiliutinik mappimi sulianik toqqakkanik ataasiakkaanik nassuiaaneq,
- b) ilinniartitsissummi atuagarsorluni sulinermilu ajornartorsiutinik ilisimasaqarneq paasinninnerlu,
- c) pissutsini annertunerusuni ilisimasaniq suliamut atassuteqartitsineq,
- d) saqqummiinermik aqqissuussineq aammalu ajornartorsiutinut aamma itisiliilluni annertunerusumillu apeqqtutinut tunngatillugu ataatsimut isiginnissinnaaneq aamma
- e) sulianut saqqummiunneqartunut atatillugu isumassarsiaq, immikkuullarissuuneq, peqqissarneq suliamillu ingerlatsilluarsinnaassuseqarneq.

Soraarummeertup saqqummiussineranik ataatsimut naliliineq aallaavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Ilanngussaq 5

Assilialiorluni eqqumiitsuliorneq B

1. Ilinniartitsissuttip inissisimanera

Ilinniartitsissummi assilialiorluni eqqumiitsuliorneq eqqumiitsuliornermi assilissat pineqarput, tassa qalipakkat, qiperukkat, ilusilersuisarneq, eqqumiitsuliat ikkussortakkat il.il.

Ilinniartitsissummi assilialiorluni eqqumiitsuliorluni sulineq paasisaqarfiusarpoq, ilinniartitsissummilu suliaqarnerit atuagarsornerlu ilaapput. Isigisanik misigisaqarnermik piffissaq, Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani kulturi inuillu ataasiakkaat apeqqutaanerit misissorneqartarpoq, ilusilersuinermit, nalilersuinermit nassuiaasiornermullu tunngatillugu. Assilialioriaatsit assigiinngitsut suliarineqartarput, ilinniartitsissumilu pilersitsilersarnermik isigisanillu misigisaqarnermik ilinniartut tunngavissinneqartarput.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Assilialiorluni eqqumiitsuliornermik ilinniartut imatut ilisimasaqartigissapput imatullu piginnaasaqartigissapput atortut eqqumiitsuliorluni pilersitsinermit ilaasut ilisimassallugit. Ilinniartut atortut isigisat nalilersorsinnaassavaat nassuiaasiorlugillu. Ilinniartut

ilinniartitsissummi taaguutit tunngaviusumillu isummat imarisaa atorsinnaassavaat aammalu piffissani ilusilersuisarnerit toqqakkat ilisimassallugit.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut nammineq allallu assiliaannik nalilersuineq ilanngullugu takusassiornermi periutsit periusissiallu assigiinngitsut ilinniartitsissummik suliaqarnermi toqqarsinnaassavaat.

Ilinniartut suliaqarfimmi suliaassanik namminersorlutik sulisinnaassapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut takusani oqaasertat pillugit oqaloqatiginnissinnaassapput, takusani oqaasertat atorlugit oqaloqateqarsinnaassallutik, namminneq takutitseriaatitik qisuariarfigisinnaassalugit aammalu inuit ataasiakkaat eqqumiitsulianik misigisaat nalilersuisarnerisalu assigiinngissutaat nassuiarsinnaassallugit.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut nalinginnaasumik perorsaasuunerat tunngavigalugu eqqumiitsuliat inuiaqatigiinni inissisimanerat nassuiarsinnaassavaat.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat:

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

- a) assilialiorluni eqqumiitsuliornermi tunngaviusumik taaguutit taakkulu isumaat pillugit assigiinngiiaartumik atuineq ilisimasaqarnerlu nalorninatik takutissinnaassavaat, tassunga ilanngullugit atortut, qalipaait, ilusilersuinerillu,
- b) piffissani assigiinngitsuni oqaluttuarisaanermi eqqumiitsuliornerit naleqquttut nassuiarsinnaassallugit,
- c) titartaanermi qalipaanermilu eqqumiitsuliornernilu allani takutinneriaatsini sulinermi teknikkat assigiinngitsut atorsinnaassallugit
- d) assilissat assigiinngiiaartut nalilersorsinnaassallugit aamma
- e) eqqumiitsuliorluni assilialiornermi sammisat isummerfigisinnaassallugit taakkulu qisuariarfigisinnaassallugit.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

- a) toqqissumi assilialiorluni, qiperuilluni, ilusilersuilluni ikkussortakkanillu eqqumiitsuliorluni allanilluunniit nassuiarluakkanik eqqumiitsuliornermi sammisanik suliaqarluni suliaqavilluni atuagarsorlunilu sulineq
- b) Kalaallit Nunaanni eqqumiitsuliornerup ineriartornera pisut pingaarutillit, tassunga ilanngullugit ukiuni kingullerni 10-15-ini eqqumiitsuliornerit,
- c) Isittumi kulturini allani eqqumiitsuliat toqqakkat,

- d) 1750-ip siorna kingornalu nunani tamani eqqumiitsuliat toqqakkat, ukiunilu kingullerni 10-15-ini eqqumiitsuliat,
- e) Nalilersuilluni isiginneriaatsini pingasuusuni ukunani marluk: ilusilersuinermik nalilersuineq, isumaanik nalilersuineq aamma inuit attaveqaqatigiittarnerat tunngavigalugu nalilersuineq aamma
- f) Atueqqinnermi periusissiani assigiinngitsuni minnerpaamik marluk atorlugit suliaqavilluni atuagarsorlunilu sulineq, periutsillu taakku tunngaviinik isumaliuteqarnerit.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilassutitut ilinniakkani pingaarnertut ilinniakkat suliaqarfiilluunniit nutaanik ilanngutsitsisut imatut itisilerneqassapput atassuteqartinneqalerlutillu, ilinniartitsissummi oqaluttuarisaanermi, maannakkut inuiaqatigiinnilu pisut erseqqissarneqarlutik. Ilassutitut ilinniakkani ilassutitut eqqumiitsuliat, suliat atugassanngortinneqartut, saqqummersitsinernut pulaarnerit, oqaluttuarisaanermi ilusilersuinermik takuniaalluni illoqarfimmi angalaarnerit, eqqumiitsuliat pillugit filmit, eqqumiitsuliortunut pulaarnerit il.il. ilanngunneqassapput. Ilassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartinneqassapput.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- m) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigneqassapput.
- n) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- o) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- p) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginarartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- q) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- r) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisup aqutsineraniit namminersorluni sulinermit nuukkiartorneqarluni. Ilinniartut ilinniartitsinermi eqqumiitsuliornermi isiginneriaatsit assigiinngitsut pillugit nammineerlutik apeqquteqarnissamut kajumissaarneqassapput. Ilinniartut ilinniartitsissummi taaguutinik atuinissamut ilinniartitsissummilu sammisat pillugit oqaluttariarsorluni oqaaseqarnissamut kajumissaarneqassapput. Ilinniartitsinermi sulinermi immikkoortut atuagarsornermut naleqquttumut tulluussarneqassapput ataqatigiissarneqarlutillu, taamaalilluni atuagarsornermi sulinermilu sammisani ajornartorsiutit immikkut tamarmik misissorneqassallutik. Sulianik suliaqarneq tassaaneruvoq ilikkagassatut anguniakkat anguneqarnissaannut atorneqartussaq.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsissummi suleriaatsini klassini atuartitsinerup, sivikitsumik **pikkorissap** piffissallu suliniuteqarfiit akornanni nikerartinneqassaaq, taakkunani ilinniartut ataasiakkaarlutik suleqatigiiaarlutilluunniit sulissallutik. Klassini ilinniartitsinermi pikkorissarnernilu ilinniartut atuagarsornikkut sulinikkullu sakkussaqartinneqalissapput, taakkulu suliniutinik aalajangersimasunik suliaqarnermi atorsinnaassavaat. Assilissat ajornanngitsut atorlugit attaveqatigiittarneq atuagarsornermilu immikkoortut takutitassarineri atorlugit sulisoqassaaq. Ilinniartitseriaatsit ilinniartunut suliaqarfimmi oqaatsinik, qisuariartarnermik isigisanillu eqqarsaateqarsinnaassutsimik ineriartortitsisut isiginiarneqassapput.

IT attaveqatigiittarnermi atortutut, oqariartuuteqarnermi atortutut, assilialiornermi atortutut, paasissutissanik ujarlerfittut aamma eqqumiitsuliorluni assilialiornermi atortut ilinniartitsinermit nalinginnaasumik ilanngunneqassaaq.

Ilinniartut suliaat sapinngisamik annertunerusutigut inip ilinniarfiusup avataani ataavartumik saqqummiunneqartassapput.

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsinermi oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqarlutik.

Suleriaatsinut tamanut assigiissutaavoq sulineq suliakkiissutinillu sulinerit, tassa paasiniaaneq, toqqaaneq, toqqagassanik toqqaanngiinnarneq angusallu, pooqattamut tamarmik katersorneqartussaanerat. Assilissat atuakkullu aamma pooqattamut katersorneqassapput, ilaatigut tassaassallutik soraarummeertut nammineq suliassat, ilaatigullu assilissat assilianillu ilaarsinerit allat suliaat. Ilinniartut nammineq pooqattaq aaqqissuutissavaat, taamaalilluni atuagarsornermi suliniarnermilu ajornartorsiutit oqaasertalersornerat, paasiniaanermi atortut suliakkiissutinillu suliarinikuusat ilaatigut ilinniartitsissummi ingerlaavartumik nalilersuisarnermut misilitsittarnernullu atugassatut erseqqarissumik takutinneqassallutik.

Piffissap ilinniartitsiviusup naammassartulernerani ilinniartitsinermit tamarmiusumit akunnerit ilinniartitsiviit 20-30-t namminersorluni ataasiakkaarluni suliniutinut atorneqassapput, tassani ilinniartut ajornartorsiut sammisat ilinniartitsinermit sammineqarsimasumit aallaaveqartoq tunngavigalugu sulissallutik. Suliniutip inernerani ilaatigut ilinniartitsissummi misilitsinnermi atugassatut uppersarneqassaaq.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaallu artikkiartortillugillu.

4.4 Ilinniartitsissutitut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfiulersunut sanilliutitsilluni. Nipilersornermi ilinniartut assilissanik nipilersortunik videoliornermi atugassanik suliaqassapput. Oqaatsinik ilinniartitsissutini ilinniartut oqaasertaq toqqagaq takussutissiorsinnaavaat.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartut suliaat, siuariartornerat imminnullu nalilernerat pooqattami uppersarneqassaaq. Pooqattaq aallaavigalugu suliaakkiutigineqartunut tunngatillugu ilinniartut suliaat avartumik nalilersorneqassapput. Atuartup pooqattani aqqissuutissavaa, taamaalilluni atuagarsornermi sulinermilu ajornartorsiutit, paasiniaanermi atortut suliaakkiissutinilu suliat erseqqarissumik takutinneqassallutik. Atuagarsornerup pingaartumillu suliaassanik sulinerup aqqissuunnerani ilinniartut sorsianik ilimagisaqartoqarneranik paasitinneqassapput. Ilinniartitsinerup ingerlanneqarnera aallaavigalugu ilinniartut suleriaasii suliaallu ilinniartitsisut ilinniartullu ataatsimut nalilersussavaat.

5.2 Misilitseriaatsit

Oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq, atuarfillu klassinut ataasiakkaanut misilitseriaatsinit ataaniittunit toqqaassaaq:

Misilitseriaaseq a

Suliaakkiissut suliaqarfimmi immikkoortunik pingaarnernik imalik tunngavigalugu oqaluttariarsorluni misilitsinneq.

Soraarummeertup suliamik nivinngaanissaa ilanngullugu piareersarnissamut minutsit 60-it missaani piffissaliisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut 30 minutsit missaaniissaaq.

Soraarummeertitsinermi apeqqutit ataasiakkaat soraarummeertup pooqattaanit assersuutit atorlugit akineqassapput, takuuk immikkoortoq 4.2. Soraarummeerneq marloqiusaavoq. Immikkoortumi siullermi pooqattap imaa aallaavigalugu soraarummeertitsinermi apeqqutit soraarummeertup akissavai. Immikkoortup aappaani soraarummeertup namminersuutigalugu suliniutini saqqummiutissavaa. Saqqummiineq itisiliilluni oqaloqatigiinnermik malitsinneqartinneqassaaq. Piffissaq soraarummeerfik immikkoortunut taakkununga marlunnut assigiimmik avinneqassaaq. Pooqattamiittut tamarmik soraarummeernermi ilanngunneqarsinnaapput.

Misilitseriaaseq b

Soraarummeertup pooqattagaaniittut aallaavigalugit soraarummeertut ataasiakkaat suliaat tunngavigalugit oqaluttariarsorluni misilitsinneq. Sammisaaq soraarummeertup toqqagaa soraarummeertitsisullu akuerisaa tunngavigalugu suliassaaq soraarummeertitsisup isikkulersussavaa.

Piffissaq soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 30-t missaaniippoq. Suliassami akissusiornissamut piareersarnissamut tiimit 24-t missaani piffissaliisoqassaaq, tiiminilli 24-nit sivikinnerunngitsumik. Piffissap piareersarfissap immikkoortua kingulleq soraarummeertup suliaanik nivinngaanermut atorneqassaaq.

Soraarummeerneq marloqiusaavoq. Immikkoortumi siullermi pooqattap imarisaa aallaavigalugu suliakkiissummi akissut soraarummeertup nassuiassavaa. Nassuiaaneq taassuma kingorna oqaloqatigiinnikkut itisilerneqassaaq. Immikkoortuata aappaanni soraarummeertup namminersuutigalugu suliniutaa saqqummiunneqassaaq. Saqqummiinerup kingorna itisiliilluni oqaloqatigiittoqassaaq. Piffissaq soraarummeerfik immikkoortunut taakkununga marlunnut assigiimmik avinneqassaaq. Pooqattap imarisai tamarmik soraarummeernermi ilanngunneqarsinnaapput.

Nammineerlutik ilinniartut

Nammineerlutik ilinniartut pooqattaq ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkanut imarisaanullu tunngutillugu naleqquttoq suliarissavaat. Pooqattaq ilinniartut namminneq suliaannik, suliareqqitanik allallu suleqatigalugit sulianik atuakkanillu naleqquttunik imaqaassaaq. Pooqattap imaa soraarummeertup ilikkagassatut anguniakkanik angusisimaneranik takussutissiatut atorneqassaaq. Namminneq ilinniartut misilitseriaaseq a atorlugu soraarummiissapput.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Nalilersuinermi soraarummeertup ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkanik qanoq annertutigisumik angusisimanera nalilerneqassaaq. Ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Ilanngussaq 6

Assilialiorluni eqqumiitsuliorneq C

1. Ilinniartitsissuttip inissimanera

Ilinniartitsissummi assilialiorluni eqqumiitsuliorneq eqqumiitsuliornermi assilissat pineqarput, tassa qalipakkat, qiperukkat, ilusilersuisarneq, eqqumiitsuliat ikkussortakkat il.il.

Ilinniartitsissummi assilialiorluni eqqumiitsuliorluni sulineq paasisaqarfiusarpoq, ilinniartitsissummilu suliaqarnerit atuagarsornerlu ilaapput. Isigisanik misigisaqarnermik piffissaq, Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani kulturi inuillu ataasiakkaat apeqqutaanerat misissorneqartarpoq, ilusilersuinerlut, nalilersuinerlut nassuiaasiornermullu tunngatillugu. Assilialioriaatsit assigiinngitsut suliarineqartarput, ilinniartitsissummilu pilersitsilersarnermik isigisanillu misigisaqartarnermik ilinniartut tunngavissinneqartarput.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Assilialiorluni eqqumiitsuliornermik ilinniartut imatut ilisimasaqartigissapput imatullu piginnaasaqartigissapput atortut eqqumiitsuliorluni pilersinnermi ilaasut ilisimassallugit.

Ilinniartut atortut isigisat tunngaviusumik nalilersorsinnaassavaat nassuiaasiornermullu.

Ilinniartut ilinniartitsissummi taaguutit tunngaviusumillu isummat imarisaa atorsinnaassavaat aammalu piffissani ilusilersuisarnerit toqqakkat ilisimassallugit.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut suliaqarfimmi suliasat namminersorlutik suliarisinnaassavaat, takusallu pillugit oqaatsit oqaatigisinnaassallugit taakkulu pillugit qisuariaateqarsinnaassallutik.

Inuttut inuillu akornanni attaveqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut nammineq takusaminni oqaatsitik atorlugit attaveqarsinnaassapput, namminerlu oqariartaatsitik qisuariarfigisinnaassallugit. Ilinniartut eqqumiitsuliat pillugit nammineq misigisatik nalilersuinerlu immikkoortissinnaassavaat.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut tunngaviusumik nalinginnaasumik perorsaasuunerat tunngavigalugu eqqumiitsuliat inuiaqatigiinni inissisimanerat nassuiarsinnaassavaat.

3. Iikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Iikkagassatut anguniakkat:

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

- a) assilialiorluni eqqumiitsuliornermi tunngaviusumik taaguutit taakkulu isumaat pillugit atuineq ilisimasaqarnerlu takutissinnaassavaat, tassunga ilanngullugit atortut, qalipaait, ilusilersuinerillu,
- b) piffissani assigiinngitsuni oqaluttuarisaanermi eqqumiitsuliornerit naleqquttut atorsinnaassallugit,
- c) titartaanermi qalipaaneermilu eqqumiitsuliornermilu allani takutinneriaatsini sulinermit teknikkat assigiinngitsut atorsinnaassallugit
- d) assilissat assigiinngiiaartut nalilersorsinnaassallugit aamma
- e) eqqumiitsuliorluni assilialiornermi sammisat isummerfigisinnaassallugit taakkulu qisuariarfigisinnaassallugit.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit ukuupput:

- a) toqqissumi assilialiorluni, qiperuilluni, ilusilersuilluni ikkussortakkanillu eqqumiitsuliorluni allanilluunniit nassuiarluakkanik eqqumiitsuliornermi sammisanik suliaqarluni suliaqavilluni atuagarsorlunilu sulineq
- b) Kalaallit Nunaanni eqqumiitsuliornerup ineriartornera pisut pingaarutillit,
- c) 1750-ip siorna kingornalu eqqumiitsuliat toqqakkat, ukiunilu kingullerni 10-15-ini eqqumiitsuliat,
- d) Nalilersuilluni isiginneriaatsini pingasuusuni ukunani marluk: ilusilersuinermit nalilersuineq, isumaanik nalilersuineq aamma inuit attaveqatigiittarnerat tunngavigalugu nalilersuineq aamma
- e) Atueqqinnermi periusissiani assigiinngitsuni minnerpaamik marluk atorlugit suliaqavilluni atuagarsorlunilu sulineq, periutsillu taakku tunngaviinik isumaliuteqarnerit.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilassutitut ilinniakkani pingaarnertut ilinniakkat suliaqarfiilluunniit nutaanik ilanngutsitsisut imatut itisilerneqassapput atassuteqartinneqalerlutillu, ilinniartitsissummi oqaluttuarisaanermi, maannakkut inuiaqatigiinnilu pisut erseqqissarneqarlutik. Ilassutitut ilinniakkani ilassutitut eqqumiitsuliat, suliat atugassangortinneqartut, saqqummersitsinernut pulaarnerit, oqaluttuarisaanermi ilusilersuinermit takuniaalluni illoqarfimmi angalaarnerit il.il. ilanngunneqassapput. . Ilassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartinneqassapput.

4. Aaqqissuussineq

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- b) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- c) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanegassallutik.
- d) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginarartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- e) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- f) ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartitsineq aqqissuunneqassaaq ilinniartitsisup aqutsineraniit namminersorluni sulinermit nuukkiartorneqarluni. Ilinniartut ilinniartitsinermi eqqumiitsuliornermi isiginneriaatsit assigiinngitsut pillugit nammineerlutik apeqquteqarnissamut kajumissaarneqassapput. Ilinniartut ilinniartitsissummi taaguutinik atuinissamut ilinniartitsissummilu sammisat pillugit oqaluttariarsorluni oqaaseqarnissamut kajumissaarneqassapput. Ilinniartitsinermi sulinermi immikkoortut atuagarsornermut naleqquttumut tulluussarneqassapput ataqatigiissarneqarlutillu, taamaalilluni atuagarsornermi sulinermilu sammisani ajornartorsiutit immikkut tamarmik misissorneqassallutik. Sulianik suliaqarneq tasaaneruvoq ilikkagassatut anguniakkat anguneqarnissaannut atorneqartussaq.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsissummi suleriaatsini klassimi ilinniartitsinerup suliassanillu suliaqarnerup akornanni nikerartinneqassaaq. Atassuteqatigiittarnermi assilissat ajornanngitsut aammalu atuagarsornermi immikkoortunik takussutissiineq sularineqassapput. Ilinniartitseriaatsini ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsini, qisuariaateqartarnermi takusanillu eqqarsariarsinnaassusiisa ineriartortinneqassapput.

Suleriaatsinut tamanut assigiissutaavoq sulineq suliakkiissutinillu sulinerit, tassa paasiniaaneq, toqqaaneq, toqqagassanik toqqaanngiinnarneq angusallu, pooqattamut tamarmik katersorneqartussaanerat. Assilissat atuakkallu aamma pooqattamut katersorneqassapput.

IT attaveqatigiittarnermi atortutut, oqariartuuteqarnermi atortutut, assilialiornermi atortutut, paasissutissanik ujarlerfittut aamma eqqumiitsuliorluni assilialiornermi atortut ilinniartitsinermit nalinginnaasumik ilanngunneqassaaq. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsinermi oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqarlutik.

Ilinniartut suliaat sapinngisamik annertunerusutigut inip ilinniarfiusup avataani ataavartumik saqqummiunneqartassapput.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.4 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfiulersunut sanilliutitsilluni. Nipilersornermi ilinniartut assilissanik nipilersortunik videoliornermi atugassanik suliaqassapput. Oqaatsinik ilinniartitsissutini ilinniartut oqaasertaq toqqagaq takussutissiorsinnaavaat.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartut suliaat, siuariartornerat imminnullu nalilernerat pooqattami uppersarnerneqassaaq. Pooqattaq aallaavigalugu suliaakkiutigineqartunut tunngatillugu ilinniartut suliaat ataavartumik nalilersorneqassapput. Atuartup pooqattani aqqissuutissavaa, taamaalilluni atuagarsornermi sulinermilu ajornartorsiutit, paasiniaanermi atortut suliaakkiissutinilu suliat erseqqarissumik takutinneqassallutik. Atuagarsornerup pingaartumillu suliaassanik sulinerup aqqissuunnerani ilinniartut killiffiannik sorpionillu ilimagasaqartoqarneranik paasitinneqassapput. Ilinniartitsinerup ingerlanneqarnera aallaavigalugu ilinniartut suleriaasii suliaallu ilinniartitsisut ilinniartullu ataatsimut nalilersussavaat.

5.2 Misilitseriaatsit

Assilissanik eqqumiitsuliornermi qaffasissutsimi C-mi soraarummeertoqassanngilaq.

Biologi B

1. Ilinniartitsissuttip inissisimanera

Biologi uumassusilinnik aamma uumassusillit avatangiisillu imminnut atanerannik ilinniarnertuunngorniarfimmik ilisimatusarnermik ilinniartitsissutaavoq, laboratoriami pinngortitamilu misileraalluni suleriaatsit pingaartinneqarlutik. Ilinniarnertuunngorniarfimmik biologi qaffasissuseq B-iusoq ilinniartitsissutaavoq suliaqarfimmik itisilerineq pingaartillugu, ilinniartitsissullu biologimi nutaaliame uumassusilinnillu misissuutinik ilisimatusarnermi ineriartornermik sunnersimaneqarpoq, tassani inuunerup pinngortarnera ineriartorneralu inuunerullu ingerlasarnera sammeneqartarluni, molekyliniit nunarsuaq tamakkerlugu. Ilinniartitsissummi pinngortitami misissuisarneq misileraanerlu suliarineqartarput, taakkulu pinngortitamiittut imminnut atanerannik paasisaqartitsisarput inuit ingerlatsinerisa sunniutaannik imminullu nammassinnaasumik ineriartortitsinermi tunngavinnik paasinninnissamut tapersiisarlutik. Biologi inuit uumassusilittut inuiaqatigiinnilu innuttaanermik imminnut paasinissaannut tapersiisarpoq, suliaqarfimmilu akisussaassuseqartumik ineriartornissamut, isummernissamut namminerlu peqqissusermut inuiaqatigiinnilu maannakkut pissutsinik uumassuseqartut pillugit imalinnik iliuseqarnissamut tunngaviliisarluni.

2. Siunertaq

Ilisimasat piginnaasallu:

Ilinniartut biologimik imatut ilisimasaqartigissapput biologimilu suleriaatsinik paasisimasaqartigissallutik imminnut uumassusilinnullu allanut akisussaanagerat ineriartussalluni.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut misileraalluni laboratoriami pinngortitamilu sulinermik isornartorsiuisinnaallunilu paasisutissanik atuakkanillu ujarlernerfik suliaqassapput. Suliassanut ilaapput paasisutissanik suliaqarneq, nalunaarusiorneq allanillu allattarissatigut oqaluttarissatigut ingerlatitseqqiineq. Ilinniartut aammattaaq Kalaallit Nunaanni nunarsuarmilu ajornartorsiutinut tunngatillugu suliaqarfimmik ajornartorsiutinik oqaasertaliisinnaassapput, tunngavilersuisinnaallutik atassuteqartitsillutillu. Ilinniartut ingerlaqqilluni ilinniagaqarnissamut piareersaatitut suliaqarfimmik itisiliissapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut namminneq ilikkagaqartarnerfik ilinniartitsissummut naleqquttoq ilisimassavaat ingerlassinnaallugulu. Ilinniartut sulinermi ilinniagaqarnermilu namminiissapput ilinniartullu suleqatigiinni suleqateqarsinnaassapput.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut uumassusillit assigiinngiiaarnerisa, imminut nappassinnaasumik inertornerup avatangiisinillu illersuinerup pingaaruteqassusiisa paasinissaanut suliaqarfimmi tunuliaquteqassapput. Ilinniartut aammattaaq peqqissutsimi, avatangiisini bioteknologimilu biologimik ilisimasaqarnermik isummernissamut suliaqarfimmi tunuliaquteqassapput biologimilu ajornartorsiutit kulturimut inuiaqatigiinnullu atassuteqartissinnaassallugit.

3. Iikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Iikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut ukuninnga piginnaasaqassapput:

- a) biologimi atuagarsorneq suleriaatsillu nassuiarsinnaassallugu atorsinnaassallugulu,
- b) ilisimasanut nutaanullu tunngatillugu biologimi suliaqarfimmi taaguutit atorlugit biologimi ajornartorsiutinik oqaasertaliisinnaassapput nalilersuisinnaassallutillu,
- c) misissuisinnaassapput aammalu laboratoriami pinngortitamilu misileraasinnaassallutik, tassunga ilanngullugit uumassusilinnik, atortunik kemikalianillu suliaqarnermi ajutoorfusinnaasunik nalilersuisinnaassallutik,
- d) misileraalluni sulinermi paasissutissat nalilersorsinnaassavaat suliarisinnaassallugilu aammalu uumassusilinnik misissuinermi paasisat suliarisinnaassallugit ingerlatitseqqisinnaassallutillu,
- e) atortut uumassusilinnik imallit nalilersorsinnaassallugit
- f) avatangiisit, peqqissuseq, nakorsaait bioteknologilu pillugit paasissutissanik pissarsinarsinnaassapput nalilersuisinnaassallutillu,
- g) biologimik suliaqarfimmi sammisat pillugit oqaluttariarsorlutik allattariarsorlutillu oqaasertalersuisinnaassapput, tassani ileqqorissaarnermut isummanullu tunngasut ilanngullugit aamma
- h) nammineq inuiaqatigiillu biologimi ajornartorsiutaannut atatillugu isummersinnaassapput iliuseqarsinnaassallutillu.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingarnerit aaqqissuussinerni qaffasissutsini tamani aaqqissuussaanerit ingerlatsinerillu aamma uumassusillit annertuumik oqimaaqatigiissitsinermik attatsitsiinnarnerisa imminnut atassuteqarnernik qulliunerusumik tunngaveqarput.

- a) virussit aamma cellit pro- aamma eukaryotetigut sananeqaasii atuuffiilu,
- b) kulhydratit, orsut proteinnit aamma nukeinsyrit sananeqaasii uumassusilinnullu pingaarutaat,
- c) kulhydratit cellini kaaviiartitsinerannut atatillugu nukimmik pilersitsisarnerat,
- d) inuit timimikkut sananeqaasaasa ilaat toqqakkat, tassunga ilanngullugu hormoninik sianiutinillu aaqqiissutaasartut,
- e) enzymit sananeqaasii atuuffiilu,
- f) genit molekylikkut cellikkullu tunngavii, tassunga ilanngullugu proteinsyntese,

- g) bioteknologimi periutsinut taakkulu atorneqartarnerannut assersuutit,
- h) kingornusseriaatsit naasunit, uumasunit inunnillu assersuutikkut kattutsinikkut,
- i) ineriartorneq pillugu atuagarsorneq, tassunga ilanngullugit kingussat avatangiisillu imminnut atanerisa pingaaruteqassusiat,
- j) respiration, fotosyntese aamma qappiornerit,
- k) pinngortitami pissuseqatigiinneq, tassunga ilanngullugu uumassusillit ataqatigiinnerannik misissuineq,
- l) uumassusillit ataqatigiinneranni toqqakkani naasut uumasullu imminnut paarlaaqatigiittarnerat, nukiit ingerlaartarnerat aamma sananeqaatsit ingerlaartarnerat,
- m) kulstoffit ingerlaartarnerat, kissatsittoorneq nunarsuarmilu silaannaap kissakkiartornera, sumiiffinni nunarsuarmilu sunniutai isiginiarlugit aamma
- n) uumassusillit atuuffiini, timimi kingornussani, ineriartornermi uumassusillillu imminnut ataneranni misissuariaatsinut nalilersuariaatsinullu assersuutit.

3.3 Illassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Illassutitut ilinniakkat tassaapput peqqissutsimi, nakorsaadini, avatangiisini, uumassusillit atorlugit pilersitsinermi bioteknologimilu ajornartorsiutit, taakkulu pingaarnertut ilinniakkanik itisiliissapput atassuteqartitsilerlutillu. Illassutitut ilinniakkat ilinniartut suleqatigalugit toqqarneqassapput. Illassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartinneqassapput.

Maannakkut pisunik assersuutit ukuninnga takutitsisut ilanngunneqassapput:

- a) biologip sumiiffinni nunarsuarmilu pingaaruteqassusia,
- b) biologip ilisimatusarnermik ilinniartitsissutitut aamma
- c) bioteknologip atorneqarnera aamma biologimi ileqqorissaarnermi ajornartorsiutit.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- s) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- t) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- u) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- v) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginaruuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.

- w) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- x) ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.
- y) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq misileraalluni sulineq atuagarsornermut ilanngunneqarluni, taamaalilluni pinngortitamik ilisimatusarnermi sakkunik periutsinillu suliaqarnermi ilinniartut suliaqarnerat nutaaliorsinnaassusiallu siuarsarneqassalluni. Aammattaaq immikkoortut atorneqarsinnaasut annertunerpaamik ilanngunneqassapput.

4.2 Suleriaatsit

Namminersorluni ilinniagaqarnermullu piareersarluni siuariartuutaasumik ilinniartitsineq atorlugu suleriaatsit assigiinngitsut akornanni nikerartitsisoqassaaq. Ilinniartut oqaluttariarsorluni ingerlatitseqqisinnaassusiaq oqallittarnermikkut, ilinniartut saqqummiisarnerisigut assigisaatigullu annertusarneqassaaq. Suleriaatsinik toqqaanermi ilinniartut ataasiakkaarlutik ataatsimullu suleriaatsit atorlugit misilittagaqarnerisa ineriartortinneqarnissaa isiginiarneqassaaq, tassunga ilanngullugit suliniutinik suliaqarneq ilinniartullu assigiinngiiaartut, ilikkariaaseqartarnerat pisariaqartitaallu isiginiarneqassapput. Ilinniarterup ingerlanerani atorneqarsinnaasut isiginiarneqassapput. Ingerlatat avammut sammisut taamaaliortoqarsinnaatillugu ilinniartitsisumut ilanngunneqassapput.

Ilinniartitsissummi ilinniakkanik suliaqarnermi aqqissuussinerit qaffasissusaanni tamani uumassusillillu oqimaatigiissumik pigiinnarnissaanni aqqissuussaaneq ingerlataqartarnerlu imminnut qulliunerusumik atatinneqarnissaat tunngavigineqassaaq. Pinngortitamik ilisimatusarnermi periutsit suliarineqassapput, biologimi periutsit ilinniakkanik pingaarnerutillugit ilaatillugillu. Misileraalluni sulineq suliniuteqarnerillu ulluinnarni ilinniartitsinermit ilanngunneqassapput, annertussuseqassallutillu ilinniartitsissummi piffissap ilinniartitsiviusup $\frac{1}{4}$ -iata missaata assinganik.

Paasissutissanik katersuineq, paasissutissanik regnearkimi suliarinninneq paasissutissanik ujarlerneq, allattarissanik saqqummiineq, isumasioqatigiinnerit saqqummiinerlu atorlugit ilikkagassatut anguniakkat angunissaannut naleqquffiani IT ilinniartitsinermit ilanngunneqassaaq.

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsinermi oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqarlutik.

Allattariarsorluni sulineq ilinniarnermi pingaaruteqarpoq, ilaatigullu immikkoortunik ukuninnga imaqarluni:

- a) misileraalluni sulineq pinngortitamilu misissuineq pillugit allattuivik,
- b) allattuiviit tunngavigalugit nalunaarusiorneq,
- c) ilaatigut suliniutinik suliaqarnermi angusat kingunerannik suliat
- d) suliat assigiinngiaartut allat, assersuutigalugu eqikkaalluni takussutissiorneq.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.4 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfiulersunut sanilliutitsilluni. Ilinniartitsissummi pingaarnertut ilinniakkat annertunerusumik itisilernissaat atassuteqartinneqarnissaallu siunertaralugu ilinniartitsissutit allat akornanni ataatsimik arlalinnilluunniit suleqateqarluni minnerpaamik ataatsimik suliniummik suliaqartoqassaaq. Piffissap suliniuteqarfiup kingorna suliniummi ilinniartitsissutinut ataatsimoorutaasumik uppersaat tunniunneqassaaq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartut ilinniagaqarnermi pissarsiaat akuttunngitsumik nalilersorneqartassapput, taamaalilluni ilinniartut ataasiakkaat killiffitsinnik ilisimalissallugu, taamaalilluni ilinniartut ataasiakkaat ilikkagassatut anguniakkanik angusinissaat ilinniartitsissummillu aaqqiinissaq siunertaralugit ilinniartut ataasiakkaat siumut isigaluni ilitsersorneqartassallutik.

5.2 Misilitseriaatsit

Atuarfiit klassinut ataasiakkaanut misilitseriaatsini marlunni ataaseq toqqassavaat:

Misilitseriaaseq a

Suliassaq qulequttamik imalik erseqqissaalluni apeqqutit tassunga atasut ilanngussallu tunngavigalugit oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq. Suliassanut ataasiakkaanut ilanngussat siumut ilisimasaqartut ilisimaneqanngitsullu nalinginnaasumik ilanngunneqassapput. Misileraalluni sulineq suliniutillu suliassani sapinngisamik amerlanerpaani ilaatinneqassapput.

Piareersarnissamut minutsit 60-it missaanni piffissaliisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 30-t missaaniippoq.

Soraarummeertitsinermi soraarummeertup saqqummiinera suliamilu akissutininik saqqummiinera soraarummeertitsisumit apeqqutinik itisiliissutininik ilallugit aallaavigineqassapput.

Misilitseriaaseq b

Suliassaq ilanngussanik arlalinnik sammisanut sularineqarnikumut atasunik imaqtartussaq tunngavigalugu oqaasertariarsorluni misilitsittoqassaaq.

Ilinniartut ataasiakkaat ulloq misilitsiffissaq sioqqullugu suliassamik tunineqassapput, piareersarnissamullu tiimi 24-it missaanni piffissaliisoqassaaq, kisiannili tiiminik 24-nik sivikinnerunngitsunik. Piffissaq soraarummeerfik minutsit 30-t missaanni sivisussuseqassaaq.

Piffissami piareersarfimmi soraarummeertut misilitsinnermut atugassamik eqikkaalluni takussutissiamik suliaqassapput. Piffissaq soraarummeerfik minutsit 30-nik sivisussuseqarpoq. Soraarummeertitsinermi soraarummeertut eqikkaalluni takussutissiamik saqqummiinerat saqqummiussaallu aallaavigineqassapput.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Nalilersuinermi soraarummeertup ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkanik qanoq annertutigisumik angusisimanagera nalilerneqassaaq. Soraarummeertup ukuninnga piginnaasai pingaartinneqassapput:

- a) biologimi taaguutinik atuinermi eqqortumik erseqqarissumillu atuinera,
- b) biologimi ilinniakkanik aqqissuiner aalajangersimasuni ingerlatitseqqiineralu,
- c) misileraalluni sulinermi periutsinik angusanillu ilanngussinera,
- d) uumassusillit pillugit paasisutissanik nalilersuiner a,
- e) suliaqarfimmi paasisimasaqarnermik takutitsinera,
- f) ajornartorsiutini aalajangersimasuni suliaqarfimmi immikkoortunik ilanngussinera,
- g) ajornartorsiutinut ilisimaneqartunut tunngatillugu ilisimaneqanngitsunik ilanngussinera,
- h) uumassusillit pillugit ilisimasaminik atassuteqartitsinera uumassusillillu pillugit ajornartorsiutit pillugit isummenera.

Soraarummeertup saqqummiussineranik ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Biologi C

1 Ilinniartitsissutip inissimanera

Biologi uumassusilinnik aamma uumassusillit avatangiisillu imminnut atanerannik ilinniarnesuvoq. Biologi pingaartitamik ilisimatusarnermik ilinniartitsissutaavoq, laboratoriami pingortitamilu misileraalluni suleriaatsit pingaartinneqarlutik. Ilinniarnertuunngorniarfimmi biologi qaffasissuseq B-iusoq ilinniartitsissutaavoq suliaqarfimmi itisilerineq pingaartillugu, ilinniartitsissullu biologimi nutaaliami uumassusilinnillu misissuutinik ilisimatusarnermi ineriartormik sunnersimaneqarpoq, tassani inuunerup pingortarnera ineriartorneralu inuunerullu ingerlasarnera sammineqartarluni, molekyliniit nunarsuaq tamakkerlugu. Ilinniartitsissummi pingortitami misissuisarneq misileraanerlu suliarineqartarput, taakkulu pingortitamiittut imminnut atanerannik paasisaartitsisarput inuit ingerlatsinerisa sunniutaannik imminnullu nammassinnaasumik ineriartortitsinermi tunngavinnik paasinninnissamut tapersiisarlutik. Biologi inuit uumassusilittut inuiaqatigiinnilu innuttaanermik imminnut paasinissaannut tapersiisarpoq, suliaqarfimmilu akisussaassuseqartumik ineriartornissamut, isummernissamut namminerlu peqqissusermut inuiaqatigiinnilu maannakkut pissutsinik uumassuseqartut pillugit imalinnik iliuseqarnissamut tunngaviliisarluni.

2 Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Uumassusillit pillugit apeqqutit ilinniagaqarnermi piginnaasanut nalinginnaasumillu perorsaanermut pingaaruteqartut pillugit ilinniartut isummersinnaassapput. Uumassusillit imminnut atassuteqarnerisa imminnut Kalaallit Nunaanni nunarsuarmilu inuiaqatigiinnut pingaarutillit pillugit ilisimasaqassapput.

Iikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut pingartitami uumassusillit pillugit paasissutissanik aaqqissuussamik katersinnaassapput, suliarinnissallutik ingerlatitseqqisinnaassallutillu. Ilinniartut uumassusilinnik ilisimatusarneq aamma Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani inuiaqatigiinni atorneqartarnera pillugit isornartorsiullutik tunngavissaqarlutillu isummersinnaassapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut namminneq ilikkagaqartarnertik ilinniartitsissummut naleqquttoq ilisimassavaat ingerlassinnaallugulu. Ilinniartut sulinermi ilinniagaqarnermilu namminiissapput suleqatigiinnilu suleqateqarsinnaassallutik.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut biologimi eqqarsartariaaseq periutsillu atorsinnaassavaat, taamaalilluni Kalaallit Nunaanni nunarsuarmilu pingortitamut tunngatillugu illersorneqarsinnaasumik

iliuuseqarsinnaassallutik. Aammattaaq maannakkut inuusuttut kulturianni inuit ataasiakkaat inissisimanerannut tunngatillugu aammalu ileqqorissaarnermi inuiaqatigiinnillu pissutsini uumassusillit pillugit maannakkut ajornartorsiutinut tunngatillugu assigiinngiaartumik illersorneqarsinnaasumillu isummersinnaassallutik.

3 Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat:

Ilinniartut uku piginnaanigilissavaat:

- a) biologimi atuagarsorluni sulineq suleriaatsillu nassuiarsinnaallugit
- b) paasisaqarfinniit assigiinngitsunit uumassusillit pillugit paasissutissanik aallersinnaassapput paasissutissallu pitsaassusaat nalilersorsinnassallugit,
- c) uumassusilinnik misilittaaneq aallavigalugu ajornanngitsunik isummiussisinnaassapput,
- d) misileraallutik sulisinnaassapput aammalu laboratoriami pinngortitamilu uumassusillit pillugit paasissutissanik katersisinnaassapput nalilersuisinnaallutillu,
- e) uumassusilinnik misissuineri misileraalluni sulineri allattuivinnik nalunaarusianillu suliaqarsinnaassapput ingerlatitseqqiisinnaallutillu,
- f) suliaqarfimmi tuugaatut naleqquttut ilanngullugit uumassusillit imminnut atassuteqarnerat pillugu oqaluttariarsorlutik allattariarsorlutillu oqaaseqarsinnaassapput aamma
- g) uumassusillit pillugit imalinnik inuiaqatigiinni ileqqorissaarnermilu ajornartorsiutinik oqallisiginnissinnaassapput.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit ukuupput:

- a) procaryote aamma eucaryote cellit,
- b) cellit isikkui atuuffiilu aammalu cellit ingerlaartarneri toqqakkat,
- c) DNA-p aqqissugaanera atuuffialu,
- d) kingornutseriaatsit ajornanngitsut aamma timip isikkuata allanngortiterneranut assersuutit aammalu kingornussat avatangiisillu imminnut atanerat,
- e) nammineq peqqissutsimut atatillugu nerisassat nerisarnerlu, tassunga ilanngullugit uumassusillit aqqissugaanerat taakkulu biologimi pingaaruteqassusiat,
- f) inuit kinguaassioartarnerat naartusarnerallu, atoqatigiinnermi illersutit nappaatillu atoqatigiinnermi tuniluuttartut
- g) peqqissutsimut atatillugu ilumiut toqqakkat aqqissugaanerat atuuffiilu,
- h) pinngortitami aqqissugaaneq atuuffialu, tassungalu ilanngullugit nereqatigiittarneq, timip akuerisa ingerlaartarnerat nukissallu ingerlaartarnerat,
- i) pinngortitami ataqatigiinnerit aalajangersimasut, Kalaallit Nunaanni nunarsuarmilu,
- i) tappiorannartut pinngortitami ataqatigiinnermut pingaaruteqassusiat,
- j) pinngortitami ataqatigiinnerit inuit ingerlatsinerinnut sunniisarnerat aamma

- k) avatangiisinik illersuineq aamma Kalaallit Nunaanni pissutsit pingaartillugit pinngortitamik nungusaataangitsumik atuineq.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilinniakkat tassaapput peqqissutsimi, nakorsaatini, avatangiisini, umassusillit atorlugit pilersitsinermi bioteknologimilu ajornartorsiutit, taakkulu pingaarnertut ilinniakkanik itisiliissapput atassuteqartitsilerlutillu. Ilassutitut ilinniakkat ilinniartut suleqatigalugit toqqarneqassapput. Ilassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartinneqassapput.

Maannakkut pisunik assersuutit ukuninnga takutitsisut ilanngunneqassapput:

- a) biologip Kalaallit Nunaanni nunarsuarmilu pingaaruteqassusia,
- b) biologi ilisimatusarnermik ilinniartitsissutitut
- c) bioteknologip atorneqarnera ajornartorsiutit aamma
- d) uumassusillit pillugit ileqqorissaarnermi ajornartorsiutit.

4 Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigneqassapput.
- b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginarartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.
- g) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq misileraalluni sulineq atuagarsornermut ilanngunneqarluni, taamaalilluni pinngortitamik ilisimatusarnermi sakkunik periutsinillu suliaqarnermi ilinniartut suliaqarnerat nutaaliorsinnaassusiallu

siuarsarnejassalluni. Aammattaaq immikkoortut atorneqarsinnaasut annertunerpaamik ilanngunnejassapput.

4.2 Suleriaatsit

Suleriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaannejassapput, taamaalilluni ilinniartitsinermit pituttugaanerusumik ilinniartitsinermit namminersorluni sulinermut siuariartortitsisoqassalluni. Suleriaatsinik toqqaanermi ilinniartut ataasiakkaat tamarmiullugu suleriaatsinik misilittagaqarnerisa ineriartortinneqarnissaa isiginiarneqassaaq, aammalu ilinniartut assigiinngiaarnerat, taakku ilinniariaasii pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik.

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunnejassaaq ilinniartut ilinniartitsinermit oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqarlutik.

Ilinniarnepur ingerlannejarnerani tamani atorneqarsinnaasut isiginiarneqassapput. Ingerlatat avammut sammisut taamaaliorinnaasoqartillugu ilinniartitsinermit ilanngunnejassapput Misileraalluni sulineq suliniuteqarnerillu ulluinnarni ilinniartitsinermit ilanngunnejassapput, annertussuseqassallutillu ilinniartitsissummi piffissap ilinniartitsiviusup $\frac{1}{4}$ -iata missaata assingalik. Nalunaarusiat, suliniuteqarnerit suliaassallu allat arlallit suliarineqassapput.

IT ilikkagassatut anguniakkanut tunngatillugu naleqquffiani ilanngunnejassaaq. Paasissutissanik katersuineq, regnarki atorlugu paasissutissanik suliaqarneq paasissutissanik ujarlerneq, allattarissanik saqqummiineq, isumasioqatigiinnerit saqqummiinerillu atorneqassapput.

Allattariarsorluni sulineq ilinninermit pingaaruteqarpoq, ilaatigullu immikkoortunik ukuninnga imaqarluni:

- a) aisileraalluni sulineq pinngortitamilu misissuineq pillugit allattuivik,
- b) allattuiviit tunngavigalugit nalunaarusiorneq,
- c) ilaatigut suliniutinik suliaqarnermit angusat kingunerannik suliat
- d) suliat assigiinngiaartut allat, assersuutigalugu eqikkaalluni takussutissiorneq.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunnejassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunnejassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnillaarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaallu artikkiartortillugillu.

4.4 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunnejassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfiulersunut sanilliutitsilluni.

Ilinniartitsissummi pingaarnertut ilinniakkat annertunerusumik itisilernissaat atassuteqartinneqarnissaallu siunertaralugu ilinniartitsissutit allat akornanni ataatsimik arlalinnilluunniit suleqateqarluni minnerpaamik ataatsimik suliniummik suliaqartoqassaaq. Piffissap suliniuteqarfiup kingorna suliniummi ilinniartitsissutinut ataatsimoorutaasumik uppernarsaat tunniunneqassaaq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartut ilinniagaqarnermi pissarsiaat akuttunngitsumik nalilersorneqartassapput, taamaalilluni ilinniartut ataasiakkaat killiffitsinnik ilisimalissallugu, taamaalilluni ilinniartut ataasiakkaat ilikkagassatut anguniakkanik angusinissaat ilinniartitsissummillu aaqqiinissaq siunertaralugit ilinniartut ataasiakkaat siumut isigaluni ilitsersorneqartassallutik.

5.2 Misilitseriaaseq

Suliassaq qulequttamik imalik erseqqissaalluni apeqqutit tassunga atasut ilanngussallu tunngavigalugit oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq. Suliassanit ataasiakkaanut ilanngussat siumut ilisimasaqartut ilisimaneqanngitsullu nalinginnaasumik ilanngunneqassapput. Misileraalluni sulineq suliniutillu suliassani sapinngisamik amerlanerpaani ilaatinneqassapput.

Piareersarnissamut minutsit 60-it missaanni piffissaliisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 30-t missaaniippoq.

Soraarummeertitsinermi soraarummeertup saqqummiinera suliamilu akissutinik saqqummiinera soraarummeertitsisumit apeqqutinik itisiliissutinik ilallugit aallaavigineqassapput.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Soraarummeertut ilikkagaqartarnermi anguniakkanik qanoq annertutigisumik angusaqartiginerannik nalilersuinikkut naliliisoqassaaq.

Ilanngussaq 9

Danskiteqarsit A

1. Ilinniartitsissutit inissisimanera

Qallunaattoorneq piginnaasassanik ilinniartitsissutaavoq, kulturikkut ilinniartitsissutaalluni aammalu ilisimasassanik ilinniartitsissutaalluni, tassanilu oqaatsit allattarissallu

suliarineqartarput. Allattanik atuarnermi sukumiisumik misigisaqartoqalersarpoq, nalilersuisoqartarluni imminnullu atanerannik nassuiaasiortoqartarluni. Ilisarnaataavoq oqaatsinik allassimasunillu nalilersuinerit ilinniartitsissummi ilikkagaqartarnermut naammassisaqartarnermullu qanimut atassuteqartitsisarnerat.

Qallunaatoorneq oqaatsinik ilinniartitsissutit akornanni ilinniarnertuunngorniarfimmi immikkut inissisimavoq, ilaatigut meeqqat atuarfianni inissisimanagera tunngavigalugu, ilaatigullu ilinniarnertuunngorniarfimmi ilinniarnerep ilaatigut qallunaatut ingerlanneqartarnera tunngavigalugu, naggasiullugulu ilinniartut ingerlaqqillutik ilinniagaqarneranni qallunaat oqaasiisa qitiusumik inissisimanagerat tunngavigalugu. Ilinniartitsissut taamaalilluni ilitsoqqussaralugu oqaatsit nunallu allamiut oqaasiisa akornanni inissisimavoq.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Qallunaat oqaasii ilinniartut oqaluttariarsorlutik allattariarsorlutillu atorsinnaassavaat, ilaatigut ingerlaqqilluni ilinniagaqarnissaminut piareersaatitut. Oqaatsinik, atuakkianik tusagassiuutinillu suliaqarnermi ilinniartut nalilersuisinnaanerit, nassuiaasiorsinnaanerit isornartorsiullutillu qisuariarsinnaanerit annertusarneqartassaaq.

Ilikkagaqartarnermi suliaqartarnermilu piginnaasat

Ilinniartut ilisimasaminnik isummaminillu allattarissatigut oqaluttarissatigullu oqaaseqarnermi aammalu ilikkagaqartarnerminnik aaqquissuussamik ingerlatsisarnerminnut nalilersuisarnermullu danskit oqaasii atorsinnaassavaat. Taassuma saniatigut ilinniartut ilisimasaqalernermit, ataasiakkaarlutik ataatsimoorlutillu ilikkagaqartarnermit, nalunaarusianik allagaqartarnermit, suliniutinik suliaqartarnermit, atuarnermi periutsinut, paasissutissalerinernut aammalu saqqummeeriaatsinut assigiinngisitaartunut atugassanik ilinniagaqarnerminni piginnaasaqalissapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut isornartorsiuisarnermik-nalilersuisarnermik piginnaasaqassapput, kusanartulerinermillu ilisimasaqassallutik. Danskit oqaasiinik ilinniartitsissut ilinniartut imminnut avatangiisiminnullu paasinnittarnerisa ineriartortinneqarneranut tapersiissaaq, taamaalillunilu inuttut kinaassutsip ineriartortinneranut inunnillu attaveqartarnermi tunngaviussalluni.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut kulturimik inuiaqatigiinnillu paasinnissapput aammalu avatangiisinik assigiinngiiaartunik paasinnittarnermi oqaloqateqartarnerup pingaaruteqassusianik isornartorsiullunilu oqaloqateqartarnermik paasisaqarfiusumik piginnaasaqassapput. Ilinniartut isornartorsiuisinnaanerisa-nalilersuisinnaanerisa oqariartaasiisalu

annertusarneqarnerat Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinnik nutaaliaasunik kikkullu tamat oqartussaaqataaffigisaannik paasinninnissamut iliuseqartarnissamullu periarfissaasa siuarsarnissaannut tapersiissapput.

3. Iikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Iikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut ukuninnga piginnaasaqassapput:

- a) danskit oqaasiinik nalorninatik assigiinngiaartumillu piginnaasaqarnertik takutillugu, tassunga ilanngullugit danskisut ilisarineqarsinnaasumik oqalussinnaassallutik aammalu oqaatsit eqqortumik atorneqartarneranni allattariarsorlutik tunngaviit pingaarnerit piginnaasaqarfigissallugit,
- b) allattariarsorluni saqqummeeriaatsit assigiinngitsut piginnaasaqarfigisallugit aammalu allattariarsorlutik eqqarsaasersorsinnaassallutik ingerlatitseqqiisinnaallutillu,
- c) oqaatsit sannaasa, atorneqartarnerisa atuuffiissalu pissusaannik nalilersuisinnaassuseqarnertik takusinnaallugu,
- d) oqaasiliortarnerup oqaatsinik atuisarnerup atuuffiinillu nalilersuisinnaanermik piginnaasatik takusinnaassallugit,
- e) malinnaallutik paasinnillutillu tusarnaarsinnaassallutik,
- f) oqaaseqatigiit imminnut atasut pissarsiaqarfigalugit takinerusunik atuarsinnaassallutik aammalu sukumiisumik itisiliillunilu atuariaatsit assigiinngitsut atorsinnaassallugit,
- g) oqaaseqatigiinnik misissuilluni, nassuiaasiorsorluni nalilersuillunilu oqaaseqatigiinnik nalilersuinermi oqariartaatsinik misissuisinnaassallutik,
- h) allassimasunik atuarnermi oqaatsinik paasinnissinnaanerup ilanngunneqarnissaanik piginnaasaqarnertik takutissinnaassallugu,
- i) oqaluttuarisaanermi maannakkullu pisunik danskit atuakkiaannik kulturiannillu ilisimasaqarnertik takutissinnaassallugu,
- j) tusagassiuutit suliaannik nalilersuisinnaassallutik, nassuiaasiorsinnaassallutik imminnullu atanerannik takutissinnaassallutik, aamma
- k) ilinniartitsissut isiginiarlugu skærmimi oqaaseqatigiinni paasisutissanik paasisassarsiorsinnaassallutik toqqaasinnaassallutillu.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutit imarisaat pingaarnerit tassaapput oqaatsitigut, atuagassiaqarnikkut tusagassiuutinilu imaritinneqartut, taakkulu missingerlugu annertussuseqassapput 5:3:2-mik. Imarisaasa immikkoortui taakku pingasut ilinniartitsinermi imminnut qanimut atassuteqarput.

Oqaatsitigut imarisai

Ilinniarneqartussat tassaapput immikkoortuni ukunani oqaatsit atorlugit oqaatiginnissinnaaneq, oqaatsinik ilisimasaqarneq oqaatsinillu paasinninneq:

- a) danskit oqaasii, Kalaallit Nunaannilu immikkut inissisimanerat,

- b) oqaatsinik atorsinnaasanik, oqaasilerinerup oqaatsillu atorpeqartarnerannik nalilersuineq,
- c) oqaatsinik nalilersueriaatsinik teknikkut aammalu oqaaseqatigiinnik nalilersuinermut atatillugu oqaatsinik paasinninneq aamma
- d) oqallorinnermik nalilersuineq aamma tunngavilersuisarnermik nalilersuineq aamma
- e) oqaluttarissatigut allattarissatigullu oqaaseqarsinnaaneq.

Atuagassiaqarnikkut ilinniakkat imarisaat

Ukiuni kingullerni 1000-imi piffissani toqqakkani pingaartumik oqaluttualiani oqaasertat arlallit suliarineqassapput. Oqaasertat tassaassapput danskit oqaasiini oqaasertat, kalaallit atuakkiaanni nunarsuarmilu oqaluttualiani oqaasertanik nutsikkanik ilallugit. Ilinniagassat imarisaannut ilaassapput:

- a) Sagat, oqaluttualiat aamma inuiaat taalliaat. Oqaasertat qaammarsagaanerup nalaaneersut romantikkillu nalaaneersut. 1870-imiit ullutsinnut oqaasertat toqqakkat oqaluttuarisaanermi assigiinngiiaartut oqaluttuarisaatsillu assigiinngiiaartut, tassunga ilanngullugit oqaasertat piviusorsiorlutit nutaaliallu. Atuakkiani, isiginnaartitsissutini, oqaluttuaaqqani, taalliani allaatigisanilu isumaliutersuutini minnerpaamik atuakkat sisamat, taakkunanga atuakkiaq 1900-p siornaneersaq minnerpaamik ataaseq. Atuakkani oqaasertanik suliaqarnermi atuakkiaq ataaseq oqaatsinik ilinniarnermut atatillugu atuarneqassaaq. Atuakkat marluk ilinniartitsissummi ilinniarnermut atatillugu ilinniartut immikkut tamarmik atuassavaat. Ilinniartut atuakkat taakku atorlugit suliaqarnertik oqaluttariarsorlutik allattariarsorlutilluunniit uppersassavaat.
- b) Oqaasertanik nalilersueriaatsit assigiinngitsut. Oqaasertani kulturikkut oqaluttuarisaanermilu sunniutit ilaassapput, tassunga ilanngullugit ullutsinni nalinginnaaleriartortut. Oqaasertani ilinniartut suliarisaanni kalaallit danskillu misilittakkatigut assigiissutaat assigiinngissutaallu.

Tusagassiuutini kulturikkut ilinniakkat imarisaat

Tusagassiuutini kulturikkut ilinniakkat imarisaanni tusagassiuutini elektoniskingorlugillu oqaasertat sammeneqassapput, tassunga ilanngullugit aviisini, radiumi, tv-mi filmini, nittartakkani aamma katiterilluni tusagassiuutit. Ilinniakkat imarisaanni ilaassapput:

- a) nutaarsiassani oqaasertat
- b) pisimasuiit tunngavigalugit tusagassiornermi oqaasertat,
- c) piviusuusaartitsinermi oqaasertat,
- d) takuneqarsinnaasumik oqariartaatsit aamma
- e) Tusagassiat atorlugit atuakkiaq ataaseq.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassannigilaat. Ilassutitut ilinniakkani pingaarnertut ilinniakkat

takussutissinneqassapput itisilerneqarlutillu, pingaartumillu ilinniagaqarnerup Kalaallit Nunaanniittuunerata malunnartinneqarnissaa isiginiarneqassalluni.

Ilassummik ilinniakkat ilinniartitsissummi tiimit 15 pct. missaaniissapput.

Ilassummik ilinniakkani piffissat, sammisat ilinniakkanilu oqaasertat aalajangersimasut ilaasinnaapput, tassunga ilanngullugit:

- a) oqaluttuarisaanermi piffissani atuakkioriaatsiniluunniit oqaasertat,
- b) teknologimi oqaasertat, teknologimik ilikkagaqarniatarnermut tunngassuteqartut aamma
- c) niuernermi aningaasaqarnermilu oqaasertat, niuernermik ilikkagaqartarnermut tunngassuteqartut.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- z) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- aa) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- bb) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- cc) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginarartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- dd) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- ee) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartitsissummi piginnaasat imminnut atassuteqalersillugit ilinniartitsinermi ilaapput. Taamaalilluni oqaatsinik suliaqarneq oqaasertanik atuarnermut ilaavoq, tassa oqaatsit sannai atuuffiilu assigiinngiaartumik uppersaaserlugillu nalilersuinermi, nassuiaasiornermi attuumassuteqartitsinermilu tunngaviullutik. Oqaatsit atorsinnaasat ilinniartitsissummi qitiusumik inissisimapput.

4.2 Suleriaatsit

Suleriaatsit assigiinngitsut arlallit ilinniartut piginnaasaa pisariaqartitaasalu assigiinngissutaattut paasineqartunut, ilinniartitsissummi anguniakkanut sammisassatullu toqqarneqartunut naleqqussarlugit danskisut ilinniartitsissummi ilaapput. Danskisut ilinniarnermi suleriaatsit klassini oqaloqatigiinnerniit suleqatigiikkaarluni suliaqarnermut, suleqatigiit saqqummiinerannut, ilinniartut ataasiakkaarlutik saqqummiinerannut, sivisunerusumik nammineerluni ilitserorneqarluni qarasaasiat atorlugit suliniummik suliaqarnermut assigiinngiiaarput. Suleriaatsit pisuni tamani nammineq toqqakkamik siuariartortitsineranut atorneqassapput, aammalu ilinniartut ilinniartitsisullu inissisimaneranni assigiinngitsunik piunasaqaatitaqarlutik. Ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsitigut, qisuariartarnerisa ajornakusoortunillu eqqarsarsinnaanerisa ineriartortinnissaat isiginiarlugu ilinniartitseriaatsit isiginiarneqassapput. Ilinniartut ilinniartitsinermi oqaatsitullutit oqaaseqartut ilinniartitsinermilu oqaatsit aappaattut oqaaseqartut isiginiarlugit ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq.

Oqaatsitigut sammisat, atuakkanik sammisat, tusagassiornermi kulturikkut sammisat allattariarsorlunilu suliat ilinniartitsinermi ilanngunniarneqassapput, aammalu oqaasertat atuakkiortarnermi oqaluttuarisaaneranut atatillugit inissinneqassallutik. Atuakkianik ilinniagaqarnermi atuakkani ataaseq oqaatsinik ilinniarnermut atatillugu atuarneqassaaq. Atuakkiat marluk ilinniartitsissummi ilinniarnermut atatillugu ilinniartut immikkut tamarmik atuassavaat. Ilinniartut atuakkat taakku atorlugit suliaqarnertik oqaluttariarsorlutik allattariarsorlutilluunniit uppernarsassavaat.

Allattariarsorluni sulineq

Allattariarsorluni sulinermi allattariarsornermik sungiusaatit annikinnerit ilaapput, tassani piginnaasat immikkoortuinik allattariarsukkanillu killilikkanik sungiusartoqartarluni. Aammattaaq suliassat annertunerit allanneqassapput, tassani ilinniartut oqaasertanik sammisanilluunniit nalilersuisarneq, oqallitarneq misissuisarnerlu isummerfigalugit imminnut atasunik saqqummissaallutik.

Tunngaviusumik ilinniarnermi suliniummik suliaqariaaseq saqqummiunneqassaaq, suliniummillu suliaqartarnermik saqqummiilluni ilinniartoqassalluni. Semesterit aappaanni suliniummik nalunaarusiaq allanneqassaaq, allattariarsorlunilu suliaqarnertarnermik ilinniagaqarneq aaqqissuunneqassalluni, tassani ilinniartut tunngaviusumik allattariarsornerup pingaaruteqassusiani suliallu naammassinerani tunngaviusumik isummat imarisaannik periutsinillu suliaqassallutik. Ukiut pingajuanni suliniummik nalunaarusiaq allanneqassaaq.

Ukununnga atatillugu ilinniartitsinermi qarasaasiat atorneqarnissaat pingartinneqassaaq:

- a) allannermik ilinniartitsineq, oqaluttariarsorlunilu saqqummiinermi saqqummeeriaatsinik suliaqartoqassalluni,
- b) paasissutissanik ujarlerneq aamma
- c) oqaasertanik allassimanngitsunik suliaqarneq.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluatiikkiartortillugillu.

4.4 Ilinniartitsissutitut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfiulersunut sanilliutitsilluni. Danskil oqaasiinik ilinniarnermi taamaalilluni ilinniartitsissutit ilisarnaataannik allattariarsornermi oqaluinnarnermilu paasisitsiniaassarnermi, aaqqissuunneqarneranni imarisaannilu ilinniartitsissutit tamarmik atorneqarsinnaapput. Pingaartumik uku ilaasinnaapput:

- a) ilinniagaqarnermi ilinniartitsissutit akornanni allattariarsornermik ilinniarneq, tassunga ilanngullugu suliniummik allaaserinninneq, aamma
- b) ilinniartitsissutit akornanni oqaluttariarsorluni paasisitsisarnermik ilinniarneq.

Inulerineq pissutsillu immikkuullarissut pillugit ilinniartitsissutit allat ilinniartitsissummi ilanngunneqarsinnaapput. Oqaatsinik allanik ilinniartitsinermi ataatsimut oqariaatsit aammalu ilinniakkani oqaluinnarneq allatallu ilanngunneqarsinnaapput. Danskil oqaasiinik ilinniarnermi pingaartumik kalaallisut oqaasertanik nalilersuineq nalunngisanillu oqaluttuarisaaneq ilanngunneqarsinnaapput. Ilinniartitsissutit akornanni ilinniartitsinermi ukiumut tiimit 20-t aaqqissuunneqassapput, tassani ilinniartitsissutini danskisut kalaallisullu ilinniartitsinerit ataatsimoortinneqassallutik.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartut ilinniartitsissutit killiffii tunngaviummik ilinniarnarup aallartinnerani misissuineq atorlugu nalilersorneqassapput, ilinniarnarullu ingerlanerani misilitsinnernik malitseqartinneqassalluni. Aammattaaq ilikkagassatut anguniakkat anguneqarnerat taassumalu kingorna suliaassat aalajangersarnissaat pillugu ilinniartitsisut ilinniartullu ilisimasaqalernissaat siunertaralugu ilinniarnarup ingerlanera ataavartumik nalilersuisoqartassaaq.

5.2 Misilitseriaatsit

Ataasiarluni allattariarsorluni misilitsittoqassaaq ataasiarlunilu oqaluttariarsorluni misilitsittoqassalluni.

Allattariarsorluni misilitsinneq

Misilitsinnerit 6 tiiminik sivisussuseqarput. Siulleg 1½ tiimi suleqatigiikkaarluni ingerlanneqassaaq eqqaamasassanillu allattuisoqarsinnaalluni. Taassuma kingorna soraarummeertut ataasiakkaarlutik suliat allaganngorlugit ataqatigiissillugit saqqummiutissavaat. Soraarummeertut allakkat assillu tunngavigalugit suliassat aalajangersimasumik amerlassusillit akornanni toqqaasinnaapput.

Oqaluttariarsorluni misilitsinneq

Ilinniartut ataasiakkaat misilitseriaatsit assigiinngitsut marluk akornanni toqqaasapput. Ilinniartut misilitseriaatsimik toqqaanerat ukiumi atuarfiusumi soraarummeerfiusumi 1. december nallertinnagu aalajangerneqassaaq.

Misilitseriaaseq a

Atortut soraarummeertut ilisimanngisaat suliassani aallaavigineqassapput. Oqaasertat atuakkiortoq ukiorlu saqqummiivik pillugit paasissutissanik oqaatsinullu nassuiaatinik imaqaassapput ilaannakunngorlugillu naatsumik eqikkaanernik imaqarsinnaallutik. Suliassap oqaasertaanut tunngatillugu apeqquteqartoqassaaq. Apeqqutit oqaasertat atorneqartut isiginiarlugit apeqqutit immikkoortuinik aalajangersimasunik ataatsimik arlalinnilluunniit imaqaassapput. Suliassat annertussusaat quppernerit nalinginnaassut arfinillit imaluunniit oqaasertat takutitat oqaasertanik naqitanik malitseqartinneqartut 8 minutsit sinnernagit imaqaassapput. Apeqqutit taakkununga atasut imarisamikkut assigiinngippata oqaasertat ataqatigiinnertut.

Piareersarnermut 60 minutsit missaanni atugassiisoqassaaq, soraarummeertumullu ataatsimut soraarummeerneq 30 minutsit missaaniissalluni.

Ilinniartup saqqummiussaa tunngavigalugu misilitsinneq ingerlanneqassaaq, taassumalu kingorna suliassaq makitaq pillugu ilinniartitsissut pillugu oqaloqatigiinnertut soraarummeerneq ingerlateqqinneqassalluni. Oqaloqatigiinneq ilinniartitsissummi atuarnikuusanut allanut tunngatinneqassaaq. Misilitsinnermi piareersarnermi allattukkat taamaallaat atorneqarsinnaapput. Soraarummeertup soraarummeernerup ilaatut oqaasertat danskisoortut naatsut atuassavai.

misilitseriaaseq b

Atortut soraarummeertut ilisimanngisaat suliassani aallaavigineqassapput. Oqaasertat atuakkiortoq ukiorlu saqqummiivik pillugit paasissutissanik oqaatsinullu nassuiaatinik imaqaassapput ilaannakunngorlugillu naatsumik eqikkaanernik imaqarsinnaallutik. Suliassap oqaasertaanut tunngatillugu apeqquteqartoqassaaq. Apeqqutit oqaasertat atorneqartut oqaatsitigut isiginiarlugit apeqqutit immikkoortuinik aalajangersimasunik ataatsimik arlalinnilluunniit imaqaassapput. Suliassat annertussusaat quppernerit nalinginnaasut aqqaneq marluk imaluunniit oqaasertat takutitat oqaasertanik naqitanik malitseqartinneqartut 15 minutsit sinnernagit.

minutsit sinnernagit imaqassapput. Apeqqutit taakkununga atasut imarisamikku assigiinngippata oqaasertat atoqqinneqarsinnaapput.

Ilinniartut tamarmik suliassartik ulloq sioqqullugu tigussavaat, piffissarlu piareersarfik 24 tiimit missaaniilluni, kisiannili 24 tiiminit sivikinnerusussaanani. Piffissaq soraarummeerfik 30 minutsiuvoq.

Ilinniartup saqqummiussaa tunngavigalugu misilitsinneq ingerlanneqassaaq, taassumalu kingorna apeqqut makitaq pillugu ilinniartitsissut pillugu oqaloqatigiinnertut soraarummeerneq ingerlateqqinneqassalluni. Oqaloqatigiinneq ilinniartitsissummi atuarnikuusanut allanut tunngatinneqassaaq. Misilitsinnermi piareersarnermi allattukkat taamaallaat atorneqarsinnaapput. Soraarummeertup soraarummeernerup ilaatut oqaasertat danskisoortut naatsut atuassavai.

5.3 Naliliinnermi tunngaviit

Allattariarsorluni misilitsinnermik nalilersuinnermi soraarummeertup ukuninnga piginnaasai pingaartinneqassapput:

Oqaatsit atorlugit saqqummiineq,
sammisamik suliaqarneq aamma
danskisut ilinniartitsissummi ilinniartitsissummilu periutsinik tunngaviumik
atuisinnaassuseqarneq.

Oqaluttarissanik misilitsinnermik nalilersinnermi soraarummeertup ukuninnga piginnaasai pingaartinneqassapput:

- a) danskisut assigiinngisitaartunik paasinartumillu oqaatiginnissinnaassuseqarneq, tassunga ilanngullugit oqaatsit atorsinnaasat aamma eqqarsaatsinillu tigussaasumit avissaartitsisinnaassuseqarneq,
- b) oqaatsinik paasinninnissaassuseqarneq,
- c) oqaasertaanik immikkuualuttukkaarlugit paasinninneq aamma oqaasertani quppernermik pingaarnernik saqqummiussinnaassuseqarneq,
- d) ilinniartitsissummi tunngaviumik periutsinik atuisinnaassuseqarneq, tassunga ilanngullugit nalilersuineq nassuiaasiernerlu,
- e) oqaasertat namminneq avataaniittunik oqaasertaanik ataatsimoortitsisinnaassuseqarneq, aamma
- f) oqariartuutsumik tunniusimalluni ersarissumillu saqqummiussinnaassuseqarneq.

Misilitsinnerni tamani soraarummeertut naammassisaat ataatsimut nalilersorlugit karakteriliisoqartassaaq.

Isiginnaartitsineq C

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Isiginnaartitsinermi sammineqarpoq isiginnaartitsinerlu isiginnaartitsissummillu ilusilersuinertut eqqumiitsuliornermi aqqissuussaarnik pilersitsinissaq paasinninnissarlu aammalu siunertat tunngaviusut paasinissaat. Ilinniartitsissummi Kalaallit Nunaanni qangali pissusiusartut isiginnaartitsinermilu atorpeqartartut suliarineqartarput, tassunga ilanngullugit timeq, nipi ussersortarnerlu. Ilinniartitsissut oqaatsinik aporfiit nunallu killeqarfii akimorlugit nunarsuarmik ilinniartut paasinninnissaannut tapersiivoq.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut isiginnaartitsinermik imatut ilisimasaqartigissapput misilittagaqartigalutillu isiginnaartitsinerit takutitsinerillu tassunga assingusut nalilersorsinnaallugit nalilersorsinnaassallugillu. Tassunga atatillugu pinnguarnarup, eqqarsaasersortarnerup piareersaqqaarani saqqummiussisarnerup pisimasuusaartitsillunilu isiginnaartitsinerup paasinissaannut ilinniartut tunuliaqutaqassapput. Ilinniartitsissummi sungiusartoqartarpoq, ilinniartut taamaalillutik nipertik oqaatsitillu aamma timimik ilusaagut takussutissat, timip takutitsinera timiminnillu paasinninnerat ineriartortinneqassalluni.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut isiginnaartitsinersamik isiginnaartitsivinnilu sulinissamut tunngavissaqassapput. Ilinniartut ilinniartitsissummi atugarsornikkut oqaluttarisaanermilu tunngaviit pillugit atuagarsorlutik ilisimasaqalissapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut pisuni aalajangersimasuni isiginnaartitsivinni atortunik allanik suleqatigiillutik atuisinnaassapput, tassunga ilanngullugu isiginnaartunut. Ilinniartut nipertik oqaatsillu atorlugit sulisinnaassapput, taamaalillutik ataasiakkaarlutik inuillu akornanni iliuuseqarsinnaanermut assigiinngiartumillu attaveqatigiissinnaassusermut ingerlatitseqqiissinnaasutsimullu periarfissatik annertusassallugit. Ilinniartitsissut ilinniartut nammineersinnaassusiisa, akisussaaffeqarnerisa pileraarusiorsinnaasiisalu ineriartortinneqarnissaannut tapersiissaaq.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut oqaluttuarisaanermut, inuiaqatigiinnut kulturimullu tunngatillugu isiginnaagassiornermik isiginnissaassuseqassapput aammalu Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinni nunarsuullu sinnerani namminneq inissisimanertik nalilersorsinnaassallugu.

3. Iikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Iikkagassatut anguniakkat:

Ilinniartut isiginnaartitsivinni takutitsinernik isiginnaartitsissutinillu aalajangersimasumik qulliunerusumik pilersitsisinnaassapput paasinnissinnaassallutillu.

Suliaqarnermi ilinniartut ukuninnga piginnaasaqassapput:

- a) timip ilusaagut takussutissat, timip takutitsinera timimillu paasinninneq pillugit ilisimasat takusinnaassavaat,
- b) nipi oqaatsillu oqaatiginerat naleqquttumik atorlugit,
- c) eqqarsaasersornermik sungiusarnermik, piareersaqaarani isiginnaartitsinermik aammalu pisuusaartitsillunilu isiginnaartitsinermik ingerlatsillutik peqataallutillu,
- d) oqaatsinik assilissanillu pissaqarnartunngortitsineq.
- e) allat peqatigalugit anguniagaqarluni, nutaaliorluni namminersuutigalugulu sulineq, taamaalillutik anguniakkanut nassuiarneqarnikunut isiginnaartitsinernik aalajangersimasunik pilersitsisinnaallutik aamma
- f) isiginnaartitsivinni sulineq pillugu ilisimasatik takutillugit, tassa isiginnaartitsinermi teknikki, isiginnaartitsivimmik aaqqissuussineq, qaammaqqutinik ikkussuineq, nipilerineq, kiinnap qalipannissaa, atisat atortullu.

Atuagarsornermi ilinniartut ukuninnga piginnaasaqassapput:

- a) isiginnaartitsinermi iginnaartitsivinnilu taaguutinik pingaaruteqartumik paasinninneq atuinerlu,
- b) isiginnaartitsissutip imarisaanik ilusiligaanerani (isiginnaartitsinermik nalilersuineramik) pingaaruteqartunik saqqummiussineq,
- c) pisumi aalajangersimasumi oqaasertat isiginnaartitsivimmi piviusunngortinnissaannut periarfissanik (piviusunngortitsinermik nalilersuineq) siunnersuuteqarneq,
- d) isiginnaartitsisup pingaarnersiorneranik saqqummiineq aamma takutsitsiviusartunut allanut tunngatillugu isiginnaartitsisarnerup immikkuullarissuuneranik (isiginnaartitsinermik nalilersuineq) allaaserinninneq aamma
- e) eskimuut europamiullu isiginnaagassiaannik atortuinilu aalajangersimasunik oqaluttuarisaanermut, kulturimut atuagarsornermullu annertunerusumut tunngasunngortitsineq (atassuteqartitsineq)

3.2. Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:

- a) isumassarsiamik ineriartortitsinermi piviusunngortitsinermilu tunngaviusumik tunngaviit
- b) isiginnaartitsisarnerup oqaluttuarisaanerani piffissanik marlunnik suliaqarneq,
- c) timeq atorlugu takutitsinermi, oqaloqatigiinnerni, najoqqutaqarani isiginnaartitsinermi piviusuusaartitsillunilu isiginnaartitsinermi tunngaviusumik taaguutinik suliaqarneq aamma
- d) isiginnaartitsissumik imaluunniit oqaasertat atorlugit atornagilluunniit pilersitsinermi tunngaviusumik tunngavinnik suliaqarneq.

3.3. Illassutaasumik ilinniakkat

Illassutaasumik ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkanik itisiliissapput atassuteqartitsillutillu suliaqarfimmilu immikkoortut nutaat ilanngunneqassallutik, tassunga ilanngullugu ilinniartitsissutit allat suleqatigiissutiginerannut atatillugu. Illassutaasumik ilinniakkat ilinniakkat pingaarnertulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartitsisoqassaaq.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- ff) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- gg) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- hh) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- ii) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginarartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- jj) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- kk) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartut isiginnaartitsinermi misilittakkanik ilisimasanillu oqaatiginngisaminnik pigeriikkaminnik paasitinneqassapput. Taamaalilluni suleqatigiinni isumalluutit ilinniartitsinermi ataatsimut pilersaarusiornermut ilaassapput, taamaalillunilu ilinniartut ataasiakkaat suliaqarfimmi soqutigisaat aalajangersimasut isiginiarneqassallutik. Ilinniartitsinermik aaqqissuussinermi ilinniartut angutit arnallu suleriaatsit ilinniarneqartullu takutitseriaatsillu suliarineqartut pillugit assigiinngitsunik kissaateqarsinnaanerat isiginiarneqassaaq. Ilinniartitsinerup ingerlanneqarnerani tamani suliaqarluni-misiligaalluni aamma atuagarsorluni-nalilersuilluni sulinerit imminnut atassuteqarput. Isiginnaartitsinermi qitiusut tassaapput pilersitsineq paasinninnerlu.

4.2. Suleriaatsit

Suleriaatsit ilinniartitsisut ilinniartullu suleqatigiillutik toqqassavaat. Suleriaatsini pisuni tamani allanngorartitsinermik siuariartornermillu periuseq tunngaviussaaq, taamaalilluni

assigiinngiiaartumik aaqqissuseqassalluni: Holdikkaarlugit ilinniartitsineq, ataasiakkaarluni sulineq, marlukkaarluni, suleqatigiiaarluni suliniutinillu suliaqarneq. Suleqatigiikkaarluni ataatsimut pilersaarusionermermi suliassanillu suliassa qarfinnillu ataasiakkaanut agguaassinermi inuit ataasiakkaat ataatsimoortitsinermermut pingaaruteqarnerat tunngavilerneqassaaq.

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsinermermi oqaatsinik siullertut oqaasillit ilinniartullu aappaattut oqaasillit tassunga peqatigitillugu isiginiarneqassallutik.

Nipilersoqatigiinni periutsit atorlugit ilinniartitsissummi suleriaaseqarnissamut suliniutit annikitsut naleqqupput. Suleriaatsit allat tassaasinnaapput maannakkut sammineqartut pillugit ilinniartut ilinniartitsisullu naatsumik saqqummiinerat, sivikitsumik sungiusarnerit, klassini ilinniartitsinermermi suleriaatsinik taaguutinillu saqqummiussineq.

Ilinniartitsinerup ingerlanerani siuariartitsisoqassaaq, taamaalilluni ukiup aallartinnerani isiginnaartitsinermermut inimi isiginnaartoqarani ilinniartut imminnut isiginnaaqatigiittarnerat atorlugu annertunerusumik sulilluni. Kingusinnerusukkut suliniutit annikitsuararsuit ingerlanneqassapput, taakkulu klassinut allanut isiginnaartunullu allanut misiliutigineqassapput isiginnaartitsissutigineqarlutillu.

Isiginnaartitsinermermik nalilersuinermermut atatillugu qiperukkanik assilissanik, filminik, tv-mik video atorlugu immiussanik paasiniaaneq ilaasinnaavoq.

Suliniummik suliaqarnermi ilinniartut ataasiakkaarlutik imaluunniit inuit tallimat tikillugit suleqatigiiaarlutik atuarfiup iluani imaluunniit isiginnaartunut amerlanernut minnerusumik isiginnaagassiussapput. Minnerpaamik marloriarluni isiginnaartunut isiginnaartitsiniartoqassaaq, taamaalilluni isiginnaartut qisuariarnerat pillugu sanilliussilluni isumaliuteqarnissamut tunngavissaqassalluni. Isiginnaartitsinermermi suliniummik suliaqarneq pingaarnerusumik isiginnaagassiorneruvoq. Isiginnaartitsinermermik ilinniartut isiginnaagassanik ineriartortitsineq isummassarsiallu piviusunngortinnissaanik ilinniassapput. Ilinniartitsinerup naammassinissaanut atatillugu soraarummeernermermut suliniut suliarineqassaaq.

Allattuiffimmik suliniummik suliaqarnermermut tunngasumik suliaqartoqassaaq, taamaalilluni suleqatigiinni peqataasut allattuiffimmut allagaqartarnissaq paarlakaajaallutik akisussaaffigissallugu. Allattuivik elektroniskiussaaq ilinniartitsissumilu isumasi isumasioqatigiiffimmiissalluni assigisaaniilluniluunniit. Allattuivik suleqatigiit aqutsineranni atortuuvoq qisuariaatsinillu katersuinermermi atortuulluni.

Ilinniartut ataasiakkaat ingerlatsinermermi pooqattamik suliaqarnissamik akisussaaffeqarput, tassanilu atortunik suliaqarneq ingerlaavartumik uppersaasiorneqassaaq, suliaq pillugu isumaliutersuuteqartoqassalluni, nammineq sulianik ilinniartitsinermermillu ingerlaavartumik nalilersuiffiussaluni. Ilinniartitsissummi soraarummeernermermut atugassatut saqqummiinissamut

pooqattap suliarinissaa siunertaralugu ilinniartut suliat pillugit pooqattartik ataasiakkaarlutik namminneq nutartertassavaat. Saqqummiussinnermut atatillugu pooqattami ukiup ingerlanerani suliat pitsaaneri toqqarneqassapput, imaalilluguli immikkoortut pingaarnerit ilinniartut suliarisaat ilaassallutik. Sammisassanik pooqattaq atortunik soraarummeernermi suliniutinik naleqquttunik imaqassaaq. Tassani ersissaaq ilinniartut ilikkagassatut anguniakkat qanoq iliorlutik anguneraat. Pooqattamik suliaqarneq ilinniartitsissutip allattariarsornani allatalli tunngavigalugit soraarummeerfiunissaa siunertaralugu isikkulersorneqassaaq piffissamillu atuinermik kinguneqassalluni ilinniartitsissutillu eqqumiitsuliornermik ilinniartitsissutaanerit naleqqussarneqassalluni.

Paasissutissanik ujarlernermit, eqikkaalluni takussutissianik isiginnaartitsissutissanillu suliaqarnermut, allattuivimmut pooqattamullu atatillugu IT atorneqassaaq. IT aamma isiginnaartitsivimmik isikkulersuinermi digitalimik teknikkini atorneqarsinnaavoq, tassunga ilanngullugit isiginnaartitsiviup isikkussaanik missinginerit, qaammaqqutit nipillu.

4.3. Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaallu artikkiartortillugillu.

4.4. Ilinniartitsissutitut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni suliaqarfinni assigiinngitsuni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu allani ilisimasaqarfinnut sanilliussisoqartarluni. Ilinniartitsissutinik allanik suleqatigiissitsinermi misilittakkat, suleriaatsit taaguutillu isiginnaartitsinermik ilinniartitsinermi qitiusut atorneqassapput.

Isiginniartitsinermi fakultetit allat suleqatigineqarsinnaapput, tassa isiginnaartitsinermi nalilersuinermi-oqaluttuarisaanerme pissutsit nutaaliutit nutaanillu suliaqarnerit atorneqartarmata. Isiginnaartitsineq ilinniartitsisunut allanut suleqatigiinnermut arlalitsigut atorneqarsinnaavoq:

- a) suliaqarfiit akornanni suliniuteqarnermut atatillugu suliaqarluni pilersitsineq, tassani suleqatigiinnerup ilaa kinguneqassalluni ilinniartut aalajangersimasumik saqqummiussassamik isiginnaartitsissumilluunniit suliaqassallutik.
- b) Ulluni sammisaqarfiusuni suleqatigiinneq, tassani ilinniartitsissut nutaaliarluni pilersitsinermilu periutsit atorlugit nalilersuinermit-oqaluttuarisaanermit tapersiisnaalluni.
- c) Itsarsuarmiit ukiunut akunnattunut, renæssancemut, piffissamut qaammarsaaviumut, ullunut nutaaliaasunut ullutsinnullu tamanik isiginnilluni oqaluttuarisaanermit atassuteqartinneqartitsilluni.

- d) Isiginninnaartitsinernik paasinninnissamut piviusunnngortitsinissamullu periutsit pillugit Kalaallit, danskit, tuluit suliaqarfimmi oqaasiinut atassuteqartitsineq.
- e) Iliuusaasartut inuunerlu pillugit filosofimut upperisarsiornermullu atassuteqartitsineq.
- f) Piviusunut pillugit matematikkimut fysikimullu atassuteqartitsineq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartitsinermi ingerlatassatut pilersaarutit ataasiakkaat naammassinerisa kingorna ilinniartitsinermik ilinniartunillu nalilersuisoqartarpoq. Ilinniartut ataasiakkaat suliaqarfimmi killiffimmini qaffasissutsiminnik ineriartormillu ersarissumik paasitineqassapput, tassunga ilanngullugit sanngiiffiit nukittuffillu. Ilinniartut ingerlatsineq pillugu pooqattaat nalilersuinermi tunngavii ilagaat. Ilinniartut aamma saqqummiinernik qisuariaqatigiittarnikkut takutitsinermik nalilersueqatigiittarput. Suliniummik suliaqarneq sukumiisumik nalilersorneqassaaq, suliaqarneq aammalu qisuariaatit suleqatigiit ataatsimut allattuivimmi allassimasaat pillugit.

5.2. Misilitseriaatsit

Marlunnik immikkoortortaqartumik oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq.

Siullermi, suliat pillugu immikkoortumi soraarummeernermit suliniut tunngavigalugu ilinniartut ineriartortitsisinnaassuseq isumassarsianillu piviusunnngortitsisinnaassuseq takutissavaat, takuuk immikkoortoq 4.2. misilitsinnermi immikkoortoq taanna imaqarpoq suleqatigiiaarluni ataasiakkaarluniluunnit inaarutaasumik suliniummik (ilaanik) saqqummiineq. Suleqatigiit soraarummeertut tallimat tikillugit amerlassuseqarsinnaapput. Saqqummiinerup sivisussusia minutsit sisamaniit arfinilinnut suleqatigiit amerlassusiannik gangerlugu. Soraarummeertut saqqummiinermi ikiortit ataasiakkaat atorsinnaavaat, taakkulu suliassaat soraarummeertitsisumut censorimullu erseqqarissaaq. Ikiortut oqaloqatigiinnermi peqataassanngillat misilitsinnermilu nalilerneqassanatik. Misilitsinnerup immikkoortuata aappaa ataasiakkaarluni, oqaluttariarsorluni piareersaqaarnanilu ingerlanneqassaaq. Misilitsinnermi immikkoortumi tassani ilinniartut soraarummeernermi suliniummik paasinnissaanertik pissutsillu annertunerusut tunngavigalugit takunnissinnaanertik takutissavaat. Aallaaviusooq tassaavoq soraarummeertup naatsumik saqqummiussinera soraarummeertitsisumit aqunneqartumik atassuteqartitsilluni suliaqarfik pillugu oqaloqatigiinnermik malitseqartitsilluni, tassani pingaarnertut ilinniakkat naleqquttut allat soraarummeertullu saqqummiussat pillugit pooqattaaniittut ilanngunneqassallutik. Immikkoortut taakku marluk soraarummeertut ataasiakkaat ullormi ataatsimi misilitsiffigissavaat.

Misilitsinnerup ingerlanneqannginnera piffissaqartitsilluarluni misilitsinnissamut pilersaarut soraarummeertitsisup censorimut nassiutissavaat.

5.3. Naliliinermi tunngaviit

Naliliinermi soraarummeertut saqqummiussinermi ilikkagassatut anguniakkanik qanoq annertutigisumik angusaqarnerat nalilerneqassaaq.

Suliat pillugit misilitsinnerup immikkoortuani siullermi naliliinermi pissutsit uku ilaatinneqassapput:

- a) Soraarummeertup anguniakkanut attaveqarsinnaassusia
- b) Suliniutip assigiinngiarnera ajornassusaatalu annertussusia
- c) Suliarinninnerup annertussusia

Suliat pillugit misilitsinnerup immikkoortuata aappaani naliliinermi pissutsit uku ilaatinneqassapput:

- a) Soraarummeertup suliniummik ataatsimut isiginninnera immikkoortulunnillu paasinninnera
- b) Soraarummeertup atuagarsornernut oqaluttuarisaanermullu naleqquttunut qisuariarsinnaassusia attuumassuteqartitsisinnaassusialu
- c) Soraarummeertup oqaloqatigiinnermi suliniummi nutaaliorsinnaassusia
- d) Nalilersuinermi soraarummeertup saqqummiussat pillugit pooqqattagaa ilanngunneqassanngilaq.

Saqqummiinermut tamarmiisut inunnut ataasiakkaanut karakteriliisoqassaaq.

Ilanngussaq 11

Tuluttut A

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Tuluttoorneq piginnaasassanik ilinniartitsissutaavoq, ilisimasassanik ilinniartitsissutaavoq kulturikkut ilinniartitsissutaavoq attaveqartarnermillu ilinniartitsissutaalluni, tassanilu Kalaallit Nunaannit nunarsuarmut isiginnilluni sumiiffinni tuluttut oqaaseqarfiusuni oqaatsinik, kultureqarnermik inuiaqatigiinnilu pissutsinik suliaqarfiulluni. Ilinniartitsissummi ilaapput ilinniartitsissutip imarisaa pillugu atuagarsornermi ilisimasat saniatigut tuluit oqaasiinik oqaluttarissatigut allattarissatigullu atuisinnaaneq.

1.2 Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut tuluit oqaasiinik imatut ilisimasaqartigissapput oqaatsinillu imatut piginnaasaqatigissallutik tuluttut allattarissatigut oqaluttarissatigullu ajornaquteqanngitsumik attaveqarsinnaassallutik. Ilinniartut tassunga atatillugu Tuluit Nunaanni, Amerikami

sumiiffinnilu tuluttut oqaaseqarfiusuni allani inuiaqatigiinni pissutsit kulturillu pillugit ilisimasaqassallutik.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut oqaatsinik ilikkagaqartarnermi periusissiat naleqquttut atorsinnaassavaat aammalu ilinniartitsissumi suliassat assigiinngitsut suliarisinnaassallugit, taamaalillutik oqaatsitigut kulturikkullu ilisimasatik, oqaatsit pillugit paasinnittarnertik taamaalillutillu ilinniagaqarnermi piginnaasatik tamanut tunngasut ineriartortissallugit.

Inuttut inuillu akornanni attaveqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut tuluit oqaasiinik inuttut inuillu akornanni attaveqatigiittarnermi atuisinnaassapput, aammalu oqaatsit atorneranni qisuariaateqarsinnaassallutik ilaatigut taamaalillutik namminneq kinaassutsiminnik paasinnittarnertik ineriartortissallugu.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Kulturit akornanni attaveqartarnermi tuluit oqaasii ilinniartut atorsinnaassavaat, ilaatigut taamaalillutik namminneq kulturikkut tunngavimminnik paasinnittarnertik ineriartortissallugu. Ilinniartut ilinniatsissummi ilisimasatik Kalaallit Nunaanni pissutsinut sanilliussinnaassavaat aammalu nunarsuarmi qanilliartorfiusumi paasisassarsiornermi iliuuseqartarnermilu oqaatsit atorsinnaassallugit.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1. Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut ukuninnga piginnaasaqassapput:

- a) sammisat nalinginnaasut suliamullu tunngasut pillugit tuluttut nalunakannersunik oqaluttarissatigut allattarissatigullu paasinnissinnaassallutik,
- b) tuluttut oqaasertat isumaqarluartumik atuarsinnaassallugit,
- c) oqaatsinik piginnaasat allanngorartumik atorsinnaassallugit, tassanilu sammisat nalinginnaasut sulianullu tunngasut pillugit oqaloqatigiinnermi oqallinnermilu ajornartorsiuteqaratik peqataasinnaassallutik,
- d) attaveqarnermi inissisimaneq paasillugu suliani pissutsit ajornakusoortut pillugit tuluttut oqallorilluni eqqortumillu aaqqissuulluakkamik takisuumik oqaluttarissatigut allattarissatigullu saqqummiisinnaassallutik,
- e) tuluttut oqaasertat assigiinngiaartut imarisaannik, isummanik oqaatsinillu atuinerit assigiinngissutaannik nassuiaasinnaassallutik,
- f) ilinniartitsissummi oqaatsit atornerqartartut atorlugit sammisat nalinginnaasut suliamullu tunngasut pillugit oqaasertanik nutaanik pisoqaanernillu assigiinngitsunik nalilersuisinnaallutik nassuiaasinnaallutillu,
- g) inuiaqatigiinnut, kultureqarnermut, oqaluttuarisaanermut sulianilu tunngasunut tunngatillugu oqaasertat ataasiakkaat attuumassuteqartilersinnaassallugit,

- h) kusanartuliorneq tunngavigalugu oqariaatsit assigiinngitsut qisuariarfigisinnaassallugit,
- i) maannakkut oqaluttuarisaanermilu pissutsit nalilersornissaannut attuumassuteqartilernissaannullu Tului Nunaanni, USA-mi sumiiffinnilu allani tuluttut oqaluffiusuni oqaluttuarisaanikkut, kultureqarnikkut inuiaqatigiinnilu pissutsit pillugit tunngaviumik ilisimasat atorsinnaassallugit,
- j) oqaatsinik nalilersuinermi, oqaasertanik paasinninnermi ingerlatitseqqiisarnermilu atugassanik tuluit oqaasiisa sannai oqaasilerinerlu pillugit tunngaviumik ilisimasat atorsinnaassallugit aamma
- k) tuluit oqaasiinik ilinniakkanik annertunerusunik paasiniaasinnaassallutik aammalu atortorissaarutit, quppersakkat paasissutissanillu pissarsivissat naleqquttut atorsinnaassallugit.

3.2. Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit tassaapput:

- a) tuluit oqaasiini oqaasilerineq, tassunga ilanngullugit oqaaseqatigiilerineq, nipit assigiinngitsut, allattaatsit naqinnerillu,
- b) oqariartaatsit immikkut ittut, oqaatsit atorsinnaasat oqaasiliortarnerlu,
- c) oqaasertaliortarneq oqaasertaliallu imminnut atanerat,
- d) nalinginnaasunut sulianullu atatillgu attaveqatigeeriaatsit attaveqatigiittarnernilu periusissiat,
- e) oqaasertat isummaasa imarisaannik nalilersuineq,
- f) piffissani assigiinngitsuni atuakkiat oqaasertai assigiinngiiaartut amerlasuut,
- g) atuakkiat atuakkiannngitsullu nutaanerit oqaasertai assigiinngiiaartut amerlasuut,
- h) tusagassiuutinik ilinniartitsissutit, tassunga ilanngullugit filmit
- i) Tului Nunaanni USA-milu oqaluttuarisaanermi, kulturikkut inuiaqatigiinnilu pissutsit pingaaruteqartut aamma
- j) sumiiffinni allani tuluttut oqaluffiusuni oqaluttuarisaanermi maannakkullu pissutsit.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassannilaat.

Illassutitut ilinniakkani pingaarnertut ilinniakkat takussutissinneqassapput itisilerneqarlutillu ilinniartitsissumilu anguniakkat naaportorlugit ilinniartut ilinniakkani paasisaat annertusineqassalluni. Illassutitut ilinniakkani ilaapput oqaasertat oqariartaatsillu allat tuluttut oqaaseqarfiusunit tuluttullu ilinniakkani ilinniartitsissutinit allanit aallaaveqartut. Tuluttut oqaasertat atuakkiortunit tuluttut oqaaseqanngitsunit allanneqarnikut ilaatigut ilaapput. Aammattaaq ilassutitut ilinniakkani pingaarnertut ilinniakkat atorlugit Kalaallit Nunaanni nunallu tamat akornanni pissutsinik sapinngisamik annertunerpaamik takussutissiisnaassallutik.

Illassutitut ilinniakkanik toqqaanermi ilinniakkap sammiviatut toqqagaq annertuumik apeqqutaassaaq. Ilinniakkat sammivianni niuernermi tuluttut ilinniartitsinermi niuernermik annertuumik ilassuteqassapput, tassungalu peqatigitillugu atuakkiat inuiaqatigiillu pillugit sammisat isiginiarneqassallutik. Ilinniakkat sammivianni teknikkimi ilassutitut ilinniakkat teknikki pinngortitamillu ilisimatusarneq pillugu sammisanut attuumassuteqassapput, ilinniartut taamaalillutik teknikkimi pinngortitamillu ilisimatusarnermi taaguutinik saqqummeeriaatsinillu paasisaqassallutik.

4 Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

- a) Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- b) Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera ilisimasaallu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- c) Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera ilisimasaallu assigiinngitsut paarlakaajaanegassallutik.
- d) Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera ilisimasaallu soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutit pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginarartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissineqassallutik.
- e) Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera ilisimasaallu ingerlanneqarnerini ataasiakkaani sammisanilu ineriartortitsinerup aaqqissuunneqarnera ilisimasaallu siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartortifussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- f) Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera ilisimasaallu inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Oqaatsit, oqaasertat kulturilu sulinerup aaqqissuunneqarnera ilisimasaallu taamaalilluni ilinniartut oqariartaatsit, ilinniakkat attaveqatigiinnerullu akornanni erseqqarissumik atassuteqartitsisoqarneranik misigisaqassallutik. Tusarnaartarneq, atuartarneq attaveqatigiittarnerlu suliarineqassapput, ilinniartullu ataasiakkaat allattarissatigut oqaluttarissatigullu oqaatsitigut ineriartortarnerat oqaasiliortarnerallu salliutinneqassallutik. Sulinerup aaqqissuunneqarnera ilisimasaallu tassaapput tuluttut oqaatsit.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsissummik suliaqarnerup aaqqissuunneqarnera ilisimasaallu pingaarnertut ilinniakkat ilassutitullu ilinniakkat aallaavigalugit sammisanut arfineq marlunniit qulinut aaqqissuunneqassaaq. Pingaarnertut ilinniakkanik suliaqarnerup aaqqissuunneqarnera ilisimasaallu atuakkiarneersut atuakkiarneersuunngitsullu suliareqqaarneqarsimassanngillat Tuluillu Nunaanneersuussallutik.

Ilinniartitsissummi sulineq periutsillu atorneqartut assigiinngiaartinneqassapput toqqarneqarlutillu, taamaalilluni ilikkagaqartarnermi anguniakkat taperserneqassallutik. Suleriaatsimik toqqaaneq pisuni tamani assigiinngiaartitsineramik siuariartortitsinermillu periutsumik tunngaveqassaaq. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq klassini ilinniartitsinerup, ataasiakkaarluni sulinerup, marlukkaarluni suleqatigiiarlunilu sulinerup akornanni paarlakaajaatsitsisoqartassalluni.

Ilinniartitseriaaseq ilinniakkat imarisaannut tunngatillugu assigiinngiaartinneqassaaq, ilikkagassatullu anguniakkanut naleqqussarneqassalluni, taamaalilluni atuagarsorluni, sulilluni misileraallunilu sulineq isiginiarneqassallutik. Ilinniartut assigiinngiaarnerat, ilikkagaqariaasiat pisariaqartitaallu annertuumik isiginiarneqassapput, ilinniartitseriaatsillu ilinniartut oqaatsinik ilinniarnernannik, qisuariartarnerannik ajornakusoortunillu eqqarsaasinnaanernannik siuariartortitsisut isiginiarneqassallutik.

Ilinniartitsissummi allattariarsorluni sulineq imatut aqqissuunneqassaaq oqaasertanik sammisanillu sulinermut tapersiutaassalluni oqaatsinillu ilikkagaqartarnermut tapersiutaassalluni. Allattariarsorluni sulineq immikkut suliatut aamma ilanngunneqassaaq imatullu aqqissuunneqassalluni ilinniartut tuluit oqaasiinik nammineeurlutik saqqummiisinaanerat aammalu tuluttut ersarissumik, assigiinngiaartumik eqqortumillu oqalussinnaanerat siuariartortinneqassallutik. Allattariarsorluni saqqummiisinaanernamik ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq suleriaatsit ilikkagassatut anguniakkanik tapersiisut assigiinngiaartut suliarinissaannut ilinniartut sungiusarneqarlutik. Ilinniartitsinermi isiginiagassat tassaassapput allattariarsorneq, allariaatsit naleqquttut assigiinngitsut aamma suliat naammassisat takkualu pitsaassusaat.

Qarasaasiat ilinniartitsinermi ilanngunneqassapput. Qarasaasiat allattariarsorluni oqaluttariarsorlunilu attaveqartarnermut, paasissutissanik ujarlernerumut, oqaatsinik piginnaasanik misileraanermut tapersiutitut sakkuussapput, qarasaasiallu ilinniartitsinermi naleqquffiini aamma ilanngunneqassapput.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaallu artikkiartortillugillu.

4.4. Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfiulersunut sanilliutitsilluni. Ilinniartut

tuluttut ilinniakkat ilaannik pissarsisarnermikkut ingerlatitseqqiisarnermikkullu oqaatsinik oqaluttariarsorluni allattariarsorlunilu atuisinnaaneq attuumassuteqarnermi tassani annertusassavaat. Tuluttoorneq ilinniartitsissummi ilinniakkat pingaernerit ilassummillu ilinniakkat aallaavigalugit ilinniartitsissummi ilinniakkat imarisaannik atassuteqartitsinermi suliarineqartussanik takussutissiinissamut paasinarsaanissamullu tapersiissaaq.

5. Nalilersuineq

5.1. Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartut ilinniartitsissutini killiffii aallaqqaasiullugu misissuineq atorlugu nalilersorneqassapput, ilinniarnerrullu ingerlanerani misilitsinnernik malitseqartinneqassalluni. Sammisat ataasiakkaat naammassereernerani nalilersuisoqartassaaq, taamaalilluni ilinniartut ataasiakkaat ilinniartitsissutini killiffiup qaffasissusianik ineriartornermillu ersarissumik paasisaqassallutik, taamaalillunilu ilinniartitsinermi pissarsiat ataasiakkaarluni ataatsimullu qisuariaateqarnikkut annertusarneqassallutik. Ilinniartut ilinniartitsissummi ineriartornermik naliliinissamut sakkussaqarniassammata aammattaaq imminut nalilersorniarluni misilitsittoqartassaaq. Nalilersuineri ilikkagassatut anguniakkat tunngaviussapput.

5.2. Misilitseriaatsit

Allattariarsorluni oqaluttariarsorlunilu misilitsittoqartassaaq.

Allattariarsorluni misilitsinneq

Allattariarsorluni militsinnernut tunngaviit marlunnut avinneqarput, tassanilu suliassat qitiusumiit suliakkiissutigineqartassapput. Suliassat tamarmik misilitsinnerup aallartinnerani tunniunneqassapput. Misilitsinneq 5 tiiminik siviusussuseqarpoq.

Suliassat immikkoortuanni siullermi atorlut ikiuutit atorneqassanngillat. 1 tiimip qaangiunnerani suliassat immikkoortuanni siullermi akissutit katersorneqassapput.

Oqaluttariarsorluni misilitsinneq

Klassini ataasiakkaani militseriaatsit marluk ataaniittut akornanni ilinniarfiit toqqaassapput:

Misilitseriaaseq a

Oqaluttariarsorluni misilitsinnermi oqaasertat ilisimaneqaatsit atorlugit suliassat tunngaviussapput, annertussuseqassallutillu sammisanut ilinniarsimasanut ataatsimut atasut atorlugit quppernerit nalinginnaasut 3-5 missaanni. Misilitsinnermi ilaapput saqqummiineq, oqaloqatigiinneq, oqaaseqatigiinnik paasinninneq atassuteqartitsinerlu.

Piareersarnissamut 60 minutsit missaanni piffissaliisoqassaaq, soraarummeertumullu ataatsimut soraarummeerneq 30 minutsit missaanni siviusussuseqassaaq.

Misilitseriaaseq b

Oqaluttariarsorluni misilitsinnermi oqaasertat ilisimaneqaatsit atorlugit suliassat tunngaviussapput, annertussuseqassallutillu sammisanut ilinniarsimasanut ataatsimut atasut atorlugit quppernerit nalinginnaasut 10-15 missaanni. Misilitsinnermi ilaapput saqqummiineq, oqaloqatigiinneq, oqaaseqatigiinnik paasinninneq atassuteqartitsinerlu.

Piareersarnissamut 24 tiimit missaanni piffissaliisoqassaaq 24 tiiminilli sivikinnerunngitsumik, soraarummeertumullu ataatsimut soraarummeerneq 30 minutsit missaanni sivisussuseqassaaq.

5.3 Naliliinnermi tunngaviit

Soraarummeertut suliaqarnerminni ilikkagassatut siunertanik qanoq malinnitsiginersut nalilersuinnermi nalilerneqassaaq.

Allattarissanik misilitsinnermi soraarummeertup tuluit oqaasiinik atuisinnaanerani, suliakkiissutigineqartunik paasinnissinnaanera tuluttullu allattariarsorluni saqqummiinnermi piginnaasai pingaartinneqassapput. Akissut tamarmiusummik ataatsimut naliliinikkut karakteriliisoqassaaq, imaalilluguli suliakkiissut siulleq 1/5-ilik naleqartinneqassallutik militsinnermilu immikkoortup aappa 4/5-imik naleqartinneqassalluni.

Oqaluttariarsorluni misilitsinnermi soraarummeertup kukkuneqanngitsumik eqqortumillu tuluttoorsinnaanera, nalilersuisinnaanera, oqaaseqatigiinnik siumut ilisimanngisanik nassuiaasiorsinnaanera atassuteqaateqartitsisinnaaneralu aammalu sammisami ilinniakkamik suliaqarnermi ilisimaligai pingaartinneqassapput. Aammattaaq nammineq isummaminik tunngavilersuutiminillu ingerlatitseqqiisinnaanera pingaartinneqassaaq. Soraarummeertup saqqummiinneranik ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Ilanngussaq 12

Tuluttut B

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Tuluttoorneq piginnaasassanik ilinniartitsissutaavoq, ilisimasassanik ilinniartitsissutaavoq kulturikkullu ilinniartitsissutaalluni, oqaatsinik, kultureqarnermik sumiiffinnilu tuluttut oqaaseqarfiusuni nunarsuarmullu tunngatillugu suliaqarfiulluni. Ilinniartitsissummi ilaapput tuluit oqaasiinik oqaluttarissatigut allattarissatigullu atuisinnaaneq aammalu oqaatsit aaqqissuunneqarnerannik oqaasilerinermillu suliaqarneq.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut tuluit oqaasiinik imatut ilisimasaqartigissapput oqaatsinillu imatut piginnaasaqatigiissallutik tuluttut allattarissatigut oqaluttarissatigullu kukkuneqarpiannngitsumik attaveqarsinnaassallutik. Ilinniartut tassunga atatillugu Tuluit Nunaanni, Amerikami sumiiffinnilu tuluttut oqaaseqarfiusuni allani inuiaqatigiinni pissutsit kulturillu pillugit ilisimasaqassallutik.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut oqaatsinik ilikkagaqartarnermi periusissiat naleqquttut atorsinnaassavaat aammalu ilinniartitsissumi suliasat assigiinngitsut suliarisinnaassallugit, taamaalillutik oqaatsitigut kulturikkullu ilisimasatik, oqaatsit pillugit paasinnittarnertik taamaalillutillu ilinniagaqarnermi piginnaasatik tamanut tunngasut ineriartortissallugit.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut tuluit oqaasiinik inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi atuisinnaassapput, aammalu oqaatsit atorneranni annertunerusutigut qisuariaateqarsinnaassallutik ilaatigut taamaalillutik namminneq kinaassutsiminnik paasinnittarnertik ineriartortissallugu.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut tuluit oqaasii eqqukannersumik atorsinnaassavaat, taamaalillutik kulturit akornanni attaveqarsinnaassallutik, ilaatigut taamaalillutik namminneq kulturikkut tunngavimminnik paasinnittarnertik ineriartortissallugu. Ilinniartut ilinniartitsissummi ilisimasatik Kalaallit Nunaanni pissutsinut sanilliussinnaassavaat aammalu nunarsuarmi qanilliarorfiusumi paasisassarsiornermi iliuuseqartarnermilu oqaatsit atorsinnaassallugit.

3. Iikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Iikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut ukuninnga piginnaasaqassapput:

- a. tuluttut oqaasiviinik assigiinngiiaartunik allattarissatigut oqaluttarissatigullu paasinnissinnaassallutik,
- b. tuluttut oqaasertat isumaqarluartumik atuarsinnaassallugit,
- c. oqaatsinik piginnaasat allanngorartumik atorsinnaassallugit, tassanilu tullut oqaloqatigiinnerni oqallinnernilu peqataasinnaassallutik,
- d. attaveqarnermi inissisimaneq paasillugu suliani pissutsit pillugit tuluttut kukkuneqarpiannngitsumik eqqukannersumillu imminut atasumik aaqqissuulluakkamik oqaluttarissatigut allattarissatigullu saqqummiisinnaassallutik,
- e. tuluttut oqaasertat assigiinngiiaartut imarisaannik isummanillu nassuiaasinnaassallutik,

- f. inuiaqatigiinnut, kultureqarnermut, oqaluttuarisaanermut sulianilu tunngasunut tunngatillugu oqaasertat ataasiakkaat attuumassuteqartilersinnaassallugit,
- g. maannakkut oqaluttuarisaanermilu pissutsit nalilersornissaannut attuumassuteqartilernissaannullu Tului Nunaanni, USA-mi sumiiffinnilu allani tuluttut oqaluffiusuni oqaluttuarisaanikkut, kultureqarnikkut inuiaqatigiinnilu pissutsit pillugit tunngaviumik ilisimasat atorsinnaassallugit,
- h. ilinniartitsissummi oqariartaatsit atorlugit sammisat nalinginnaasut ilinniartitsissummullu tunngasut pillugit oqaaseqatigiit assigiinngitsut nalilersinnaassallugit nassuiarsinnaassallugillu,
- i. tuluttut ilinniakkani annertunerusuni paasisaqarsinnaasallutik aamma
- j. atortorissaarutit, quppersakkat paasissutissanillu pissarsivissat naleqquttut atorsinnaassallugit

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit tassaapput:

- k) tuluit oqaasiini oqaasilerineq, tassunga ilanngullugit oqaaseqatigiilerineq, nipit assigiinngitsut, allattaatsit naqinnerillu,
- l) oqariartaatsit immikkut ittut, oqaatsit atorsinnaasat oqaasiliortarnerlu,
- m) oqaasertaliortarneq oqaasertaliallu imminnut atanerat,
- n) nalinginnaasunut sulianullu atatillugu attaveqatigeeriaatsit attaveqatigiittarnernilu periusissiat,
- o) oqaasertat isumaasa imarisaannik nalilersuineq,
- p) oqaasertat atuakkiornermi immikkoortuni pingaarnerni atuakkiorlut tuluttut oqaasillit atuakkiorneranni oqaasertat toqqakkat,
- q) oqaasertat atuakkianiinngitsut nutaanerusut toqqakkat,
- r) Tului Nunaanni USA-milu oqaluttuarisaanermi, kulturikkut inuiaqatigiinnilu pissutsit pingaaruteqartut aamma
- s) sumiiffinni allani tuluttut oqaluffiusuni oqaluttuarisaanermi maannakkullu pissutsit.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassannilaat.

Ilassutitut ilinniakkani pingaarnertut ilinniakkat takussutissiorneqassapput itisilerneqarlutillu ilinniartitsissumilu anguniakkat naapertorlugit ilinniartut ilinniakkani paasisaat annertusineqassalluni. Ilassutitut ilinniakkani ilaapput oqaasertat oqariartaatsillu allat tuluttut oqaaseqarfiusunit tuluttullu ilinniakkani ilinniartitsissutinit allanit aallaaveqartut. Tuluttut oqaasertat atuakkiorlut tuluttut oqaaseqanngitsunit allanneqarnikut ilaatigut ilaapput. Aammattaaq illassutitut ilinniakkani pingaarnertut ilinniakkat atorlugit Kalaallit Nunaanni nunallu tamat akornanni pissutsinik sapinngisamik annertunerpaamik takussutissiinnaassallutik.

Illassutitut ilinniakkanik toqqaanermi ilinniakkap sammiviatut toqqagaq annertuumik apeqqutaassaaq. Ilinniakkat sammivianni niuernermi tuluttut ilinniartitsinermi niuernermik annertuumik ilassuteqassapput, tassungalu peqatigitillugu atuakkiat inuiaqatigiillu pillugit sammisat isiginiarneqassallutik. Ilinniakkat sammivianni teknikkimi ilassutitut ilinniakkat teknikki pinngortitamillu ilisimatusarneq pillugu sammisanut attuumassuteqassapput, ilinniartut taamaalillutik teknikkimi pinngortitamillu ilisimatusarnermi taaguutinik saqqummeeriaatsinillu paasisaqassallutik.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1. Ilinniartitseriatsimi periutsit

- g) Ilinniartitsinerneq ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- h) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- i) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriatsit assigiinngitsut paarlakaajaanegassallutik.
- j) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginarartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- k) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerini ataasiakkaani sammisanilu ineriartortitsinerneq ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- l) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Oqaatsit, oqaasertat kulturilu sulinerneq ataatsimoortinneqassapput, taamaalilluni ilinniartut oqariartaatsit, ilinniakkat attaveqatigiinnerullu akornanni erseqqarissumik atassuteqartitsisoqarneranik misigisaqassallutik. Tusarnaartarneq, atuartarneq attaveqatigiittarnerlu suliarineqassapput, ilinniartullu ataasiakkaat allattarissatigut oqaluttarissatigullu oqaatsitigut ineriartornerat oqaasiliortarnerallu salliutinneqassallutik. Sulinerneq oqaatsit tasaanerussapput tuluttut oqaatsit.

4.2. Suleriaatsit

Ilinniartitsissummik suliaqarnerneq ilinniartitsissummi pingaarnertut ilinniakkat ilassutitullu ilinniakkat aallaavigalugit sammisanut tallimaniit arfineq marlunnut aaqqissuunneqassaaq.

Pingaarnertut ilinniakkanik suliaqarnermi oqaasertat atuakkianeersut atuakkianeersuunngitsullu suliareqqaarneqarsimassanngillat Tuluillu Nunaanneersuussallutik.

Ilinniartitsissummi sulineq periutsillu atorneqartut assigiinngiaartinneqassapput toqqarneqarlutillu, taamaalilluni ilikkagaqartarnermi anguniakkat tapersernejassallutik. Suleriaatsimik toqqaaneq pisuni tamani assigiinngiaartitsineramik siuariartortitsinermillu periutsimik tungaveqassaaq. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq klassini ilinniartitsinerup, ataasiakkaarluni sulinerup, marlukkaarluni suleqatigiiaarlunilu sulinerup akornanni paarlakaajaatsitsisoqartassalluni.

Ilinniartitseriaaseq ilinniakkat imarisaannut tunngatillugu assigiinngiaartinneqassaaq, ilikkagassatullu anguniakkanut naleqqussarneqassalluni, taamaalilluni atuagarsorluni, sulilluni misileraallunilu sulineq isiginiarneqassallutik. Ilinniartut assigiinngiaarnerat, ilikkagaqariaasiat pisariaqartitaallu annertuumik isiginiarneqassapput, ilinniartitseriaatsillu ilinniartut oqaatsinik ilinniarnernannik, qisuariartarnerannik ajornakusoortunillu eqqarsarsinnaanerannik siuariartortitsisut isiginiarneqassallutik.

Ilinniartitsissummi allattariarsorluni sulineq imatut aaqqissuunneqassaaq oqaasertanik sammisanillu sulinermut tapersiutaassalluni oqaatsinillu ilikkagaqartarnermut tapersiutaassalluni. Allattariarsorluni sulineq immikkut suliatut aamma ilanngunneqassaaq imatullu aaqqissuunneqassalluni ilinniartut tuluit oqaasiinik nammineerlutik saqqummiisinaanerat aammalu tuluttut ersarissumik, assigiinngiaartumik eqqortumillu oqalussinnaanerat siuariartortinneqassallutik.

Allattariarsorluni saqqummiisinaanermik ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq suleriaatsit ilikkagassatut anguniakkanik tapersiisut assigiinngiaartut suliarinissaannut ilinniartut sungiusarneqarlutik. Ilinniartitsinermi isiginiagassat tassaassapput allattariarsorneq, allariaatsit naleqquttut assigiinngitsut aamma suliat naammassiat takkualu pitsaassusaat.

Qarasaasiat ilinniartitsinermi ilanngunneqassapput. Qarasaasiat allattariarsorluni oqaluttariarsorlunilu attaveqartarnermut, paasissutissanik ujarlernerumut, oqaatsinik piginnaasanik misileraanermut tapersiutitut sakkuussapput, qarasaasiallu ilinniartitsinermi naleqquffiini aamma ilanngunneqassapput.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.4 Ilinniartitsissutitut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfiulersunut sanilliutitsilluni. Ilinniartut tuluttut ilinniakkat ilaannik pissarsisarnermikkut ingerlatitseqqiisarnermikkullu oqaatsinik oqaluttariarsorluni allattariarsorlunilu atuisinnaaneq attuumassuteqarnermi tassani annertusassavaat. Tuluttoorneq ilinniartitsissummi ilinniakkat pingaarnert ilassummillu ilinniakkat aallaavigalugit ilinniartitsissummi ilianniakkat imarisaannik atassuteqartitsinermit suliarineqartussanik takussutissiinissamut paasinarsaanissamullu tapersiissaaq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartut ilinniartitsissutit killiffii aallaqqaasiullugu misissuineq atorlugu nalilersorneqassapput, ilinniarnertullu ingerlanerani misilitsinnermik malitseqartinneqassalluni. Sammisat ataasiakkaat naammassereernerani nalilersuisoqartassaaq, taamaalilluni ilinniartut ataasiakkaat ilinniartitsissutit killiffiup qaffasissusianik ineriartornermillu ersarissumik paasisaqassallutik, taamaalillunilu ilinniartitsinermit pissarsiat ataasiakkaarluni ataatsimullu qisuariaateqarnikkut annertusarneqassallutik. Ilinniartut ilinniartitsissummi ineriartornermik naliliinissamut sakkussaqarniassammata aammattaaq imminut nalilersorniarluni misilitsittoqartassaaq. Nalilersuinermit ilikkagassatut anguniakkat tunngaviussapput.

5.2 Misiliteriaatsit

Allattariarsorluni oqaluttariarsorlunilu misilitsittoqartassaaq.

Allattariarsorluni misilitsinneq

Allattariarsorluni militsinnernut tunngaviit marlunnut avinneqarput, tassanilu suliassat qitiusumiit suliaakkiissutigineqartassapput. Suliassat tamarmik misilitsinnerup aallartinnerani tunniunneqassapput. Misilitsinneq 5 tiiminik sivisussuseqarpoq.

Suliassat immikkoortuanni siullermi atorlut ikiuutit atorneqassanngillat. 1 tiimip qaangiunnerani suliassat immikkoortuanni siullermi akissutit katersorneqassapput.

Oqaluttariarsorluni misilitsinneq

Klassini ataasiakkaani misiliteriaatsit marluk ataaniittut akornanni ilinniarfiit toqqaassapput:

Misiliteriaaseq a

Oqaluttariarsorluni misilitsinnermit oqaasertat ilisimaneqartut atorlugit suliassat tunngaviussapput, annertussuseqassallutillu sammisanut ilinniarsimasanut ataatsimut atasut atorlugit quppernerit nalinginnaasut 2-4 missaanni. Misilitsinnermit ilaapput saqqummiineq, oqaloqatigiinneq, oqaaseqatigiinnik paasinninneq atassuteqartitsinerlu.

Piareersarnissamut 60 minutsit missaanni piffissaliisoqassaaq, soraarummeertumullu ataatsimut soraarummeerneq 30 minutsit missaanni sivilissuseqassaaq.

Misilitseriaaseq b

Oqaluttariarsorluni misilitsinnermi oqaasertat ilisimaneqanngitsut atorlugit suliassat tunngaviussapput, annertussuseqassallutillu sammisanut ilinniarsimasanut ataatsimut atasut atorlugit quppernerit nalinginnaasut 10-15 missaanni. Misilitsinnermi ilaapput saqqummiineq, oqaloqatigiinneq, oqaaseqatigiinnik paasinnineq atassuteqartitsinerlu.

Piareersarnissamut 24 tiimit missaanni piffissaliisoqassaaq 24 tiiminilli sivilinnerunngitsumik, soraarummeertumullu ataatsimut soraarummeerneq 30 minutsit missaanni sivilissuseqassaaq.

5.3 Naliliinnermi tunngaviit

Soraarummeertut suliaqarnerminni ilikkagassatut siunertanik qanoq malinnitsiginersut nalilersuinnermi nalilerneqassaaq.

Allattariissanik misilitsinnermi soraarummeertup tuluit oqaasiinik atuisinnaanerani, suliaakkiissutigineqartunik paasinnissinnaanera tuluttullu allattariarsorluni saqqummiinnermi piginnaasai pingaartinneqassapput. Akissut tamarmiisumik ataatsimut naliliinikkut karakteriliisoqassaaq, imaalilluguli suliaakkiissut siulleq 1/5-ilik naleqartinneqassallutik militsinnermilu immikkoortup aappa 4/5-imik naleqartinneqassalluni.

Oqaluttariarsorluni misilitsinnermi soraarummeertup kukkuneqanngitsumik eqqornerusumillu tuluttoorsinnaanera, nalilersuisinnaanera, oqaaseqatigiinnik siumut ilisimangisanik nassuiaasiorsinnaanera atassuteqaateqartitsisinnaaneralu aammalu sammisami ilinniakkamik suliaqarnermi ilisimaligai pingaartinneqassapput. Aammattaaq nammineq isummaminik tunngavilersuutiminillu ingerlatitseqqiisinnaanera pingaartinneqassaaq. Soraarummeertup saqqummiineranik ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Ilanngussaq 13

Tuluttut C

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Tuluttoorneq piginnaasassanik ilinniartitsissutaavoq, ilisimasassanik ilinniartitsissutaavoq kulturikkullu ilinniartitsissutaalluni, tuluttut oqaatsinik sumiiffinni tuluttut oqaaseqarfiusuni

kulturinik nunarsuarmullu tunngatillugu suliaqarfiulluni. Ilinniartitsissummi ilaapput tuluit oqaasiinik oqaluttarissatigut allattarissatigullu atuisinnaaneq aammalu oqaatsit aaqqissuunneqarnerannik oqaasilerinermillu suliaqarneq.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut tuluit oqaasiinik imatut ilisimasaqartigissapput oqaatsinillu imatut piginnaasaqatigiissallutik tuluttut tunngaviusumik attaveqarsinnaassallutik. Ilinniartut tassunga atatillugu Tuluit Nunaanni, Amerikami sumiiffinnilu tuluttut oqaaseqarfiusuni allani inuiaqatigiinni pissutsit kulturillu pillugit ilaatigut ilisimasaqassallutik.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut oqaatsinik ilikkagaqartarnermi periusissiat naleqquttut atorsinnaassavaat aammalu ilinniartitsissumi suliasat assigiinngitsut suliarisinnaassallugit, taamaalillutik oqaatsitigut kulturikkullu ilisimasatik, oqaatsit pillugit paasinnittarnertik taamaalillutillu ilinniagaqarnermi piginnaasatik tamanut tunngasut ineriartortissallugit.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut tuluit oqaasiinik inuttut inuillu akornanni attaveqaatigiittarnermi tunngaviusumik atuisinnaassapput, aammalu oqaatsit atorneranni annertunerusutigut qisuariaateqarsinnaassallutik ilaatigut taamaalillutik namminneq kinaassutsiminnik paasinnittarnertik ineriartortissallugu.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut tuluit oqaasii ilaatigut atorsinnaassavaat, taamaalillutik kulturit akornanni attaveqarsinnaassallutik, ilaatigut taamaalillutik namminneq kulturikkut tunngavimminnik paasinnittarnertik ineriartortissallugu. Ilinniartut ilinniartitsissummi ilisimasatik Kalaallit Nunaanni pissutsinut sanilliussinnaassavaat aammalu nunarsuarmi qanilliarorfiusumi paasisassarsiornermi iliuuseqartarnermilu oqaatsit atorsinnaassallugit.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut ukuninnga piginnaasaqassapput:

- a) Sammisat nalinginnaasut pillugit tuluttut allattarissanik oqaluttarissanillu paasinnissinnaassallutik
- b) tuluttut oqaasertat paasinartumik atuarsinnaassallugit,
- c) oqaatsit atorsinnaassallugit, tassanilu tullut oqaloqatigiinnerni peqataasinnaassallutik,
- d) sammisaq ilisimasaq pillugu tuluttut oqaluttariarsornermi allattariarsornermili imminut atasumik saqqummiisinnaassallutik,
- e) tuluttut oqaasertat assigiinngiaartut imarisaannik isummanillu nassuiaasinnaassallutik,

- f) pissutsinut annertunerusunut tunngatillugu oqaaseqatigiit ataasiakkaat inissisimanerat nassuiarsinnaassallugu,
- g) nammineq isummat tunngavilersuutillu tuluttut oqaatigisinnaassallugit aamma
- h) atortorissaarutit quppersakkat naleqquttut atorsinnaassallugit

3.2. Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:

- a) tuluit oqaasiini tunngaviusumik oqaasilerineq, allattaatsit naqinnerillu,
- b) ordbogit atornissaat, tassunga ilanngullugit oqaatsit taasarneri oqaatsillu atorsinnaasat,
- c) pissutsini nalinginnaasuni attaveqatigiinnermut periutsit,
- d) oqaasertat isumaasa imarisaannik nalilersuineq,
- e) atuakkiani atuakkianiingitsunilu oqaasertat nutaanerit assigiinngiaartut,
- f) tusagassiuutitik ilinniartitsissutit, tassunga ilanngullugit filmit
- g) Tuluit Nunaanni USA-milu inuiaqatigiinni pissutsit aamma
- h) sumiiffinni tuluttut oqaluffiusuni allani maannakkut pissutsit.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat.

Ilassutitut ilinniakkani pingaarnertut ilinniakkat takussutissinneqassapput itisilerneqarlutillu ilinniartitsissumilu anguniakkat naaportorlugit ilinniartut ilinniakkani paasisaat annertusineqassalluni. Ilassutitut ilinniakkani ilaapput oqaasertat oqariartaatsillu allat tuluttut oqaaseqarfiusunit tuluttullu ilinniakkani ilinniartitsissutinit allanit aallaaveqartut. Tuluttut oqaasertat atuakkiortunit tuluttut oqaaseqanngitsunit allanneqarnikut ilaatigut ilaapput. Aammattaaq ilassutitut ilinniakkani pingaarnertut ilinniakkat atorlugit Kalaallit Nunaanni nunallu tamat akornanni pissutsinik sapinngisamik annertunerpaamik takussutissiisinnaassallutik.

Ilassutitut ilinniakkanik toqqaanermi ilinniakkap sammiviatut toqqagaq annertuumik apequtaassaaq. Ilinniakkat sammivianni niuernermit tuluttut ilinniartitsinermi niuernermit annertuumik ilassuteqassapput, tassungaluk peqatigitillugu atuakkiat inuiaqatigiillu pillugit sammisat isiginiarneqassallutik. Ilinniakkat sammivianni teknikkimi ilassutitut ilinniakkat teknikki pinngortitamillu ilisimatusarneq pillugu sammisanut attuumassuteqassapput, ilinniartut taamaalillutik teknikkimi pinngortitamillu ilisimatusarnermi taaguutitik saqqummeeriaatsinillu paasisaqassallutik.

4. Aaqqissuussineq

4.1. Ilinniartitseriatsimi periutsit

- m) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- n) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- o) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- p) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginarartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- q) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerini ataasiakkaani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- r) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Oqaatsinik, oqaasertanillu suliaqarnermi ataatsimoortitsisoqassaaq, taamaalilluni ilinniartut oqariartaatsit, ilinniakkat attaveqatigiinnerullu akornanni erseqqarissumik atassuteqartitsisoqarneranik misigisaqassallutik. Tusarnaartarneq, atuartarneq attaveqatigiittarnerlu suliarineqassapput, ilinniartullu ataasiakkaat allattarissatigut oqaluttarissatigullu oqaatsitigut ineriartornerat oqaasiliortarnerallu salliutinneqassallutik. Kisiannili oqaluttariarsorneq pingaartinneqassaaq. Ilinniartitsinermi ilinniakkani siuariartorneq tamatigut naleqqussarneqartassaaq, ilinniartut taamaalillutik ilinniagassanik toqqaanermi annertunerusumik piumasqaateqarfineqartassallutik ajornakusoornerusunillu ilinniartassallutik. Sulinermi oqaatsit salliutillugu tassaapput tuluit oqaasii.

4.2. Suleriaatsit

Ilinniartitsissummik suliaqarnermi ilinniartitsissummi pingaarnertut ilinniakkat ilassutitullu ilinniakkat aallaavigalugit sammisanut marlunniit sisamanut aaqqissuunneqassaaq. Pingaarnertut ilinniakkanik suliaqarnermi oqaasertat atuakkianeersut atuakkianeersuunngitsullu suliareqqaarneqarsimassanngillat Tuluillu Nunaanneersuussallutik.

Ilinniartitsissummi sulineq periutsillu atornerqartut assigiinngiiaartinneqassapput toqqaarneqarlutillu, taamaalilluni ilikkagaqartarnermi anguniakkat taparserneqassallutik. Suleriaatsimik toqqaaneq pisuni tamani assigiinngiiaartitsinermik siuariartortitsinermillu periutsumik tungaveqassaaq. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq klassini ilinniartitsinerup, ataasiakkaarluni sulinerup, marlukkaarluni suleqatigiiaarlunilu sulinerup akornanni paarlakaajaatsitsisoqartassalluni.

Ilinniartitseriaaseq ilinniakkat imarisaannut tunngatillugu assigiinngiaartinneqassaaq, ilikkagassatullu anguniakkanut naleqqussarneqassalluni, taamaalilluni atuagarsorluni, sulilluni misileraallunilu sulineq isiginiarneqassallutik. Ilinniartut assigiinngiaarnerat, ilikkagaqariaasiat pisariaqartitaallu annertuumik isiginiarneqassapput, ilinniartitseriaatsillu ilinniartut oqaatsinik ilinniarnernannik, qisuariartarnerannik ajornakusoortunillu eqqarsarsinnaanerannik siuariartortitsisut isiginiarneqassallutik.

Ilinniartitsissummi allattariarsorluni sulineq imatut aqqissuunneqassaaq oqaasertanik sammisanillu sulinermut tapersiutaassalluni oqaatsinillu ilikkagaqartarnermut tapersiutaassalluni.

Qarasaasiat ilinniartitsinermi ilanngunneqassapput. Qarasaasiat allattariarsorluni oqaluttariarsorlunilu attaveqartarnermut, paasissutissanik ujarlerneranut, oqaatsinik piginnaasanik misileraaneranut tapersiutitut sakuussapput, qarasaasiallu ilinniartitsinermi naleqquffiini aamma ilanngunneqassapput.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.4 Ilinniartitsissutitut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfiulersunut sanilliutitsilluni. Ilinniartut tuluttut ilinniartitsissutit allat ilaannik pissarsisarnermikkut ingerlatitseqqiisarnermikkullu oqaatsinik oqaluttariarsorluni allattariarsorlunilu atuisinnaaneq attuumassuteqarnermi tassani annertusassavaat.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartut ataasiakkaat qaffasissusiat siuariartornerallu paasiniarlugu aallartinnermi ukiullu ingerlanerani misissuinikkut ataasiakkaanilu misilitsinnikkullu nalilersuisoqartassaaq. Ilinniartut ilinniartitsissummi ineriartornermik naliliinissamut sakkussaqarniassammata aammattaaq imminut nalilersorniarluni misilitsittoqartassaaq.

5.2. Misilitseriaatsit

Oqaasertani suliasat ilisimaneqanngitsut suliareqqaarnikuunngitsullu ataatsimiit marlunnut quppernillit sammisani ilinniarsimasani ataatsimi iminnut atasut tunngavigalugit

oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq. Misilitsinnermi ilaapput saqqummiineq, oqaloqatigiinneq, oqaaseqatigiinnik paasinninneq atassuteqartitsinerlu.

Piareersarnissamut 48 minutsit missaanni piffissaliisoqassaaq, soraarummeertumullu ataatsimut soraarummeerneq 24 minutsit missaanni sivisussuseqassaaq.

5.3 Naliliinnermi tunngaviit

Soraarummeertut suliaqarnerminni ilikkagassatut siunertanik qanoq malinnitsiginersut nalilersuinnermi nalilerneqassaaq.

Oqaasertanik siumut ilisimaneqanngitsunik soraarummeertup saqqummiisinaanera atassuteqartitsisinaaneralu aammalu sammisamik ilinniarnermi ilisimalikkanik atuisinaanera pingaartinneqassapput. Soraarummeertup saqqummiineranik ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Ilanngussaq 14

Inuussutissarsiutinik sammisaqarneq B

1. Inuussutissarsiutinik sammisaqarnerup inissisimanera

Inuussutissarsiutinik sammisaqarneq ilinniakkat sammivianni niuernerme pinngitsoorani suliniummik suliaqarfiuvoq. Suliniut tassaavoq ilinniakkat sammivianni ilinniartitsissutit akornanni suleqatigiissitsineq, pingaartumik suliffeqarfiit aningaasaqarnerat aamma tuniniaaneq. Inuussutissarsiutinik sammisaqarnermi suliffeqarfimmi ataatsimi sumiiffimmi ajornartorsiutit suliarineqartarput.

2. Sammisaqarnerup siunertaa

Ilisimasat piginnaasallu

Suliffeqarfiup nunami namminerme nunallu tamat akornanni ineriartorneranik ilinniartut imatut ilisimasaqartigissapput suliffeqarfiup ajornartorsiutaanut tunngatillugu suliat pillugit tunngavilersuisinnaassallutik, isumaliutersuuteqarsinnaassallutik ingerlatitseqqisinnaassallutillu. Tassunga atatillugu ilinniartut suliffeqarfiup nunarsuarmi ilisimasaqarneranik paasinninertik tunngavigalugu sulisinnaassapput.

Ilikkagaqartarnermi suliaqartarnermilu piginnaasat

Ilinniartut ilinniartitsissummi atuagarsornerit periutsillu atorsinnaassavaat, tassunga ilanngullugit suliffeqarfimmi ajornartorsiutinik suliaqarnermi paasisitsiniaanermi teknologikut atortut. Tassunga ilanngullugu suliffeqarfimmi aalajangiinissamut tunngavissiiinissaq siunertaralugu paasissutissat naleqqutut katersorsinnaassavaat nalilersorsinnaassallugillu.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut suliffeqarfinni ajornartorsiutinik nammineerlutik tamanillu isiginnillutik aammalu suleqatigiikkaarlutik sulisinnaassapput, taamaalillutik suliffeqarfinni siunissaminnut atatillugu inuttut piginnaasaqalerniassagamik.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut suliffeqarfinni annertuumik kaaviiartitaqarnissamik aningaasatigullu annertuumik sinneqartooruteqarnissamik pisariaqartitsisuni suliffeqarfinni immikkut kulturimik annertunerusumik ilisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput. Ilinniartut aamma suliffeqarfiit namminersortut inuiaqatigiillu sinnerisa akornanni paaseqatigiinneq aallaavigalugu sulisinnaassapput.

3. Iikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Iikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut ukuninnga piginnaasaqassapput:

- a) Ilinniartitsissutini sammisaqarfimmut atasuni tunngaviusumik taaguutit, ilinniakkat pingaarnerit, periutsit teknikkillu atorsinnaassavaat,
- b) sammisani ajornartorsiutit paasineqartut periutsit ilinniartitsissutinilu sammisamut ilaasuni periutsit ilanngunnerisigut nalilersorsinnaassavaat,
- c) sammisami ajornartorsiutit tamannalu pillugu namminneq isummatik qisuariarfigisinnaassavaat,
- d) suliaqarfiit assigiinngitsut tamanillu isiginninneq aallaavigalugit paasinninnertik takutissinnaassavaat,
- e) suliffeqarfiup ilumini avataanilu inissisimanerani pisumut ataatsimut arlalinnulluunniit atatillugu ajornartorsiutit pingaarnerit paasisinnaassavaat,
- f) sammisami ajornartorsiutit pingaarnerit pillugit aaqqiissutissatut tunngavilersukkamik siunnersuusiorsinnaassapput, tassunga ilanngullugit siunnersuutit atuutilersinneranni ajornartorsiutinik nalilersuisinnaassallutik aamma
- g) paasissutissanik sammisamut ilaasuni katersinnermut, suliarinninnermut saqqummiinermullu atatillugu paasititsiniaanermi teknologimi atortut naleqquttut atorsinnaassavaat.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput inuussutissarsiuutinik sammisami immikkoortut ilinniartitsissutini suliffeqarfiit aningaasaqarnerat aamma tuniniaaneq imarisai pingaarnerit sammisamut aalajangersimasumut tunngatillugu naleqquttut.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat.

Ilassutitut ilinniakkat tassaapput ilinniartitsissutini inuussutissarsiutinik sammisaqarnermi ilaasuni ilinniakkat. Pingaartut ilinniakkatulli ilassutitut ilinniakkani Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik atassuteqartitsisoqassaaq.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- ll) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- mm) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- nn) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanegassallutik.
- oo) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginaruuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- pp) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- qq) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

4.2. Suleriaatsit

Ilinniartitsinermi ilinniartitsissutit suliffeqarfiit aningaasaqarnerat aamma tuniniaaneq aallaavigineqassapput. Ilinniartitsissutini allani ilisimasat periutsillu ajornartorsiut pineqartoq apeqqutaatillugu ilanngunneqarsinnaapput. Ilinniartitsineq inuussutissarsiutinik naqittuniittuni pissutit imaluunniit pisuusaartitsinerit imaluunniit suliffeqarfiit atuuttut aallaavigalugit aaqqissuunneqassaaq. Ilinniartitsineq aalajangersimasunik imminnut atasutut ilinniartitsinertut ingerlanneqassaaq, immaqalu suliffeqarfiit aalajangersimasut suleqatigalugit ingerlanneqarsinnaalluni.

Piviusut tunngavigalugit suliffeqarfiit iluanni paasissutissanik ilinniartut isornartorsiuisinnaassusiat qisuariarsinnaassusiallu aammalu ilinniartitsissutini allani periutsinut atorneqartunut atassuteqartitsilluni ilinniartitsissutini taakkuni periusaagajuttut pillugit ilinniartut qisuariarsinnaassusiat ineriartortinneqassapput. Pingaartumik ilinniartitsissutini tuniniaaneq aamma suliffeqarfiit aningaasaqarnerat ilisimasat suliaqarfinnilu periutsit atorneqassapput.

Suliffeqarfik ataaseq arlallilluunniit pillugit suliffeqarfiit iluanni avataanilu paasissutissanik ilinniartut katersisinnaassusiat nalilersuisinnaassusiallu aaqqissuussamik suliaqarfillu tunngavigalugu ineriartortinneqassapput. Suliffeqarfiit iluatsitsinissamut tunngavii ajutoorfigeriaannaat unammilligassallu paasiniarnissaat siunertaralugu paasissutissat katersorneqassapput. Tamanna tunngavigalugu allatut iliuusaasinnaasut suliarineqassapput.

Avatangiisini periutsit ilinniartut sapinngisamik ilanngussinnaassavaat, taamaalillutik ajornartorsiutit suliffeqarfinni ataasiakkaani nassaarisatik atassuteqartissinnaallugit isummerfigisinnaallugillu, suliffeqarfinni ajornartorsiutinut immikkuullarissunut imaluunniit ajornartorsiutit suliffeqarfiit avatangiisersuunnerannut sanilliullugu, taamaalilluni suliffeqarfiit ataasiakkaat ajornartorsiutaat kisimik pineqanngillat, kisiannili aamma inuussutissarsiutit immikkoortuini nunami namminerimi imaluunniit nunat tamat akornanni ajornartorsiutit.

Ilinniartitsineq sammisaqarnek tunngavigalugu ilinniartitsinertut ingerlanneqassaaq, tassani ilinniartut suleqatigiikkaarlutik alloriarnerit uku suliarissallugit: paasissutissanik katersineq, ajornartorsiutinik paasiniaaneq, nalilersuineq aaqqiissutissanillu suliaqarnek. Sammisani atasiakkaanik suliaqarnermut atatillugu marlunnik-pingasunik quppernilimmik ilanngussat ilanngullugit katitikkanik takussutissianik ilinniartut nalinginnaasumik suliaqartassapput, tassunga ilanngullugit paasissutissat katersat aamma saqqummiussassat suliarisat.

Ilinniartut assigiinngiiaarnerat, taakku ilinniariaasiat pisariaqartitaallu annertuumik isiginiarneqassapput aammalu ilinniartitseriaatsit ilinniartitsissummi oqaatsinik, qisuariartarnernik ajornakusoortunillu eqqarsarsinnaassuseqarnermik ilinniartunut ineriartuutaasut isiginiarneqassapput. Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullertut oqaaseqarnerat oqaatsillu aappaattut oqaaseqarnerat isiginiarlugu.

Paasissutissiisarnermi teknologikuk atortut sapinngisamik ingerlaavartumik atorineqassapput aammalu paasissutissiisarnermi teknologimi ilisimasat ilanngunneqassallutik.

4.3. Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.4. Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisuni allani ilisimasaqarfinnut piffissat ilaanni sannilliussisarluni.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartut ilinniartitsinermik pissarsiaat akuttunngitsumik nalilersorneqartassapput, taamaalilluni ilinniartut ataasiakkaat killiffitsik ilisimaniassammassuk aammalu ilikkagassatut anguniakkat anguniarneranni ilinniartitsinerullu aaqqiivigineqarnissaani ilinniartut ataasiakkaat anguniagaqarluni ilitersornissaannut tunngavissaqassalluni.

5.2 Misilitseriaatsit

Sammisaq tunngavigalugu qitiusumit suliakkiissut tunngavigalugu oqaluttariarsorluni misilitsittoqartassaaq. Ilinniartut suleqatigiiaarlutik sammisami ajornartorsiutaalersunut aaqqiissutissatut siunnersuutit ullut pingasut ingerlanneranni suliarissavaat. Aaqqiissutissatut siunnersuutit pillugit annerpaamik quppernerit pingasunngorlugit ilanngussat ilanngullugit katiterilluni takussutissiamik saqqummiisoqassaaq.

Oqaluttariarsorluni soraarummiinnginnermi katiterilluni takussutissiat censorimut piffissaqartitsilluarluni nassiunneqassapput.

Oqaluttariarsorluni misilitsinnissamut piareersarnissamut piffissaliisoqassanngilaq. Soraarummeerneq imatut ingerlanneqassaaq sammisaq aallaavigalugu sammisamik nammineq toqqakkamik soraarummeertoq siulliutillugu saqqummiilluni. Taassuma kingorna katiterilluni takussutissiaq ilanngussat ilanngullugit aallaavigalugit sammisanik naleqquttunik apersuisoqassaaq. Atortut ikiuutit soraarummeertup sammisamik nammineq qinikkaminik il.il. saqqummiineranut pisariaqartut tamassuma siorna ilinniarfimmit akuerineqassapput soraarummeernermilu atorpeqarsinnaassallutik. Piffissaq soraarummeerfik 24 minutsit missaaniissaaq, taakkunannga immikkoortoq siulleq minutsit tallimat missaanni sivisussuseqassalluni.

5.3. Naliliinermi tunngaviit.

Soraarummeertup oqaluttariarsorluni soraarummeernermi saqqummiineranut karakteriliisoqassaaq. Naliliinermi sumiiffinni qanittuni inuussutissarsiutini ajornartorsiutinik nammineerluni nalilersuisinnaassuseq aamma ilinniartitsissutini assigiinngitsuni ilisimasamik periutsinillu ataatsimoortitsisinnaassuseq pingaartinneqassapput, tassunga ilanngullugu paasissutissiisarnermi teknologimi atortunik naleqquttunik atuisinnaassuseq.

Ilanngussaq 15

Inuussutissarsiorneq pillugu inatsisilerineq C

1. Ilinniartitsissutip inisisimanera

Inuussutissarsiutit pillugit inatsilerinermi ilaapput inatsilerinermi tunngaviit tamanut tunngasut pillugit ilisimasaqarneq aammalu inuussutissarsiutit pillugit inatsisit siamasissumik isigalugit. Inuussutissarsiutit pillugit inatsilerineq inuussutissarsiutit pillugit inatsisinik ilisimasaqarfiulersarpoq, taakkulu nunat tamat akornani tuniniaavinnullu tunngatillugu ingerlatsinermi qanoq periarfissiisarnerat sinaakkusiisarnerallu. Inuussutissarsiutit pillugit inatsilerinermi inatsilerinermi periutsit atornerqarput.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilinniartitsissummi siunertat Inuussutissarsiutit pillugit inatsilerineq pillugu ilinniartut imatut ilisimasaqartigissapput nunami namminerme nunallu tamat akornanni suliffeqarfinnut tunngatillugu inatsisitigut ajornartorsiutinut qisuariaateqarsinnaanermut ilinniartut tunngavissaqassallutik.

Ilikkagaqartarnermi suliaqartarnermilu piginnaasat

Inatsilerinermi tunngaviusumik tunngaviit inatsisit tunngavigalugit inuiaqatigiinni kikkut tamat oqartussaaqataaffigisaanni atuuttut atorlugit inuussutissarsiutit pillugit inatsisini ajornartorsiutinik paasiniaanermik ilinniartut ilinniartitsissummi suliaqassapput. Ilinniartut aammattaaq inatsisit tunngavigalugit aporaannerit pinngitsoortinneqarnissaannut aaqqinneqarnissaannullu inatsilerinermi ajornartorsiutinut tunngatillugu suliaqarfinni periutsit ilanngussinnaassavaat.

Inuttut inuillu akornanni attaveqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut pisuni nalinginnaasuni aammalu inatsisinik ilisimasatik aallaavigalugit inuussutissarsiutit pillugit inatsilerinermi apeqqutit isummerfigisinnaassavaat. Tassunga atatillugu inatsisit inuiaqatigiit ilorrisimaarnissaannut tunngaviusumik pingaaruteqassusiat suliffeqarfiillu ingerlaannarnissaannut ineriartornissaannullu pingaaruteqassusiat tunngavigalugit ilinniartut tunngavilersuisinnaassapput.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut inatsisit inatsisiliortunik inatsisiliortunilu inuiaqatigiinnik kulturiannillu takutitsinerannik taamaattumillu Kalaallit Nunaanni nunanilu allani inatsisit assigiinngissinnaanerannik ilisimasaqarnertik tunngavigalugu inuussutissarsiutit pillugit inatsisini ajornartorsiutinik suliaqarsinnaassapput.

3. Iikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Iikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut ukuninnga pisinnaasaqassapput:

- a) inatsilerinermi filosofimi, ileqqorissaarnermi aamma nunat tamat akornanni pissutsit nassuiarsinnaassallugit,

- b) nunami namminermi nunallu tamat akornanni inatsisinit pissarsivissat nassuiarsinnaassallugit,
- c) nalilersuinermit suliffeqarfiit avatangiisaasalu akornanni inuit pillugit inatsisini ajornartorsiutinik nalilersuinermit inatsilerinermi periutsit atorsinnaassallugit,
- d) atorfeqarneq pillugu inatsilerinermi ajornartorsiutit oqallisigisinnaassallugit nalilersorsinnaassallugillu,
- e) inatsisit tunngavigalugit suliasanngortitsinerni pissutsit oqallisigisinnaassallugit,
- f) danskit kalaallillu inatsisaasa pingaarnerit assigiinngissutaat ilisimassallugit.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:

- a) inatsisitugit killiliinerit inatsillu pillugit pissarsiviit,
- b) isumaqatigiissutit avataanni taarsiissuteqarnerit, tassunga ilanngullugu tunisassiat pillugit akisussaaneq,
- c) isumaqatigiissusiortarneq, atuisartunut isumaqatigiissutit pilerisaanerlu,
- d) nioqqutissanik pisineq tuniniaanerlu, nunami namminermi nunanilu tamani aammalu sullissineq, nunat tamat akornanni inuunnaat pillugit inatsisit aamma atuisartut pisisarnerat,
- e) akiligassarsineq pillugu isumaqatigiissutit aamma akiligassarsianik qulakkeerinnineq, tassunga ilanngullugit sallunaveeqqusiineq qularnaveeqqusiinerlu,
- f) it pillugit inatsisit
- g) atorfinitsitsisarneq pillugu inatsisit aamma
- h) eqqartuussivinni suliasanngortitsineq.

3.3 Illassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat.

Illassutitut ilinniakkat toqqarneqassapput taakku pingaarnertut ilinniakkat ilanngullugit ilikkagassatut anguniakkat itisilernissaannut tapersiissusanngorlugit. Illassutitut ilinniakkat tassaapput suliat aalajangersimasut ilikkagassatut anguniakkanut atassuteqartitsisut taakkunangalu itisiliisut, pingaartumillu inuussutissarsiutit pillugit inatsisini ajornartorsiutit pillugit pingaarnertut ilinniakkani immikkoortut aalajangersimasut. Pingaartut ilinniakkatulli illassutitut ilinniakkani Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik atassuteqartitsisoqassaaq.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- rr) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- ss) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- tt) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- uu) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginarartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- vv) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- ww) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Inuussutissarsiutit pillugit inatsisilerinermi inatsisilerinermi maannakkut ajornartorsiutit suliani aalajangersimasuni ataatsimut isiginnilluni nalilersorneqartussat suliarineqassapput. Inatsisilerinermi atuagarsorneq ilanngunneqassaaq, ilinniartut taamaalillutik suliffeqarfiit inatsisilerinermi aalajangigaannik sumiiffinnilu iliuseqartarnerannik nassuiaanissamut periarfissaqassallutik. Pisunit ataasiakkaanni tunngaveqarneq ilinniartitsinermik aaqqiissuussinermi pingaaruteqarpoq. Pisunit ataasiakkaanit malittarisassanik tunngaveqarluni ilinniartitsinermi ilinniartut isumaliutersuutitik aaqqissuussisinnaassusiat, oqaaseqaatiliorsinnaassusiat ingerlatitseqqiisinnaassusiallu siuarsarneqassaaq.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsineq suleriaatsinik toqqaanermi allanngorartitsilluni siuariartortitsillunilu aaqqissuunneqassaaq. Ilinniartitsinermi aammattaaq ilaapput inatsisilerinermi ajornartorsiutit killilikkat pillugit oqaluttariarsorluni allattariarsorlunilu sulineq. Paasissutissiisarnermi teknologimi atortut naleqquttut ilanngunneqassapput, aammalu paasissutissiisarnermi teknologimut tunngatillugu inatsisilerinermi ajornartorsiutit suliarineqassallutik. Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq it-p ilinniartitsinermi perorsaaneramilu atortuunera isiginiarlugu.

Sammisani tamani pisortat pillugit inatsisini pissutsit suliarineqartassapput, pingaartumik innuttaasut oqartussanut tunngatillugu inatsisitigut inissisimanerat siunertarlugu aammalu avatangiisinut tunngatillugu inatsisitigut avatangiisinik illersuineq pingaartillugu.

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullertut oqaaseqarnerat oqaatsillu appaattut oqaaseqarnerat isiginiarlugu aammalu ilinniartut assigiinngiaarnerat, taakku ilinniagaqariaasiat pisariaqartitaallu isiginiarlugit.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.4 Ilinniartitsissutitut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfiulersunut sanilliutsitsilluni. Ilinniartitsissummi ilaapput nunat tamat akornanni ajornartorsiutit pillugit ilinniartitsissutitut allanut attaveqartitsineq aammalu inuussutissarsiutit pillugit inatsisilerinermut inatsisilerinermilu ajornartorsiutit tamanut tunngasunut atatillugu inuiaqatigiinnik ilisimatusarnermik ilinniartitsissutitut atassuteqartitsilluni.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Nalilersuinermi ilikkagassatut anguniakkat tunngaviupput. Inunnik ataasiakkaanik ilitersuineq nalilersuinerlu aqputigalugu ilinniarnep ingerlanerani tamani ilinniartut ilinniartitsissummi killiffimminni qaffasissutsiminnik ineriartornerminnullu ersarissumik paasisaqalissapput. Nalilersuinermi ilanngunneqassapput sammisaqarnerit ilinniartitsissummi pissarsinermik inuit ataasiakkaat ataatsimullu qisuariartarnerannik annertusaanerit.

5.2 Misilitseriaaseq

Oqaasertat ilisimaneqanngitsut apeqqutillu arlallit ilanngullugit suliat tunngavigalugit oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq.

Minutsit 60-it missaanni piareersarnissamut piffissaqartitsisoqassaaq, soraarummeertumullu ataatsimut soraarummeerneq minutsit 30-t missaanni piffissaqartitsisoqassaaq.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Naliliineq tassaavoq soraarummeertup ilikkagassatut anguniakkanik qanoq annertutigisumik malitsineranik naliliineq. Soraarummeertup ukunani piginnaasai pingaartinneqassapput:

- a) Ilinniartitsissummi ilinniakkanik aaqqissuussinnaanera ingerlatitseqqisinnaaneralu
- b) Suliaqarfimmik isumaliutersuutinik oqaasertalersuina aamma

- c) Ilinniartitsissumi periutsit aammalu sumiiffinni qanigisani oqartariaatsit atorlugit inuussutissarsiutit pillugit inatsisilerinermi ajornartorsiutinik oqalliseqarnera nalilersuineralu

Ataatsimut nalilersuineq aallaavigalugu tamarmiusumik karakteriliisoqassaaq.

Ilanngussaq 16

Filosofi C

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Filosofimi eqqarsartarnermi kulturikkut kingornussat sammineqarput. Ilinniartitsissutip inissisimanera tassaavoq ilinniartut eqqarsartariaatsinik, naleqassutsinik, inuunermik pisunillu paasinnittarnermik nassaassaasunik paasitinneqarnissaat, taamaalilluni inuiaqatigiinni inuunermik sammisavissaanik ilusiliinissamat toqqaanissamillu peqataanissamat piginnaasaqalerniassammata. Filosofimi apeqqutit inuit tunngaviusumik inunnermi ilinniartitsissutinilu ilisimatusarnermilu apeqqutit sammineqarput. Filosofip isikkua tassaavoq suliaqarfiit ilisimatusarnerillu akimorlugit apeqquteqartarnek aammalu akissutaasinnaasunik tunngavilersuutaasinnaasunillu isornartorsiuilluni qisuariaateqartarnek. Ilinniartitsissummi illuinnarni ajornartorsiutit maannakkullu pisunut tunngatitat aqqissuussamik isiginiarneqarput.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut filosofimi apeqqutinik imatut ilisimasaqartigissapput filosofimi ajornartorsiutit atuagarsornerlu europamiut kalaallillu kulturianni tunngaviusimasut tunngaviusullu ilisarisinnaallugit, suliarisinnaallugit oqallisigisinnaallugillu.

Ikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut nunarsuarmut tunngaviusumik paasinnittarnermi isummersuutinik periutsillu pingaarnernik ilisimasatik tunngavigalugit ilinniartitsissummi suliaqarsinnaassapput. Ilinniartut tassunga atatillugu filosofimi inunnik piviusunillu isummat qanoq inulerinermik, inuiaqatigiinnik ilisimatusarnermik aamma pinngortitamik ilisimatusarnermik ilinniartitsutini ilanngunneqarsimanersut paasisaqarfigissavaat.

Inuttut inuillu akornanni attaveqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut namminersorlutik isornartorsiuillutillu inuttut eqqarsartartut, qaammaassalittut nammineersinnaasutullu tunngavilersuisinnaassapput. Ilinniartut filosofimi sammisat kulturimik sunniisut pillugit namminneq isummatik, tunngavilersuutitik nalilersuineritillu

oqaasertalersorsinnaassavaat.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Kalaallit kulturianni Kalaallillu Nunaanni inuiaqatigiinni ilisimasat naleqassutsillu assigiinngitsut ilinniartut nalilersorsinnaassavaat, oqallisigisinnaassallugit isummerfigisinnaassallugillu.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

- a) atuakkani assigiinngitsuni filosofimi ajornartorsiutit ilisisarisinnaassavaat nassuiarsinnaallugillu,
- b) inuit, inuiaqatigiit pinngortitarlu pillugit tunngaviusumik isummani filosofimi ajornartorsiutit atuagarsornerlu illugit ilisimasatik takutissinnaassavaat,
- c) filosofimi ajornartorsiutit, taaguutit atuagarsornermilu aaqqissuussamik imminnut ataneritik tunngaviusumik ilisimasatik takutissinnaassavaat,
- d) filosofimi ajornartorsiutit qangali aaqqiissutissatut siunnersuutaasartut pingaarnerit nassuiarsinnaassavaat,
- e) taaguutit nassuiaanerit assigiinngissutaanillu suliarinnissinnaaneq takusinnaassavaat,
- f) atuagarsorluni tunngavilersuinermit tunngaviusumik ilisimasaqarneq takutissinnaassavaat,
- g) qangalili ulluinnarnilu filosofimi ajornartorsiutit suliarinnittarnermit suliaqarfimmi tunngavilersuilluni oqallinnermut peqataasinnaassapput,
- h) ileqqorissaanermi ajornartorsiutit ilisarinnissinnaassapput nassuiaasinnaassallutillu aammalu nalilersuisinnaassallutik aamma
- i) taamaalilluni ilinniartitsissutini ilisimasaqarfinnilu taakkulu akornanni atuuttunik ilisimasat assigiinngitsut immikkoortissinnaassavaat.

3.2 Ilinniartitsissutit imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutit imarisai pingaarnerit ukuupput:

- a) Kalaallit Nunaanni Europamilu killermi filosofimi atuagarsornermi ingerlanneqartartumilu ajornartorsiutit pingaarnerit,
- b) tunngaviusumik atuagarsorluni tunngavilersuineq aamma
- c) tunngaviusumik ileqqorissaarneq

3.3 Ilassutit ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat.

Piffissat pingaernerit pillugit filosofimi isumassarsisarnermilu oqaluttuarisaanerit: itsarsuarnisaq, renæssance, qaammarsagaanerup nalaa ullullu nutaaliat ilanngunneqarsinnaapput. Taassuma saniatigut filosofimi inuunermillu isiginneriaatsimi atortut Europami killerminggaaniingitsut ilanngunneqarsinnaapput. Filosofimi ilassutitut ilinniakkat ilaatigut ilinniartitsissutit allat ilanngullugit ilinniartitsissutip imarisai pingaernerit tunngassuteqartilissavaat itisilerlugillu, ilinniartitsissummilu ilinniartut ilisimasaat annertusisissallugit, taamaalilluni ilikkagassatut anguniakkat ilinniartut angusinnaaniassamatigut. Ilassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartinneqassapput.

4. Aaqqissuussineq

4.1 Ilinniartitsinermik aaqqissuussineq

Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- xx) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- yy) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- zz) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- aaa) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginarartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- bbb) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- ccc) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Filosofimi immikkoortut assersuutininik sungiusaatinillu piviusunik ilaneqassapput. Ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut atornerisigut ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilisimasassanik ilikkagassatut anguniakkani allaaserineqartunik ilisimasaqalersillugit. Ilinniartitsinermi periutsit assigiinngitsut atorneqassapput, siuariartornerlu ilaatigut qulakkeerneqassaaq ilinniartitseriaatsinik, sungiusaatinik atortunillu assigiinngitsunik toqqaanikkut.

Filosofimi ajornartorsiutinik, atuagarsornermik immikkoortunillu ilisimasaqalerniarluni suliaqarnermi filosofimi oqaasertanik pingaarnernik, saniatigut atuakkanik ilinniartitsissummilu atuakkanik allanik atuarneq tunngavigineqassaaq. Filosofimi ajornartorsiutinik atuagarsornermillu erseqqisaanermi atuinermilu oqaasertat, eqqumiitsuliat, tusagassiat, titartakkat, nipilersuutit sammisaqarluni suliasat filosofimik imaqtartut assigiinngitsut tamarmik ilanngunneqarsinnaapput.

4.2 Suleriaatsit

Marlunniit sisamanut sammisaqarnikkut ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq. Sammisaqarnermi tamani filosofimi oqaasertanik pingaarnernik misissuilluni minnerpaamik ataatsimik assersuusiortoqassaaq. Taassuma saniatigut sungiusaateqassaaq, piviusunit assigiissaannillu assersuusiortoqassalluni, taakkunanilu ulluinnarni allaniluunniit assersuusiornikkut atuagarsornermik takutitsisoqassaaq.

Sammisaqarnermut minnerpaamik ataatsimut atatillugu ilinniartut nammineerlutik ilassummik atortumik filosofimik imaqtartumik imaluunniit filosofimi oqaasertanik nassaassapput, nalilersuillutik oqallisiginnillutillu. Sulineq, suleqatigiikkaarluni ingerlanneqartoq, suleqatigiit holdeqatimik sinnerinut saqqummiinerannik naggaserneqassaaq.

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullugu oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqassallutik. Ilinniartut assigiinngiaarnerat, taakku ilikkariaasiat pisariaqartitaallu isiginiarneqassapput.

4.3 Ilinniartitsinermi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq, ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik atuinerat paasinninnerallu ilinniartitsissummilu taaguutinik atuinerat aaqqissuussamik ineriartortinneqassallutik. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.4 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Assersuutinik ilinniartitsissutit allat filosofimi nalilersuinermi isumaliutiginninnernillu qanoq isumassarsisitsisinnaasarnerannik takutitsisunik ilinniartut saqqummiivigineqassapput. Akerlianik, assersuutinik ilinniartitsissutit allat filosofimik atassuteqartitsinerannik isumassarsisitsisurannillu takutitsisunik ilinniartut saqqummiissapput.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartut ilinniarnepup ingerlanerani minnerpaamik semesterini tamani ilinniartitsissummi inissisimanerup qaffasissusianik ineriartornermillu erseqqarissumik paasitinneqartassapput.

Nalilersuineq ilinniartitsissummi inissisimaneri qanoq pitsanngortinneqarnissaanik ilitsersuineramik malitseqartinneqassaaq. Ilitsersuinermi ilinniartut ilinniartitsineramik, suliaqarnermut, tassunga ilanngullugit ilinniartitsissummi suleqatigiilluni sulinermi ilinniartullu ataasiakkaarlutik saqqummiineranni, piareersartarnerat ilanngunneqassaaq.

5.2 Misilitseriaaseq

Filosofimi ajornartorsiut atuagarsornerluunniit aammalu tamassumunnga assersuut ajornartorsiulluunniit tunngavigalugit suliaq tunngavigalugu oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq. Oqaasertat annertussusaat: oqaasertat 1-3, quppernerit nalinginnaasut annerpaamik katillugit sisamat, taakkunanga quppernerit nalinginnaasut 1½-2 tassaassapput filosofimi ajornartorsiummik atuagarsornermilluunniit oqaasertanik ilinniartitsinermit ilisimaneqartunik saqqummiineq. Piviusunit atortut, atuagarsornermi atuagarsornerniluunniit atorneqartussani oqaasertat siumut ilisimaneqariissaput ilisimaneqariissanatilluunniit.

Piareersarnissamut minutsit 48-t missaanni piffissaliisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 24-t missaanissapput.

soraarummeertoq minutsit 5-7 missaanni oqaluttariarsorluni saqqummiilluni aallarnissaaq, tassani atuagarsorneq tunngavigalugu ajornartorsiulluunniit nassuiaassalluni. Tamassuma kingorna assersuutip filosofimik imaanik ilinniartoq saqqummiissaaq, soraarummeertitsisorlu ilinniartitsissut tunngavigalugu oqaloqatigissallugu. Oqaloqatigiinnermi ilinniartoq atuagarsornernut allanut sammisalluunniit sammiviinut atassuteqartitsissaaq.

5.3. Naliliinermi tunngaviit

Naliliinermi soraarummeertut ilikkagassatut anguniakkanik qanoq angusitiginersut tunngavigalugu naliliisoqassaaq. Nalilersuinermi soraarummeertut ukuninnga piginnaasaqarnerat pingaartinneqassaaq:

- a) filosofimi ajornartorsiummik tamassumunngalu assersuutunik piviusuneersunik erseqqarissumik paasiuminartumillu saqqummiinera,
- b) ajornartorsiummik oqallisiginninnera aamma
- c) piffissamik soraarummeerfimmik atuinera aqqissuussineralu.

Ataatsimut naliliineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Ilanngussaq 17

Aningaasalersuineq C

1. Ilinniatitsissutip inissisimanera

Aningaasalersuinnermut ilaapput aningaasaliisartut aningaasaliisarnermilu niuerfiit pillugit ilisimasat aamma suliffeqarfiit aningaasaliissutinik pissarsisarnerat aningaasaliissutinillu atuisarnerat pillugit ilisimasat. Ilinniartitsissummi nunat tamat akornanni aningaasaliissutinik niuerfinni akit pilersarnerat isiginiarlugu suliffeqarfiit pitsaanerpaamik aningaasaliissutinik pissarsinissamut atuinissamullu periarfissaat sammineqarput. Ilinniartitsissummi inuiaqatigiinnik ilisimatusarnermi periutsit atorneqarput.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut aningaasaliisarnermik imatut ilisimasaqartigissapput suliffeqarfiit aningaasaqarnermi inissisimanerat nunanullu tamat akornanni aningaasaliissutinik niuerfinni periarfissaat pillugit qisuariaateqarlutik isummersinnaassallutik. Ilinniartut Kalaallit Nunaanni sumiiffinni nunanilu allani aningaasaliisarnermi atuagarsorneq atorlugu aningaasaliisarnermi ajornartorsiutinik nammineerlutik paasiniaasinnaassapput sulisinnaassallutillu.

Iikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut ilaatigut ingerlaqqilluni ilinniaqqinnissaq tunngavigalugu aningaasaliisarnermi ajornartorsiutinik ataatsimut isiginnillutik sulisinnaassapput aammalu paasissutissanik naleqquttunik katersuisinnaassallutik nalilersuisinnaassallutillu. Ilinniartut naggasiullugu aningaasaliisarnermi periutsinik teknikkinillu aammalu paasissutissiisarnermi teknologimi atortunik naleqquttunik suliaqarsinnaassapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut nammineerlutik suleqatigiiaakkaarlutillu sulisinnaassapput. Ilinniartut aammattaq suliffeqarfinit iluatsinnermut pingaarutaasumik piumasagaataasoq inuttut annertuumik sunnuteqarsinnaaneq, suleqatigiinnik suleqatigiiaarluni sulisinnaassuseqarneq pillugit ilisimasaqarneq aammalu sulisunik aningaasaliisartunillu suleqatinik suleqateqarsinnaaneq tunngavigalugit sulisinnaassapput.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut nunarsuarimi sumiiffimmilu inuiaqatigiinnik paasisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput, tassunga ilanngullugit suliffeqarfinit iluatitsissutaasunik suliffeqarfiit aningaasaqarnermi aalajangiisinnaassuseqarnerat sulisunut pingaaruteqartoq. Suliffeqarfiit ingerlaannarsinnaasut inuiaqatigiinni naleqalersitsinissamut qanoq pingaaruteqartiginerannik paasisimasaqarneq aammalu suliffeqarfiit aningaasaqarnermi nunat tamat akornanni akuuffigisaminni inissisimanerat periarfissaallu tunngavigalugit ilinniartut sulisinnaassapput. Ilinniartut naggasiullugu allamiut kulturianni aningaasaqarnermik eqqarsartariaasiannik paasisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput, tassunga ilanngullugu allatut kultureqartunik suleqateqarnermi iliuuseqartarnerup naleqqussarnissaa piumasagaataasoq, ilinniartullu aamma nunat allamiut kalaallit kulturiannut naleqqussaminnik ajornartorsiuteqarsinnaanerannik ilisimasaqassapput.

3. Iikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Iikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut ukuninnga piginnaasaqassapput:

- a) aningaasaliisartut suliffeqarfiillu nassuiarsinnaassavaat,
- b) aningaasaliissutini akit pilersarnerannik oqallinnermi nunat tamat akornanni aningaasaliisarnermi niuerfiit pillugit ilisimasatik atorsinnaassavaat,
- c) suliffeqarfiit qummut sanimullu oqimaaqatigiissaarinnermi aaqqissuussaanagerat nalilersorsinnaassavaat,
- d) suliffeqarfiit aningaasaqarnermi iliuusaannik oqallinnermi nalilersuinermilu aningaasaliissutaasartut pillugit ilisimasatik atorsinnaassavaat
- e) suliffeqarfiit aningaasaqarnermi aningaasartuutaat pillugit oqaasertalersuisinnaassapput paasissutissanillu ingerlatitseqqiissinnaassallutik aamma
- f) suliffeqarfiit aningaasanik pissarsisarnerannik oqallinnerni nalilersuineruilu nammineq pigisat taarsigassarsiallu atorlugit aningaasaliisarnerit pillugit ilisimasatik atorsinnaassavaat.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit ukuupput:

- a) suliffeqarfiit aningaasaliisartut suliffeqarfiillu,
- b) aningaasaliissutinik niuerfiit,
- c) aningaasaliinerit
- d) suliffeqarfiit oqimaaqatigiissaarinnermi aaqqissuussaanagerat,
- e) nammineq pigisat atorlugit aningaasaliinerit aamma
- f) taarsigassarsiat atorlugit aningaasaliinerit.

3.3 Illassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat.

Illassutitut ilinniakkat toqqarneqassapput taakku pingaarnertut ilinniakkat ilanngullugit ilikkagassatut anguniakkat itisilernissaannut tapersiisussanngorlugit. Illassutitut ilinniakkat aammattaaq pingaarnertut ilinniakkanni immikkoortunut atassuteqartitsissapput.

Illassutitut ilinniakkat tassaapput maannakkut aningaasaqarneq pillugu ilinniakkat, tassani aningaasaliissutinik pissarsisarneq aningaasaliissutinillu atuisarneq pingaartillugit ilikkagassatut anguniakkanut atassuteqartitsisoqassalluni taakkulu itisilerneqassallutik.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- ddd) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- eee) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- fff) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- ggg) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginarartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- hhh) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- iii) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartitsinermi ilinniartitseriaatsimi periutsit ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarneranut tunngaviliisuupput. Aningaasaliisarnermi sumiiffinni maannakkut ajornartorsiutit suliarineqartarput, tassa aningaasaqarnermi maannakkut ajornartorsiutit ataatsimut isiginninneq tunngavigalugu nalilersorneqassammata. Aningaasaliisarnermi atuagarsorneq aaqqissuussamik ingerlatsiniarluni paasisaqartitsiniarlunilu ilanngunneqassaaq.

Pisunit ataasiakkaanni tunngaveqarneq ilinniartitsinermik aaqqissuussinermi pingaaruteqarpoq. Pisunit ataasiakkaanit malittarisassanik tunngaveqarluni ilinniartitsinermi ilinniartut isumaliutersuutitik aaqqissuussinnaassusiat, oqaaseqaatiliorsinnaassusiat ingerlatitseqqiisinnaassusiallu siuarsarneqassaaq.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsinermi ilaapput aningaasalersuinermi ajornartorsiutit aalajangersimasut killilikkallu tunngavigalugit sungiusarneq, ilinniartut taamaalillutik aningaasalersuinermik periutsinik suliaqarnermi piginnaasaqalissallutik. Ilinniartitsineq suleriaatsinik toqqaanermi allanngorartitsilluni siuariartortitsiniarlunilu aaqqissuunneqassaaq.

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullertut oqaaseqarnerat oqaatsillu aappaattut oqaaseqarnerat isiginiarlugu.

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq it-p ilinniartitsinermi perorsaaneramilu atortuunera isiginiarlugu. Sammisanik suliaqarnermut atatillugu ilinniartitsineq imatut

aaqqissuunneqassaaq ilinniartut sapinngisamik annertunerpaamik attaveqaqatigiiffiusartunik elektroniskiusunik internetimillu atuisinnaatillugit.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaallu artikkiartortillugillu. Aningaasalersuineq Kalaallit Nunaanni nutaat ilinniartitsissutaammat ilinniartitsissutit siulianni oqariaatsinik annertuumik suliaqartoqassaaq.

4.4 Ilinniartitsissutitut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfiulersunut sanilliutitsilluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq nunat tamat nunat tamat akornanni ajornartorsiutit aammalu aningaasalersuinermit periutsit pillugit matematikki pillugit akornanni aningaasaqarneq-mut atassuteqartitsinissamut periarfissiilluni.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Nalilersuinermit ilikkagassatut anguniakkat tunngaviupput. Inunnik ataasiakkaanik ilitsersuineq nalilersuinerlu aqqutigalugu ilinniarnep ingerlanerani tamani ilinniartut ilinniartitsissummi killiffiminni qaffasissutsiminnik ineriartornerminnullu ersarissumik paasisaqalissapput. Sammisagarnerit ilanngunneqassapput ilinniartitsissummi pissarsinermik inuit ataasiakkaat ataatsimullu qisuariartarnerannik annertusaasut.

5.2 Misilitseriaaseq

Oqaasertat ilisimaneqangitsut apeqquutillu arlallit ilanngullugit suliat tunngavigalugit oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq.

Minutsit 40-t missaanni piareersarnissamut piffissaqartitsisoqassaaq, soraarummeertumullu ataatsimut soraarummeerneq minutsit 20-t missaanni piffissaqartitsisoqassaaq.

Soraarummeerneq soraarummeertup soraarummeertitsisullu oqaloqatigiinnerisigut ingerlanneqassaaq.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Naliliineq tassaavoq soraarummeertup ilikkagassatut anguniakkanik qanoq annertutigisumik malitsineranik naliliineq.

Soraarummeertup ukunani piginnaasai pingaartinneqassapput:

- d) Ilinniartitsissummi ilinniakkanik aaqqissuussisinnaanera ingerlatitseqqiisinnaaneralu
- e) Suliaqarfimmik isumaliutersuutitik oqaasertalersuina aamma
- f) Kalaallit Nunaannut sumiiffinnut qanittuniittunut nunanilu tamanut tunngatillugu ilinniartitsissummi atuagarsorneq atorlugu aningaasalersuinermi ajornartorsiutitik oqalliseqarsinnaanera nalilersuisinnaaneralu.

Ataatsimut nalilersuineq aallaavigalugu tamarmiusumik karakteriliisoqassaaq.

Ilanngussaq 18

Franskisut aallarterlaanut B

1. Ilinniartitsissutip inissimanera

Franskisoorneq piginnaasassanik ilinniartitsissutaavoq, ilisimasassanik ilinniartitsissutaavoq kulturimillu ilinniartitsissutaalluni, ilaatigullu europami nunallu tamat akornanni nalinginnaasumik attaveqaqatigiinnermi ilaatigullu paasisaqartarnermut franskisut oqaasii atornerqartarlutik aammalu romamiut oqaasiinik kulturiannillu paasisaqarfiulersarlutik. Aammattaaq Frankrigimi nunanilu allani franskisut oqaluffiusuni kulturi, oqaluttuarisaaneq inuiaqatigiinnilu pissutsit ilinniartitsissutip imarai. Ilinniartitsissummi periuseq tassaaneruvoq attaveqaqatigiinnermi oqaluttarissanik sulinermilu oqaasertanik atuineq.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu:

Ilinniartut franskisut oqaasiinik imatut ilisimasaqartigissapput oqaatsinillu imatut piginnaasaqartigissallutik franskisut paasisinnaallutik, ajornanngitsumillu imminnullu atasunik oqalussinnaallutik attaveqaqateqarsinnaallutillu. Ilinniartut franskisut oqaasilinni inuiaqatigiinnik taakkualu kulturiannik ilisimasaqassapput paasinnillutillu.

Iikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat:

Ilinniartut aallussillutik aaqqissuussamillu oqaatsinik piginnaasaqalerniarnermi sulisinnaassapput aammalu atuarneq, tusarnaarneq, oqaatsinik atorsinnaasaqalerneq oqaatsinilu oqaasilerinerup aaqqissuussaanerata paasisaqarfiginiarnera aqqutigalugit oqaatsit atorlugit sulisinnaassallutik.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat:

Nammineq ilinniariaatsit ilinniagaqalernermilu piginnaasaqalerneq ilinniartut paasisimassavaat. Ilinniartut ilinniartitsissutini ilinniagaqarnermilu nammineersinnaassuseqassapput aammalu marlukkaarlutik suleqatigiiarlutillu sulisinnaassallutik.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut namminneq kulturertik franskisut oqaluffiusuni allani kulturinut sanilliullugu isummerfigisinnaassavaat, tassungalu atatillugu Kalaallit Nunaanni nunanilu franskisut oqaluffiusuni marlunnik oqaaseqarfiusuni marlunnillu kultureqarfiusuni peqataanermi assigiissutsit assigiinngissutsillu isumaliutigisinnaassallugit.

3. Iikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Iikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut ukuninnga piginnaasaqassapput:

- a) Sammisat ilisimasat aamma nalinginnaasut tusagassiuutillu assigiinngitsut aqqutigalugit tusagassiarineqartut ajornanngitsumik franskisut oqaluttoqartillugu pingaarnertut imarisaat paasisinnaassavaat,
- b) sammisat ilisimasat nalinginnaasullu pillugit franskisut ajornanngitsumik imminnullu atasunik oqaloqatigiinnermi peqataasinnaassapput,
- c) franskit oqaatsit ajornanngitsut atorlugit pisimasulersaarluni atuakkiaat aammalu suliat pillugit allaatigisaat suliareqqaarneqarsimannngitsut atuarsinnaassavaat imarisaalu pingaarnerit paasisinnaassallugit,
- d) sammisat ilisimasat franskisut ajornanngitsumik imminnullu atasunik oqaluinnarlutik nassuiarsinnaassavaat,
- e) sammisat ilisimasat aamma nalinginnaasut franskisut ajornanngitsumik imminnullu atasunik allattariarsorlutik oqaatisiginnaassavaat,
- f) franskisut oqaloqatigiinnermi suliaqarnermilu Frankrigimi franskisullu oqaluffiusuni kulturikkut inuiaqatigiinnilu pissutsit sammisaqarluni ilinniarnermi ilisimalikkatik atorsinnaassavaat,
- g) Frankrigimi franskisullu oqaluffiusuni kulturikkut inuiaqatigiinnilu pissutsit ilisimalikkatik allani kulturikkut inuiaqatigiinnilu pissutsinut naleqqiussinnaassavaat,
- h) ulluinnarni sulinermi nunat allamiut oqaasiinik qanoq ilinniartarneq pillugu ilisimasatik atussavaat,
- i) oqaatsit marluk atorlugit ordbogit aammalu franskisut oqaasilerinerit ajornaatsut atussavaat.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:

- a) oqaloqatigiinnerit oqaaseqatigiillu aqqissuussaannerat pillugu aamma oqaaseqatigiilerineq pisariaqartoq oqaatsillu ilusii oqaatsit nipaannut pingaaruteqartut pillugit oqaatsit ilusilersornerat atorneqarnerannilu tunngaviusumik tunngaviit
- b) tunngaviusumik oqaatsit atorsinnaasat oqariartaatsillu immikkut ittut ilinniartut sammisat nalinginnaasut sammisallu ilinniakkat pillugit oqaloqatigiinnermi atorsinnaasaat,

- c) franskit tunngaviusumik taaguusiineranni oqalunnerminnilu erinaanni immikkoortut, ilikkaruminartut ilikkaruminaatsullu,
- d) Frankrigimi nunanilu allani franskisut oqaluffiusuni ullutsinni oqaluinnarluni aamma atuakkiani atuakkiaangitsunilu taaguuseeriaatsit,
- e) oqaluttuarisaanermi, kulturimi kulturillu akornanni pissutsit, sammisanut ilinniakkanut tunngassuteqartut aamma
- f) Frankrigimi inuiaqatigiinni pissutsit pingaarnertit.

3.3 Illassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Illassutitut ilinniakkat tassaapput nunani franskisut oqaluffiusut aallaavigalugit kultureqarnermi, atuakkiortarnermi, oqaluttuarisaanermi inuiaqatigiinnilu oqariartaatsit assigiinngitsut. Ilinniakkani ilinniakkat pingaarnertit itisilerneqassapput takussutissiorneqarlutillu aammalu ilinniartut ilinniakkami paasisaqarnerulersinneqassallutik, taamaalilluni ilikkagaqartarnermi anguniakkat anguneqassallutik. Pingaarnertut ilinniakkatuulli ilassutaasumik ilinniakkat sapinngisamik annertunerpaamik Kalaallit Nunaanni nunallu tamat akornani pissutsini takussutissiorneqassapput.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1. Ilinniartitseriatsimi periutsit

- s) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- t) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- u) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- v) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginarartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- w) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerini ataasiakkaani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- x) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniakkatigut siuariartorneq ilinniartitsinermi qitiuvoq. Aallarlerlaanut ilinniartitsereernerup kingorna sammisat assigiinngitsut pingasut tallimat atorlugit sulineq aaqqissuunneqassaaq,

ilikkagassatullu anguniakkat tassani ilanngunneqarnissaat qulakkeerneqassalluni. Suleriaatsit assigiinngiaartitsineq siuariartornerlu isiginiarniarlugit toqqarneqassapput, aammalu ilinniartut attaveqartarnermik piginnaasaasa ineriartortinneqarnissaat siunertaralugu suleriaatsit ataqatigiissitsisut atorneqanerusussaallutik. Ilinniartitsissummi ilinniakkat atorneqarfissaat isiginiarlugu pingaartumik ilikkagassatut anguniakkat naapertorlugit ataatsimoortutut misigineqassapput.

Ilinniartut attaveqatigiittarnermi piginnaasaasa ineriartortinnissaannut pisariaqartunik oqaatsinik atugaqarsinnaalissapput, ilinniartitsinermilu qitiupput ilinniartut namminneq oqaasiliorsinnaanermut periarfissaqarnissaat ilikkagassatullu anguniakkanut tunngatillugu iliuuseqarsinnaanissaat. Oqalussinnaaneq oqaatsit eqqortumik atornissaannit pingaartinneqarnerusaaq. Tusarnaarnermi, atuarnermi attaveqatigiinnermilu periutsinik ilaatigut ilisimasaqarnikkut ilinniartut oqaloqatigiinnermik aallartitsinissaanni ingerlatitsiinnarnissaannilu sakkussamik tunineqassapput. Oqaasilerineq, oqaasertanik nalilersuineq nunallu allamiut oqaasiinik ilisimasaqalerneq naleqquttumik annertussusilimmik ilinniakkamilu siuariartornissaq isiginiarlugu ilanngunneqassapput. Ilinniartitsineq sapinngisamik annertunerpaamik franskisut ingerlanneqassaaq.

Qaraasaasiat franskisut ilinniartitsinermi ilaapput, imarisaat oqaatsinillu piginnaasat eqqarsaatigalugit. Imarisaanni sammisani ilinniakkani paasissutissanik ujarlernermit qarasaasiat atorneqassapput. Allattariarsorluni oqaatsinik piginnaasaqalerniarluni sulinermi sungiusaatit ataqatigiissitat sungiusarnermilu programmit atorneqassapput. Oqaluinnarluni franskisut paasinninneq qulakkeerneqassaaq tusagassiuutit assigiinngitsut atornerisigut oqaatsinik ingerlatitseqqiinnermik ilinniartut tusarnaarnerisigut. Frankrigimi kulturi inuiaqatigiinnilu pissutsit ilinniarnermi ingerlaavartumik ilanngunneqartassapput. Allattariarsorneq oqaluttariarsornermut tapersiutitut killilimmik ilanngunneqassaaq.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.4 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni aammalu ilinniartitsissutini allani ilisimasaqarfiusunut sanilliussisoqartassalluni. Ilinniartitsissutit alla ataaseq arlallilluunniit suleqatigiiffiginerisigut ilinniartitsissutit akornanni suliniut minnerpaamik ataaseq suliarineqassaaq. Ilinniartitsissutit soorlu oqaluttuarisaaneq, kulturilerineq oqaatsinillu ilinniartitsissutit allat

suleqatigiissuteqarfigineqarluarsinnaapput. Piffissap suliniuteqarfiusup kingorna ilinniartitsissutinut uppernarsaat ataatsimoorussa q tunniunneqassaaq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartunik ataasiakkaanik ilitersuisarnikkut aammalu militsinnerit, misissuinerit imminullu nalilersortarneq atorlugit ilinniartut ataasiakkaat ilinniarnep tamarmiusup ingerlanerani ilinniakkami killiffiup qaffasissusianik ineriartorfiuneranillu ersarissumik misigisaqassapput. Ingerlatat ilinniartisineri pissarsiat pillugit ilinniartut ataasiakkaat ataatsimullu qisuariartarnissaannik ineriartortitsisut ilanngunneqassapput. Iikkagassatut anguniakkat nalilersuisarnep tunngaviussapput. Nalilersuisarnep siunissaq tunngaviussaaq.

5.2 Misilitseriaatsit

Franskisut allaatigisami oqaasertamik ilisimaneqanngitsumik suliareqqaarnikuunngitsumillu missiliorlugu quppernermik ataatsimik nalinginnaasumik annertussusilimmik suliaqarneq tunngavigalugu oqaluttariarsorluni misilitsitsittoqartassaaq. Oqaasertaq sammisamat ilinniakkamat ataatsimut tunngassuteqassaaq. Suliassat aamma sammisat nalinginnaasut pillugit assimik nalusamik imaqqassapput.

Soraarummeerneq immikkoortunik marlunnik imaqqarpoq. Misilitsinnermi immikkoortoq siulleq tassaavoq ilinniartup nassuiaanera aammalu itisiliilluni franskisut oqaloqatigiinneq kiisalu oqaasertanik paasinninnermik misiliineq. Misilitsinnermi immikkoortup aappaa tassaavoq asseq aallaavigalugu franskisut oqaloqatigiinneq.

Piareersarnissamat 60 minutsit missaanni piffissaliisoqassaaq, soraarummeertumullu ataatsimut soraarummeerneq 30 minutsit missaanni siviussuseqassaaq.

5.3 Naliliinnermi tunngaviit

Soraarummeertut suliaqarnermimi ilikkagassatut siunertanik qanoq malinnaatiginersut nalilersuinnermi nalilerneqassaaq. Soraarummeertut oqaasertanik ilisimannigisanik franskisut nassuiaanissaat aamma sammisani ilinniarfiusuni franskit sumiiffiillu franskisut oqaluffiusut kulturiannut, atuakkiannut inuiaqatigiivinnullu tunngasut pingaartinneqassapput. Aammattaaq sammisat nalinginnaasut oqaasertanillu paasinninneq pillugit oqaloqatigiittarnermi piginnaasat pingaartinneqassapput. Imminut atasumik oqaatsinik atuisinnaaneq immikkoortualunni eqqortumik saqqummiinnermit pingarneruvoq.

Ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Fysik B

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Ilinniartitsissummi fysikimi pineqarpoq ilinniartut ulluinnarni naappittagaannik pinngartitami teknikkimilu pisunik tamanut tunngasunik allaaserinnittarnerup nassuiaasiortoqartarneranillu inuit ineriartortitsiniarnerat. Ilinniartitsissummi tassunga peqatigitillugu ilinniartut pinngortitamik ilisimatusarnermi apeqqutinik inuiaqatigiinnut soqutiginarunik paasinninnissamut oqalliseqarnissamullu tunuliaqutissinneqarput. Misileraanerit atuagarsornerullu imminnut atassuteqarnerat aqqutigalugu alerpaannissamik nutaaliornissamillu pilerilersitsisumik pinngortitalerineramik paasinninneq ineriartortinneqarpoq.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut fysikimik imatut imatut ilisimasaqartigissapput pinngortitamillu ilisimatusarnermi periutsinik eqqarsariaatsinik imatut paasisaqartigissallutik ilinniartitsisup suuneranik periutsinillu ilisimasaqarnertik takutissinnaallugu, taamaalillutillu fysikkimi suleriaatsit periutsillu oqallisigisinnaallugit. Ilinniartut fysikimi misileraanissamik piareersaasinnaassapput ingerlatsillutillu.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut ilinniartitsissummi suliaqarnerminni pisunik pitsaassusilimmik annertussusiliinermillu taakkulu imminnut atassuteqarneranni nassuiaanissamut fysikimi suleriaatsit atorsinnaassavaat aammalu sammisami killilikkami ilisimalikkanik nutaanik katersisinnaassallutik pissarsiaqarsinnaassallutillu. Ilinniartut allattariarsorlutik oqaluttariarsorlutillu fysikimi misileraanernik taakkunanilu inernernik isornartorsiullutik suliareqqiisinnaassapput, nassuiaasiorsinnaallutik isummersinnaallutillu.

Inuttut inuillu akornanni attaveqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut anguniakkanut toqqakkanut fysikimi suliat imarisaat pillugit sammisamik ingerlatitseqqiisinnaassapput, tassunga ilanngullugit nalinginnaasumik inuillu atassuteqatigiittarneranni pisuni.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut fysikki namminneq kulturertik tunngavigalugu suliat imarisaannik teknologimilu ineriartorneq pillugit inuiaqatigiinni apeqqutinik oqalliseqarsinnaassapput.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat:

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

- a) ilinniartitsissutip inissisimanera suleriaatsillu pillugit ilisimasatik takusinnaallugit,
- b) fysikki pissutsit, pisut siuliinik immikkoortunillu atuilluiarsinnaassapput,
- c) fysikimi ajornartorsiutit matematikki atorlugu allaaserinnissinnaassapput oqalliseqarsinnaassallutillu,
- d) fysikimi suleriaatsit periutsillu oqallisigisinnaassavaat,
- e) pitsaassutsikkut annertussutsikkullu misileraanerit aaqqissuussinnaassavaat, allaaserisinnaassavaat ingerlassinnaallugillu,
- f) misileraanerit allaaserineqartut pillugit allattuivinnik nalunaarusianillu suliaqarsinnaassapput aama
- g) fysikip assersuusiornikkut suliaqarfinni allani sammisanut tapersiisarneranik atassuteqartitsisinnaassapput.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

Seqineq kaavittaalu:

- a) seqinermik kaavitaanillu seqernullu sananeqaasianik oqaluttuarisaanermi isumma taama
- b) pinngortitami imaliinnarluni takuneqarsinnaasunik nassuiaanissamut tunngavittut nunarsuaq seqinermi kaavittaani lu ulloriaanera.

Nukissiuutit:

- c) nukissiuutit assigiinngitsut, nukissiuutinik pilersitsisarneq nukissiuutillu pigiinnarneqartarnerat,
- d) kissassutsit pissutsillu assigiinngitsut, tassunga ilanngullugit kialiorarneq, kiak aalalersitsisarneq aamma kiak aatsitsisartoq,
- e) nukissiuuseriaatsit minnerpaamik marluk akornanni pilersitsisarnermi annertussutsikkut suliarinninneq,
- f) inunnut ataasiakkaanut inuiaqatigiinnullu avatangiiserisanut sunniutai nukissiuutinillu atuineq aamma
- g) uumasunit ujaranngornikunit aamma nukissiuutinik ataavartunik pilersuinermit nukissiuutinillu pilersitsinerup iluaqutaasumik sunniuteqartarneranut assersuutit.

Maligaasat:

- h) tunngaviusumik pisinnaasaat: siaruartarnerisa annertussusaat, maligaasat amerlassusiat, piffissaq siaruartarnerisalu sukkassusiat,
- i) elektromagnetikkut qinngornera qinngornerillu nassiunneqarsinnaasut/tiguneqarsinnaasut minnerpaaffiat,
- j) maligaasat annertussusissaannik misileraalluni aalajangiineq aamma
- k) maligaasanut amerlassusaannut assersuutitut nipi qinngornerlu.

Innaallagissat kaaviiaarnerat:

- l) innaallagissat kaaviiarnerat ajornangitsut, innaallagissat sakkortussusaat, siaruarsinnaaner atortullu innaallagissamik aqqusaarneqarsinnaanermik illersuutaat.
- m) atortut innaallagissamik aqqusaarneqarsinnaanermik illersuuta pillugu Ohmip inatsisaa aamma nukissiuutinik pilersitsisarneq aamma
- n) atortunik innaallagissamit aqqusaarneqarsinnaanermik illersuutilinnik tullerriaarlugit sanileriaarlugillu ikkussuussineq.

Mekanikki:

- o) annertussutsip ataatsimi marlunnilu nikeriartarnera pillugu nikeriarneq nikeriarnermullu pissutaasoq apequtaatinnagu allaaserinnineq,
- p) Nunarsuup eqqaani nutsuinerup nikeriarnermi sakkortussutsikkut nukinga nukigisinnaasaalu,
- q) sakkortussutsimik taaguut, tassunga ilanngullugu nunarsuup nutsuiner tagiuttarnerlu
- r) Newtonip inatsisaa annertussutsimi ataatsimi marlunnilu nikeriarnermut atorneqartartoq aamma
- s) Gassiat gassillu pitsaanerpaat pillugit inatsit, naqitsineq qummullu siaruaattarneq.

3.3. Illassutitut ilinniakkat.

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassannngilaat. Illassutitut ilinniakkat imatut toqqarneqassapput pingaarnertut ilinniakkat ilanngullugit ilikkagassatut anguniakkat itisilernissaannut tapersiitillugit. Aammattaaq illassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkanut tapersiissapput. Illassutitut ilinniakkat ilinniartut suleqatigalugit toqqarneqassapput. Illassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartinneqassapput. Illassutitut ilinniakkat ilinniartitsinerup 20 procentiata missaani annertussuseqassapput.

Illassutitut ilinniakkami kernefysik ilaassaaq, tassunga ilanngullugit atomit sananeqaasiat, sananeqaasiannik takussutissaq, qinngornerit ulorianartut, nungukkiartortarneri assigiinngitsut, pissusilersortarnerat aamma nungukkiartortarnerat pillugu inatsit.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- jjj) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavineqassapput.
- kkk) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- lll) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.

- mmm) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginarartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- nnn) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- ooo) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

4.2 Suleriaatsit

Suleriaatsinik toqqaanermi ilinniartut nammineersinnaaneranni ilanngorartitsineq siuariartortitsinerlu tunngaviussaaq. Ilinniartitseriaatsit ilinniakkanut tunngatillugu allanngorartinneqassapput, kisiannili aamma ilinniartut assigiinnginnerat, taakku ilikkagaqariaasiat pisariaqartitaallu isiginiarneqassapput.

Sivisunerusumik ilinniagaqarnermik minnerpaamik ataatsimik aaqqissuisoqassaaq, tassani ilinniartut ajornartorsiummik nammineq toqqakkaminnik misileraallutik suleqatigiinni mikisuni sulissallutik. Ilinniartut allanngorartitsilluni suleriaaseqarnermik misilittagaqassapput, tassunga ilanngullugit klassini ilinniartitsinerit, ataasiakkaarluni sulinerit marlukkaarluni suleqatigiikkaarlunilu sulinerit. Ilinniartitseriaatsit ilinniartut suliaqarfimmi oqaasiannik, qisuariartarnerannik ajornakusoortunillu eqqarsarsinnaassusiannik ineriartortitsisut isiginiarneqassapput.

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsinermi oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqarlutik. Ilinniartitseriaatsit allanngorartinneqassapput, taamaalilluni atuagarsorneq suliaqavinneq misileraanerlu isiginiarneqassallutik. Misileraalluni sulineq ilinniartitsinerup 20 procentia missaaniissaaq.

Fysikkimi pisut allaaserinerinut suliaqarfimmi tunngavilersuineq suliaqarfimmilu oqaatsit ulluinnarnilu oqaatsit ilanngunnerisigut fysikki sammisamik killilikkamik oqaluttariarsorluni saqqummiisarneq suliarineqassaaq. Allattariarsorluni sulisoqassaaq, tassani ilaatigut ilaassallutik allattuiffiit, nalunaarusiat, suliniutit pillugit nalunaarusiat fysikilu pillugu allattariarsorluni suliaassat.

IT ikiuutitut nalinginnaasutut ilanngunneqassaaq, ilinniartullu paasissutissanik katersinermi IT atorlugu atortut ikiuutit atornissaannik misilittagaqalissapput.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaallu artikkiartortillugillu. Ilinniartut suliaqarfimmi oqaatsit oqaatsillu nalinginnaasut nikerartillugit atorsinnaassavaat.

4.4 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni suliaqarfimmi assigiinngitsuni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu allani ilisaqarfimmut ilisimasaqarfimmut sanilliussisoqartarluni. Ilinniartitsineq ilinniartitsissummut matematikkimut ataqatigiissinneqassaaq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartut ilinniagaqarnermi pissarsiaat akuttunngitsumik nalilersorneqartassapput, taamaalilluni ilinniartut ataasiakkaat killiffitsinnik ilisimalissallugu, taamaalilluni ilinniartut ataasiakkaat ilikkagassatut anguniakkanik angusinissaat ilinniartitsissummillu aqqiinissaq siunertaralugit ilinniartut ataasiakkaat siumut isigaluni ilitsersorneqartassallutik.

5.2 Misilitseriaatsit

Misilitsineq marloqiusaavoq, suliassallu tassaapput misileraaneq tassani misileraanermi ajornartorsiut ilisimaneqartoq ilanngunneqassalluni aammalu oqaluttariarsoneq. Immikkoortut taakku marluk imatut ataqatigiissinneqassapput sammisat assigiinngitsut pineqassallutik. Suliassami oqaluttariarsoneq atuagarsorluni, suliaqarfimmi sammisamik imaqaassaaq aammalu ilanngussamik siumut ilisimariinngisamik suliassamilluunniit annikinnerusumik sammisamut atassuteqartitsinermut tunngaviusinnaasumik imaqaassaaq.

Atuagarsornikkut suliassat ilanngussat ilanngunnagit suliassallu annikinnerit misilitsinnginnermi soraarummeertunit ilisimaneqassapput, aatsaalli piffissap soraarummeerfiusup aallartereernerata kingorna.

Misilitsineq misileraanermik aallartissaaq, tassani soraarummeertut suleqatigiillutik marlukkaarlutik amerlanerpaamillu pingasukkaarlutik minutsit 90-it missaanni sulissallutik. Soraarummeertut siusinnerusukkut misileraanermi paasissutissanik atueqqissanngillat. Soraarummeertitsisoq censorilu misileraaneq pineqartoq atuagarsornerlu tassunga ilaasoq pillugit soraarummeertunik oqaloqateqassapput.

Oqaluttariarsornermut piareersarnissamut minutsinik 24-nik piffissaliisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 24-ussallutik.

Oqaluttariarsorneq soraarummeertup soraarummeertitsisullu suliaqarfik pillugu oqaloqatigiinnerattut ingerlanneqassaaq.

5.3 Nalilersuinermi tunngaviit

Nalilersuinermi soraarummeertup ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkanik qanoq annertutigisumik angusisimanagera nalilerneqassaaq.

*Misileraaner*mi soraarummeertup misileraalluni sulinera paasissutissanillu katersukkanik suliaqarnera pingaartinneqassapput.

*Oqaluttariarsorner*mi soraarummeertup ukuninnga piginnaasai pingaartinneqassapput:

- a) suliaqarfik pillugu oqaloqatigiinnermi namminersorluni suliniuteqarnera,
- b) suliaqarfimmi nalilersuinermit suliaqarfimmilu tunngavilersuinermit tunngavittut suliaqarfimmi taaguutinik, suleriaatsinik periutsinillu nalorninani ilisimasaqarnera,
- c) atuagarsornerup misileraanerullu imminnut atassuteqarnerannut qisuariarsinnaanera aamma
- d) suliaqarfimmi nalunngisanik atassuteqartitsisinnaanera.

Misilitsinermi misileraanermik oqaluttariarsonermillu ataatsimut naliliineq tunngavigalugu soraarummeertut tamarmik immikkut karakterilerneqassapput.

Ilanngussaq 20

Fysik C

1. Ilinniartitsissuttip inissisimanagera

Ilinniartitsissummi fysikimi pineqarpoq ilinniartut ulluinnarni naapittagaannik pinngartitami teknikkimilu pisunik tamanut tunngasunik allaaserinnittarnerup nassuiaasiortoqartarneranillu inuit ineriartortitsiniarnerat. Misileraanerit atuagarsornerillu atassuteqarnerisigut ilinniartut pinngortitalerinermi tunngavilersukkamik tunngaviusumik atuagasornermik ilisimasaqalertarput. Tassunga peqatigitillugu apeqqutit inuit nalinginnaasut inuiaqatigiit soqutigisaannik paasinninissamat oqalliseqarnissamullu tunngavissalertarput.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut fysikimik imatut imatut ilisimasaqartigissapput pinngortitamillu ilisimatusarnermi periutsinik eqqarsariaatsinik imatut paasisaqartigissallutik avatangiisini pisut pitsaassutsikkut

annertussutsikkullu nassuiarnissaannut fysikimit suleriaatsit ajornanngitsut paasisinnaallugit atorsinnaallugillu.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut ilinniartitsissummi sulinerminni pitsaassutsikkut annertussutsikkullu fysikimi misileraanerit allaaserisinnaassavaat ingerlallugillu.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut anguniakkanut toqqakkanut fysikimi suliat imarisaat pillugit sammisamik ingerlatitseqqiisinnaassapput, tassunga ilanngullugit nalinginnaasumik inuillu atassuteqaqatigiittarneranni pisuni.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut fysikki namminneq kultureritik tunngavigalugu suliat imarisaannik teknologimilu ineriartorneq pillugit inuiaqatigiinni apeqqutinik oqalliseqarsinnaassapput.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat:

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

- h) ilinniartitsissutip inissisimanagera suleriaatsillu pillugit ilisimasatik takusinnaallugit,
- i) fysiki pissutsit, pisut siuliinik immikkoortunillu atuilluarsinnaassapput,
- j) fysikimi ajornartorsiutit allanngorarnerit sumulluunniit attuumassuteqanngitsut attuumassuteqartullu aammalu imminnut atanerit assigiit immikkut isiginiarlugit matematikki atorlugu allaaserinmissinnaassapput oqalliseqarsinnaassallutillu,
- k) fysikimi suleriaatsit periutsillu oqallisigisinnaassavaat,
- l) pitsaassutsikkut annertussutsikkullu misileraanerit aqqissuussinnaassavaat, allaaserisinnaassavaat ingerlassinnaallugillu,
- m) misileraanerit allaaserineqartut pillugit allattuivinnik nalunaarusianillu suliaqarsinnaassapput aama

fysikip assersuusiornikkut suliaqarfinni allani sammisanut tapersiisarneranik atassuteqartitsisinnaassapput.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

Seqineq kaavittaalu:

- t) seqinermik kaavitaanillu seqernullu sananeqaasianik oqaluttuarisaanermi isummat aamma
- u) pinngortitami imaliinnarluni takuneqarsinnaasunik nassuiaanissamut tunngavittut nunarsuaq seqinermi kaavittaaniilu ulloriaanera.

Nukissiuutit:

- v) nukissiuutit assigiinngitsut, nukissiuutiniq pilersitsisarneq nukissiuutillu pigiinnarneqartarnerat,
- w) kissassutsit pissutsillu assigiinngitsut,
- x) nukissiuuseriaatsit minnerpaamik marluk akornanni pilersitsisarnermi annertussutsikkut suliarinninneq,
- y) inunnut ataasiakkaanut inuiaqatigiinnullu avatangiiserisanut sunniutai nukissiuutinillu atuineq aamma
- z) uumasunit ujaranngornikunit aamma nukissiuutiniq ataavartunik pilersuinermit nukissiuutinillu pilersitsinerup iluaqutaasumik sunniuteqartarneranut assersuutit.

Maligaasat:

- aa) tunngaviumik pisinnaasaat: siaruartarnerisa annertussusaat, maligaasat amerlassusiat, piffissaq siaruartarnerisalu sukkassusiat,
- bb) elektromagnetikkut qinngornera qinngornerillu nassiunneqarsinnaasut/tiguneqarsinnaasut minnerpaaffiat,
- cc) maligaasat annertussusiannik misileraalluni aalajangiineq aamma
- dd) maligaasanut amerlassusaannut assersuutit nipi qinngornerlu.

3.3 Illassutitut ilinniakkat.

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassannigilaat. Illassutitut ilinniakkat imatut toqqarneqassapput pingaarnertut ilinniakkat ilanngullugit ilikkagassatut anguniakkat itisilernissaannut tapersiitillugit. Aammattaaq illassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkanut tapersiissapput ilikkagassatullu anguniakkanik itisiliissallutik. Illassutitut ilinniakkat ilinniartut suleqatigalugit toqqarneqassapput. Illassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartinneqassapput. Illassutitut ilinniakkat ilinniartitsinerup 20 procentiata missaani annertussuseqassapput.

Illassutitut ilinniakkami kernefysik ilaassaaq, tassunga ilanngullugit atomit sananeqaasiat, sananeqaasiannik takussutissaq, qinngornerit ulorianartut, nungukkiartortarneri assigiinngitsut, pissusilersortarnerat aamma nungukkiartortarnerat pillugu inatsit.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- ppp) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- qqq) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- rrr) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.

- sss) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginarartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- ttt) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- uuu) ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

4.2 Suleriaatsit

Suleriaatsinik toqqaanermi ilinniartut nammineersinnaaneranni ilanngorartitsineq siuariartortitsinerlu tunngaviussaaq. Ilinniartitseriaatsit ilinniakkanut tunngatillugu allanngorartinneqassapput, kisiannili aamma ilinniartut assigiinnginnerat, taakku ilikkagaqariaasiat pisariaqartitaallu isiginiarneqassapput. Ilinniartitseriaatsit allanngorartinneqassapput, taamaalilluni atuagarsorneq suliaqavinneq misileraanerlu isiginiarneqassallutik. Misileraalluni sulineq ilinniartitsinerup 20 procentia missaanissaaq.

Ilinniartitseriaatsit allanngorartinneqassapput, taamaalilluni atuagarsorneq suliaqavinneq misileraanerlu isiginiarneqassallutik. Ilinniartitseriaatsit ilinniartut suliaqarfimmi oqaasiannik, qisuariatarnernannik ajornakusoortunillu eqqarsarsinnaassusiannik ineriartortitsisut isiginiarneqassapput. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsinermi oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqarlutik.

Fysikimi sammisamik oqaluttariarsorluni saqqummiineq suliarineqassaaq. Allattariarsorluni sulisoqassaaq, tassani ilaatigut ilaassallutik allattuiffiit, nalunaarusiat, suliniutit pillugit nalunaarusiat fisikimilu suliaqarfimmi taaguutinik sungiusarluni suliaqartoqassalluni. IT ikiuutitut nalinginnaasutut ilanngunneqassaaq

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaallu artikkiartortillugillu.

4.4 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni suliaqarfinni assigiinngitsuni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu allani ilisimasaqarfinnut sanilliussisoqartarluni. Ilinniartitsineq ilinniartitsissummut matematikkimut ataqatigiissinneqassaaq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartut ilinniagaqarnermi pissarsiaat akuttunngitsumik nalilersorneqartassapput, taamaalilluni ilinniartut ataasiakkaat killiffitsinik ilisimalissallugu, taamaalilluni ilinniartut ataasiakkaat ilikkagassatut anguniakkanik angusinissaat ilinniartitsissummillu aaqqiinissaq siunertaralugit ilinniartut ataasiakkaat siumut isigaluni ilitersorneqartassallutik.

5.2 Misilitseriaatsit

Immikkoortuni ilinniartut suliaqarfigisimasaanni suliassat siamasissumik oqaasertalersukkat tunngavigalugit oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq. Suliassat ilassutinik siumut ilimageriingisanik suliassami sammisamik atassuteqartitsinermut tunngaviusinnaasunik imaqaassaaq.

Suliassat ilanngussat ilanngunnagit misilitsinnginnermi soraarummeertunit ilisimaneqassapput, aatsaalli piffissap soraarummeerfiusup aallartereernerata kingorna.

Suliassami sammisamik sammisamik soraarummeertup saqqummiussaannut piareersarnissamat tiimit 24-t missaanni piffissaliisoqassaaq, kisiannili tiimit 24-mit sivikinnerunngitsumik. Piffissaq soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 24-t missaaniippoq.

Misilitsinneq marloqiusaavoq. Misilitsinnermi immikkoortoq siulleq piffissap soraarummeerfiup 1/3-iata missaani siviussuseqarpoq, tassaallunilu soraarummeertitsisumit itisiliilluni apeqqutit ilanngullugit soraarummeertup saqqummiussinera. Immikkoortua aappaa sulissaq ataatsimut isigalugu soraarummeertup soraarummeertitsisullu oqaatiginerisigut ingerlanneqassaaq, tassani ilanngussat attuumassuteqartitsisut tunniunneqassallutik ilanngunneqarlutillu. Malittarisassatut pingaarnertut soraarummeertitsinermi immikkoortut atuagarsornermeersut misileraanermeersullu ilanngunneqassapput.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Nalilersuinermi soraarummeertup ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkanik qanoq annertutigisumik angusisimanagera nalilerneqassaaq. Suliaqarfik pillugu oqaloqatigiinnermi soraarummeertup uku piginnaasai pingaartinneqassapput:

- a) fysikimi immikkoortunik naleqquttunik pingaarutilinnillu ilanngussinera,
- b) ilinniartitsissummi immikkoortunik ilanngussisinnaassusia aamma
- c) suliaqarfimmi tunngavilersuinerмик malinnaanermi sakkutut suliaqarfimmi taaguutinik, suleriaatsinik periutsinillu nalunngisaqarnermik takutitsinera.

Soraarummeertup saqqummiussineranik ataatsimut naliliineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Ilanngussaq 21

Nunalerineq B

1. Ilinniartitsissutip inissisimanagera

Nunalerineq imaqarpoq Nunarsuarmi tunngaviumik pinngortitami pisut pinngortitamilu pissutsit taakkulu inuit inuuniarneranni atugassarititaasunut pingaarutaat aamma Nunarsuup, inuunerup nunallu ineriartorneranni oqaluttuarisaaneq, geologimi nunamilu nunarsuarmi nunarsuullu immikkoortuini allanngoriartornerat assigiinngissutaallu taakkulu nassuiaatissartaat. Ilinniartitsissumi Kalaallit Nunaanni avataanilu pissutsit pillugit aaqqissuussamik misissuineq, tupigusunneq qisuariaateqartarnerlu aallaaviupput. Ilinniartitsissummi sammineqarput inuit qanoq pinngortitami isumalluutitut naleqqussartarnerisut, taakkunanga aaqqiisarnersut, allannguisarnersut aqutsisarnersullu taakkulu kingunerat, tassannga ilanngullugit imminut nappaasinaasumik ineriartornermi tunngaviit.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut geologimik suliaqarnermi nalinginnaasumik aalajangersimasunillu pinngortitamik ilisimatusarnermik imatut ilisimasaqartigissapput ingerlaqqilluni ilinniarnissamut suliaqarnissammullu tunngavissiiinnaasumik nunarsuarmut isiginnissinnaallutik periutsinillu piginnaasaqassallutik. Ilinniartut avatangiisinik aaqqissuussamik imminnullu atasunik avatangiisinik paasinnissapput, taamaalillutik sumiiffimmi nunarsuarmilu geologimi maannakkut suliaqarnerit pillugit isummersinnaallutik.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut geologimik suliaqarnermi periutsinik paasisimasaqarneq paasissutissiissutinillu pissarsiviusinnaasunik naleqquttunik ilisimasaqarneq tunngavigalugu ilinniartitsissummik ingerlatsisinnaassapput. Tassunga atatillugu ilinniartut pinngortitami isumalluutinik atuinermut aammalu Kalaallit Nunaanni nunarsuullu sinnerani inuiaqatigiit aningaasaqarnerisa ineriartorneranut pinngortitamilu isumaalluutinik atuinermut pingaaruteqartunik ilisimasamik nutaanik teknologimilu nutaaliornernik ilisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut suliaqarfimmi ilinniagaqarnermilu pisinnaasat ineriartorteqqissinnaasaavaat aammalu suleqatigiinni suleqatigiiliortarnernilu sulisinnaassapput, taamaalillutik avatangiisini attaveqarfigisartakkat tunngavigalugit sulinermik piginnaasaqalissallutik. Ilinniartut piffissani sivisunerusuni namminersuutigalugu suliniutit aaqqissuussinnaassavaat.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut Kalaallit Nunaani inuiaqatigiinni geologimi pisunik, ingerlaarfinnik sunillu atortussanillu toqqaannarlugu takuneqarsinnaasunik takunnissinnaassapput suliaqarlutillu. Tassunga atatillugu nunap isumalluutaanik nungusaataanngitsumik atuinissamik inuiaqatigiit pisariaqartitsinerannik paasisimasaqarlutik aammalu nunarsuarmit silaannaap allanngoriartorerata Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinnut kalaallillu kulturiannut kingunissaanik paasisimasaqarlutik sulisinnaassapput. Ilinniartut avatangiisinik aaqqissuussaasumik imminnullu atasumik paasinnissinnaassapput, taamaalillutik sumiiffimmi nunarsuarmilu geologimi maannakkut sammeneqartut isummerfigisinnaassallugit.

3. Iikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Iikkagassatut anguniakkat:

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

- a) pisut sunut tamanut sunniutillit paasillugit, ilisaralugit tulleriinnilersorlugillu
- b) misileraalluni sulinermik pilersaarusiorneq ingerlatsinerlu, tassunga ilanngullugu pinngortitami paasiniaaneq aammalu geologimi pisut pillugit pinngortitami uuttortaaneq,
- c) geologimi saqqummeeriaatsinik ujarlerneq, pitsaassusaannik nalilersuineq, nassuiaaneq atuinerlu, soorlu oqaasertat, paasissutissat, nunat assingi diagrammit, suussusaanik allaaserinninerit takussutissiat assit analogit digitalillu, aamma immikkut ilisimasallit oqaatigisaasa uppernassusiat atornerqarsinnaassusiallu pillugit qisuariarneq,
- d) nammineq paasissutissaatit, takusat uuttuinerillu tunngavigalugit pinngortitalerinermit ineriartorerit ingerlasarnerinik inuillu avatangiisiinik nalilersuineq nassuiaasiernerlu,
- e) pinngortitami inuiallu avatangiisaanni geologimi pisut ataasiakkaat ingerlaarnerillu immikkoortui immikkoortiterlugit, nalilersorlugit nassuiaasiortugillu taakkulu paasinartumik imminnut atanilersorlugit,
- f) pinngortitamik inuillu avatangiisaannik nalilersuineq aqutugalugu geologimi ajornartorsiutinik pingaarutilinnik tikkuussineq isummernerlu,
- g) pisunik paasiuminaatsunik saqqummiinermut geologimi periutsit paasillugit isornartorsuillunilu atorlugit
- h) geologimi ajornartorsiutit inuiaqatigiinni siamasinnerusumik atassuteqartitsilluni nalilersuineq,
- i) ilinniartitsissutini allani ilisimalikkat piginnaalikkallu ilanngullugit geologimi ilisimasat atorlugit,

- j) immikkoortuniit avatangiisinillu assigiinngitsuni paasisutissat katersorlugit nalilersorlugillu,
- k) suliaqarfimmi ilisimasat, nalilersuinerit, paasisat oqallisigineqartullu ingerlateqqillugit,
- l) anguniakkanut assigiinngitsunut sammisumik isumaliortaatsimut naleqquttumik, oqaluttariarsorluni allattariarsorlunilu tunngavilersuineq aamma
- m) geologimi sammisanik inuiaqatigiinni maannakkut oqallinnermi pitsaassusilimmik peqataaneq.

3.2. Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissummi ilinniartitsineri nunarsuarmi nunarsuullu immikkoortuini allanngornerit assigiinngissutsilu aamma Issittoq nunarsuullu sinnera pillugit suliasat aalajangersimasut, atortussat imminnut atasumik ingerlaartarnerat nukiillu ingerlaartarnerat tunngavigalugu nunarsuarmi pisunik, taassuma ilusiligaanerani atuuffiinillu inuillu inuuniarnermi atugassarisaannut atanerisa pilersinneqartarnerat. Aammattaaq inuiaqatigiit assigiinngitsut pinngortitamik isumalluutinillu tunngavii taakkunangalu aqutsineri pingaartinneqassapput.

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:

Nunarsuup, inuunerup nunallu ineriartortarneranni pisut aamma pissuussutini avatangiisinilu maannakkut pissutsit tunngavigalugit ineriartornerup oqaluttuarisaanera:

- a) Piffissami sivisuumi nunarsuup inuunerullu ineriartornerat,
- b) Nunarsuup pileriartornikuunera, nunarsuup nunarsuup qaava/qalipaa pillugit takutitseriaatsit, nunap sajuttarnera innernillu anitsisartut,
- c) Nunap pilersarnera ineriartorneralu, nunat sermersuarmik sikumillu sunnerneqartarnerat immikkut isiginarlugu aamma
- d) Sammisaaq pillugu maannakkut atuagarsorneq nassuiaasarnerillu naleqquttut.

Silaannaq silaannaallu allanngoriartornerat, pinngortitami inuiaqatigiinnilu tunngavinnut sunniisut inuillu inuunerimi atugassarisaannut pingaarutaa:

- e) silaannaap pissusaasa, nunarsuarmi atornerit ilusaat aamma immami sarfat,
- f) silaannaqarfiit assigiinngitsut naasullu naaffigisinnaasaasa killingi,
- g) silaannaap tunisassiornermut, teknologimut avatangiisinullu pingaaruteqarnera,
- h) piffissani assigiinngitsuni silaannaap allanngornera aamma
- i) sammisaaq pillugu maannakkut atuagarsorneq nassuiaasarnerillu naleqquttut.

Imeq, imermik pisuussutit taakkunangalu atuneq:

- j) erngup ingerlaarnera, maannakkut aalalersarnera aalalersinnaaneralu, katersuuttarnera aamma siallertarnera apisarneralu, kuuttarnera, nunap iluanut pisarnera, nunap iluani imeq, sermersuaq kuuillu,
- k) imermit tunisassiat assigiinngitsut atornerarnerat, tassunga ilanngullugu nukissiorneq,

- l) pisuussutini pilersuinermi avatangiisinilu ajornartorsiutitut tunngatillugu erngup inuiqatigiinnut pingaaruteqassusia aamma
- m) sermersuup pilersarnera sermersuullu oqimaaqatigiissaarfii.

Nukissaq, nukissat ingerlaarternera nukissanik isumalluutit nukissiornermilu teknologi:

- n) nunarsuarmi kulstoffit ingerlaartarnerat
- o) nukissiuutitik isumalluutit piujuartut piujuangitsullu
- p) nukissiornermi teknologip ineriartornera inuiaqatigiinnullu pingaarutaa
- q) nukissiuutitik toqqaaneq nukissiuutillu pillugit pilersaaruserneq.

Aatsitassat isumalluutit, ujarlerneq, tunisassiornermi teknologi, atuineq imminnullu nappassinnaassuseq:

- r) aatsitassat isumalluutit pilersarnerat, sumi piuneritik paasiniaaneq, nunarsuup immikkoortuani agguarnerat qanorlu pilersarnerat,
- s) ujarleriaasit, tunisassiorneq, suliareqqiineq, nassiusuineq tuniniaanerlu,
- t) kultimi innuttaasunilu pissutsit ineriartornerat, inuuniarnermi atugassarisat aamma nunarsuarmi suliasat agguarnerat aamma
- u) tunisassiornerup avatangiisinut kingunerat imminnullu nappassinnaassuseq.

Nunap assingitik siamasissunilu pissutsitik allanik nalilersuineq nassuiaanerlu:

- v) nunap assingitik atuineq nalilersuinerlu,
- w) assinik nassuiaaneq aamma
- x) timmisartumit satellitsinillu GIS-millu assilisanik nalilersuineq.

3.3. Ilassutitut ilinniakkat

Ilassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkat imaluunniit suliaqarfimmi immikkoortut nutaat imatut itisilissavaat atassuteqartitsissallutillu imaluunniit, ilinniartitsissummi suliaqarnermut inuiaqatigiinnullu tunngasut saqqummersinneqassallutik. Ilassutitut ilinniakkani pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaalli Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik attuumassuteqartitsisoqassaaq.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- vvv) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- www) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- xxx) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.

- yyy) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginarartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- zzz) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- aaaa) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.
- bbbb) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq misileraalluni sulinerit atuagarsorluni ilinniakkanut ilanngussisoqarluni, taamaalilluni pinngortitamik ilisimatusarnermi atortut suleriaatsillu ilinniartut ingerlatsineranik nutaaliorderanillu piumassuseqalersitsissallutik. Aammattaaq immikkoortut atorneqarsinnaasut sapinngisamik annertunerpaamik ilanngunneqassapput.

4.2. Suleriaatsit

Klassimi ilinniartitsineq, suleqatigiiaarluni suliniutinillu suliaqarneq, pinngortitami sulineq paasisassarsiorlunilu takusassarsiorneq ilinniartitsinermit ilanngunneqassapput. Ilinniartut ilikkagassatut anguniakkanik angusinissaannut ilikkagaqartarnerullu tamarmiusup annertusarnissaanut tapersiutitut suleriaatsit assigiinngiartut atorneqassapput. Suliaqarfimmi pingaarnertut ilinniakkanut imatut ataqatigiissitsisoqassaaq ilinniartitsineq ingerlatsineranut sivikitsunut amerlasuunut agguarneqassanani. Suleriaatsit suliaqarnermik annertuumik imaqartut, misilittagaqarfiulersut aamma paasissutissanik nalilersuinerit ilinniartitsinermit pingaaruteqartumik ilaassapput.

Suliniutinik suliaqarneq, tassani ilinniartut namminersorlutik ajornartorsiutinik oqaasertalersuinermit misissuinermillu suliaqassallutik, ilinniartitsinermit nalinginnaasumik ilaavoq. Suliniutinik suliaqarnermit sammisanik suliaqarneq ilaassaaq, taannalu paasissutissanik ujarlernermit aamma GIS-imi (Nuna pillugu Paasissutissanik Nalunaarsuiffik) suliaqarnermit IT-ip annertuumik atorneqarnerannik nalinginnaasumik kinguneqarpoq.

Ilinniartut sulianik ingerlatsinermit namminersorsinnaassusiannik, suleqateqarsinnaassusiannik ajornartorsiutinillu nammineerlutik oqaasertalersuisinnaassusiannik suleriaatsini suliaqarfimmilu piumasaqaatini siuariartornissaq qulakkeerneqassaaq. Tulluuffiani taamaaliortoqarsinnaanerani ilikkagaqartarnerup annertusarnissaa siunertaralugu ilinniartitsissutini allani ingerlatsineranut ilinniartitsissumi suleqatigiissitsisoqassaaq. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsinermit oqaatsinik siullertut oqaasillit ilinniartullu aappaattut oqaasillit tassunga peqatigitillugu isiginiarneqassallutik.

Allattariarsorluni sulineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsissummi allattariarsorluni sulineq siuariartorfiussalluni, ilinniartitsissutinilu allani allattariarsorluni sulineranut ilinniartullu ataasiakkaat allattariarsornermi piginnaasaasa ineriartortinneqarneranut atassuteqartitsilluni.

Ilinniartut nunalerinermi allattariarsorluni sulineq aqputigalugu:

- a) pinngortitamik geologimi suliaqarfimmi ilisimasatik ineriartortissavaat aammalu ilisimatusarnermi inuiaqatigiilerinermilu suleriaatsinik sungiusassallutik,
- b) pinngortitamik ilisimatusarnermi inuiaqatigiinnillu ilisimatusarnermi paasissutissat eqqortumik ingerlateqqinneqarnissaannut piginnaasatik sungiusassavaat:
- c) pinngortitamik ilisimatusarnermi paasissutissat aamma inuiaqatigiinni ilisimatusarnermi ajornartorsiutit nalilersornissaannut oqallisiginissaannullu nassuiaasinnaassuseq sungiusassavat aamma
- d) pinngortitamik ilisimatusarnermi ajornartorsiutit toqqakkat sukumiisumik paasiniassavaat.

Nunalerinermi allattariarsorluni sulineq ilikkagaqartarnermut pissusissamisoortumik ilaavoq ilaatigullu immikkoortunik ukuninnga imaqarluni:

- e) paasissutissanik katersukkanik allattuiffiit, misileraalluni sulineq aamma pinngortitami sulineq
- f) allattuiffiit tunngavigalugit nalunaarusiorneq,
- g) suliniutinik suliaqarnerit inernerit tunngavigalugit suliat aamma
- h) suliassat assigiinngiiaartut allat, soorlu eqikkaalluni takussutissiorneq, plakatit saqqummiinerilluunniit.

4.3. Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.4. Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni suliaqarfinni assigiinngitsuni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu allani ilisimasaqarfinnut sanilliussisoqartarluni. Ilinniartitsissummi pingaarnertut ilinniakkat atorpeqarsinnaasusiallu annertunerusumik itisilernissaat atassuteqartinnissallu siunertaralugu suliaqarfiit assigiinngitsut akornanni ilinniartitsissut ataaseq arlallilluunniit ilanngullugit suliniummik suliaqartoqassaaq. Piffissap suliniuteqarfiusup kingorna ataatsimoorluni uppersaat tunniunneqassaaq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartut ilinniagaqarnermi pissarsiaat akuttunngitsumik nalilersorneqartassapput, taamaalilluni ilinniartut ataasiakkaat ilikkagassatut anguniakkanik angusinissaat ilinniartitsissumillu aqqiinnissaq siunertaralugit ilinniartut ataasiakkaat siumut isigaluni ilitsersorneqartassallutik.

5.2. Misilitseriaatsit

Suliassaq ilinniarnermi suliarineqarsimasunut atatillugu qulequttamik taassumalu ataani erseqqissaatinik apeqqutinik ilanngussanillu imalik tunngavigalugu oqaluttariarsorluni misilitsinneq. Ilangussat tassaasinnaapput, oqaasertat, takussutissiat, assit, diagrammit atortulluunniit, tassunga ilanngullugit ujaqqat misissugassat.

Soraarummeertup suliassamik saqqummiinissaanut atugassamik eqikkaalluni takussutissiap suliarinissaanut piareersarnissamut tiiminik 24-nik piffissaliisoqassaaq, kisiannili tiiminik 24-nik sivikinnerunngitsumik. Piffissaq soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 30-t missaanni sivilissuseqarpoq.

Soraarummeertup eqikkaalluni takussutissamik saqqummiinera soraarummeertitsisumit itisiliilluni apeqqutit ilanngullugit soraarummeertitsinermi aallaavigineqassaaq.

5.3. Naliliinermi tunngaviit

Naliliinermi ilinniartup ilikkagassatut anguniakkannik qanoq annertutigisumik angusinera nalilerneqassaaq. Soraarummeertup piginnaasai uku pingaartinneqassapput:

- a) Kalaallit Nunaanni nunarsuarmilu sammisat sumiiffinneersut nunarsuullu immikkoortuineersut ataatsimoortinnerat tunngavigalugu assigiinnigiaartumik nunarsuarmik isiginnineriaaseq nunarsuarmillu tamanut tunngasumik paasinninneq,
- b) Nunarsuup immikkoortuini nunalerinermili pissutsit nunarsuarmi nunarsuullu immikkoortuini pinngortitami suliaqarnermut, kulturimut inuiaqatigiinnullu qanoq pingaaruteqassusiannik paasinninneq,
- c) Nunani immikkoortuni nunallu sananeqaasiani maannakkut ajornartorsiutinik paasinninneq aammalu geologimi suliaqarfiit tunngavigalugit maannakkut oqallinnermi saqqummiussanut qisuariarsinnaaneq taakkunanngalu oqalliseqataasinnaaneq aamma
- d) Sammisamik aalajangersimasunik namminersorluni nalilersuisinnaaneq, tassani atuagarsorneq aamma pinngortitami sulinermi, qarasaasiani nalunaarsuiffinni maannakkullu oqallinnerni paasissutissat ataatsimoortinneqassallutik.

Soraarummeertup saqqummiineranik ataatsimut naliliineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Nunalerineq C

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Nunalerineq imaqarpoq Nunarsuarmi tunngaviusumik pinngortitami pisut pinngortitamilu pissutsit taakkulu inuit inuuniarneranni atugassarititaasunut pingaarutaat aamma Nunarsuup, inuunerup nunallu ineriartorneranni oqaluttuarisaaneq, geologimi nunamilu nunarsuarmi nunarsuullu immikkoortuini allanngoriartornerat assigiinngissutaallu taakkulu nassuiaatissartaat. Ilinniartitsissumi Kalaallit Nunaanni avataanilu pissutsit pillugit aaqqissuussamik misissuineq, tupigusunneq qisuariaateqartarnerlu aallaaviupput. Ilinniartitsissummi sammineqarput inuit qanoq pinngortitami isumalluutitut naleqqussartarnerlut, taakkunannga aaqqiisarnersut, allannguisarnersut aqutsisarnersullu taakkulu kingunerat, tassannga ilanngullugit imminut nappaasinnaasumik ineriartornermi tunngaviit.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut geologimik suliaqarnermi nalinginnaasumik aalajangersimasunillu pinngortitamik ilisimatusarnermik imatut ilisimasaqartigissapput ingerlaqqilluni ilinniarnissamat suliaqarnissammullu tunngavissiisinnaasumik nunarsuarmut isiginnissinnaallutik periutsinillu ajornanngitsunik piginnaasaqassallutik. Ilinniartut avatangiisinik aaqqissuussamik imminnullu atasunik avatangiisinik tunngaviusumik paasinnissapput, taamaalillutik sumiiffimmi nunarsuarmilu geologimi maannakkut sammineqartut pillugit isummersinnaallutik.

Iikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut geologimik suliaqarnermi periutsinik paasisimasaqarneq paasissutissiissutinillu pissarsiviusinnaasunik naleqquttunik ilisimasaqarneq tunngavigalugu ilinniartitsissummik ingerlatisinnaassapput. Tassunga atatillugu ilinniartut pinngortitami isumalluutitut atuinerlut aammalu Kalaallit Nunaanni nunarsuullu sinnerani inuiaqatigiit aningaasaqarnerisa ineriartorneranut pinngortitamilu isumalluutitut atuinerlut pingaaruteqartut ilisimasamik nutaanik teknologimilu nutaaliornernik ilisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut suliaqarfimmi ilinniagaqarnermilu pisinnaasat ineriartorteqqissinnaassavaat aammalu suleqatigiinni suliaqatigiiliortarnernilu sulisinnaassapput, taamaalillutik avatangiisini attaveqarfigisartakkat tunngavigalugit sulinermik piginnaasaqalissallutik. Ilinniartut piffissani sivilisunerusuni namminersuutigalugu suliniutit aaqqissuussinnaassavaat.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut Kalaallit Nunaani inuiaqatigiinni geologimi pisunik, ingerlaarfinnik sunillu atortussanillu toqqaannarlugu takuneqarsinnaasunik tukunnissinnaassapput suliaqarlutillu. Tassunga atatillugu nunap isumalluutaanik nungusaataanngitsumik atuinissamik inuiaqatigiit pisariaqartitsinerannik paasisimasaqarlutik aammalu nunarsuarmi silaannaap allanngoriartornerata Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinnut kalaallillu kulturiannut kingunissaanik paasisimasaqarlutik sulisinnaassapput.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat:

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

- n) pisut sunut tamanut sunniutillit paasillugit, ilisaralugit tulleriinnilersorlugillu
- o) misileraalluni sulineramik pilersaarusiorneq ingerlatsinerlu, tassunga ilanngullugu pinngortitami paasiniaaneq aammalu geologimi pisut pillugit pinngortitami uuttortaaneq,
- p) geologimi saqqummeeriaatsinik ujarlerneq, pitsaassusaannik nalilersuineq, nassuiaaneq atuinerlu, soorlu oqaasertat, paasissutissat, nunat assingi diagrammit, suussusaanik allaaserinninerit takussutissiat assit analogit digitalillu, aamma immikkut ilisimasallit oqaatigisaasa uppernassusiat atorneqarsinnaassusiallu pillugit qisuarineq,
- q) pinngortitami inuiallu avatangiisaanni geologimi pisut ataasiakkaat ingerlaarnerillu immikkoortui immikkoortiterlugit, nalilersorlugit nassuiaasiorsorlugillu taakkulu paasinartumik imminnut atanilersorlugit,
- r) pinngortitamik inuillu avatangiisaannik nalilersuineq aqutigalugu geologimi ajornartorsiutinik pingaarutilinnik tikkuussineq isummernerlu,
- s) pisunik paasiuminaatsunik saqqummiinermut geologimi periutsit paasillugit isornartorsiullunilu atorlugit
- t) geologimik suliaqarfimmi ajornartorsiutinik siamasinnerusumik, inuiaqatigiinnut tunngatillugu aamma geologimi suliaqarfimmi ilisimasanik atuinermik ilinniartitsisunilu allani piginnaasaqalernernik nassuiaasinnaallutik,
- u) immikkoortuniit avatangiisinillu assigiinngitsuni paasissutissat katersorlugit nalilersorlugillu,
- v) Suliaqarfimmi ilisimasanik angusanillu ingerlatitseqqineq, isumaliortaatsimut naleqquttumik tunngavilersuillutik, anguniakkanut assigiinngitsunut oqaluttariarsorluni allattariarsorlunilu saaffiginnilluni aamma geologimi sammisat pillugit inuiaqatigiit maannakkut oqallinneranni pitsaassuseqartumik peqataaneq.

3.2. Ilinniartitsissutip imarisai pingarnerit

Ilinniartitsissummi ilinniartitsinermi nunarsuarmi nunarsuullu immikkoortuini allanngorarnerit assigiinngissutillu aamma Issittoq nunarsuullu sinnera pillugit suliassat aalajangersimasut, atortussat imminnut atasumik ingerlaartarnerat nukiillu ingerlaartarnerat tunngavigalugu nunarsuarmi pisunik, taassuma ilusiligaaneramik atuuffiinillu inuillu inuuniarnermi atugassarisaannut atanerisa pilersinneqartarnerat. Aammattaaq inuiaqatigiit

assigiinngitsut pinngortitamik isumalluutinillu tunngavii taakkunangalu aqutsineri pingaartinneqassapput.

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:

Nunarsuup, inuunerup nunallu ineriartortarneranni pisut aamma pisuussutini avatangiisinilu maannakkut pissutsit tunngavigalugit ineriartornerup oqaluttuarisaanera:

- y) Piffissami sivisuumi nunarsuup inuunerullu ineriartornerat,
- z) Nunarsuup pileriartornikuunera, nunarsuup nunarsuup qaava/qalipaa pillugit takutiseriaatsit, nunap sajuttarnera innernillu anitsisartut,

Silaannaq, pinngortitami inuiaqatigiinnilu pissutsit taassuminnga sunniisut, tamassumalu inuiaqatigiinnut pingaaruteqassusia:

- aa) silaannaap pissusaa, tassunga ilanngullugit silaannaqarfiit assigiinngitsut naasullu naaffigisinnaasaasa killingi aamma
- bb) silaannaap tunisassiornermut, teknologimut avatangiisinullu pingaaruteqarnera.

Imeq, imermik pisuussutit taakkunangalu atuineq:

- cc) erngup ingerlaarnera, maannakkut aalalersarnera aalalersinnaaneralu, katersuuttarnera aamma siallertarnera apisarneralu, kuuttarnera, nunap iluanut pisarnera, nunap iluani imeq, sermersuaq kuuillu,
- dd) imermit tunisassiat assigiinngitsut atornerarnerat, tassunga ilanngullugu nukissiorneq aamma
- ee) pisuussutini pilersuineri avatangiisinilu ajornartorsiutinut tunngatillugu erngup inuiaqatigiinnut pingaaruteqassusia.

Nukissaq, nukissat ingerlaartarnerat nukissanik isumalluutit nukissiornermilu teknologi:

- ff) nunarsuarmi kulstoffit ingerlaartarnerat
- gg) nukissiuutinik isumalluutit piujuartut piujuannngitsullu aamma
- hh) nukissiornermi teknologip ineriartornera inuiaqatigiinnullu pingaarutaa.

Aatsitassat isumalluutit, ujarlerneq, tunisassiornermi teknologi, atuineq imminnullu nappassinnaassuseq:

- ii) aatsitassat isumalluutit pilersarnerat, sumi piunerinik paasiniaaneq, nunarsuup immikkoortuani agguarnerat aamma
- jj) ujaarleriaasit, tunisassiorneq, suliareqqineq, nassiussuineq tuniniaanerlu.

Nunap assinginik siamasissunilu pissutsinik allanik nalilersuineq nassuiaanerlu:

- kk) nunap assinginik atuineq nalilersuinerlu.

3.3. Ilassutitut ilinniakkat

Ilassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkat imaluunniit suliaqarfimmi immikkoortut nutaat imatut itisilissavaat atassuteqartitsissallutillu imaluunniit, ilinniartitsissummi suliaqarnermut inuiaqatigiinnullu tunngasut saqqummersinneqassallutik. Ilassutitut ilinniakkani pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaalli Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik attuumassuteqartitsisoqassaaq.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- cccc) Ilinniartitsinerup ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavineqassapput.
- dddd) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- eeee) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanegassallutik.
- ffff) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissut pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginarartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- gggg) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinerup ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- hhhh) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.
- iiii) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq misileraalluni sulinerit atuagarsorluni ilinniakkanut ilanngussisoqarluni, taamaalilluni pinngortitamik ilisimatusarnermi atortut suleriaatsillu ilinniartut ingerlatsineranik nutaalierneranillu piumassuseqalersitsissallutik. Aammattaaq immikkoortut atorneqarsinnaasut sapinngisamik annertunerpaamik ilanngunneqassapput.

4.2. Suleriaatsit

Klassimi ilinniartitsineq, suleqatigiiaarluni suliniutinillu suliaqarnerup, pinngortitami sulineq paasisassarsiorlunilu takusassarsiorneq ilinniartitsinerup ilanngunneqassapput. Ilinniartut ilikkagassatut anguniakkanik angusinissaannut ilikkagaqartarnerullu tamarmiusup annertusarnissaanut tapersiutitut suleriaatsit assigiinngiiartut atorneqassapput. Suliaqarfimmi pingaarnertut ilinniakkanut imatut ataqatigiissitsisoqassaaq ilinniartitsineq ingerlatsinerup sivikitsunut amerlasuunut agguarneqassanani. Suleriaatsit suliaqarnermik annertuumik

imaqartut, misilittagaqarfiulersut aamma paasissutissanik nalilersuinerit ilinniartitsinerimi pingaaruteqartumik ilaassapput.

Suliniutinik suliaqarnermi sammisanik suliaqarneq ilaassaaq, taannalu paasissutissanik ujarlernerimi aamma GIS-imi (Nuna pillugu Paasissutissanik Nalunaarsuiffik) suliaqarnermi IT-ip annertuumik atorneqarnerannik nalinginnaasumik kinguneqarpoq. Ilinniartut sulianik ingerlatsinerimi namminersorsinnaassusiannik, suleqateqarsinnaassusiannik suleriaatsini ajornartorsiutinillu nammineerlutik oqaasertalersuisinnaassusiannik suleriaatsini suliaqarfimmilu piumasagaatini siuariartornissaq qulakkeerneqassaaq. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsinerimi oqaatsinik siullertut oqaasillit ilinniartullu aappaattut oqaasillit tassunga peqatigitillugu isiginiarneqassallutik.

Allattariarsorluni sulineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissummi allattariarsorluni sulineq siuariartorfiussalluni, ilinniartitsissutinilu allani allattariarsorluni sulinernut ilinniartullu ataasiakkaat allattariarsornermi piginnaasaasa ineriartortinneqarneranut atassuteqartitsilluni.

Ilinniartut nunalerinerimi allattariarsorluni sulineq aqutigalugu:

- i) pinngortitamik geologimi suliaqarfimmi ilisimasatik ineriartortissavaat aammalu ilisimatusarnermi inuiaqatigiilerinermilu suleriaatsinik sungiusassallutik,
- j) pinngortitamik ilisimatusarnermi inuiaqatigiinnillu ilisimatusarnermi paasissutissat eqqortumik ingerlateqqinneqarnissaannut piginnaasatik sungiusassavaat:
- k) pinngortitamik ilisimatusarnermi paasissutissat aamma inuiaqatigiinni ilisimatusarnermi ajornartorsiutit nalilersornissaannut oqallisiginissaannullu nassuiaasinnaassuseq sungiusassavat aamma
- l) pinngortitamik ilisimatusarnermi ajornartorsiutit toqqakkat sukumiisumik paasiniassavaat.

Nunalerinerimi allattariarsorluni sulineq ilikkagaqartarnermut pissusissamisoortumik ilaavoq ilaatigullu immikkoortunik ukuninnga imaqarluni:

- m) paasissutissanik katersukkanik allattuiffiit, misileraalluni sulineq aamma pinngortitami sulineq
- n) allattuiffiit tunngavigalugit nalunaarusiorneq,
- o) suliniutinik suliaqarnerit inernerit tunngavigalugit suliat aamma
- p) suliassat assigiinngiiaartut allat, soorlu eqikkaalluni takussutissiorneq, plakatit saqqummiinerilluunniit.

4.3. Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni

oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluarkkiartortillugillu.

4.4. Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni suliaqarfinni assigiinngitsuni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu allani ilisimasaqarfinnut sanilliussisoqartarluni. Ilinniartitsissummi pingaarnertut ilinniakkat atorneqarsinnaassusiallu annertunerusumik itisilernissaat atassuteqartinnissallu siunertaralugu suliaqarfiit assigiinngitsut akornanni ilinniartitsissut ataaseq arlallilluunniit ilanngullugit suliniummik suliaqartoqassaaq. Piffissap suliniuteqarfiusup kingorna ataatsimoorluni uppersaat tunniunneqassaaq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartut ilinniagaqarnermi pissarsiaat akuttunngitsumik nalilersorneqartassapput, taamaalilluni ilinniartut ataasiakkaat ilikkagassatut anguniakkanik angusinissaat ilinniartitsissummillu aaqqiinissaq siunertaralugit ilinniartut ataasiakkaat siumut isigaluni ilitsersorneqartarnissaat tunngavissaqassalluni.

5.2. Misilitseriaatsit

Suliassaq ilinniarnermi suliarineqarsimasunut atatillugu ilanngussanik tallimaniit qulinik siumut ilisimaneqariinngitsunik imalik tunngavigalugu oqaluttariarsorluni misilitsineq. Ilangussat tassaasinnaapput, oqaasertat, takussutissiat, assit, diagrammit atortulluunniit, tassunga ilanngullugit ujaqqat misissugassat. Suliassanut tamanut ilanngussat siumut ilisimaneqareersut ilisimaneqanngitsullu nalinginnaasumik ilanngunneqassapput. Misilittaalluni sulineq, suliniutinik sulineq pinngortitamilu sulineq soraarummeertitsinermi apeqqutini sapinngisamik amerlanerpaani ilaassapput.

Piareersarnissamut minutsit 60-it missaanni piffissaliisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik minutsit 30-t missaanni siviussuseqassaaq. Soraarummeertup suliassamik saqqummiinera soraarummeertitsisumit itisiliilluni apeqqutit ilanngullugit soraarummeertitsinermi aallaavigineqassaaq.

5.3. Naliliinermi tunngaviit

Naliliinermi ilinniartup ilikkagassatut anguniakkannik qanoq annertutigisumik angusinera nalilerneqassaaq.

Soraarummeertup piginnaasai uku pingartinneqassapput:

- e) Nunarsuup immikkoortuini nunalerinermili pissutsit nunarsuarmi nunarsuullu immikkoortuini pinngortitami suliaqarnermut, kulturimut inuiaqatigiinnullu qanoq pingaaruteqassusiannik paasinnineq,

- f) Nunani immikkoortuni nunallu sananeqaasiani maannakkut ajornartorsiutiniik paasinninneq aammalu geologimi suliaqarfiit tunngavigalugit maannakkut oqallinnermi saqqummiussanut qisuariarsinnaaneq taakkunanngalu oqalliseqataasinnaaneq aamma
- g) Sammisaniik aalajangersimasunik namminersorluni nalilersuisinnaaneq, tassani atuagarsorneq aamma pinngortitami sulinermi, qarasaasiani nalunaarsuiffinni maannakkullu oqallinnerni paasissutissat ataatsimoortinneqassallutik.

Soraarummeertup saqqummiineraniik ataatsimut naliliineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Ilanngussaq 23

Kalaallisut aallarterlaanut oqaatsillu aappaattut A

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Kalaallisut aallarterlaanut oqaatsillu aappaattut A-mik ilinniarneq piginnaasassaniik ilinniartitsissutaavoq, ilisimasassaniik ilinniartitsissutaavoq kulturimillu ilinniartitsissutaalluni kalaallit oqaasiinik kulturiannillu sammisaqarfiusoq. Ilinniartitsissummi ilaapput kalaallisut oqalunneq aamma allanneq. Ilinniartitsissummi aammattaaq oqaatsit nalingaasumik aqqissuunneqarnerat oqaasilerinerlu, tassungalu tapiliullugu Kalaallit Nunaanni atuakkanik ilisimasaqarneq paasisaqarnerlu. Naggasiullugu kalaallit kulturiannik ilisimasaniik ingerlatitseqqiineq ilinniartitsissummi ilaavoq.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnasallu

Ilinniartut kalaallit oqaasiinik nalinginnaasunik paasinnissinnaassapput atuillutillu, aammattaaq kalaallit kulturiannik ilisimasaqassapput.

Ikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut kalaallisut oqalunnermik allannermillu ilisimasaqassapput atuisinnaassallutillu aammalu oqaatsit nalinginnaasumik aqqissuunnerannik oqaasilernermillu suliaqarsinnaassallutik, taamaalillutillu oqaluttarissatigut allattarissatigullu attaveqarsinnaassallutik. Ilinniartut atuarnermik piginnaasaqassapput aammalu kalaallit oqaasii, kulturi ilinniakkanilu kusanartuliorsinnaaneq pillugit ilisimasaqassallutik aammalu kalaallit atuakkiannik kulturiannillu paasinnissinnaassallutik.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut pisuni nalinginnaasuni kulturikkut akornanni atassuteqartarnermik tunngavissaqassapput, tamanullu tunngasunik ilinniagaqarnermi piginnaasat ilaattut kalaallit oqaasii kulturiallu pillugit piginnaasaqassallutik.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut kalaallit kulturiannik imatut ilisimasaqartigissapput namminneq kulturiminnik kinaassutsiminnillu paasinninnissamut tunngaviisa ilagissallugu.

3. Iikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1. Iikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut ukuninnga piginnaasaqassapput:

- a) kalaallisut oqalunnerit allannerillu ajornanngitsut paasisinnaassallugit,
- b) kalaallisut paasinarumik ajornartorsiutiginaqulugu oqaaseqarsinnaassallutik ulluinnarnilu pissutsit pillugit attaveqarsinnaalersitsisumik oqaatsinik atorsinnaasanik atuisinnaassallutik
- c) oqaatsinik allattariarsornermi oqaatsinik aqqissuinerit pingaanerit atorlugit nalunaaruteqartarnermi assigiinngitsumi pingaarnerusutigut eqqortumik kalaallisut allassinnaassallutik
- d) kalaallit ullutsinni kulturiannik ilisimasaqalissallutik, tassunga ilanngullugit danskit oqaasiinut kulturiannullu atassuteqarnerit aamma
- e) ilinniartitsissummi ikiuutit pingaarnerit atorsinnaassallugit.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:

Oqaatsitigut ilinniakkat

- a) Taaguusiineq, oqalunnermi erinaq atuffassinerlu.
- b) Atuakkiani atuakkiaanngitsunilu oqaasertat.
- c) Tusarnaarnermi atuarnermilu paasinninnermut aamma oqalunnermik allannermillu piginnaasanut tapersiissutit nipit assilissallu atorlugit tusagassiissutit.
- d) Kalaallit oqaasileranni immikkoortut pingaarnerit.
- e) Tusarnaarnermi oqalunnermilu piginnaasat, tassunga ilanngullugit oqaloqatigiinnermi peqataasinnaassuseq aamma oqaasertanik sammisanilluunniit kalaallisut nammineerluni saqqummiisinaaneq.

Ilinniartitsissummi atortut ikiuutit pingaarnerit, tassunga ilanngullugit qarasaasiat.

Kulturikkut ilinniakkat

- a) Oqaasertat kulturimik paasinninnermut pingaaruteqartut inuiaqatigiinnullu nutaaliaasut tunngaviusut.
- b) Kalaallit Nunaanni oqaatsitigut inissisimaneq pillugu aamma kulturini allani pissutsit pillugit oqaasertat.

- c) Oqaasertat atuakkiortarnerup nutaanerusup ineriartorneranik paasisaqarfiusut.
- d) Nipit assilissallu atorlugit atortut naleqquttut, oqaasertanut qulaani taaneqartunut tapersiutaasinnaasut paasinninnermillu annertusaasinnaasut.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkat imminnut atassuteqartilissavaat itisilerlugillu ilinniartullu ilinniakkani paasisaat annertusassallugit. Ilinniartitsissummi tiimit 15 pct-ii ilassutitut ilinniakkani atorneqassapput.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1. Ilinniartitseriiaatsimi periutsit

- y) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- z) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- aa) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriiaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- bb) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginarartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- cc) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerini ataasiakkaani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- dd) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Oqaatsitigut ilinniakkat:

Ilinniartut tunngaviusumik attaveqartarnermi sapinngisamik sukkanerpaamik piginnaasaqalissapput. Allattariarsorluni ingerlaavartumi sulinermi allannermik piginnaasat kisimik anguniarneqassanngillat, kisiannili oqaasilerinermik, oqaatsinik atorsinnaasanik oqalussinnaanermillu piginnaasaqarfiulersumik ilikkagaqartarnermut tapersiissalluni. Ilinniartitsinerup allanngorartinneqarnera ilinniartitsinerup ingerlanneqarnerani tamarmi ilinniartitsinermi pissusissamisoorumik tunngaviuvoq.

Kulturikkut ilinniakkat:

Ilinniartitsineq sammisakkaarlugit aaqqissuunneqarluarsinnaavoq, taamaalilluni immikkoortuni assigiinngitsuni sammisassatut toqqakkat ingerlanneqarsinnaallutik aammalu ilinniarnertuunngorniartimmi ilinniagaqarnermi ukiut pingajuanni suliniummik suliaqarnermi

ingerlanneqarsinnaallutik. Suliniummik suliaqarnerit sammisat allat iluanni avataanniluunniit ilinniartunit ilinniartitsisunillu toqqarneqassapput, naggaserneqassallutillu ilinniartumut ataatsimut allattariarsorluni suliamik quppernerit sisamat missaasa annertoqataanik suliaqarnermik.

4.2 Suleriaatsit

Oqaatsinik kulturimillu ilinniagaqarfiit missingersorlugu 2:1-mik oqimaatigiissineqassapput. Ilinniagaqarfiit taakku marluk sunneeqatigiissillugit ilinniartitsinermut ilanngunneqassapput.

Oqaatsitigut ilinniakkat

Oqaluttariarsorneq

Aallarterlaanut oqaatsillu aappaattut ilinniartitsivinnermut ilaapput tusarnaartarnermik atuarnermillu akuttunngitsumik sungiusarneq, oqaatsit naanilersorneqanerannik oqaasilerinerullu aaqqissugaaneramik ilinniarneq aammalu oqaatsinik atorsinnaasanik aaqqissuussamik suliaqarneq. Oqaloqatiginninnerit aqunneqartut aqputigalugit ilinniartut attaveqartarnermik piginnaasaqalissapput, tamannalu oqaasertat atuarneqartut tunngavigalugit nammineernerulluni oqaloqatiginnittarnermik oqaloqateqartarnermillu ineriartortinneqaaqqissaq. Oqaasertat pillugit oqaloqatigiinnerni siunertaavoq ilinniartut oqaasertanik sammisanilluunniit nammineerlutik nassuiaanermik piginnaasaqalernissamik ilinniarnissaat, naggataatigullu siunertaalluni kalaallisut oqaasertamik sammisamilluunniit nammineerluni saqqummiinissaq taassumalu kingorna tamanna pillugu oqaloqatigiinnissaq.

Atuakkanik ujarlerfiusartunik atuisarneq, nutserineq oqaasertanillu paasinnittarneq aaqqissuussamik suliarineqassapput.

Allattariarsorneq

Allattariarsortarneq siusissukkut ingerlanneqalissaaq. Ilinniartut allattarissamik suliassat annikinnerusut atorlugit tunngaviusumik allattariarsornermik piaartumik sungiusalissapput, taamaalilluni ilinniarnep aallartinnerani ilinniartut immikkuulualuttuni piginnaasaat ineriartortinneqassallutik. Allattariarsorluni sulineq ukiut pingasut ingerlaneranni suliassanik 16-20-inik annertussuseqassaaq, ajornarneruleriartussallutik.

Attaveqatigiittarnermi piginnaasat annertuumik pingaartinneqassapput, tassungali peqatigitillugu inaarutaasumik allattarissamik misilitsinnermi suliassat suliarinissaannut piumasagaataasumik anguniagaqarluni piginnaasaqarfiulernissaa suliniutigineqassalluni. Tassunga atatillugu ordbogit qupperakkallu atornissaat annertuumik suliniutigineqassaaq, ilinniartullu qarasaasiakkut periarfissat tamaasa atornissaannik sungiussitinneqassallutik, ilaatigut internetikkut ilisimasanik ujarlertarnikkut ingerlatitseqqiisarnikkullu. Ilinniartitsinermut ilaassapput imarisaat ilinniakkanut naleqquttut pillugit internetikkut paasissutissat atornissaat ilinniarnermilu isummerfiginissaat.

Attaveqatigiinnikkut pisinnaasat suli pingaartinneqassapput, ilutigisaanilli anguniakkamut sammisumik sulisoqassalluni.

Kulturikkut ilinniakkat

Suleriaatsit assigiinngiiaartut ilanngunneqassapput: ilinniartitsisut oqalugiarnarat, ataasiakkaarluni sulineq, ilinniartut saqqummiernerat, klassimi oqaloqatigiinnerit, suleqatigiiaarluni sulineq, suliniummik suliaqarneq aammalu suleqatigiikkaarluni klassimut saqqummiussineq. Ilinniartut atuariaatsit naleqquttut paasissutissaatissanillu ujarlertarnerup atornissaat ilinniassavaat.

Ilinniarnertuunngorniarfimmiinnermi ukiup siulliup naalernerani suliassaq, kalaallisut suliassaq, suliarineqassaaq, taannalu danskisut kalaallisulluunniit allanneqassaaq, annertussuseqassallunilu computerimik allallugu quppernarnik arfinilinniit arfineq pingasunut.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluarkiartortillugillu.

4.4 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Kalaallisut ilinniartitsissummi ilinniartitsissutit allat suleqatigiissutigineqassapput. Pingaartumik oqaatsinik nalilersuineq ilisimasaqarnermillu oqaluttuarisaaneq pillugit danskisut ilinniagaqarneq kalaallisut ilinniartitsissummi suleqatigiissutigineqassaaq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartut ilinniartitsinerup aallartitsineraniilli ilinniartitsisumit ingerlaavartumik nalilersorneqartassapput, imminullu nalilersortarneq ilanngunneqassalluni. Sammisat aalajangersimasut pillugit allattarissanik suliassat annikitsut atorlugit ilinniartitsisut aammattaaq ilinniartut misilittassavaat. Ilinniarnermi naggasiilluni ingerlatat annertunerusut ilinniartitsisut ilinniartullu suleqatigiillutik anguniagaqarlutik siunissarlu isigalugu nalilersortassavaat. Ilinniartitsisut ingerlaavartumik nalilersuisarnerannut ilaapput ilinniartut sanngiiffii nakuuffiilu immikkoortullu ilinniartut immikkut tapersiiffigineqarfissaat isiginiarneqassallutik. Killiffik pillugu ilinniartut tamarmik ilisimatinneqartassapput. Kingunissaanik nalilersuisarneq atorneqassaaq.

5.2 Misilitseriaatsit

Allattarissanik oqaluttarissanillu misilitsittoqartassaaq.

Allattariarsorluni misilitsinneq

Qitiusumiit suliaakkiissutit tunngavigalugit allattariarsorluni misilitsinnermik ilinniartitsissut naggaserneqassaaq. Misilitsinnerup sivilissusia 6 tiimiuvoq. Oqaasertat tunngavigalugit suliaakkiissutit akornanni soraarummeertoq nammineq toqqaassaaq. 1½ tiimimi siullermi suleqatigiikkaarluni suliaasaq suliarineqassaaq allattuisoqarsinnaassaarluni. Tamassuma kingorna suliaasaq soraarummeertut ataasiakkaarlutik akissuteqaatigissavaat. Soraarummeertut kisimiilerpata misiliutip immikkoortuisa aappaat aamma tunniunneqassaaq taannalu imaqaassaaq qallunaatut ullutsinni oqaasertanik nalinginnaasumik quppernerup 1/3-iata missaaniittoq, taannalu kalaallisut allallugu oqaluttuareqqinneqassaaq.

Oqaluttariarsorluni misilitsinneq

Suliaasaq oqaasertanik imaqartoq tunngavigalugu misilitsittoqassaaq.

Piareersarnissamut 60 minutsit missaannik piffissaliisoqassaaq, soraarummeernerlu 30 minutsit missaanni sivilissuseqassaluni.

Misilitsinnerit pingasunngorlugit agguarneqarput. Misilitsinnermi immikkoortoq siulleg tassaavoq piareersaqaarnani atuagassaaq danskisunngorlugu nutsigaq quppernerup nalinginnaasup ¼-iata missaani takitigisoq. Immikkoortuata aappaa tassaavoq oqaasertaq nalungisaq quppernerup nalinginnaasup ataatsip missaani takitigisoq pillugu kalaallisut oqaloqatigiinneq. Immikkoortuata pingajuat tassaavoq kulturi pillugu immikkoortumi allattarissamik suliniutip suliarineqarnikup imarisaanik danskisut saqqummiineq. Piffissaq soraarummeerfik pingasunngorlugu imatut agguarneqassaaq immikkoortoq siulleg 5 minutsinik sivilunerpaaffeqassalluni, immikkoortuata aappaa 10 minutsit missaaniissalluni immikkoortuatalu pingajuat 10 minutsit missaaniissalluni.

5.3 Naliliinnermi tunngaviit

Soraarummeertut suliaqarnerminni ilikkagassatut siunertanik qanoq malinnaatiginersut misilitsinnermik nalilersuinnermi nalilerneqassaaq.

Allattariarsorluni misilitsinnermi pingaartinneqassapput:

- a) Atortut ikiutit naleqquttut atorlugit atuarnermik oqaasertanillu paasinnineq,
- b) Oqaasertaliorsinnaaneq aamma
- c) Saqqummiussamut tunngatillugu nammineersinnaassuseq.

Soraarummeertup akissutaanik tamakkiissumik naliliineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Oqaluttariarsorluni misilitsinnermi pingaartumik pingaartinneqassapput:

- a) Paasineqarsinnaasumik ajornartinnagulu oqalunneq,
- b) Attaveqatigiittarnermi piginnaasat,

- c) Oqaatsit atorsinnaasat nalinginnaasut oqaasertanullu tunngasut, oqaaseqatigiit sananeqaasiat kalaallisullu eqqukannersumik oqariartaaseqarnermi piginnaasat,
- d) atuakkanik paasisassarsiorfinnik atuisinnaaneq aamma piareersaqaarnagu oqaasertanik nutserinermi paasisaqarsinnaaneq,
- e) saqqummiineq oqaasertanillu paasinnineq aamma
- f) tamakkerlugu isiginnissinnaaneq ataqatigiissitsisinnaanerlu.

Soraarummeertup akissutaanik tamakkiissumik naliliineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Ilanngussaq 24

Kalaallisut ilitsoqqussaralugu oqaatsit A

1. Atuartitsissutip inissisimanagera

Kalaallisut ilinniartitsineq piginnaasaqarnissamik, kulturilerinermik ilisimasaqarnermillu atuartitsiviuvoq, oqaatsinik allatalerinernullu tunngasunik sammisaqarfiusoq. Atuartitsissummi qitiusut tassaapput kalaallisut oqaatsit atuakkiallu. Kalaallisut oqaatsinik kalaallisullu allaaserisanik suliaqarnikkut saqqummeeriaatsit assigiinngitsut tunngavilerneqassapput, kulturikkut paasinnittaasitigullu ilioriaatsit, Kalaallit Nunaanniit nunarsuarmilu allaniit paasisaqarfiginissaat, oqaluttuatoqqaniit nalerput angullugu. Sukumiisumik allaaserisanik atuarnikkut, oqaatsitigut, oqaluttuarisaanikkut, kusanartulioriaatsimillu isigalugu misigisaqarneq, misissuinikkut immikkoortiterisinnaaneq isummersuiffiginninnerlu ataatsimoortinneqalissapput. Atuakkialerinermi oqaatsinillu sammisaqarnermi suliat ataqatigiilluatuunissaat, atuartitsissutip imarivaa, isummersugaanermi naammassisaqartarnermilu. Oqaatsinik atuartitsissutini kalaallisut atuartitsinerup immikkuullarequtigaa ilitsoqqussaralugit oqaatsit atuartitsissutaanera.

2. Atuartitsissutip siunertaa

Ilisimasassat piginnaasassallu

Kalaallisut atuartitsinermi atuartut allatanik qanganisaanerusunik nutaanerusunillu oqaatsinut tunngasuni, atuakkialerinermi kulturimullu tunngasulerinermi piginnaaneqalissapput. Taakkununga atatillugu atuartut suliaqarnermi atuakkiatigut atuakkiaannigitsutigullu oqaatiginnissinnaassuseqarnermi isumasiuisinnaangussapput.

Ilikkagassat suleriutsinillu piginnaasassat

Atuartut kalaallisut atuartitsinermut tunngasunik misissueqqissaarsinnaassapput, isumasiuisinnaassallutik naliliisinnaassallutillu, paasissutissallu passussinnaangussavaat, oqaatsit isumaat allanngorarsinnaanerilu nassuitsumik paasisinnaassallugit, imarisaat allanngorarsinnaanerilu paasisinnaassallugit. Atuartut kalaallisut atuartitsinermi piginnaasassat qaammaassaqaqalernissamut ilinniaqqinnissamullu piareersarnermut siunertaqarpoq.

Inuttut inooqataanermillu piginnaasassat

Kusanartulioriaatsinut eqqumaffiginnineq, oqaatsitigut isumaliutersorneq oqaatsinillu atuilluernerup, aamma naqitanik allaqqaarneqarnerminni piffissami nunamilu sumiinnermi assigiinngisitaartuni passussisinnaanerup, atuartup imminut avatangiisiminullu paasinninnerata ineriartorneranut tapertaassapput. Taakku tunngavigalugit atuartut pingaaruteqartumik inuttut kinaassutsimik paasinninnissamut tunngavissinneqassapput, taamalu aamma inuttut namminerup peqateqarlunilu saqqumilaarsinnaangorneranut tunngavissinneqassallutik.

Kulturikkut inuiaqatigiittullu piginnaasassat

Atuartut sammisanut tunngasutigut namminneerlutik inuiaqatigiinni nunarsuarmilu pisunut isummorsinnaanissamut iliuseqarsinnaanissamullu tunngavissinneqassapput. Tassuunakkullu atuartut pissutsinik paasisimasaqalissapput iliuseqarsinnaanngussallutillu Kalaallit Nunaanni inuunermi nutaaliaasumi, tamat oqartussaaqataaffianni nunarsuarmioqataaffiusumilu nalilersuisinnaanikkut oqaatsinillu nakimaatsumik atuilluarnikkut.

3. Iikkagassatut anguniagassat imarisaalu

3.1 Iikkagassatut anguniagassat

Atuartut piginnaasaqarfigilissavaat:

- a) oqalunnikkut allattariarsornikkullu eqqortumik, allanngorartumik namminiussuseqartumillu saqqummiussisinnaaneq,
- b) oqalunnikkut allannikkullu malittarisassanik nalunngisaqarnermik ersersitsisinnaaneq, ilanngullugu allaatsimi malittarisat eqqortumik oqaasiliornermut atorsinnaanerinek sapersateqannginneq,
- c) saqqummiussat assigiinngitsut, oqalunnikkut allannikkullu tulluurtumik ataqatigiissumillu saqqummiussinnaangorneri, tassani ilaatinneqarput atuffassineq, oqaluttuarneq, imaqarnerisuiineq, erseqqissaaneq, saqqummiussisinnaaneq, oqalliseqarnermik peqataaneq, oqaloqatigiinneq oqallisigisanullu akuuneq,
- d) oqaatsit atuuffinik nalunngisaqarnermik taakkualu kulturimut inuiaqatigiinnullu attuumassuteqarneri,
- e) oqaatsit sannaannik paasisimasaqarnermik ersersitsineq, oqaasilerissutinilu taaguusersuutit tunngaviusut atorsinnaanerannik sapinngisaqarneq,
- f) naqitanik misissueqqissaarnermik paasinninnermi periaatsitigut patajaatsumik assigiinngisitaartumik atuisinnaaneq, nassuiaasersuineq, naleqqiussineq aamma naqitanik naqitaanngitsunillu nalilersuisinnaassuseqarneq, tassunga ilagitillugu oqalunnikkut ilisarnaasersuisinnaaneq,
- g) kalaallisut atuakkiat ukiut ingerlanerini pingaaruteqarnerusut nalunngisarilluarnernerinik ersersitsineq, nunarsuullu sinnerani atuakkianut naleqqiussinnaallugit,
- h) kalaallisut atuakkiat oqaluttuassartaannik nalunngisaqarnermik, taakkulu kulturikkut inuiaqatigiinnullu attuumassuteqarnerannik takutitsisinnaaneq,
- i) naqitat, qarasaasiakkullu saqqummiussat pingaarnersiorlugit immikkoortiterisinnaaneq, allatat assilissallu ataqatigiinnerat siunertaralugu, aamma
- j) qarasaasiakkut saqqummikkanik ujarlersinnaaneq kiisalu aallersinnaaneq, immikkoortiterisinnaaneq, atortussianillu naqitanik qarasaasiakkoortunillu atuisinnaaneq.

3.2. Pingaarnerutillugit pisassat

Pingaarnertullugit pisassat tassaapput:

Oqaatsinut tunngasunik pisassat

- a) oqaatsinik qimerluuineq, tassunga ilaallutik oqaaseqatigiilerineq oqaatiginneriaaseq
- b) tunngavilersuineramik misissueqqissaarneq
- c) oqaloriaatsimik misissueqqissaarneq
- d) attaveqatigiinnermik misissueqqissaarneq

Atuakkialerinnermut tunngasunik pisassat

- a) naqitat 1900 sioqqullugu allatat, matumanilu ilaassapput, oqaluttuat oqaluttuatoqqallu
- b) naqitat 1900 – 1950 tikillugu
- c) naqitat 1950 – 1975 tikillugu
- d) 1975-ip kingorna naqitat, matumanilu ilaassapput, ukiuni kingullerni tallimani saqqummiussat
- e) naqitat, nunani allamiut atuakkiaat kalaallisuunngortitat, taakkulu kalaallit atuakkiaannut sunniutigisinnaasaat.
- f) minnerpaamik *suliat sisamat (4 værker)* allaaserinneriaatsini, takisuuliaq (roman), isiginnaagassiaq (drama), naatsukullaliat ataatsimut katersat (novellesamling), kiisalu taalliat katersat
(digsamling), tamatumanilu minnerpaamik ataaseq piffissaliinermi 1950-ip siornatigut allataq,
minnerpaamik ataaseq piffissami 2000-ip kingorna allataq. Suliat (værket) allaaserinneriaatsini
assigiinngitsuusuni minnerpaamik marluk ilaatinneqassapput. Taakku saniatigut sammisaqarnermut atatillugu atuagaq ataaseq namminersuutigalugu atuartumit toqqagaq ilinniartitsisumillu akuerisaq, atuarneqassaaq; atuagaq atuarneqartoq atuartumit oqalunnikkut
allannikkulluunniit saqqummiunneqassaaq,
- g) 2000 sioqqullugu *piffissami aalajangersimasumi* saqqummersunik atuarneq,
- h) tunngaviusumik atuakkialerinnermi isumaliutersuutitut paasinnittaatsinik periaatsinillu suliaqarneq kiisalu
- i) atuakkialerinnerup oqaluttuassartaannik, kultureqarnerup oqaluttuassartaannik, qaammaasaqarnermullu tunngasut oqaluttuassartaannik saqqummersitat.

Tusagassiuutinut tunngasuni pisassat

- a) nutaarsiassalerineq
- b) pisimasulersaarutilerineq
- c) takorluukkarsaarutilerineq
- d) assilissat atorlugit saqqummeeriaatsit

3.3 Ilassutitut pisassat

Ilassutitut pisassiissutit pingaarnerutillugit pisassat itisilerlugillu naleqqussassavaat, atuartullu ilinniakkat tungaatigut annerusumik paasisaqalersillugit. Ilassutitut pisassat atuartitsissutit katillutik tiimiisa 15%-rissavaat. Ilassutitut pisassat tassaasinnaapput piffissat aalajangersimasut, sammisat aalajangersimasut naqitallu sammisamut tunngasut aalajangersimasut.

4. Atuartitsinerup piareersaasionera

4.1 Atuartitseriaatsit (Didaktiske principper)

- a) Atuartitsinermi aallaaviussapput atuartup piginnaasai ilisimasaalu.
- b) Atuartitsineq aaqqissuunneqassaaq sapinngisamik ilinniartitsisut ilinniartullu ilikkagaqartarneq pillugu oqaloqatigiitassallutik.
- c) Atuartitsineq aaqqissuunneqassaaq atuartitseriaatsit allanngorartillugit.
- d) Atuartitsineq aaqqissuunneqassaaq atuartut soqutigisaat pisariaqartitaallu tunngavigalugit, taamaalillutik atuartut atuartitsissut pissanganartutut, tulluurtutut susassaarfittullu isigissammassuk.
- e) Atuartitsineq aaqqissuunneqassaaq sammisamut tunngatillugu ingerlatani tamani ineriartorneqartillugu aamma oqaatsitigut taaguusersuutitigullu atuartut namminneerlutik suleriaatsinut sungiusarsinnaanngorlugit.
- f) Atuartitsineq aaqqissuunneqassaaq sapinngisamik inuiaqatigiinnut naleqqiussisinaanissaq anguniarlugu.

Suliami oqalunnermi allanermilu piginnaasat sisamaasut, *tusarnaarneq, oqalunneq, atuarneq, allannerlu* ataqatigiilersinneqassapput, ataatsimut oqaatsinut, atuakkialerinermut, tusagassiuutilerinermullu qaammaasaqarluarnermik tunngavimmigullu atuartitsissutip ilinniartitaanertaanik naammassisaqarnertaanillu tapertariisitsilluarnikkut. Atuartitsinermi atuagarsornikkut piginnaasat nuuunneqassapput, oqaatsinik sammisaqarnermut, atuakkialerinermut, tusagassiuutinillu sammisaqarnermut. Ingammik oqaatsinut tunngasunik suliaqarneq naqitanik atuarnermut peqatigitinneqaaqqaassaaq, oqaatsimmi sananeqaataannik, atuuffiinik oqaluttuassartaanillu paasisaqarneq tunngavittut atorluarneqassamat, naqitanik assigiinngisitaartumik tunngavilersueqqissaarlunilu misissuinermut, nassuiaanermit naleqqiussinermullu.

Atuartitsinermi naqitat oqaluttuarisaanermit aaqqissuussaanernullu naleqqersorneqartassapput naliminni nalitsinnilu sunniutaat ersersinniarlugit. Piareersaasionerup sammisamut tunngatitatut aaqqissuunneqarsinnaavoq, pingaernerutillugit anguniagassat atuartitsinerup naggasernerani ersersilluarlugit. Atuartitsineq aaqqissuunneqassaaq atuartut inuttut inooqataasutullu ineriartornerat piginnaanngorsarnerallu sammisamut tunngasutigut aallaaveqaaqullugu, soorluttaaq ilinniaqqinnissamut piginnaanngorsarneq nalilersuisinnaassuseqalernissamut atuartitsissutinullu allanut attuumassuteqarneq inerisarneqassasut.

4.2. Suleriaatsit

Oqaatsinut tunngasunik, atuakkialerinermit tunngasunik tusagassiuutinullu tunngasunik sammisaqarneq; taakkulu tulleriinneri malillugit pingaaruteqassapput naleqqiussissutigalugit kisitsisit 2:3:1. Pisassatut sammineqartussat atuartitsinermi ataqatigiisilluarneqassapput.

Atuartitsineq aaqqissuunneqassaaq allanngorartumik ineriartuaartumillu. Atuartitsinermi allanngorartitsineqassaaq, ilinniartitsisoq qitiulluni aammalu atuartut qitiutittarlugit, ilinniartitsisup saqqummiinera, kisimiilluni suliaqarneq, atuartut saqqummiussinerat, atuartut ataatsimut atuartinneri, eqimattakkaarluni sulinerit internettikkullu aaqqissuussaasunik sulinerit, pilersaarusionerani ineriartuaartitsineq ukiuni pingasuusuni ersarissuussaaq, aammalu piviusoq (atukkat, pissutsit) aallaavigalugit atuagarsorninngortitsineq kiisalu

atuagarsorneq aallaavigalugu pissutsinut iserneq (induktive og diduktive principper) sinnerseraallugit atorneqartassapput.

Oqaatsinut tunngasunik sammisaqarnerit, atuakkialerinnermut tunngasunik sammisaqarnerit, tusagassiuutinut tunngasunik sammisaqarnerit kiisalu allattariarsornerit nuiuullugit atuartitsinerni ingerlanniarneqartassapput, soorluttaaq aamma atuakkialerigaanni atuakkiaatit oqaluttuassartaannut inissinniarneqartassasut.

Oqaatsinut tunngasuni sammisaqarnermi itisiliiffigineqassapput atuartitsissutip oqaluttariarsornertaa allattariarsornertaalu.

Atuakkialerinnermi ukiuni kingullerni 250-it miss. ingerlanerini atuakkiarineqarsimasunit, ukiut killilikkat iluanni, naqitanik tigulaarinikkut, oqaluttuarisaanikkut saqqummeeriaatsit siammasissut, qinigassat assigiinngitsut nikerartullu atuarneqassapput; salliutinneqassallutillu takorluukkarsaarutit.

Tusagassiuutinut tunngasut assigiinngitsut, naqitaappata naqitaanngippataluunniit sammineqartassapput.

Allalluni suliaqarneq

Allalluni suliaqarneq tassaavoq allalluni saqqummiineq. Ukiumi siullermi allannermut tunngasunik atuartitsinissat ataatsimoortillugit peqqissaartumik tunngaviusumik begrebit ineriartortitsillunilu allannermut misilittakkat ilitersuussutigineqassapput. Iilitersuussineq nalunaaquttap akunnerini 10-15-ni sivisussuseqassaaq. Allalluni suliat ukiut pingasut ingerlaneranni 22-nit 26-nut amerlassuseqassapput, soraarummeerutitut nalunaaquttap akunnerini arfinilinni suliaasartunut assingusuussallutik.

Atuartitsinermi qarasaasiap atornissaa pingartinneqassaaq allannermik atuartitsinermi, saqqummiussani oqalulluni oqaasertaligassani kiisalu paasissutissanik ujarlernerni.

Ukiup siulliup naalernerani atuartut kalaallisut allaaserisamik annertusisamik tunniussaqaassapput, qarasaasiaq atorlugu allataq, quppernerrillu 6-8-nik annertussusilik.

4.3. Oqariartaatsit suliamut tunngasut (fagsprog)

Atuartitsineq piareersaasiorneqassaaq aaqquussuussaasumik ilinniartut oqariartaasii suliamut tunngasut ineriartortillugit aammalu atuartitsissutip taaguusersuutaanik paasinninneq atuisinnaanerlu ineriartortillugit. Atuartitsineq piareersaasiorneqassaaq atuartut patajaatsumik oqaatsinik begrebinillu paasinnillutillu atuisinnaanngorsarlugit.

4.4 Atuartitsissutinut allanut attuumassuteqarnera

Kalaallisut atuartitsineq nalinginnaasumik atuartitsissutinut allanut attuumassuteqarpoq. Atuartitsissutip fagit allat peqatigissavai, inuttut pissuseqarnermut tunngasut kusanartulerinnernullu (æstetisk) naliliisinnaanermut naleqqersuisut. Atuartitsissutit allat oqaatsinik sammisaqarfiusut ataatsimoorussamik oqaatsinut naqitanullu tunngasunik taaguusersuineq pillugu suleqatigineqarsinnaapput.

Kalaallisut atuartitsinerup danskisut atuartitsineq suleqatigissavaa, naqitanik misissuinnermi aamma eqeersaataasunik (bevidsthedshistorie) sammisaqarnermi. Ukiut tamaasa

nalunaaquttap akunnerini 20-ni atuartitsissutit kalaallisut aamma qallunaatut suleqatigiittassapput.

5. Naliliineq

5.1 Ingerlaavartumik naliliineq

Ingerlatarisimasat ingerlaavartumik nalilerneqartassapput, ilinniartitsisoq atuartorlu paasisaartissallugit, ilinniakkanut tunngasunik atuartup qanoq inissisimaneranik, suliasallu tullinnguuttut aalajangersorneqarnissaannik. Nalileeriaatsit assigiinngitsut atorneqassapput, soorlu naammassisimasanik katersuiviit, ilanngunneqarsinnaallutillu qarasaasiakkut allallugit naammassisimasat, ilaatinneqassappullu annerusumik minnerusumilluunniit allallugit suliarisimasat, oqalulluni saqqummiinerit, aamma allalluni misilitsinnerit annertunngitsut.

5.2 Misilitsissutit ilusissaat

Allattariarsorluni misilitsinneq ataaseq, oqalullunilu misilitsinneq ataaseq ingerlanneqassapput.

Allattariarsorluni misilitsinneq

Misilitsinneq akunnernik arfinilinnik sivisussuseqarpoq.

Misilitsittusaaq suliasiissutit arlariit, naqitanik imallit akornannit toqqaassaaq.

Siullermik akunnerup aappaa avillugu eqimattakkaarluni suliasiissutinik sulisoqassaaq, eqqaamaniutissanillu allattuisoqarsinnaalluni. Kingornatigut misilitsittup suliasiissut kisimiilluni akissuteqarfigissavaa.

Oqaluttariarsornermi misilitsinneq

Misilitsinneq ingerlanneqassaaq suliasiissut naqitamik ataatsimik arlariinnilluunniit imalik tunngavigalugu, ilitersuutitaqassaartaaq soraarummeertup suliasaaq qanoq suliarinissaanik imaqartumik.

Soraarummeerusiat suliarineqassapput ataatsimut isigalugit missiliukannerlugit agguataarneqassallutik oqaasilerinermut, atuakkialerinermut tusagassiuutilerinermullu pisassiissutinik imallit, 2:3:1-mik annertussusilerlugit, imaassallunilu apeqqutit arlaata pisassiissut aalajangersimasooq qiterissallugu. Soraarummeernissamut apeqqutip imarissavaa atuagassaaq ataaseq arlariilluunniit, katinnerminni annerpaamik quppernernerik arfineq pingasunik annertussusillit.

Makitassiat pinikuusanik pinikuunngisanillu imaqartinneqarsinnaapput, makitassamili minnerpaamik atuagassaaq ataaseq pinikuunngissaaq.

Soraarummeertoq piareersassaaq minutsini 60-ini soraarummeernerlu minutsini 30-ni sivisussuseqassalluni.

Soraarummeertup minutsit qulit missiliorlugit oqalulluni saqqummiineranik tunngaveqarluni soraarummeerneq sammisat pillugit oqaloqatigiinnertut naleqqersuinertullu ingerlanneqassaaq.

5.3. Naliliinissamut tunngavissat

Misilitsinnerup nalilersornera tassaassaaq, misilitsittup ilinniakkanut anguniagassanut aalajangikkat uuttuutitut atorlugit saqqummiussinnaanerai.

Allattariarsorluni misilitsinnermi isiginiagassaapput misilitsittup piginnaasai:

- a) allaaserinnillaqqissutsimi
- b) sammisamik suliarinnineq
- c) kalaallisut atuartitsissutitut tunngasunik, atuartitsissummullu tunngaviusumik periaatsinik ilisimasaqarneq.

Oqaluttariarsorluni misilitsinnermi isiginiagassaapput misilitsittup piginnaasai:

- a) oqalulluni saqqummiineq
- b) makissimasami sammisamik erseqqissaasinnaaneq isumaliutiginnissinnaanerlu
- c) kalaallisut atuartitsissutitut tunngasunik atuartitsissummullu tunngaviusumik periaatsinik ilisimasaqarneq.

Misilitsinnerni taakkunani marlunni, oqaluttariarsornermi allattariarsornermilu, karakteri ataaseq naliliissutigineqassaaq, soraarummeertup misilitsinnermini angusai ataatsimut isigalugit.

Ilanngussaq 25

Oqaluttuarisaaneq B

1. Ilinniartitsissutip inissisimانا

Oqaluttuarisaanermi nunarsuarmi Kalaallillu Nunaanni itsarsuarmiit ullumikkut pisut, ineriartornerit imminnullu atanerit sammineqarput. Ilinniartitsissummi qitiuvoq inuit imminnut ataqatigiinnerat, piffissallu ingerlanerani tamanna pinngortitami paarlakaajaartitsilluni kulturit inuiaqatigiillu qanoq ineriartorsimanersut. Ilinniartitsissummi qitiuvoq oqaluttuarisaanerup ingerlasimaneranik taassumalu kingunerisaanik nassuiaasioorneq.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Pingaartumik Kalaallit Nunaata oqaluttuarisaanerani, Europap oqaluttuarisaanerani nunarsuarmilu oqaluttuarisaanermi ineriartornerit pisullu pillugit ilinniartut nalinginnaasumik ilisimasariaqakkanik ilisimasaqassapput. Tassunga atillugu oqaluttuarisaanermi imminut atanerik ilisimasaqassapput, tassunga ilanngullugit inuit, inuiaqatigiit pinngortitallu imminnut ataneri.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartitsissummi suliaqarnermi ilinniartut oqaluttuarisaanermi atortunik assigiinngiaartunik oqaluttuarisaanerlu pillugu ingerlatitseqqisarnermi assigiinngitsunik aqqissuisinnaassapput, nalilersuisinnaassallutik naliliisinnaassallutillu.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Maannakkut ajornartorsiutaasunut tunngatillugu ilinniartut oqaluttuarisaanermi ilisimasanik inuttut inuillu akornanni qisuariaateqarsinnaassapput atuisinnaallutillu.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut oqaluttuariarsornermi imatut ilisimasaqassapput kinaassutsimillu nalunnginnillutik, siusinnerusumi pisunik soqutiginninnertik ineriartortissinnaallugu apeqqusiisinnaassallutillu. Tassunga atatillugu ilinniartut maannakkut pisunik ilisimasaqassapput iliuusissatullu periarfissanik ilisimasaqassallutik, ilaatigut namminneq kulturikkut tunuliaquteqarnerminnik ilisimasaqarneq aqputigalugu. Ilinniartut naggasiullugu inuiaqatigiinni allani oqaluttuarisaanermi kulturikkullu ineriartornermik imatut ilisimasaqartigissapput kulturit akornanni sukkasuumik allanngoriartorfiusumi annertunerusumillu naapittarnermi kulturinik allanik naapinnissinnaallutik.

3. Iikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Iikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

- a) Kalaallit Nunaata oqaluttuarisaanerani, Europap oqaluttuarisaanerani nunarsuarmilu oqaluttuarisaanermi ineriartornerit pisullu pingaarnerit nassuiarsinnaassavaat,
- b) oqaluttuarisaanermi atortut assigiinngiaartut nalilersuillutik/aaqqissuussamik atorsinnaassavaat,
- c) oqaluttuarisaanermi ajornartorsiutit oqaluttuariarsorlutik allattariarsorlutillu oqaluttuarisinnaassavaat ingerlatitseqqisinnaallutillu,
- d) oqaluttuarisaanermi sammisamik misissuineq ingerlassinnaassavaat ingerlaqqissinnaallugulu,
- e) oqaluttuarisaanermi imminnut atanerannik ilisimasaqarnertik takutissinnaassavaat, tassunga ilanngullugu inuit, inuiaqatigiit pinngortitallu imminnut atanerit,
- f) maannakkut oqaluttuarisaanermi inuiaqatigiit akornanni imminnut atanerit akerleriinnerillu nassuiarsinnaassavaat,
- g) inuit oqaluttuarisaanermi pilersinneqarnerat oqaluttuarisinaanermillu pilersitsinerat qisuariarfigisinnaassavaat,
- h) oqaluttuarisaanermik atuisarnernik atornerluisarnernillu assersuutit isornartorsiullutik isummerfigisinnaassavaat uppernarsarsinnaallugillu aamma
- i) siunissami nalitsinnilu oqaluttuarisaanermi ajornartorsiutit ineriartornermilu takussutissat isornartorsiulluni isummerfiginissaannut oqaluttuarisaaneq atorsinnaassavaat.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

- a) Kalaallit Nunaata oqaluttuarisaanera,

- b) Kalaallit Nunaata Danmarkimut atassuteqarnera,
- c) Europap oqaluttuarisaanera nunarsuarmilu oqaluttuarisaaneq,
- d) politikkami pissutsit nunallu tamat akornanni atassuteqarnerit,
- e) tunisassiorneq, aningaasaqarneq pinngortitamillu tunngaveqarnermi pissutsit,
- f) inuuniarnermi atugarisat, ilaqtariinni pissutsit inuillu atugarisatigut assigiinngiaarnerat aamma
- g) kulturi, tassunga ilanngullugit upperisarsiorneq eqqarsartaaserlu.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilassutitut ilinniakkat ilinniakkat pingaarnertit itisilissavaat taakkunungalu atassuteqartitsillutik imaluunniit ilinniartitsissutit nutaat imatut ilanngunneqassallutik ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkat anguneqarlutik itisilerneqarlutillu. Ilassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartinneqassapput.

4. Ilinniartitsinermik Aaqqissuussineq

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

jjjj) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigneqassapput.

kkkk) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.

llll) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.

mmmm) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutit pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginarartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.

nnnn) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissutit siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.

oooo) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Piffissap ilinniartitsinerup ingerlanerani piffissap sumiiffiillu siaruarlugit ilinniartitsinerit arfineq marluk – arfineq pingasut ingerlanneqassapput aammalu Kalaallit Nunaata Europallu oqaluttuarisaanerat pingaanerutillugu. Ilinniartitsinerit imatut agguarneqassapput:

- a) ilinniartitsineq 1721 siorna pingaarnertutillugu,
- b) ilinniartitsinerit marluk 1721-p aamma 1953-ip missaata akornat pingaarnertutillugu

- c) ilinniartitsinerit pingasut 1953 missaata kingorna pingaarnertullugu aamma
- d) piffissat taakku pingasut akoranni pingaarnernik nammineq toqqakkanik ilinniartitsinerit ataaseq – marluk.

4.2 Suleriaatsit

Suleriaatsimik toqqaaneq pisuni tamani assigiinngiaartumik aaqqissuilluni assigiinngiaartitsinermik siuariartortitsinermillu periutsumik tunngaveqassaaq tassunga ilanngullugit klassini ilinniartitsineq, ataasiakkaarluni sulineq, marlukkaarluni suleqatigiiaarneq. Ilinniartitsissutit ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik, qisuariaateqartarnermik isornartorsiuillutillu nalilersuisinnaassutsimik ineriartorfigisaat isiginiarneqassapput. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siulliullugu oqaasillit aappaattullu oqaatsit isiginiarneqassallutik.

Ilinniartitsinermik ingerlatsineq 1953-ip missaata siorna minnerpaamik ataatsimi kingornalu minnerpaamik ataatsimi Kalaallit Nunaanni oqaluttuarisaaneq pingaartinneqassaaq. Ilinniartitsinermik ingerlatsinerni taakkunani Kalaallit Nunaata Danmarkimut atassuteqarnera aamma paasiniarneqassaaq. 1953-ip missaanik ilinniartitsinermik ingerlatsineq imatut toqqaarneqassaaq nunarsuarmi, Europami Kalaallillu Nunaanni ineriartornerit pingaarnertit sammineqarlutik. Nunarsuarmi nunat killiit kulturiisa avataanni kulturit 1953-ip missaata kingornannik ilinniartitsinermi minnerpaamik ataaseq ilaatinneqassaaq. Ilinniartitsinermik ingerlatsinermi minnerpaamik ataaseq maannakkut pissutsinut ineriartorneq sammineqassaaq, ilinniartitsinermillu ingerlatsinermi minnerpaamik ataatsimi arnat angutillu atugassarisaasa assigiinngissutaat paasiniarneqassallutik.

Ilinniartitsineq tamaat isigalugu oqaluttuarisaanermi ineriartornernut takussutissanik pingaarnernik imminnullu atanerannik paasisaqarnermut tapersiissaaq. Ilinniartitsinermik ingerlatsinermi immikkoortut uku akornanni toqqaasoqassaaq:

- a) Piffissami sivisunerusumi oqaluttuarisaanermi ineriartorneq.
- b) Piffissaq ataaseq.
- c) Sammisaq ataaseq.
- d) Piffissaq sivisooq pillugu sammisaq.
- e) Sumiiffimmi oqaluttuarisaanermik misissuineq.

Ilinniartitsinermik ingerlatsinerni tamani atortut assigiinngitsut atorlugit sulisoqassaaq. Ilinniartitsissummi sammisani pingaarnernik suliassaarneq tassaavoq oqaluttuarisaanermi oqaasertanik suliaqarneq, taakkulu nalilersorneqassapput, nassuiarneqarlutik atassuteqartinneqarlutillu. Aammattaaq paasisaqarfiit ilanngunneqarsinnaassapput, soorlu assit, illunik titartaariaatsit, eqqumiitsuliat, nipilersorneq, filmit, apersuinerit, grafikinnngorlugit saqqummiinerit naatsorsueqqissaarnerillu. Atortut taakku ilaanni sukumiisumik periuseqarluni sulisoqassaaq. Ilikkagassatut anguniakkat anguniarlugit ilaatigut

paasissutissanik ujarlernermit oqaluttuarisaanermilu atortunik saqqummiinernut ilinniartitsinermi IT ilanngunneqassaaq, tassunga ilanngullugit ilinniartitsisut saqqummiinerat, ilinniartut saqqummiinerat isumasioqatigiinnerillu.

4.3 Ilinniartitsissumi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluatiikkiartortillugillu.

4.4 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfinnut sanilliutsitsilluni.

5 Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuineq

Ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkat tunngavigalugit ingerlaavartumik nalilersuisoqartassaaq. Ilinniartitsissut pillugu ilinniartunik ataasiakkaanik ilitsersuisoqartassaaq, tassani ilinniartut ilinniartitsissummi killiffiup qaffasissusianik erseqqarissumik paasitinneqassallutik. Semesterini tamani ilinniartut suliaqarnerat, peqataavinnerat ilinniartitsissumilu tunniusimanerat nalilersorneqartassapput.

5.2 Misilitseriaatsit

Misilitseriaatsit marluk ataaniittut akornanni ataatsimik klassinut ataasiakkaanut ilinniarfik toqqaassaaq:

Misilitseriaaseq a

Oqaluttariarsorluni misilitsinnermi paasisaqarfiit ilisimaneqaatsit atorlugit suliaassat tunngaviussapput, annertussuseqassallutillu sammisanut ilinniarsimasanut ataatsimut atasut atorlugit quppernerit nalinginnaasut 1-2 missaanni. Atortut ilisimaneqartut ajornartorsiuteqarfinnut toqqakkanut ilinniartitsinermi suliarineqarsimasunut tunngassapput. Atortut ilaat allassimassanngillat, tassunga ilanngullugit assit.

Piareersarnissamat 30 minutsit missaanni piffissaliisoqassaaq, soraarummeertumullu ataatsimut soraarummeerneq 30 minutsit missaanni sivirususeqassaaq.

Misilitseriaaseq b

Paasisaqarfiit soraarummeertunit ilisimaneqartut quppernerit nalinginnaasut annerpaamik 1-2 aammat atortut siumut ilisimaneqanngitsut quppernerit nalinginnaasut 1-2 atorlugit apeqqutit tunngavigalugit suliaassat tunngavigalugit oqaluttariarsorluni misilitsinneq. Atortut

ilisimaneqartut ajornartorsiuteqarfinnut toqqakkanut ilinniartitsinermi suliarineqarsimasunut tunngassapput. Atortut ilaat allassimassanngillat, tassunga ilanngullugit assit.

Ilinniartut ataasiakkaat misilitsinnginnermi ulloq sioqqullugu suliasamik tunineqassapput, piffissaq piareersarfik tiimit 24-t missaanissaaq, tiiminilli 24-nit sivikinnerussanani. Soraarummeertumut ataatsimut soraarummeerneq 30 minutsit missaanni sivilissuseqassaaq.

Soraarummeeriaatsini taakkunani marlunni soraarummeernermi atortut ilinniartitsinermik ingerlaturanut pingasunut-tallimanut tunngassapput, taakkunannga minnerpaamik ataaseq 1953-ip missaata siorna marlullu 1953-ip missaata kingorna. Kalaallit Nunaata Europallu oqaluttuarisaanerit nunallu killiit avataanni kulturit ilanngunneqassapput. Soraarummeernermi sammisat tamarmiullutik sumiiffinnut, piffissanut sammisanulluunniit erseqqarissumik tunngassuteqassapput.

Allattukkat piffissami piareersarfimmi suliat atortullu misilitsinnermut ilaatinneqartut. misilitsinnermi nassarneqarsinnaapput

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Naliliinermi soraarummeertut ilikkagassatut anguniakkanik qanoq angusitiginersut tunngavigalugu naliliisoqassaaq. Soraarummeertut suliani pissutsinik erseqqarissumik saqqummiinnaassusiat soraarummeernermitu piffissamik atuinerat aqqqissuussinerallu pingaartinneqassapput. Soraarummeertup saqqummiineranik ataatsimut naliliineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Ilanngussaq 26

Timersorneq B

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Ilinniartitsissummi timersornermi timi atorlugu ingerlataqarneq aallaaviuvoq aammalu pinngortitalerinermit peqqissutsimillu ilisimatusarnermik aamma inulerilernermit inuiaqatigiinnillu ilisimatusarnermik ilinniartitsissutini ilisimasat ilanngunneqarlutik. Ilinniartitsissummi timi atorlugu ingerlataqartarnerup peqqinnissamut siamasinnerpaamik isigalugu pingaaruteqassusianik paasinnittoqartarpoq. Timersornermi piginnaasat aalanermik nuannarisarqarneq misilittagaqarnerlu timeq aalanissamullu periarfissat pillugit ilisimasaqartitsilersarput. Ilinniartitsissut assigiinngiiaartitsineq itisilerinerlu aqqutigalugit atuagarsornerullu ilanngunneratigut timersornerup kulturimi naleqassusianik

paasisa qarfiusarpoq, tassani Kalaallit Nunaat Kalaallit Nunaanni timeq pillugu qangalili kulturia pinngortitamilu timersornermik ingerlatsineq isiginiarlugit immikkut inissisimalluni.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut timersuutit aammalu sungiusartarneq, inooriaaseq timersornermilu ileqqut pillugit timersornermi tunngaviusumik taaguutit pillugit tunngaviusumik ilisimasaqassapput, tassunga ilanngullugit sulinermi timip pissusai pingaarnertim timillu atuunera pillugu ilinniakkat pillugit ilisimasaqarneq. Ilinniartut taassuma saniatigut timersornermi tamatigoortumik tunngaviusumillu piginnaasaqassapput.

Iikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut sungiusartarnermut, peqqissutsimut timersornermullu tunngatillugu atuagarsorneq timersornerlu ataatsimoortissinnaassavaat, timikkut pisinnaasani piviusorsioortumik immikkullu tamarmik anguniagassiorsinnaassapput aammalu nammineq anguniakkat angunissaannut anguniagaqarlutik sulisinnaassallutik. Ilinniartut tassunga atatillugu sungiusarnermut atatillugu ingerlatsinertik nalilersorsinnaassavaat. Ilinniartut aammattaq timersornermik ilinniartitsinerup avataani timersornermik ingerlatitseqqissamut periarfissanik paasisaqarsinnaassapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut suleqatigeeriaatsini assigiinngitsuni peqataavissinnaassapput aammalu aalarnerup nuannersuanik timilu atorlugu inooriaatsimik allanik pilerilersitsinissamut tunngaveqassallutik. Ilinniartut naggasiullugu timersuutini ileqqorissaarnermut ”malittarisassani” suleqatigeeriaatsinilu assigiinngitsuni ingerlatsisinnaassapput.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut timersornerup kulturikkut pingaaruteqassusia aammalu maannakkut oqaluttuarisaanermi naleqassusia pillugit qisuariaateqarsinnaassapput, minnerunngitsumik tassunga ilanngullugu Kalaallit Nunaanni timersornermik qangalili ingerlatsisarnernik ilisimasaqarneq aqutugalugu.

3. Iikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Iikkagassatut anguniakkat:

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

- a) Timersornermi pisinnaasat tamatigoortut tunngaviusullu timersuutinilu ataasiakkaani qaffasinnerusumik ingerlassinnaalissallugit,
- b) Timersuutini toqqakkani ingerlatsinernilu pisinnaasaqalissaput, taakkunanilu pisinnaasaqarfiit uku isiginiarneqassapput 1) arsamik pinnguarneq 2) nipilersorneq, nipit aalanerlu aamma 3) qangalili timersuutit nutaallu,
- c) Timersuutini sungiusarnermilu taaguutit pingaarnertim ilisimalissavaat,

- d) Kalaallit Nunaanni timersornikkut timimillu atuinikkut kulturimi ileqqut ilisimalissavaat,
- e) Timi atorlugu ingerlatsinerup inooriaatsillu peqqissutsimut pingaarutaat pillugit ilisimasaqalissapput nassuiaasinaalissallutillu, tamatumunnga ilanngullugu sunngiffimmi timersornermik sammisaqarnissamut periarfissanik paasiniaasinnaaneq.
- f) Timimik misilitsinerit ajornanngitsut ingerlassinnaasalissavaat paasisaqarfigilerlugillu,
- g) Sungiusarnermi tunngaviusumik tunngaviit aammalu sungiusarneq, inooriaaseq timersornermi ingerlatsisarnerit pillugit timersornermik suliaqarfimmi tunngaviusumik taaguutit ilisimalissavaat,
- h) Sulinermi timip pissusai pingaarnerit timerlu pillugit ilinniakkat atornerqarluarsinnaasut pillugit tunngaviusumik ilisimasaqalissapput,
- i) Sungiusarnermi peqqissutsimilu timi atorlugu ingerlatsinerit misissoqqissaarlugillu nalilersorinnaalissavaat
- j) Timersornerup oqaluttuarisaanerani timersornerlu pillugu sociologiimi timersorneq pingaartillugu inulerinermi aama inuiaqatigiinnik ilisimatusarnermi timersorneq pillugu atuagarsornermi toqqakkanik tunngaviusumik ilisimasaqalissapput,
- k) Timersornerup kulturimi naleqassusaa pillugu nalilersuisinnaalissapput qisuariaateqarsinnaalerlutillu,
- l) Timersornermi pissusilersuutit ileqqorissaarnerlu ilisimalissavaat,
- m) Sulinermi timimik misiliinerit aammalu anguniagaqarluni tunngaviusumik sungiusarneq kissassarnermilu malitassat aaqqissuussinnaalissavaat ingerlassinnaalissallugillu,
- n) Nammineq timi atorlugu sungiusarnermik malitassanik suliaqarsinnaalissapput, ingerlatsilersinnaalissapput nalilersuisinnaalerlutillu aamma
- o) Timi atorlugu sungiusarnissamut nammineq suliaq aqqutigalugu sungisarsimassusertik pitsanngortissinnaalissavaat.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

- a) Ingerlatsinerit timikkut pisinnaasanik siuarsaasut,
- b) timersuutit timersornermillu ingerlatsinerit tamatigoortut taakkunani timermik aqutsisinnaaneq arsarlu atorlugu timersorsinnaaneq isiginiarneqassallutik,
- c) timersornermi misiliinermilu tunngaviit,
- d) sungiusarneq, inooriaaseq timersornermillu ingerlatsisarnerit pillugit pinngortitamik peqqissutsimillu ilisimatusarnermi aamma inulerinermi inuiaqatigiinnillu ilisimatusarnermi tunngaviusumik taaguutit,
- e) timersuutit timersuutinillu ingerlatsinerit sungiusarnerlu, taakkunani ilinniartitsissumi atuagarsorneq ilanngullugu itisiliinissaq isiginiarneqassalluni,
- f) Kalaallit Nunaanni timersornikkut timimillu atuinikkut kulturimi ileqqut pinngortitamilu timersornermik ingerlatsinerit,

- g) Timersuutit suleqatigiinnermik ileqqorissaanermillu namminerlu naleqassutsimik siuarsaasunik isiginninniarfiusut aamma
- h) Ilinniartitsissummi ilisimatusarnikkut periutsit taaguutillu naleqquttut.

3.3 Illassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Pingaarnertut ilinniakkat saniatigut ilinniartitsissutini assigiinngitsuni allani pingaarnertut ilikkagassanut atassuteqartitsilersumik illassutitut ilinniakkat ilaapput. Tamanna aqutigalugu ilinniartut suliaqarfimmi ilisimasaat annertusisinneqassaaq, aammalu ilinniartitsissummi periarfissanik paasisimalerlutik. Illassutitut ilinniakkat ilinniartut suleqatigalugit toqqarneqassapput. Illassutitut ilinniakkat pingarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartinneqassapput.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginaruuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitseriaatsini ilinniakkanut tunngatillugu allanngorartitsisoqassaaq, kisiannili aamma ilinniartut assigiinngiiaarneri, taakku ilikkagaqariaasiat pisariaqartitaallu annertuumik isiginiarneqassallutik. Ilinniartitseriaatsit ilinniartut suliaqarfimmi oqaasiannik, qisuariartarnerannik ajornakusoortunillu eqqarsarsinnaassusiannik ineriartortitsisut

isiginiarneqassapput. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsinermi oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqarlutik.

Ilinniartitsineq itisiliinissaq isiginiarlugu sivisunerusumik ingerlataqarnertut aaqqissuunneqassaaq. Ilinniartitsinerup aallartisarnerani ingerlatsinerni ataasiakkaani timi atorlugu ingerlatsinerit, atuagarsorneq sungiusarnerlu ilanngunneqassapput, tamassuma kingunerani ilinniartitsinermi ingerlatsinerup atuagarsorlunilu ilinniartitsinerup akornanni assigiinngiaartitsisoqassaaq. Atuagarsorluni ilinniakkat klassimi inimi ilinniartitsinerup suleqatigiilluni sulinertut aamma ilinniartitsinermi suliaqarluni misileraanertut ingerlanneqassapput.

Ilinniarnermik ingerlatsinerni ikinnerpaamik marlunni atuagarsornerup suliaqarnerullu ataatsimoortinneqarnissaat isiginiarneqassaaq. Ilinniartitsinerup sinnerani atuagarsorluni suliaqarlunilu ilinniakkamik ingerlatsinerit immikkoortinneqassapput, kisiannili atuagarsorneq suliaqarluni ilinniartitsinerup sapinngisamik annertunerpaamik attuumassuteqartinniarneqassaaq.

Ilinniartut namminersorlutik suleqatigiiaarlutillu sulissapput, aammalu allattariarsorluni nalunaarusianik arlalinnik ilinniartitsissutini arlalinni ilisimasaqarfinnik ilanngutsitsisunik suliaqartoqassalluni.

Ilinniartitsinerup ingerlatsinermi ilinniartitsissummi periarfissanik ilinniartut assigiinngiaartunik misigisaqartinneqassapput, ingerlatsinerinilu suaassutsit taakku marluk timi atorlugu ingerlatitsinissamik kajumilersinnissaat qulakkeerneqassaaq. Ilinniartitsineq taamaalilluni nammineq aaqqissuussanut aaqqissuussaannngitsunullu aammalu aaqqissuussanut inuussutissarsiutigalugulu timersornermi neqeroorutinut

Ilinniagassanik pingaarnernik suliaqarneq timimik aqutsisinnaaneq arsamillu aqutsisinnaaneq isiginiarlugit timersuutinik timersornermilu ingerlatsinerup tamatigoortunik isiginninniarluni imatut aaqqissuunneqassaaq, piginnaasaqarfiit 1) arsarneq, 2) timersorneq, nipit aalanerlu) aamma 3) qangali timersuutit nutaallu ukiut tamaasa piffissami ilinniartitsivimmi ingerlataqarnerup minnerpaamik 20 procentiutillugit.

Kissassartarnermik, tunngaviusumik sungiusarnermut pilersaarussianik sungiusarnermillu suliniutinik suliaqarnermut atatillugu allattariarsorluni suliaqarneq ilinniartitsissummi ilaavoq.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni

oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaallu artikkiartortillugillu.

4.4 Ilinniartitsissutitut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsissutitut ilinniartitsissutitut allat arlallit qanimut suleqatigiissutigineqarnerat ilaavoq. Timersornermik ilinniartitsissutitut atuagarsornerup siammasissusia imaqassusialu pinngortitamik peqqinnissamillu ilisimatusarnermik, inulerinermik inuiaqatigiinnillu ilisimatusarnermik aamma eqqumiitsuliornermik nutaaliornermillu ilinniartitsissutitut iluanni akornannilu ataqatigiissitsinissamik periarfissiipput. Ataqatigiissitsinermi tassani ilinniartut timersornermik suliaqarfimmi immikkoortunik aalajangersimasunik pisariaqartumik paasisaqarnissaat qulakkeerneqassaaq, tassungalu peqatigitillugu inooriaatsimut timip pissusissaatut anguniagaqarnermut tunngatillugu timi atorlugu ingerlatsinerni sungiusarnernilu periarfissat annertunerusut pillugit ilisimasaqartitsisoqalissalluni.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilikkagassatut anguniakkat ilinniartitsissutitut ingerlaavartumik nalilersuinernut tunngaviipput. Inunnik ataasiakkanik nalilersuineq ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu aammalu suaassutsit ilanngutsiterlugit suaassutsillu assigiinngiaartillugit tamatigoortumik ilinniartitsineq tunngavigalugu pisassaaq.

Ilinniartut namminneq sungiusarnermik atuagarsorluni ilisimasanik ataqatigiissitsinissaassusiat, ilinniartut ilinniartitsissutitut atuagarsornermik ingerlatsinermillu ataqatigiissitsinissaassusiat, ilinniartut suliaqarnermi piginnaasaat aamma timersorneq pillugu atuagarsorluni ilisimasaat tamarmiusumik nalilersuinermut ilanngunneqassapput. Ilinniartut ilinniartitsissutitut killiffiannik ilisimatinneqartassapput.

5.2 Misilitseriaatsit

Ilinniartitsissutitut soraarummeertumut ataatsimut minutsinik 45-inik sivisussuseqartumik ingerlataqarluni/oqaluttariarsorluni misilitsinneq. Misilitsinnermi ingerlataqarluni immikkoortua minutsinik 25-inik sivisussuseqassaaq.

Ingerlatsinermik immikkoortumi ilinniartitsinermik ingerlatsinerni marlunni holdinik ilinniartitsinermi ilaasimasuni soraarummeertitsisoqassaaq. Ilinniartitsinermik ingerlatsinerit piginnaasaqarfiit imm. 3.1, b-mi allaaserineqartut ilaatinneqassapput. Ingerlatsinerni piginnaasanik soraarummeertitsisoqassaaq. Immikkoortoq taannalu ingerlanneqassaaq inunnut ataasiakkaanut suleqatigiinnulluunniit imarisaqartitsineq apeqqutaatillugu.

Imminnut ilinniartittut

Imminnut ilinniartittut ullormi soraarummerfiusumi makitsereernikkut timersuutini pingasuusunit marlunni imm. 3.1., b-mi allaaserineqartunik soraarummeertineqassapput. Soraarummeerni ikiorteqartoqassappat, taakku ilinniartut akornanni nassaarineqassapput. Misilitsinnermi atortut ilaattut misilitsinnermi ingerlatsinerup imarisaa pillugu imminnut ilinniartittuni ataasikkaani soraarummeertut malitassamik suliaqassapput.

Oqaluttariarsorluni misilitsinnermi oqaluttariarsorluni misilitseriaatsit ataanittut marluk akornanni klassinut ataasiakkaanut ilinniarfik toqqaassaaq:

Misilitseriaaseq a

Suliassaq quppernernerik nalinginnaasunik marlunnik annertunerunngitsoq soraarummeertumit siumut ilisimaneqareersoq atorlugu tunngavigalugu oqaluttariarsorluni misilitsinneq. Atortut siumut ilisimaneqareersut atortunut, sammisanut sulianut ilinniartitsinnermi suliarineqartunut tunngassuteqassapput. Atortut ilaat allataasinnaanngillat, tassunga ilanngullugit assit. Atortut allataanngitsut quppernerit nalinginnaasut amerlassusiannut missingiilluni naatsorsoqqinneqassapput.

Piareersarnissamut minutsit 40-t missaanni piffissaliisoqassaaq (ilitsersuineq atortunillu tunniussineq ilanngullugit), piffissarlu soraarummeerfik minutsit 20-t missaanni sivisussuseqassaaq.

Misilitseriaaseq b

Suliassaq tunngavigalugu atortut quppernerit nalinginnaasut annertunerpaamik sisamat assingi soraarummeertumut siumut ilisimaneqareersut ilanngullugit oqaluttariarsorluni misilitsinneq. Atortut siumut ilisimaneqareersut atortunut, sammisanut sulianut ilinniartitsinnermi suliarineqartunut tunngassuteqassapput. Atortut ilaat allataasinnaanngillat, tassunga ilanngullugit assit. Atortut allataanngitsut quppernerit nalinginnaasut amerlassusiannut missingiilluni naatsorsoqqinneqassapput.

Ilinniartut ataasiakkaat ulloq misilitsiffiususaaq sioqqullugu suliassamik tunineqassapput, piffissarlu misilitsiffiususaaq tiimit 24-t missaanni sivisussuseqassaaq, kisiannili tiiminik 24-nik sivikinnerussanani. Piffissaq soraarummeerfik soraarummertumut ataatsimut minutsit 20-t missaaniissaaq. Misilitseriaatsini taakkunanani marlunni misilitsinnermi atortut katillutik ilinniartitsinnermi ilikkagassatut anguniakkanik nalunaarusianillu tunniunneqarnikunik imaqassapput.

Piffissamut piareersarfimmut soraarummeernermullu namminermtu atuartut ilinniaritsinnermut atatillugu atorneqarnikuusut nassarneqarsinnaapput, tassunga ilanngullugit ilinniartut suliassat suliarinikuusaat taakkulu pillugit allattugaat.

5.3 Nalilersuinermi tunngaviit

Ilikkagassatut anguniakkat tunngavigalugit soraarummeertut ingerlatsineq atorlugu soraarummeernermi timersornermi piginnaasaqarnerannik naliliisoqassaaq. Oqaluttariarsornermik immikkoortumi soraarummeertut soraarummeertitsinermi ajornartorsiutit pillugit apeqqutinik nalilersuineq aqutugalugu timersornermi periutsinik ilisimasaqarfinnillu ilisimasalik takutitsinerannik nalilerneqassapput.

Soraarummeertut ingerlatsinermi oqaluttariarsornermilu saqqummiinerannik ataatsimut nalilersuinikkut karakteriliisoqassaaq.

Ilanngussaq 27

Timersorneq C

1. Ilinniartitsissutip inissisimanagera

Ilinniartitsissummi timersornermi timi atorlugu ingerlataqarneq aallaaviuvoq aammalu pinngortitalerinermik peqqissutsimillu ilisimatusarnermik aamma inulerilerneramik inuiaqatigiinnillu ilisimatusarnermik ilinniartitsissutini ilisimasat ilanngunneqarlutik. Ilinniartitsissummi timi atorlugu ingerlataqartarnerup peqqinnissamut siamasinnerpaamik isigalugu pingaaruteqassusianik paasinnittoqartarpoq. Timersornermi piginnaasat aalanermik nuannarisaqarneq misilittagaqarnerlu timeq aalanissamullu periarfissat pillugit ilisimasaqartitsilersarput. Ilinniartitsissut assigiinngiaartitsineq itisilerinerlu aqutugalugit atuagarsornerullu ilanngunneratigut timersornerup kulturimi naleqassusianik paasisaqarfiusarpoq, tassani Kalaallit Nunaat Kalaallit Nunaanni timeq pillugu qangalili kulturia pinngortitamilu timersornermik ingerlatsineq isiginiarlugit immikkut inissisimalluni.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut timersornermi tunngaviusumik piginnaasaqassapput timimillu ilisimasaqassallutik aamma aalanerit atorneqarsinnaasut atorsinnaassavaat. Ilinniartut aammattaaq timi atorlugu ingerlataqarnerit peqqissutsimut siamasinnerpaamik paasillugu pingaaruteqassusiat pillugu ilisimasaqassapput.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut sungiusartarnermut, peqqissutsimut timersornermullu tunngatillugu atuagarsorneq timersornerlu ataatsimoortissinnaassavaat, timikkut pisinnaasani piviusorsiortumik immikkullu tamarnik anguniagassiorsinnaassapput aammalu nammineq anguniakkat angunissaannut anguniagaqarlutik sulisinnaassallutik. Ilinniartut aammattaaq timersornermik

ilinniartitsinerup avataani timersornermik ingerlatitseqqissamut periarfissanik paasisaqarsinnaassapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqqaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut suleqatigeeriaatsini assigiinngitsuni peqataavissinnaassapput aammalu aalarnerup nuannersuanik timilu atorlugu inooriaatsimik allanik pilerilersitsinissamut tunngaveqassallutik.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut timersornerup kulturikkut pingaaruteqassusia aammalu maannakkut oqaluttuarisaanermi naleqassusia pillugu qisuariaateqarsinnaassapput, minnerunngitsumik tassunga ilanngullugu Kalaallit Nunaanni timersornermik qangalili ingerlatsisarnernik ilisimasaqarneq aqputigalugu.

3. Iikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Iikkagassatut anguniakkat:

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

- a) timersuutini toqqakkani ingerlatsinernilu piginnaasaqalissaput, taakkunanilu piginnaasaqarfiit uku isiginiarneqassapput 1) arsamik pinnguarneq 2) nipilersorneq, nipit aalanerlu aamma 3) qangalili timersuutit nutaallu,
- b) timi pillugu paasisimasaqassapput
- c) Timersuutini sungiusarnernilu taaguutit pingaarnerit ilisimalissavaat,
- d) Kalaallit Nunaanni timersornermik timimillu kulturimi qangalili ingerlanneqartartut ilisimalissavaat,
- e) timi atorlugu ingerlatsinerup inooriaatsillu peqqissutsimut pingaarutaat pillugit paasisinnaassavaat, Ilinniartut aammattaaq timersornermik ilinniartitsinerup avataani timersornermik ingerlatitseqqinnissamut periarfissanik paasisaqarsinnaassapput.
- f) timimik misiliinerit ajornanngitsunik ingerlatsisinnaassapput ilisimasaqarlutillu
- g) timersornermi inissimanernik ileqqorissaarnermillu ilisimasaqassapput,
- h) kissassarnermut pilersaarutininik suliaqarsinnaassapput ingerlatsisinnaallutillu,
- i) tunngaviusumik sungiusarnermut pilersaarutininik suliaqarsinnaassapput ingerlatsillutillu aamma
- j) nammineq timikkut sungiusarnissamik suliniummik suliaqarsinnaassapput, ingerlatsisinnaassapput nalilersuisinnaassallutillu.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

- a) Ingerlatsinerit timikkut pisinnaasanik siuarsaasut,
- b) timersuutit timersornermillu ingerlatsinerit tamatigoortut taakkunani timermik aqutsisinnaaneq assarlu atorlugu timersorinnaaneq isiginiarneqassallutik,
- c) timersornermut misilitsinnermullu tunngaviusumik tunngaviit,

- d) sungiusarnej, inooriaaseq timersornermillu ingerlatsisarnerit pillugit pinngortitamik peqqissutsimillu ilisimatusarnermi aamma inulerinermi inuiaqatigiinnillu ilisimatusarnermi tunngaviusumik taaguutit,
- e) Kalaallit Nunaanni timi pillugu kulturimi qangali ingerlataat pinngortitamilu timersornermik ingerlatsinerit.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Pingaarnertut ilinniakkat saniatigut ilinniartitsissutini assigiinngitsuni allani pingaarnertut ilikkagassanut atassuteqartitsilersumik ilassutitut ilinniakkat ilaapput. Tamanna aqutugalugu ilinniartut suliaqarfimmi ilisimasaat annertusisinnegassaaq, aammalu ilinniartitsissummi periarfissanik paasisimalerlutik. Ilassutitut ilinniakkat ilinniartut suleqatigalugit toqqarneqassapput. Ilassutitut ilinniakkat pingarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartinneqassapput.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigneqassapput.
- b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanegassallutik.
- d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginarartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanillu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarnejassallutik.
- f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitseriaatsini allanngorartitsineq siuariartortitsinerlu pisuni tamani tunngavigneqassaaq. Ilinniartitsineriaatsinni ilinnikkanut tunngatillugu assigiinngiaartitsisoqassaaq, kisiannili aamma ilinniartut assigiinngiaarneri, taakku

ilikkagaqariaasiat pisariaqartitaallu annertuumik isiginiarneqassallutik. Ilinniartitseriaatsit allanngorartinneqassapput, taamaalilluni atuagarsorluni, ingerlataqarluni misileraallunilu sulineq isiginiarneqassallutik, kisiannili ingerlatsilluni timersorneq annertunerpaamik pingaartinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsinermini oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqarlutik.

Ilinniartitseriaatsini aqqissuussaaneq nikerartinneqassaaq, tassunga ilanngullugit klassini ilinniartitsineq, nammineerluni sulineq, marlukkaarluni suleqatigiiaarlunilu sulineq. Ilinniartitseriaatsit ilinniartut suliaqarfimmi oqaasiannik, qisuariartarnerannik ajornakusoortunillu eqqarsarsinnaassusiannik ineriartortitsisut isiginiarneqassapput.

Ilinniagassanik pingaarnernik suliaqarneq timimik aqutsisinnaaneq arsamillu aqutsisinnaaneq isiginiarlugit timersuutiniq timersornermilu ingerlatsinerneq tamatigoortunik isiginninniarluni imatut aqqissuunneqassaaq, piginnaasaqarfiit 1) arsarneq, 2) timersorneq, nipit aalanerlu) aamma 3) qangali timersuutit nutaallu ukiut tamaasa piffissami ilinniartitsivimmi ingerlataqarnerup minnerpaamik 20 procentiutillugit.

Kissassartarnermik, tunngaviusumik sungiusarnermut pilersaarussianik sungiusarnermillu suliniutinik suliaqarnermut atatillugu allattariarsorluni suliaqarneq ilinniartitsissummi ilaavoq.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaallu artikkiartortillugillu.

4.4 Ilinniartitsissutitut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq piffissap ilaani suliaqarfiit akornanni sulisoqartarluni aammalu ilinniartitsissutit allani ilisimasaqarfinnik sanilliussisoqartarluni.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilikkagassatut anguniakkat ilinniartitsissummi ingerlaavartumik nalilersuinernut tunngaviupput. Ilinniartut ataasiakkaat ataatsimut naliliineq tunngavigalugu nalilerneqartassapput, tassani timersornermi inuillu attaveqatigiittarneranni piginnaasat atuagarsornikkullu ilisimasat ilaassallutik. Ilinniartut atuagarsornermik namminerlu sungiusarnermik ingerlatsinerneq ataqatigiissitsisinnaassusiat naliliinermut ilaassapput. Suaassutsit ilanngutitillugit suaassutsillu assigiinngiaartillugit tunngavigalugit ilinniartut

ataasiakkaat nalilersorneqassapput. Ilinniartut ilinniartitsissummi killiffiannik ilisimatinneqartassapput.

5.2 Misilitseriaaseq

Timersornermi qaffasissuseq C-mi inaarutaasumik misilitsittoqassanngilaq.

Ilanngussaq 28

Paasissutissiisarnermi teknologii C

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Paasissutissiisarnermi teknologii B tassaavoq inuiaqatigiinnik ilisimatusarnermik ilinniartitsissut, teknologiimik ilinniartitsissutitut attuumassuteqartoq. Ilinniartitsissut paasissutissanik teknologiimi periutsinilu suliaqarnermik kiisalu inunnut ataasiakkaanut, inuussutissarsiutitut inuiaqatigiinnullu tunngatillugu IT-mik ineriartortitsineramik, atuutilersitsineramik atuinermillu piginnaasanik ilisimasaqarfiulersarpoq. Ilinniartitsissummi pineqarput paasissutssiinermi paasissutissanik ingerlatitsseqqiinermilu teknologiit periutsillu.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut ilinniartitsissummi atuagarsorneq periutsillu pillugit imatut ilisimasaqartigissapput paasissutissiisarnermi teknologiimik ineriartortitsineramik aamma inunnut ataasiakkaanut, inuussutissarsiutitut inuiaqatigiinnullu pingaarutaanik qisuariaateqarlutik isummersinnaallutik. Ilinniartut qanittuni pivisuni nunallu tamat akornanni pissutsini paasissutissiisarnermi teknologiimi ajornartorsiutinik ineriartortitsinermi aaqqiinermilu ilinniartitsissummi ilisimasatik atorsinnaallugit.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut ilaatigut ingerlaqqilluni ilinniagaqarnissaq eqqarsaatigalugu IT-lerinermi ajornartorsiutinik nammineerlutik suleqatigiillutillu sulisinnaassapput. Ilinniartut IT-lerinermi ilisimasanik nutaanik pissarsisinnaassapput suliareqqiisinnaassallutillu.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut suliffeqarfinni iluatsitsinissamut inuttut sunniuteqarluarsinnaaneq pingaaruteqartumik piumasqaataaneramik, suleqatinik suleqateqarluni sulisinnaassuseqarnermik aammalu atuisunik paasissutissanillu pilersuisunik suleqateqarsinnaanermik paasisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput. Ilinniartut inuit attaveqaqatigiittarneranni tusagassiuuutit atorlugit inuit attaveqaqatigiittarneranni piginnaasatik ineriartortissinnaassavaat.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut paasissutissiisarnermik teknologimik atuineramik, atornerluinermillu, nalilersuillutik isummersinnaassapput. Ilinniartut kulturit Kalaallit Nunaannut IT-mi teknologii atorlugu qanilliaratornerannik aammalu allamiut IT-mik atuisarnerat Kalaallit Nunaanni atuisarnermit allaanerusinnaaneramik ilisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput. Ilinniartut tassunga atatillugu allamiut kulturiinik naleqquttunik ilisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput, tassunga ilanngullugu tamanna nunani allani pissusilersuutitut kulturinullu naleqqussarsinnaanermut piunasaqaataasinnaasoq, ilinniartut aamma nunami allamiut kalaallit kulturiannut naleqqussarnissamik ajornartorsiuteqarsinnaanerannik ilisimasaqassapput.

3 Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

- a) ilinniartitsissummi tunngaviumik taaguutinik immikkoortunillu pingaarutilinnik ilisimasaqalernerq,
- b) ilinniartitsissummi periutsit teknikkillu atornissaannik piginnaasaqarneq,
- c) ilinniartitsissummi tunngaviumik taaguutinik isumaannillu paasinnineq,
- d) ilinniartitsissummi ajornartorsiutit taakkunungalu nammeneq isummat pillugit qisuariaateqarneq,
- e) IT-ip inunnut ataasiakkaanut, inuussutissarsiutitut inuiaqatigiinnullu pingaaruteqassusianik nassuiaaneq,
- f) suliffeqarfanni attaveqaqatigiiffiit digitaliusut aqqiissuunneqarnerat aserfallatsaaliornerallu pillugit suliamik ingerlatsinermi ilisimasat atornerarnerat,
- g) qarasaasiami nalunaarsuiffiit atornerarfii assigiinngitsut atorsinnaallugit,
- h) isumannaallisaanermi ajornartorsiutit paasiniarlugit, aqqiissutissanillu assigiinngitsunik siunnersuusioreq,
- i) suliffeqarfiit ineriartortitsinerannut periutsinullu allanut atatillugu IT-mi periutsini aqqiissutit nassuiarlugit aamma
- j) atortut programmillu assigiingiaartut katersuinermit, suliareqqiinermit paasissutissanillu ingerlatitseqqiinermit atorsinnaallugit, aammalu suliffeqarfinnut naleqquttunik suliamillu ingerlatsinermi pisuni assigiinngitsuni aqqiissutissatut siunnersuutit aalajangersimasut suliarisinnaallugit.

3.2 Ilinniartitsissutit imarisai pingarnerit

Ilinniartitsissutit imarisai pingarnerit tassaapput:

- a) tekstbehandlingip, regnearkip saqqummiussinermilu programmit atornissaannik sungiusarneq,
- b) internetimi e-mailimilu ujarlertarnermik sungiusarneq
- c) IT-mi attaveqaatit aamma IT- pillugu inatsisini malittarisassat,

- d) IT-mi atortut, tassunga ilanngullugit serverit paasissutissanik nassitsisarneq attaveqatigiiffiillu,
- e) IT-mik aqqissuussineq, ineriartortitsineq aqutsinerlu,
- f) Nassitsisarnermik aqqissuussineq tigussaasumik aqqiissuussaanermilu paasissutissat pillugit sillimaniarneq
- g) Suliffeqarfimmi IT pillugu periuseq aamma IT pillugu politikki aamma
- h) Attaveqartarnermi atortut periutsillu, nittartakkat, isikkulersuineq takussutissiornerlu.

3.3 Ilasutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilasutitut ilinniakkat piffissap ilinniartitsiviusup tamarmiusup 15 pct.-ianik assinganik annertussuseqassapput imatut toqqarneqassallutik ilinniartitsissummi anguniakkat angunissaannut tapersiillutik, suliaqarfimmi assigiinngitsuni pisuni IT-p atorneraneramik tapersiillutik, pingaarnertut ilikkagassat ilusilerlugit taakkununga atassuteqartitsillutik, suliamik ingerlatsivimmi maannakkut ineriartornernik takutitsillutik.

4. Aqqissuussineq

4.1 Ilinniartitsinermik aqqissuussineq

- a) Ilinniartitsinermi ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavineqassapput.
- b) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- c) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- d) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneramik, naleqquttuuneramik soqutiginarartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- e) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- f) ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartitsinermi tunngaviit tassaapput tunngaviit ilinniartitsinerup aqqissuunneqarneranut tunngaviliisut. Ilinniartitsissummi ilinniartitsinermi ilinniakkanut nutaaliornu misileraallunilu isumaqarnermi ilinniartut alapernaassusiat ilikkagaqarusussusiallu siuarsarneqassapput. Tamanna anguneqassaaq ilinniartitsissummi sammisaqarfimmut ilisimasat tunngavigalugit. Ilinniartut ilinniartitsinermi pisut ajunngitsumik sunneeqatigiittarnerannik

suleqatiginnermi pilersartunik paasisaqassapput, tassani ataasiakkaat piginnaasaat allat siæeqatigalugit atorluarneqassallutik.

4.2. Suleriaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsinik toqqaanermi assigiinngiaartitsilluni siuariartortitsillunilu. IT-mik sungiusarnerup, tamanik takunnisinnaalersitsilluni ingerlatsinerup, sungiusarnerit suliniutillu akornanni paarlakaajaatsitsisoqassaaq, tassani suleriaatsit suliallu isiginiarneqassallutik. IT internetilu paasissutissanik ujarlernerumut atorneqassapput, ilinniartullu aamma internetip ilisimasaqaatissanik paarlaasseqatigiittarfittut atornissaannik ilinniartinneqassapput. Ilinniartitsissummi sammineqartoq pingaarneq tassaavoq paasissutissiisarnermi teknologi. Taamaammat ilinniartitsissut paasissutissanik ujarlernerumut, misileraanermut, misilittaannerumut uppernarsaasiornermullu IT-mi atortut annertuumik atorlugit ingerlanneqassaaq.

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarlugit.

4.3. Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik atuinerat ilinniartitsissummilu taaguutinik paasinninnerat atuinerallu aaqqissuussamik ineriartortillugu. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi taassuma siuliani oqaatsinik taaguutinillu paasinnissinnaaleriartortillugit.

4.4 Ilinniartitsissutitut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutini arlalinni piffissap ilaani sulisoqartarluni ilinniartitsissutinilu allani ilisimasaqarfinnut sanilliussisoqarluni. IT IT-mi aaqqiissutitik atuneq atuutilersitsinerlu pillugit ilinniartitsissutinik allanik suleqatiginniffiuvoq. Ilinniartitsissut aammattaaq teknologimik ineriartortitsineq IT-mi politikkimi pissutsit pillugit ajornartorsiutinut atatillugu inuiaqatigiinnik ilisimatusarnermik ilinniartitsissutinik suleqatigiinniffiuvoq. Ilinniartitsissummi nunat tamat akornanni aningaasaqarneq internetimi paasissutissanillu nalunaarsuiffimmi paasissutissanik ujarlernerumut pingaaruteqartutut ilaavoq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuineq

Ilinniartitsissummi anguniakkat ingerlaavartumik nalilersuinerumut tunngaviupput. Ataasiakkaanik ilitsersuineq naliliisarnerlu aqutigalugit ilinniarnep tamarmiusup ingerlanerani ilinniartut qaffasissutsiminnik ilinniartitsissummilu killiffimmini ineriartornerminnik erseqqarissumik paasisaqassapput tassunga ilanngullugit ingerlatat

ilinniartitsinerimi pissarsiaqarneq pillugu ataasiakkaarlutik ataatsimullu qisuariaateqartarnermik piunassuseqartitsilersut ilanngunneqassapput.

5.2 Misilitseriaatsit

Suliassami atortut siumut ilisimaneqanngitsut tassunga ilanngullugu suliassat atorlugit apeqqutit arlallit tunngavigalugit oqaluttariarsorluni misilitsinneq.

Minutsini 40-ni piareersarnissamut piffissaliisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 20-upput.

Soraarummeertup soraarummeertitsisullu oqaloqatigiinnerisigut soraarummeertitsineq ingerlanneqassaaq, tassungalu peqatigitillugu soraarummeertup suliamik ingerlatsinerimi piginnaasani computeri atorlugu takutissallugit.

5.3 Naliliinerimi tunngaviit

Naliliinerimi soraarummeertoq ilinniartitsissummi anguniakkanik qanoq annertutigisumik angusinersoq nalilerneqassaaq.

Soraarummeertoq tassani ukuninnga piginnaasaqassaaq:

- a) ilinniartitsissummi ilinniakkanik aaqquussisinnaneq ingerlatitseqqiisinnanerlu,
- b) suliamik ingerlassineq pillugu tunngavilersuisinnaassaaq,
- c) suliamik ingerlatsinerimi piginnaasanik takutitsisinnassaaq aamma
- d) qanitani pissutsit nunallu akornanni pissutsit tunngavigalugit ilinniartitsissummi atuagarsorneq atorlugu IT-mi ajornartorsiutinik oqallisiginnissinnaassaaq nalilersuisinnaallunilu.

Tamakkisumik naliliineq aallaavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Ilanngussaq 29

Nutaaliorneq C

1. Ilinniartitsissutip inissisimaneq

Nutaaliorneq C imaqarpoq nassaarsiorneq, nutaaliorneq siaruarterinerlu pillugit ilisimasaniq. Nutaaliornermi suliarineqartarput nutaaliornermik ingerlatsinerit, suliniutinik aqutsineq, suliniutit ingerlaartarneri niuernerimilu pilersaarutit. Ilinniartitsissut namminersortuni pisortallu suliffeqarfiini kattuffinnilu aningaasannanniarfiusuni aningaasannarniuffiunngitsunilu isumassarsinerimiit niuerutiginerinut

ilisimasaqarfiulersarpoq. Taassuma saniatigut ilinniartitsissummi nutaaliorderup suliffeqarfanni inuiaqatigiinnilu pingaaruteqarnera sammeneqarpoq.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu.

Ilinniartut nutaaliorderup pillugu imatut ilisimasaqalissapput piginnaasaqalerlutillu suliffeqarfimmik kattuffimmillu aningaasannanniarfiunngitsumik pilersitsinermi isumassarsisarnermik ineriartortitsinermik aqqissuussamik anguniagaqarlutillu suliaqarsinnaallutik. Ilinniartut tassunga atatillugu niuernermi iliuseqarsinnaassapput aammalu suliniutinik suliaqarnermi suliffeqarfinnillu nutaanik aallartitsinermi periutsit atornerqarneranni ajutoorfiusinnaasunik suliaqarsinnaassapput.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut suleqatigiiaarlutik nutaaliordermik ingerlatsinermi ajornartorsiutit piviusorsiorut pillugit ilisimasatik ineriartortissavaat.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut isumassarsianik aqqissuussamik anguniagaqarlutillu sulisinnaassapput. Ilinniartut namminneq isumassarsiatik upperissavaat, aammali isornartorsiorsinnaassallugit. Ilinniartut isumassarsiatik niuernermilu pilersaarutitik akissarsiutigalugu siunnersortinut, taarsigassarsitistsisartunut, pisisartunut pilersuisunullu suliamik ingerlatsisunut takoqqusaarutigisinnaassavaat.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Inuiaqatigiit ingerlaannarnissaasa ineriartorfiunissaasalu innuttaasut nutaaliorsinnaanerannut aallarnisaasuunerannullu atassuteqarneranik paasisimasatik tunngavigalugit sulisinnaassapput.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

- a) nutaaliordermi tunngaviummik taaguutit nassuiarsinnaallugit aammalu nuna tamakkerlugu inuussutissarsiutillu immikkoortuini nutaaliordermi ingerlatsinerit taakkulu kingunissaat allaaserlugit,
- b) niuernermi isumassarsiat nalilersornissaannut isumassarsiat periutsillu ineriartortinnissaannut anguniagaqarluni teknikkat nassuiarsinnaallugit atorsinnaallugillu,
- c) suliffeqarfiit kattuffiillu aningaasarsiorfiunngitsut pilersinneqarnerannut ingerlaannarnissaannullu tunngavittut niuernermi pissutsit nassuiarsinnaallugit,
- d) nammineq suliffeqarfigisamik aallartitsinermi aqutsinermi sakkut niuernermi pilersaarutini atorsinnaallugit,
- e) nutaaliordermi siaruarterinerit nassuiarsinnaallugit, aamma

- f) nammineq suliffeqarfigisamik aallartitsinermi suleqatigiit suleqatigiinnilu peqataasut inissisimanerat pillugu tunngaviusumik ilisimasat atorsinnaallugit ataqatigiissinnaallugillu.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit ukuupput:

- a) inuiaqatigiinni nutaaliorneq,
- b) isumassarsianik pilersitsinermit, ineriartortitsinermit nalilersuinerimullu periutsit tunngaviusut,
- c) pilersitsineq niuernerimilu periutsit,
- d) niuernermit, pilersaarut,
- e) forretningsplan,
- f) siaruarterineq aamma
- g) suleqatigiit suleqatigeeriaatsillu.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Pingaarnertut ilinniakkat kisiisa atorlugit ilinniartut ilinniakkani anguniakkat angusinnaanngilaat. Ilassutitut ilinniakkat imatut toqqarneqassapput ilikkagassatut ilinniakkanut atassuteqartitseqataatillugit itisiliitillugillu, pingaartumik nutaaliorneq inuiaqatigiillu kissalu suliffeqarfiup nutaaliornermi suliamik ingerlatsinera. Ilassutitut ilinniakkat imatut toqqarneqassapput nutaaliornermi sulianik ingerlatsinermi ilinniartitsissutini assigiinngitsuni ilisimasat periutsillu atorneqarnissaasa pisariaqarneranik ilinniartut paasisaqassallutik. Ilassutitut ilinniakkat tassaapput maannakkut pisunik atuagassat soorlu aviisini ilanngussat, tv-mi aallakaatitat imaluunniit suliffeqarfiit nittartagaanni paasissutissat.

4. Ilinniartitsinermit Aaqqissuussineq

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- g) Ilinniartitsinermi ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- h) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- i) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- j) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginaruuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- k) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermit ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa

ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.

- 1) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Nutaaliorneq C-mi tunngaviuvoq illuatungaani ilinniartitsissummi atuagarsorneq periutsillu illuatungaani maannakku piviusunilu ajornartorsiutit ataqatigiissinneri. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ajornartorsiutit sammillullugit ilinniartitsummilu atuagarsornerluni paasissutissiiniarluni suliassat naatsut ilanngullugit suleqatigiissitsilluni. Suliassat naatsut atorlugit ilinniartitsinermut ataatillugu avataani suleqatit ilanngunneqassaput.

Ilinniartitsinermik aqqissuussinermi isumassarsisarneq pingaartinneqassaaq suliffeqarfimmillu imaluunnit suliffeqarfimmik aningaasannarniarfiunngitsumik nutaamik pilersinermut tunngavittut isumassarsianik nalilersuineq. Aammattaaq ilinniartut niuernerimi iliuuseqarsinnaassusiat ineriartortinnissaa ilinniartitsinermik pilersaarusiordermi isiginiarneqassaput.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsineq aqqissuunneqassaaq suleriaatsit assigiinngiaartillugit, tassunga ilanngullugu periutsit toqqakkat pillugit isornartorsiuvilluni qisuariaateqarsinnaaneq aammalu ilinniartut ataasiakkat sulisillugit suleqatigiikkaartaarlugillu sulisillugit paarlakaajaartitsilluni sulisoqassaaq. Suleriaatsinik toqqaanermi ilinniartut nutaaliorsinnaanerisa ineriartortinnissaa isiginiarneqassaaq, taamaalilluni allaasunik nutaaliornunilu eqarsarluni suleriaatsit ilinniartitseriatsillu salliutinneqassallutik.

Ilinniartitsineq sivisunerusumi imminut atasumik ilinniartitsinertut aqqissuunneqassaaq, tassani ilinniartut isumassarsisarnermik namminerlu suliffeqarfimmik aallartitsinermik imaluunniit suliffeqarfimmik aningaasannarniarfiunngitsumik pilersitsinermik suleqatigiikkaarlutik sulissallutik. Ilinniartut pingaarnertut ilinniakkanik ilassutitullu ilinniakkanik ilinniartitsissummi immikkoortunik pingaarutilinnik suliaqassaput. Ilinniartitsineq niuernerimi pilersaarusiordermik naggaserneqassaaq, taannalu oqaluttariarsorluni misilitsinnermi tunngaviusaaq.

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullertut oqaasillit ilinniartitsissummilu oqaatsinik aappaattut oqaasillit isiginiarneqassallutik.

Ilinniartitsinermi ilaavoq, ilinniartitsissummi naggasiullugu soraarummernissamut suliaq tassani ilinniartitsinermi tiimit 24-it missaat atorneqassallutik imaqaassallunilu ilinniartitsissummi ajornartorsiutinik pingaarnernik. Ilinniartut suliniummik allaaserisaq

suliarissavaat, taannalu suliniummut siulequtitut atuarfimmit akuerineqassaaq. Suliniut soraarummeernissamat tungavigissallugu naleqquppat akuersisoqassaaq. Suliniummi nalunaarusiap annertussusaa quppernerit annerpaamik 15-iussapput. Suliniummi ilinniartut ataasakkaarluik nammineerlutillu nutaaliormi ajornartorsiutinik suliaqassapput.

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq sakkunut nalignnaasunut ilaanissaa isiginiarlugu. Piviusut tunngavigalugit suliaqarnermi ilinniartitsinermilu sivilisunerusumi imminut atasumik ilinniartut sapinngisamik elektroniskinnngorlugu attaveqatigiittarnermik internetimillu atuisinnaassapput.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik atuisarnerat ilinniartitsissummilu taaguutinik atuinerat aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.4 Ilinniartitsissutitut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfinnut sanilliutitsilluni. Ilinniartitsissutit suliaqarfimmi suliarineqartartunik nunat tamat akornanni kulturillu akornanni ajornartorsiutit pillugit inulerinermik ilinniartitsissutitut atassuteqarpoq.

Ilinniartitsissutit niuernerme pilersaarutit suliarineqarneranni ajornartorsiutit pillugit ilinniartitsissutit tuniniaaneq B-mut aamma suliffeqarfiit aningaasaqarnerat B-mut annertuumik atassuteqarpoq. Suliffeqarfiit aningaasaqarnerannut B-mut atassuteqarneq pingaartumik tassaapput sammisat pilersitsinermi missingersuutit, ingerlatsinermi missingersuutit aamma aningaasaqarni arnermut missingersuutit.

Ilinniartitsissutit oqaatsinik ilinniartitsissutitut annertuumik atassuteqarpoq, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit atorineqartut tassaammata tuluit danskillu oqaasii, aammalu ilinniartitsissummi oqaariartaatsit kalaallisut oqaasertaqanngimmata taaguuteqaratilluunniit, taamaammaalli oqaatsinik taaguutinilluunniit pisortatigoortuunngitsumik nassuiaatit nassaassaallutik.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuineq

Ilinniartunik ataasiakkaanik ilitersuinikkut nalilersuinikkullu ilinniartut ataasiakkaat ilinniagaqarnermi tamarmiusumi qaffasissutsiminnik ilinniartitsissummilu inissisimanerminni ineriartornerminnik ersarissumik paasisaqassapput. Ingerlatat ilinniartitsinermi

pissarsiaqartarnermi pilerilersitsisut ataasiakkaanillu ataatsimut qisuariatitsisartut ilanngunneqassapput. Nalilersuineri ilikkagassatut anguniakkat tunngaviupput.

5.2 Misilitseriaaseq

Misilitsinnermi ilaapput imm. 4.2 naapertorlugu suliniut aamma oqaluttariarsorluni misilitsinneq marlunnik immikkoortulik. Aappaani soraarummeernermi suliniut suliarineqarnikoq aallaaviussaaq. Soraarummeernerup aappaani suliassat piviusut annikinnerusut tunngavigalugit siumut ilisimaneqanngitsut aallaaviussapput. Suliassani soraarummeertut ilinniartitsissummi ajornartorsiutinik allaaserinnissuseqarsinnaassusiannik, nalilersuisinnaassusiannik naliliisinnaassusiannillu takutitsinissamut periarfissinneqassapput. Ilinniartut oqaluttariarsorluni misilitsinnermi immikkoortut taakku marluk tulleriinnilersornissaat namminneq aalajangissavaat.

Oqaluttariarsorluni soraarummeernermit minutsit 30-t missaanni piareersartitsisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 30-it missaaniissaaq.

Marlunnik karakteriliisoqassaaq: Ataaseq soraarummeernissamut suliniummi ataaserlugu oqaluttariarsorluni soraarummeernermi saqqummiinermut. Oqaluttariarsorluni soraarummeernermi saqqummiinernut karakterimi immikkoortut marluk assigiimmik nalilerneqassapput.

5.3 Naliliineri tunngaviit

Naliliineri soraarummeertut ilikkagassatut anguniakkanik qanoq angusitiginersut tunngavigalugu naliliisoqassaaq. Soraarummeertup ukunani piginnaasai pingaartinneqassapput:

- a) ilinniartitsissummi oqaatsit, periusit suleriaatsillu piviusunut qanittut atorlugit nutaaliornermi ajornartorsiutinik nassuiaasinnaanera oqaloqatiginnissinnaaneralu,
- b) suliaqarfimmi tunngavilersueriaasia,
- c) ilinniartitsissummi piginnaasanik takutitsinera aamma
- d) saqqummiineri niuernermi pilersaarummi ilinniakkanik toqqaanera, aqqissuineri ingerlatitseqqiineralu.

Soraarummeertup saqqummiineranik ataatsimut naliliineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq

Ilanngussaq 30

Nunat tamat akornanni aningaasaqarneq A

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Nunat tamat akornanni aningaasaqarneq imaappoq nunami namminermermi, Europami nunarsuarmilu inuiaqatigiit aningaasaqarnerisa ineriartornerannik. Ilinniartitsissut taamaalilluni aningaasaqarnerni ammasuni inuiaqatigiit aningaasaqarnerisa ineriartornera pillugu ilisimasaqarfiulersarpoq paasinniffiusarlunilu. Ilinniartitsissummi sammineqarput allaaserinnilluni aningaasaqarneq aamma aningaasaqarnermi atuagarsorneq periutsillu. Ilinniartitsissummi inuiaqatigiinnik ilisimatusarnermi periutsit atorneqarput.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut nunat tamat akornanni aningaasaqarneq pillugu imatut ilisimasaqartigissapput, nunat tamat akornanni aningaasaqarnerup inuiaqatigiinnut pingaaruteqassusianik paasinnissinnaallutik, aammalu oqaluttuarisaanermi maannakkullu inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut tunngasunik ajornartorsiutinillu allaaserinnissallutik, nalilersuisinnaassallutik, qisuariaateqarsinnaassallutik isummersinnaassallutillu.

Iikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut suliaqarfimmi nutaanik ilisimasaqalissapput, aaqqissuussamillu piginnaasaqalissallutik aammalu nunami namminermermi, Europami nunarsuarmilu inuiaqatigiit aningaasaqarneranni ajornartorsiutinik paasisaqassallutik paasinnissallutillu.

Inuttut inuillu akornanni attaveqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut sakkusaqassapput inuillu akornanni attaveqatigiittarnermi piginnaasaqassallutik, taamaalillutik inuit attaveqatigiittarneranni ilanngunnissamut suliaqarfimmi tunngavissaqassallutik taamaalillutillu inersimasut tusarnaartut nammineq naleqassutsimik annertusisitsiniarnermi inuttullu ineriartornermi ikiuullutik tapersiisut naapissinnaassallugit.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut inuiaqatigiit aningaasaqarneranni ineriartorneq pillugu qisuariaateqarlutik isummersinnaassapput.

3. Iikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Iikkagassatut anguniakkat:

- a) aningaasaqarnermi atuagarsorneq aammalu inuiaqatigiit aningaasaqarneranni imminnut attaveqarnermik nalilersuinissamut periutsit aammalu aningaasaqarnermi immikkoortut attaveqarnerat pillugit ilisimasatik atorsinnaanissaat,
- b) aningaasaqarnermi oqimaqatigiissaarnermi ajornartorsiutinik nalilersuineq aamma inuiaqatigiit aningaasaqarneranni aningaasaqarnikkut-politikikkut akuliunnerit sunniutaannik aningaasatigullu kisitsisini tunngaviusuni pisunik nalilersuineq,
- c) nunami namminermermi nunarsuarmilu inuiaqatigiit aningaasaqarneranni ajornartorsiutinik nalilersuineq atassuteqartitsinerlu,

- d) siamasissumik aningaasaqarnermi atuagarsornermi saqqummiussat ilisimanerannik takutitsineq,
- e) niuernermi atuagarsorneq amma Kalaallit Nunaanni nunat allanut niuernermi ineriartornermik, nunarsuarmi niuernermik nunallu tamat akornanni suliassat agguataarnerannik nalilersuinissamut nunat tamat akornanni aningaasaqarneq pillugu suleqatigiinneq pillugit ilisimasat atorlugit,
- f) aningaasaqarnerup ataatsimoortinneqalernerani qaffasissutsit assigiinngitsut nalilersorlugit sanilliullugillu,
- g) Kalaallit Nunaanni atugarissaarnerup ineriartornerata nunarsuarmilu aningaasaqarnerup nalilersornissaanut aningaasatigut ineriartorneq nunarsuarmilu ineriartorfusut pillugit ilisimasat atorlugit,
- h) Ilinniartitsissummi ajornartorsiutit tassungalu nammineq isummat pillugit qisuariarneq,
- i) Atugarissaarnermi periutsit assigiinngitsut nalilersorlugit oqallisigalugillu,
- j) Inuuniarnermi atugassarisat assigiinngitsut nalilersorlugit aamma atuagarsornermi ineriartornerit assigiinngitsut nunanullu ineriartortunut tapiissutit assigiinngitsut nassuiarlugit,
- k) Inuussutissarsiutit aqqqissuussaananerata, inuuniarnermi atugassarisat, inuiaqatigiit agguataarnerat aammalu nunani nunarsuullu immikkoortuini assigiinngitsuni aningaasaqarneq pillugu paasissutissanik nassuiaaneq, sanilliussineq nalilersuinerlu,
- l) Paasissutissanik suliarinninneq, tassunga ilanngullugit inuiaqatigiit aningaasaqarnerat pillugu paasissutissanik ujarlerneq nalilersuinerlu,
- m) Inuiaqatigiit aningaasaqarnerat pillugu paasissutissat takussutissiorniarlugit tabeliliorneq diagramiliornerlu,
- n) Inuiaqatigiit aningaasaqarnerisa nalilersornerat atatillugu ajornanngitsunik naatsorsuineq aamma
- o) Ilinniakkanik aqqqissuineq ingerlatitseqqiinerlu.

3. Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

- a) aningaasaqarnermi atuagarsorneq periutsillu
- b) aningaasaqarnermi immikkoortut taakkulu ataqatigiinnerat,
- c) nunat naatsorsuusiornaranni taaguutit aamma siamasissumik aningaasaqarnermi kisitsisit tunngaviit, aningaasaqarnermi oqimaaqatigiissitsinermi ajornartorsiutit tassunga ilanngullugit avatangiisini unammilligassat,
- d) aningaasaqarnermi politikkit pingaarnerit aamma siamasissumik aningaasaqarnermi saqqummiussat,
- e) niuernermi atuagarsornerit, nunat tamat akornanni niuernerneq nunallu tamat akornanni suliassani agguassineq, nunat tamat akornanni aningaasaqarneq pillugu suleqatigiinneq aamma aningaasaqarnermik ataatsimoortitsinermi qaffasissutsit assigiinngitsut,
- f) aningaasaqarnermi ineriartorneq, akit allanngorarnerisa ingerlasarnera aamma nunat akornanni akit allanngorarnerisa siammarsimanerat,

- g) ineriartornermi atuagarsorneq, ineriartorneq pillugu politikki aamma ineriartortitsinermik suleqatigiinneq aamma
- h) atugarissaarnermi periutsit, inuussutissarsiutit aaqqissugaanerat, inuuniarnermi atugassarisat, isertitat agguataarnerat, inuiaqatigiit katitigaanerisa ineriartornera.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilinniakkat toqqarneqassapput taakku pingaarnertut ilinniakkat ilanngullugit ilikkagassatut anguniakkat itisilernissaannut tapersiisussanngorlugit. Ilassutitut ilinniakkat aammattaaq pingaarnertut ilinniakkani immikkoortunut atassuteqartissapput. Ilassutitut ilinniakkat tassaapput nunami namminermi nunarsuarmilu maannakkut oqaluttuarisaanermilu inuiaqatigiit aningaasaqarnerat pillugu ilinniakkat, tassaagajuttut aviisini allaaserisat, tv-mi aallakaatitat imaluunniit nittartakkat. Pingaarnertut ilinniakkatulli ilassutitut ilinniakkat sapinngisamik annertunerpaamik Kalaallit Nunaanni nunallu tamat akornanni pissutsinut atassuteqartinneqassapput.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginarartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartitsineq suleriaatsit ilinniartunik suliaqalersitsisut annertuumik pingaartillugit sammisakkarlugu aaqqissuunneqassaaq. Ataasiakkaaniit malittarisassat aallaavigalugit ilinniartitseriaatsip, tassani sumiiffinni qanigisani ajornartorsiutit aallaavigineqarlutik ilinniartullu nassuiaatinik ajornartorsiutillu kingunerisaannik allaaserinnillutik aamma

tunngaviusumillu immikkoortut nassuiaasioorneqarnikuunngitsut aallaavigalugit ilinniartitseriaatsip, tassani ilinniartitsisoq ilinniakkat aaqqissuullugit ilinniartitsissummilu tunngaviusumik atassuteqartitsilerluni, akornanni nikerartitsisoqassaaq. Maannakkut assersuutit sammisallu ilinniartitsinermut ingerlaavartumik ilanngunneqartassapput, taamaalilluni ilinniartitsissummi atuagarsorneq periutsillu pissutsini aalajangersimasuni summiiffinnilu qanittuni pisut atorneqassallutik. Atuagarsorluni periutsinik pilersitsineq pivallaarnagu piviusorsioortumik atuagarsornermik atuineq pingaartinneqassaaq.

4.2 Suleriaatsit

Suleriaatsinik toqqaanermi sutigut tamatigut allanngorartitsinissamik siuariartornissamillu tunngaviit tunngavigineqassapput. Ilinniartitseriaatsit ilinniakkanut tunngatillugu allanngorartinneqassaaq, kisianni ilinniartut, taakku ilikkariaasiat pisariaqartitaallu assigiinngitsut annertuumik aamma isiginiarneqassapput. Ilinniartitsineriaatsit aamma allanngorartinneqassapput, taamaalilluni atuagarsorluni, piviusuni misileraallunilu sulineq isiginiarneqassallutik.

Namminersorluni sulinerup, gruppeqatigiinnik ilinniartitsinerup klassimilu ilinniartitsinerup akornani nikerartinneqassaaq. Suleriaatsit assigiinngitsut ilinniartut nalilersuisinnaanerannik tunngavilersuisinnaanerannillu siuartornerannut tapersiissapput. Ilinniartitseriaatsit ilinniartut ilinniartitsissutini oqaatsinik, qisuariartarnermik ajornakusoortunilu eqqarsaateqarnerannik ineriartorfigisaat isiginiarneqassapput. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsinermi oqaatsini ilinniartut siulliullugu oqaasii aappaattullu oqaasii isiginiarlugit.

Suleriaatsinik aaqqissuussinermi ilinniartitsissutini pingaarnertut ilinniakkat ilassumillu ilinniakkat aallaavigineqassapput. Ilinniartut ilinniartitsisullu sammisat immikkut soqutigisaat soqutigintulluunniit ataatsimoorullugu toqqassavaat, taakkunanilu Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut annertunerpaamik tunngassuteqartinneqarnissaat isiginiarneqassaaq.

Ilinniartitsineq ilusaatigut imarisaatigullu allattariarsornikkut suliaqarnikkut suliarineqassaaq. Allattariarsorluni suliani ilikkagassatut siunertat anguneqarnissaat taperserneqassaaq, tassunga ilangullugu ilinniartitsissummi taattuutit atorlugit tulleriinnilersuinermi qaffasissutsit naleqquttut atorlugit ajornatorsiutinik aaqqissuussamik ingerlatitseqqiisarneq. Suliassat assigiinngitsut aaqqissuussamik atortullu assigiinngiaartut atorlugit suliarineqassapput, tassunga ilanngullugit oqaasertat, diagrammit kisitsisillu. Allattariarsorluni sulineq pilersaarusionneqassaaq ilinniartitsissutini allani sulinermut atassuteqartillugu.

Paasissutissiisarnermi teknologiimi atortut ilinniartitsinermut ilanngunneqassapput, tassani ilikkagassatut anguniakkat perorsaanerlu taperserneqassalluni ilassuteqartinneqarlunilu. Tassunga ilanngullugit paasissutissanik ujarlertarnermut it-ip atorneqarnera amma

oqaluttariarsorluni allattariarsorlunilu saqqummiinermut atugassanik tabeliliorneq diagrammiliornelru.

4.3. Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.4. Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfiulersunut sanillititilluni. Ilinniartitsissut inuiaqatigiinnik ilisimatusarnermi ilinniartitsissutinut allanut atassuteqarpoq. Ilinniartitsissut inulerinermik ilinniartitsissutit ilanngullugit nunani tamani sammisanut atassuteqarpoq. Naggasiullugu ilinniartitsissut inuiaqatigiit aningaasaqarneranni ajornartorsiutit matematikki pillugu matematikkikkut atassuteqarpoq. Ilinniartitsinerup imarisaa imatut toqqarneqassaaq ilinniartitsissutit akornanni ataqatigiissitsinermut tapersiitillugu.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Inunnik ataasiakkaanik ilitersuineq nalilersuinerlu aqutigalugu ilinniarnep ingerlanerani tamani ilinniartut ilinniartitsissummi killiffimmini qaffasissutsiminnik ineriartornerminnullu ersarissumik paasisaqalissapput. Tassunga ilanngullugit sammisaqarnerit ilinniartitsissummi pissarsinermik inuit ataasiakkaat ataatsimullu qisuariartarnerannik annertusaanerit. Nalilersuinermi ilinniartitsissummi anguniakkat tunngaviupput.

5.2 Misilitseriaatsit

Allattariarsorluni oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq.

Allattariarsorluni misilitsinneq

Misilitseriaatsit marluk ataaniittut atuarfiup klassiinut ataasiakkaanut toqqassavai:

Misilitseriaaseq a

Qitiusumit suliaakkiissut tunngavigalugu allattariarsorluni misilitsinneq, tassungalu apeqqutit arlallit ilaapput. Misilitsinneq tiiminik tallimanik sivisussuseqarpoq.

Misilitseriaaseq b

Qitiusumit suliaakkiissut tunngavigalugu allattariarsorluni misilitsinneq, tassungalu apeqqutit arlallit ilaapput. Misilitsinneq tiimit arferngat avillugu sivisussuseqarpoq. Misilitsinneq

marloqiusaavoq. Misilitsinnerup immikkoortua siulleq tiimit aappaata affaanik sivisussuseqarpoq. Soraarummeertut suliassaq tunniunneqartoq sisamat tikillugit suleqatigiikkaarlutik atuassavaat oqallisigalugulu. Misilitsinnerup immikkoortuata aappaa tiiminik sisamanik sivisussuseqarpoq. Suliassamut atatillugu apeqqutit tunniunneqassapput, soraarummeertullu apeqqutigineqartut immikkut tamarmik akissutissiussavaat.

Oqaluttariarsorluni misilitsinneq

Ilinniartuup klassini ataasiakkaani misilitseriaatsit marluk akornanni ataaseq toqqassavaa:

Misilitseriaaseq a

Oqaasertat ilisimariinngisat apeqqutillu arlallit tunngavigalugit oqaluttariarsorluni misilitsinneq. Piareersarnermut minutsit 60-it missaanni piffissalliisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 30-t missaaniippoq.

Misilitsinneq soraarummeertitsisup soraarummeertullu oqaloqatigiinnerisigut ingerlanneqassaaq.

Misilitseriaaseq b

Oqaasertat ilisimariinngisat ilinniartitsinermi sammisamik imaqartut tunngavigalugit oqaluttariarsorluni misilitsinneq.

Ilinniartut tamarmik ulloq sioqqullugu suliassamik tunineqassapput, piffissarlu piareersarfissaq 24 tiimit missaaniippoq, 24 tiiminilli sivikinnerussanani. Piffissaq soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut 30 minutsit missaaniippoq. Piffissami piareersarfimmi suliassaq aallaavigalugu misilitsittut annerpaamik quppernarnik marlunnik annertussusilimmik eqikkaalluni takussutissiamik suliaqassapput.

Soraarummeernermi soraarummeertitsisumit itisiliilluni apeqqutit ilanngullugit eqikkaalluni takussutissiaq aallaavigalugu misilitsittoq saqqummiissaaq.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Allattariarsorluni oqaluttariarsorlunilu saqqummiinernik naliliinermi soraarummeertup piginnaasai uku pingaartinneqassapput:

- a) suliaqarfimmi ilisimasat ataatsimullu isiginninneq,
- b) suliarfimmi atuagarsornermik periutsinillu atuineq
- c) suliaqarfimmi ajornartorsiutinik nalilersuineq, atassuteqartitsineq nalililiinerlu,
- d) suliaqarfimmi eqqortumik oqaasertalersuisinnaaneq,
- e) isummanik saqqummiunneqartunik tunngavilersuisinnaassuseq aamma
- f) suliaqarfimmi ilinniakkanik aaqqissuussisinnaassuseq saqqummiinnaassuserlu.

Oqaluttariarsorluni saqqummiinermi ataatsimut isiginnineq aallaavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Ilanngussaq 31

Nunat tamat akornanni aningaasaqarneq B

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Nunat tamat akornanni aningaasaqarneq imaqarpoq nunami namminermi, Europami nunarsuarmilu inuiaqatigiit aningaasaqarnerisa ineriartornerannik. Ilinniartitsissut taamaalilluni aningaasaqarnerni ammasuni inuiaqatigiit aningaasaqarnerisa ineriartornera pillugu ilisimasaqarfiulersarpoq paasinniffiusarlunilu. Ilinniartitsissummi sammineqarput allaaserinnilluni aningaasaqarneq aamma aningaasaqarnermi atuagarsorneq periutsillu. Ilinniartitsissummi inuiaqatigiinnik ilisimatusarnermi periutsit atorneqarput.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut nunat tamat akornanni aningaasaqarneq pillugu imatut ilisimasaqartigissapput, nunat tamat akornanni aningaasaqarnerup inuiaqatigiinnut pingaarnerusutigut pingaaruteqassusianik paasinnissinnaallutik, aammalu oqaluttuarisaanermi maannakkullu inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut tunngasunik ajornartorsiutinillu allaaserinnissinnaassallutik, nalilersuisinnaassallutik, qisuariaateqarsinnaassallutik isummersinnaassallutillu.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut suliaqarfimmi nutaanik ilisimasaqalissapput, aaqqissuussamillu piginnaasaqalissallutik aammalu nunami namminermi, Europami nunarsuarmilu inuiaqatigiit aningaasaqarneranni ajornartorsiutinik paasisaqassallutik paasinnissallutillu.

Inuttut inuillu akornanni attaveqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut sakkusaqassapput inuillu akornanni attaveqatigiittarnermi piginnaasaqassallutik, taamaalillutik inuit attaveqatigiittarneranni ilanngunnissamut suliaqarfimmi tunngavissaqassallutik, taamaalillutillu inersimasut tusarnaartut nammineq naleqassutsimik annertusisitsiniarnermi inuttullu ineriartornermi ikiuullutik tapersiisut naapissinnaassallugit.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut inuiaqatigiit aningaasaqarneranni ineriartorneq pillugu qisuariaateqarlutik isummersinnaassapput.

3. Iikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Iikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut ukuninnga piginnaasaqassapput:

- a) aningaasaqarnermi atuagarsorneq aammalu inuiaqatigiit aningaasaqarneranni imminnut attaveqarnermik nalilersuinissamut periutsit aammalu aningaasaqarnermi immikkoortut attaveqarnerat pillugit ilisimasatik atorsinnaanissaat,
- b) aningaasaqarnermi oqimaaqatigiissaarinermi ajornartorsiutinik nalilersuineq aamma inuiaqatigiit aningaasaqarneranni aningaasaqarnermi kisitsisit tunngaviusut aallaavigalugit aningaasaqarnikkut-politikikkut akuliunnerit sunniutaannik aningaasatigullu kisitsisini tunngaviusuni pisunik nalilersuineq,
- c) nunami namminerimi nunarsuarmilu inuiaqatigiit aningaasaqarneranni ajornartorsiutit nassuiarsinnaassallugit nalilersorsinnaassallugillu,
- d) Kalaallit Nunaata avammut niuernerata nunarsuarmilu niuernerup ineriartornerannik nassuiaanissamut niuernerimi atuagarsorneq nunallu tamat akornanni aningaasaqarnermik suleqatigiinneq pillugit ilisimasat atorsinnaassallugit,
- e) Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu akit ineriartornerat nassuiarsinnaassallugit,
- f) nunat ineriartorneranni killiffinni assigiinngitsuni nunani inuuniarnermi atugassarisat assigiinngissusaat nassuiarsinnaassallugit.
- g) nunami ataatsimi inuussutissarsiornerup aaqqissugaanera, inuiaqatigiit agguarnerat aningaasaqarnerlu pillugit tabellit, diagrammit oqaasertallu nalilersorsinnaassallugit,
- h) paasissutissanik suliarinnissinnaassallutik, tassunga ilanngullugit inuiaqatigiit aningaasaqarneranni paasissutissanik ujarlersinnaassallutik nalilersuisinnaassallutillu,
- i) inuiaqatigiit aningaasaqarnerannik nalilersuinermit atatillugu inuiaqatigiit aningaasaqarneranni paasissutissanik takutitsinissamut tabeliorsinnaassallutik diagrammiliorsinnaassallutillu ajornanngitsunillu naatsorsuisinnaassallutik aamma
- j) suliaqarfimmi ilikkagassanik aaqqissuussisinnaassallutik ingerlatitseqqisinnaassallutillu.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

- a) aningaasaqarnermi tunngaviusumik atuagarsorneq periutsillu,
- b) aningaasaqarnermi immikkoortut taakkulu imminnut ataqatigiinnerat,
- c) aningaasaqarnermi oqimaaqatigiissaarinermi ajornartorsiutit aningaasaqarnermilu politikkit pingaarnerit
- d) nunat tamat akornanni niuernerup niuernerlu pillugu atuagarsorneq
- e) EU-mik aningaasaqarnikkut suleqateqarneq,
- f) nunap naatsorsuutaani taaguutit aamma siamasissumik aningaasaqarnermi kisitsisit pingaarnerit
- g) aningaasaqarnikkut ineriartorneq aamma
- h) inuiaqatigiit atugarissaartut, inuussutissarsiornerup aaqqissugaanera inuuniarnermilu atugassarisat.

3.3 Illassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Illassutitut ilinniakkat toqqarneqassapput taakku pingaarnertut ilinniakkat ilanngullugit ilikkagassatut anguniakkat itisilernissaannut tapersiisussanngorlugit. Illassutitut ilinniakkat aammattaaq pingaarnertut ilinniakkani immikkoortunut atassuteqartitsissapput. Illassutitut ilinniakkat tassaapput nunami namminermi nunarsuarmilu maannakkut oqaluttuarisaanermilu inuiaqatigiit aningaasaqarnerat pillugu ilinniakkat, tassaagajuttut aviisini allaaserisat, tv-mi aallakaatitat imaluunniit nittartakkat. Pingaarnertut ilinniakkatulli illassutitut ilinniakkat sapinngisamik annertunerpaamik Kalaallit Nunaanni nunallu tamat akornanni pissutsinut atassuteqartinneqassapput.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginaruuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartitsineq suleriaatsit ilinniartunik suliaqalersitsisut annertuumik pingaartillugit sammisakkaarlugu aaqqissuunneqassaaq. Ataasiakkaaniit malittarisassat aallaavigalugit ilinniartitsineraatsip, tassani sumiiffinni qanigisani ajornartorsiutit aallaavigineqarlutik ilinniartullu nassuiaatinik ajornartorsiutillu kingunerisaannik allaaserinnillutik aamma tunngaviusumillu immikkoortut nassuiaasiorneqarnikuunngitsut aallaavigalugit ilinniartitseriaatsip, tassani ilinniartitsisoq ilinniakkat aaqqissuullugit ilinniartitsissummilu tunngaviusumik atassuteqartitsilerluni, akornanni nikerartitsisoqassaaq. Maannakkut assersuutit sammisallu ilinniartitsinermut ingerlaavartumik ilanngunneqartassapput, taamaalilluni ilinniartitsissummi atuagarsorneq periutsillu pissutsini aalajangersimasuni

sumiiffinnilu qanittuni pisut atorneqassallutik. Atuagarsorluni periutsinik pilersitsineq pivallaarnagu piviusorsiorlumik atuagarsornermik atuineq pingartinneqassaaq.

4.2. Suleriaatsit

Suleriaatsinik toqqaanermi sutigut tamatigut allanngorartitsinissamik siuariartornissamillu tunngaviit tunngavigineqassapput. Ilinniartitseriaatsit ilinniakkanut tunngatillugu allanngorartinneqassaaq, kisianni ilinniartut, taakku ilikkariaasiat pisariaqartitaallu assigiinngitsut annertuumik aamma isiginiarneqassapput. Ilinniartitsineriaatsit aamma allanngorartinneqassapput, taamaalilluni atuagarsorluni, piviusuni misileraallunilu sulineq isiginiarneqassallutik.

Namminersorluni sulinerup, gruppeqatigiinnik ilinniartitsinerup klassimilu ilinniartitsinerup akornani nikerartinneqassaaq. Suleriaatsit assigiinngitsut ilinniartut nalilersuisinnaanerannik tunngavilersuisinnaanerannik siuariartornerannut tapersiissapput. Ilinniartitseriaatsit ilinniartut ilinniartitsissutini oqaatsinik, qisuariartarnermik ajornakusoortunilu eqqarsaateqarnerannik ineriartorfigisaat isiginiarneqassapput. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsineru oqaatsini ilinniartut siulliullugu oqaasii aappaattullu oqaasii isiginiarlugit.

Suleriaatsinik aqqissuussineru oqaatsini pingaarnertut ilinniakkat ilassummillu ilinniakkat aallaavigineqassapput. Ilinniartut ilinniartitsissutini sammisat immikkut soqutigisaat soqutigintulluunniit ataatsimoorullugu toqqassavaat, taakkunanilu Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut annertunerpaamik tunngassuteqartinneqarnissaat isiginiarneqassaaq.

Allattariarsorluni sulineq imatut pilersaaruserneqassaaq ilinniartitsissutini allani allattariarsorluni sulineru siuariartorneqassalluni taakkunungalugu atassuteqartitsilluni.

Paasissutissiisarneru teknologimik atortut ilinniartitsineru ilanngunneqassapput, tassani ilikkagassatut anguniakkat taparserneqassallutik ilassuteqartinneqarlutillu, tassunga ilanngullugu paasissutissanik ujarlerneru it-mik atuineq.

4.3. Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaallu atikkartortillugillu.

4.4. Ilinniartitsissutinu allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfiulersunut sanilliutitsilluni. Ilinniartitsissut inuiaqatigiinnik ilisimatusarnermi ilinniartitsissutinut allanut atassuteqarpoq. Ilinniartitsissut inulerinermik ilinniartitsissutit ilanngullugit nunani tamani sammisanut atassuteqarpoq. Ilinniartitsissut ilinniartitsissummut tuniniaaneq A-mut qanittumik atassuteqarpoq. Naggasiullugu ilinniartitsissut inuiaqatigiit aningaasaqarneranni ajornartorsiutit matematikki pillugu matematikkikkut atassuteqarpoq. Ilinniartitsinerup imarisaa imatut toqqarneqassaaq ilinniartitsissutit akornanni ataqatigiissitsinermut tapersiitillugu.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Inunnik ataasiakkaanik ilitsersuineq nalilersuinerlu aqcutigalugu ilinniarterup ingerlanerani tamani ilinniartut ilinniartitsissummi killiffimmini qaffasissutsiminnik ineriartornerminnullu ersarissumik paasisaqalissapput. Tassunga ilanngullugit sammisaqarnerit ilinniartitsissummi pissarsinermik inuit ataatsiakkaat ataatsimullu qisuariartarnerannik annertusaanerit. Nalilersuinermi ilinniartitsissummi anguniakkat tunngaviupput.

5.2. Misilitseriaatsit

Atuarfik klassinut ataasiakkaanut militsineriaatsini marlunni ukunani ataaseq toqqassavaa:

Misilitseriaaseq a

Oqaasertat ilisimaqqaarneqanngitsut apeqqutillu arlallit atorlugit suliasat tunngavigalugit oqaluttariarsorluni misilitsinneq.

Piareersarnissamut minutsit 60-it missaanni piffissaliisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 30-it missaaniissallutik. Soraarummeerneq soraarummeertup soraarummeertitsisullu oqaloqatigiinnerisigut ingerlanneqassaaq.

Misilitseriaaseq b

Oqaasertat ilisimariinngisat ilinniartitsinermi sammisamik imaqtartut tunngavigalugit oqaluttariarsorluni misilitsinneq. Soraarummeertut atortut allaavigalugit eqikkaallutik takussutissamik annerpaamik quppernernik marlunnik suliaqassapput.

Ilinniartut tamarmik ulloq sioqqullugu suliasamik tunineqassapput, piffissarlu piareersarfissaq 24 tiimit missaaniippoq, 24 tiiminilli sivikinnerussanani. Piffissaq soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut 24 minutsit missaaniippoq. Piffissami piareersarfimmi suliasaq aallaavigalugu misilitsittut annerpaamik quppernernik marlunnik annertussusilimmik eqikkaalluni takussutissamik suliaqassapput.

Soraarummeernermi soraarummeertitsisumit itisiliilluni apeqquutit ilanngullugit eqikkaalluni takussutissiaq aallaavigalugu misilitsittoq saqqummiissaaq

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Iikkagassatut anguniakkat soraarummeertup qanoq annertutigisumik angusinerani nalilersuinikkut naliisoqassaaq. Nalilersuinermi soraarummeertup piginnaasai uku pingaartinneqassapput:

- a) suliaqarfimmi ilisimasai,
- b) suliaqarfimmi atuagarsornermik periutsinillu atuinera
- c) suliaqarfimmi ajornartorsiutinik nalilersuisinnaassuseq, oqalliseqataasinnaassuseq nalilersuisinnaassuserlu aamma
- d) suliaqarfimmi ilinniakkanik aaqquissuussinnaassusia ingerlatitseqqiisinnaasusialu.

Soraarummeertup oqaluttariarsorluni saqqummiineranik ataatsimut naliliilluni karakteriliisoqassaaq.

Ilanngussaq 32

Kemi B

1 Ilinniartitsissutip inissimanera

Kemi nunarsuarmi uumasunik atortunillu tamanik ilinniarnuvoq, tassaallutillu akuutissat kemimi pisoqarnerani allanngorsinnaasut. Ilinniartitsissummi akuutissat pisinnaasaat akuutissallu malussaateqarsinnaaneranni pissutsit misissorneqartarput allaaserineqarlutillu. Ilinniartitsissut pinngortitamik ilinniartitsissut ilanngullugu nunarsuarmik nutaaliaasumik isiginninnerup ineriartornerat tapersiivoq ilaatigullu bioteknologimik, nanoteknologimik. atortunik nutaanik, nakorsaatinik inuussutissanillu tunisassiortarnermik paasinnittarnermut ineriartortitsinermullu tapersiisarluni. Ilinniartitsissut aammattaaq toqunartut nereqatigiittarnermi katersuuttarnerannik aamma qangali inuussutissani orsut akuujakkat akuujagaangitsullu isiginiarneqarnerannut atatillugu nerisassanik peqqussutsimillu paasinninnermut tapersiisarpog. Kalaallit Nunaanni kulturimi aatsitassanillu piiaanermi inuit ataasiakkaat inuuneranni inuiaqatigiillu ilaatigut imminut nappassinnaassuseq tunngavigalugu aatsitassanik piiaaneranik teknologikut aningaasarnikkullu ineriartornermut pingaaruteqartumik kemimik ilisimasat kemimi taassuma saniatigut ilaapput. Ilinniartitsissummi periutsit illuatungaani misissuinerit misileraanerillu illuatungaani atuagarsornerup suleriaatsinillu pilersitsinerup akornanni assigiinngiiaartumik sunniisarnermik tunngaveqarput.

2 Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut ilinniartitsissummi periutsinik taaguutinik inatsisinillu unioqquitsinnginnermi ilisimasaqassapput, tassunga ilanngullugit akuutissat tamarmik atominik sananeqaaseqarnerannik ilisimasaqarneq paasinninnerlu.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

ilinniartut pinngartitamik ilisimatusarnerup imaanik ingerlaqqilluni ilinniagaqarnermi tunngavissaqassapput, suaiaqarfimmi nutaanik ilisimasaqalersinnaassapput aammalu pinngortitamik eqqarsatariaatsinik periutsinillu ilisimasaqassallutik, tassunga ilanngullugit pingaaruteqartutut ilinniartitsissummi annertussutsini tunngaviit. Ilinniartut ilinniartitsissutit allat iolanngullugit ajornartorsiutinik paasisaqarfiusinnaanernik aaqqiisoqarsinnaaneranillu paasisamaqarneq tunngavigalugu ilinniartitsissummi suliaqarsinnaassapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut Kalaallit Nuaanni avatangiisinut isumalluutinillu atuinnermut akisussaassuseqarnermik takutitsissapput immikkoortunilu toqqakkani pinngortitami isumalluutinik atuinnerup avatangiisinut kinguneranik ataatsimut takunnissinnaassallutik, tassunga ilanngullugit ujaqqat, uulia ikummatissallu uumasunit ujaranngorsimasuneersut allat. Ilinniartut tassunga atatillugu maannakkut ajornartorsiutit pinngortitamik ilisimatusarnermi imaqtartut pillugit qisuariaateqarlutik akisussaassuseqarlutillu isummersinnaassapput.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

ilinniartut akuutissanik aalajangersimasunik taakkulu pisinnaassusiannik ilisimasaqassapput aammalu maannakkut pisut oqaluttuarisaanerlu tunngavigalugit kemip inuiaqatigiinnut teknoligiimullu pingaaruteqassusianik ilisimasaqassallutik. Ilinniartut tassunga ilanngullugu kemimik ilisimasat nutaaliorderillu inunnet pinngortitamullu iluaqutaasumik atorneqartarneranik kimillu naleqqutinngitsumik atorneqarnerani peqqissutsimut avatangiisinullu sunniteqarsinnaaneranik ilisimasaqassapput.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

- a) uumassusillit uumassuseqanngitsullu sananeqaasiisa atorsinnaassutaasalu imminut atanerat nassuiarsinnaallugu aamma ulluinnani teknologiikkullu atorneqarsinnaanerat nassuiarsinnaallugu,
- b) paasisat, periutsit ilisarnaataallu atassusersinnaassallugit,
- c) naatsorsuisinnaassapput,
- d) amerlassutsit pitsaassutsillu tunngavigalugit kemiikkut oqimaaqatigiinnerat nassuiarsinnaassallugu suliarisinnaassallugulu,

- e) periutsit ilisimaneqartut aallaavigalugit kemi atorlugu misileraanerit piareersarsinnaassavaat ingerlallugillu aamma kemikaliat laboratoriamilu atorlut illersorneqarsinnaasumik qisuariarfigalugillu atorsinnaassallugit,
- f) paasissutissat nalunaarsorsinnaassavaat suliareqqillugillu aammalu misileraanermi paasisat oqaluttariarsorluni allattariarsorlunilu nalilersorsinnaassallugit, paasissutissiissutigisinnaassallugillu,
- g) paasissutissiivinnit assigiinngitsunit kemi pillugu paasissutissat pissarsiarisinnaassallugit atorsinnaassallugillu,
- h) kemimi ilinniartitsissummi oqaatsit aammalu suliaqarfimmi ulluinnarnilu oqaatsit atorlugit kemi pillugu ilisimasat paasissutissiissutigisinnaassavaat aamma
- i) ulluinnarni maannakkullu oqallinnermi kemimi ajornartorsiutit ajornanngitsut paasisinnaassavaat nassuiarlugillu aammalu suliaqarfimmi ilisimalikkat atassuteqartilersinnaassallugit, tassunga ilanngullugu ilinniartitsissutinut allanut tunngatillugu taakkunungalu atassuteqartitsilluni.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

Atortut sananeqaasiat

- a) atortut pinngoqqaarneranni piffissaq aamma
- b) atortut sananeqaasiannut, qanoq issusiannut arortarnerannullu tunngasunut tunngatillugu kemikkut imminnut atalartarnerat.

Annertussutsinik naatsorsuineq

- c) malunniuttarnerat pillugu skemanut arortarnerannullu tunngatillugu annertussutsinik naatsorsuineq.

Atortunik ilisimasaqarneq, tassunga ilanngullugu atortut atorneqartarnerat

- d) kemimi taaguutsit,
- e) kemimi uumassuseqanngitsut: saffiugassanik saffiugassaangitsunillu toqqakkanik ilisimasat
- f) kemimi uumassusillit: katitigaanerannut atorneqarsinnaanerannullu tunngasut aamma atortut assigiinngitsut kulbrintiisa, qappiortartut, carboxylsyrit aamma esterillu kemimi pisinnaasaat aamma
- g) uumassusillit toqqakkat imminnut atassuteqarnerat.

Kemimi malunniuttarnerit

- h) kemimi oqimaaqatigiissuseq, tassunga ilanngullugit oqimaaqatigiinneq pillugu inatsit aamma pitsaassutsit annertussutsillu tunngavigalugit nikittarnerat,
- i) redoxit malunniuttarnerat, tassunga ilanngullugu taakkuninnga redoxit malunniuttarnerat, tassunga ilanngullugu taakannga naligiissaarineq,
- j) syrit-basit sunniuttarnerat, tassunga ilanngullugu syrit basillu imerpalasut arortarneranni pH-annik naatsorsuinerit aamma
- k) pitsaassuseq tunngavigalugu sunniuttarnerisa sukkassusiat, tassunga ilanngullugu katalyse.

Misileraaneq

- l) syntese, avissaartarnerit, pitsaassusaannik nalilersuineq amerlatsutsinilu periutsit, kemikaliat isumannaallisaanerlu.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Pingaarnertut ilinniakkat saniatigut ilinniartitsissutini assigiinngitsuni allani pingaarnertut ilikkagassanut atassuteqartitsilersumik ilassutitut ilinniakkat ilaapput. Ilassutitut ilinniakkat imatut toqqarneqassapput ilinniartut ulluinnarni inuuneranni, kulturianni maannakkullu oqallinnermi sammisanut atassuteqassallutik aammalu kemip ineriartorneranut inuunitsinnilu atukkatta annertussusianut pingaaruteqassusianut assersuutit. Ilassutitut ilinniakkat ilinniartitsissutinut allanut ilinniartitsissutillu akornanni suleqatigiissitsinermut sanilliussinissamut periarfissiipput. Ilassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartinneqassapput.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- g) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigneqassapput.
- h) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- i) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- j) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginarartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- k) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- l) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartitsinermi sammisaqarluni ilinniakkat qitiussapput, assersuutigalugu kemimi ajornartorsiutit ilinniartut ulluinnarni inuunerminnik avatangiisiminnillu paasinninnissaannik pingaaruteqarneranik takutitsisut aallaavigalugit. Sammisaqarluni ilinniagaqarnermi pingaartut ilinniakkat ilassutitullu ilinniakkat ilaasinnaapput kisiannili sammisaqarluni

ilinniarnernut aamma ilassuteqarluni ilinniakkat ilanngunneqarsinnaapput, tamannalu aqqutigalugu aqqissuussamik ilinniartitsissummi ilisimasaqalertoqassalluni. Sammisat itisilerinissaq isiginiarlugu toqqarneqassapput, imatullu kemip immikkuullarissusianik takutitsilluni. Sammisat ilinniartitsinermi immikkuullarissutut ilinniartitsissutillu allat ilanngunnerisigut ingerlanneqarsinnaapput, taamaalilluni ilinniartut takusatik atuagarsornerlu ataatsimoortillugit sungiusassallutik. Ilinniartunut erseqqissarneqassaaq pinngortitamik ilisimatusarnermut atatillugu tamanna pingaaruteqartuusoq.

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartitsilluni, ilinniartut taamaalillutik ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, ilinniartullu ilinniartitsissutip pissanganarneranik naleqqunneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik. Taamaaliortoqarsinnaatillugu assersuutit suliassallu ilinniartut Kalaallit Nunaanni ulluinnarni inuuneranneersut atorneqassapput.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsisup aqutaanik allattarfissuaq atorlugu ilinniartitsineq, suliassanik suliaqarneq, misileraaneq suliniutinillu suliaqarneq paarlakaajaartinneqassapput. Misileraanerit tassaasinnaapput laboratoriami misileraaneq imaluunnit klassimi annikitsualunnik misileraaneq. Suleriaatsit allanngorartinneqassapput, taakkunanilu ilinniartut peqataallutik ilinniarnermi inissisimatinnegalissapput ilinniartut nammineersinnaassusiannut piumasagaatit annertusiartuaartinneqassallutik. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq klassimi ilinniarneq, kisimiilluni, marlukkaarluni suleqatigiikkaarlunilu sulinerit paarlakaajaanneqassallutik. Suleriaatsit ilinniakkanut tunngatillugu assigiinngiiaartinneqassapput, taamaalilluni kemimi pisutsit annikitsualortai, annertunerusunngorlugit takussutissaallu takutinneqassallutik. Suleriaatsit aamma imatut assigiinngiiaartinneqassapput ilinniartut ilinniariaasiisa assigiinnginnerat isiginiarneqassalluni. Suleriaatsini ilinniartitsissummilu piumasagaatini siuariartortitsisoqassaaq.

Ilinniartut ilinniartitsissummik ilinniartitsinerup minnerpaamik 20 procentiani laboratoriami namminersorlutik misileraassapput.

Ilinniartitsinermi atassuteqartitsilerniarluni tamannalu ilinniartunut sumiiffinni pisunut atassuteqartilerniarlugu suliffeqarfimmut pulaarnerit ilinniartitsisullu avataaneersut atorneqarsinnaapput. Ilinniartut oqaluttariarsorluni oqaatiginnessinnaanerit aammalu kemimi sammisanik ingerlatitseqqiiisinnaanerisa ineriartortinnissaa ilinniartitsinermi qulakkeerneqassaaq.

Ilinniartitsinermi oqaluttariaatsit assigiinngitsut allanngorartinnerisigut ilinniartut suliaqarfimmi kemimi oqaatsinik atuisinnaanerit annertusarneqassaaq. Ilinniartitsineq imatut

aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqassallutik.

Kemimi allattariarsornermi ilikkagassatut anguniakkat angunissaannut pingaaruteqarpoq, imaassallunilu:

- a) pinngortitamik ilisimatusarnermi suleriaatsimik sungiusarneq,
- b) kemimi ajornartorsiutit nassuiarnissaannut oqallisiginissaannullu ilinniartut piginnaasanik sungiusarlutik,
- c) kemimi paasissutissat eqqortumik paasissutissiissutigiginissaannik ilinniartut piginnaasanik sungiusarlutik aamma
- d) kemimi ajornartorsiutinik toqqakkanik ilinniartut itisiliinissaannut periarfissillugit.

kemimi allattariarsornermut uku ilaapput:

- a) misileraanerit pillugit allattuiffiit aammalu allattuiffiit tunngavigalugit nalunaarusiorneq,
- b) ilinniarnepur ingerlanneqarnerata annertusarnissaanut suliassat assigiinngiaartut,
- c) kemimi ajornartorsiutinik aaqqiineq, tassunga ilanngullugu taaguutinik, suleriaatsinik periutsinillu atuinissamik sungiusarneq aamma
- d) suliniutinik suliaqarnermi angusat atorlugit suliat.

Ilinniartitsineri naleqquffiani it-mi atortut nutaaliat assigiinngitsut atorineqassapput. Taakku molekylit annertussutsikkut sananeqaasiisa allaaserineqarneranni, molekylit uumassusillit titartarneranni atsernerannilu, interneti atorlugu ilinniartitsineri aammalu kemikalit isumannaallisaanerlu pillugit paasissutissanik ujarlernermi titartaganngortitsineri takutitsiniarnermilu atorineqarsinnaapput.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Taaguutit pillugit kortit, kryds og tværsit suliarineqassapput, aammalu ilikkagassat suliarineqarneranni piffissap ingerlanerani oqaatsit atorineqartut pillugit takussutissiat akuttunngitsumik suliarineqartassapput tunniunneqarlutillu.

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaallu artikkiartortillugillu. Ilinniartitsisup paasissavaa siuliani oqaatsit oqariaatsillu suut ilinniakkat nutaat ingerlanneqarneranni ilinniartullu paasinninnissaat qulakkeerniarlugu pisariaqarnerisut.

4.4 Ilinniartitsissutitut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuussineqassaaq piffissap ilaani suliaqarfiit akornanni sulisoqartarluni aammalu ilinniartitsissutini allani ilisimasaqarfinnik sanilliussisoqartarluni.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilikkagassatut anguniakkat ilinniartitsissutillu imarisai ingerlaavartumik nalilersuinernut tunngaviupput.

Ilinniartunik ataasiakkaanik nalilersuinermi ulluinnarni ilinniartitsinermi allattariarsorlunilu sulinermi ilinniartut suliaqarnerat ilinniartitsissummilu qaffasissuiat aallaaviupput. Nalilersuineq tunngaviuvoq ilinniartut killiffimminnik ilisimasaqarnerannut aammalu ilinniartut suliaqarnerisa suleriaasiisalu allanngortinnissaannik pisariaqartitsisoqarnerasoq nalilersuinermit, tassunga ilanngullugu ilinniartut allanik suleqateqarnerat.

Ataatsimut nalilersuinermi ulluinnarni ilinniartitsineq aallaaviuvoq. Tassani suleriaatsinik il.il. aaqqiisoqarnissaanik allannguisoqarnissaanillu pisariaqartitsisoqarnerasoq ilinniartitsissut ilinniartullu ataatsimut nalilersuisarput, taamaalilluni ilikkagassatut anguniakkat anguneqarniassammata.

5.2. Misilitseriaatsit

Misilitseriaatsini ukunani klassimut ataatsimut ataaseq atuarfiup toqgassavaa:

Misilitseriaaseq a

Immikkoortumi ataatsimi atuagarsorneq misileraanerlu atorlugit suliat tunngavigalugit oqaluttariarsorluni misilitsinneq. Suliaq ilanngussanik imaqassaaq. Suliat ilanngussartaqanngitsut misilitsinnginnermi soraarummeertunit ilisimaneqassapput, kisiannili aatsat piffissap soraarummeerfiusup aallartereernerani.

Piareersarnissamut minutsit 30-t missaanni periarfissiisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 30-t missaaniippoq. Piffissami piareersarfimmi, taamaaliortoqarsinnaatillugu, soraarummeertoq atortunik kemikalianillu naleqquttunik atuisinnaassaaq.

Soraarummeersitsinermi atortut naleqquttut kemikaliallu atorneqarsinnaatinneqassapput. Misileraanermi atortut ilanngussallu soraarummeernermi ilanngunneqassapput. Pisuni immikkut ittuni atortut kemikaliallu atunngitsoorneqarsinnaapput.

Misilitseriaaseq b

Immikkoortumi ataatsimi suliaq ilisimasamik misileraanermik suliassallu atuagarsorluni immikkoortuanik imaqartoq suliat tunngavigalugit misileraalluni oqaluttariarsorluni

misilitsinneq. Suliassat misilitsinninnermi tamakkerlugit soraarummeertumit ilisimaneqassapput, kisiannili aatsaat piffissap misilitsiffiusoq aallartereerpat.

Piffissaq soraarummeerfik soraarummeertunut pingasunut minutsit 120-t missaanissaq. Minutsit 15-it missaanni siullerni ilinniartut laboratoriamik atuisinnaanatik piareersarfigissavaat. Misilitsinneq misileraaneruvoq, tassani soraarummeertut ataatsikkut pingasut tikillugit minutsit 105-it iluanni immikkut tamarmik misileraassallutik.

Soraarummeertitsisoq censorilu suliame misileraanermut atuagarsornermullu tunngasut pillugit soraarummeertunik oqaloqateqassapput.

5.3. Nalilersuinnermi tunngaviit

Nalilersuinnermi soraarummeertut ilikkagassatut anguniakkanik qanoq angusitiginersut tunngavigalugu naliliisoqassaaq.

Nalilersuinnermi soraarummeertut ukuninnga piginnaasaqarnerat pingaartinneqassaaq:

- a) suliaqarfimmi taaguutit oqariartaatsillu atorlugit ersarissumik, eqqortumik paasinartumillu oqalunnerat aamma
- b) suliaqarfimmi ataatsimut isiginnissinnaanermik takutitsineq, tassunga ilanngullugit ilinniagaqarfiit ataatsimoortissinnaanerat aamma suliaqarfimmi kemi pillugu sammisanik oqaloqatigiinnermi ilanngussinera.

Ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Ilanngussaq 33

Kemi C

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Kemi nunarsuarmi uumasunik atortunillu tamanik ilinniarnervuvoq, tassaallutillu akuutissat kemimi pisoqarnerani allanngorsinnaasut. Ilinniartitsissummi akuutissat pisinnaasaat akuutissallu malussaateqarsinnaaneranmi pissutsit misissorneqartarput allaaserineqarlutillu. Ilinniartitsissut pinggortitamik ilinniartitsissut ilanngullugu nunarsuarmik nutaaliaasumik isiginninnerup ineriartornerat tapersiivoq ilaatigullu bioteknologiimik, nanoteknologiimik. atortunik nutaanik, nakorsaatinik inuussutissanillu tunisassiortarnermik paasinnittarnermut ineriartortitsinermullu tapersiisarluni. Ilinniartitsissut aammattaaq toqunartut nereqatigiittarnermi katersuuttarnerannik aamma qangali inuussutissani orsut akuujakkat akuujagaannigsullu isiginiarneqarnerannut atatillugu nerisassanik peqqussutsimillu paasinninnermut tapersiisarpoq. Kalaallit Nunaanni kulturimi aatsitassanillu piiaanermi inuit

ataasiakkaat inuuneranni inuiaqatigiillu ilaatigut imminut nappassinnaassuseq tunngavigalugu aatsitassanik pīaaaneranni teknologiikut aningaasarsiornikkullu ineriartornermut pingaaruteqartumik kemimik ilisimasat kemimi taassuma saniatigut ilaapput. Ilinniartitsissummi periutsit illuatungaani misissuinerit misileraanerillu illuatungaani atuagarsornerup suleriaatsinillu pilersitsinerup akornanni assigiinngiiaartumik sunniisarnermik tunngaveqarput.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut ilinniartitsissummi periutsinik taaguutinik inatsisinillu unioqqutitsinnginnermi ilisimasaqassapput, tassunga ilanngullugit akuutissat tamarmik atominik sananeqaaseqarnerannik ilisimasaqarneq paasinninnerlu.

Iikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

ilinniartut pinngaartitamik ilisimatusarnerup imaanik ingerlaqqilluni ilinniagaqarnermi tunngavissaqassapput, suaiaqarfimmi nutaanik tunngaviusumik ilisimasaqalersinnaassapput aammalu pinngortitamik eqqarsartariaatsinik periutsinillu ilisimasaqassallutik, tassunga ilanngullugit pingaaruteqartutut ilinniartitsissummi annertussutsini tunngaviit. Ilinniartut ilinniartitsissutit allat ilanngullugit ajornartorsiutinik paasisaqarfiusinnaanernik aaqqiisoqarsinnaaneraniillu paasisimasaqarneq tunngavigalugu ilinniartitsissummi suliaqarsinnaassapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut Kalaallit Nuaanni avatangiisinut isumalluutinillu atuinermut akisussaassuseqarnermik takutitsissapput ilaatigullu pinngortitami isumalluutinik atuinermut avatangiisinut kinguneranik ataatsimut takunnissinnaassallutik, tassunga ilanngullugit ujaqqat, uulia ikummatissallu uumasunit ujaranngorsimasuneersut allat. Ilinniartut tassunga atatillugu maannakkut ajornartorsiutit pinngortitamik ilisimatusarnermi imaqartut pillugit qisuariaateqarlutik akisussaassuseqarlutillu isummersinnaassapput.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

ilinniartut akuutissanik aalajangersimasunik taakkulu pisinnaassusiannik ilisimasaqassapput aammalu maannakkut pisut oqaluttuarisaanerlu tunngavigalugit kemip inuiaqatigiinnut teknoligiimullu pingaaruteqassusianik ilisimasaqassallutik. Ilinniartut tassunga ilanngullugu kemimik ilisimasat nutaaliernerillu inunnut pinngortitamullu iluaqutaasumik atornerqartarneranik kimillu naleqqutinngitsumik atornerqarnerani peqqissutsimut avatangiisinullu sunniuteqarsinnaanerani ilisimasaqassapput.

3. Iikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

- a) atortut katitigaanerannik kemikkullu arortarnerannik pisariunngitsunik allaaserisinnaassallugit,
- b) kemimi suliaqarfimmi oqaatsinik atorsinnaassallugit,
- c) paasisat, periutsit ilisarnaataallu atassusersinnaassallugit
- d) ajornanngitsunik naatsorsuisinnaassallutik
- e) kemi atorlugu laboratoriami atortut pisariunngitsut illersorneqarsinnaasumik kemimi misileraasinnaassallutik, kemikalianillu illersorneqarsinnaasumik atuisinnaassallutik,
- f) paasisutissat nalunaarsorsinnaassavaat suliareqqillugillu aammalu misileraanermi paasisat oqaluttariarsorluni allaaserisinnaassallugit nassuiarsinnaassallugillu,
- g) paasisutissiiivinnit assigiinngitsunit kemi pillugu paasisutissat pissarsiarisinnaassallugit atorsinnaassallugillu,
- h) kemimi suliaqarfimmi oqaasertat ajornaatsut atuarsinnaassallugit aammalu suliaqarfimmi taaguutit nalequttut suliaqarfimmilu tunngavilersuutit nassuiarsinnaassallugit,
- i) ulluinnarni maannakkullu oqallinnermi kemimi ajornartorsiutit ajornanngitsut paasisinnaassavaat allaaserisinnaallugillu aamma
- j) suliaqarfimmi ilisimalikkat atassuteqartilersinnaassallugit, tassunga ilanngullugu ilinniartitsissutinut allanut tunngatillugu taakkunungalugu atassuteqartitsilluni.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

Atortut sananeqaasiat

- a) atortut pinngoqqaarneranni piffissaq
- b) atortut uumassusillit uumassuseqangitsullu ajornaatsut sananeqaasiat taaguusernerallu,
- c) ionnit sananeqaasiat taaguusernerallu aamma
- d) atortut sananeqaataasa qanorlu ittuunerisa imminnut atanerat akoorneqarsinnaassusiallu.

Annertussutsinik naatsorsuineq

- e) malunniuttarnerat pillugu skemanut arortarnerannullu tunngatillugu annertussutsinik naatsorsuineq..

Kemimi malunniuttarnerat

- f) malunniuttarnerat ajornaatsoq, tassunga ilanngullugu ikuallanneqartillutik malunniuttarnerat.

Misileraaneq

- g) immikkoortiterineq, arortinneranni annertussiat, oqimaalutaanermik nalilersuineq, kemikaliat isumannaallisaanerlu.

3.3 Illassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat

angusinnaassanngilaat. Pingaarnertut ilinniakkat saniatigut ilinniartitsissutini assigiinngitsuni allani pingaarnertut ilikkagassanut atassuteqartitsilersumik ilassutitut ilinniakkat ilaapput. Ilassutitut ilinniakkat imatut toqqarneqassapput ilinniartut ulluinnarni inuuneranni, kulturianni maannakkullu oqallinnermi sammisanut atassuteqassallutik aammalu kemip ineriartorneranut inuunitsinnilu atukkatta annertussusianut pingaaruteqassusianut assersuutit. Ilassutitut ilinniakkat ilinniartitsissutitut allanut ilinniartitsissutillu akornanni suleqatigiissitsinermut sanilliussinissamut periarfissiipput. Ilassutitut ilinniakkat tassaassapput aatsitassarsiorneq, uuliamik akuijaaneq, sermersuarmini qillerineq. Ilassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartinneqassapput.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- m) Ilinniartitsinerup ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- n) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- o) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- p) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutit pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginarartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- q) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- r) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartitsinerup sammisaqarluni ilinniakkat qitiussapput, assersuutigalugu kemimi ajornartorsititut ilinniartut ulluinnarni inuunermikk avatangiisiminnillu paasinninnissaannik pingaaruteqarneranik takutitsisut aallaavigalugit. Sammisaqarluni ilinniagaqarnermi pingaartut ilinniakkat ilassutitullu ilinniakkat ilaasinnaapput kisiannili sammisaqarluni ilinniarnernut aamma ilassuteqarluni ilinniakkat ilanngunneqarsinnaapput, tamannalu aqutugalugu aaqqissuussamik ilinniartitsissummi ilisimasaqalertoqassalluni. Sammisat itisilerinissaq isiginiarlugu toqqarneqassapput, imatullu kemip immikkuullarissusianik takutitsilluni. Sammisat ilinniartitsinerup immikkuullarissutut ilinniartitsissutillu allat ilanngunnerisigut ingerlanneqarsinnaapput, taamaalilluni ilinniartut takusatik atuagarsornerlu

ataatsimoortillugit sungiusassallutik. Ilinniartunut erseqqissarneqassaaq pinngortitamik ilisimatusarnermut atatillugu tamanna pingaaruteqartuusoq.

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartitsilluni, ilinniartut taamaalillutik ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, ilinniartullu ilinniartitsissutip pissanganarneranik naleqqunneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.

Taamaaliortoqarsinnaatillugu assersuutit suliaassallu ilinniartut Kalaallit Nunaanni ulluinnarni inuuneranneersut atorineqassapput.

4.2. Suleriaatsit

ilinniartitsisup aqutaanik allattarfissuaq atorlugu ilinniartitsineq, suliaassanik suliaqarneq, misileraaneq suliniutinillu suliaqarneq paarlakaajaartinneqarsinnaapput. Misileraanerit tassaasinnaapput laboratoriami misileraaneq imaluunnit klassimi annikitsualunnik misileraaneq. Suleriaatsit allanngorartinneqassapput, taakkunanilu ilinniartut peqataallutik ilinniarnermi inissisimatinneqalissapput ilinniartut nammineersinnaassusiannut piumasaqaatit annertusiartuaartinneqassallutik. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq klassimi ilinniarneq, kisimiilluni, marlukkaarluni suleqatigiikkaarlunilu sulinerit paarlakaajaaneqassallutik.

Suleriaatsit ilinniakkanut tunngatillugu assigiinngiaartinneqassapput, taamaalilluni kemimi pissutsit annikitsualortai, annertunerusunngorlugit takussutissaallu takutinneqassallutik. Suleriaatsit aamma imatut assigiinngiaartinneqassapput ilinniartut ilinniaariaasiisa assigiinnginnerat isiginiarneqassalluni. Suleriaatsini ilinniaartitsissumilu piumasaqaatini siuariartortitsisoqassaaq. Ilinniartut ilinniartitsissummik ilinniartitsinerup minnerpaamik 20 procentiani laboratoriami namminersorlutik misileraassapput.

Ilinniartitsinerimi atassuteqartitsilerniarluni tamannalu ilinniartunut sumiiffinni pisunut atassuteqartilerniarlugu suliffeqarfimmut pulaarnerit ilinniartitsisullu avataaneersut atorineqarsinnaapput. Ilinniartut oqaluttariarsorluni oqaatiginnissinnaanerit aammalu kemimi sammisanik ingerlatitseqqiusinnaanerisa ineriartortinnissaa ilinniartitsinerimi qulakkeerneqassaaq.

Ilinniartitsinerimi oqaluttariaatsit assigiinngitsut allanngorartinnerisigut ilinniartut suliaqarfimmi kemimi oqaatsinik atuisinnaanerit annertusarneqassaaq. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siulliullugu oqaasillit appaattullu oqaatsit isiginiarneqassallutik.

Kemimi allattariarsornermi ilikkagassatut anguniakkat angunissaannut pingaaruteqarpoq, imaassallunilu:

- a) pinngortitamik ilisimatusarnermi suleriaatsimik sungiusarneq,
- b) misileraanerme paasissutissanik ilinniartut nassuiaasinnaassusaannik oqalliseqartaasinnaassusaannillu sungiusaaneq aamma
- c) kemimi paasissutissat paasissutissiissutiginnissaannik ilinniartut piginnaasanik sungiusarlugit.

kemimi allattariarsornermut uku ilaapput:

- a) misileraanerit pillugit allattuiffiit aammalu allattuiffiit tunngavigalugit nalunaarusiorneq,
- d) ilikkagaqartarneq annertusarniarlugu suliaassat assigiinngiiaartut, tassunga ilanngullugit suliaassat tunniussassat aamma
- e) suliniutinik suliaqarnerusinnaasumi angusat atorlugit suliat.

Ilinniartitsinerme naleqquffiani it-mi atortut nutaaliat assigiinngitsut atorneqassapput. Taakku assersuutigalugu molekyliat annertussutsikkut sananeqaataasa allaaserineranni, molekyliat uumassusillit titartarneranni atsernerannilu, interneti atorlugu ilinniartitsinerme aammalu kemikaliat isumannaallisaanerlu pillugit paasissutissanik ujarlernerme titartagannortitsinerme takutitsiniarnermilu atorneqarsinnaapput.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaallu atikkiartortillugillu. Ilinniartitsisup paasissavaa siuliani oqaatsit oqariaatsillu suut ilinniakkat nutaat ingerlanneqarneranni ilinniartullu paasinninnissaat qulakkeerniarlugu pisariaqarnerut.

4.4 Ilinniartitsissutitut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq piffissap ilaani suliaqarfiit akornanni sulisoqartarluni aammalu ilinniartitsissutit allani ilisimasaqarfinnik sanilliussisoqartarluni, tassunga ilanngullugit uumassusillit pillugit kemimi sammisatut nerisanut peqqissutsimullu atatillugu kalaallisut danskisullu. Annertussutsinik naatsorsuinerme atatillugu matematikimik suleqatigiissitsisoqassaaq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Iikkagassatut anguniakkat ilinniartitsissutillu imarisai ingerlaavartumik nalilersuinerneq tunngaviupput.

Ilinniartunik ataasiakkaanik nalilersuinermi ulluinnarni ilinniartitsinermi allattariarsorlunilu sulinermi ilinniartut suliaqarnerat ilinniartitsissummilu qaffasissusiat aallaaviupput. Nalilersuineq tunngaviuvoq ilinniartut killiffimminnik ilisimasaqarnerannut aammalu ilinniartut suliaqarnerisa suleriaasiisalu allanngortinnissaannik pisariaqartitsisoqarnerasoq nalilersuinermit, tassunga ilanngullugu ilinniartut allanik suleqateqarnerat.

Ataatsimut nalilersuinermi ulluinnarni ilinniartitsineq aallaaviuvoq. Tassani suleriaatsinik il.il. aaqiisoqarnissaanik allannguisoqarnissaanillu pisariaqartitsisoqarnerasoq ilinniartitsissut ilinniartullu ataatsimut nalilersuisarput, taamaalilluni ilikkagassatut anguniakkat anguneqarniassammata.

5.2 Misilitseriaatsit

Misilitseriaatsini ukunani klassimut ataatsimut ataaseq atuarfiup toqqassavaa:

Misilitseriaaseq a

Immikkoortumi ataatsimi atuagarsorneq misileraanerlu atorlugit suliat tunngavigalugit oqaluttariarsorluni misilitsinneq. Suliaq ilanngussanik imaqassaaq. Suliat ilanngussartaqanngitsut misilitsinnginnermi soraarummeertunit ilisimaneqassapput, kisiannili aatsat piffissap soraarummeerfiusup aallartereernerani.

Piareersarnissamut minutsit 30-t missaanni periarfissiisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 30-t missaaniippoq. Piffissami piareersarfimmi, taamaaliortoqarsinnaatillugu, soraarummeertoq atortunik kemikalianillu naleqquttunik atuisinnaassaaq.

Soraarummeersitsinermi atortut naleqquttut kemikaliallu atorneqarsinnaatinneqassapput. Misileraanermi atortut ilanngussallu soraarummeernermi ilanngunneqassapput. Pisuni immikkut ittuni atortut kemikaliallu atunngitsoorneqarsinnaapput.

Misilitseriaaseq b

Immikkoortumi ataatsimi suliaq ilisimasanik misileraanermik suliassallu atuagarsorluni immikkoortuanik imaqartoq suliat tunngavigalugit misileraalluni oqaluttariarsorluni misilitsinneq. Suliassat misilitsinnginnermi tamakkerlugit soraarummeertumit ilisimaneqassapput, kisiannili aatsat piffissap misilitsiffiusoq aallartereerpat.

Piffissaq soraarummeerfik soraarummeertunut pingasunut minutsit 120-t missaanissaaq. Minutsit 15-it missaanni siullerni ilinniartut laboratoriamik atuisinnaanatik piareersarfigissavaat. Misilitsinneq misileraaneruvoq, tassani soraarummeertut ataatsikkut pingasut tikillugit minutsit 105-it iluanni immikkut tamarmik misileraassallutik.

Soraarummeertitsisoq censorilu suliame misileraanermut atuagarsornermullu tunngasut pillugit soraarummeertunik oqaloqateqassapput.

5.3 Nalilersuinermi tunngaviit

Nalilersuinermi soraarummeertut ilikkagassatut anguniakkanik qanoq angusitiginersut tunngavigalugu naliliisoqassaaq.

Nalilersuinermi soraarummeertut ukuninnga piginnaasaqarnerat pingaartinneqassaaq:

- c) suliaqarfimmi taaguutit oqariartaatsillu atorlugit ersarissumik, eqqortumik paasinartumillu oqalunnerat aamma
- d) suliaqarfimmi ataatsimut isiginnissinnaanermik takutitsineq, suliaqarfimmi kemi pillugu sammisanik naleqquttunik oqaloqatigiinnermi ilanngussisinnaanera aamma
- e) ilinniakkanik atassuteqartitsisinnaanera.

Ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Ilanngussaq 34

Kulturilerineq B

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Ilinniartitsissutip inissisimanera tassaavoq atuagarsorneq, periaatsit, piviusunik allaaserisat periusaasartullu aqqutigalugit nammineq kulturisamik allallu kulturiinik ilinniartut paasitinneqarnissaat. Ilinniartitsissummi ilaapput kulturinik paasinneriaatsit assigiinngitsut, tassunga ilanngullugit kultureqariaatsit assigiinngitsut assigiinngissutaat assigiissutaallu, inuttut isigalugu aamma allat kulturiannik annertunerusumik paasinnissamut ammaassisuuneratut isigalugu. Ilinniartitsissummi kulturit assigiinngiaassusiannik kulturinillu suliaqartarnernut paasinninnissamut periaatsit isiginneriaatsillu sularineqartarput, ilinniartitsissummilu aamma kulturit naapeqatigiittarnerannik attaveqatigeeriaatsinillu isummernissamut ilinniartut sakkussanik tunineqartarput. Ilinniartitsissummi aamma kulturit isikkulersugaanerisa nalilersornissaannut kulturikkut, oqaluttuarisaanikkut inuttullu atukkatigut pissutsit kinaassutsimut sunniteqartut pillugit tunngaviusumik paasisitsisoqartarpoq. Ilinniartitsissummi inuiaqatigiinnik ilisimatusarnermik ilinniartitsissummut atassuteqartitsilluni inulerinermik ilinniartitsissut aallaavigineqarpoq.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Nammineq allallu kulturiannik ilinniartut ilisimasaqassapput, ilinniartullu nunami namminerimi avataanilu kulturit assigiinngissusiannik paasinninnissamut sakkussaqassallutik. Tamassumunnga atatillugu ilinniartut atuagarsorneq periusaasartullu aallaavigalugit sumiiffinni, nunami namminerimi nunallu tamat akornanni kulturit naapeqatigiittarnerat isummerfigisinnaassavaat.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut imatut piginnaasaqartigissapput ilinniartitsissumi suliaqarnerminni kulturit naapinneranni pisartunik paasinninneq tunngavigissallugu, ilinniartullu kulturit akornanni assigiinngissutaasinnaasut isornartorsiullutik isummerfigisinnaassavaat. Nammineq qisuariaatsit eqqumaffigalugit kulturit naapinneranni qanoq pisoqartarnersoq paasisinnaassavaat allallu tupigusuutigisinnaassallugit. Ilinniartut namminneq ilikkagaqariaatsiminnik paasinnissimassapput, tassunga ilanngullugu ilinniagaqarnermi piginnaasaqalerneq aammalu ilinniartitsissummi ilinniagaqarnermilu nammineersinnaassusertik ineriartortissinnaassallugu.

Inuttut inuillu akornanni attaveqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut marlukkaarlugit suleqatigiiaarlutillu sulisinnaassapput aammalu ilinniartut saqqummiineranni malinnaasinnaassallutik, isumaliuteqarsinnaassallutik isornartorsiuisinnaassallutillu. Inuttut kulturi, oqaluttuarisaaneq inuttullu atukkat aallaavigalugit kulturit kinaassutsillu imminnut atanerannik paasinnissapput. Kulturimi pissutsit tunngavigalugit perorsagaasimanerminnik ilinniartut inuttut paasisimasaqassapput, taassuma kingorna allanik naapitsinerminni kulturikkut suliaqarsinnaassallutik suliareqqiisinnaassallutillu.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut imminnut avatangiisiminnillu paasinnissapput, tamanna aqqutigalugu Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinni ineriartorfiujuartuni nutaaliaasumi, arlalinnik kultureqarfiusumi inuillu tamat oqartussaaqatigiiffigisaanni namminneq isummernissaminnut peqataavinnissaminnullu tunngavissaqalerumallutik.

3 Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

- a) nammineq allallu kulturianni kulturini assigiinngiiaarnernik ajornartorsiutinillu nalilersuilluni nassuiaanissaq siunertaralugu kulturimi atuagarsornerit naleqquttut atorsinnaassallugit,
- b) kulturit misissukkat akornanni assigiinngissutsit assigiissutsillu paasisinnaassallugit,
- c) kulturikkut oqaluttuarisaanerup ingerlanerata kingunerisaanik nammineq allallu naleqartitat qisuariarfigisinnaassavaat,
- d) kulturimi tigussaangitsut tigussaasullu immikkoortissinnaassavaat,

- e) kulturini namminnerni pissutsit pingaartillugit kulturikkut attaveqaatigeeriaatsit assigiinngitsut paasisinnaassavaat nalilersorsinnaassallugillu; naleqartitat, ileqqut oqariaatsillu,
- f) kulturimik isornartorsiullutik isummersinnaassapput, tassunga ilanngullugit kulturikkut, inuttut atukkatigut oqaluttuarisaanermilu aaqqissuussinerit, tassa kulturit assigiinngiaassusiannut atatillugu nunarsuarmi assigiinngiaarfiusumi qanilliarorfiusumilu pisartunut atatillugu assigiinngiaartunik eqqarsaasersortarneq piviusorinnittarnerlu aamma
- g) tunngaviusumik periaatsit sumiiffinni misissuinerit, apersueriaatsinut misissueriaatsinullu aammalu atorussanik katersinermut atatillugu atorqartartut isummerfigisinnaassavaat atorsinnaallugillu.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit ukuupput:

- a) taaguut kulturi,
- b) nunarsuarmut isiginnilluni kalaallit qangalili maannakkullu kulturiat,
- c) nunarsuarmi kitaani kitaatalu avataani kultureqariaatsit,
- d) attaveqaatigeeriaatsit, tassunga ilanngullugit kulturip iluani, appassisumik ataqaatigiissitsinermi qaffasissumillu ataqaatigiissitsinermi,
- e) kulturimik paasinnittarneq kulturimillu paatsuuisarnerit, tassunga ilanngullugit taaguutsinut tunngatillugu assigiinngiaassutsit, inuiaqatigiinneq pingaartitsineq aamma kulturimi eqqortunik periarfissanillu takunningusunnginneq,
- f) oqaluttuarisaanerup kulturillu ingerlanerisa kingunerisaanik kinaassuseqalertarneq,
- g) kulturimi, oqaluttuarisaanermi inuttullu atugarisani pissutsit taaguutip kulturip ineriartorneranut sunnuteqartarnerat,
- h) danskit/kalaallit nunasiaqarnermi oqaluttuarisaanerit isiginiarlugu taaguutit ilanngutitaaneq, inuiaqatigiinnut ilanngutivinneq inuiannillu immikkoortitsineq,
- i) inuttut, ataatsimut nunarsuarmilu kinaassuseq,
- j) sumiiffinni sulinerit atornissai siunertarlugu kulturimik nalilersuinerit oqariaatsit aamma
- k) sumiiffinni sulinerit atornissai siunertarlugu kulturinik nalilersuineq kulturinillu misissueriaatsit.

3.3 Illassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassannigilaat. Illassutitut ilinniakkat imatut toqqarneqassapput pingaarnertut ilinniakkat ilanngullugit ilikkagassatut anguniakkat itisilernissaannut tapersiisillugit. Illassutitut ilinniakkat assigiinngiaartinneqassapput aammalu sammisassatut toqqakkat ilanngullugit ilinniartitsisut ilinniartullu akornanni isumaqatigiissutaassallutik. Illassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartinneqassapput.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- s) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- t) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- u) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanegassallutik.
- v) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginarartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- w) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- x) ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.
- y) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsissummi oqaatsit oqariaatsillu ineriartornerat siuariarfiussalluni, ilinniartut taamaalillutik suleriaatsini ajornakusoortunillu eqqarsarnermi nammineernerunissamik sungiusarneqassallutik.

Ilinniartitsineq ingerlatsinernut arfineq pingasunut aqqissuunneqassaaq, taakkulu ilinniartitsissummi ilinniakkanik pingaarnernik imaqqassapput. Ingerlatsinerit atasiakkaat pingaarnertut ilinniakkat ilaannik toqqakkanik imaqarsinnaapput, kisiannili ilinniakkanik pingaarnernik ingerlatsinermi tamarmiusumi ingerlanneqartunik imaqqartariaqarani.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsinermi suleriaatsit ilinniartut ilinnitsitsissummi oqaatsinik, qisuariartarnermik ajornakusoortunillu eqqarsarsinnaassusiannik ineriartortitsisut paarlakaajaallugit ilinniartunillu peqataatitsilersut atorineqassapput. Tassunga tapiliullugu ilimagineqarpoq ilinniartut suliaqarfimmi atassuteqarnernik isummanillu uppersaanissamik, ingerlatitseqqiinissamik oqallinnissamillu piginnaasaqaleriartussasut. Ilinniartitsineq aamma siuariartortitsilluni aqqissuunneqassaaq, ilinniartut taamaalillutik atortunik, atuagarsornermik periaatsinillu toqqaanerit annertusiartortumik qisuarfigisinnaasassallugit. Ilinniartitsinermi ilaassapput atortut nammineq katersukkat tunngavigalugit kulturinik nalilersuineq. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siulliullugu oqaasillit aappaattullu oqaatsit isiginiarneqassallutik.

IT ilinniartitsinerup ilaatut ilaatinneqassaaq aammalu paasissutissanik ujarlernerumut, atortunik katersuinerumut ilinniakkanillu suliarineqarnikuusanik saqqummiinerumut atatillugu atorneqassalluni.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaallu uatikkiartortillugillu.

4.4 Ilinniartitsissutitut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq piffissap ilaani suliaqarfiit akornanni sulisoqartarluni aammalu ilinniartitsissutit allani ilisimasaqarfinnik sanilliussisoqartarluni. Ilinniartitsissutit allat suleqatigiissutigalugit ilinniartitsissutit akornanni suliniummik minnerpaamik ataatsimik suliaqartoqassaaq. Ilinniartitsissutit psykologii, kalaallisut, oqaluttuarisaaneq, inuiaqatigiilerineq, danskisut upperisarsiorneq suleqatigiissutigineqarluarsinnaapput. Piffissap suliniuteqarfiusup kingorna ilinniartitsissutit suliniummi ilaatinneqartut pillugit uppersaammik tunniussisoqassaaq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartunik ataasiakkaanik ilitersuineq aqqutigalugu aammalu misissuineq, imminut nalilersorneq aamma ilinniarnep ingerlanerani tamarmiisumi ilinniartut ataasiakkaat ilinniartinneqarnerannik nalilersuineq atorlugit ilinniartut ataasiakkaat killiffimminnik ineriartormillu ersarissumik paasisaqassapput. Suliat ilinniartitsinerumi pissarsiat pillugit ataasiakkaarluni ataatsimullu qisuariaateqarnermik ineriartortitsisut ilanngunneqassapput. Nalilersuineq siumut isigaluni pissaaq.

5.2. Misilitseriaatsit

oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq, tassani misilitseriaatsit marluk uku akornanni klassimut ataatsimut ataaseq atuarfiup toqqassallugu:

Misilitseriaaseq a

Atortoq siumut ilisimaneqanngitsoq annerpaamik quppernerit nalinginnaasut marluk atorlugit apeqqutit tassunga atasut tulleriinnilersukkat atorlugit suliaq tunngavigalugu oqaluttariarsorluni misilitsinneq.

Piareersarnerumut minutsit 48-t missaanni piffissaliisoqassaaq piffissarlu soraarummeerfik sorarummeertumut ataatsimut minutsit 24-t missaaniissapput.

Misilitseriaaseq b

Atortut siumut ilisimaneqanngitsut atorlugit soraarummeertullu nammineq misissuiffiginikuusaa atortullu katersugai tunngavigalugit suliat tunngavigalugit oqaluttariarsorluni misilitsinneq. Atortut siumut ilisimaneqanngitsut ilinniartup misissuiffiginikuusaanut tunngatillugu oqallinnermut, sanilliussinnermut nalilersuiner mulluunniit tunngaviussapput. Piareersarnermut minutsit 48-t missaanni piffissaliisoqassaaq, soraarummeertumullu ataatsimut piffissaq soraarummeerneq minutsit 24-it missaanissaaq.

Soraarummeerneq marloqiusaavoq, tassa soraarummeertup nammineq misissuiffiginikuusaminit atortut inerniliinerillu siullermik saqqummiutissammagit soraarummeertitsisorlu itisiliissutinik apeqqutaanik ilaneqassalluni. Taassuma kingorna atortut siumut ilisimaneqanngitsut sumiiffinni sulinnermut tungasut aallaavigalugit soraarummeerner mi oqaloqatigiittoqassaaq. Piffissaq soraarummeerfik immikkoortuni taakkunani marlunni assigiimmik agguarneqassaaq.

5.3 Nalilersuiner mi tunngaviit

Nalilersuiner mi soraarummeertut ilikkagassatut anguniakkanik qanoq angusitiginersut tunngavigalugu naliliisoqassaaq. Nalilersuiner mi soraarummeertut ukuninnga piginnaasaqarnerat pingaartinneqassaaq:

- a) ilinniartitsissutip imarisaani immikkoortunik ataatsimut isiginninnermik takutitsineq,
- b) ilinniartitsissut ataatsimut isigalugu ajornartorsiummik ataatsimik atassuteqartitsineq,
- c) suliaqarfimmi tunngavilersuutinik naleqquttunik atuineq aamma
- d) tulleriinnilersuineq suliaqarfimmilu ajornartorsiummik ingerlatitseqqiineq.

Ataatsimut naliliineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq. Misilitseriaatsimi b)-mi soraarummeertup ilaatigut sumiiffinni sulinner mi suliaa ilaatigullu oqaluttariarsorluni saqqummiinera nalilerneqassapput.

Ilanngussaq 35

Kulturilerineq C

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Ilinniartitsissutip inissisimanera tassaavoq atuagarsorneq, periaatsit, piviusunik allaaserisat periusaasartullu aqqutigalugit nammineq kulturerisamik allallu kulturiinik ilinniartut paasisinneqarnissaat. Ilinniartitsissummi ilaapput kulturinik paasinneriaatsit assigiinngitsut, tassunga ilanngullugit kultureqariaatsit assigiinngitsut assigiinngissutaat assigiissutaallu, inuttut isigalugu aamma allat kulturiannik annertunerusumik paasinninnissamut ammaassisuuneratut isigalugu. Ilinniartitsissummi kulturit assigiinngiiaassusiannik

kulturinillu suliaqartarnernut paasinninnissamut periaatsit isiginneriaatsillu suliarineqartarput, ilinniartitsissummilu aamma kulturit naapeqatigiittarnerannik attaveqatigieriaatsinillu isummernissamut ilinniartut sakkussanik tunineqartarput. Ilinniartitsissummi inuiaqatigiinnik ilisimatusarnermik ilinniartitsissummut atassuteqartitsilluni inulerinermik ilinniartitsissut aallaavigineqarpoq.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Nammineq allallu kulturianik ilinniartut ilisimasaqassapput, ilinniartullu nunami namminermi avataanilu kulturit assigiinngissusiannik paasinninnissamut sakkusaqassallutik. Tamassumunnga atatillugu ilinniartut atuagarsorneq periusaasartullu aallaavigalugit sumiiffinni, nunami namminermi nunallu tamat akornanni kulturit naapeqatigiittarnerat isummerfigisinnaassavaat.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut imatut piginnaasaqartigissapput ilinniartitsissummi suliaqarnerminni kulturit naapinneranni pisartunik ataasiakkaanik paasinninneq tunngavigissallugu, ilinniartullu kulturit akornanni assigiinngissutaasinnaasut isornartorsiuillutik isummerfigisinnaassavaat. Ilinniartut namminneq qisuariaatsit eqqumaffigalugit kulturit naapinneranni qanoq pisoqartarnersoq paasisinnaassavaat allallu tupigusuutigisinnaassallugit. Ilinniartut namminneq ilikkagaqariaatsiminnik paasinnissimassapput, tassunga ilanngullugu ilinniagaqarnermi piginnaasaqalerneq aammalu ilinniartitsissummi ilinniagaqarnermilu nammineersinnaassusertik ineriartortissinnaassallugu.

Inuttut inuillu akornanni attaveqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut marlukkaarlugit suleqatigiiaarlutillu sulisinnaassapput aammalu ilinniartut saqqummiineranni malinnaasinnaassallutik, isumaliuteqarsinnaassallutik isornartorsuisinnaassallutillu. Ilinniartut kulturimi perorsagaasimanerminnik ilaatigut paasisimasaqassapput, kulturimi pissutsinut namminneq perorsagaanikuullutik, tassani taassuma kingorna kulturimik pilersitsisunik pilersitseqqittunillu allanik naapitaqartarlutik.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut imminnut avatangiisiminnillu paasinnissapput, tamanna aqutigalugu Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinni ineriartorfiujuartuni nutaaliaasumi, arlalinnik kultureqarfiusumi inuillu tamat oqartussaaqatigiiffigisaanni namminneq isummernissaminnut peqataavinnissaminnullu tunngavissaqalerumallutik.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

- a) nammineq allallu kulturiani kulturini assigiinngiarnernik ajornartorsiuutinillu nalilersuilluni nassuiaanissaq siunertaralugu kulturimi atuagarsornerit naleqquttut atorsinnaassallugit,

- b) kulturikkut oqaluttuarisaanerup ingerlanerata kingunerisaanik nammineq allallu naleqartitat qisuariarfigisinnaassavaat,
- c) kulturimi tigussaannngitsut tigussaasullu immikkoortissinnaassavaat,
- d) kulturini namminnermi pissutsit pingaartillugit kulturikkut attaveqaatigeriaatsit assigiinngitsut paasisinnaassavaat nalilersorsinnaassallugillu; naleqartitat, ileqqut oqariaatsillu aamma
- e) kulturimik isornartorsiullutik isummersinnaassapput, tassunga ilanngullugit kulturikkut, inuttut atukkatigut oqaluttuarisaanermilu aaqqissuussinerit, tassa kulturit assigiinngiaassusiannut atatillugu kinaassutsimut assigiinngiaartunik eqqarsaasersortarneq piviusorinnittarneq.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit ukuupput:

- l) taaguut kulturi,
- m) nunarsuarmut isiginnilluni kalaallit qangalili maannakkullu kulturiat,
- n) nunarsuarmi kitaani kitaatalu avataani kultureqariaatsit,
- o) attaveqaatigeriaatsit, tassunga ilanngullugit kulturip iluani, appassisumik ataqatigiissitsinermi qaffasissumillu ataqatigiissitsinermi,
- p) assersuutigalugu taaguutinut marloqiusamik iliuuseqartut aamma inuiannik pingaartsinerit atatillugu kulturimik paasinnittarneq kultumillu paatsuisarneq,
- q) Sumiiffinni sulinerit atatillugu periutsit.

3.3 Illassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Illassutitut ilinniakkat imatut toqqarneqassapput pingaarnertut ilinniakkat ilanngullugit ilikkagassatut anguniakkat itisilernissaannut tapersiisillugit. Illassutitut ilinniakkat assigiinngiaartinneqassapput aammalu sammisassatut toqqakkat ilanngullugit ilinniartitsisut ilinniartullu akornanni isumaqatigiissutaassallutik. Illassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartinneqassapput.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- z) Ilinniartitsineri ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigneqassapput.
- aa) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarneqartatut sapinngisamik isikkulerlugu.
- bb) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- cc) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip

pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginarartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.

- dd) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- ee) ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.
- ff) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsissummi oqaatsit oqariaatsillu ineriartornerat siuariarfiussalluni, ilinniartut taamaalillutik suleriaatsini ajornakusoortunillu eqqarsarnermi nammineernerunissamik sungiusarneqassallutik.

Ilinniartitsineq ingerlatsinerit sisamanut aqqissuunneqassaaq, taakkulu ilinniartitsissummi ilinniakkanik pingaarnernik imaqqassapput. Ingerlatsinerit atasiakkaat pingaarnertut ilinniakkat ilaannik toqqakkanik imaqarsinnaapput, kisiannili ilinniakkanik pingaanrernik ingerlatsineri tamarmiusumi ingerlanneqartunik imaqtartariaqarani.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsinermi suleriaatsit ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik, qisuariartarnermik ajornakusoortunillu eqqarsarsinnaassusiannik ineriartortitsisut paarlakaajaallugit ilinniartunillu peqataatitsilersut atorineqassapput. Tassunga tapiliullugu ilimagineqarpoq ilinniartut suliaqarfimmi atassuteqartunik isummanillu uppersaanissamik, ingerlatitseqqiinissamik oqallinnissamillu piginnaasaqaleriartussasut. Ilinniartitsineq aamma siuariartortitsilluni aqqissuunneqassaaq, ilinniartut taamaalillutik atortunik, atuagarsornermik periaatsinillu toqqaanerit annertusiartortumik qisuarfigisinnaasassallugit. Ilinniartitsineq imatut aqqissuussineqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siulliullugu oqaasillit aappaattullu oqaatsit isiginiarneqassallutik. Sumiiffimmi sulineq ingerlatsineri sisamani minnerpaamik ataatsimi ingerlanneqassaaq.

IT ilinniartitsinerup ilaatut ilaatinneqassaaq aammalu paasissutissanik ujarlernermit, atortunik katersuinermit ilinniakkanillu suliarineqarnikuusanik saqqummiinermit atatillugu atorineqassalluni.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.4 Ilinniartitsissutitut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuussineqassaaq piffissap ilaani suliaqarfiit akornanni sulisoqartarluni aammalu ilinniartitsissutit allani ilisimasaqarfinnik sanilliussisoqartarluni. Ilinniartitsissutit allat suleqatigiissutigalugit ilinniartitsissutit akornanni suliniummik minnerpaamik ataatsimik suliaqartoqassaaq. Ilinniartitsissutit psykologii, kalaallisut, oqaluttuarisaaneq, inuiaqatigiilerineq, danskisut upperisarsiorneq suleqatigiissutigineqarluarsinnaapput. Piffissap suliniuteqarfiusup kingorna ilinniartitsissutit suliniummi ilaatinneqartut pillugit uppersaammik tunniussisoqassaaq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartunik ataasiakkaanik ilitsersuineq aqputigalugu, imminut nalilersorneq aamma ilinniarnep ingerlanerani tamarmiusumi ilinniartut ataasiakkaat ilinniartinneqarnerannik nalilersuineq atorlugit ilinniartut ataasiakkaat killiffimminnik ineriartormillu ersarissumik paasisaqassapput.

5.2 Misilitseriaaseq

Atortoq siumut ilisimaneqanngitsoq annerpaamik quppernerit nalinginnaasut ataaseq-marluk sammisanut ilinniakkanut atasut atorlugit oqaluttariarsorluni misilitsinneq. Atortut siumut ilisimaneqanngitsut ilinniartut atortunut, sammisanut pisimasuiit tunngavigalut sulianut ilinniartitsinermi suliarineqartunut ilinniartut atassuteqartissavaat.

Piareersarnermut minutsit 40-t missaanni piffissaliisoqassaaq piffissarlu soraarummeerfik sorarummeertumut ataatsimut minutsit 20-t missaaniissapput.

5.3 Nalilersuinermit tunngaviit

Nalilersuinermit soraarummeertut ilikkagassatut anguniakkanik qanoq angusitiginersut tunngavigalugu naliliisoqassaaq. Nalilersuinermit soraarummeertut ukuningga piginnaasaqarnerat pingaartinneqassaaq:

- e) ilinniartitsissutip imarisaani immikkoortunik ataatsimut isiginninnermik takutitsineq,
- f) ilinniartitsissutit ataatsimut isigalugu ajornartorsiummik ataatsimik atassuteqartitsineq,
- g) suliaqarfimmi tunngavilersuutit naleqquttunik atuineq aamma
- h) tulleriinnilersuineq suliaqarfimmilu ajornartorsiummik ingerlatitseqqiineq.

Ataatsimut naliliineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Niuerfinni attaveqaqatigiittarnerup imarivai sociologiimi, atuisartut iliuuseqartarnerannik, anguniakkanik toqqaanermi, attaveqaqatigiittarnermi aamma pilerisaarinermi periutsinik pilersaarusiornermillu ilisimasat. Ilinniartitsissummi ilinniarneqartarput niuerfinni attaveqaqatigiittarnerit suliffeqarfiillu avatangiisinik attaveqaqateqartarnerat pilersaarusiortarnerallu assigiinngitsut aqqutigalugit pisisartunik soqutigisaqartunillu allanik suliffeqarfiit attaveqaqateqarnissaannut periarfissat. Niuerfinni attaveqaqatigiittarnermi inuiaqatigiinnik ilisimatusarnermi periutsit atorneqartarput aammalu ilinnigaqarnermi anguniakkani piginnaasaqalernissamat tapersiilluni.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut ilinniartitsissummi ilikkagassanik tunngaviusumillu taaguutinik imatut ilisimasaqartigissapput suliffeqarfiit niuerfinni attaveqaqatigiittarnerat qisuariaateqarlutik isummerfigisinnaallugu aamma imatut piginnaasaqartigissapput ilinniartitsissummi periutsit teknikkillu tunngaviusumik atorsinnaallugit.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut suliaqarfimmi nutaanik ilisimasaqalersinnaassapput aammalu suliffeqarfiit periusissiaat niuerfinnilu periarfissaat isiginiarlugit niuerfinni attaveqaqateqarsinnaassallutik. Tassunga atatillugu ilinniartut tusagassiuutit pillugit pilersaarusiorsinnaassapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut sakkusaqassapput piginnaasaqarlutillu, taamaalillutik suliaqarfimmi inuit attaveqaqatigiittarneranni niuerfinni attaveqaqatigiittarneq pillugu oqallinninnerni peqataasinnaallutik.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinnartut sumiiffinni qanittuniittuni, inuiaqatigiinni aamma nunat tamat akornanni naleqquttuni ilinniartitsissummi atuagarsorneq atorlugu niuerfinni attaveqaqatigiittarneq pillugu ajornartorsiutinik tunngaviusunik suliaqarsinnaassapput.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat:

Ilinniartut ukuninnga piginnaasaqassapput:

- a) ilinniartitsissummi tunngaviusumik taaguutit ilikkagassallu pingarnerit pillugit ilisimasatik takutissinnaassallugit,
- b) ilinniartitsissummi periutsit teknikkillu atornissaannik piginnaasaqassallutik,
- c) ilinniartitsissummi tunngaviusumik taaguutit isumaallu paasisinnaassallugit,

- d) ilinniartitsissummi ajornartorsiutit tassungalu namminneq isummatik qisuariarfigisinnaassallugit,
- e) qulliunerusumik periusissiamut tunngatillugu suliffeqarfiit attaveqartarnerat nassuiarsinnaassallugu,
- f) suliffeqarfiit attaveqatigiittarnermi periusissiaata oqallisiginissaanut niuerfinni attaveqatigiittarnerit suleqatillu pillugit ilisimasat atorsinnaassallugit,
- g) tapersiisiorinissamut siunnersuutit oqallisiginissaannut suliarinissaannullu suliffeqarfiit attaveqatigiinnermi atortagai pillugit ilisimasatik atorsinnaassallugit,
- h) oqariartuutit imarisaasa ilusilersornerisalu oqallisiginissaannut tusagassiutit attaveqatigiittarnerlu pillugit ilisimasatik atorsinnaassallugit,
- i) tusagassiutit pillugit pilersaarutit ilusilersorsinnaassavaat nalilersorsinnaassallugillu aamma
- j) sunniutinik uuttuinerit atornissaat nassuiarsinnaassavaat.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit tassaapput:

- a) peqataatitsilluni niuerfinni attaveqatigiinneq,
- b) attaveqatigiinnermut periusissiat,
- c) attaveqatigiittarnermut uuttuutit,
- d) attaveqatigiiffiusartut
- e) attaveqatigiinnermi siunertat,
- f) nutaaliarluni periusissiorneq,
- g) takoqqusaarinnermi atortut tusagassiiffiillu,
- h) tusagassiiffiit pillugit pilersaarutit aamma
- i) sunniutinik uuttuineq.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassannngilaat. Ilassutitut ilinniakkat toqqarneqassapput taakku pingaarnertut ilinniakkat ilanngullugit ilikkagassatut anguniakkat itisilernissaannut tapersiisussanngorlugit. Ilassutitut ilinniakkat aammattaq pingaarnertut ilinniakkani immikkoortunut atassuteqartitsissapput. Ilassutitut ilinniakkat tassaapput niuerfinni attaveqatigiinnermi ilinniakkat maannakkut atuuttut, taakkulu pingaartumik suliniutit imarisaat ilusilersornerallu pillugit ilikkagassatut anguniakkanut atassuteqartinneqassapput taakkulu itisilerlugit. Ilassutitut ilinniakkat ilinniartitsinerup tamarmiusup 15 pct-it missanik annertussuseqassapput, tassaagajullutillu aviisini ilanngussat, tv-mi aallakaatitat, suliffeqarfiit nittartagaannit paasissutissat aamma takoqqusaarinnermut assersuutit.

Pingaarnertut ilinniakkatulli illassutitut ilinniakkat sapinngisamik annertunerpaamik Kalaallit Nunaanni nunallu tamat akornanni pissutsinut aamma atassuteqartinneqassapput.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- gg) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- hh) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- ii) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- jj) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginarartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- kk) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- ll) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq maannakkut ajornartorsiutaasut piviusullu tunngavigalugit, tassa suliniutit aalajangersimasut ataatsimut isiginnilluni nalilersorneqartussaammata. Ilinniartitsinermi ilinniartut ilisimasaat annertunerpaamik ilanngunneqassapput. Aaqqissuussamik ingerlatsilersinniarluni paasisitsilersinniarlunilu niuerfinni attaveqatigiinnermi atuagarsorneq ilanngunneqassaaq.

Pisunit ataasiakkaanit malittarisassanut suliassallu tunngavigalugit ilinniartitseriaaseq ilinniartitsinermik aaqqissuussinermi qitiusumik inissisimavoq. Tamanna aqutigalugu ilinniartut aaqqissuussinnaanerit, oqaasiliorsinnaanerit suliaqarfimmilu tunngavilersuutinik ingerlatsitseqqiisinnaanerit siuarsarneqassaaq. Ilinniartut suliniutinik ineriartortitsinermik suliaqarnerannut atatillugu ilinniartitsissummi nutaaliorsinnaaneq ilinniartitsinermi pingaartinneqassaaq.

4.2 Suleriaatsit

Suleriaatsinik toqqaanermi sutigut tamatigut allanngorartitsinissamik siuariartornissamillu tunngaviit tunngavigineqassapput. Ilinniartitsinertiaatsit ilinniakkanut tunngatillugu allanngorartinneqassaaq, kisianni ilinniartut, taakku ilikkariaasiat pisariaqartitaallu assigiinngitsut annertuumik aamma isiginiarneqassapput. Ilinniartitsinertiaatsit aamma allanngorartinneqassapput, taamaalilluni atuagarsorluni, piviusuni misileraallunilu sulineq isiginiarneqassallutik.

Namminersorluni sulinerup, gruppeqatigiinnik ilinniartitsinerup klassimilu ilinniartitsinerup akornani nikerartinneqassaaq. Suleriaatsit assigiinngitsut ilinniartut nalilersuisinnaanerannik tunngavilersuisinnaanerannillu siuariartornerannut tapersiissapput. Ilinniartitseriaatsit ilinniartut ilinniartitsissutini oqaatsinik, qisuariartarnermik ajornakusoortunilu eqqarsaateqarnerannik ineriartorfigisaat isiginiarneqassapput. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsinermi oqaatsini ilinniartut siulliullugu oqaasii aappaattullu oqaasii isiginiarlugit.

Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut annertunerpaamik atassuteqartitsinissaq isiginiarlugu ilinniartut ilinniartitsissullu immikkut soqutigisaannik maannakkullu atuuttunik sammisanik toqqaanissaq periarfissinneqassaaq.

Ilinniartitsinermi ilaapput suliniutit aalajangersimasut piviusullu aallaavigalugit sungiusarluni sulineq, taamaalilluni ilinniartut niuerfinni attaveqaqatigiittarnermik suliaqarnermik piginnaasaqalerniassammata. Ilinniartitsineq misilitsinermit b)-mut atugassamik minnerpaamik ataatsimik sivisunerusumik, imminent atasumik ilinniagaqarnissaattut aaqqissuunneqassaaq. Ilinniagaqarneq sapinngisamik suliffeqarfiup takoqqusaarusiortartup suliffeqarfiulluunniit tassunga assingusup ataatsip peqataatinneratigut aaqqissuunneqassaaq. Ilinniagaqarneq pilersaarusiorneqassaaq ilinniartut niuerfinni attaveqaqatigiittarnermik suliaqarfimmi piginnaasanik takutitsisinnaassusiat siuarsarlugu, taamaalillunilu Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani qanigisani ilinniartitsissummi atuagarsorneq atorlugu attaveqaqatigiittarnermi ajornartorsiutinik oqallisigineqarsinnaassusiat nalilersuisinnaassusiallu siuarsarlugu.

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq IT-ip sakkutut nalinginnaasutut ilanngunnissaa isiginiarlugu. Suliakkiissutinik suliaqarnermut, sivisunerusumillu imminent atasumik ilinniarnermut atatillugu ilinniartut nipit assilissallu atorlugit suliaqarnissamut programminik naleqquttunik pissarsisinnaatinniarneqassapput.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.4 Ilinniartitsissutitut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfiulersunut sanilliutitsilluni.

Tuniniaaneq B-mi ilinniartitsissummik ilinniartitsinermi iliuusissatut tunngaviusut sisamat ilaattut Ilinniartitsissut ilinniartitsummut tuniniaaneq B-mut atassuteqarpoq. Aammattaaq nunani tamani imaluunniit kulturit assigiinngitsut akornanni ajornartorsiutit nutaaliornunilu periusissiorneq pillugit inulerinermik ilinniartitsissutinut atassuteqarpoq. Suliffeqarfiit attaveqatigiinnermi tunngavii pillugit niuerfinni attaveqatigiittarneq inuiaqatigiinnillu ilisimatusarnermi ilinniartitsissutit allat imminnut atassuteqarput. Pingaarnertut ilinniakkat ilassumillu ilinniakkat ilinniartitsinermi qanoq ilanngunneqarnissaannik pilersaarusiornerni aalajangersimasuni suliaqarfiit akornanni suleqatigiinnissamik periarfissaqarneq isiginiarneqartariaqarpoq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Inunnik ataasiakkaanik ilitsersuineq nalilersuinerlu aqqutigalugu ilinniarnep ingerlanerani tamani ilinniartut ilinniartitsissummi killiffimminni qaffasissutsiminnik ineriartorminnillu ersarissumik paasisaqalissapput. Ingerlaavartumik nalilersuinerlut atattillugu sammisaqarnerit ilinniartitsissummi pissarsinermik inuit ataasiakkaat ataatsimullu qisuariartarnerannik annertusaasut ilanngunneqassapput. Nalilersuinermi ilinniartitsissummi anguniakkat tunngaviupput.

5.2 Misilitseriaatsit

Atuarfiup holdinut ataasiakkaanut misilitseriaatsini marlunni ukunani ataaseq toqqassavaa:

Misilitseriaaseq a

Quppernerit marlunnik – pingasunik annertussusilimmik apeqqutit tassunga atasut sisamat missaat ilanngullugit piviusunit oqaasertat siumut ilisimaneqanngitsut atorlugit suliaq tunngavigalugu oqaluttariarsorluni misilitsinneq.

Minutsit 90-it missaanni piareersarnermut piffissaliisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 30-t missaaniissaaq.

Soraarummeertup soraarummeertitsisullu oqaloqatigiinnerisigut soraarummeerneq ingerlanneqassaaq.

Misilitseriaaseq b

Oqaasertat piviusorsiorlut siumut ilisimaneqanngitsut ilinniartitsinerlu imminut atasoq, takuuk immikkoortoq 4.2, tunngavigalugit oqaluttariarsorluni misilitsinneq. Oqaasertat siumut ilisimaneqanngitsut quppernermik ataatsimik – marlunnik apeqqutit tassunga atasut pingasut missaat ilanngullugit annertussuseqassapput.

Piareersarnissamut minutsit 60-it missaannik piffissaliisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 30-t missaaniissaaq.

Soraarummeertitsineq marloqiusaassaaq. Immikkoortoq siulleq tassaassaaq soraarummeertup ilinniarnermi imminut atasumi suliamik saqqummiinera, minutsillu tallimat – arfineq marluk missaanni sivilissuseqassalluni. Taassuma kingorna soraarummeertup saqqummiussaa pillugu soraarummeertitsisoq itisiliilluni apeqquteqassaaq. Immikkoortup aappaani oqaasertat siumut ilisimaneqanngitsut apeqqutit tassunga atasut ilanngullugit aallaavigineqassapput, soraarummeertullu soraarummeertitsisullu oqaloqatigiinnerisugut ingerlanneqassalluni. Piffissaq soraarummeertitsiviusoq immikkoortunut taakkununga marlunnut assigiimmik agguarneqassaaq.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Naliliineq tassaavoq soraarummeertup ilikkagassatut anguniakkanik qanoq annertutigisumik angusaqarneranik naliliineq. Soraarummeertup ukuninnga piginnaasai pingartinneqassapput:

- a) suliaqarfimmi ilinniakkanik aqqissuussineq ingerlatitseqqiinerlu,
- b) suliniutissatut siunnersuutit suliarineranni atuagarsornermik ilanngussisinnaasutsumik takutitsineq,
- c) suliaqarfimmi ajornartorsiutinik paasinninnermik ingerlatitseqqiisinnaanermillu takutitsineq aamma
- d) Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani sumiiffinni pissutsini ilinniartitsissummi atuagarsorneq atorlugu niuerfinni attaveqatigiittarnermi ajornartorsiutinik oqalliseqataaneq nalilersuinerlu.

Ataatsimut naliliineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Ilanngussaq 37

Matematik A

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Ilinniartitsissut tigussaasumit avissaartitsinermik, isumaliortaatsimut naleqquttunik eqqarsarnermik isumaliutersuutinillu tunngaveqarpoq, ilaallutillu periaasiornermut ajornartorsiutinillu suliaqarnermut periutsit arlalissuit. Ilinniartitsissummi atuagarsorluni atorneqarsinnaasunillu sammisanik suliarineqartarput. Ilinniartitsissutip atorneqarsinnaassusia tassaavoq ilinniakkap suunera apeqqutaatillugu matematikkimi atuagarsorneq periatsillu atorlugit teknikikkut, pinngortitamik ilisimatusarnermi, aningaasaqarnermi inuiaqatigiinni tamakkunungalu tunngasunik sammisanik allaaserinnineq, nalilersuineq naliliinerlu.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut taaguutini imatut ilisimasaqartigissapput ilinniartitsissummilu suleriaatsinik atuinermit piginnaasaqartigissallutik, inuiaqatigiinni, inuussutissarsiornermit ilinnigaqarnermilu pisuni periutsitnik ajornakusoortunik paasinnissinnaallutik, nalilersuinnaallutik, naliliisinnaallutik aalajangiisinnaallutillu. Matematikkimi eqqarsateqarnermik ilisimasaqarnerit ilinniartitsisutini assigiinngitsuni ajornartorsiutinik paasinninnissamut, oqaasertalersuinissamut suliarinninnermullu matematikkip qanoq iliorluni tapersiisinaaneranik paasisimasaqassapput.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Matematikkip ajornartorsiutinik aaqqiinermit nutaaliornermilu sakkuuneranik paasinninnissamut ilinniartut suliaqarfimmi tunngavissaqassapput. Ilinniartut ilinniartitsissut pillugu nutaanik ilisimasaqalissapput ilinniartitsissutillu imarisaani periarfissat pillugit paasisimasaqassallutik. Ilinniartut namminneq ilikkagaqarnissaminnut akisussaaqataassapput aammalu ingerlaqqilluni ilinnigaqarneq matematikkimik ilaqartoq naammassisinnaajumallugu naammattunik piginnaasaqassallutik.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut pisuni assigiinngitsuni matematikki paasisinnaassavaat atorsinnaallugulu aammalu inuttut inuillu attaveqaqatigiittarneranni aaqqissuussisinnaassallutik, tigussaasumit avissaartitsisinnaassallutik naleqquttumillu eqqarsarsinnaassallutik. Ilinniartut namminersorlutik ataatsimullu misissuilluni ajornartorsiutinillu aaqqiilluni ingerlataqarneq aqqutigalugu aaqqeeriaatsinik namminneq nassaarsinnaassallutik. Tassunga atatillugu ilinniartut allat matematikkimik atuinerat isummerfigisinnaassavaat.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Kulturimut inuiaqatigiinnullu tunngatillugu matematikkip inissisimanerata misiginissaanut paasinissaanullu tunngavittut ilinniartut suliaqarfimmi tunngavissaqassapput. Ilinniartut inuiaqatigiinni kikkut tamat oqartussaaqatigiiffianni akisussaaaffimmik tigusinissaq sunniuteqarnerlu siunertaralugit matematikkip nalilersuilluni atorneqarsinnaanerani isummersinnaassapput.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

- a) formelit suliarisinnaassavaat, tassunga ilanngullugit oqaatsit ilisarnaatinik imallit pissusissamisoortullu nutsersinnaassallugit aammalu pisunik assigiinngiartunik allaaserinninnissamut matematikkillu imarisa atarlugit ajornartorsiutinik aaqqiinissamut oqaatsit ilisarnaatinik imaqartut nammineerlutik atorsinnaassallugit,
- b) naatsorsueqqissaarnermit periutsit atorlugit kisitsisit suliarisinnaassavaat aammalu angusat inerniliinerillu ingerlateqqissinnaassallugit,
- c) geometrimit ajornartorsiutit nassuiarsinnaassavaat aaqqissinnaallugillu,

- d) periusissionerit suliarisinnaassavaat periutsillu killinginik annertussusaanillu saqqummiussat paasisinnaassallugit,
- e) matematikkimi taaguut saqqummiunneqartut assignngitsut atorsinnaassavaat,
- f) matematikkimi eqqarsartariaatsip eqqarsateqartarnerlu paasisimallugu takutissinnaassavaat,
- g) atuagarsornermi sulinermilu ajornartorsiutit aalajangersimasut nalilersorsinnaassavaat, ajornartorsiutinut matematikki atorlugu periutsit takutissinnaassavaat, matematikkimi ajornartorsiut aaqqissinnaasavaat aammalu aaqqiissut nassuiaasersorsinnaassallugu,
- h) matematikkimi periutsit angusallu eqqortumik saqqummiussinnaassavaat,
- i) immikkoortuni toqqakkani matematikkip atorneqartarnera pillugu ilisimasatik takutissinnaassavaat, tassunga ilanngullugu ajornartorsiutit ajornakusoornerusut sulinerup atorneqarnera pillugu ilisimasat aamma
- j) matematikkimi ajornartorsiutit aalajangersimasut pingaarnertut ilinniakkaneersut taassumalu kinguningwaneersut aaqqinnissaannut IT-mi atortut atorsinnaassavaat.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit ukuupput:

- a) kisitseriaatsit tulleriinnilersornerat, potensimik taaguut annertusisaq, nalilersuinermi grafikkilu atorlugu periutsit, procentimik ernianillu naatsorsuineq ilanngullugit ligningit atorlugit aaqqiineq,
- b) paasineqarsinnaasut (assignngiiaartut) ataatsimoortinneqanngitsut ataatsimoortitallu atorlugit naatsorsueqqissaanerit allaaserinnillu takutitsissutit, tassunga ilanngullugit grafikki atorlugu allaaserinninneq, kvartilit aamma middeltalit,
- c) trekantit assignimmik teqeqqullit imminnut atanerannik naatsorsuinerit, pingasunik teqeqqullinnik sorlernilluunniit trigonometri atorlugu naatsorsuinerit,
- d) nalilersuinermi geometri, tassunga ilanngullugit titarnernik ammalortunillu nalilersuilluni allaaserinninneq aamma toornerit akornanni aamma toornerit titarnerillu akornanni ungasissutsinik naatsorsuineq,
- e) toqqissuni ininilu geometri aamma nalilersuilluni vektorinik naatsorsuineq, tassunga ilanngullugit pissutsinik nuussinerit, ungasissutsit teqeqqullu; titarnerit, toqqissut, ammalorissut ammalorissullu toqqissunngortinneri,
- f) polynomit tunngaviumik piginnaasaat grafikkilu atorlugu ingerlaartarnerat, angissutsit angissusaat atorlugu qasseriarlu gangerneqarsinnaaneranut atuuttut, logaritmit atuuffii, potensit atuuffii aamma trigonometri atuuffiit consinus aamma cinus, atuuffik katitigaq,
- g) paasissutissanik grafikkinnngortitsineq, titarnernut narlusuunut periutsit potensinillu ineriartortitsinerit aamma regressionimik atuineq,
- h) differentialkvotientimik nassuiaasioorneq nassuiaanerlu, tassunga ilanngullugit ineriartornerit sukkassusiat pingaaruteqanngitsunillu isummorsornerit, atuuffiit qulaani taaneqartut kingunerisaannik atuuffiit aammalu differentiationimik ukununga naatsorsuinermi malittarisassat $f + g, f - g, k \cdot f, f \cdot g, f/g$ og $f \circ g$,

- i) assigiiartuni pissutsit, nunarsuarmi sumiiffinnilu ingasattajaarutit, taaguutit differentialkvotientillu taakku annertusarnerat imminnullu atanerat
- j) polynomit tunngaviusumik atuuffii, angissutsit angissusaat atorlugit qasseriarluni gangiisinnaanerup atuuffii cosinus aamma sinus, integralit aalajangerneqarnikuunngitsut aalajangerneqarnikuusullu, $f + g$, $f - g$ aamma $k \cdot f$ ilanngunneranni naatsorsuinermi malittarisassat, paarlaassinermi ilanngutsitsineq, sisamanik teqqullit tunngaviusullu atuuffiisa imminnut atanerat, kaavittut annertussusiat aamma
- k) lineære differentiaalligninger af 1. orden, logistiske differentiaalligninger aamma 2. ordensdifferentiaalligningen $y'' = k$ aamma differentiaalligningini ajornanngitsunik takussutissiorneq

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassannigilaat. Matematik A-mi illassutitut ilinniakkat ilinniartitsissummi tiimit amerlassusaasa 25 procentit missaaniissapput. Pingaarnertut ilinniakkat atassuteqartinneqalissapput itisilerneqarlutillu, suliaqarfimmi ilisimasat annertusissallugit aammalu sumiiffinni kissaatigisat atuarfinnillu ataasiakkaanik isiginninniarneq inissaqartinneqassapput. Ilinniartut illassutitut ilinniakkanik suliaqarneq aqqutigalugu paasissavaat matematikkimi eqqarsartariaaseq periutsillu ilinniartitsissutit allat suleqatigiissutigineranni atorneqarsinnaasut aammalu ajornartorsiutit paasinissaannut, periusissialiornermi taakkunanngalu aaqqiinermi misilittagaqarfiulersinnaasut. Ilassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartinneqassapput.

Ilassutitut ilinniakkani ilaatigut imminnut atasumik ilinniarneq ilaatinneqassaaq, ukulu pingaartinneqassallutik:

- a) ilinniartitsissutini allani pissarsivinnilu kisitsisinik suliaqarneq, tassunga ilanngullugit naatsorsueqqissaarineq imaluunniit taamaassorinninnermik atuagarsorluni periuseq minnerpaamik ataaseq atorneqassalluni,
- b) eqqarsaateqarneq uppersaananerlu aamma
- c) matematikki atorlugu periusissiorneq, tassunga ilanngullugit differentiaalligningimi periutsit.

Aammattaq sammisani ataaniittuni minnerpaamik ataaseq ilanngunneqassaaq:

- d) matematikkimi-oqaluttuarisaanermi sammisaq,
- e) matematikkimi-aningaasaqarnermi sammisaq imaluunniit
- f) matematikkimi-teknikkimi sammisaq.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- mm) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- nn) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- oo) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanegassallutik.
- pp) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginaruuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- qq) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- rr) ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartut matematikkimi ajornartorsiutinik suliassanillu namminersorlutik suliaqarnerat ilinniartitsinermi qitiussaaq.

Matematikkimi sammisanut, ajornartorsiutinut suliassanullu misileraalluni pullavik aqutigalugu ilinniartut matematekkimi oqariartaatsinik atuisinnaassusiat nutaalorsinnaassusiallu ineriartortinneqassapput. Tamanna ilaatigut pissaaq pisunit ataasiakkaanit malittarisassanut periuseqarneq tunngavigalugu ilinniakkat ilaannik aqqissuussinikkut, ilinniartut taamaalillutik assersuutit aalajangersimasut tunngavigalugit ilimagisanik namminersorlutik oqaasertalersuinissamut periarfissinneqassallutik.

Matematikkimi misileraaneq kisimi ingerlanneqarsinnaangilaq. Taamaammat sammisanik toqqakkanik ilinniarneq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut matematikkimi atuagarsornermi uppernarsaatit pingaaruteqassusiannik ersarissumik paasinnitsillugit.

Matematikkip atuuffii annertuumik pingaartinneqassapput, ilinniartullu paasissavaat matematikkimi periutsit assigiit ajornartorsiutinut assigiinngitsorujussuarnut qanoq atorneqarsinnaanersut.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsinermi suleriaatsit assigiinngiiaartut ilinniagaqarnermi ilinniartunik peqataalersitsisut toqqarneqassapput, ilinniartullu nammineersinnaassusiannut piumasagaatit annertusiartortinneqassallutik. Ilinniakkanut tunngatillugu assigiinngiiaartitsisoqassaaq, kisiannili ilinniartut assigiinngiiaassusiat, taakku ilikkariaaseqartarnerat pisariaqartitaallu

aamma annertuumik isiginiarneqassapput. Ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siulliullugu oqaasillit aappaattullu oqaatsit isiginiarneqassapput. Suleriaatsini ilinniartitsissummilu piomasagaatini aamma ilinniartut nammineersinnaassusianut piomasagaatini siuariartortoqassaaq.

Suleriaatsit imatut aaqqissuunneqassapput ilinniartut klassimi ilinniartitsinermik, ataasiakkaarluni sulinerimik, marlukkaarluni suleqatigiikkuutaarlunilu sulinerimik paasisaqartillugit. Suliniutinik suliaqarneq sammisanilu suliassat ilinniartitsinermut nalinginnaasumik ilaassapput, ilinniartitsissutini immikkuullarissuni imaluunniit ilinniartitsissutit allat suleqatigiissutigineqarneranni.

Oqaluttariarsorluni saqqummiineq allattariarsorlunilu sulineq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik oqariaatsinillu atuinerat annertusarniarlugu aamma ajornakusoortunik eqqarsaateqarsinnaassusiisa qisuariartarnerisalu ineriartornerannut tapersiissutit ilinniartitsinermut ilaassapput. Allattariarsorluni sulinerimut ilaassapput kisitsinermi suliassat, ajornartorsiutinik aaqqiineq, suliniutini nalunaarusiat aamma allattariarsorluni sulinerit allat, tassunga ilanngullugit ilinniartitsinermut atatillugu sammisanik nassuiaaneq annikinnerusq. Sulineq ilinniartitsinertut angerlarsimaffimmilu ilinniarnertut ingerlanneqassaaq.

IT aamma CAS-imi sakkut ilinniartut taaguutinik ilisimasaqalernermik ajornartorsiutinillu aaqqiinermik sulineranni ikuiutit ilanngunneqassapput. Aaqqissuussinermi ilaapput ajornakusoornerusunik naatsorsuinerim, paasissutissanik annertunerusunik suliaqarnermi aammalu grafinik ataatsimut isiginnilerniarluni sakkut atornerarannik sungiusarneq.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluatiikkiartortillugillu.

4.4 Ilinniartitsissutitut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissap ilaani suliaqarfiit akornanni sulisoqartarluni aammalu ilinniartitsissutit allani ilisimasaqarfinnik sanilliussisoqartarluni.

Matematik A ilinniakkat sammiviannut ataatsimut ilaagaangat, ilinniakkat ilaat imatut toqqarneqartassapput ilinniakkap sammivia suleqatigiissutigalugu suliaqarfiup annertusarnissaa periarfissaqartillugu. Ilinniartut taamaaliornikkut matematikkimi allaaserinninnerup sunnuteqarsinnaassusianik aammalu matematikkimi allaaserinninnermut allaaserinninnermilu angusat tatiginassusiannik isumaliutersuutit oqallinnerillu pingaaruteqassusiannik ilinniartut annertunerusumik paasisaqassapput.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkat suliaqarfiullu imarisai ingerlaavartumik nalilersuinermit tunngaviupput.

Ilinniartunik ataasiakkaanik nalilersuinermit ulluinnarni ilinniartitsinermit allattariarsorlunilu sulinermit ilinniartut sulinerat suliaqarfimmilu qaffasissusiat aallaaviussapput. Ilinniartut sulinerisa suleriaaasisalu allanngortinnissaannik pisariaqatitsisoqarneranik nalilersuineq nalilersuinermit tunngaviussaaq, tassunga ilanngullugu ilinniartut allanik suleqateqarnerat.

Ataatsimut nalilersuinermit ulluinnarni ilinniartitsineq aallaaviussaaq. Tassani ilinniartitsisup ilinniartullu ataatsimut nalilersussavaat suleriaatsit aaqquivigineqarnissaannik allanngortinnissaannillu pisariaqatitsisoqarnersoq, taamaalilluni ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkat anguneqarsinnaalissallutik.

5.2 Misilitseriaatsit

Allattariarsornermit ataatsimi oqaluttariarsornermilu ataatsimi misilitsittoqassaaq.

Allattariarsorluni misilitsinneq

Misilitseriaatsit marluk uku akornanni klassinut ataasiakkaanut atuarfik toqqaassaaq:

Misilitseriaaseq a

Qitiusumiit suliaakkiissutit tunngavigalugit allattariarsorluni misilitsinneq. Misilitsinneq tiiminik tallimanik sivisusseqarpoq. Suliassat tassaapput pingaarnertut ilinniakkani suliaakkiissutit.

Misilitsinnerup immikkoortuani tassani soraarummeertut CAS-imi sakkunik ilisarnaatinik allanngortitsisinnaasunik pissarsisinnaanersut piumasaqaatigalugu suliassat suliarineqassapput.

Misilitsineraaseq b

Qitiusumiit suliaakkiissutit tunngavigalugit allattariarsorluni misilitsinneq. Misilitsinneq tiiminik tallimanik sivisusseqarpoq. Suliassat tassaapput pingaarnertut ilinniakkani suliaakkiissutit.

Misilitsinneq marloqiusaavoq. Immikkoortumi siullermi atortut ikiuutit immikkut ittut saniatigut ilinniartunut siumut nalunaarutigineqarsimasut saniatigut allat atornagit akineqassapput. Misilitsinnerup immikkoortuani siulliup naammassinerani tassani akissutit tunniunneqassapput.

Misilitsinnerup immikkoortuata aappaani soraarummeertut CAS-imi sakkunik ilisarnaatinik allanngortitsisinnaasunik pissarsisinnaanersut piumasaqaatigalugu suliassat suliarineqassapput

Oqaluttariarsorluni misilitsinneq

Suliassat misilitsinnginnermi ilinniartunit ilisimaneqareersut tunngavigalugit misilitsittoqassaaq. Suliassat immikkut tamarmik qulliunerusumik sammisamik imaqqassapput apeqqutinillu aalajangersimasumik amerlatigisunik imaqqassallutik. Suliassat pingaarnertut ilinniakkanik ilassutitullu ilinniakkanik imaqqassapput. Suliniummik suliaqarneq ingerlanneqarnikoq sammisallu pillugit suliart ilinniartut nalunaarusiaat taakkununga atasut suliassanut ilanngunneqassapput.

Piareersarnissamut minutsit 30-t missaanni piffissaliisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 30-t missaaniissaaq.

Misilitsinneq marloqiusaavoq. Misilitsinnerup immikkoortua siulleq tassaavoq apeqqutinut suliassamiittunut akissutinik soraarummeertup saqqummiinera, soraarummeertitsisumillu itisiliilluni apeqquteqartoqassalluni. Immikkoortup aappa suliassami qulliunerusumik sammisaq aallaavigalugu soraarummeertup soraarummeertitsisullu oqaloqatigiinnerattut ingerlanneqassaaq.

Atortut ikiuutit tamarmik atorneqarsinnaapput, inimi piareersarfimmi inimilu soraarummeerfimmi.

5.3 Nalilersuinnermi tunngaviit

Allattariarsorluni oqaluttariarsorlunilu mitsilitsinnermik nalilersuineq soraarummeertup ilinniartitsissummi anguniakkanik qanoq annertutigisumik angusinera tunngavigalugu pissaaq.

Allattariarsorluni misilitsinnermi soraarummeertup pisinnaasai uku pingaartinneqassapput:

- a) matematikkimi periaatsinik ajornartorsiutinillu aaqqiinnermi periutsinik ilusilersineq, atuneq nalilersuinerlu,
- b) IT-mi atortunik ikiuutunik pissusissamisoortumik atuneq,
- c) ilinniartitsissummi oqaatsinik atuneq aamma
- d) eqqarsaatsinik angusanillu ingerlatitseqqiineq.

Allattariarsornermi sulianik ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Oqaluttariarsorluni misilitsinnermi soraarummeertup pisinnaasai uku pingaartinneqassapput:

- a) matematikkimi sammisanik nassuiaaneq,
- b) matematikki pillugu eqqarsaasersorneq,
- c) ilinniartitsissummi oqaatsinik periutsinillu atuneq aamma
- d) ilinniakkanik ingerlatitseqqiineq.

Oqaluttariarsorluni saqqummiinermik ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Ilanngussaq 38

Matematik B

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Ilinniartitsissut tigussaasumit avissaartitsinermik, isumaliortaatsimut naleqquttunik eqqarsarnermik isumaliutersuutinillu tunngaveqarpoq, ilaallutillu periaasiornermut ajornartorsiutinillu suliaqarnermut periutsit arlalissuit. Ilinniartitsissummi atuagarsorluni atorneqarsinnaasunillu sammisanik suliarineqartarput. Ilinniartitsissutip atorneqarsinnaassusia tassaavoq ilinniakkap suunera apeqqutaatillugu matematikkimi atuagarsorneq periatsillu atorlugit teknikikkut, pinngortitamik ilisimatusarnermi, aningaasaqarnermi inuiaqatigiinni tamakkunungalu tunngasunik sammisanik allaaserinnineq, nalilersuineq naliliinerlu.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut taaguutinik imatut ilisimasaqartigissapput ilinniartitsissummilu suleriaatsinik atuinermi piginnaasaqartigissallutik, ulluinnarni inuunermi, inuiaqatigiinni pinngortitamilu pissutsinik matematikkimut tunngasunik paasinnissinnaallutik, atuisinnaassallutik attaveqaqateqarsinnaassallutillu. Matematikkimi eqqarsaateqarnermik ilisimasaqarnertut ilinniartitsisutini assigiinngitsuni ajornartorsiutinik paasinninnissamut, oqaasertalersuinissamut suliarinninnermullu matematikkip qanoq iliorluni tapersiisinaaneranik paasisimasaqassapput.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Matematikkip ajornartorsiutinik aaqqiinermi nutaaliornermilu sakkuuneranik paasinninnissamut ilinniartut suliaqarfimmi tunngavissaqassapput. Ilinniartut ilinniartitsissut pillugu nutaanik ilisimasaqalernissamut suliaqarfimmi tunngaveqassapput ilinniartitsissutillu imarisaani periarfissat pillugit paasisimasaqassallutik. Ilinniartut namminneq ilikkagaqarnissaminnut akisussaaqataassapput aammalu ingerlaqqilluni ilinniagaqarneq matematikkimik ilaqartoq naammassisinnaajumallugu naammattunik piginnaasaqassallutik.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut pisuni assigiinngitsuni matematikki paasisinnaassavaat atorsinnaallugulu aammalu inuttut inuillu attaveqaqatigiittarneranni aaqqissuussisinnaassallutik, tigussaasumit avissaartitsisinnaassallutik naleqquttumillu eqqarsarsinnaassallutik. Ilinniartut namminersorlutik ataatsimullu misissuilluni ajornartorsiutinillu aaqqiilluni ingerlataqarneq

aqqutigalugu aqqeeriaatsinik namminneq nassaarsinnaassallutik. Tassunga atatillugu ilinniartut allat matematikkimik atuinerat isummerfigisinnaassavaat.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Kulturimut inuiaqatigiinnullu tunngatillugu matematikkip inissimanerata misiginissaanut paasinissaanullu tunngavittut ilinniartut suliaqarfimmi tunngavissaqassapput. Ilinniartut inuiaqatigiinni kikkut tamat oqartussaaqatigiiffianni akisussaaffimmik tigusinissaq sunniuteqarnerlu siunertaralugit matematikkip nalilersuilluni atorneqarsinnaaneramik isummersinnaassapput.

3. Iikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Iikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

- a) Formelit ajornanngitsut suliarisinnaassavaat, tassunga ilanngullugit oqaatsit ilisarnaatinik imallit pissusissamisoortullu nutsersinnaassallugit aammalu pisunik assigiinngiaartunik allaaserinninnissamut matematikkillu imarisai atorlugit ajornartorsiutinik aaqiinissamut oqaatsit ilisarnaatinik imaqartut nammineerlutik atorsinnaassallugit,
- b) naatsorsueqqissaarnermi periutsit atorlugit kisitsisit suliarisinnaassavaat aammalu angusat inerniliinerillu ingerlateqqissinnaassallugit,
- c) geometrimi ajornartorsiutit nassuiarsinnaassavaat aqqissinnaallugillu,
- d) periusissiornerit suliarisinnaassavaat periutsillu annertussusiannik paasinninneq takutissinnaassallugu,
- e) matematikkimi taaguut saqqummiunneqartut assigiinngitsut atorsinnaassavaat nassuiarsinnaassallugillu,
- f) matematikkimi eqqarsartariaatsip eqqarsaateqartarnerlu paasisimallugu takutissinnaassavaat aammalu matematikkimi eqqarsartaatsit ajornanngitsut ingerlassinnaasagut uppersaatillu ajornanngitsut suliarisinnaassallugit,
- g) sulinermi ajornartorsiutit oqaasertalersornissaannut, matematikkimi atorsinnaatilernissaannut, nalilersorsinnaasaannut, aqqinnissaannullu matematikkimi atuagarsorneq periutsillu atorsinnaassavaat,
- h) matematikkimi periutsit angusallu saqqummiussinnaassavaat,
- i) immikkoortuni toqqakkani matematikkip atorneqartarnera pillugu ilisimasatik takutissinnaassavaat, tassunga ilanngullugu ajornartorsiutit ajornakusoornerusut sulinerup atorneqarnera pillugu ilisimasat aamma
- j) matematikkimi ajornartorsiutit aalajangersimasut pingaarnertut ilinniakkaneersut taassumalu kinguninnguaneersut aqqinnissaannut IT-mi atortut atorsinnaassavaat.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingarnerit ukuupput:

- a) kisitseriaatsit tulleriinnilersornerat, potensimik taaguut annertusisaq, nalilersuinermi grafikkilu atorlugu periutsit, procentimik ernianillu naatsorsuineq ilanngullugit ligningit atorlugit aaqqiineq,
- b) paasineqarsinnaasut (assigiinnngiiaartut) ataatsimoortinneqanngitsut ataatsimoortitallu atorlugit naatsorsueqqissaarnerit allaaserinnilluni takutitsissutit, tassunga ilanngullugit grafikki atorlugu allaaserinninneq, kvartilit aamma middeltalit,
- c) pingasunik teqeqqullit assigiimmik teqeqqullit imminnut atanerannik naatsorsuinerit, pingasunik teqeqqullinnik sorlernilluunniit trigonomi atorlugu natsorsuinerit,
- d) nalilersuinermi geometri, tassunga ilanngullugit titarnernik ammalortunillu nalilersuilluni allaaserinninneq aamma toornerit akornanni aamma toornerit titarnerillu akornanni ungasissutsinik naatsorsuineq,
- e) polynomit tunngaviusumik piginnaasaat grafikkilu atorlugu ingerlaartarnerat, angissutsit angissusaat atorlugu qasseriarlu gangerneqarsinnaaneranut atuuttut, logaritmit atuuffii, potensit atuuffii,
- f) paasissutissanik grafikkinnngortitsineq, titarnernut narlusuunut periutsit potensinillu ineriartortitsinerit aamma regressionimik atuineq,
- g) differentialkvotientimik nassuiaasiorneq nassuiaanerlu, tassunga ilanngullugit ineriartornerit sukkassusiat pingaaruteqanngitsunillu isummersornerit, atuuffiit qulaani taaneqartut kingunerisaannik atuuffiit aammalu differentiationimik ukunnga naatsorsuinermi malittarisassat $f+g, f-g, k\cdot f, f\cdot g$ aamma
- h) polynomit tunngaviusumik atuuffii, angissutsit angissusaat atorlugit qasseriarluni gangiisinnaanerup atuuffii cosinus aamma sinus, $f+g, f-g$ aamma $k\cdot f$ ilanngunneranni naatsorsuinermi malittarisassat, integralit aalajangerneqarnikuunngitsut aalajangerneqarnikuusullu, grafit atuuffiinit minusiunngitsunik killilikkanik toornerit annertussusiannik teqeqqullit naatsornerannut integrali atorlugu naatsorsuinerup atorneqarnera.

3.3 Ilasutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Matematik B-mi ilasutitut ilinniakkat ilinniartitsissummi tiimit amerlassusaasa 25 procentit missaaniissapput. Pingaarnertut ilinniakkat atassuteqartinneqalissapput itisilerneqarlutillu, suliaqarfimmi ilisimasat annertusissallugit aammalu sumiiffinni kissaatigisat atuarfinnillu ataasiakkaanik isiginninniarneq inissaqartinneqassapput. Ilinniartut ilasutitut ilinniakkanik suliaqarneq aqutigalugu paasissavaat matematikkimi eqqarsartariaaseq periutsillu ilinniartitsissutit allat suleqatigiissutigineranni atorneqarsinnaasut aammalu ajornartorsiutit paasinissaannut, periusissialiornermi taakkunanngalu aaqqiinermi misilittagaqarfiulersinnaasut. Ilasutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartinneqassapput.

Illassutitut ilinniakkani ilaatigut imminnut atasumik ilinniarneq ilaatinneqassaaq, ukulu pingaartinneqassallutik:

- a) ilinniartitsissutini allani pissarsivinnilu kisitsisinik suliaqarneq.
- b) eqqarsaateqarneq uppersaanerlu aamma
- c) matematikki atorlugu periusissiorneq.

Aammattaq sammisani ataaniittuni minnerpaamik ataaseq ilanngunneqassaaq:

- g) matematikkimi-oqaluttuarisaanermi sammisaq,
- h) matematikkimi-aningaasaqarnermi sammisaq imaluunniit
- a) matematikkimi-teknikkimi sammisaq.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- ss) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigneqassapput.
- tt) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- uu) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- vv) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginarartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- ww) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- xx) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartut matematikkimi ajornartorsiutinik suliassanillu namminersorlutik suliaqarnerat ilinniartitsinermi qitiussaaq.

Matematikkimi sammisanut, ajornartorsiutinut suliassanullu misileraalluni pullavik aqqutigalugu ilinniartut matematekkimi oqariartaatsinik atuisinnaassusiat nutaaliorsinnaassusiallu ineriartortinneqassapput. Tamanna ilaatigut pissaaq pisunit ataasiakkaanit malittarisassanut periuseqarneq tunngavigalugu ilinniakkat ilaannik aaqqissuussinikkut, ilinniartut taamaalillutik assersuutit aalajangersimasut tunngavigalugit ilimagisanik namminersorlutik oqaasertalersuinissamut periarfissinneqassallutik.

Matematikkimi misileraaneq kisimi ingerlanneqarsinnaanngilaq. Sammisaniq toqqakkanik ilinniarnaq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut matematikkimi atuagarsornermi uppersaatit pingaaruteqassusiannik ersarissumik paasinnitsillugit.

Matematikkip atuuffii annertuumik pingartinneqassapput, ilinniartullu paasissavaat matematikkimi periutsit assigiit ajornartorsiutinut assigiinngitsorujussuarnut qanoq atorneqarsinnaanersut.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsinermi suleriaatsit assigiinngiiaartut ilinniagaqarnermi ilinniartunik peqataalersitsisut toqqarneqassapput, ilinniartullu nammineersinnaassusiannut piumasaaqatit annertusiartortinneqassallutik. Ilinniakkanut tunngatillugu assigiinngiiaartitsisoqassaaq, kisiannili ilinniartut assigiinngiiaassusiat, taakku ilikkariaaseqartarnerat pisariaqartitaallu aamma annertuumik isiginiarneqassapput. Ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siulliullugu oqaasillit aappaattullu oqaatsit isiginiarneqassapput. Suleriaatsini ilinniartitsissummilu piumasaaqatini aamma ilinniartut nammineersinnaassusianut piumasaaqatini siuariartortoqassaaq.

Suleriaatsit imatut aqqissuunneqassapput ilinniartut klassimi ilinniartitsinermit, ataasiakkaarluni sulinermit, marlukkaarluni suleqatigiikkuutaarlunilu sulinermit paasisaqartillugit. Suliniutinik suliaqarneq sammisanilu suliassat ilinniartitsinermit nalinginnaasumik ilaassapput, ilinniartitsissutini immikkuullarissuni imaluunniit ilinniartitsissutit allat suleqatigiissutigineqarneranni.

Oqaluttariarsorluni saqqummiineq allattariarsorlunilu sulineq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik oqariaatsinillu atuinerat annertusarniarlugu aamma ajornakusoortunik eqqarsaateqarsinnaassusiisa qisuariartarnerisalu ineriartornerannut tapersiissutit ilinniartitsinermit ilaassapput. Allattariarsorluni sulinermit ilaassapput kisitsinermit suliassat, ajornartorsiutinik aqqiineq, suliniutini nalunaarusiat aamma allattariarsorluni sulinerit allat, tassunga ilanngullugit ilinniartitsinermit atatillugu sammisanik nassuiaaneq annikinnerusoq. Sulineq ilinniartitsinertut angerlarsimaffimmilu ilinniarnertut ingerlanneqassaaq.

IT aamma CAS-imi sakkut ilinniartut taaguutinik ilisimasaqalernermit ajornartorsiutinillu aqqiinermit sulineranni ikiuutit ilanngunneqassapput. Aqqissuussinermit ilaapput ajornakusoornerusunik naatsorsuinermit, paasissutissanik annertunerusunik suliaqarnermit aammalu grafinik ataatsimut isiginnilerniarluni sakkut atorneqarnerannik sungiusarneq.

Holdini allattariarsorluni misilitseriaatsimik a)-mik atuarfiup qinersinerani, takuuk 5.2, ilinniartitsinermit ullut 14-it kingulliit ingerlaneranni inaarutaasumik suliniut suliarineqassaaq. Ilinniartut suliniummut ilinniartitsinermit tiiminik aqqaneq marlunnik piffissalernerneqassapput.

Suliniut sammisamat qitiusumit nalunaarutigineqartumut sinaakkutit iluanni ilinniartut ataasiakkaarlutik suliarissavaat.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluarkiartortillugillu.

4.4 Ilinniartitsissutitut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aqqissuussineqassaaq piffissap ilaani suliaqarfiit akornanni sulisoqartarluni aammalu ilinniartitsissutit allani ilisimasaqarfinnik sanilliussisoqartarluni.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkat suliaqarfiullu imarisai ingerlaavartumik nalilersuinermit tunngaviupput.

Ilinniartunik ataasiakkaanik nalilersuinermit ulluinnarni ilinniartitsinermit allattariarsorlunilu sulinermit ilinniartut sulinerat suliaqarfimmilu qaffasissusiat aallaaviussapput. Ilinniartut sulinerisa suleriaasiisalu allanngortinnissaannik pisariaqatitsisoqarneranik nalilersuineq nalilersuinermit tunngaviussaaq, tassunga ilanngullugu ilinniartut allanik suleqateqarnerat.

Ataatsimut nalilersuinermit ulluinnarni ilinniartitsineq aallaaviussaaq. Tassani ilinniartitsisup ilinniartullu ataatsimut nalilersussavaat suleriaatsit aqqiivigineqarnissaannik allanngortinnissaannillu pisariaqatitsisoqarnerasoq, taamaalilluni ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkat anguneqarsinnaalissallutik.

5.2 Misilitseriaatsit

Allattariarsornermit ataatsimi oqaluttariarsornermilu ataatsimi misilitsittoqassaaq.

Allattariarsorluni misilitsineq

Misilitseriaatsit marluk uku akornanni klassinut ataasiakkaanut atuarfik toqqaassaaq:

Misilitseriaaseq a

Nalunaarusiaq inaarutaasumik suliniummik aallaavilik, takuuk immikkoortoq 4.2, atorlugu suliniummik misilitsineq. Misilitsineq tassaavoq oqaluttariarsorluni illersuineq.

Oqaluttariarsorluni illersuinnginnermit nalunaarusiap assilinera atuarfiup censorimut nassutissavaa. Soraarummeertitsisup censorillu oqaluttariarsorluni illersuinnginnermit ajornartorsiutit sorliit soraarummeertup itisilissanerai oqallisigissavaat.

Piareersarnissamut piffissaliisoqassanngilaq, oqaluttariarsorlunilu illersuineq minutsit qulit missaanni sivisussuseqarpoq.

Oqaluttariarsorluni illersuineq soraarummeertup soraarummeertitsisullu oqaloqatigiinnerisigut ingerlanneqassaaq, pingaarnertut siunertaalluni soraarummeertup suliniummi nalunaarusiamik piginnittuunerata paasiniarnera. Oqaluttariarsorluni illersuinermi soraarummeertup taamaallaat suliniutini saqqumiinerusinnaasullu nassassavai.

Misilitseriaaseq b

Qitiusumiit suliaakkiissutit tunngavigalugit allattariarsorluni misilitsinneq, taakkulu tassaapput suliaassat arlallit pingaarnertut ilinniakkani suliaakkiissutit . Misilitsinneq tiiminik sisamanik sivisusseqarpoq.

Misilitsinneq marloqiusaavoq. Immikkoortumi siullermi atortut ikiuutit immikkut ittut saniatigut ilinniartunut siumut nalunaarutigineqarsimasut saniatigut allat atornagit akineqassapput. Misilitsinnerup immikkoortuani siulliup naammassinerani tassani akissutit tunniunneqassapput.

Misilitsinnerup immikkoortuata aappaani soraarummeertut CAS-imi sakkunik ilisarnaatinik allanngortitsisinnaasunik pissarsisinnaanersut piumasaqaatigalugu suliaassat suliarineqassapput

Oqaluttariarsorluni misilitsinneq

Suliniut (a) atorlugu misilitsinneq allattariarsorluni misilitsinnertut toqqarneqarpat, oqaluttariarsorluni misilitsinneq imatut aaqqissuunneqassaaq, censori taanna ilaatillugu suliniut atorlugu misilitsinnermi oqaluttariarsorluni illersuinermi oqaluttariarsorluni misilitsinnermi peqataassaaq.

Oqaluttariarsorluni misilitsinneq

Suliaassat misilitsinninnermi ilinniartunit ilisimaneqareersut tunngavigalugit misilitsittoqassaaq. Suliaassat immikkut tamarmik qulliunerusumik sammisamik imaqqassapput apeqqutinillu aalajangersimasumik amerlatigisunik imaqqassallutik. Suliaassat pingaarnertut ilinniakkanik ilassutitullu ilinniakkanik imaqqassapput. Suliniummik suliaqarneq ingerlanneqarnikoq sammisallu pillugit suliat ilinniartut nalunaarusiaat taakkununga atasut suliaasanut ilanngunneqassapput.

Piareersarnissamut minutsit 24-t missaanni piffissaliisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 24-t missaaniissaaq.

Misilitsinneq marloqiusaavoq. Misilitsinnerup immikkoortua siulleq tassaavoq apeqqutinut suliaassamiittunut akissutinik soraarummeertup saqqummiinera, soraarummeertitsisumillu

itisiliilluni apeqquteqartoqassalluni. Immikkoortup aappaa suliassami qulliunerusumik sammisaq aallaavigalugu soraarummeertup soraarummeertitsisullu oqaloqatigiinnerattut ingerlanneqassaaq.

Atortut ikiuutit tamarmik atorneqarsinnaapput, inimi piareersarfimmi inimilu soraarummeerfimmi

5.3 Nalilersuinermi tunngaviit

Allattariarsorluni oqaluttariarsorlunilu mitsilitsinnermik nalilersuineq soraarummeertup ilinniartitsissummi anguniakkanik qanoq annertutigisumik angusinera tunngavigalugu pissaaq.

Suliniut tunngavigalugu misilitsinnermi soraarummeertup pisinnaasai uku pingaartinneqassapput:

- a) atuagarsorluni sulinermilu pissutsit aallaavigalugit ajornartorsiummik aaqqiinermut matematikkimi atuagarsornerup periutsillu atorneqarnerat,
- b) matematikkimi periaatsit isikkulersornerat suliarineqarnerallu angusanillu takutitsineq,
- c) uppersaatiniik paasiuminartunik suliaqarneq aaqqissuussinerlu,
- d) matematikkimi taaguutiniik saqqummiinerit akornanni nikerartitsineq aamma
- e) matematikkimi ilisarnaatit atorlugit oqaatsit ulluinnarnilu allattarissami oqaatsit akornanni oqaasertalersuineq nikerartitsinerlu.

Suliniummik ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Allattariarsorluni misilitsinnermi soraarummeertup pisinnaasai uku pingaartinneqassapput:

- e) matematikkimi periaatsinik ajornartorsiutinillu aaqqiinermi periutsinik ilusilersuineq, atuneq nalilersuinerlu,
- f) IT-mi atortunik ikiuutiniik pissusissamisoortumik atuneq,
- g) ilinniartitsissummi oqaatsinik atuneq aamma
- h) eqqarsaatiniik angusanillu ingerlatitseqqiineq.

Allattariarsornermi sulianik ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Oqaluttariarsorluni misilitsinnermi soraarummeertup pisinnaasai uku pingaartinneqassapput:

- e) matematikkimi sammisanik nassuiaaneq,
- f) matematikki pillugu eqqarsaasersorneq,
- g) ilinniartitsissummi oqaatsinik periutsinillu atuneq aamma
- h) ilinniakkanik ingerlatitseqqiineq.

Oqaluttariarsorluni saqqummiinermik ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Matematik C

1 Ilinniartitsissutip inissisimanera

Ilinniartitsissut tigussaasumit avissaartitsinermik, isumaliortaatsimut naleqquttunik eqqarsarnermik isumaliutersuutinillu tunngaveqarpoq, ilaallutillu periaasiornermut ajornartorsiutinillu suliaqarnermut periutsit arlalissuit. Ilinniartitsissummi periusissiorneq sulinermilu ajornartorsiutinik aaqqiineq aqputigalugit atuagarsorluni atorveqarsinnaasunillu sammisanik suliarineqartarput.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut taaguutinik imatut ilisimasaqartigissapput ilinniartitsissummilu suleriaatsinik atuinermi piginnaasaqartigissallutik, ulluinnarni inuunermi, inuiaqatigiinni pinngortitamilu pissutsinik matematikkimut tunngasunik paasinnissinnaallutik, atuisinnaassallutik attaveqateqarsinnaassallutillu. Ilinniartitsissutini assigiinngitsuni ajornartorsiutinik paasinninnissamut, oqaasertalersuinissamut suliarinninnermullu matematikkip qanoq iliorluni tapersiisinaaneranik paasisimasaqassapput.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Matematikkip ajornartorsiutinik aaqqiinermi nutaaliornermilu sakkuuneranik paasinninnissamut ilinniartut suliaqarfimmi tunngavissaqassapput. Ilinniartut ilinniartitsissutip imarisaani periarfissat pillugit paasisimasaqassapput. Ilinniartut namminneq ilikkagaqarnissaminnut akisussaaqataassapput aammalu ingerlaqqiluni ilinniagaqarneq matematikkimik tunngaviusumik qaffasissuseqartumik ilaqartoq naammassisinnaajumallugu naammattunik piginnaasaqassallutik.

Inuttut inuillu akornanni attaveqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut ulluinnarni tunngasuni matematikki paasisinnaassavaat atorsinnaassallugulu aamma ataatsimoorlutik ingerlatat misissuiffiusut ajornartorsiutinillu aaqqiiffiusut aqputigalugit aaqqiissutissanik namminneq nassaarsinnaassallutik. Tassunga tunngatillugu allat matematikkimik atuisarnerat ilinniartut isummerfigisinnaassavaat.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Kulturimut inuiaqatigiinnullu tunngatillugu matematikkip inissisimanerata misiginissaanut paasinissaanullu tunngavittut ilinniartut suliaqarfimmi tunngavissaqassapput. Ilinniartut inuiaqatigiinni kikkut tamat oqartussaaqatigiiffianni akisussaaftimmik tigusinissaq

sunniuteqarnerlu siunertaralugit matematikkip nalilersuilluni atorneqarsinnaanerani isummersinnaassapput.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

- a) formelit ajornanngitsut suliarisinnaassavaat, tassunga ilanngullugit oqaatsit ilisarnaatinik imallit oqaatsinut pissusissamisoortunut nutsersinnaassallugit, illuatungaanullu,
- b) naatsorsueqqissaarnermi periutsit atorlugit kisitsisit suliarisinnaassaavaat aammalu angusat inerniliinerillu ingerlateqqissinnaassallugit,
- c) geometrimi ajornartorsiutit nassuiarsinnaassavaat aqqissinnaallugillu,
- d) assigiinngiarnertut akornanni pissutsinik allaaserinninnissamut periaatsit ajornanngitsut suliarisinnaassavaat, periaatsillu taamaattut annertussusiat oqallisigisinnaassallugit,
- e) ulluinnarni inuunermi inuiaqatigiinnilu matematikkip atorneqarnera pillugu ilisimasat ingerlateqqissinnaassavaat aamma
- f) matematikkimi ajornartorsiutit aalajangersimasut aqqiiviginissaannut IT-mi sakkut atorsinnaassavaat.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit ukuupput:

- a) kisitseriaatsit tulleriinnilersornerat, periutsit nalilersuutit ajornanngitsut atorlugit ligninginik naatsorsuineq, procentinik ernianillu naatsorsuineq, potensit, røddit logaritmillu,
- b) paasineqarsinnaasut (assigiinngiartut) ataatsimoortinneqanngitsut ataatsimoortitallu atorlugit naatsorsueqqissaanerit allaaserinninnerillu takutitsissutit, tassunga ilanngullugit grafikki atorlugu allaaserinnineq, kvartil aamma middeltalit,
- c) pingasunik teqqullit assigiimmik teqqullit imminnut atanerannik naatsorsuinerit, pingasunik teqqullinnik sorlernilluunniit trigonomi atorlugu natsorsuinerit,
- d) assigiinngiarnertit imminnut ataneri – taassuma ataani formelit taaguutaat aamma grafikkitt suliarineqartarnerat aammalu grafikkimi periutsit atorlugit ligninginik suliaqarneq,
- e) titarnerit narlorissut atuuffianni, eksponentit atuuffianni aamma potensit atoneranni tunngaviummik atorneqarsinnaanerit grafikkinnillu suliaqartarneq, tassunga ilanngullugu atuuffinnut taakkununga kinguariaataanni periaatsit.

3.3 Illassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat

angusinnaassannigilaat. Matematik C-mi ilassutitut ilinniakkat, tassunga ilanngullugit ilinniartitsissutitut allanut suleqatigiissitsineq, ilinniartitsissummi tiimit amerlassusaasa 10 procentit missaaniissapput. Pingaarnertut ilinniakkat atassuteqartinneqalissapput itisilerneqarlutillu, suliaqarfimmi ilisimasat annertusissallugit aammalu sumiiffinni kissaatigisat atuarfinnillu ataasiakkaanik isiginninniarnaq inissaqartinneqassapput. Illassutitut ilinniakkani ilaatigut ilaassapput ilinniartitsissutitini allani pissarsianik kisitsisinik suliaqarneq. Illassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartinneqassapput

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartut matematikkimi ajornartorsiutinik suliassanillu namminersorlutik suliaqarnerat ilinniartitsinermi qitiussaaq.

Matematikkip atuuffii annertuumik pingaartinneqassapput, aammalu ilinniartitsinermi tunngaviit matematikkimi periutsit taakku ajornartorsiutit assigiinngitsorujussuarni qanoq atorneqartarnerannik ilinniartunik paasisitsisut atorneqassapput.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsinermi suleriaatsit assigiinngiiaartut ilinniagaqarnermi ilinniartunik peqataalersitsisut toqqarneqassapput, ilinniartullu nammineersinnaassusiannut piumasaqaatit

annertusiertortinneqassallutik. Ilinniakkanut tunngatillugu assigiinngiaartitsisoqassaaq, kisiannili ilinniartut assigiinngiaassusiat, taakku ilikkariaaseqartarnerat pisariaqartitaallu aamma annertuumik isiginiarneqassapput. Ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siulliullugu oqaasillit aappaattullu oqaatsit isiginiarneqassapput. Suleriaatsini ilinniartitsissummilu piumasaqaatini aamma ilinniartut nammineersinnaasusianut piumasaqaatini siuariartortoqassaaq.

Suleriaatsit imatut aaqqissuunneqassapput ilinniartut klassimi ilinniartitsinermik, ataasiakkaarluni sulineramik, marlukkaarluni suleqatigiikkautaarlunilu sulineramik paasisaqartillugit. Suliniutinik suliaqarneq sammisanilu suliassat ilinniartitsinermut nalinginnaasumik ilaassapput, ilinniartitsissutini immikkuullarissuni imaluunniit ilinniartitsissutit allat suleqatigiissutigineqarneranni. Sammisanik suliniutinillu suliaqarneq piffissani paarlakkaanneqassapput, taakkunani aaqqissuussamik ilisimasat ilanngunneqassallutik.

Oqaluttariarsorluni saqqummiineq allattariarsorlunilu sulineq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik oqariaatsinillu atuinerat annertusarniarlugu aamma ajornakusoortunik eqqarsaateqarsinnaassusiisa qisuariartarnerisalu ineriartornerannut tapersiissutitut ilinniartitsinermut ilaassapput. Allattariarsorluni sulinermut ilaassapput kisitsinermi suliassat, ajornartorsiutinik aaqqiineq, suliniutini nalunaarusiat aamma allattariarsorluni sulinerit allat, tassunga ilanngullugit ilinniartitsinermut atatillugu sammisanik nassuiaaneq annikinnerusok. Sulineq ilinniartitsinertut angerlarsimaffimmilu ilinniarnertut ingerlanneqassaaq.

IT ilinniartut taaguutinik ilisimasaqalernermik ajornartorsiutinillu aaqqiinermik sulineranni ikiutitut ilanngunneqassaaq. Aaqqissuussinermi ilaavoq naatsorsuinerimi, paasissutissanik annertunerusunik suliaqarnermi aammalu grafirik ataatsimut isiginnilerniarluni IT-p atorneqarneranik sungiusarneq.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnillaarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaallu atikkartortillugillu.

4.4 Ilinniartitsissutitut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissap ilaani suliaqarfiit akornanni sulisoqartarluni aammalu ilinniartitsissutitut allani ilisimasaqarfinnik sanilliussisoqartarluni.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkat suliaqarfiullu imarisai ingerlaavartumik nalilersuinnermut tunngaviupput.

Ilinniartunik ataasiakkaanik nalilersuinnermi ulluinnarni ilinniartitsinnermi allattariarsorlunilu sulinnermi ilinniartut sulinerat suliaqarfimmilu qaffasissusiat aallaaviussapput. Ilinniartut sulinerisa suleriaasiisalu allanngortinnissaannik pisariaqatitsisoqarneranik nalilersuineq nalilersuinnermi tunngaviussaaq, tassunga ilanngullugu ilinniartut allanik suleqateqarnerat.

Ataatsimut nalilersuinnermi ulluinnarni ilinniartitsineq aallaaviussaaq. Tassani ilinniartitsisup ilinniartullu ataatsimut nalilersussavaat suleriaatsit aaqqiivigineqarnissaannik allanngortinnissaannillu pisariaqatitsisoqarnerasoq, taamaalilluni ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkat anguneqarsinnaalissallutik.

5.2 Misilitseriaatsit

Suliassat misilitsinnginnermi ilinniartunit ilisimaneqartussat tunngavigalugit oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq. Suliassat tamarmik immikkut qulliunerusunik sammisamik imaqaassapput apeqqutinillu aalajangersimasumik amerlassusilinnik imaqaassallutik. Suliassat katillutik pingaarnertut ilinniakkanik ilassutaasumilu ilinniakkanik imaqaassapput. Suliniummik suliaqarneq sammisallu tunngavigalugit suliat ilinniartut nalunaarusiaat taakkununga atasut suliassanut ilanngunneqassapput.

Piareersarnissamut minutsit 24-t missaanni piffissaliisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 24-t missaaniissaaq.

Misilitsinneq marloqiusaavoq. Misilitsinnerup immikkoortua siulleq tassaavoq apeqqutinut suliassamiittunut akissutinik soraarummeertup saqqummiinera, soraarummeertitsisumillu itisiliilluni apeqquteqartoqassalluni. Immikkoortup aappa suliassami qulliunerusumik sammisaq aallaavigalugu soraarummeertup soraarummeertitsisullu oqaloqatigiinnerattut ingerlanneqassaaq.

Atortut ikiuutit tamarmik atorneqarsinnaapput, inimi piareersarfimmi inimilu soraarummeerfimmi

5.3 Nalilersuinnermi tunngaviit

Allattariarsorluni oqaluttariarsorlunilu mitsilitsinnermik nalilersuineq soraarummeertup ilinniartitsissummi anguniakkanik qanoq annertutigisumik angusinera tunngavigalugu pissaaq.

soraarummeertup pisinnaasai uku pingaartinneqassapput:

- i) matematikkimi sammisanik nassuiaaneq,
- j) ilinniartitsissummi oqaatsinik periutsinillu atuineq aamma
- k) ilinniakkanik ingerlatitseqqineq.

Oqaluttariarsorluni saqqummiinermik ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Ilanngussaq 40

Tusagassiuutilerineq B

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Tusagassiuutilerinermini sammineqarput assilissat aalasut, kusanartulerineranut, attaveqartarnermut kulturimullu tunngasuni. Ilinniartitsissut assinut aalasunut atuagarsornermik-nalilersuinermik aamma sulinermik-tugassiuutilerinermik pullaveqarneq. Ilinniartitsissummi assit aalasut nalilersornissaannut ilinniartut pisariaqartunik sakkussaqartinneqalertarput, taamaalilluni paasissutissat sunniinerillu tusagassiuutinik atuisut takusartakkatik misigisinnaaniassammatigit nalilersorlugillu. Ilinniartitsissumi aamma filmini tv-milu tusagassiuutilerineranut atatillugu takutitseriaatsit paasisaqarfigineqartarput.

2. . Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut suliaqarfimmi oqaatsit tunngaviumillu taaguutit ilisimasaqarfigissavat atorsinnaallugillu, taamaalillutik pusuusaartitsinermini piviusunillu takutsinermini taakkulu ataatsimoortinneqartarneranni Kalaallit Nunaanni nunallu tamat akornanni tusagassiornerit nalilersorsinnaaniassammatigit, atugassaqartilerlugit nalilerlugillu. Ilinniartut tassunga peqatigitillugu ajornartorsiutit tusagassiuutit arlalipassuutigut uagutsinnut sunniisartut kingunerannik paasisaqassapput ajornartorsiutillu ilaatigut paasillugit.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut ilinniartitsissummi sulinerminni, tassunga ilanngullugit suliaqarfimmi teknikikkut suleriaatsit atorlugit, assit aalasut atorlugit namminersorlutik assigiinngiaartumillu oqariartuuteqarsinnaassapput. Ilinniartut aammattaaq Kalaallit Nunaanni tusagassianik suliaqarnermi assigiinngitsorpassuutigut peqataavitsitsilersinnaasunik piginnaasaqalissapput. Ilinniartut tassunga atatillugu ilaatigut ingerlaqqilluni ilinniagaqarnissaq eqqarsaatigalugu suliaqarfimmi nutaanik piginnaasaqalernissamut suliaqarfimmilu nutaanik ilisimasaqalernissamut tunuliaquteqassapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut suliaqarfimmik tunngaveqarlutik inuit attaveqatigiittarneranni suliaqarfimmi piginnaasaqarlutik peqataasinnaassapput aammalu filminik tv-millu peqataallutik, nutaaliorlutik qisuariaateqartarlutillu atuisuussapput.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut tusagassiuutit ingerlatsinerannik inuiaqatigiinnilu pingaaruteqassusiannik ilisimasaqassapput, taamaaliornikkut Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinni ineriartornermi namminersorlutik, peqataavillutik ilisimallugulu peqataanissamut tunngavissaqassallutik.

3. Iikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Iikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

Atuagarsorneq nalilersuinerlu

- a) filminik tv-milu suliaqarnermik nalilersuinerlut atillugu filmiliornermi oqaatsini taaguutit atorsinnaassavaat,
- b) isiginnaagassiornermi periaatsit oqaluttuariaatsillu assigiinngitsut nassuiarsinnaassavaat,
- c) nalilersuariaatsit assigiinngitsut atorsinnaassavaat,
- d) piviusunut, pisuusaartitanut taakkunanngalu akulerutsitsinerlut suut ilisarnaataanersut nassuiarsinnaassavaat,
- e) suliaqariaatsit takutitassiallu assigiinngitsut pingaarnerit nassuiarsinnaassavaat,
- f) filminik tv-milu takutitassiornermi pissutsit nalinginnaasut nassuiarsinnaassavaat,
- g) ilinniakkat atassuteqartilersinnaassavaat
- h) filmini tv-milu takutitassiat oqaluttuarisaanerlut, kulturikkut inuiaqatiinnullu tunngassuteqartilersinnaassavaat,
- i) takutitassiap ilusilersorneqarnerata tassanilu anguniarneqartut akornanni pissutsit nassuiarsinnaassavaat.

Suleriaaseq

- j) immiussinermi aqqissuinermilu atortut pillugit oqartariaatsit namminersorlutik assigiinngiaartumillu atorsinnaassavaat,
- k) suleqatigiiaarluni takussassialiornissaq pilersaarusiorsinnaassavaat ingerlassinnaallugulu,
- l) tusagassialiornerup ingerlanneqarnerani assigiinngitsunut atillugu filmiliornermi oqaatsini taaguutit atorsinnaassavaat,
- m) takusassialernermik suliaqarnermi ingerlaarnerit assigiinngitsut nassuiarsinnaassavaat,
- n) eqikkaalluni takussutissiornerit, manuskriptit storyboardillu suliarisinnaassavaat
- o) piviusunik pisuusaartitanillu takusassialiornermi isiginnaagassiat ilusilersornerat pillugu ilisimasat atorsinnaassavaat
- p) piviusunik pisuusaartitanillu takusassianik aqqissuinermi tunngaviit suleriaatsillu atorsinnaassavaat nassuiarsinnaallugillu,

- q) takusassiat iliuusaasa imarisaasalu, paasissutissiinermi pissutsit anguniakkallu akornanni pissutsit nassuiarsinnaassavaat aamma
- r) takusassiornerup ingerlanneqarnera namminerlu takusassiat nalilersuillutik isummerfigisinnaassavaat.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnert

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnert ukuupput:

- a) filmiliornermi oqaatsini taaguutit,
- b) takusassiornermi periaatsit oqaluttuariaatsillu assigiinngitsut,
- c) nalilersuariaatsit assigiinngitsut,
- d) piviusut, pisuusaartitat taakkulu ataatsimoortinnerisa ilisarnaataat,
- e) suliaqariaatsit takusassiallu assigiinngitsut pingaarnert
- f) filmi tv-milu takusassiornermi pissutsit, nunami namminerlu nunallu tamat akornanni,
- g) filmit tv-milu tusagassiuutit oqaluttuassartaanni tunngaviumik pissutsit
- h) takusassiornermik aqqissuussineq, tassunga ilanngullugit eqikkaalluni takussutissiorneq, manuskriptit storyboardillu,
- i) immiussinerlu tunngaviit immiusseriaatsillu,
- j) aqqissuussinerlu tunngaviit aqqissuusseriaatsillu aamma
- k) attaveqatigiittarnermi pissutsit ingerlatitseqqiinerlu.

3.3 Illassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Illassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkat atassuteqartilissavaat itisilerlugillu, suliaqarfimmilu paasisat annertusarlugit, ilinniartut taamaalillutik ilikkagassatut anguniakkat angusinnaaniassamatigut. Oqaluttuarisaanermi, kulturimi inuiaqatigiinni suliaqariaatsinilu pissutsit ilinniartitsinerlu ilanngunneqassapput. Illassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartinneqassapput.

4. Aqqissuussineq

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- yy) Ilinniartitsinerlu ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- zz) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- aaa) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- bbb) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip

pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginarartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.

ccc) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.

ddd) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Tusagassiuutilerinermi ilinniartitseriaatsimi periutsini pingaaruteqarpoq atuagarsorluni-nalilersuilluni ilinniartitsinerup aamma sulinerup-takusassiornermut, illuatungaanullu, ilanngunnissaa. Ilinniartitsissummi ilinniakkat ataatsimoortut misiginissaat pingaartinneqarpoq. Atuagarsorluni-nalilersuilluni ilinniartitsinerup atatillugu ilinniartitsissummi oqartariaatsit taaguutillu allat takusassiornermi atorneqartartut ilanngunneqassapput. Takusassiornerup ingerlanneqarneranut atatillugu sulinermi nalilersuinerup nuunneqarsinnaasunik arlalinnik misilittagaqartoqalersarpoq.

Ilinniartitsissummi ilinniartitseriaatsimiippoq pisunit ataasiakkaanit eqqarsartariaatsip aamma atuagarsornerup akornanni nikerartitsisoqartassasoq, taamaalilluni ilinniartitsineq atuagarsorluni-nalilersuilluni sulinerup aamma sulinerup-takusassiornerup akornanni assigiimmik agguarlugu aaqqissuunneqassalluni.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartut nalilersuinermi, nutaaliornermi, attaveqatigiinnermi inuillu akornanni attaveqatigiittarneranni piginnaasaat ineriartortinniarlugit ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut atorneqarneqassapput tassa suliniutinik suleqatigiilluni suliaqarnermiit klassimi ilinniartitsinerup.

Atuagarsorluni-nalilersuilluni sulinerup filminik tv-milu takusassianik takutsineq tunngavigineqassapput. Aallartinnermi ilinniartitsisup ilitersuineratigut ilinniartitsissummi taaguutinik suleriaatsinillu ilinniartut paasisimasaqartilerniarlugit issuaanerit aamma shot-to-shot-imik nalilersuinerit suliarineqassapput. Tamassuma kingorna isiginnaartitsinerit immikkoortui pisulluunnit ataasiakkaat qanimut nalilersorneqassapput, tassani ilinniartut nalilersuinerup peqataajartuaartinneqassallutik. Kingusinnerusukkut nalilersueriaatsit suleriaatsillu ajornakusoortit ilinniartut nammineerlutik tapiissutaat pingaartillugit takusassiat ilivitsut suliarineqassapput.

Ilinniartut assigiinngiiarnerat, taakku ilikkariaasiat pisariaqartitaallu isiginiarneqassapput. Ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siulliullugu oqaasillit aappaattullu oqaatsit isiginiarneqassapput.

Suliaqarluni sulinerit suleqatigiiaartitsilluni suliniutinillu suliaqarnertut ingerlanneqassapput, aammalu ilinniartitsisup ilitersuineratigut takusassianik ajornanngitsunik naatsunik sungiusarnernik aallarnisoqassalluni. Tamassuma kingorna sungiusaatit takinerulaartut suliarineqassapput, tassani ilinniartut ingerlatsinerup ilaani annertuumi akisussaajartortinneqassallutik. Takusassiat nammineerluni suliaqartoqartalertassaaq, tassani ilinniartitsisoq ilituersuisuussalluni siunnersuisuussallunilu, tassani ilinniartut ataasiakkaat ilinniartitsissummi misilitsinnermi atugassamik takusassiamik suliaqassapput.

Eqikkaalluni takusutissianik storyboardinillu suliaqarnermut allattariarsorluni suliaqarnermut atatillugu siuariartortitsiniartoqassaaq suleqatigiissitsiniartoqassallunilu. Suliffeqarfinnut suliaqarfinnullu filminik tv-milu takusassioartartunut pulaarneq ilinniartitsissummi ingerlatat ilagilluarsinnaavaat.

IT ilinniartitsissummi qitiusumik inissisimavoq, suliaqarnermut atuagarsornermullu atatillugu. Atugarsornermik-nalilersuinermik suliaqarnermi paasissutissanik suliaqarfimmi ilinniakkanik ujarlernermi, saqqummiinermi ingerlatitseqqiinermilu IT atorineqassaaq. Takusassiassanik suliaqarnermi oqaasertanik suliaqarnermi takusassiassanik suliaqalinnginnermi paasissutissanik ujarlernermi aammalu takusassiat suliarereerneranni digitalimik aaqqissuussinnermi IT atorineqassaaq.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.4. Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsissummi anguniakkat ilinniartut angusinnaaniassammatigut ilinniartitsissutit ilinniartitsissutillu immikkoortui allat suleqatigiissutiginneqassapput. Pingaarnertut ilinniakkat ilassutitullu ilinniakkat ilaat imatut toqqarneqassapput suliarineqarlutillu ilinniakkat sammivianni suliaqarfimmut ataqatigiissitsineq nukittorsarneqarluni, tassani oqaluttuarisaanermut kulturimut, inuiaqatigiinnut kusanartuliornermullu tunngasut ilanngunneqassallutik.

5. 5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartut killiffiannik ilinniartitsinermillu ingerlaavartumik nalilersuineri ilikkagassatut siunertat tunngaviupput.

Atuagarsorluni-nalilersuilluni ilinniarniq aamma ilinniartitseriaatsit suleriaatsillu ilinniakkanik ingerlatsinernut ataasiakkaanut naleqqussakkanik apeqqutininik akisilluni immersugassat, misilitsinnerit oqaloqatigiinnerilluunniit atorneqassapput. Tamanna aqqutigalugu ingerlaavartumik nalilersuineq ilinniartut ilinniartitsissummi ineriartornerminnik qisuariatittarnissaannut tapersiissaaq.

Takussutissanik suliaqarnerit tamarmik holdimut/klassimut tamarmiusumut takusassianik ataatsimut takutitsinermik naggaserneqartassapput. Tamassuma kingorna takusassiat nalilersorneqartassapput, taamaalilluni suleqatigiit ataasiakkaat ilinniartitsisorlu ataatsimoorlutik takusassianik tamarmiusunik nalilersuineri peqataassallutik. Aammattaaq suleqatigiit ataasiakkaat ilinniartitsisoq peqatigalugu namminneq takusassiornermik ingerlatsinerminnik nalilersuisassapput. Ilinniartitsissutit akornanni ingerlatsinermi ataatsimut aqqissuineri nalilersueriatsimik toqqaaneq ilaavoq.

5.2. Misilitseriaatsit

Suleqatigiinnik oqaluttariarsorluni misitsittoqassaaq taannalu immikkoortunik marlunnik imaqqarpoq tulleriillugit ingerlanneqartussat.

Immikkoortumi siullermi soraarummeertup tusagassiuutinut takusassiaa kingulleq, takuuk immikkoortoq 4.2, tunngavigineqassaaq, tassani soraarummeertup takusassiami immikkoortut pingarnerit nassuiassallugit oqallisigissallugillu, aammalu soraarummeertup takusassiaa pillugu soraarummeertup soraarummeertitsisullu akornanni itisiliilluni oqaloqatigiittoqassalluni.

Immikkoortup aappaa tassaavoq atuagarsorneri-nalilersuineri ilikkagassatut anguniakkanik misilitsinneq, takuuk immikkoortoq 3.1, aammalu filmimik tv-milu takusassiamik issuakkamik siusinnerusukkut misissorsimanngisamik imalik suliaassaaq tunngaviussalluni. Issuagaq annerpaamik minutsinik arfineq marlunnik sivilissuseqassaaq aammalu filmimut tv-milu tusassiaq pillugu ilinniartitsinermi atuagarsornermik-nalilersuinerimik immikkoortumi suliamut atassuteqassalluni. Issuagaq malitseqartinneqassaaq tunngavigisanik pisariaqartunik immaqalu najoqqutassiilluni apeqqutininik imaqqassaaq. Soraarummeertup issuakkami immikkoortunik pingarnernik saqqummiisinnaassusia atassuteqartitsinnaassusialu misilinneqassapput.

Piffissaaq piareersarfissaaq tamarmi minutsit 45-it missaaniissaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 45-t missaanissalluni. Immikkoortumi siullermi

piffissaq soraarummeerfik soraarummertumut ataatsimut minutsit 15-it missaaniissapput immikkoortullu aappaani soraarummeertumut ataatsimut minutsit 30-t missaaniissalluni.

Imminnut ilinniartittut

Imminnut ilinniartittut videomik takusassiaq aaqqissugaq minutsinnik 5-10 minutsinik sivilisussusilik tusagassiutini takusassiornermik soraarummeernermi aallaavittut saqqummiutissavaat. Soraarummeernerup taassuma misilisinnermi immikkoortoq siulleq taarsissava. Misilitsinnermi immikkoortup aappaani atugarsornermi nalilersuinermilu atuagarsorluni ilinniakkat minnerpaamik pingasut oqaatigineqassapput. Filmit elektroniskinngorlugulu tusagassiuutit oqaatigisani ilaassapput. Atuagarsorluni ingerlatsinnermut tusagassiutinut takusassiap saniatigut oqaasertat minnerpaamik quppinnerit 100-nik annertussuseqartut saqqummiunneqassapput.

5.3. Nalilersuinermi tunngaviit

Nalilersuinermi soraarummeertup ilinniartitsissummi anguniakkanik qanoq annertutigisumik angusinera tunngavigalugu nalilersuisoqassaaq. Misilitsinerup immikkoortuani siullermi nalilersuinermi uku pingaartinneqassapput:

- a) soraarummeertup takusassiami immikkoortunik pingaarnernik nassuiaasinnaassusia,
- b) takusassiap assitaata nipaatalu aaqqissuunnerata ajornassusia eqqussusialu,
- c) takusassiap siunertaata, imarisaata, isikkulersornerata anguniakkallu imminnut atanerat,
- d) filmiliornermi oqaatsit atorlugu sunniutissanik aamma pissanganartulionermik oqaluttuarnermillu soraarummeertup toqqaanermilik nassuiaanermini tunngavilersuineri oqallisiginninneralu,
- e) ingerlatitseqqiinermi immikkoortunik soraarummeertup nassuiaasinnaassusia aamma
- f) soraarummeerup nammineq takusassiamik takusassiamillu suliaqarnermik nalilersuilluni-qisuariaateqarluni isummersinnaassusia.

Misilitsinnerup aappaanik nalilersuinermi soraarummeertup ukunninga piginnaasai nalilersuinermi pingaartinneqassapput:

- a) issuakkami suliasamiittumi immikkoortuni pingaarutilinnik saqqummiisinnaassusia
- b) filmiliornermi oqaatsini sunniuteqartartut atonerannik nassuiaanera,
- c) pissanganartuliornermi, oqaluttuarnermi takusassioriaatsimilu immikkoortumi pissutsinik nassuiaanera,
- d) ilinniarnikuusanut atassuteqartitsinera aamma
- e) takusassiornermi, inuiaqatigiinni oqaluttuarisaanermilu pissutsinut atassuteqartitsinera.

Misilitsinnerup immikkoortuani siullermi aappaanilu ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Tusagassiuutilerineq C

1. Ilinniartitsissutip inissisimanagera

Tusagassiuutilerinermit sammineqarput assilissat aalasut, kusanartulerinermit, attaveqartarnermit kulturimullu tunngasuni. Ilinniartitsissut assinut aalasunut atuagarsornermik-nalilersuinermit aamma sulinermit-tugassiuutilerinermit pullaveqarneq. Ilinniartitsissummi assit aalasut nalilersornissaannut ilinniartut pisariaqartunik sakkussaqartinneqalertarput, taamaalilluni paasissutissat sunniinerillu tugassiuutinik atuisut takusartakkatik misigisinnaaniassammatigit nalilersorlugillu. Ilinniartitsissumi aamma filmini tv-milu tusagassiuutilerinnermit atatillugu takutsitseriaatsit paasisaqarfigineqartarput, taamaalillutik tamatigit, nutaaliorlutik qisuariaateqartarlutillu tusagassiuutinik atuisungussallutik.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut suliaqarfimmi oqaatsit tunngaviumillu taaguutit ilisimasaqarfigissavat atorsinnaallugillu, taamaalillutik pisuusaartitsinermit piviusunillu takutsinermit taakkulu ataatsimoortinneqartarneranni Kalaallit Nunaanni nunallu tamat akornanni tusagassiornerit tunngaviumik nalilersorsinnaaniassammatigit, atuagassaqarterlugit nalilerlugillu. Ilinniartut tassunga atatillugu ajornartorsiutit tusagassiuutit arlalipassuartigit uagutsinnut sunniisartut kingunerannik paasisaqassapput ajornartorsiutillu ilaatigit paasillugit.

Iikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut ilinniartitsissummi sulinerminni, tassunga ilanngullugit suliaqarfimmi teknikikkut suleriaatsit atorlugit, assit aalasut atorlugit namminersorlutik assigiinngiaartumillu oqariartuuteqarsinnaassapput. Ilinniartut tassunga atatillugu ilaatigit ingerlaqqilluni ilinniagaqarnissaq eqqarsaatigalugu suliaqarfimmi nutaanik piginnaasaqalernissamut suliaqarfimilu nutaanik ilisimasaqalernissamut tunuliaquteqassapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut suliaqarfimmik tunngaveqarlutik inuit attaveqatigiittarneranni suliaqarfimmi piginnaasaqarlutik peqataasinnaassapput aammalu filminik tv-millu peqataallutik, nutaaliorlutik qisuariaateqartarlutillu atuisuussapput.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut tusagassiuutit ingerlatsinerannik inuiaqatigiinnilu pingaaruteqassusiannik ilisimasaqassapput, taamaaliornikkut Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinni ineriartornermi namminersorlutik, peqataavillutik ilisimallugulu peqataanissamut tunngavissaqassallutik.

3. Iikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Iikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

Atuagarsorneq nalilersuinerlu

- a) filminik tv-milu suliaqarnermik nalilersuinerlut atattillugu filmiliornermi oqaatsini taaguutit atorsinnaassavaat,
- b) tunngaviusumik isiginnaagassiornermi periaatsit oqaluttuariaatsillu assigiinngitsut nassuiarsinnaassavaat,
- c) piviusut pisuusaartitallu ilisarnaatit nassuiarsinnaassavaat
- d) suliaqariaatsit takutitassiallu assigiinngitsut pingaarnerit paasisinnaassavaat
- e) filmimi tv-milu takusassiat atassuteqartissinnaassavaat.

Suleriaaseq

- f) immiussinermi aqqissuinermilu atortut atorsinnaassavaat,
- g) suleqatigiiaarlutik tusagassiuutini takutitassialiornerit pilersaarusiorsinnaassavaat ingerlassinnaallugillu,
- h) suleqatigiikkuutarlutik tusagassiuutinit takutitassiornissamik pilersaarusiorsinnaassapput ingerlatsinnaassallutillu,
- i) takusassialernermik suliaqarnermi ingerlaarnerit assigiinngitsut nassuiarsinnaassavaat,
- j) tusagassiuutini takutitassialiornermi ingerlaffinnut atattillugu filmiliornermi taaguutit atorsinnaassavaat,
- k) oqariartuut imarisaanut anguniakkanullu naleqqussarsinnaassavaat,
- l) eqikkaalluni takussutissat aamma storyboardit suliarisinnaassavaat,
- m) pissanganartuliornermi periutsit tunngaviit atorsinnaassavaat aamma
- n) takusassiornerup ingerlanneqarnera namminerlu takusassiat nalilersuillutik isummerfigisinnaassavaat.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

- a) filmiliornermi oqaatsini taaguutit,
- b) pissanganartuliornermi tunngaviusumik tunngaviit oqaluttuarnermilu pissutsit,
- c) piviusunik piviusuusaartitanillu takusassialiornerit tunngaviusumik ilisarnaataat,
- d) suliaqariaatsit takusassiallu assigiinngitsut pingaarnerit
- e) takusassiornermik pilersaarusiorneq, tassunga ilanngullugit eqikkaalluni takussutissiorneq storyboardilu,
- f) immiussinermi tunngaviit aamma immiussinermi teknikki aamma
- g) aqqissuinermi tunngaviit aamma aqqissuinermi teknikki.

3.3 Illassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilikkagassatut anguniakkat angusinnaaniarlugit illassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkat atassuteqartilissavaat itisilerlugillu, suliaqarfimmilu paasisat annertusarlugit. Oqaluttuarisaanermi, kulturimi inuiaqatigiinni suliaqariaatsinilu pissutsit ilinniaritsinermut ilanngunneqassapput.

4. Aaqqissuussineq

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavineqassapput.
- b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginarartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Tusagassiutilerinerneq ilinniartitseriaatsini pingaarutilimmik tunngaviuvoq, teoriinik-misissueqqissaarluni ilinniartitsinerup tigussaasunik-pilersitsiffiusunik ilinniartitsinermut akuutinnissaa. Pingaartinneqarpoq ilinniartitsissutip sammisaasa imminnut atatigiissutut misigineqarnissaat. Teoriinik-misissueqqissaarluni ilinniartitsinermut ilinniartitsissummi oqariaatsit paasinneriaatsillu pilersitsinermi/tunisassiornermi atorneqartartut ilaatinneqassapput. Tamatumunnga atatillugu tigussaasutigut misilittagaqalertoqassaaq, misissueqqissaarluni sulinerneq nuunneqarsinnaasunik.

Ilinniartitsissumik ilinniartitseriaatsiniippoq assersuutit malinnaanerillu atorlugit paasiniaanerit aamma teoriinit nalinginnaasuniit inerniliineeriaatsit paarlakaallugit atorneqartarnerat, taamaalillunilu ilinniartitsinermi teoriit-misissueqqissaarnerit tunngavigalugit sulineq aamma tigussaasumik-pilersitsiffiusumik sulineq naligiimmik agguanneqassallutik.

4.2 Suleriaatsit

Kalaallit Nunaanni tusagassiuutiniq suliaqarfik nunarsuaq avatangiiserisaaq suleqatigalugu kalaallit kulturiannik aallaaveqarpoq. Tamanna isumaqarpoq ilinniartut ilinniartitsissut aqputigalugu Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinni sanimut nunami namminerimi inuiaqatigiinnik qummullu amnullu nunani tamani inuiaqatigiinni suleqateqartuni tugassiuutini iliuserisartakkat paasisaqarfigissagaat.

Ilinniartut nalilersuinerimi, nutaaliormerimi, attaveqatigiinnermi inuillu akornanni attaveqatigiitarnernanni piginnaasaat ineriartortinniarlugit ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut atornerqarnerussapput tassa suliniutiniq suleqatigiilluni suliaqarnermiit klassimi ilinniartitsinermut.

Atuagarsorluni-nalilersuilluni sulinerimi filiminik tv-milu takusassianik takutsineq tunngavineqassapput. Aallartinnermi ilinniartitsisup ilitersuineratigut ilinniartitsissummi taaguutiniq suleriaatsinillu ilinniartut paasisimasaqartilerniarlugit issuaanerit aamma shot-to-shot-imik nalilersuinerit suliarineqassapput. Tamassuma kingorna isiginnaartitsinerit immikkoortui pisulluunnit ataasiakkaat qanimut nalilersorneqassapput, tassani ilinniartut nalilersuinerimi peqataajartuaartinneqassallutik. Kingusinnerusukkut nalilersueriaatsit suleriaatsillu ajornakusoornerit ilinniartut nammineerlutik tapiissutaat pingaartillugit takusassiat ilivitsut suliarineqassapput.

Suliaqarluni sulinerit suleqatigiiaartitsilluni suliniutinillu suliaqarnertut ingerlanneqassapput, aammalu ilinniartitsisup ilitersuineratigut takusassianik ajornanngitsunik naatsunik sungiusarnernik aallarniisoqassalluni. Tamassuma kingorna sungiusaatit takinerulaartut suliarineqassapput, tassani ilinniartut ingerlatsinerup ilaani annertuumi akisussaajartortinneqassallutik. Takusassiat nammineerluni suliaqartoqartalertassaaq, tassani ilinniartitsisooq ilitersuissuussalluni siunnersuissuussallunilu, tassani ilinniartut ataasiakkaat ilinniartitsissummi misilitsinnermi atugassamik takusassiamik suliaqassapput.

Ilinniartut assigiinngiarnerat, taakku ilikkariaasiat pisariaqartitaallu isiginiarneqassapput. Ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siulliullugu oqaasillit aappaattullu oqaatsit isiginiarneqassapput.

IT ilinniartitsissummi qitiusumik inissisimavoq, suliaqarnermut atuagarsornermullu atatillugu. Atuagarsornermik-nalilersuinermik suliaqarnermi paasissutissanik suliaqarfimmi ilinniakkanik ujarlernerimi, saqqummiinnermi ingerlatitseqqinnermilu IT atornerqassaaq. Takusassiassanik suliaqarnermi oqaasertanik suliaqarnermi takusassiassanik suliaqalinnginnermi paasissutissanik ujarlernerimi aammalu takusassiat suliarereerneranni digitalimik aqqissuussinerimi IT atornerqassaaq.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluuartikkiartortillugillu.

4.4 Ilinniartitsissutitut allanut atassuteqartitsineq

Taamaaliortoqarsinnaatillugu ilinniartitsissutit ilinniartitsissutillu immikkoortui allat suleqatigiissutigineqassapput. Taamaaliornikkut ilinniartut tusagassiuutilerinermik ilinniartitsissummillu assigiinngitsorpassuarnik imalimmik paasinninnerat annertusarneqassaaq, taassani oqaluttuarisaanermi, kulturimi, inuiaqatigiinni kusarnartuliornermilu pissutsit ilanngunneqassallutik.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartut killiffiannik ilinniartitsinermillu ingerlaavartumik nalilersuineri ilikkagassatut siunertat tunngaviupput. Ilinniartut ataasiakkaat ilinniartitsissummi killiffimminnik ilisimatinneqartassapput.

Atuagarsorluni-nalilersuilluni ilinniartitseriaatsit suleriaatsillu ilinniakkanik ingerlatsinernut ataasiakkaanut naleqqussakkanik apeqqutinik akisilluni immersugassat, misilitsinnerit oqaloqatigiinnerilluunniit atorineqassapput. Tamanna aqqutigalugu ingerlaavartumik nalilersuineq ilinniartut ilinniartitsissummi ineriartornerminnik qisuariartittarnissaannut tapersiissaaq.

Takussutissanik suliaqarnerit tamarmik holdimut/klassimut tamarmiusumut takusassianik ataatsimut takutitsinermik naggasarneqartassapput. Tamassuma kingorna takusassiat nalilersorneqartassapput, taamaalilluni suleqatigiit ataasiakkaat ilinniartitsisorlu ataatsimoorlutik takusassianik tamarmiusunik nalilersuineri peqataassallutik. Aammattaaq suleqatigiit ataasiakkaat ilinniartitsisoq peqatigalugu namminneq takusassiornermik ingerlatsinerminnik nalilersuisassapput. Ilinniartitsissutit akornanni ingerlatsinermi ataatsimut aqqissuineri nalilersueriatsimik toqqaaneq ilaavoq.

5.2 Misilitseriaatsit

Suleqatigiinnik oqaluttariarsorluni misitsittoqassaaq taannalu immikkoortunik marlunnik imaqarpoq tulleriillugit ingerlanneqartussat.

Immikkoortumi siullermi soraarummeertup tusagassiuutitut takusassiaa kingulleq, takuuk immikkoortoq 4.2, tunngavigineqassaaq, tassani soraarummeertup takusassiami immikkoortut pingaarnerit nassuiassallugit oqallisigissallugillu, aammalu soraarummeertup takusassiaa

pillugu soraarummeertup soraarummeertitsisullu akornanni itisiliilluni oqaloqatigiittoqassalluni.

Immikkoortup aappaa tassaavoq atuagarsornermi-nalilersuineri ilikkagassatut anguniakkanik misilitsinneq, takuuk immikkoortoq 3.1, aammalu filmimik tv-milu takusassiamik issuakkamik siusinnerusukkut misissorsimanngisamik imalik suliaasaq tunngaviussalluni. Issuagaq annerpaamik minutsinik arfineq marlunnik sivisussuseqassaaq aammalu filmimut tv-milu tusagassiaq pillugu ilinniartitsineri atuagarsornermik-nalilersuineri immikkoortumi suliamut atassuteqassalluni. Issuagaq malitseqartinneqassaaq tunngavigisanik pisariaqartunik immaqalu najoqqutassiilluni apeqqutinik imaqassaaq.

Piffissaq piareersarfissaq tamarmi minutsit 30-t missaaniissaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 30-t missaanissalluni.

Imminut ilinniartittut

Imminut ilinniartittut videomik takusassiaq aaqqissugaq minutsinik 3-5 minutsinik sivisussusilik tusagassiutini takusassiornermik soraarummeernermi aallaavittut saqqummiutissavaat. Soraarummeernerup taassuma misilitsinnermi immikkoortoq siulleq taarsissava. Misilitsinnermi immikkoortup appaani atugarsornermi nalilersuinermilu atuagarsorluni ilinniakkat minnerpaamik pingasut oqaatigineqassapput. Filmit elektroniskinnorlugulu tusagassiuutit oqaatigisani ilaassapput. Atuagarsorluni ingerlatsimut tusagassiutinut takusassiap saniatigut oqaasertat minnerpaamik quppinnerit 100-nik annertussuseqartut saqqummiunneqassapput.

5.3 Nalilersuineri tunngaviit

Nalilersuineri soraarummeertup ilinniartitsissummi anguniakkanik qanoq annertutigisumik angusinera tunngavigalugu nalilersuisoqassaaq. Misilitsinerup immikkoortuani siullermi nalilersuineri uku pingaartinneqassapput:

- a) soraarummeertup takusassiami immikkoortunik pingaarnernik nassuiaasinnaassusia,
- b) assitaasa nipaatalu ilusilersornerat,
- c) takusassiap siunertaata, imarisaata, isikkulersornerata anguniakkallu imminnut atanerat,
- d) filmimi oqaatsinik sunniutaasunik toqqaanermik tunngavilersuisinnaassuseq aamma
- e) nammineq takusassiamik takusassiamillu suliaqarnerminik nalilersuilluni-qisuariaateqarluni isummersinnaassuseq.

Misilitsinnerup aappaanik nalilersuineri soraarummeertup ukunnga piginnaasai nalilersuineri pingaartinneqassapput:

- a) soraarummeertup issuakkami suliassamiittumi immikkoortuni pingaarutilinnik saqqummiisinnaassusia
- b) filmimi oqaatsinik sunniutaasunik tunngavilersuineq,
- c) pissangartuliornermi ajornanngitsumi takutsitseriaatsimilu pissutsinik nassuiaaneq aamma
- d) issuakkamik ilinniarsimasanut atassuteqartitsineq.

Misilitsinnerup immikkoortuani siullermi aappaanilu ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Ilanngussaq 42

Nipilersorneq B

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Nipilersornermik ilinniartitsissutip inissisimanera tassaavoq nipilersornermik ingerlatsinermik atuagarsornermillu paasinninnerup akornanni ataqatigiissitsilernissaq, siornatigut maannakkullu pilersornerup, sumiiffinni nunarsuarmilu takutsitseriaatsit aammalu nipilersoriaatsit immikkuullarissullu. Nipilersornermik ilinniartitsissut nutaaliornikkut, nutaaliornepup ingerlaneratigut nipilersornikkullu kinaassutsimik ineriartortitsisarpoq kulturimillu pilersitsisarlungi, ilinniartitsissummilu ilinniartut nipilersortarneranni unammillertinneqartarput ineriartortinneqartarlutillu. Ilinniartitsissummi ilinniartut suleqatigiissinnaassusiat, imminnut aqussinnaassusiat takutsitserusussinnaassusiallu aammalu periarfissanik nutaanik takunnissinnaassusiat ineriartortinneqartarput. Pilersitsinikkut nipilersornikkullu nipilersornermik ilinniartitsissut ilinniagaqarnermi pingaaruteqartumik inissisimavoq.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut ilisimasaqarnikkut piginnaasaqarnikkullu suliaqarfimmi sakkussaqassapput, taamaalillutik nipilersorneq pillugu nipilersornermilu takutitsisinnaassallutik, aammalu nipilersornermik tusarnaartutut ingerlatsisutullu nipilersornermik ingerlatsinissamut tunngavissaqassallutik.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut nipilersornermi ineriartoqqinnerminnut atatillugu nipilersornermik pissutsinillu nipilersornermut tunngasunik nalilersuinermik suliaqarsinnaassapput aammalu nipilersornermi takussutissanik, nipilersornermik ilinniarnermik, tusarnaarnermik ilinniarnermik nipilersornermilu atuagarsornermik suliaqassallutik. Ilinniartut tassunga atatillugu nipilersornermik piginnaasaqassapput nipilersornermillu paasisimasaqassallutik.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Nipilersornermi piginnaasanik nipilersornermillu suliaqarnermi ilinniartut akisussaassuseqarnermik, imminut aqussinnaanissamik nammineersinnaanermik isiginninniartarnermillu suleqatigiinnermillu takutitsissapput aammalu sivisunerusumik suliaqarnerit ingerlassinnaallugit.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut nipilersornermik suliaqarnermi oqaluttuarisaanermi, inuiaqatigiinni kultumilu pissutsit ilangusinnaassavaat, taamaalillutillu imminnut avatangiisiminnullu paasininnittarnermik arlalitsigut tunngavisiissallutik.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

Nipilersornermik piginnaasat (nipilersornermik atuagarsorneq oqaluttuarisaanerlu)

- a) nunarsuarmi kitaamiut kalaallillu eqqumiitsuliorluni, nuannarineqartunik inuiaallu aammalu nunarsuarmi kitaamiunngitsut nipilersoriaasiannik nalilersuinermi nipilersornermik ilinniartitsissummi periutsit, atuagarsorneq taaguutillu atorsinnaassavat,
- b) nipilersornermik ilinniakkani oqaluttuarisaanermik, inuiaqatigiinnik, kulturimik, nipilersoriaatsinik assigiinngitsunik isiginnissinnaassapput,
- c) nipilersornermi nuutit ilisarnaataannik ilisimasaqarneq takutissinnaassavaat,
- d) nipilersorneq nipilersornerillu ingerlanerat pillugit allallutik oqaatiginnissinnaassallutik aamma
- e) nipilersornermi sammisat minnerpaamik marluk aammalu nipilersornermik-tusagassialerineramik suliniut ataaseq ilannguffigisinnaassavaat nassuiarlugillu aammalu tusagassiuutini naqitani takusassianilu atortut pissarsiarineqarsinnaasut suliaqarfimmut tunngasut suliarisinnaallugit atorsinnaallugillu.

Nipilersornermik ingerlatsineq (erinarsorneq nipilersoqatigiinnerlu)

- f) kalaallit nunallu tamat akornanni erinarsorneq aammalu ataatsimik nipilerluni tulleeiillunilu erinarsuutit nipilersuutillu immikkoortui nipilersorsinnaassallugit aammalu nipilersorluni oqariartuuteqarsinnaaneq takutissinnaassallugu,
- g) erinarsornermut nipilersornermullu atatillugu tusaasaqartarnermik ilinniarneq atorsinnaassallugu

- h) nipilersornermik aqqissuussineq suleqatigiilluni ilinniarsinnaasassavaat tusarnaartunullu tusanaartillugu aamma
- i) nipilersuutit atorpeqartut ikkussorsinnaassavaat piareersarsinnaallugillu aammalu tusarnaartitsinerup ingerlannissaa siunertaralugu nipinut atortut atorsinnaassallugit.

3.2. Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

Nipilersornermik piginnaasat (nipilersornermik atuagarsorneq oqaluttuarisaanerlu)

- a) kalaallit nipilersuutaannit, nunarsuarmi kitaamiut eqqumiitsuliorlutik nuannarineqartunillu nipilersuutaannit nipilersukkat immikkoortui nipilersukkallu, tassunga ilanngullugit inuiaat nipilersuutaat aamma nunarsuarmi kitaamiuunngitsut nipilersuutaat
- b) nipilersornerup oqaluttuarisaanera nipilersornermilu kulturi,
- c) nipilersornermik sammisat minnerpaamik marluk aamma nipilersornermik-tusagassialerineramik suliniut ataaseq
- d) nipilersornermi tunngaviit, nipilersornermik ilinniarneq, tusarnaarnermik ilinniarnermik aamma nipilersorneq pillugu atuagarsorneq,
- e) allattariarsorluni oqaluttariarsorlunilu nipilersornermik nalilersuineq,
- f) tusagassiuutit nipilersornermilu teknologii aamma
- g) nipilersukkatut toqqakkanut tunngatillugu atuakkat.

Nipilersornermik ingerlatsineq (erinarsorneq nipilersoqatigiinnerlu)

- h) timeq, nipi nipilersuutillu assigiinngiiaartut atorlugit nipilersuutiniq pilersitsineq,
- i) nunami namminerimi nunanilu allani nipi ataaseq atorlugu nipilersuutit toqqakkat assigiinngiiaartut,
- j) nunami namminerimi nunanilu allani tulleeiilluni erinarsukkanit nipilersuutillu atorlugit nipilersornermi immikkoortut toqqakkat assigiinngiiaartut,
- k) nipimik tunngaviusumik pilersitsineq, rytmemik, bassimim akkordimillu nipilersuutini tekniki ajornanngitsoq aamma
- l) nipilersukkanik sungiusarnek nipilersornerlu, kisimiilluni nipilersoqatigiillunilu.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilinniakkat imatut toqqarneqassapput ilaatigut teknologiimut, tugasassiuutinut, kulturimut, inuiaqatigiinnut tarnip pissusaanut tunngasut atorlugit pingaarnertut ilinniakkanut atassuteqartitsilerluni. Ilassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartinneqassapput.

4. Aqqissuussineq

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- g) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- h) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- i) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- j) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginarartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- k) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- l) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartut ilinniartitsissummi ilinniakkat ataatsimoortillugit saqqummiivigineqarnissaat pingaartinneqassaaq, taamaalilluni nipilersorneq piginnaasallu imminnut atanerannik nikerartinneqartarnerannillu misigisaqassallutik. Nipilersornermik ingerlatsinermut nipilersornermillu piginnaasanut, nipilersukkanut tusaasanullu atatillugu oqaloqatigiissutigineqartassapput, nalilersorneqartassallutik qisuariarfigineqartassallutillu. Taamatut suliaqarluni atuagarsornilu ilinniarnermi ilinniartitsissummi taaguutit periutsillu suliarinerisigut nipilersornermik misigisaqarnek pitsaassuseqalersinneqassaaq.

Nipilersornermik ilinniartitsinermi ilikkagaqartarnermi aaqqissuussamik uku sammineqarput, tassani pisuniit malittarisassanut eqqarsartarnek nassuiaasiornermi tunngaviit ilaallutik:

- a) Tusarnaarneq misigisaqarnerlu,
- b) Nipilersuutiniq pioreersunik nipilersorneq,
- c) ilaarsineq,
- d) nipilersuusiorneq,
- e) nutarterineq, nutaaliorneq, piareersaqqaarani nipilersorneq,
- f) nassuiaasiorneq aamma
- g) qisuariaateqarnek ilikkagaqartarnerup ilaatut.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsinermi ilinniartitsissummi sammisani tunngaviummik aaqqissuussamik ilisimasat saqqummiunneqarput, suliaqavinneq atuagarsornerlu. Nipilersornermik ilinniartitsinermi nipilersuutit klassiskit rytmaskillu pillugit naatsumik takussutissiorluni ilinniartitsineq ingerlanneqassaaq. Ilinniartitsineq tamatuma kingorna nipilersornermi sammisanik

minnerpaamik marlunnik aamma nipilersornermi-tusagassialerinemik suliniut sulinivimmik atuagarsornermillu imalik aaqqissuunneqassapput. Sammisat nipilersoriaatsit aalajangiisut assigiinngitsuussapput, aappaalu klassiskimik nipilersornermik sammiviussalluni. Nipilersornerminik-tusagassialerinemik suliniummut atatillugu ilinniartitsissummi ingerlatsinermut angusanullu allaganngorlugu uppernarsaat suliarineqassaaq. Taanna nipilersorneq-tusagassiuutit pillugit inaarutaasumik misilitsinnermi atugassat suliarinissaannut ilinniartitsisumut tunngaviusaaq.

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut assigiinngiaarnerat, taakku ilikkariaasiat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik. Ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siulliullugu oqaasillit aappaattullu oqaatsit isiginiarneqassapput.

Ilinniartitsinermi nipilersornermik ilinniarneq nipilersornerlu assigiimmik agguarneqassapput. Sungiusarnerit ajornannginnerit aqutugalugit ilinniartut ilinniarnep ingerlanerani tamanit. nipilersorneq nipilersorerullu ingerlanneqarnera pillugit allaganngorlugit oqaaseqaateqartassapput. Tamassumani ilinniartut nipilersornermik ilinniartitsissummi taaguusiortarnerat taparserneqassaaq.

Ilinniartitsinerup ilaatut nipilersorluni tusanaartitsinissaaq suliarineqassaaq. Taamatut annertunerusumik annikinnerusumilluunniit pisoqartitsinermut atatillugu, nipinut atortut ikkussornissaat nipilersuutinillu naleqquttunik piareersaanissaaq ilinniartitsissutigineqassapput. Tamassuma kingorna qisuariaateqarneq nipilersornermi ineriartoqqinnissamut tunngaviusaaq.

Nipilersornermik ilinniartitsineq nipilersornermik ingerlatsinerit allat attavigalugit pilersinneqassaaq.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutip siornani studiemi teknikkimi taaguutininik eqqortumik paasinnittoqariartorluni atuisinnaajartortoqarlunilu. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni.

Ilinniartitsinermi nipilersuutitut tusaruminartunut taakkuninngalu grafikinngorlugit takutitseqqiinnermut tunngatillugu nalunaarsuineq, nalilersuineq, nassuiaaneq qisuariartortarnerlu suliarineqassapput. Tamanna aqutigalugu ilinniartut suliaqarfimmi taaguutitik atuisarnerat imatut ineriartortinneqassaaq nipilersorneq pillugu oqaatsinik atuisarnerit annertunerusumik pitsaassuseqalertinneqarluni. Tamanna nipilersornermut nipilersornermillu ilinniarnermut tunngatillugu.

4.4. Ilinniartitsissutitut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aqqissuussineqassaaq piffissap ilaani suliaqarfiit akornanni sulisoqartarluni aammalu ilinniartitsissutitit allani ilisimasaqarfinnik sanilliussisoqartarluni. Ilinniartut imminnut avatangiisiminnillu paasinnittarnerat ilinniartitsissummi atassuteqartinneqalernissaat, taamaaliortoqarsinnaatillugulu ilinniagaqarnermi ilinniartitsisunut allanut atassuseqataassalluni, tassa nipilersornermik ilinniartitsissummi inulerinermi, pinngortitamik ilisimatusarnermi inuiaqatigiinnillu ilisimatusarnermi immikkoortuni pingaarnerni immikkoortut ilanngunneqartussaammata.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Nalilersuineq nipilersornermik ilinniartitsinermi ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniagassatut aalajangikkat tunngavigalugit ingerlanneqassaaq, piffissalu ingerlanerani misilitsinnerit annikinnerit atorneqartassapput. Ilinniartut ilinniartitsissummi killiffimminnik ilisimatinneqartarnissaat qulakkeerneqassaaq. Nipilersornermik ilinniartitsissummi nipilersornermik nalilersuinermi nipilersornermik ingerlatsineq ingerlaavartumik nalilersorneqartassaaq pitsanngorsarneqartassallunilu. Nalilersuinermi tassani ilinniartitsissummi immikkut eqqumiitsuliorneq kusanartuliornerlu tassunga peqatigitillugu ilanngunneqassapput. Ilinniartut killiffiannik nalilersuinermi ilinniartitsissummi nipilersorneq atuagarsornerlu assigiimmik naleqartinneqassapput.

5.2. Misilitseriaatsit

Nipilersornermik ilinniartitsinermi nipilersornermillu ingerlatsinermi marlunnik immikkoortulimmik oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq:

Immikkoortumi siullermi nipilersornermik ilinniartitsinermi misilitsittoqassaaq (nipilersornermik atuagarsorneq oqaluttuarisaanerlu)

Misilitsinnerup immikkoortua ilinniartitsinermi nipilersorneq pillugu sammisani minnerpaamik marlunni piareersaqaarnagu taakku assinganik ilinniakkat ilanngullugit suliassat tunngavigalugit ingerlanneqassaaq. Nipilersorneq pillugu sammisat suliassami ilaasut tassaassapput nipilersukkat immiussat katillugit minutsinik qulinik sivisussusillit, nipilersornermik tusaruminartumik atortuusinnaasunillu allanik grafikinngorlugu assilisaqarneq

Immikkoortuini aappaani nipilersorneq ingerlanneqassaaq (erinarsorneq nipilersoqatigiinnerlu)

Soraarummeertitsisoq nipilersoqatigiinnermi kisimiillunilu erinarsornermi suliassani marlunni saqqummiinnermi peqataassaaq. Nipilersoqatigiilluni misilitsinnermut soraarummeertumut ataatsimut soraarummeertumut ataatsimut minutsit qulit missaat atugassanngortinneqassapput. Kisimiilluni erinarsornermut soraarummeertumut ataatsimut minutsit arfineq pingasut missaat atugassanngortinneqassapput.

Kisimiilluni nipilersornerni taakkunani marlunni aallaavik tassaavoq takussutissiaq ilinniartup sularisaa, tassanilu nunami namminermi nunanilu allani ataatsimik nipilerluni erinarsornerit assigiinngiiaartut ilaassapput. Takussutissiaq piffissap soraarummeerfiup aallartinnginnerani soraarummeertitsisumik akuerineqassaaq. Misilitsinnermi erinarsuut ataaseq soraarummeertumit toqqarneqassaaq aappaalu censorimit toqqarneqassalluni. Erinarsornerni ilinniartitsisumit soraarummeertulluunniit ingiuisussatut nassataanit ingiuisoqassaaq. Kisimiilluni erinarsuut nammeneq toqqagaq kisimiilluni nipilersornermik taarserneqarsinnaavoq.

Nipilersoqatigiilluni misilitsinnermi soraarummeertut ataasiakkaat taakkunani minnerpaamik ataatsimi nipilersuutiniq piginnaasatik takutissavaat. Nipilersoqatigiit – minnerpaamik marlunnik amerlanerpaamillu arfineq marlunnik peqataasullit – tassaassapput holdini soraarummeertut kisimiillunilu erinarsortoqassalluni. Pisuni immikkut ittuni soraarummeertut nililiinerup avataani nipilersoqatigiinni allani peqataasinnaapput.

Piffissaq piareersarfissaq tamarmi minutsit 60-it missaaniissaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut katillugit minutsit 60-it missaanissalluni.

Ini piareersarfik nipilersuuteqassaaq, ataatsimik guitareqassaaq ataatsimillu noqartilimmik nipilersuuteqassalluni. Soraarummeertut aammattaaq nammeneq toqqakkamik nipilersornermi atortumik nassarsinnaapput. Soraarummeertut immiussamik ataatsimik nuutinillu imaluunniit grafikinnngortitanik immaqalu nipilersuummut atatillugu oqaasertamik tunniussisimassapput.

Piffissap soraarummeerfiup aallartinnerata misilitsinnerullu akornanni ilinniartitsissummi ilinniartitsinerup ilaatut ilinniartitsissup ilinniartut marloriarluni-pingasoriarluni naapittassavai nipilersoqatigiilluni saqqummiinnermik kisimiillunilu erinarsornermik misilitsinnissami nipilersornermi piginnaasat puigorneqaaqqunagit.

Imminnut ilinniartittut

Imminnut ilinniartittut nipilersornermi sammisanik minnerpaamik marlut akornanni aamma nipilersornermik-tusagassialerinnermik suliniummik ataatsimik makitsinikkut nipilersornermi piginnaasanik misilitsissapput. Taanna imarisaat soraarummeertitsisumit akuerineqassapput. Imminnut ilinniartittut nipilersoqatigiinnermi peqataassanngillat, kisiannili nipilersornermi

nammineerlutik suliassaminnik nalilerneqassallutik, taakkunanga ataaseq erinarsorluni saqqummiunneqassaaq, censorimillu toqqarneqassalluni, tassaassallutik ataatsimik nipilerluni erinarsuutit assigiinngiaartut soraarummeertumit katitikkat soraarummeertitsisumillu akuerisat

Napparsimanagerup kingorna soraarummeerneq

Napparsimerup kingorna piffissami soraarummeerfimmi misilitsinnermi nipilersornermik piginnaasanik namminerlu suliassanik marlunnik soraarummeertitsisoqassaaq, taakkunanga ataaseq erinarsorluni saqqummiinerussalluni censorimit toqqagaq, tassa nipilersoqatigiinneq atorneqassangimmat.

5.3. Nalilersuinermi tunngaviit

Nalilersuinermi soraarummeertup ilinniartitsissummi anguniakkanik qanoq annertutigisumik angusinera tunngavigalugu nalilersuisoqassaaq. Nalilersuinermi uku pingaartinneqassapput:

Nipilersornermik piginnaasat (nipilersorneq pillugu atuagarsorneq oqaluttuarisaanerlu)

- a) nipilersornermi tunngavinnik, nipilersornermik ilinniarnermik tusarnaartarnermillu ilinniarnermik ilisimasat aammalu taakkuninngalu nipilersuummik nalilersuinermi atuisinnaassuseqarneq,
- b) nipilersorerup oqaluttuarisaanerani, inuiaqatigiinni, kulturimi aamma nipilersoriaatsinik assigiinngitsunik ilisimasaqarneq
- c) nipilersornermi nipilersuutininik atuisinnaassuseqarneq aamma
- d) nipilersorneq pillugu sammisamut imaluunniit nipilersornermi-tusagassiuutilerinermi suliniummut atatillugu ajornartorsiutinik taakkunuunga atasunik nassuiaasinnaassuseqarneq oqallisiginnissinnaassuseqarnerlu.

Nipilersorneq (erinarsorneq nipilersoqatigiinnerlu)

Nalilersuinermi uku pingaartinneqassapput:

- a) tusaasaqarsinnaassuseq nipilersorsinnaassuserlu, tassa nipilersoqatigiinnermi peqataasunut allanut nipilersoqatigiinni oqimaasaqatigiissitsinnermi nammineq ingerlatsinermik malugisaqarneq (nalilersuinermi immikkoortoq taanna napparsimareernerup kingorna soraarummeernermi imminnullu ilinniartittunut atuutinngilaq),
- b) erinarsorluni nipilersuutinillu piginnaasat aamma kisimiilluni saqqummiinermi nipilersoqatigiinnermilu nipilersornermi saqqummiineq.

Soraarummeertut ataasiakkaarlugit nalilersorneqassapput, aammalu nipilersornermik ilinniakkani nipilersornermilu soraarummeertut ataasiakkaat saqqummiinerannu ataatsimut karakteriliisoqassaaq. Nipilersornermik ilinniakkat nipilersornerlu assigiimmik nalilerneqassapput.

Nipilersorneq C

1. Ilinniartitsissutip inissisimanagera

Nipilersornermik ilinniartitsissutip inissisimanagera tassaavoq nipilersornermik ingerlatsineramik atuagarsornermillu paasinninnerup akornanni ataqatigiissitsilernissaq, siornatigut maannakkullu pilersornerup, sumiiffinni nunarsuarmilu takutitseriaatsit aammalu nipilersoriaatsit immikkuullarissullu. Nipilersornermik ilinniartitsissut nutaaliornikkut, nutaaliornepup ingerlaneratigut nipilersornikkullu kinaassutsimik ineriartortitsisarpoq kulturimillu pilersitsisarlungi, ilinniartitsissummilu ilinniartut nipilersortarneranni unammillertinneqartarput ineriartortinneqartarlutillu. Ilinniartitsissummi ilinniartut suleqatigiissinnaassusiat, imminnut aqussinnaassusiat takutsitserusussinnaassusiallu aammalu periarfissanik nutaanik takunnissinnaassusiat ineriartortinneqartarput. Pilersitsinikkut nipilersornikkullu nipilersornermik ilinniartitsissut ilinniagaqarnermi pingaaruteqartumik inissisimavoq.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut ilisimasaqarnikkut piginnaasaqarnikkullu suliaqarfimmi sakkussaqaassapput, taamaalillutik nipilersorneq pillugu nipilersornermilu takutitsisinnaassallutik, aammalu nipilersornermik tusarnaartut ingerlatsisutullu nipilersornermik ingerlatsinissamut tunngavissaqaassallutik.

Ilikkaqaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut nipilersornermi ineriartoqqinnerminnut atatillugu nipilersornermik pissutsinillu nipilersornermut tunngasunik nalilersuineramik suliaqarsinnaassapput aammalu nipilersornermi takussutissanik, nipilersornermik ilinniarnermik, tusarnaarnermik ilinniarnermik nipilersornermilu atuagarsornermik suliaqaassallutik. Ilinniartut tassunga atatillugu nipilersornermik piginnaasaqaassapput nipilersornermillu paasisimasaqaassallutik.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut nipilersornermi suleqatigiissinnaassusermik imatut takutitsissapput, ataatsimut nipilersornermik misigisaqarnissamut periarfissillutik.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut nipilersornermik suliaqarnermi oqaluttuarisaanermi, inuiaqatigiinni kultumilu pissutsit ilanngusinnaassavaat, taamaalillutillu imminnut avatangiisiminnullu paasinnittarnermik arlalitsigut tunngavisissisallutik.

3. Iikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Iikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

Nipilersornermik piginnaasat (nipilersornermik atuagarsorneq oqaluttuarisaanerlu)

- a) kalaallit nipilersorneranni nunarsuarmilu nunat killiit eqqumiitsuliorluni nuannarineqarlutillu nipilersorneranni nipilersoriaatsini assigiinngitsuni nipilersornermi tunngaviit paasisinnaassavaat
- b) tunngaviusumik taaguut nipilersornermillu ilinniarnermi, tusarnaartarnermik ilinniarnermi nipilersornermilu atuagarsornermi periutsit atorlugit nipilersornermik oqaluttuarisaanermut, inuiaqatigiinnut kulturimullu tunngasuni nipilersornermik paasinninnertik takutissinnaassavaat
- c) nammineq nunagisami nunamiullu allat kulturianni nipilersorneq pillugu oqallinnermi ilinniartitsissummi taaguutit atorsinnaassavaat,
- d) nipilersorneq pillugu sammisami peqataasinnaassapput nassuiaasinnaallutillu,
- e) nipilersuummik tusaruminartumik grafinggorlugu ajornangitsumik takutitamik malinnaasinnaassapput aamma
- f) tusagassiuutini naqitani takusassianilu issuakkat ilinniartitsissummut tunngasut ujarsinnaassavat atorsinnaassallugillu.

Nipilersornermik ingerlatsineq (erinarsorneq nipilersoqatigiinnerlu)

- g) kalaallit nunallu tamat akornanni erinarsuutini ataatmik nipilimmik tulleeriillunilu erinarsuutini erinarsorsinnaassapput nipilersorsinnaassallutillu,
- h) akkordimi, rytmiskimi basimilu nipilersuutit atorlugit nipilersukkat ajornangitsut nipilersorsinnaassavaat,
- i) erinarsornermut nipilersornermullu atatillugu tusaasaqartarnermik ilinniakkat ajornangitsut atorsinnaassavaat aamma
- j) nipilersornermik aqqissuussineq suleqatigiilluni ilinniarsinnaassaassavaat tusarnaartunullu tusanaartillugu

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit ukuupput:

Nipilersornermik piginnaasat (nipilersornermik atuagarsorneq oqaluttuarisaanerlu)

- a) tunngaviusumik nipilersornermik ilinniarneq tusarnaartarnermillu ilinniarneq,
- b) kalaallit nipilersuutaannit, nunarsuarmi kitaamiut nuarsuarmilu kitaamiuunngitsut eqqumiitsuliorlutik nuannarineqartunillu nipilersuutaannit nipilersukkat aqqutigalugit nipilersornermi tunngaviit,
- c) kalaallit nipilersuutaanni aamma nunarsuarmi kitaamiut eqqumiitsuliorluni nuannarineqartunillu nipilersorneranni nipilersornermik oqaluttuarisaanermi nipilersornermillu kulturimi pissutsit,
- d) nipilersornermi sammisaq immikkut sungiusagaq aamma
- e) nipilersuummut toqqakkamut tunngatillugu oqaasertat ajornangitsut naatsut.

Nipilersornermik ingerlatsineq (erinarsorneq nipilersoqatigiinnerlu)

- f) timi, nipi nipilersuutillu atorlugit nipilersorneq,
- g) nunami namminermi nunanilu allani ataatsimik nipilerluni tulleeiillunilu erinarsukkanit nipilersuutillu atorlugit nipilersornermi immikkoortut toqqakkat assigiinngiaartut,
- h) nipimik tunngaviusumik pilersitsineq, rytmemik, bassimim akkordimillu nipilersuutini teknikki ajornanngitsoq aamma
- i) nipilersukanik sungiusarnej nipilersornerlu.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilinniakkat imatut toqqarneqassapput ilaatigut teknologiimut, tugasassiuutinut, kulturimut, inuiaqatigiinnut tarnip pissusaanut tunngasut atorlugit pingaarnertut ilinniakkanut atassuteqartitsilerluni. Ilassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartinneqassapput.

4. Aaqqissuussineq

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- m) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- n) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- o) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- p) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginaruuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- q) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarnejassallutik.
- r) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartut ilinniartitsissummi ilinniakkat ataatsimoortillugit saqqummiivigineqarnissaat pingaartinneqassaaq, taamaalilluni nipilersorneq piginnaasallu imminnut atanerannik nikerartinneqartarnerannillu misigisaqassallutik. Nipilersornermik ingerlatsinermut

nipilersornermillu piginnaasanut, nipilersukkanut tusaasanullu atatillugu oqaloqatigiissutigineqartassapput, nalilersorneqartassallutik qisuariarfigineqartassallutillu. Taamatut suliaqarluni atugarsornilu ilinniarnermi ilinniartitsissummi taaguutit periutsillu suliarinerisigut nipilersornermik misigisaqarneq pitsaassuseqalersinneqassaaq.

Nipilersornermik ilinniartitsinermi ilikkagaqartarnermi aaqqissuussamik uku sammineqarput, tassani pisuniit malittarisassanut eqqarsartarneq nassuiaasiornermi tunngaviit ilaallutik:

- h) Tusarnaarneq misigisaqarnerlu,
- i) Nipilersuutitik pioreersunik nipilersorneq,
- j) ilaarsineq,
- k) nipilersuusiorneq,
- l) nutarterineq, nutaaliorneq, piareersaqaarani nipilersorneq,
- m) nassuiaasiorneq aamma
- n) qisuariaateqarneq ilikkagaqartarnerup ilaatut.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsinermi ilinniartitsissummi sammisani tunngaviusumik aaqqissuussamik ilisimasat saqqummiunneqarput, suliaqavinneq atuagarsornerlu. Nipilersornermik ilinniartitsinermi nipilersuutit klassiskit rytmiskillu pillugit naatsumik takussutissiorluni ilinniartitsineq ingerlanneqassaaq. Ilinniartitsineq tamatuma kingorna nipilersornermi sammisanik minnerpaamik marlunnik aamma nipilersornermi-tusagassialerinermik suliniut sulinivimmik atuagarsornermillu imalik aaqqissuunneqassapput. Sammisat nipilersoriaatsit aalajangiisut assigiinngitsuussapput, aappaalu klassiskimik nipilersornermik sammiyuussalluni. Nipilersornermik-tusagassialerinermik suliniummut atatillugu ilinniartitsissummi ingerlatsinermit angusanullu allaganngorlugu uppernarsaat suliarineqassaaq. Taanna nipilersorneq-tusagassiuutit pillugit inaarutaasumik misilitsinnermi atugassat suliarinissaannut ilinniartitsisumut tunngaviuussaaq.

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut assigiinngiaarnerat, taakku ilikkariaasiat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik. Ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siulliullugu oqaasillit aappaattullu oqaatsit isiginiarneqassapput.

Nipilersornermi tunngavinnik ilinniartut paasisaqarnissaat siunertaralugu nipilersornermik ilinniarnermi ilinniakkat imaanut pingaarnernut atatillugu nalilersuisoqartassaaq, tusarnaarluartassaaq, saqqummiisoqartassaaq oqallittoqartassallunilu. Suliaqarneq tamarmiisoq tunngavigalugu ilinniartut ilinniartitsisorlu suleqartigiillutik nipilersornermi sammisamik minnerpaamik ataatsimik sammisaqassapput.

Nipilersornermi ilitsersuilluni, ilaarsilluni ilinniartitsisumillu aquunneqartumik ilinniartitsinermit nipilersornermi nammineersinnaassuseqarnissamut suleqatigiissinnaanermullu suliniuteqartoqassaaq. Tiimini nipilersorfiusuni ataasiakkaani

pilersorluni atuagarsorlunilu sulineq aamma suleriaatsit assigiinngitsut akornanni nikerartitsisoqassaaq. Ilinniartitsinermit atatillugu tusarnaartitsinissamut nipilersornermik sungiusartoqassaaq. Tamassuma kingorna qisuariaateqarneq nipilersornermik ineriartoqqinnissamut tunngaviussaaq.

Suleriaatsit

Ilinniartitsinermit ilinniartitsissummi sammisani tunngaviusumik aqqissuussamik ilisimasat saqqummiunneqarput, suliaqavinneq atuagarsornerlu. Nipilersornermik ilinniartitsinermit nipilersuutit klassiskit rytmiskillu pillugit naatsumik takussutissiorluni ilinniartitsineq ingerlanneqassaaq. Ilinniartitsineq tamatuma kingorna nipilersornermit sammisanik minnerpaamik marlunnik aamma nipilersornermit-tusagassialerinermit suliniut sulinivimmik atuagarsornermillu imalik aqqissuunneqassapput. Sammisat nipilersoriaatsit aalajangiisut assigiinngitsuussapput, aappaalu klassiskimik nipilersornermik sammiviussalluni. Nipilersornermit-tusagassialerinermit sulinummut atatillugu ilinniartitsissummi ingerlatsinermit angusanullu allaganngorlugu uppersaat suliarineqassaaq. Taanna nipilersorneq-tusagassiuutit pillugit inaarutaasumik misilitsinnermit atugassat suliarinissaannut ilinniartitsisumut tunngaviussaaq.

Nipilersornermik ilinniartitsineq nipilersornermik ingerlatsinerit allat attavigalugit pilersinneqassaaq.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutip siornani studiemit teknikkimik taaguutimik eqqortumik paasinnittoqariartorluni atuisinnaajartortoqarlunilu. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aqqissuussamik ineriartortinneqarluni.

Ilinniartitsinermit paasisaqarluni, nalilersuilluni nassuiaallunilu tusarnaartarneq suliarineqassaaq. Tamanna aallaqqaammut ilinniartut namminneq misigisaqartarnerminnik oqaasertalersuinerannut aallaaviussaaq, kingornatigullu ilinniartitsissummi taaguutinut nutserisoqassalluni. Nipilersorneq pillugu oqaatigisanik oqallinnermit siunertaavoq ilinniartut tusakkat nipilersukkallu pillugit isummernissamut tunngavilersuinissamullu ilinniarnissaat.

4.4 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq piffissap ilaani suliaqarfiit akornanni sulisoqartarluni aammalu ilinniartitsissutinut allani ilisimasaqarfinnik sanilliussisoqartarluni. Ilinniartut imminnut avatangiisiminnillu paasinnittarnerat ilinniartitsissummi atassuteqartilernissaat, taamaaliortoqarsinnaatillugulu ilinniagaqarnermit ilinniartitsisunut allanut atassuseeqataassalluni, tassa nipilersornermik ilinniartitsissummi inulerinermit,

pinngortitamik ilisimatusarnermi inuiaqatigiinnillu ilisimatusarnermi immikkoortuni pingaarnerni immikkoortut ilanngunneqartussaammata.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Nalilersuineq nipilersornermik ilinniartitsinermi ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniagassatut aalajangikkat tunngavigalugit ingerlanneqassaaq, piffissalu ingerlanerani misilitsinnerit annikinnerit atorneqartassapput. Ilinniartut ilinniartitsissummi killiffimminnik ilisimatinneqartarnissaat qulakkeerneqassaaq. Nipilersornermik ilinniartitsissummi nipilersornermik nalilersuinermi nipilersornermik ingerlatsineq ingerlaavartumik nalilersorneqartassaaq pitsanngorsarneqartassallunilu. Nalilersuinermi tassani ilinniartitsissummi immikkut eqqumiitsuliorneq kusanartuliornerlu tassunga peqatigitillugu ilanngunneqassapput. Ilinniartut killiffiannik nalilersuinermi ilinniartitsissummi nipilersorneq atuagarsornerlu assigiimmik naleqartinneqassapput.

5.2. Misilitseriaaseq

Nipilersornermi qaffasissuseq C-mi inaarutaasumik misilitsittoqassangilaq.

.

Ilanngussaq 44

Aaqqissuussaaneq C

1. Ilinniartitsissutip imarisaa

Aaqqissuussaaneq imarivai aaqqissuussaaneq ilusilersornera suleriaatsillu, tassunga ilanngullugu aaqqissuussiffinni aqutsineq. Aqutsisut sulisullu nunani tamani inuiaqatigiinni ineriartorneq isiginarlugu aaqqissuussiffiup naleqqussarnissamut periarfissaat pillugit ilinniartitsissummi ilisimasaqartoqalersarpoq. Aaqqissuussaaneq suliarineqarput aaqqissuussineq pillugu aalajangiinerit avatangiisinillu suleqateqarluni iliuuseqartarneq. Ilinniartitsissummi inuiaqatigiinnik ilisimatusarnermi periuseq atorneqarpoq.

2. Siunertaq

Ilisimasat piginnaasallu

Suliffeqarfiit aaqqissuunneqarnerat, taakku naleqalersitsisarnerat inuiaqatigiinnilu kikkut tamat oqartussaqaataaffigisaanni iliuuseqarnissamut periarfissaat ilinniartut qisuariaateqarlutik isummerfigisinnaassavaat aammalu aaqqissuussiffiup iluani pissutsit inuiaqatigiillu avatangiisit suleqatigalugit aaqqissuussiffiup pisinnaasaqarlualuni immikkoortortaanera qisuariarfigisinnaassallugu.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut ilaatigut ingerlaqqilluni ilinniagaqaqqinnissaq eqqarsaatigalugu suliaqarfimmi nutaanik ilisimasaqalissapput aammalu Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani sumiiffinni pissutsini aqqissuussaannermik atuagarsorneq atorlugu aqqissuussaannermi ajornartorsiutinik namminersorlutik suliaqarsinnaassallutik.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut namminersorlutik suleqatigiikkaarlutillu aqqissuussaannermi ajornartorsiutinik suliaqarsinnaassapput. Ilinniartut aammattaaq inuttut annertuumik sunniuteqarsinnaaneq suleqatillu peqatigalugit suleqatigiilluni sulisinnaaneq aammalu sulisunik, qullersanik, pisisartunik pilersuisunillu suleqateqarsinnaaneq suliffeqarfimmi iluatsitsinissamut piumasqaataanerannik ilisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartitsissummi Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiit nunarsuullu sinnera immikkoortunik anguniakkanillu kisisaanngitsunik peqarnerannik ilisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassuseqassapput, tassunga ilanngullugu immikkoortunut anguniakkanullu ilisaritinnissaq takoqqusaarinissarlu suliffeqarfiit iluatsitsinissaannut apeqqutaasorujussuaq.

Ilinniartut allamiut kulturinik assigiinngitsunik kulturillu aqutseriaatsinut sunniuteqartarnerannik ilisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput. Ilinniartut tassunga atatillugu kulturini pineqartuni iliuuseqartarnerup ilaatigut naleqqussartariaqarneranik ilisimasaqarneq tunngavigalugu aqqissuussinernik pilersitsinermik suliaqarsinnaassapput. Taamatuttaaq nunat allamiut kalaallit kulturianut kalaallillu aqqissuusseriaasiannut naleqqussarsinnaanerminnik ajornartorsiuteqarsinnaanerannik ilisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput. Ilinniartut aammattaaq inuiaqatigiinni naleqalersitsinnaanermut pisortat suliffeqarfiillu namminersortut aqqissuusseriaatsinut pisinnaasaqarluartunut ingerlaannarsinnaasunullu naleqqussarsinnaanerisa apeqqutaanerannik ilisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut ukuninnga piginnaasaqassapput:

- a) oqaluttuarisaaneq tunngavigalugu aqqissuussaannermik atuagarsornermi maligassiuutit nassuiarsinnaassavaat
- b) aqqissuussaannerit aqqissuunneqarnerat periutsillu pillugit ajornartorsiutit oqallisiginnaallugit nalilersorsinnaallugillu,
- c) suleqatigiinnik suliniuteqarfimmi aqqissuussineq aamma suleqatigiinnik suliniutinillu ingerlatsisunik aqutsineq pillugit ajornartorsiutit oqallisiginissaannut

nalilersornissaannullu aaqqissuussiviit iluanni suleqatigiinnerit pillugit ilisimasat atorsinnaassallugit,

- d) aaqqissuussivinni piginnaasanik annertusaaneq oqallisigininnaallugu nalilersorsinnaallugulu,
- e) aaqqissuussivinni aqutseriaatsit oqallisiginissaannut nalilersornissaannullu ilorrisimaarneq, piomassuseqarneq aqutsinerlu pillugit ilisimasat atorsinnaassallugit aamma
- f) kalaallit kulturiat tunngavigalugu aqutsinermik suliaqarsinnaassallutik, pingaartumik uagut-kulturerput aamma uanga-kulturiga assigiinngissutaat tunngavigalugu.

3.2 . Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit ukuupput:

- a) aaqqissuussaaneermik atuagarsornermi maligassiuutit,
- b) aaqqissuussaaneermi ilusilersornerat,
- c) suleqatigiinnik aaqqissuussineq suleqatigiinnillu aqutsineq,
- d) suliniutinik suliaqartunik aaqqissuussineq aamma suliniutinik suliaqartunik aqutsineq,
- e) piginnaasanik annertusaaneq
- f) ilorrisimaarneq, piomassuseqarneq aqutsinerlu.

3.3 Illassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Illassutitut ilinniakkat toqqarneqassapput taakku pingaarnertut ilinniakkat ilanngullugit ilikkagassatut anguniakkat itisilernissaannut tapersiisussanngorlugit. Illassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartinneqassapput. Illassutitut ilinniakkat ilinniartitsinerup tamarmiusup 15 pct-it missanik annertussuseqassapput.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- a) Ilinniartitsinerup ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginaruuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.

- e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Pisunit ataasiakkaaniit malittarisassanut tunngaveqarluni suliassallu tunngavigineri ilinniartitsinerup aaqqissuunnerani qitiusumik inissisimapput. Ilinniartitsinermi ilinniartut ilisimasaat annertunerpaamik ilanngunneqassapput. Maanakkut sumiiffinnik ajornartorsiutit sularineqassapput, tassa ataatsimut isiginnilluni aaqqissuusaanernik nalilersuisoqassammat. Pisunit ataasikkaanit malittarisassanut tunngaveqarluni ilinniartitsinikkut ilinniartut aaqqissuussisinnaassusiat, oqaasertalersuisinnaassusiat suliaqarfimmilu tunngavilersuutininik ingerlatitseqqiisinnaassusiat siuarsarneqassaaq.

Aaqqissuusaanermik tunngaveqarnissamik paasinninnermillu pilersitsiniarluni aaqqissuusaanermi atuagarsorneq ilanngunneqassaaq. Aaqqissuusaanermi ajornartorsiutit inunnik ataasiakkaanik aaqqissuussiffinnillu isiginninniarluni isigineqassapput. Aaqqissuusaanermi atuagarsorluni ilinniartitsinermi periutsit pitsaassusillit pingaartumik ilaapput, kisiannili aaqqissuusaanermi pissutsit aalajangersimasut allaaserinissaannut periutsit annertussusaat ilanngunneqassapput.

4.2 Suleriaatsit

Suleriaatsinik toqqaanermi allanngorartitsineq siuariartortitsinerlu tunngavigalugit ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq, kisiannili aamma ilinniartut assigiinngitsut, taakku ilikkariaaseqarnerat pisariaqartitaallu annertuumik aamma isiginiarneqassallutik. Ilinniartut ilinniartitsinermi oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqassapput.

Ilinniartitsinermi ilaavoq aaqqissuusaanermi ajornartorsiutinik aalajangersimasunik killilikkanillu sungiusarluni sulineq, ilinniartut taamaalillutik aaqqissuusaanermi periutsinik suliaqarnermik piginnaasaqalerniassammata.

Ilinniartitsineq ilinniagaqarneq imminut atasoq minnerpaamik ataaseq ilinniartitsinerup tamarmiusup minnerpaamik 10 procentianik annertussuseqartoq atorlugu aaqqissuunneqassaaq. Ilinniagaqarneq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut suliaqarfimmi piginnaasaminnik takutitsisinnaassusiat siuarsarlugu, taamaalillunilu Kalaallit Nunaanni sumiiffinni nunanilu tamani pissutsini ilinniartitsissummi atuagarsorneq atorlugu aaqqissuusaanermi ajornartorsiutinik oqalliseqarsinnaassusiat nalilersuisinnaassusiallu siuarsarlugu.

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq IT-p sakkutut ilanngunneqarnissaa isiginiarlugu. Suliakkiissutinik suliaqarnermut sivisunerusumillu ilinniartitsineranut imminut atasumut atatillugu ilinniartut elektroniskimik attaveqatigiiffinnik internetimillu annertunerpaamik atuisinnaanerat isiginiarlugu ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluatiikkiartortillugillu.

4.4 Ilinniartitsissutitut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfiulersunut sanilliutitsilluni.

Ilinniartitsissut nunat tamat akornanni kulturillu assigiinngitsut akornanni ajornartorsiutit pillugit ilinniartitsissutitut allanut atassuteqarpoq. Ilinniartitsissut aammattaaq aaqqissuussaannermik, aqutsinermik sulisoqarnermillu ilusilersuineranut ineriartortitsinermullu atatillugu aamma inuussutissarsit pillugit politikimi pissutsit pillugit ajornartorsiutitut atatillugu inuiaqatigiinnik ilisimatusarnermik imaluunniit pinngortitamik ilisimatusarnermik ilinniartitsissutitut atassuteqarpoq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneraq

Ilikkagassatut anguniakkat ingerlaavartumik nalilersuisarnermi tunngaviupput. Inunnik ataasiakkaanik ilitersuineq nalilersuinerlu aqutugalugu ilinniarnep ingerlanerani tamani ilinniartut ilinniartitsissummi killiffimmini qaffasissutsiminnik ineriartornerminnillu ersarissumik paasisaqalissapput. Sammisaqarnerit ilinniartitsissummi pissarsinermik inuit ataasiakkaat ataatsimullu qisuariaateqartarnerannik annertusaasut ilanngunneqassapput.

5.2 Misilitseriaatsit

Oqaasertat siumut ilisimaneqanngitsut apeqqutillu arlallit atorlugit suliaq tunngavigalugu oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq.

Piareersarnissamut minutsit 40-t missaanni piffissaliisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 20-it missaaniissaaq.

Soraarummeertup soraarummeertitsisullu oqaloqatiginnerisigut soraarummeertitsineq ingerlanneqassaaq.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Saqqummiinernik naliliinermi ilikkagassatut anguniakkat soraarummeertup qanoq annertugisumik malinninnera tunngavigalugu naliliisoqassaaq. Soraarummeertup piginnaasai uku pingaartinneqassapput:

- g) suliaqarfimmi ilinniakkanik aaqqissuussinera ingerlatitseqqiineralu,
- h) suliaqarfik pillugu tunngavilersueriaasia
- i) suliaqarfimmi piginnaasanik takutitsinera aamma
- j) Kalaallit Nunaanni sumiiffinni nunallu tamat akornanni pissutsini ilinniartitsissummi atuagarsorneq atorlugu aaqqissuussaanermi ajornartorsiutit pillugit oqalliseqateqarnera nalilersuinalu.

Ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Ilanngussaq 45

Psykologii C

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Psykologiimi pineqarput inuit inuunermi pisuni aalajangersimasuni qanoq malugisaqartarnersut, eqqarsatarnersut, iliuseqartarnersut inerikkiartornersullu. Ilisimatusarnermi psykologiimi pingaartitamik ilisimatusarneq, inuiaqatigiinnik ilisimatusarneq inulerinermilu periutsit atorneqarput, ilisimatusarnermilu paasisat inuit pillugit paasisaqartarnermi pissutsini assigiinngitsorpassuarni atorneqartarput. Ilinniartitsissutip oqaluttuarisaanermi tunngavia filosofimi ilisimatusarnermilu atuagarsornermik pilersitsisarnermik imaqarpoq. Ilinniarnertuunngorniarfimmi psykologimut ilaapput inuit atugarisaannik psykologiimi, ilikkariartortarnermi psykologiimi, immikkoortuni isiginnittarnermi eqqarsatarnermilu aamma ilikkagaqarnermi kiisalu inuttut pissutsinik kinaassutsimillu ilisimatusarnerit atugaqarnermillu pilersitsisarnerit nutaanerusut.

2 Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilisimatusarneq tunngavigalugu psykologiimi pingaarnertut ilinniakkani periutsinilu ilinniartut imatut piginnaasaqartigissapput psykologiimi pissutsinik ilinniartitsissutip nalinginnaasuunerani nalilersuisinnaassueqassallutik qisuariarsinnaassuseqassallutillu tamassuminngalu ilikkagaqarnissamik piunassuseqassallutik kiisaalu psykologiimi atuagarsorluni nassuaatit naleqassusiannik tunngaviusumik annertussusilimmik isummersorsinnaassallutik.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut psykologiimi ajornartorsiutinik isornartorsiullutik nalilersuisarnermik piginnaasaqassapput ilaatigullu psykologiimi atuagarsornermik misilittagaqarlunilu ilikkagaqartarnermik aaqqissuussisinnaallutik nalilersuisinnaallutillu. Ilinniartut tassunga atatillugu ataatsimut isiginnillutik pinngortitamik ilisimatusarnermik, inuiaqatigiinnik ilisimatusarnermik inulerinermillu ilinniartitsissutit suliamik ingerlatsinermi ilanngullugit psykologiimik suliaqarsinnaassallutik.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut namminneq ilinniagaqarnermi periutsiminnik qisuariaateqarsinnaassapput allanillu suleqateqarsinnaassallutik. Ilinniartut suliamik ingerlatsineq tunngavigalugu inuttut, inuit attaveqatigiittarneranni kulturikkullu pissutsit tunngavigalugit inuit assigiinngiaartuunerannik paasinnisnaassapput ataqqinnillutillu. Tassunga atatillugu inuttut kinaassusertik, namminneq periarfissanik inuillu akornanni attaveqartarnermik inerikkiartortissinnaasavaat.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut suliamik ingerlatsineq tunngavigalugu aamma imminnut avatangiisiminnillu paasinninneq tunngavigalugu nunarsuarmi allanngorartumi qanilliarforfiusumilu iliuuseqarsinnaassaput.

3. Iikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Iikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

- a) ilinniartitsissummi ilinniakkanik siamasissumik ilisimasaqarnermik takutissinnaassavaat, pingaartumik inuttut nalinginnaasumik iliuuseqartartunut tunngatillugu,
- b) psykologiimi atuagarsornermik, taaguutinik misissuinerinillu pingaarnernik nassuiaasnaassapput isornartorsiullutillu isummersinnaassallutik,
- c) ajornartorsiutinik aalajangersimasunik maannakkullu ilinniakkanik psykologii ilisimasamik toqqaasnaassapput atuisinnaallutillu, taakkunangalu suliamik ingerlatsineq tunngavigalugu isornartorsiullutik isummersinnaassallutik,
- d) psykologiimi ajornartorsiutinik nassuiaanissamut pissutsit assigiinngitsut, ilanngussinnaassavaat, tassunga ilanngullugu ilisimatusarnermi atuagarsornermi psykologiimi atuagarsornermik inissiisnaassallutik,
- e) psykologiimi ilisimatusarnermi ilinniartitsissummi ilisimatusarnermi periutsit ileqqorissaarnermilu ajornartorsiutinik tunngaviusumik ilisimasatik takutissinnaassavaat kiisalu ulluinnarni psykologiip psykologiilu tunngavigalugu ilisimasat immikkoortissinnaassaallugit,
- f) inuit iliuuseqartarnerannut tunngatillugu kulturimi pissutsit pingaaruteqassusiat nalilersorsinnaassavaat,
- g) kinaassusermik pinngortitsineq pillugu psykologiimi atuagarsornermi ilisimasat takutissinnaassavaat aamma

- h) erseqqarissumik eqqortumillu suliamik ingerlatsinermi taaguutit atorlugit psykologiimi ilisimasaminnik ingerlatitseqqisinnaassapput.

3.2 Iikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Iikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

Inuit attaveqaqatigiittarneranni psykologii

- a) ataatsimoortut pillugit psykologiimi suleriaatsit inuillu attaveqaqatigiittarnerisa sunniutai aamma
- b) inuit attaveqaqatigiittarnerminni takunnissinnaanerit eqqarsaateqarsinnaanerallu, tassunga ilanngullugit pissutsit assigiiartut pigiliutiinnakkanillu isumaqartarnerit.

Ineriartorneq pillugu psykologii

- c) inuit piffissami sivisuumi ineriartornerat, tassunga ilanngullugit kingornussat, avatangiisit kulturillu pingaaruteqassusiat aamma
- d) isumassuineq, ajuallajassuseq aamma inuunermi atugassarititat apeqqutaatinnagit akiuussinnaassuseq.

Pissutsinik takunnissinnaaneq eqqarsaateqarsinnaanerlu aamma ilikkagaqartarnek

- e) psykologiip, inuit attaveqaqatigiittarnerisa kulturimilu pissutsit ilikkagaqartarnermut, silassorissusermut, piumassuseqartarnermullu eqqaamannissinnaanermullu pingaarutaat aamma
- f) paasinnittarnerup eqqarsaateqartarnerullu inuit avatangiisiminnik paasinnittarnerannut pingaaruteqassusiat.

Kulturi kinaassuserlu

- g) kinaassuseq inuttullu qanoq ittuuneq aamma
- h) kulturikut allanngornerit kinaassutsillu ineriartornera.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassannngilaat. Psykologiimi ilassutitut ilinniakkat ilinniakkanut pingaarnertut atassuteqartitsissapput itisiliillutillu ilinniartitsissummilu ilisimasanik annertusaassallutik, ilinniartut taamaalillutik ilikkagassatut anguniakkat angusinnaaniassammattigit. Ilassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilanngullugit imatut aaqqissuunneqarsinnaapput ilinniakkat sammiviini aalajangersimasuni ilinniakkanut atassuteqartitsinermit tapersiillutik. Ilassutitut ilinniakkat pingaartumik ukuninnga tapersiisussanngorlugit toqqarneqarsinnaapput:

- a) kulturimi psykologiimi pissutsit,
- b) peqqissutsimi psykologiimi pissutsit,
- c) tusagassiornermi psykologiimi pissutsit,
- d) iliuutsinut tungasut atornerqarsinnaasullu,
- e) sulinermit inuussutissarsiornermullu tunngasut imaluunniit
- f) ilisimatusarnermi pissutsit peqqissaarunneqartullu.

Pingaarnertut ilinniakkatullu ilassutitut ilinniakkat sapinngisamik Kalaallit Nunaanni nunallu tamat akornanni pissutsinut atassuteqartinneqassapput.

4. Aaqqissuussineq

4.1 Ilinniartitsineramik aaqqissuussineq

- a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornanni ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginaruuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- f) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- g) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Aqqissuussinermi periuseq pingaarneq tassaavoq sammisat atorlugit ilinniartitsineq, tassani pingaarnertut ilinniakkani immikkoortut tamarmik ilinniartitsinerup naammassinerani misissorneqarsimassallutik. Ilinniartitseriaaseq suliaqarfimmi ingerlatsineq aallaavigalugu ilinniartut inuttut inuillu attaveqatigiittarneranni ineriartornerannut tapersiissaaq, ilinniarnermilu piginnaasat isornartorsiulluni eqqarsarluni sulinikkut ilinniartitsissutinullu allanut attaveqartillugu ineriartortinneqassapput.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut psykologiimi pissutsinik ilinniartitsinermi ilaasunik ataatsimut isiginnillutik imminnullu atasunik paasisaqartillugit. Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq suleriaatsit ilinniartitsissumilu piumasaqaatit ilanngullugit aammalu assigiinngiaartumik pissuseqarnissaq siuariartornissarluni siunertaralugit ilinniartut nammineersinnaanerannik piumasaqaateqarluni, kisiannili aamma ilinniartut assigiinngiaartut, ilikkagaqariaasiat pisariaqartitaallu annertuumik isiginiarneqassallutik.

Ilinniartseriaatsit ilinniartitsissut qitiutillugit ilinniartullu qitiutillugit assigiinngiaartinneqassapput aammalu pisunit ataasiakkaanit malittarisassamut eqqarsartarnermik tunngaviumillu periutsinik nassuiaasiorneqarnikuunngitsunik tunngaveqarluni periutsit paarlakaajaartinneqassallutik, tassunga ilanngullugit suliniutit tunngavigalugit suleriuseqarnissamut periarfissiineq. Nunarsuarmut pissusivinnut atassuteqartitsinissaq pingaartinneqassaaq. Tusagassiuutit paasissutissiinermulu teknologiit assigiinngitsut ilanngunneqassapput.

IT ilinniartitsinermit ilikkagaqartarnermilu atortutut nalinginnaasutut ilaatinneqartassapput, ilaatigut interneti atorlugu ilisimasani ujarlernermit ingerlatitseqqisarnermilu. Ilinniartitsinermit ilaapput it tunngavigalugu programmit psykologiimik suliaqarnermik imallit assigiinngitsut atornerat ilinniartitsissummilu isummerfigineqarnerat.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik atuisarnerat ilinniartitsissummilu taaguutinik atuisarnerat aqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluatiikkiartortillugillu.

4.4 Ilinniartitsissutitut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfinnut sanilliutitsilluni. Ilinniartitsissummi ilinniakkat ilinniartitsissutitut tamanut nalinginnaasumik atassuteqarpoq, taakkulu inunnik assigiinngitsunik iliuseqarluni ilinniagaqarfiupput aammalu ilinniartitsissutit pineqartutit ataatsimut tapersiillutik eqqarsaasersornissamut annertunerumillu paasisimasaqalernissamut periarfissiillutik.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuineq

Ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkat aallaavigalugit nalilersuineq aqqissuunneqassaaq ilinniartitsinermilu pitsaassuseq taperserlugu aqqissuunneqassalluni. Ilinniartut inissisimanerminnik ingerlaavartumik ilisimasaqarnerisigut ilinniartut ilikkagaqartarnerminni siuariartornissaat nalilersuinermit qulakkeerneqassaaq. Ilinniartitsinerup ingerlanerani arlaleriarluni allakkatigut oqaasiinnakkullu nalilersuineq ingerlanneqassaaq. Taamaaliornikkut ilinniartitsinerup naammassinerani nalilersuerialaatsit assigiinngitsut atornerarsimanissaat qulakkeerneqassaaq.

5.2 Misilitseriaaseq

Ilanngussami siumut ilisimaneqannigsumi suliaasaq tunngavigalugu oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq. Ilanngussaq suminngaanniik pissarsiarineqarsimaneranik imaqaassaaq.

Suliassat qulequtserneqarsimassapput taassumalu ataani apequtininik ilitsersuutininik ilaqartinneqassallutik. Suliassaq ilanngussaq ilanngullugu annerpaamik A4 atorlugu annertunerpaamik pingasunik qupperneqassaaq. Suliassat tamarmik sammisanik atuarneqarsimasunik imaqaassapput.

Minutsit 48-t missaanni piareersartoqassaaq piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 24-t missaaniissalluni.

Soraarummeertitsineq soraarummeertup soraarummeertitsisullu oqaloqatigiinneratigut ingerlanneqassaaq.

5.3 Nalilersuinermi tunngaviit

Naliliinermi soraarummeertut ilikkagassatut anguniakkanik qanoq angusitiginersut tunngavigalugu naliliisoqassaaq. Soraarummeertup ukunani piginnaasai pingaartinneqassapput:

- a) psykologiimi suliamik ingerlatsinermi ajornartorsiutininik aalajangersimasunik oqaluttuarneq,
- b) psykologiimi atuagarsorneq periutsillu atorlugit nalilersuineq,
- c) psykologiimi ajornartorsiutininik atassuteqartitsineq,
- d) ilinniartitsissummi taaguutit atorlugit psykologiimik ilisimasanic aqqissuussineq ingerlatitseqqiinerlu aamma
- e) suliamik ingerlatsineq pillugu oqaloqatigiinnermut ilanngussaqarneq.

Naliliinermi tunngaviit

Naliliinermi soraarummeertut ilikkagassatut anguniakkanik qanoq angusitiginersut tunngavigalugu naliliisoqassaaq.

Ilanngussaq 46

Upperisarsiorneq C

1. Ilinniartitsissutip inissisimanagera

Ilinniartitsissut upperisarsiorneq inuiaqatigiit Inuit upperisarsiornerannik nunarsuarmilu upperisarsiornermik imaqarneruvoq, ilaatigullu kristumiussutsimik tassunga ilanngullugit Inuit kristumiuunerat aamma upperisat kulturillu naapinnerat pinngitsoorani ilinniagassaapput. Ilinniartitsissummi qangali maannakkullu ileqqunik nunarsuaq tamaat isigalugu ingerlatitseqqiinerit ataatsimoortinneqarnerput. Ammasumik kinaassusersiornanilu isumaqarneq upperisarsiornermillu ilisimatusarneq tunngavigalugu qanga maannakkullu

upperisat upperisanilu pingaarnerni pisut sammineqarput. Upperisarsiornermik paasinninnermi isummat allaaserinnittut, nassuiaasut isornartorsiuisullu sammisaqarluni ataatsimoortinneqarput, taakkulu uperisani nutaaliaasumik eqqarsaasersortarneq saqqummiunneqarluni, tassani upperisaqarnermik pingaarnertitsinnginneq pillugu isummat. Ilinniartitsissut upperisanut aalajangersimasunut pituttorsimanngilaq. Upperisarsiorneq kulturimik paasinninnermut upperisallu Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinnut pingaaruteqarnerannik paasinninnermut tapersiivoq aammalu maannakkut nunarsuarmilu upperisanut assigiinngitsunut atassuteqatitsilluni.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut upperisanik upperisarsiornermilu isumanik ilisimasaqassapput paasinnillutillu aammalu upperisarsiornermik ilinniartitsissummi oqaatsinik tunngaviumillu taaguutinik atuisinnaassallutik.

Iikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Upperisarsiornermi atuakkat ilinniartut nalilersorinnaassavaat, nassuiarsinnaallugit atassuteqartissinnaallugillu. Ilinniartut aamma upperisarsiornermi upperisarsiornermilu pissusivinnik paasinnittarnermut tunngatillugu ilisimasaqassaput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut upperisarsiornermik imatut ilisimasaqassapput upperisarsiornermik ilinniartitsissummut inuttut qisuariarsinnaallutik ilisimasanillu atuisinnaallutik. Ilinniartut nunarsuarmi sukkasuumik allanngoriartorfiusumi peqatigiittarnerullu annertusinerani kulturit akornanni inuiaqatigiinni upperisarsiornermik ingerlatsinermik ilisimasaqarneq tunngavigalugu kulturit akornanni naapitsisinnaassapput.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut upperisani ataasiakkaani upperisallu akornanni imminnut atanernik assigiinngiiaarnernillu ilisimasaqassapput aammalu upperisat inunnut ataasiakkaanut, peqatigiinnut inuiaqatigiinnullu pingaaruteqassusiat pillugu ilisimasaqassallutik. Ilinniartut imminnut avatangiisinillu imatut paasinnissapput nammineq isummersinnaanermut Kalaallillu Nunaanni inuiaqatigiinni nunarsuarmilu inuiaqatigiinni peqataanissamut ilinniartitsissummi tunngavissiisinnaallutik.

3Iikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Iikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

- a) inuiaqatigiit Inuit upperisarsiorneranni pingaarnertit nassuiarlugit, Kalaallit Nunaanni Inuillu najugaqarfii allani uppersarneqarneratut, tassunga ilanngullugu Inuit kulturiisa kristumiussutsumik Europamilu kulturinik naapitsinerat kiisalu

kristumiuunnginnermi ileqqutoqqat kalaallit inuunermik paasinnittarnerannut sunniutaat, aamma ulluni nutaanusuni,

- b) kristumiussutsimi maannakkut, oqaluttuarisaanermi sunniuteqartunillu pissutsit pingaarnerit nassuiarlugit,
- c) nunarsuarmi upperisani ataatsimi-marlunni pissutsit nassuiarlugit,
- d) upperisarsiornermi pisut pingaarnerit nassuiarlugit upperisarsiornermillu ingerlatsinermi tunngaviusumik oqariartaatsit atorlugit,
- e) ilinniartitsissummi uppernarsaatit nalilersorlugit, nassuiarlugit attaveqartillugillu, tassunga ilanngullugit upperisarsiornermi nunami namminermi avataanilu atortut qanoq isiginneriaasiannik nalilersuineq, tassa peqataasunit avataaneersunillunniit isigalugit, immaqqa upperisarsiornermik isornartorsiulluni isummat,
- f) upperisat taakkulu sunniutaannik oqaluttuarisaanerat, upperisarsiornermut nalinginnaasunut, upperisarsiornerunngitsumut imaluunniit upperisatq tunngaviginagu kulturimut eqqarsartariaatsinullu toqqakkanut tunngatillugu,
- g) upperisat inuunermillu isiginneriaatsit inunnut, inuiaqatigiinnut kulturimullu pingaaruteqassusiannik qisuariaateqarluni paasinninnermik takutitsineq,
- h) suliamik ingerlatsineq tunngavigalugu nammineq allallu kulturikkut naleqartitaat pillugit oqallinnernut akuuneq, taamaaliorlunilu nunarsuarmi inuiaqatigiinnut tunngatillugu pitsaassuseqartitsileruni aamma
- i) ileqqorissaarnermi ajornartorsiutit oqaasertalersorlugit.

3.2 Iikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Iikkagassatut anguniakkat:

- a) inuiaqatigiit Inuit upperisaat, ilikkagassatut anguniakkani allaaserineqarneratut
- b) kristumiuuneq, tassunga ilanngullugit Testamentitoqqami Testamentitaamilu oqaasertat, kristumiussutsip oqaluttuarisaanerani oqaasertat, maannakkullu kristumiussutsimi oqaasertat,
- c) nunarsuarmi upperisarsiorneq alla, tassunga ilanngullugit upperisarsiornermi pineqartumi qanga maannakkullu oqaasertat aamma
- d) upperisarsiornermi pisut pingaarnerit, soorlu tusaamaneqartut, ileqqut, guutisiornerit, ileqqorissaarneq, ilinniartitsissutit, upperisarsiornermi misilittakkat upperisarsiornerillu aaqqissuussaanerat.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkanik itisiliissaput atassuteqartitsillunilu imaluunniit suliamik ingerlatsinerit nutaat imatut ilanngunneqassallutik ilinniartitsissummi oqaluttuarisaanermi, maannakkut, inuiaqatigiinni ileqqorissaarnermilu pissutsit saqqummersinneqassallutik.

Ilassutitut ilinniakkanut ilaapput sammisat ileqqorissaarnermut, filosofimut, upperisarsiornermi inunnut, upperisarsiornermi psykologiimut imaluunniit upperisarsiornermi

filosofimut tunngasut. Tassunga taarsiullugu ilanngunneqarsinnaapput upperisarsiornermik ingerlatsinermi sammisat tunngavilersorluakkat, tassanilu misilittakkat tunngavigalugit misissuinerit ilanngunneqarsinnaapput aammalu nammineq toqqakkamik upperisaq alla atuarneqarsinnaalluni.

Pingaarnertut ilinniakkatullu ilassutitut ilinniakkat sapinngisamik Kalaallit Nunaanni nunallu tamat akornanni pissutsinut atassuteqartinneqassapput.

4. Aaqqissuussineq

4.1 Ilinniartitsinermik aaqqissuussineq

- h) Ilinniartitsineri ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavineqassapput.
- i) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- j) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- k) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginarartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- l) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsineri ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- m) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Upperisat immikkuullarissutut, kulturimik oqaluttuarisaanermillu pilersitsisartut isigineqartarput, tamarmik immikkut immikkuullarissumik isikkoqarlutik ajornartorsiuteqarfiullutillu, aammalu upperisarsiornermi pisut immikkoortinnerat atorlugu sanilliussilluni isiginnittoqartarluni.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitseriaatsit ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik atuinerannik, qisuariartarnerannik ajornakusoortumillu eqqarsariarsinnaanerannik ineriartortitsisut. Ilinniarnermi siuariartoqassaaq, ilinniartut taamaalillutik ilinniartitsissummi nammineerlutik pissarsinissamut ingerlatitseqqiisarnermillu piffissap ingerlanerani sungiusartinneqassallutik. Suleriaatsinik toqqaanerit pisuni tamani allanngorartitsineri siuariartornermillu tunngaveqassapput, taamaalilluni allanngorartumik aaqqissuussisoqassalluni, tassunga ilanngullugit klassini ilinniartitsineq, ataasiakkaarluni suliaqarneq, marlukkaarluni

suleqatigiiaarlunilu sulineq. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siulliullugu oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqassallutik, imaalillugulu ilinniartut ilinniakkanik erseqqarissumik aaqqissuussamillu saqqummiisinnaassusiat atorlugu ilinniartut tunngavilersuisarnermik piginnaasaat taparserneqarlutik.

Ilinniartitsissummi sammisanut pingaarnertut ilinniagaqarneq tassaavoq oqaasertanik nalilersuilluni, nassuiaasiarluni atassuteqartitsillunilu suliaqarneq. Aammattaaq pissarsiat allat atorneqassapput, soorlu assit, upperisarsiornermi atortut, nipilersorneq, apersuineq, suliaqarfinni paasiniaalluniluunniit pulaarnermi paasisat. Iisimasat tunngaviusut pisariaqartut saniatigut saqqummiinikkut qulakkeerneqassaaq, soorlu ilinniartitsissummi atuakkat, quppersakkat internetimilu paasissutissat.

IT paasissutissanik ujarlernerme, upperisarsiornermi atortunik saqqummiinerme atorneqassaaq, tassunga ilanngullugit ilinniartitsissut saqqummiineranni, ilinniartut saqqummiineranni isumasioqatigiinnernilu, immaqalu kulturi pillugu qarasaasiami nalunaarsuiffimmut ammasumut ilanngutassiornermi.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik atuisarnerat ilinniartitsissummilu taaguutinik atuinerat aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluatiartortillugillu.

4.4 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfinnut sanilliutitsilluni. Ilinniartitsissutit akornanni atassuteqartitsinikkut upperisat sunniutaannik oqaluttuarisaanermik upperisallu inuiaqatigiinnut, politikkimut kulturimullu pingaaruteqassusiannik ilinniartut paasinninnerat siuarsarneqassaaq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ataasiakkaanik ilinniakkat pillugit ilitersuinikkut ilinniartut ataasiakkaat ilinniartitsissutini inissisimanermik qaffasissusianik ineriartornermillu ersarissumik paasitinneqassapput, tassunga ilanngullugit sanngiiffiit nukittuffiillu. Semesterini tamani minnerpaamik ataasiarluni ilinniartut suliaqarnerat, peqataanerat ilinniartitsinermillu malinnaanerat nalilersorneqartassapput.

5.2 Misilitseriaatsit

Misilitseriaatsit marluk ataaniittut arlaat ataaseq klassinut tamanut atuarfiup toqqassavaa:

Misilitseriaaseq a

Oqaasertat siumut ilisimaneqanngitsut immaqalu atortut allat annerpaamik nalinginnaasumik marlunnik quppernillit atorlugit suliassat tunngavigalugit oqaluttariarsorluni misilitsinneq.

Piareersarnissamut minutsit 24-t missaanni piffissaliisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 24-t missaaniissapput.

Soraarummeertoq minutsit tallimat-arfineq marluk missaanni oqaluttariarsorluni saqqummiilluni aallartinnissaaq. Soraarummeerneq suliassaq pillugu suliap imaanik oqaloqatigiinnertut ingerlateqqinneqassaaq. Oqaloqatigiinnermi ilinniakkanut atuarneqarnikunut allanut atassuteqartitsisoqassaaq.

Misilitseriaaseq b

Oqaasertat siumut ilisimaneqanngitsut immaqalu atortut allat annerpaamik nalinginnaasumik sisamanik quppernillit atorlugit suliassat tunngavigalugit oqaluttariarsorluni misilitsinneq.

Piareersarnissamut minutsit 48-t missaanni piffissaliisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 24-t missaaniissapput.

Soraarummeertoq minutsit tallimat-arfineq marluk missaanni oqaluttariarsorluni saqqummiilluni aallartinnissaaq. Soraarummeerneq suliassaq pillugu suliap imaanik oqaloqatigiinnertut ingerlateqqinneqassaaq. Oqaloqatigiinnermi ilinniakkanut atuarneqarnikunut allanut atassuteqartitsisoqassaaq.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Naliliinermi soraarummeertut ilikkagassatut anguniakkanik qanoq angusitiginersut tunngavigalugu naliliisoqassaaq. Soraarummeertup suliamik ersarissumik paasiuminartumillu saqqummiinnaassusia aammalu piffissamik soraarummeerfimmik atuisinnaassusia aqqissuisinnaassusialu pingaartinneqassapput.

Naliliinermi tunngaviit

Soraarummeertup saqqummiinneranik tamarmiusumik nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Ilanngussaq 47

Inuiaqatigiilerineq B

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Inuiaqatigiilerinermi sammeneqarput Kalaallit Nunaanni, Danmarkimi nunanilu tamani inuiaqatigiinni pissutsit. Ilinniartitsissut nunami namminerimi, nunap immikkoortuini nunarsuarmilu inuiaqatigiit ineriartorneranni pisut annertuut assigiinngiiaaqisullu pillugit misilittakkanik atuagarsorlunilu ilisimasaqarfiulersarpoq. Inuit pissusaanni, aningaasaqarnikkut politikikkullu inuiaqatigiinni maannakkut ineriartornernik taaguutit atassuteqartinnerisigut isummat iliuusissatullu periarfissat pitsaassusilersinneqartarput.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut Kalaallit Nunaanni, Danmarkimi nunanilu tamani inuiaqatigiinnik tunngasunik inuiaqatigiinnilu nutaaliaasuni ineriartornermut sunniutaasunik ilisimasaqalissapput paasinnillutillu.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut ilaatigut ilinniagaqaqqinnissaminnut tunngatillugu inuiaqatigiinnik ilisimatusarnermi periutsini taaguutit, atuagarsorluni ingerlatsinerit ataasiakkaat periutsillu atorlugit misilittakkat tunngavigalugit ajornartorsiutinik suliaqarsinnaassapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Inuit ataasiakkaat inuiaqatigiillu akornanni pissutsit ilinniartut paasisinnaassavaat, taamaalillutik inuiaqatigiinni ajornartorsiutinik nammineeirlutik ataatsimoorlutillu aaqqiissutissatut siunnersuutinik nassaarsinnaassallutik. Tamassumunnga atatillugu ilinniartut inuiaqatigiinni innuttaasutut aalajangiisarnerit qanoq iliorlutik sunniuteqarfigisinnaanerlugit politikimullu sunniuteqarsinnaanerlutik paasisaqarfigissavaat.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut suliamik ingerlatsineq tunngavigalugu inuit tamat oqartussaaqataaneranni pissutsinik inuit tamat oqartussaaqataanerannut inuiaqatigiinnilu ineriartornermut pingaaruteqartunik oqallinnermut isummersinnaassapput peqataallutillu, nammineeirlutillu inuiaqatigiinni ajornartorsiutit pillugit tatiginartumik pitsaassusilimmillu oqallissinnaassallutik isummersinnaassallutillu. Ilinniartut tamassumunnga atatillugu kulturimut inuiaqatigiinnullu tunngatillugu, inuiaqatigiinni tamat oqartussaaqataaffigisaanni akisussaassuseqalersinnaassapput sunniuteqarsinnaassallutillu.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat:

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

- a) inuiaqatigiinni ajornartorsiutinik misissuinerimi taakkunanngalu aaqqiissutissanik misissuinerimut ilinniartitsissummi atorneqartunik ilisimasat atorsinnaassavaat ataatsimoortissinnaallugillu,

- b) taaguutit atuagarsorlunilu ingerlatsinerit ataasiakkaat atorlugit inuiaqatigiinni ajornartorsiutit nassuiarsinnaassavaat,
- c) politikkami immikkoortunik misissuisinnaassapput uppersarsaasiorlutillu, tassunga ilanngullugu Danmarkimi nunarsuarmilu pissutsit pingaaruteqassusiat,
- d) inuit atugarisaat kulturimilu pissutsit sanilliussinnaassavaat nassuiarsinnaallugillu,
- e) Kalaallit Nunaanni aningaasanik tulleriinnilersuinermi ajornartorsiutit aalajangersimasut misissorsinnaassavaat aaqqiissutillu oqallisiginnaassallugit,
- f) nunani assigiinngitsuni inuiaqatigiinni ajornartorsiutit misissorsinnaassavaat sanilliullugillu, tassunga ilanngullugu nunami namminermi pissutsit imminnut atanerat,
- g) nunami namminermi, Europami nunarsuarmilu ineriartornerit imminnut atanerannik ilisimasat uppersarsinnaassavaat,
- h) ajornartorsiutit suliamik ingerlatsinermi tunngavilersukkat oqaasertalersinnaassavaat, ajornartorsiutit misissornissaannut danskit atortuinik katersinnaassallutik, nalilersuisinnaassallutik suliareqqiisinnaassallutillu taakkunangalu inerniliisinnaassallutik,
- i) annertussutsikkut pitsaassutsikkullu periutsit atorsinnaassavaat,
- j) periutsit, naatsorsuinerit, tabelit diagrammillu ajornanngitsut atorlugit suliamik ingerlatsinermi imminnut atanerit ingerlateqqissinnaassavaat erseqqissarlugillu,
- k) suliamik ingerlatsinermi imminnut atanernik aqqissuussamik assigiinngiiaartumillu ilinniartitsissummilu immikkoortiterinerit oqaatsillu atorlugit oqaasertaliisinnaassapput aamma
- l) suliamik ingerlatsineq tunngavigalugu imminnut atanernik assigiinngiiaartumillu namminneq isummaminnik tunngavilersuisinnaassapput, suliamillu ingerlatsinermi oqaloqatigiinnermut akuusinnaassallutik.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnert

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnert ukuupput:

Sociologi (inuit atugarisaannik pissusilersuutinik ilisimatusarneq)

- a) Kalaallit Nunaanni nunanilu allani kinaassutsimik pilersitsisarneq inuillu atugaqalertarnerat,
- b) tusagassiuutit amerlasuunut saaffiginnittut politikimmilu isummanik pilersitsisarneq aamma
- c) inuunermi atugassarisanik kulturinillu sanilliussineq.

Politikki

- d) politikkami tunngaviummik isummat, tassunga ilanngullugit konservatisme, liberalisme aamma socialisme, nassuiaanerit nutaaliat ilanngullugit,
- e) inuit oqartussaaqataanerannik paasinninnerit, tassunga ilanngullugit eqqartuussiveqarnerup pingaarutaa,
- f) pissaaneqarneq pillugu taaguutit aamma

- g) politikimi ingerlatseriaatsit assigiinngitsut, tassunga Danmarkimi politikkimik ingerlatseriaaseq.

Nunat tamat akornanni politikki

- h) Atlatikup avannaani kiisalu Europami nunarsuarmilu suleqatigiinneq, inuiaqatigiinnut akuutilersitsisarneq akerleriissutillu.

Aningaasaqarneq

- i) atugarissaarnermi tunngaviit, tassunga ilanngullugit naalagaaffik, niuerfiit inuinnaallu.
- j) aningaasat ingerlaartarnerat, aningaasaqarnermi anguniakkat, aqutsineq nungusaataanngitsumillu ineriartorneq aamma
- k) nunarsuarmi qanilliarernerup Kalaallit Nunaannut pingaaruteqassusia.

Periuseq

- l) sanilliussilluni periuseq aamma amerlassutsinik pitsaassutsinillu periuseq.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilinniakkat imaattuugajuttarput inuiaqatigiit maannakut oqallinnerannit assersuutit, taakkulu ilinniartitsinermi suliniummillu suliaqarnermut atatillugu takutsitsinermit atassuteqartitsinernullu atorneqartarput. Tamanna pingaartumik atuuppoq nunami namminerme, nunap immikkoortuini nunarsuarmilu tamarmi pissutsit naleqqutsillugit sammisat ilaasut imminnut ataneranni. Inuiaqatigiilerinerme suliaqarfiit akornanni ajonartorsiutit avammullu suliaqarnermi isummat ilassutitut ilinniakkanut ilaapput.

Pingaarnertut ilinniakkatullu ilassutitut ilinniakkat sapinngisamik Kalaallit Nunaanni nunallu tamat akornanni pissutsinut atassuteqartinneqassapput.

4. Aaqqissuussineq

4.1 Ilinniartitsinermik aaqqissuussineq

- n) Ilinniartitsinerne ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- o) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- p) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- q) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginarartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- r) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinerme ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni

ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.

- s) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq ilinniartut inuiaqatigiinni maannakkut ajornartorsiutinut aaqqiinernullu tunngatillugu tupigusuutaanni alapernaannerannilu sammisanik aallaaveqarluni. Ilinniartitsinerup pilersarusiornerani ilinniartut peqataatinneqassapput, tassunga ilanngullugit ajornartorsiutinik suleriaatsinillu toqqaanermi.

Ilinniarnermi ilinniartitsissummi immikkoortunik ataasiakkaanik ataqqinnilluni ataatsimoortillugit isiginnittoqassaaq. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq pissutsini ataasiakkaanni tunngaviit immikkullu ittut akornanni paarlakaajaatsitsisoqassalluni. Pissutsinik ataasiakkaanik tunngaveqarluni ilinniarnermi maannakkut ajornartorsiutit ataaseq arlallilluunniit nalinginnaasumik aallaavigineqassapput, tassani taaguutit periutsillu immikkoortuni arlalinni atorneqartussaallutik. Tunngaviit immikkut ittut tunngavigalugit ilinniarnermi immikkoortut ataasiakkaat aallaaviugajuttarput, aammalu taaguutit atuagarsornermi imminnut atassuteqarnerit periutsillu ajornartorsiutinik tamassuma kingorna misissuinermi ingerlatitseqqiinermilu aallaaviugajunneqartarput. Ilinniarnernup ingerlanerani tamarmi suliamik ingerlatsinermi ilinniartut ataasiakkaat namminneq isummaminnik, tunngavilersuutiminnik nalilersuinerminnillu saqqummiussinissamut periarfissinnissaat pingaartinneqassaaq.

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq isummanik, atuagarsornermik periutsimillu tamatigoortumik toqqaasoqartarluni.

4.2 Suleriaatsit

Suleriaatsit assigiinngiaartillugit ilinniartunillu suliaqartitsilersut ilinniartitsinermi atorneqassapput, ilinniartut taamaalillutik suliamik ingerlatsinermi imminnut atassuteqarnernik misissuinissamut, uppersaasiornissamut, ingerlatitseqqiinnissamut oqallinnissamullu periarfissinneqassallutik.

Tamanna pisarpoq ilinniartitsinerup ingerlanerani tamarmiusumi nammineersinnaalertitsilluni ilinniagaqarnissamullu piareersaalluni suleriaatsinik ineriartortitsinikkut, taamaalilluni ilinniartut suliamik ingerlatsinermi ajornartorsiutinik nammineerlutik allaasserisaqarsinnaassallutik, misissuisinnaasallutik nassuiaasinnaassallutillu.

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq, taamaalilluni ilinniartut assigiinngiaartut, taakku ilikkagaqariaasiat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik. Ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqassapput.

Avammut sammisumik ingerlatat avataaniit ilinniartitsisoqarnikkut, suliffeqarfinnut ingerlatsivinnullu pulaarnikkut imaluunniit pissusivinnik misissuinikkut ingerlanneqassapput aammalu suliniutinik aalajangersimasunik suliaqarnerit ilanngunneqassallutik ilinniartitsinermulluunniit ilanngunneqassallutik.

Allattariarsorluni ingerlatitseqqiisarnerup, suliamik ingerlatsinermi eqqortuliornissaq, tunngavilersuusiortarneq eqqortumillu sulineq sungiusarniarlugit allattariarsorluni suliata annikinnerit ajornarsiartortut ilaatinneqassapput.

Paasissutissiisarnermi teknologiikut atortut ilikkagassatut ilinniartitsisunut perorsaanermullu tapersiissutitut ilassutitullu ilinniartitsinermi atorneqassapput.

Paasissutissiisarnermi teknologii ukununga atorneqarsinnaavoq:

- a) aningaasaqarnerup imminut ataneramik piviususaartitsinermut
- b) paasissutissanik ujarlernerumut,
- c) suliaqarnerumut ingerlatitseqqiinemullu, tassunga ilanngullugit naatsorsuinernut diagramminillu ilusilersuinermut aamma
- d) ilisimasamik paarlaasseqatigiinnernut.

Inuiaqatigiilerinermi nittartakkanut pingaarnernut innersuussinerit aamma ujarlernerimi periutsit ilinniartitsinerni ataasiakkaani ilaapput, tassunga ilanngullugu paasissutissat tatiginartuunerannik nalilersuineq. Elektroniske atorlugu isumasioqatigiinnerit ilinniartitsinermut ilanngunneqarsinnaapput.

4.3 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfinnut sanilliutitsilluni. inuiaqatigiilerineq inuiaqatigiinni maannakkut ajornartorsiutinik imminut atasumik paasinninnermut tapersiivoq. Ilinniartitsinerni aalajangersimasuni ilinniartitsissut ilaatigut piviusunik misissuinernut periutsinut annikinnerusunut sakkusaqartitsilersarpoq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuineq

Ataasiakkaanik ilitsersuisarnikkut, ilinniartitsiviup iluani misilitsinnerit atonerisigut ilinniartitsissummilu ingerlatat pillugit utertitsilluni nalunaaruteqarnikkut ilinniartut ilinniartitsissummi killiffimminni qaffasissusiannik ineriartornerannillu ersarissumik paasitinneqassapput. Nalilersuinermi tunngaviit tassaapput ilikkagassatut anguniakkat. Aamma ingerlatat ilinniartut ilinniartitsissummi ineriartornerminnik nammineerlutik qisuariartitsisartut ingerlanneqassapput. Allattariarsorluni oqaluttariarsorlunilu ingerlatat pillugit utertitsilluni nalunaaruteqarnerat tunngavilersuisarnerit, aqqissuussinerit,

oqaasertalersuisinnaassuseq suliampilu ingerlatsinermit eqqortuliornerit pillugit eqqorluartumik ilitsersuisarnikkut pissapput.

Minnerpaamik semesterini tamani ilinniartut ilinniartitsissummi suliaqarnerannik, peqataavinnerannik pimoorussinerannillu nalilersuisoqartassaaq. Tamassumunnga atatillugu ilinniartitsinermik ataatsimut nalilersuisoqartassaaq.

5.2 Misilitseriaatsit

Suliassaq sammisamik siumut ilisimasamik ilisimanngisamilu ilanngussaqaarfiusumik annikinnerusoq minnerpaamik quppernernik nalinginnaasunik marlunnik-pingasunik annertussuslik tunngavigalugu oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq.

Minutsit 48-t missaanni piareersartoqassaaq piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 24-t missaaniissalluni.

Ilinniartitsissut pillugu soraarummeertup soraarummeertitsisullu oqaloqatigiinnerisigut soraarummeerneq ingerlanneqassaaq.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Soraarummeertup ilikkagassatut anguniakkanik qanoq angusitigineranik nalilersuinikkut naliliisoqassaaq.

Ilanngussaq 48

Inuiaqatigiilerineq C

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Inuiaqatigiilerinermit sammineqarput Kalaallit Nunaanni, Danmarkimi nunanilu tamani inuiaqatigiinni pissutsit. Ilinniartitsissut maannakkut pisut atuagarsornerlu tunngavigalugit Kalaallit Nunaanni nutaaliaasumi nunarsuarmilu qanilliarthorfiusumi inuiaqatigiit pisinnaassusiannik assigiinngiaarnernillu ilisimasaqaarfulersarpoq paasinniffiullunilu. Inuit pissusaanni, aningaasaqarnikkut politikikkullu inuiaqatigiinni maannakkut ineriartornernik taaguutit atassuteqartinnerisigut isummat iliuusissatullu periarfissat pitsaassusilersinneqartarput.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut Kalaallit Nunaanni, Danmarkimi nunanilu tamani inuiaqatigiinnik tunngasunik inuiaqatigiinnilu nutaaliaasuni ineriartornermut sunniutaasunik tunngaviusumik ilisimasaqalissapput paasinnillutillu.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut ilaatigut ilinniagaqaqqinnissaminnut tunngatillugu inuiaqatigiinnik ilisimatusarnermi periutsini taaguutit, atuagarsorluni ingerlatsinerit ataasiakkaat periutsillu atorlugit misilittakkat tunngavigalugit ajornartorsiutinik suliaqarsinnaassapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Inuit ataasiakkaat inuiaqatigiillu akornanni pissutsit ilinniartut tunngaviusumik paasisinnaassavaat, taamaalillutik inuiaqatigiinni ajornartorsiutinik nammineerlutik ataatsimoorlutillu aaqqiissutissatut siunnersuutinik nassaarsinnaassallutik. Tamassumunnga atatillugu ilinniartut inuiaqatigiinni innuttaasutut aalajangiisarnerit qanoq iliorlutik sunniuteqarfigninnaanerlugit politikimullu sunniuteqarsinnaanerlutik paasisaqarfignissavaat.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut suliamik ingerlatsineq tunngavigalugu inuit tamat oqartussaaqataaneranni pissutsinik inuit tamat oqartussaaqataanerannut inuiaqatigiinnilu ineriartornermut pingaaruteqartunik oqallinnermut isummersinnaassapput peqataallutillu, nammineerlutillu inuiaqatigiinni ajornartorsiutit pillugit tatiginartumik pitsaassusilimmillu oqallissinnaassallutik isummersinnaassallutillu. Ilinniartut tamassumunnga atatillugu kulturimut inuiaqatigiinnullu tunngatillugu, inuiaqatigiinni tamat oqartussaaqataaffigisaanni akisussaassuseqalersinnaassapput sunniuteqarsinnaassallutillu.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat:

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

- a) Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinni ajornartorsiutit taakkunungalu aaqqiissutissanik nassuiaanermut sociologiimik, aningaasaqarnermik politologiimillu tunngaviusumik ilisimasat atorsinnaassallugit,
- b) Tunngaviusumik assigiinngiaatsit inuillu pissusaanni kulturimilu pissutsit imminnut atanerat misissorsinnaassallugit,
- c) Maannakkut politikkimi aalajangeeriaatsit misissorsinnaassallugit,
- d) Kalaallit Nunanni inuiaqatigiinni atugarissaarfiusuni tulleriarnermi ajornartorsiutit aalajangersimasut misissorsinnaassallugit,
- e) Danmarkimi nunarsuarmilu politikkimi iliuusissasut periarfissat pingaaruteqassusiannik assersuutissat aalajangersimasut takutissinnaassallugit,
- f) Inuiaqatigiilerinermi apeqqutit oqaasertalersinnaassallugit,
- g) Suliamik ingerlatsinermi imminnut atanerit ajornangitsut uppernarsaasiornissaannut paasissutissat ujartorsinnaassallugit, atorsinnaassallugit isornartorsiuvillunilu nalilersinnaassallugit,
- h) Periutsit tabellit diagraammillu ajornangitsut suliamik ingerlatsinermi imminnut atanerat paasissutissiissutigisinnaassallugit,

- i) Suliamik ingerlatsinermit taaguutit atorlugit suliamik ingerlatsinermit imminnut atanerit pillugit ilisimasat paasissutissiissutigisinnaassallugit,
- j) Ilinniartitsissummi ataqatigiissillugit aaqqissuussinermit qaffasissutsit paasissutissiissutigisinnaassallugit nalilersorsinnaassallugillu,
- k) Suliamik ingerlatsinermit oqaloqatigiinnermit peqataassinnaassallutik suliamillu ingerlatsinermit ajornartorsiutit oqaloqatigiissutigisinnaassallugit aamma
- l) Suliamik ingerlatsineq tunngavigalugit nammineq isumat tunngavilersorsinnaassallugit.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit ukuupput:

Politikki

- a) politikkami tunngaviusumik isummat, tassunga ilanngullugit konservatisme, liberalisme aamma socialisme, nassuiaanerit nutaaliat ilanngullugit
- b) inuit oqartussaaqataanerannik paasinninnerit, tassunga ilanngullugit eqqartuussiveqarnerup pingaarutaa aamma
- c) Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu politikkami aalajangiinerit, tassunga ilanngullugit politikkami peqataanissamat periarfissat

Sociologii (inuit atugarisaannik pissusilersuutinik ilisimatusarneq)

- d) kinaassutsip pilertarnera inuillu atugassarisaannik pilersitsisarneq
- e) inuuniarnermit atugassarisat aamma
- f) inuiaat atugarisaanni kulturimilu assigiinngissutsit.

Aningaasaqarneq

- g) aningaasaqarnermit periutsit, aningaasat ingerlaartarnerat aamma aqutsinermit atortut,
- h) atugarissaarneq agguasarnerlu aamma
- i) Kalaallit Nunaanni inuussutissarsiutit aaqqissuussaannerat suliffeqarnermilu pissutsit

Periuseq

- j) inuiaqatigiilerinermit paasissutissiiviit pingaarnertit.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassangilaat. Ilassutitut ilinniakkat imaattuugajuttarput inuiaqatigiinni maannakut oqallinnermit assersuutit suliamik ingerlatsinermit atatillugu annertunerusumik erseqqissaanermut atassuteqartitsisarnermullu atorneqartartut, tassunga ilanngullugit Kalaallit Nunaanni ineriartortitsinermit nunarsuarmi Europamilu pissutsit pingaaruteqassusiat. Pingaarnertut ilinniakkatullu ilassutitut ilinniakkat sapinngisamik Kalaallit Nunaanni nunallu tamat akornanni pissutsinut atassuteqartinneqassapput.

4. Aaqqissuussineq

4.1 Ilinniartitsinermik aaqqissuussineq

- t) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- u) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- v) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanegassallutik.
- w) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginarartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- x) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- y) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq ilinniartut inuiaqatigiinni maannakkut ajornartorsiutinut aaqqiinernullu tunngatillugu ilinniartut alapernaannerat aallaaveqarluni. Ilinniartitsinerup tamarmiusup ingerlanerani sammisanik suleriaatsinillu toqqaanikkut ilinniartut annertunerusumik peqataatinneqartassapput. Sammisaaq minnerpaamik ataaseq sammisat akornanni suliarineqassaaq.

Ilinniartitsinermi pissutsit ataasiakkaat tunngavigineqarnissaat pingaartinneqassaaq, tassa ajornartorsiutit aalajangersimasut aallaavigineqassapput, aammalu ilinniartut ataasiakkaat suliamik ingerlatsineq tunngavigalugu isummanik saqqummiinissamut, tunngavilersuinissamut nalilersuinissamullu periarfissinneqassapput. Pissutsit ataasiakkaat tunngavigalugit ilinniartitsineq piffissat ilaanni aaqqissuunneqarpat tamassuma kingorna assersuutit aalajangersimasut atorlugit ilinniartitsissutit atorneqassapput. Ilinniartitsinermik ingerlatsinerit taamaattut inuiaqatigiilerinermi assigiissutsit assigiinngissutsillu erseqqissarnissaannut atorneqarsinnaapput.

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq isummanik, taaguutinik periutsinillu toqqaaneq tamatigoortunngorlugu.

4.2 Suleriaatsit

Suleriaatsit assigiinngiiaartillugit ilinniartunillu suliaqartitsilersut ilinniartitsinermi atorneqassapput, ilinniartut taamaalillutik suliamik ingerlatsinermi imminnut

atassuteqarnernik misissuinissamut, uppersaasiornissamut, ingerlatitseqqinissamut oqallinnissamullu periarfissineqassallutik.

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqqassaaq, taamaalilluni ilinniartut assigiinngiaartut, taakku ilikkagaqariaasiat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik. Ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqassapput.

Ingerlatsinerit avammut sammisut ilinniartitsinermut ilanngunneqassapput. Ilinniartitsinermi tamarmiusumi suliniut annikinnerusoq minnerpaamik ataaseq ingerlanneqassaaq, tassani suliamik ingerlatsinermi ajornartorsiut ataaseq ilinniartitsissummi periutsit atorlugit suliarineqassalluni.

Allattariarsorluni suliat assigiinngiaartut ilinniartitsissummi itisiliinermut tapersiissapput aammalu ilinniartut inuiaqatigiilerinermi apeqqutinik oqaasertalersuisinnaassusiannut ilinniartitsissummilu imminnut atanernik isummanillu uppersaasiorsinnaassusiannik tunngavilersuisinnaassusiannillu ineriartortitsissalluni.

Paasissutissiisarnermi teknoligiikut atortut ilikkagassatut ilinniartitsisunut perorsaanermullu tapersiissutitut ilassutitullu ilinniartitsinermi atorineqassapput. Paasissutissiisarnermi teknologii ukununga atorineqarsinnaavoq:

- a) paasissutissanik ujarlernerumut,
- b) suliareqqiinermut ingerlatitseqqiinermullu kiisalu
- c) ilisimasalik paarlaasseqatigiinnermi.

Inuiaqatigiilerinermi nittartakkanik pingaarnernik innersuussineq ilinniartitsinerni ataasiakkaani ilaapput. Elektroniskimik isumasioqatigiinnerit ilinniartitsinermut ilanngunneqarsinnaapput.

4.3 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfinnut sanilliutitsilluni. Ilinniartitsissutit pingaarnert annertunerusumik itisilernissaat atassuteqartinnissaallu siunertaralugu ilinniartitsissutit allat ilinniartitsissummi ilanngunneqarsinnaassapput.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuineq

Ataasiakkaanik ilitersuisarnikkut, ilinniartitsiviup iluani misilitsinnerit atornerisigut ilinniartitsissummilu ingerlatat pillugit utertitsilluni nalunaaruteqarnikkut ilinniartut ilinniartitsissummi killiffimminni qaffasissusiannik ineriartornerannillu ersarissumik paasitneqassapput. Nalilersuineri tunngaviit tassaapput ilikkagassatut anguniakkat. Aamma ingerlatat ilinniartut ilinniartitsissummi ineriartornerminnik nammineerlutik

qisuariatitsisartut ingerlanneqassapput. Allattariarsorluni oqaluttariarsorlunilu ingerlatat pillugit utertitsilluni nalunaaruteqarnerat tunngavilersuisarnerit, aaqqissuussinerit, oqaasertalersuisinnaassuseq suliamillu ingerlatsinermi eqqortuliomerit pillugit eqqorluartumik ilitsersuisarnikkut pissapput.

Minnerpaamik semesterini tamani ilinniartut ilinniartitsissummi suliaqarnerannik, peqataavinnerannik pimoorussinerannillu nalilersuisoqartassaaq. Tamassumunnga atatillugu ilinniartitsinermik ataatsimut nalilersuisoqartassaaq.

5.2 Misilitseriaatsit

Suliassaq sammisamik siumut ilisimasamik ilisimanngisamillu ilanngussa qarfiusumik annikinnerusooq minnerpaamik quppernernik nalinginnaasunik marlunnik-pingasunik annertussusilik tunngavigalugu oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq. Suliassat sammisaniittut ilinniartitsinermi atorneqarsimassapput taamaalillutillu soraarummeertunit ilisimaneqarlutik

Minutsit 48-t missaanni piareersartoqassaaq piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 24-t missaaniissalluni.

Ilinniartitsissut pillugu soraarummeertup soraarummeertitsisullu oqaloqatigiinnerisigut soraarummeerneq ingerlanneqassaaq.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Soraarummeertup ilikkagassatut anguniakkanik qanoq angusitigineranik nalilersuinikkut naliliisoqassaaq.

Ilanngussaq 49

Nalitsinni oqaluttuarisaaneq B

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Nalitsinni oqaluttuarisaaneq B tassaavoq inuit ukiut 200-t kingulliit missaanni kulturini inuiaqatigiinnilu assigiinngitsuni qanoq inuunersut inuusimanersullu qanorlu aaqqissuussaannersut. Ilinniartitsissumi sammisaq tasaaneruvoq Kalaallit Nunaanni, Danmarkimi nunarsuullu sinnerani politikkikkut aningaasaqarnikkullu oqaluttuarisaaneq. Ilinniartitsissummi aamma sammineqarpoq Kalaallit Nunaanni avataanilu inuttut atugarisatigut kulturikkullu pissutsini ineriartorneq. Nalitsinni oqaluttuarisaanermi inulerinermi inuiaqatigiinnillu ilisimatusarnermi periutsit.

2. 2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut nalitsinni oqaluttuarisaanermik imatut ilisimasaqartigissapput oqaluttuarisaanermik ilisimasaminnik kinaassutsimillu ineriartortitsinissamut tunngavissaqassallutik.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Oqaluttuarisaanermi atugassat assigiinngiaartut oqaluttuarisaanermillu ingerlatsitseqqeeriaatsit assigiinngiaartut ilinniartut nalilersorsinnaassavaat aaqqissuussinnaassallugillu, taamaalillutik Kalaallit Nunaanni nunallu tamat akornanni oqaluttuarisaaneq maannakkullu ajornartorsiutit isummerfigisinnaassallugit.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut naliminni inuunermik nutaamik paasisaqarsinnaajumallutik qanga pisunik apeqqusiisinnaassuseqassapput aammalu Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinni nunallu tamat akornanni inuiaqatigiinni peqataasinnaavinnissamut tunngavissaqassallutik.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut Kalaallit Nunaanni avataanilu oqaluttuarisaanermi kulturikkullu ineriartornermik paasisaqassapput, aammalu nunarsuarmi sukkasuumik allanngoriartorfiusumi kulturit allat naapinnissaannut kulturillu assigiinngiaartut akornanni annertunerusumik peqatigiinnerulernermut ammasumik kinaassusersioratillu suliamik ingerlatsinermi tunngavissaqassallutik.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat:

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

- a) ukiut kingulliit 200-t missaanni Kalaallit Nunaanni, nunarsuup immikkoortuini, Europami nunarsuarmilu nalorninatik assigiinngiaartumillu ilisimasaqarnerminnik takutitsisinnaassapput taakkulu imminnut atanerat qisuariarfigisinnaassallugu,
- b) atajuarnerup kipisaarnerullu imminnut atanerattut inuiaqatigiinni allanngorarnernik paasinninnertik takutissinnaassavaat aammalu ukiut kingulliit 200-t missaanni Kalaallit Nunaanni Danmarkilu oqaluttuarisaanerup nunarsuarmilu oqaluttuarisaanerup piffissami agguarnerisa ilaannut qisuariaateqarlutik isummersinnaassallutik,
- c) tunngaviusumik aqutseriaatsinik, politikkimi isummanik inuillu pisinnaatitaaffiinik ilisimasaqarnertik uppersaasiorsinnaassavaat,
- d) saqitsaannerit pilersarnerannik taakkuninngalu aaqqiissutinik kiisalu nunat tamat akornanni suleqatigiinnermi periarfissanik taakkulu aaqqissuunneqartarnerannik paasinninnertik takutissinnaassavaat,

- e) inuit, pinngortitap inuiaqatigiillu imminnut atanerat nalilersorsinnaassavaat paasissutissiissutigisinnaallugulu,
- f) ineriartortitsinermik atuagarsorneq ilanngullugu nunarsuarmi atugarissaarnerup ineriartornera nalilersorsinnaassavaat paasissutissiissutigisinnaallugulu
- g) Kalaallit Nunaanni nunarsuarmilu kulturikkut inuillu atugarisaanni ineriartornermik paasisimasaqarnertik takutissinnaassavaat,
- h) oqaluttuarisaanermi periutsit atorsinnaassavaat, tassunga ilanngullugit oqaluttuarisaanermi ajornartorsiutit paasissutissiissutigisinnaallugit kiisalu oqaluttuarisaanermi pissarsiviit saqqummiinerillu isornartorsiuillutik isummerfigisinnaassallugit aamma
- i) saqqummiinerit tunngavilersukkat atorlugit ilinniartitsissummut tunngassuteqartunik oqallinnermi peqataasinnaassapput.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit ukuupput:

- a) Kalaallit Nunaata oqaluttuarisaanerani aamma Danmarkip oqaluttuarisaanerani nunarsuarmilu oqaluttuarisaanermi pingaarnertit,
- b) ukiut hundredelikkaat 20-anni 21-iannilu saqitsaannerit suleqatigiinnerillu pingaarnertit,
- c) Europami 1945-p kingorna politikikkut aningaasaqarnikkulu ineriartortitsinerit pingaarnertit,
- d) Kalaallit Nunaannit nunallu tamat akornannit isigalugu tamat oqartussaaqataanerisa inuillu pisinnaatitaaffisa ineriartortinneqarnerat,
- e) nunarsuup immikkoortuisa pisuut piitsullu akornanni pissutsit aamma nunarsuarmi suliasat agguarnerisa ineriartortinneqarnerat aamma
- f) Kalaallit Nunaanni avataanilu kulturit inuuniarnermilu atugassarisat

3.3 3 Illassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Illassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkanut atassuteqartitsissapput itisiliillutillu, pingaartumik ilinniakkap sammiviata aqqissuussaana isiginiarlugu. Illassutitut ilinniakkanik toqqaanermi apeqqutaapput ilaatigut ilinniartitsinerup ingerlanneqarnera ilaatigullu ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq aammalu ilinniartut ilinniartitsisullu suleqatigiinnerat. Illassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaannut nunallu tamat akornanni pissutsinut sapinngisamik atassuteqartinneqassapput.

4. Aqqissuussineq

4.1 Ilinniartitsinermik aqqissuussineq

- a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.

- b) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- c) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- d) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginaruuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- e) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- f) ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq Kalaallit Nunaanni avataanilu maannakkut ajornartorsiutinut sapinngisamik atassuteqartitsilluni. Suliamik ingerlatsinermi piginnaasat suleqatigiissutiginerat ilinniartitsinermi ilaavoq.

Ilinniartitsissut ilinniartitsinermi ingerlatsinertut arfinilinniit arfineq pingasunut aqqissuunneqassaaq. Ilinniartitsinermik ingerlatsinerne ataasiakkaani immikkoortup killilikkap sammineqarnissaa imaluunniit piffissamut sivilunerusumut atassuteqartitsineq isiginninniarnertu pingaartinneqassapput. Pisuni taakkunani marlunni atortut assigiinngiaartut sulinermi atorneqassapput.

Ilinniartitsinermi piffissaq tamarmiuserp imatut agguarneqassaaq:

- a) minnerpaamik 25 pct-iani piffissaq 1920-p siorna sammineqassaaq,
- b) minnerpaamik 25 pct-iani piffissaq 1920-p 1960-illu akorna sammineqassaaq aamma
- c) minnerpaamik 40 pct-iani piffissaq 1960-imiit ullummikkumut sammineqassaaq.

4.2 Suleriaatsit

Sulinermi ilinniartitsissutip imarisai pingaarnert ilassutitullu ilinniakkat aallaavigalugit ilinniartitsineq aqqissuunneqassaaq. Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnert ilassutitullu ilinniakkat sapinngisamik ilinniartitsisut ilinniartullu suleqatigiinnerisigut toqqarneqassapput. Ilinniartitsinerup ingerlanneqarneratut toqqakkani minnerpaamik ataatsimut tunngatillugu ajornartorsiummik oqaasertalersuineq nammineq toqqagaq tunngavigalugu ilinniartut suliaqassapput. Ilinniartut qitiutillugit ilinniartunillu suliaqartitsilluni sulineq pingaartinneqassaaq.

Ilinniartitsinermi aqqissuussinermi ilinniartut assigiinngiaartut, taakku ilikkagaqariaasii pisariaqartitaallu isiginiarneqassapput. Ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqassapput.

Ilinniartitsinermi ukununnga tunngatillugu IT-p ilanngunneqarnissaa pingaartinneqassaaq:

- a) ujaarlerneq,
- b) atortunik katersuineq saqqummiinerlu aamma
- c) pissarsivinnik isornartorsiuisinnaanermik sungiusarneq.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik atuinerat ilinniartitsissummilu taaguutinik paasinninnerat atuinerallu aqqissuussamik ineriartortillugu. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi taassuma siuliani oqaatsinik taaguutinillu paasinninneruleriartortillugit.

4.4 Ilinniartitsissutitut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutini arlalinni piffissap ilaani sulisoqartarluni ilinniartitsissutinilu allani ilisimasaqarfinnut sanilliussilluni. Nalitsinni oqaluttuarisaanermi ilinniartitsissutit danskisut, kalaallisut, kulturilerineq aamma inuiaqatigiilerineq suleqatigiissutigineqarsinnaapput, tamaamaalilluni ilinniartitsissutini ilanngunneqartuni ilinniartut suliamik ingerlatsinerannik annertusaanermut tapersiisillugu. Nalitsinni oqaluttuarisaanermi B-mi ajornartorsiutit atortunillu toqqaaneq ilinniartitsissutinik aalajangersimasuni suleqatigiissitsinernut tunngatillugu oqaasertalersuilluni toqqaallunilu.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuineq

Ingerlaavartumik nalilersuisarneq ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkat tunngavigalugit pisassaaq. Ilinniartitsissummi ataasiakkaanut ilitersuisoqartassaaq, tassani ilinniartut ilinniartitsissummi killiffiup qaffasissusianik ersarissumik paasitinneqassallutik. Semesterini tamani nalilersuinermi ilaassapput ilinniartut suliaqartarnerat, peqataavarnerat ilinniartitsinermilu pimoorussinerat.

5.2 Misilitseriaatsit

Misilitseriaatsit marluk ataaniittut akornanni klassinut tamanut ilinniarfik toqqaassaaq:

Misilitseriaaseq a

Quppernarnik nalinginnaasunik ataatsimik- marlunnik annertunerunngitsumik pissarsivinnik soraarummeertumit ilisimaneqartumik imalummik suliassaq tunngavigalugu oqaluttariarsorluni misilitsinneq. Atortut ilisimaneqartut ajornartorsiorfinnut ilinniartitsinermi sulianeqartunut toqqarneqartunut tunngassapput. Atortut ilaat allataassanngillat, assersuutigalugu assit.

Piareersarnissamut minutsit 30-t missaanni piffissaliisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 30-t missaaniissapput.

Misilitseriaaseq b

Quppernermik nalinginnaasunik arfinilinnik- arfineq pingasunik annertutigisunik atortut siumut ilisimaneqartut ilisimaneqanngitsullu tunngavigalugit ilinniartitsinermi ilinniartitsissutitut ilisimaneqartunut tunngatillugu oqaluttariarsorluni misilitsinneq. Atortut ilisimaneqartut siumullu ilisimaneqanngitsut ajornartorsiorfinnut ilinniartitsinermi suliarineqartunut toqqarneqartunut tunngassapput. Atortut siumut ilisimaneqanngitsut atortunik siumut ilisimaneqartunik itisiliissapput atassuteqartitsillutillu. Atortut ilaat allataassanngillat, assersuutigalugu assit.

Ilinniartut tamarmik immikkut ulloq misilitsiffissaq sioqqullugu suliassamik tunineqassapput, piffissarlu piareersarfissaq tiimit 24-t missaanissaaq, tiiminilli 24-nik sivikinnerussanani. Piffissaq soraarummeerfik minutsit 30-ussapput.

Misilitseriaatsimi a)-mi aamma militseriaatsimi b)-mi suliassat ilinniartitsinermik ingerlatsineranut pingasunut-tallimanut tunngassapput, taakkunannga minnerpaamik ataatsimi 1960-p siorna pineqassalluni ingerlatsineruilu marlunni 1960-p kingorna pineqassalluni. Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu oqaluttuarisaaneq nunarsuarmilu oqaluttuarisaaneq ilanngunneqassapput. Soraarummeernermi sammisat sumiiffinnut, piffissamut sammisanulluunniit ersarissumik nassuiarlugit katiterneqassapput.

Misilitsinnermi taamaallaat piffissami piareersarfimmi allattukkat aammalu atortut misilitsinermi atorineqartut nassarneqarsinnaapput.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Iikkagassatut anguniakkanik soraarummeertup qanoq angusitigineranik nalilersuinikkut naliliisoqassaaq. Pissutsinik soraarummeertup ersarissumik paasiuminartumillu saqqumiisinnaassusia kiisalu piffissamik soraarummeerfiusumik atuinera aqqissuineralu pingartinneqassapput.

Soraarummeertup saqqummiineranik ataatsimut naliliineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Ilanngussaq 50

Science C

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Ilinniartitsissut science tassaavoq ilinniartitsissutini biologi, fysik, kemi aamma pinngortitami nunalerineq tunngaviummik immikkoortut suliarinerat aqutigalugu pinngortitamik linniartitsissummut pinngortitamik ilisimatusarnermi assigiissutinik ilinniarnertuunngorniarfimmi ilisarititsineq. Ilinniartitsissumi science-mi misigisassarsiorneq avatangiisinilu misileraaneq ilanngullugit ajornartorsiutit assersuutaasut, atorneqarsinnaasut maannakkulu pisut ilanngunneqarput. Sumiiffik aallaavigalugu Kalaallit Nunaanni nunarsuarmilu pissutsinut atassuteqartitsisoqarpoq.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut suliamik ingerlatsinermi imatut ilisimasaqartigissapput pinngortitalerineramik ilisimatusarnermi eqqarsartariaatsimik ilisimasaqarnissaq paasinninnissallu pingaaruteqassusianik paasisaqarsinnaallutik. Ilinniartut pinngortitamik ilisimatusarnermi ajornartorsiutinik pingaaruteqartunik taakkulu inuiaqatigiinnut atassuteqarnissaannik ilisimasaqalissapput.

Iikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut pinngortitalerineramik ilisimatusarnermi paasissutissat takusallu suliarisinnaassavaat ajornanngitsunillu misileraasinnaassallutik kiisalu piginnaasaqarlutik pinngortitami ilisimatusarnermi paasisat paasissutissiissutigisinnaassalugit, tassunga ilanngullugit asimi sulinermi takusanilu paasisat, tassani paasisat pinngortitamik ilisimatusarnermi taaguutit atorlugit paasissutissiisinnaassallutik.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut pinngortitamik ilisimatusarnermi nalinginnaasumillu tamanillu ilisimasariaqartut aammalu alapernaaneq tunniusimanerlu tunngavigalugit pinngortitamik ilisatusarnerup imarisai pillugit isummersinnaassapput.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut pinngortitamik ilisimatusarnermik ilisimasat paasisaqarnerlu tunngavigalugit akisussaassuseqartumik ileqqorissaarlutik namminneq kulturiminni inuiaqatigiinnilu iliuuseqarsinnaassapput.

3. Iikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Iikkagassatut anguniakkat:

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

- a) annertussutsikkut pitsaassutsikkullu pinngortitami imminut atanernik periutsinillu ajornanngitsunik paasinnissapput,
- b) isummiussaagallartunik suliaqarsinnaassapput nalilersuisinnaassallutillu,
- c) misissuinerit qimerluuinernillu suliaqarsinnaassapput, laboratoriami pinngortitamilu sulinermi,

- d) misileraanermi allattuiviit nalunaarusiallu suliarisinnaassavaat,
- e) suliamik ingerlatsinermi taaguutit eqqortumik atorlugit pinngortitamik ilisimatusarnermi sammisat allattariarsorlutik oqaluttariarsorlutillu ilisimatitsissutigisinnaassavaat,
- f) assersuutit atorlugit teknologiimi inuiaqatigiinnilu ineriartortsinermit pinngortitamik ilisimatusarnermik ilinniartitsissutip tapersiineranik atassuteqartitsisinnaassapput.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaernerit aamma ilassutitut ilinniakkat

- a) pinngortitamik ilisimatusarnermi sammisat, tassani imarisai assersuusiornermi atorneqarsinnaassallutik,
- b) pinngortitamik ilisimatusarnerup imarisai inuiaqatigiit eqqarsaatigalugit pinngortitamii ilisimatusarnerup naleqquttuuneranik takutitsisut,
- c) pinngortitamik ilisimatusarnerup imarisai sumiiffinni, Kalaallit Nunaanni nunallu tamat akornanni pissutsinut atassuteqartitsisut,
- d) pinngortitamik ilisimatusarnermi atuagarsorneq piviusumillu ingerlatsineq.

4. Aaqqissuussineq

4.1 Ilinniartitsinermik aaqqissuussineq

- a) Ilinniartitsinerne ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginaruuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Sciencemik ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaat ilinniartut pinngortitamik ilisimatusarnermi ajornartorsiutinik suliaqavinnissamut pileritilerlugit. Ilinniartitsineq sammisat piviusunik atuagarsornermilu immikkoortut imminnut taperseeqatigiissapput. Ilinniartitsineq aamma imatut aaqqissuunneqassaaq nammineerluni suleriaaseqarnissamik

kajumissaaniarluni pisunit ataasiakkaanit malittarisassanut eqqarsartarnermik periutsit salliutinneqassallutik.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsissuummi science-mi suliamik ingerlatsinermi imarisai sammisanut katersorneqassapput toqqarneqassallutillu, taamaalilluni pinngortitamik ilisimatusarnermik ilinniartitsissutit sisamat siamasissuumik ilanngunneqassallutik. Sammisaniq ataasiakkaanik toqqaanermi suliaqarnermilu ilinniartitsissutit arlallit ilanngunneqassapput.

Suleriaatsinik toqqaaneq ilinniartitsisumit aqutsinermiit nammineernerullu sulinissamut assigiinngiiaartitsineq siuariartornerlu pillugit periutsinik tunngaveqassaaq. Ilinniartitsissutip imaanut tunngatillugu ilinniartitseriaatsit assigiinngiiaartinneqassapput, kisiannili aamma ilinniartut asigiinngiiaartut, taakku ilikkariaasiat pisariaqartitaallu isiginiarneqassapput.

Ilinniartitseriaatsit assigiinngiartinneqassapput, taamaalilluni atuagarsorluni, suliaqarluni misileraallunilu sulineq isiginiarneqassallutik, tassani suliaqarneq misileraanerlu pingaartinneqarnerussallutik. . Ilinniartut ilinniartitsissuummi oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqassapput.

Ilinniarfiup avataani ingerlatsinerit, tassunga ilanngullugit sumiiffinni inuiaqatigiit asimilu sulinerup atassuteqartillugit ilinniartitsinermik ingerlatsineq, science-mut ilanngunneqassapput. Suleriaatsinik assigiinngiiaartunik ilinniartut misilittagaqalissapput, tassunga ilanngullugit klassimi ilinniartitsineq, ataasiakkaarluni sulineq, marluulluni suleqatigiillunilu sulineq. Oqaluttariarsorluni saqqummiineq allattariarsorlunilu sulineq ilinniartut oqartariaasiat nukittorsarniarlugu ilinniartitsissuumillu itisiliinermut paasisaqarnermullu peqataatinniarlugu ilinniartitsissuummi science-mi pingaaruteqartutut ilaapput. Saqqummeeriaatsit allat naleqqutsillugit ilanngunneqassapput.

Ilinniartitsinermi aqqissuussinermi ilinniartut assigiinngiiaartut, taakku ilikkagaqariaasii pisariaqartitaallu isiginiarneqassapput. Ilinniartut ilinniartitsissuummi oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqassapput.

Iikkagassatut anguniakkat anguniarlugit IT allallu ilinniartitsinermi ilanngunneqassapput. Ilinniartitseriaatsit ilinniartut ilinniartitsisumi oqaasiinik, qisuariartarnerannik ajornakusoortunillu eqqarsarsinnaanerannik ineriartortitsisut isiginiarneqassapput.

Inaarutaasumik naliliinermut atugassamik ingerlatsinerit ataaseq arlallilluunniit misileraalluni sumiiffimmiluunniit sulineq aallaavigineqassapput. Ilinniartitsissutini anguniakkanut atatillugu pisinnaasunik, periutsinik misissuinernek il.il. ingerlatitseqqinissamut piumasaqaateqartoqassaaq. Ilinniartut suliassat ataasikkaarlutik akissavaat.

4.3 Ilinniartitsissuummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissuummi oqaatsinik atuinerat ilinniartitissuummilu taaguutinik paasinninnerat atuinerallu aqqissuussamik ineriartortillugu.

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi taassuma siuliani oqaatsinik taaguutinillu paasinnikkiartortillugit.

4.4 Ilinniartitsissutitut allanut atassuteqartitsineq

Tunngaviusumik ilinniartitsinermi ilinniartitsissut science ingerlatsinermi ilinniartitsissutitut allanut ataqatigiissarneqassaaq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuineq

Ingerlaavartumik nalilersuisarneq ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkat tunngavigalugit pisassaaq. Ilinniartitsissummi ataasiakkaanut ilitersuisoqartassaaq, tassani ilinniartut ilinniartitsissummi killiffiup qaffasissusianik ersarissumik paasitinneqassallutik.

5.2 Misilitseriaaseq

Science-mi inaarutaasumik misilitsittoqassanngilaq.

Science 51

Ilinniarnermi periuseq C

1. Ilinniartitsissutit inissisimanera

Ilinniartitsissummi ilinniarnermi periutsimi ilinniartut ilinniarnertuunngorniarfimmi sulianik ingerlatsinermi sulineramik ilisimasaqarlutik nammineerlutillu isummernissamik ilinniassapput. Teknikkit suleriaatsillu ilinniarnermut naleqquttut ilinniarnertuunngorniarfimmi ilinniarnermi ingerlaqqillutillu ilinniarnermi atorsinnaasatik ineriartorteqqissinnaasatillu atornissaannik ilinniartut ilinniartitsissummi sungiusassapput. Pitsaasumik suleriaaseqaleriartornissamut ilinniarnermillu ingerlatsinissamut ilinniartut ilinniartitsissummi taparserneqassapput, taamaalillutik aaqqissuussamik isiginninniarlutillu ilikkagaqarnissamut ilinniarnernup ingerlannerani tunngaveqalissallutik.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut ilinniarnermi teknikkini suleriaatsinillu tunngaviusunik atuinissamik ilisimasaqalissapput piginnaasaqalerlutillu.

Ikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut pinngortitalerinermi, inuiaqatigiilerinermi, teknimik inulerinermillu ilinniartitsissutini ilinniarnermi periutsinik atuisinnaassapput, taamaalillutik ilinniartitsissutini tamani annertunerpaamik pissarsinissamut tunngavissaqalissallutik, ilinniarnermilu periuseq taamaalilluni ilinniartut ilinniarnernanni atassuteqartitsinissamut tapersiissalluni.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut namminneq ilinniagaqarnertik pillugu qisuariaateqarsinnaassapput allanillu suleqateqarsinnaassallutik. Ilinniartut inuttut kinaassutsip pilersinneranut atatillugu namminneq ilikkagaqartarnerminni periusertik ineriartortinnissaanik annertusarnissaanillu suliaqarsinnaassapput, taammalilluni ataasiakkaarlutik inuillu attaveqaqatigiittarneranni ingerlatsinissamut periarfissaat annertusarneqassalluni.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut ilikkagaqartarnermi periutsinik imatut ilisimasaqartigissapput atuisinnaatigissallutillu Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinni nunarsuarmilu inuiaqatigiinni peqataavinnissami piginnaasat nukittorsarneqassallutik.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat:

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

- a) ilinniartitsinissamik peqataavinnissap pingaaruteqassusianik ilisimasaqarneq takutissinnaassavaat,
- b) immikkoortunut immikkoortitsinermi qaffasissutsit assigiinngitsut atorluarsinnaanerat takusinnaassavaat,
- c) nalilersuisinnaassapput timitaqanngitsumillu eqqarsarsinnaassallutik,
- d) namminneq misilittakkanik oqallisigisinnaassavaat,
- e) allattugaqarsinnaassapput taakkunanngalu atuisinnaassallutik,
- f) suleqatigiinni suliniutinillu suleqarnermi suleriaatsit, suliasat agguataarnerat siuariartornerlu pillugit ilisimasaqarnertik takutissinnaassavaat,
- g) oqaluttariarsorluni saqqummiineq sungiusassavaat.
- h) tunngavilersuisinnaaneq sungiusassavaat,
- i) suut attaveqaqatigiittarnermut pitsaasumut siuarsaataasarnersut akornutaasarnersullu pillugit ilisimasatik takutissinnaassavaat aamma
- j) allagaqarnerup ingerlavii sungiusassavaat.

Ilinniartitsissutip imarissai pingarnerit

Ilinniartitsissutip imarissai pingarnerit ukuupput:

- a) atuartarnermi periutsit,
- b) allattueriaatsit,
- c) tusarnaavissinnaaneq,
- d) sulinermi ileqqut aqqqissuullugit,

- e) allagaqartarnermi teknikkitt,
- f) suleqatigiilluni suliniutinillu suliaqarneq,
- g) isornartorsiuisinnaalluni pasissutissanik ujarlerneq
- h) ilikkagaqariaatsit pillugit atuagarsorneq
- i) attaveqartarneq, tassunga ilanngullugit oqaluttariarsorluni saqqummiinermi periutsit aamma
- j) nalilersueriaatsit.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilinniartitsissummi ilinniarnermi periuseq ilassutitut ilinniakkat ilinniakkat imaarisaanut pingaarnernut atassuteqartitsissapput itisiliillutillu, suliamillu ingerlatsinermi ilisimasat annertusarneqassallutik, ilinniartut taamaalillutik ilikkagassatut anguniakkat angusinnaaniassammattigit. Ilinniartitsissummi ilinniarnermi periuseq ilinniartitsissutinik allanik annertuumik suleqatigiissitsisoqartariaqarpoq, ilassutitullu ilinniakkat tassunga atatillugu imatut aaqqissuunneqassallutik ilinniakkat sammivianik isiginniarnep annertusarnissaanut tapersiisillugu.

Ilassutitut ilinniakkani sammisat tassaasinnaapput:

- a) nalunaarusiamik allanneq,
- b) allamiut oqaasiinik piginnaasaqalerneq,
- c) allattarfissuaq teknologiinik atuisoq
- d) apersueriaaseq,
- e) misissueriaaseq,
- f) oqallorinneq aamma
- g) regnearkit.

4. Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit ukuupput:

- g) Kalaallit Nunaata oqaluttuarisaanerani aamma Danmarkip oqaluttuarisaanerani nunarsuarmilu oqaluttuarisaanermi pingaarnertit,
- h) ukiut hundredelikkaat 20-anni 21-iannilu saqitsaannerit suleqatigiinnerillu pingaarnertit,
- i) Europami 1945-p kingorna politikkikkut aningaasaqarnikkulu ineriartortitsinerit pingaarnertit,
- j) Kalaallit Nunaannit nunallu tamat akornannit isigalugu tamat oqartussaaqataanerisa inuillu pisinnaatitaaffiisa ineriartortinneqarnerat,
- k) nunarsuup immikkoortuisa pisuut piitsullu akornanni pissutsit aamma nunarsuarmi suliassat agguarnerisa ineriartortinneqarnerat aamma
- l) Kalaallit Nunaanni avataanilu kulturit inuuniarnermilu atugassarisat.

m) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik atassuteqartitsilluni.

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniarnermi tamani suleriaatsinik ilinniarnermilu teknikkilik ilinniartitsissumi ilaasunik ataatsimut isiginnissinnaalersillugit imminnullu atanerannik paasinnissinnaalersillugit.

Aqqissuussinermi periuseq tunngavioq tassaavoq sammisaqarluni ilinniartitsineq, tassani ilinniakkat imarisai pingaernerit immikkoortui ilinniartitsinerup naammassinerani paasissutissiissutigineqarsimassallutik. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq taanna ilinniartut suliamik ingerlatsineq aallaavigalugu inuttut inuillu attaveqatigiittarnerani piginnaasaasa ineriartortinnerannut tapersiisillugu, aammalu ilinniarnermi piginnaasat isornartorsiulluni eqqarsarsinnaanermik suliaqarneq aqutugalugu ilinniartitsissutinillu allanik suleqatigiissitsinikkut ineriartortinneqassallutik.

4.2 Suleriaatsit

Assigiinngiaarsitsinissaq siuariartornissarlu siunertaralugit ilinniartitsineq aqqissuunneqassaaq. Ilinniartitsisut qitiutillugit ilinniartullu qitiutillugit ilinniartitseriaatsit allanngorartinneqassapput, aammalu pisunit ataasiakkaaniit malittarisassanut eqqarsartariaaseq aammalu uppersaasiernerlu paarlakaajaatsinneqassallutik. Ilinniartitsinermi ilinniartut piginnaasaasa assigiinngiaarnerat isiginiarneqassaaq.

Ilinniartitsinermi aqqissuussinermi ilinniartut assigiinngiaartut, taakku ilikkagaqariaasii pisariaqartitaallu isiginiarneqassapput. Ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqassapput.

IT-mik annertunerpaamik atuineq ilinniarnermi piginnaasani qitiuvoq. Ilinniartitsissummi ilinniarnermi periuseq qarasaasiami oqaasertalersuilluni sulineq internetimilu paasissutissanik ujarlerneq suliarineqassapput. Aammattaaq softwaret ilinniakkap sammiviani toqqarneqartumi sammineqartumut immikkut tunngassuteqartut suliarineqarsinnaapput.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik atuinerat ilinniartitissummilu taaguutinik paasinninnerat atuinerallu aqqissuussamik ineriartortillugu. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi taassuma siuliani oqaatsinik taaguutinillu paasinnikkiartortillugit.

4.4 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniarnermi periuseq ilinniartitsissutini tamani qitiuvoq, tamassumalu suliamik ingerlatsinerni suleqatigiinneq annertuumik pingaaruteqalersippaa. Ilinniartitsineq imatut

aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutini allani ilinniakkat imarisaannik ilinniartut suliarisaannik piffissap ilaani suliaqartoqartarluni.

5. . Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuineq

Ingerlaavartumik nalilersuisarneq ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkat tunngavigalugit pisassaaq. Ilinniartitsissummi ataasiakkaanut ilitsersuisoqartassaaq, tassani ilinniartut ilinniartitsissummi killiffiup qaffasissusianik ersarissumik paasitinneqassallutik

5.2 Misilitseriaaseq

Ilinniarnermi periutsimi inaarutaasumik misilitsittoqassanngilaq.

Ilanngussaq 52

Ilinniarnermi suliassaq

1. Ilinniarnermi suliassap inissisimanagera

Ilinniarnertuunngorniarfimmi ukiut pingajuanni ilinniarnermi suliniut suleriaatsinut ilinniartut ingerlaqqillutik ilinniarnerminni atugassaannut piareersaasitsinermut atatillugu ilinniagaqarnissamat periareersaanermik ersarissumik siunertaqarpoq. Suliniummi ajornartorsiut aalajangersimasooq aallaaviuvoq, kinguneqarlunilu ilinniartitsissummi pisuni nutaani ilinniartitsissutit ataasiakkaat qaangerlugit ilinniartut piginnaasaminnik atuinerannik. Suliniut ilinniartut nammineerlutik isornartorsiullutillu misissuisinnaassusiannik, suliani piviusuni pissutsinik nalilersuisinnaassusiannik kiisalu sulianik naammassisanik ilisimatitsissutigalugit ingerlatitseqqiisinnaassusiannik annertusaavoq.

2. Ilinniarnermi suliassami siunertat

2.1 Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartitsissut ilinniartitsissutilluunniit ilinniarnermi, aammalu ilinniakkap sammivianut atatillugu immikkoortuni nammineq toqqakkani suliamik ingerlatsinermi ilinniartitsissutini periutsit pillugit ilisimasat ilaasut ilinniartut atorsinnaassavaat.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut ajornatorsiummik nammineq toqqakkaminnik isiginninniarlutik nammineerlutik nalilersuisinnaassapput, tassunga ilanngullugit ilinniartitsissummi atortunik naleqquttunik

toqqaaneq, ilanngussineq atuinerlu. Ilinniartut tassunga atatillugu ajornartorsiummut toqqakkamut tunngatillugu nutaanik ilisimasaqalissapput itisiliillutillu.

Inuttut inuillu akornanni attaveqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut suliamik ingerlatsinermi periutsumillu tunngaveqarlutik sammisamik toqqakkamik isornartorsiuillutik nalilersuisinnaassapput, aammalu allattarissamik oqaluttarissamillu suliamik naammassisami ajornartorsiummik suliamik ingerlatsineq tunngavigalugu ajornakusoorlutillu ingerlatitseqqiisinnaassallutik.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut ilinniartitsinerup avataani ajornartorsiuutinik suliamik ingerlatsinermi ilisimasaminnik nammineerlutik atuisinnaassapput.

3. Iikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Iikkagassatut anguniakkat:

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

- a) sammisami ajornartorsiummik killilikkamik allaaserinnineq,
- b) paasissutissanik nammineerluni ujarlerneq atorlugu sammisamik misissuineq,
- c) ajornartorsiuutit aalajangersimasup misissornissaanut periutsumik naleqquttumik suliaqarneq,
- d) suliamik ingerlatsinermi itisilerisinnaassuseq takutillugu sulianillu ingerlatsinermi immikkoortut nutaat paasisaqarfigalugit,
- e) atortut naleqquttut toqqarlugit, suliaralugit aqqissuullugillu,
- f) atortunut toqqakkanut isornartorsiuilluni qisuariaateqarlunilu isummerneq,
- g) suliamik ersarissumik paasinartumillu saqqummiussineq,
- h) allattariarsorluni suliamik saqqummeeriaaseq atorsinnaallugu, tassunga ilanngullugu issuaanermi teknikip, allattukkat, pissarsivinnik atuakkanillu atorpeqartunik allatuivimmik atuinerit aamma
- i) suleriaaseq allaaseralugu, qisuariarfigalugu isornartorsiuillunilu nalilersorlugu.

3.2 Ilinniartitsissutit imarisaat pingaarnertit

Ilinniarnermi suliniut ilinniartut ilinniarnermi sammivianni ilinniartitsissummi aalajangersimasumi imarisanut pituttorneqanngilaq, kisiannili qulliunerusumik sammisamut, tassani ilinniartut ilitsersuisullu suleqatigiillutik ajornartorsiuut oqaasertalersussallugu.

4. Ilinniarnermi suliniutit sinaakkutai

Ilinniarnermi suliniut sammisap iluani ataasiakkaanit suliarneqassaaq, tassanillu ilinniartitsissummi ataatsip arlalilluunniit imarisaat ilanngunneqarsinnaapput. Ilinniartitsissut ilinniartitsissutilluunniit ilinniarnermi suliniummi ilaasut ilinniakkamut sammivianut tunngassuteqassapput.

Ilinniarnermi sammisaq ilinniartut ataasiakkaat toqqassavaat. Suleriaaseq ilinniarfimmit aalajangersarneqartoq naapertorlugu piffissap suliniutit aallartinnnginnerani sapaatit akunnerinik pingasunik sioqqullugu sammisaq toqqarneqartoq pillugu ilinniartut allaganngorlugu paasissutissiissapput. Sammisaq ilinniartup toqqagaa ilinniarfiup akuerissavaa. Akuersinermi tunngaviussaaq sammisap ilinniarnermi suliniutit siunertaanut ilikkagassatullu anguniakkanut tunngatillugu naleqquttuuneranik naliliineq. Akuersinermi aamma pissusiviit tunngaviusinnaapput.

Ilinniartunut ataasiakkaanut ilitsersuisunik ilinniarfimmi ilinniartitsisut akornanni ilinniarfik toqqaassaaq. Ilinniartut ilitsersuisullu suleqatigiillutik suliniummi ajornartorsiut oqaasertalersussavaat, tassunga ilanngullugu suliasmik inaarutaasumik oqaasertalersuinermi immikkoortut pingaaruteqartut.

Ilitsersuisoq suliamik ingerlatsinermi ilitsersuisutut suliamillu ingerlatsinermi ilitsersuisutut nalinnnginnaasumik atuuttarpoq, sammisami ilinniartitsissutit arlallit ilaatinneqarpata ilinniartitsisoq ataaseq arlallilluunniit suliamik ingerlatsinermi saniatigut ilitsersuisuussapput.

Ilinniartut tassunga atatillugu sammisamut tunngatillugu allaganngorlugu ukuninnga nassuiaateqassapput:

- a) suliamik ingerlatsinermi isiginneriaasiusinnaasut isiginiarneqarsinnaasullu,
- b) ilinniartitsissutit sorliit suliniummi ilanngutivinneqartussat pillugit qisuariaatini,
- c) misilittaanerit misiliinerillu suliniummi ilanngunneqassanersut pillugit isumaliuutini,
- d) suliniummi misilittakkat tunngavigalugit atortut asimilu misissuinerit ilanngunneqassanersut pillugit qisuariaatini.

Ilitsersuisut ilinniartut ukuninnga ilisimatissavaat:

- a) atuagarsornerit periutsit suut sammisami atorneqarsinnaanersut, tassunga ilanngullugu sammisap ajornassusianik ilisimatitsineq,
- b) ilinniartitsissutit sorliit ilanngunneqarsinnaanersut
- c) misileraanerit misiliinerillu atornissaannut periarfissat,
- d) sammisaqarfimmi sulinerup atorneqarnissaanut atornissaanut katersuinissamullu periarfissat aammalu misilittakkat tunngavigalugit atortut aamma
- e) sammisaq pillugu atortut ilinniartup sumi nassaarisinnaanerai, tassunga ilanngullugu sammisaq pillugu atortut naleqquttumik annertussusillit nassaasaanersut.

5. Piffissaq suliniuteqarfik aamma suliniut naammassisaq

Piffissaq suliniuteqarfik piffissami 1. januar – 1. april ilinniarfimmit nalinginnaasumik aalajangerneqartarpoq.

Piffissaq suliniuteqarfik tamarmiusoq, tassani allanik ilinniartitsisoqartarani, ullunik ilinniartitsiviusunik tallimanik sivisusseqartarpoq, tassaallunilu ilitsersuineq allannerlu.

Piffissap suliniuteqarfiusup aallartinnerani suliassamik inaarutaasumik allaaserinninneq tunniunneqassaaq, taannalu ajornartorsiuteqarfiusumik ilinniartumit siumut ilisimaneqanngitsumik imaqassaaq.

Piffissami allaffiusumi ilitersuineq tassaavoq allannermut tunngatillugu aammalu suliap imarisaanut aaqqissuunneranullu tunngatillugu siunnersuineq. Iltersuineq suliamik naliliinertut isikkoqassanngilaq.

Suliaq naammassisaq suliniummi allaganngorlugit suliatus suliassamik allaaserinnermut piumasagaatit naapertorlugit suliarineqassaaq. Allaganngorlugu suliatus saniatigut suliaq tigussaasoq suliamilu ingerlatsinermik allaaserinninnermi suliamik tamarmiusumi ilanngunneqarsinnaapput. Suliaq naammassisaq quppernerit nalinginnaasut 12-15 annertoqataannik annertussuseqassaaq. Suliamik naammassisami suliniummut atatillugu periuseq qisuariaatsillu paasissutissiissutigineqassapput aammalu siunertaq, atassuteqartitsineq inerniliinerlu paasissutissiissutigineqassallutik.

6. Inaarutaasumik naliliineq

6.1 Misilitseriaaseq

Misilitseriaaseq tassaavoq ilinniartup allaganngorlugu suliaq naammassisaq.

Suliaq naammassisaq tamarmiusoq censorimit pissarsiarineqarsinnaassaaq. Suliatus tigussaasut, tamanna pisariaqartinneqassappat, censorimit pissarsiarineqarsinnaassapput, tassa assit, videot imaluunniit nipit assilissallu allat, taakkulu suliamik tamakkiisumik immaqalu atorineqarsinnaassusiannik uppersaataassapput. Uppersaataaneq taanna allaganngorlugu suliatus ilaassaaq.

Suliamik naammassisamik censori ilitersuisorlu ataatsimoorlutik naliliissapput. Censori toqqarneqassaaq, taamaalillunilu censori ilitersuisorlu ilinniartitsissutit suliniummut ilaasut ataatsimoorlutik suliaqarfigissallutik.

6.2 Naliliinermi tunngaviit

Suliamik naammassisamik naliliineq tassaavoq soraarummeertup suliniummi ilikkagassatut anguniakkanik qanoq annertutigisumik angusaqarnera. Soraarummeertup ukuninnga piginnaasaqarnera pingaartinneqassaaq:

- a) suliassamik allaaserinninneq naapertorlugu suliniummik ingerlatsineq,
- b) suliniummi ajornartorsiummik nassuiaaneq aammalu ilinniartitsissummi itisiliisinnaassutsumik takutitsineq,
- c) ilinniartitsissumi ataatsimi arlalinniluunniit ilisimasat naleqquttut ilanngunneqarnerat paasinarneqarnerallu,
- d) suliamik ingerlatsinermi inuiaqatigiinnilu sammisasunut naleqquttunut atassuteqartitsineq,

- e) ilinniartitsissummi oqaatsinik taaguutinillu naleqquttunik atuineq aamma
- f) allaganngorlugu suliap naammassisap tunniunneqartup aaqqissugaalluarneqarnera aammalu innersuussinernik pissarsivinnillu naleqquttunik imaqarnera.

Suliami naammassisami sulianilu tigussaasuni suliamillu ingerlatsinermi allaaserinninnermi soraarummeertup taassuma saniatigut ukuninnga piginnaasaqarnera pingaartinneqqassaaq:

- a) atuagarsornerup sulinerullu ataqatigiissinerat,
- b) suliniummik ineriartortitsinermik pilersaarusionerq nalilersuinerlu aamma
- c) suliniutip toqqarneqartup pingaaruteqassusia pillugu qisuariaateqarneq.

Ilanngussaq 53

Teknikkimik ilinniartitsissut A – geologii aatsitassallu

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Teknikkimik ilinniartitsissut tassaavoq tunisassianik suleriatsinillu taakkunungalu piumasaaqatini ineriartortitsineq pilersitsinerlu. Teknikkimik ilinniartitsissummi ilaapput teknikkip, ilisimasat, aaqqissuusaanerup tunisassiallu imminnut atanerat, teknikkimi pinngortitamillu ilisimatusarnermi ilisimasat tunisassianik ineriartortitsinermi tunisassianillu tunisassiornermi ilanngunnissaat isiginarlugu, tamannalu saffiorfimmi laboratoriamilu sulilluni ataqatigiissineqarput. Ilinniartitsissut ilinniartitsissutip sammiviata teknikkip piviusuni qanittuniinnissaat nalitsinnullu naleqquttuunissaanut peqataavoq, tassunga peqatigitillugu ilinniartitsissutit ilagalugu ilinniartitsissutit sammiviata suussusaanik atuutilersitsisoq. Tassunga tunngatillugu pingaartumik teknikkimik aamma pinngortitamik ilisimatusarnermik ingerlaqqilluni ilinniagaqarnerup naammaasinissaannut ilinniartut piginnaasaqarnissaannut ilinniartitsissut annertusaaqataavoq.

Teknikkimik ilinniartitsissummi A-mi – geologii aatsitassallu ilaapput aatsitassanik ujaqqanillu allaaserinninnerit, geologimi pisartut, atortussanik katersineq, asimi teknikkit, paasiniaariaatsit, aatsitassanik nalituunik ujarlerneq, tunisassiornerit ingerlanneqartarnerat, tunisassiorneq inuiaqatigiinnullu atassuteqartitsineq. Ilinniartitsissummi ilaapput teknikkimik ilinniartitsissummi toqqarneqartumi inuussutissarsiornermik ingerlatsisinnaalluarnermik takutitsisumik suliamik ingerlatsinerit tunisassiornerillu. Teknikkimi ilinniartitsissutit sammiviani ilinniartitsissutit allat suleqatigiissutigigitillugit teknimmik ilinniartitsissut qulakkeerneqassaaq. Teknikkimik ilinniartitsissutip ilai ingerlanneqassapput atuagarsornerup aamma pinngortitami, sannavimmi laboratoriamilu sulineq suleqatigiissutigigitillugit suliniuteqarneq tunngavigalugu ilinniartitsinikkut. Ilinniartitsissummi qulakkeerneqarput suliamik ingerlatsinermi itisilerineq, nammineerluni sulineq, qisuariaateqartarneq aamma

suliniutini periutsinik ilisimasaqarneq. Suliniuteqarnerni qulakkeerneqarput ilinniakkap sammiviani ilinniartitsissutit ataasiakkaat suliamik ingerlatsinermi ilisimasat assigiinngitsut ataqatigiissillugit atorneqarnerat.

Teknikkimik ilinniartitsissut A – geologii aatsitassallu sammisanik pingaarnernik katitigaavoq, taakkulu ilinniartitsissummi pinngitsoorani ilinniagassaapput, sammisallu toqqagassat marlunniit pingasunut ilinniarfimmit toqqarneqassapput. Sammisanik pingaarnerni imaluunniit sammisani toqqagassani toqqakkani immikkoortut itisiligassat toqqarneqassapput. Sammisat pingaarnernit aamma sammisani toqqagassani toqqakkat ilinniartitsissummi ilinniartitsinerup 70 pct.-it missaaniipput. Immikkoortut itisiligassat ilinniartitsissummi ilinniartitsinerup 30 pct.-it missaaniipput.

2 Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut pingaartumik Kalaallit Nunaannut tunngatillugu geologiimik aatsitassanillu ataqatigiissummik ilisimasaqassapput aammalu ilinniartitsissummut naleqquttunut suliniutinik pilersarusiorsinnaassallutik, allaaserinnissinnaassallutik ingerlatsisinnaassallutillu kiisalu nammineerlutik suliniutinik ingerlatsisinnaassallutik. Tassunga atatillugu ilinniartut suliamik ingerlatsinermi allaganngorlugit oqaluinnarlunilu paasissutissanik ujarlersinnaassapput, suliareqqiisinnaassapput paasissutissiillutillu ingerlateqqissinnaassallugit kiisalu atuagarsorneq sulinerlu ataqatigiississinnaassallugit.

Iikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut ilinniartitsissutinik allani suliniutini immikkoortut ilanngussinnaassavaat atorsinnaallugillu, tamannalu aqutigalugu ilinniakkap sammiviani ilinniartitsissutit allat siamasinnerussumik atorneqarnerat takutillugu.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut suleqatigiillugu sulineq ataasiakkaarlunilu sulineq aqutigalugit suliniuteqarnermi suleriaatsinik misilittagaqassaput. Tassunga atatillugu ilinniartut avatangiisini teknikkimi aaqqiissutsit ilisimatusarnermilu ilisimasat atorneqartut isornartorsiullutik, nalilersuillutik nutaaliorlutillu isummerfigisinnaassavaat.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut ilinniakkap sammiviani ilinniartitsissutinut allanut ataqatigiissitsillutik suliniutinik oqaluttuarisaanermut, kulturimut, aningaasaqarnermut avatangiisinullu tunngasut ilanngussinnaassavaat kiisalu ajornartorsiutit kulturi inuiaqatigiillu tunngavigalugit aammalu sumiiffik nunarsuarlu tunngavigalugit isigisinnaassallugit.

3 Iikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Iikkagassatut anguniakkat

3.1.1 Sammisat pingarnerit (30 pct.)

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

Kalaallit Nunaata geologiia

- a) Kalaallit Nunaata geologiimi ineriartorneranik tunngaviusumik ilisimasaqarneq takutissinnaassavaat,
- b) geologiimi taaguutit suliamillu ingerlartsinermi oqaatsit tunngaviusut atorlugit oqaatigissinnaassapput,
- c) geologiimi nunap assingi tunngaviusut atuarsinnaassavaat paasisinnaallugillu aamma
- d) sumiiffimmi qanittumi ujaqqat aatsitassallu ujaranngortitsisartut toqqakkat ilisarisinnaassavaat.

Mineralogii saviminnissallu

- a) aatsitassat ujaranngortitsisartut pingarnerit toqqakkat ilisarisinnaassavaat suliamillu ingerlatsinermi taaguutit atorlugit allaaserisinnaassallugit,
- b) ujaqqat manngertut assigiinngiiaartut assigiinngissutaat paasisinnaassavaat,
- c) savimminissat savimminissaqarneranillu takutitsisut ilisarisinnaassavaat aamma
- d) aatsitassat toqqakkat isikkui angissusiilu annikitsortai ilanngunnagit nalilersorsinnaassavaat

Sedimentologii (kinnilerineq) uuliallu

- a) kinnerup ujaqqallu manngertut assigiinngissutaat ilisimassavaat,
- b) kinneq sananeqaasia aallaavigalugu allaaserisinnaassavaat,
- c) nalilersueriaatsit piiaariaatsillu allaaserisinnaassavaat aamma
- d) kinnerup aalajangersimasup uuliamik gassilumillu peqarsinnaanera qalluisinnaanerlu missingersinnaassavaat.

Pilersaarusiorneq, misissueriaaseq pitsaassutsimillu nalilersuineq

- a) pinngortitami laboratoriamilu nalilersueriaatsit atortullu naleqquttut toqqarsinnaassavaat, tunngavilersuisinnaassallutik atuisinnaassallutillu,
- b) uuttuisinnaassapput nalunaarsuisinnaassallutillu kiisalu paasisat eqqortuuneri nalilersorsinnaassallugit,
- c) uttuutit sumut atorneqarsinnaanerat nassuiarsinnaassavaat atortut uuttuutillu aaqqissinnaassallugit kalibrerersinnaallugillu aamma
- d) unnuilluni ajornanngitsumik asimi sulineq paasisassarsiornerlu pilersaarusiorsinnaassavaat ingerlassinnaallugillu.

3.1.2 Sammisat toqqagassat (40 pct.)

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

Isumannaallisaaneq

- a) issittumi tunngaviusumik ikiueqqaarsinnaassapput,
- b) nunap assigingisa kompassillu atorneqarnissaannik tunngaviusumik ilisimasat takutissinnaassavaat, tassunga ilanngullugu nunap assigiingittuniit nunamut akerlianillu nikinganerit sillimaffigalugit aaqqillugillu,

- c) isumannaallisaanermi atortut elektroniskit, takunnissutaasinnaasut nipilu atorlugu atortut atorneqarnissaannik tunngaviusumik ilisimasatik takutissinnaassavaat, tassunga ilanngullugit GPS, satellittelefoni, VHF-radiu aamma nalunaarnermi atortut aamma
- d) ikuallannermik qamisaaneq pillugu tunngaviusumik ilisimasatik takutissinnaassavaat.

Avatangiissinut teknikki

- a) avatangiissinut sunniutit allaaserisinnaassavaat nalilersorsinnaallugillu,
- b) avatangiissinut teknikimik nalilersuisinnaassapput aqqissutissatullu siunnersuusiorsinnaassallutik aamma
- c) aqqiissutissatut siunnersuutit taakku ilaat misilittarsinnaallugit avatangiisinullu sunniutissai nalilersorsinnaallugit,

Palæontologii

- a) ujaranngornikut toqqakkat suussusersinnaassavaat,
- b) ujaranngornikut aalajangersimasut aqqi paasisinnaassavaat pisoqaassusipjaarlugillu aamma
- c) ujaranngornikut assigiinningsut aammalu sumiiffimmi nunarsuarmilu ineriartornermi oqaluttuassartaat sanilliussinnaassavaat.

Prospektering (Aatsitassanik nalituunik ujarlerneq)

- a) aatsitassat katersukkat pitsaassutsikkut annertussutsikkullu katitigaanerat aallarniutaasumik nalilersorlugit,
- b) aatsitassat aatsitassanik piaanermi tunngaviusinnaanerit nassuiarlugu aamma
- c) avatangiisit pillugit inatsisit, timip pissusaa sulinermilu isumannaallisaaneq nassuiarlugu.

Fysisk geologii

- a) nunap isikkuanik ilisimasaqaarneq takutillugu, tassunga ilannguullugu ujaqat, kinnerit, aanerit neriuinerillu takutillugit aamma
- b) pissutsinik tigussaasunik ajornanningsumik nalilersuinerit.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

3.2.1 Sammisat pingaarnerit (30 pct.)

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:

Kalaallit Nunaata geologiia

- a) nunarsuup sannaa,
- b) Kalaallit Nunaat geologiimi ineriartornermi oqaluttuarisaanera, pingaartumik Kalaallit Nunaat Kitaa,
- c) ujaqqat geologiimilu immikkoortut,
- d) sumiiffimmi asimi sulineq aallaavigalugu geologimik allaaserinninnerit,
- e) geoteknik aamma
- f) asimi laboratoriamilu nalilersueriaatsit naleqquttut.

Mineralogii (Ujarassiulerineq) saviminissallu

- a) tunngaviusumik mineralogii, ilisarinnitarneq, aatsitassanik allaaserinninneq atuinerlu,
- b) annikitsualunnik aatsitassanillu toqqakkanik allaaserinninneq aamma

- c) asimi laboratoriamilu nalilersueriaatsit naleqquttut.

Sedimentologii (kinnilerineq) uulia

- a) kinnilerineq petroliullu geologiia naleqquttoq,
- b) uuliap gassillu pinngortarnera, ujarlerneq qalluinerlu,
- c) geofysik tunngavigalugu ujarlerneq aamma
- d) ujarlernermi qalluinermilu periutsit naleqquttut.

Pilersaarusiorneq, nalilersueriaatsit pitsaassutsimillu nalilersuineq

- a) nalilersuineriaatsit tigussaasut mikrogeologiilu tunngavigalugu,
- b) uuttuutit teknikkiat naleqquttoq,
- c) tatiginassutsimik misissueriaatsit aamma
- d) asimi sulinermik pilersaarusiorneq ingerlatsinerlu, tassunga ilanngullugit asimi paasissutissanik katersuineq nalunaarsuinerlu.

3.2.2 Sammisat toqqagassat (40 pct.)

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:

Isumannaallisaaneq

- a) issittumi ikiueqqaarneq,
- b) nunap assinginik ilinniarneq, kompassi nikinganerillu, tassunga ilanngullugu GPS-imik atuineq,
- c) nalunaaruteqarnermi atortut aamma
- d) ikummatissanik passussineq aamma ikuallannernik annikitsunik qamisaneq, tassunga ilanngullugu ikkummatissat ikuallattut.

Miljøteknikki

- a) miljø- aamma geoteknik,
- b) avatangiisinik atortunillu ilinniarneq,
- c) avatangiisinut sunniuteqaataanik nalilersuinermi periutsit aamma
- d) sumiiffimmi kulturimi avatangiisinilu oqaluttuarisaaneq.

Palæontologii

- a) ujangornikunik sunaassusiineq,
- b) uumasunik ilinniarneq,
- c) piffissap ingerlanerani ineriartorneq amerlasoorsuillu suujunnaarnerat aamma
- d) atassuteqartitsineq naleqquttoq.

Prospektering (Aatsitassanik nalituunik ujarlerneq)

- a) atortut nalilersuinerillu naleqquttut,
- b) aatsitassanik nalilersuineq paaanerlu aamma
- c) avatangiisit pillugit inatsisit, timip pissusaa sulinermilu isumannaallisaaneq.

Fysisk geologii

- a) geologiimi piffissap ingerlanerani Kalaallit Nunaata inissisimanera, tassunga ilanngullugit nunarsuup qalipai, immap sarfai sermersuarlu,
- b) isostasi aamma eustasi aamma
- c) maannakkut pissutsinik nalilersuineq.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilinniakkat imatut toqqarneqassapput pissutsit nutaat erseqqissarneqarlutik aammalu Kalaallit Nunaanni nunallu tamat akornanni pissutsinut atassuteqartitsilluni ilinniakkallu pingaarnertit itisilerneqarlutik. Ilassutitut ilinniakkat toqqarneqassapput pingaartumik itisiliinermi anguniakkat anguneqarnissaat siunertaralugu, toqqarneqassallutillu ilinniakkap sammiviani ilinniartitsissutini allani ilinniartut ilisimasaat ilanngullugit. Ilassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaannut nunallu tamat akornanni pissutsinut sapinngisamik atassuteqartinneqassapput.

4 Aaqqissuussineq

4.1 Ilinniartitsinermit aaqqissuussineq

- g) Ilinniartitsinermit ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavineqassapput.
- h) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornanni ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- i) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- j) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutit pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginarartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- k) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermit ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- l) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartitsinermit ilikkagaqartarnermi periutsit assigiinngiiaartut atorneqassapput. Ilinniartitsissummi immikkoortut ataatsimoortut misigineqarnissaat ilinniartitsinermit pingaartinneqassaaq. Atuagarsorluni sulineq suliaqavinnissaq siunertaralugu ingerlanneqassaaq, suliaassanillu ingerlaneq pissaaq atuagarsornermit ilinniakkat ilanngullugit. Sammisat pingaarnertit toqqarneqarsinnaasullu annertusiartortumik ilanngunneqassapput, ilinniartitsinerlu suliniutinik suliaqarnermit annertusiartortumik siuariartortitsilluni aaqqissuunneqassaaq. Ilinniartitsineq ataatsimut isiginnitsitsilersoq, atorneqarsinnaasoq ilisimasanillu tunngavilik ingerlanniarneqassaaq.

4.2 Suleriaatsit

Suliniutit tunngavigalugit sammisallu atorlugit ilinniartitsineq ingerlanneqassaaq. Suleriaaseq pisuni tamani assigiinngiiaartitsinermik siuariartornermillu periutsinik tunngaveqassaaq. Ilinniartut assigiinngiiaartut, taakku ilikkariaasii pisariaqartitaallu isiginiarneqassaapput. Ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut ilinniartitsinermi ilanngunneqassapput, taaamaalilluni ilinniartut suliamik ingerlatsinermi oqaatsinik, qisuariaateqartarnermik ajornakusoortunillu eqqarsatarnermik ineriartortitsinissaat isiginiarneqassalluni. Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarlugit.

Ilinniartitsineq atuagarsorneq suliassanillu suliaqartarnek paarlakaajaallugit atornerqarsinnaasut tunngavigalugit ingerlanneqassaaq. Ilinniartut teknikkimi ajornartorsiutinik suliaqassapput, aammalu atuagarsorneq aamma sannavimmi laboratoriamilu sulineq pingaartinneqassapput. Ilinniartitsineq ingerlanneqassaaq teknikkimik ilinniartitsissummi toqqarneqartumi inuussutissarsiornermi ingerlatsilluarsinnaaneq tunngavigalugu.

Ilinniartitsinermi sapaatip akunnerani minnerpaamik ataatsimi imminut atasumi suliniummik suliaqartitsisoqassaaq. Misileraaneq, takutitsineq, tunisassiorneq aamma atortunut tunisassianullu misiliutit pulaarnerilluunniit ilanngunneqassapput. Suliffeqarfiit ilinniartitsinermi ilanngunneqassapput, tassunga ilanngullugit ilinniartitsisut avataaneersut, suliffissuit saqqummersitsineri, suliniutinik suleqatigiinneq pulaarnerilluunniit. Oqaluttariarsorluni allattariarsorlunilu paasisitsiniaalluni ingerlatitseqqinneq suliarineqassaaq, aammalu suliniummik nalunaarusiornikkut allattariarsorluni suliaqartoqassalluni.

Sammisanik pingaarnernik imaluunniit sammisassatut toqqagassani toqqarneqartumi ataatsimi marlunniluunniit itisiliilluni sammisami suliamik ingerlatsinermi annertunerusumik ilisimasanik, paasinninnermik, qisuariaateqarnermik nammineeurlutillu ilinniartut suliaqassapput.

Ilinniartut ilinniartitsissummi suliniummik misilitsinnissamut soraarummernissamut suliniummik immikkut suliaqassapput. Suliniut immikkut piffissami suliniuteqarnermi ingerlanneqassaaq, ilinniartitsinerup nalinginnaasup avataani. Piffissami suliniuteqarfimmi sapaatip akunnerani kingullermi allanik nalinginnaasunik ilinniartitsisoqassanngilaq. Piffissaq suliniuteqarfik tassaavoq sapaatit akunnerini arfineq pingasut missaannit tiimit ilinniartitsiviit 100-t missaat. Piffissami suliniuteqarfimmi ilinniartut suliniummi siunnersorteqassapput.

Suliniutissatut saqqummiussat arlallit ilinniarfimmit suliakkiissutigineqartut iluanni suliniut ingerlanneqassaaq. Suliniutissatut saqqummiunneqartut imatut isikkulersorneqarsimassapput ilinniartitsissummi pingaarnertut ilinniakkat ilassutitullu ilinniakkat ilanngunneqarlutik, tassanilu allaaserineqassalluni teknologiimi tekniskimilu ajornartorsiutit suut aaqqiivigineqassanersut, aammalu ajornartorsiummik aaqqiineq pillugu immikkut

pisissutaasinnaasut, piumasaqaataasinnaasut tunngaviusussaanersulluunniit ilisimatitsissutigineqassallutik.

Saqqummiussat akornanni ilinniartuq toqqaassaaq. Ilinniartut ataasiakkaarlutik imaluunniit ilinniartut pingasut tikillugit suliniummik allaaserinninnermik aallarnerneqassaaq, allaaserinninnerlu sulianik ingerlatsinermut qaffasissutsikkullu naleqquppat atuarfiullu sinaakkutaasa iluanni ingerlatsinermi ingerlatsilluarnermi ingerlanneqarsinnaappat ilinniartimmit akuerineqassaaq.

Piffissap suliniuteqarfiusup ingerlanerani sapaatip akunnerani ataatsimi sannavimmi suliaqartitsisoqassaaq.

Piffissaq tunniussivissaq nalinginnaasumik tassaassaaq piffissap soraarummeerfiusup aallartinginnerani kingusinnerpaamik sapaatip akunnera ataaseq sioqqullugu. Piffissami tunniussivissatut aalajangikkami nalunaarusiaq allaganngorlugu aammalu sulinermi suliaq imaluunniit suliamik ingerlatsineq ilinniartup tunniutissavaa.

Paasissutissiisarnermi teknologiimi atortut ilinniartitsissummi nalinginnaasumik atortutut ilanngunneqassapput, aammalu suliniummik nalunaarusiap suliarinerani paasissutissanik ujarlernerumut, paasissutissanik katersuinerumut, naatsorsuinerumut, pisimasuusaartitsinermut, aqutsinermut aaqiinernullu, titartaanermut takussutissiornernullu atorineqassallutik.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik atuinerat ilinniartitsissummilu taaguutinik paasinninnerat atuinerallu aqqissuussamik ineriartortillugu. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi taassuma siuliani oqaatsinik taaguutinillu paasinnikkiartortillugit.

Teknikkimik ilinniartitsissummi suliamik ingerlatsinermi oqaatsit kinaassutsimik pilersitsisut atorineqassapput, taakkulu ilinniartitsinerup ingerlanerani ilinniartut ilisimalissavaat.

Teknikkimik ilinniartitsissummi pineqartumi suliamik ingerlatsinermi oqariartaatsit, taaguutit aammalu taaguutit aqqissuussat nunallu akornanni akuerisaasut ilisimanissaat ilinniartitsissummi tamakkiisumik pissarsinissamut pisariaqarput.

4.4 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutini arlalinni piffissap ilaani sulisoqartarluni ilinniartitsissutinilu allani ilisimasaqarfinnut sanilliussilluni. Ilinniakkat pingaarnerit tapiliussamillu ilinniakkat ilaat toqqarneqassapput suliarineqarlutilu ilinniakkap sammiviani suliamik ingerlatsinermi ataqatigiissitsinermut annertusaaqataatillugit.

Ilinniartitsissummi suliniut ilinniakkap sammiviani ilinniartunut ilinniartitsisut ataaseq arlallilluunniit ilanngullugit ingerlanneqassaaq. Ilinniartut soraarummeernissamut suliniutaani ilinniakkap sammiviani ilinniartitsissutini allani ilisimasat ilanngunneqassapput. Ilinniakkat sammiviini ilinniartitsissutini suliniutit tunngavigalugit suleriaatsit ilanngunneqassaput.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuineq

Ilinniartut piffissami ilinniartitsiviusumi suliniutinik arlalinnik suliaqassapput, taakkulu sulianik suliniut pillugu nalunaarusiat ilanngullugit kinguneqassapput. Piffissat sammisaqarfiit suliniuteqarfiillu tamarmik naammassinerannut atatillugu ingerlatsineq ilinniartullu ataasiakkaat sulinerat nalilersorneqartassapput. Nalilersuineq ingerlanneqartassaaq ilaatigut isornartorsiuisunik akileqarluni suliniummik saqqummiinikkut ilaatigullu suliaqarnerup siunissami qanoq iliorluni pitsanngortinnissaa pillugu itisiliilluni oqaloqatigiinnikkut. Ineriartortitsinissatut ilimagisamut ilikkagassatullu anguniakkanut tunngatillugu ilinniartut ataasiakkaat qaffasissusiannik suliamillu ingerlatsinermi killiffimmi ineriartornerannik nalilersuinermi ilinniartut ataasiakkaat nalilersorneqartassapput.

5.2 Misilitseriaaseq

Suliniummik misilitsinneq allaganngorlugu aammalu suliaq sumilluunniit ingerlatsineq ataaseq ilanngullugit oqaluttariarsorluni misilitsinneq ilanngullugu.

Oqaluttariarsorluni misilitsinnginnermi nalunaarusiap assiliner ilinniartup censorimut nassutissavaa. Ajornartorsiutit suut soraarummeertup itisiliisarneri pillugit oqaluttariarsorluni misilitsinnginnermi soraarummeertitsisoq censorilu oqaloqatigiissutigissavaat.

Piareersarnissamut piffissaliisoqassanngilaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 30-t missaanissaaq.

Oqaluttariarsorluni misilitsinneq tassaavoq soraarummeertup suliniumminik ilisarititsinera saqqummiineralu, soraarummeertitsisumit itisiliilluni apeqqutinik ilallugu. Suliniut aallaavigalugu oqaluttariarsorluni misilitsinneq aamma imaqarpoq itisiliilluni oqaloqatigiinnermik, taannalu imaqarpoq ilinniartitsissummi pingaarnertut ilinniakkat ilassutinillu ilinniakkat tamarmiusut iluanni sammisat naleqquttut. Ilinniartup suliniummik ilisarititsinera saqqummiineralu piffissap soraarummeerfiusup annertunerpaamik affaanik sivisussuseqassaaq.

Atortut suliamut piffissamulluunniit suliamik ingerlatsivimmut atorneqarnikut ineriartortinneqarnikullu oqaluttariarsorluni misilitsinnermut nassarneqarsinnaapput.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Naliliineq tassaavoq ilikkagassatut anguniakkanik soraarummeertup qanoq angusitiginera.

Soraarummeertup ukuninnga piginnaasaqartiginera tamanut tunngasumik pingaartinneqassaaq:

- a) suliniummi atuagarsornermik suliamillu ingerlatsinermik ataqatigiissitsineq,
- b) ilinniakkap sammiviani ilinniartitsissutinik allani ilisimasalik naleqquttunik ilanngussinera,
- c) teknikkimik ilinniartitsissummi sammisanut naleqquttunut atassuteqartitsinera aamma
- d) ilinniartitsissummi oqaatsinik allattariarsorluni oqaluttariarsorlunilu paasisimasaqarnermik takutitsinera.

Nalunaarusiap ilusaanik imarisaanillu naliliinermi pingaartinneqassapput:

- a) suliniummi ajornartorsiutinik suliareqqiineq,
- b) suliniummik suliaqarnermik pilersaarusiorneq nalilersuinerlu,
- c) uppersaatit attaveqarnermilu nalingi, tassunga ilanngullugit paasiuminarerat, imminnut atanerak, pissarsivinnut innersuussinerit teknikkikkullu uppersaatit,
- d) suliamut piunasaqaatit immikkoortitikkat aamma
- e) toqqaanermut suliamik ingerlatsinermi uppersaatissaqarluni tunngavilersuineq.

Suliamik ingerlatsinermilluunniit naliliinermi pingaartinneqassapput:

- a) suliamik suliaqarnermi sulinermilluunniit ingerlatsinermi aaqqissuussinermi peqqissaarneq suliamillu ingerlatsilluarneq aamma
- b) piunasaqaatinut tunngatillugu pitsaassuseq.

Oqaluttariarsorluni misilitsinnermi pingaartinneqassapput:

- f) suliniummik oqaluttariarsorluni ilisaritsineq
- g) aaqqiissutit toqqarneqartut pillugit nassuiaaneq,
- h) suliniutip imarisaanut tunngatillugu piginnittuunermik takutitsineq aamma
- i) itisiliilluni ilassutitullu apeqqutinut akissuteqarneq.

Suliniut pillugu nalunaarusiamik ingerlanneqavissuni angusat tassunga ilaasut ilanngullugit oqaluttariarsorlunilu misilitsinnermi soraarummeertup angusaqarneranik ataatsimut naliliineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Ilanngussaq 54

Teknikkimik ilinniartitsissut A – pinngortitaq avatangiisillu

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Teknikkimik ilinniartitsissut tassaavoq tunisassianik suleriatsinillu taakkunungalu piumasaqaatinik ineriartortitsineq pilersitsinerlu. Teknikkimik ilinniartitsissummi ilaapput teknikkip, ilisimasat, aaqqissuussaanerup tunisassiallu imminnut atanerat, teknikkimi pinngortitamillu ilisimatusarnermi ilisimasat tunisassianik ineriartortitsinermi tunisassianillu tunisassiornermi ilanngunnissaat isiginiarlugu, tamannalu saffiorfimmi laboratoriamilu sulilluni ataqatigiissinneqarput. Ilinniartitsissut ilinniartitsissutip sammiviata teknikkip piviusuni qanittuniinnissaat nalitsinnullu naleqquttuunissaanut peqataavoq, tassunga peqatigitillugu ilinniartitsissutit ilagalugu ilinniartitsissutit sammiviata suussusaanik atuutilersitsisoq. Tassunga tunngatillugu pingaartumik teknikkimik aamma pinngortitamik ilisimatusarnermik ingerlaqqilluni ilinniagaqarnerup naammaasinissaannut ilinniartut piginnaasaqarnissaannut ilinniartitsissut annertusaaqataavoq.

Teknikkimik ilinniartitsissummi A-mi – pinngortitaq avatangiisillu ilaapput, pinngortitami ataqatigiinnerit, uumasut, naasut inuillu ingerlatsinerat, uumassusillit ingerlaartarnerat, atortussanik katersineq, asimi teknikkip, paasiniaariaatsit, aatsitassanik nalituunik ujarlerneq, tunisassianik suleriaatsinillu ineriartortitsineq sumiiffinni nunarsuarmilu inuiaqatigiinnut atassuteqartitsineq. Ilinniartitsissummi ilaapput teknikimmik ilinniartitsissummi toqqarneqartumi inuussutissarsiornermik ingerlatsisinnaalluarnermik takutitsisumik suliamik ingerlatsinerit tunisassiornerillu. Teknikkimi ilinniartitsissutit sammiviani ilinniartitsissutit allat suleqatigiissutigitillugit teknikkimik ilinniartitsissut qulakkeerneqassaaq. Teknikkimik ilinniartitsissutip ilai ingerlanneqassapput atuagarsornerup aamma pinngortitami, sannavimmi laboratoriamilu sulineq suleqatigiissutigitillugit suliniuteqarneq tunngavigalugu ilinniartitsinikkut. Ilinniartitsissummi qulakkeerneqarput suliamik ingerlatsinerit itisilerineq, nammineerluni sulineq, qisuariaateqartarneq aamma suliniutini periutsinik ilisimasaqarneq. Suliniuteqarnerni qulakkeerneqarput ilinniakkap sammiviani ilinniartitsissutit ataasiakkaat suliamik ingerlatsinerit ilisimasat assigiinngitsut ataqatigiissillugit atorneqarnerat.

Teknikkimik ilinniartitsissut A – pinngortitaq avatangiisillu sammisanik pingaarnernik katitigaavoq, taakkulu ilinniartitsissummi pinngitsoorani ilinniagassaapput, sammisallu toqqagassat marlunniit pingasunut ilinniartitsissutit toqqarneqassapput. Sammisanik pingaarnerni imaluunniit sammisani toqqagassani toqqakkani immikkoortut itisiligassat toqqarneqassapput. Sammisat pingaarnerni aamma sammisani toqqagassani toqqakkat ilinniartitsissummi ilinniartitsinerup 70 pct.-it missaaniipput. Immikkoortut itisiligassat ilinniartitsissummi ilinniartitsinerup 30 pct.-it missaaniipput.

2 Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut pingaartumik Kalaallit Nunaannut tunngatillugu pinngortitamik avatangiisinillu ataqatigiissummik ilisimasaqassapput aammalu ilinniartitsissussummut naleqquttunut suliniutinik pilersarusiorsinnaassallutik, allaaserinnissinnaassallutik ingerlatsisinnaassallutillu kiisalu nammineerlutik suliniutinik ingerlatsisinnaassallutik.

Tassunga atatillugu ilinniartut suliamik ingerlatsinermi allaganngorlugit oqaluinnarlunilu paasissutissanik ujarlersinnaassapput, suliareqqiisinnaassapput paasissutissiillutillu ingerlateqqissinnaassallugit kiisalu atuagarsorneq sulinerlu ataqatigiissinnaassallugit.

Iikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut ilinniartitsissutinik allani suliniutini immikkoortut ilanngussinnaassavaat atorsinnaallugillu, tamannalu aqputigalugu ilinniakkap sammiviani ilinniartitsissutit allat siamasinnerussumik atorneqarnerat takutillugu.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut suleqatigiillutik sulineq ataasiakkaarlunilu sulineq aqputigalugit suliniuteqarnermi suleriaatsinik misilittagaqassaput. Tassunga atatillugu ilinniartut avatangiisini teknikkimi aaqqiissutit ilisimatusarnermilu ilisimasat atorneqartut isornartorsiullutik, nalilersuillutik nutaaliorlutillu isummerfigisinnaassavaat.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut ilinniakkap sammiviani ilinniartitsissutinut allanut ataqatigiissitsillutik suliniutinik oqaluttuarisaanermut, kulturimut, aningaasaqarnermut avatangiisinullu tunngasut ilanngussinnaassavaat kiisalu ajornartorsiutit kulturi inuiaqatigiillu tunngavigalugit aammalu sumiiffik nunarsuarlu tunngavigalugit isigisinnaassallugit.

3. Iikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Iikkagassatut anguniakkat

3.1.1 Sammisat pingaarnerit (30 pct.)

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

Issittumi biologi

- a) immami uumasunik nunamilu uumasunik, issittumi biologiimik tunngaviusumik ilisimasaqarneq takutillugu, tassunga ilanngullugit issittumi uumasut assigiinngiaassusiat uumasoaqatigiillu annertussusiat aamma ineriartorneq aammalu issimut atortunullu mingutitsisartunut tunngatillugu avatangiisini pissutsinut naleqqussarneq,
- b) isumalluutinik uumassusilinnik atuinermut periusissiorneq aamma
- c) issittumi issittumi avatangiisini asigiinnik atugassaqarluni uumassusillit inuuffigisartagaannik taakkulu sananeqaataannik misissuineq.

Issittumi avatangiisit

- a) issittumi avatangiisinik tunngaviusumik ilisimasaqarnermik takutitsineq, tassunga ilanngullugit immap silaannaallu ingerlaartarnerat avatangiisillu ajoquseruminassusiat,
- b) imeq maangaannartitaq, eqqagassat pinngortitamillu aqutsineq pillugit avatangiisit pillugit inatsisit atuuttut pillugit tunngaviusumik ilisimasaqarneq takutillugu aamma
- c) issittumi inuit ingerlatsinerannut atatillugu avatangiisit pillugit ajornartorsiutinik ilisimasaqarneq takutillugu, tassunga ilanngullugit pilersaarusiormi,

tunisassiornermi ingerlatsinermilu kiisalu pilersuinermi eqqaanermilu avatangiisit pillugit pilersaarusionerq.

Peqqissusseq avatangiisillu

- a) pissutsit sumiiffinni inuiaqatigiit peqqissusiannut avatangiisaannullu pingaaruteqartut paasillugit,
- b) peqqissutsimi avatangiisinilu ajornartorsiutit toqqakkat assersuusiornikkut naatsorsueqqissaarnikkullu takutinneqartut nassuiarlugit,
- c) peqqissutsimi avatangiisinilu ajornartorsiutinik takutitsinermut aaqqiinermulluunniit periutsinik siunnersuuteqarneq aamma
- d) ajornartorsiutinik takutitsiniarluni aaqqiiniarluniluunniit misissuinermik ingerlatsineq.

Pilersaarusionerq, misissueriaatsit pitsaassutsimillu nalilersuineq

- e) pinngortitami laboratoriamilu nalilersueriaatsit atortullu naleqquttut toqqarsinnaassavaat, tunngavilersuisinnaassallutik atuisinnaassallutillu,
- f) uuttuineq nalunaarusiornerlu naatsorsuinerit taakkununga ilaasut ilanngullugit, tassunga ilanngullugit paasisat eqqussusiannik nalilersuineq,
- g) uttuutit sumut atorneqarsinnaanerit nassuiarsinnaassavaat atortut uuttuutillu aaqqissinnaassallugit kalibrerersinnaallugillu aamma
- h) unnuilluni ajornanngitsumik asimi sulineq paasisassarsiornerlu pilersaarusionersinnaassavaat ingerlassinnaallugillu.

3.1.2 Sammisat toqqagassat (40 pct.)

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

Isumannaallisaaneq

- a) issittumi tunngaviusumik ikiueqqaarsinnaassapput,
- b) nunap assigingisa kompassillu atorneqarnissaannik tunngaviusumik ilisimasat takutissinnaassavat, tassunga ilanngullugu nunap assiginiit nunamut akerlianillu nikinganerit sillimaffigalugit aqqillugillu,
- c) isumannaallisaanermi atortut elektroniskit, takunnissutaasinnaasut nipilu atorlugu atortut atorneqarnissaannik tunngaviusumik ilisimasatik takutissinnaassavaat, tassunga ilanngullugit GPS, satellittelefoni, VHF-radiu aamma nalunaarnermi atortut aamma
- d) ikuallannermik qamisaaneq pillugu tunngaviusumik ilisimasatik takutissinnaasavaat.

Illup iluani silamilu silaannaq

- a) illup iluani silamilu silaanarmik ajornanngitsumik misissuinissamik pilersaarusionerq ingerlatsinerlu,
- b) pissutsit misissorneqartut pingaaruteqassusiannik nalilersuineq aamma
- c) ajornartorsiummik takutsitsisumik misissuineq aamma ajornartorsiutit aaqqinnissaannut siunnersuuteqarneq.

Avatangiisini teknikki

- a) avatangiisit sunniutaannik allaaserinninneq nalilersuinerlu aamma
- b) avatangiisini teknikkimut aaqqiissutissamik suliaqarneq taannalu taassumaluunniit ilaa misilerarlugu aammalu avatangiisit sunniutaannik nalilersuineq

Illoqarfimmik tunngaviusumik pilersaarusionerq

- a) illoqarfimmik tunngaviusumik pilersaarusionermik ilisimasaqarnek takutillugu, tassunga ilanngullugu imermik, nukissiuutinik kiammillu pilersuineq aamma imermik maangaannartitamik eqqakkamik eqqakkanillu passussineq aamma
- b) avatangiisinik nalilersuinerlut inuunerullu ingerlaartarneranik nalilersuinerlut takussutissiorallarnek.

Uumassusilli amerlassusiat ineriartornerlu

- a) uumassulinnik amerlassusiliinissamut ajornanngitsumik nalilersuineq,
- b) uumassusillit amerlassusiisa ineriartornerannik ajornanngitsumik naatsorsuusionerq, tassunga ilanngullugit uumassusillit sananeqaasiat pillugu taaguutinik pingaarnernik ilanngussineq aamma
- c) pissutsinik nalilersukkanik naliliineq.

Nunalerineq

- a) nunami, imermi silaannarmilu pissutsinik ilisimasaqarnek takutillugu, tassunga ilanngullugit kinnerit ujarannortut, nunap iluani pissutsit imiullu pitsaassusaa,
- b) pissutsinik tigussaasunik ajornanngitsumik nalilersuineq aamma
- c) pissutsit tigussaasut misissorneqarnikut pingaaruteqassusiannik nalilersuineq.

Innuttaasut peqqissusaat

- a) inuit immikkoortut aalajangersimasut peqqissusaannut iluarusunnerannullu pingaaruteqartumik iliuseqartarnernik paasiniaaneq allaaserinninnerlu,
- b) ajornartorsiutit paasiniarnissaannut nalilersuineq aamma
- c) peqqissuseq kulturilu tunngavilersuutigalugit inooriaatsip allanngortinnissaanut siunnersuusionerq.

Isumalluutit, sipaarniutit, allatut iliuutsit pissusilersortarnerillu

- a) isumalluutinut atueriaatsinullu flowdiagrammilornermik ilisimasaqarnermik takutitsineq, tassunga ilanngullugu kiammik inaallagissamillu atuneq,
- b) nukissiuutiliornermik ilisimasaqarnermik takutitsineq, tassunga ilanngullugit nukissiuutit atorqarsinnaasut allat,
- c) sananeqaatsitnik nukissiuunillu oqimaaqatigiissaarutiliornek aamma
- d) iliuserisartakkat atuinermut, eqqakkanut sipaarutinullu pingaaruteqassusiannik nassuiaaneq.

Økotoksikologii (uumassusilinni toqunartut uumassusillinnut sunniuttarnerat)

- a) uumassusilinni toqunartut uumassusillinnut sunniuttarneranni tunngaviusumik periutsinik allaaserinninneq, tassunga ilanngullugit uumassusilinni toqunartut uumassusillinnut sunniuteqarnerannik itisiliilluni tunngaviit periutsillu,
- b) kemikalianik pinngortitamut eqqaanermi taakkulu uumaassusillinnut ajoqutaalersarneranni ajornartorsiutinik pingaarnernik ilisimasaqarnermik takutitsineq aamma
- c) uumassusilinni toqunartut uumassusillinnut sunniuteqartarnerannik misileraalluni misiliineq paasisanillu nassuiaasionerq.

Imeq, aput sermerlu

- a) pissutsinik assigiinngitsunik ilisimasaqarneq takutillugu,
- b) taakku nunarsuarmi pissusaannik ilisimasaqarneq takutillugu,
- c) taakku umaasusilinnut inuiaqatigiinnullu pingaaruteqassusiannik ilisimasaqarneq takutillugu aamma
- d) pissutsinik assigiinngitsunik ajornanngitsunik misileraaneq.

3.1 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

3.2.1 Sammisat pingaarnerit (30 pct.)

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:

Issittumi Biologii

- a) issittumi immami nunamilu biologii,
- b) sumiiffimmi uumassusillit assigiinngiaassusiat uumasoaqatigiillu annertussusiat, sumiiffimmi asimi sulinermik ilallugu,
- c) issittumi uumassusillit ineriartornerat naleqqussarnerlu aamma
- d) asimi laboratoriamilu misissuerialaatsit naleqquttut.

Issittumi avatangiisit

- a) issittumi immami nunamilu avatangiisit, tassunga ilanngullugit sumiiffimmi avatangiisini asimi sulineq
- b) Kalaallit Nunaanni silaannaq, tassunga ilanngullugit Kalaallit Nunaata eqqaani immap silaannaallu ingerlaartarnerat,
- c) Pilersaarusiormi tunisassiornermi ingerlatsinermi avatangiisinik isiginninniarnaq,
- d) Suliniutinut aalajangersimasunut tunngatillugu inatsisit attuumassuteqartut aamma
- e) asimi laboratoriamilu misissuerialaatsit naleqquttut.

Peqqissuseq avatangiisillu

- a) sumiiffimmi nunarsuarmilu avatangiisinut peqqissutsimullu tunngatillugu nalilersuerialaatsit,
- b) fysiologii, uumassusillit sananeqaasiat aamma nappaatinik avatangiisinillu ilinniakkat naleqquttut aamma
- c) suliniutinut aalajangersimasunut tunngatillugu sumiiffimmi nunarsuarmilu inatsisit toqqakkat.

Pilersaarusiorneq, misissuerialaatsit pitsaassutsimillu nalilersuineq

- a) fysikkimi, kemimi mikrobiologiimilu misissuerialaatsit
- b) uuttuutit teknikkiat naleqquttoq,
- c) tatiginassutsimik misissuerialaatsit aamma
- d) asimi sulinermik pilersaarusiorneq ingerlatsinerlu, tassunga ilanngullugit asimi paasissutissanik katersuineq nalunaarsuinerlu.

3.1.2 Sammisat toqqagassat (40 pct)

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:

Isumannaallisaaneq

- e) issittumi ikiueqqaarneq,

- f) nunap assinginik ilinniarneq, kompassi nikinganerillu, tassunga ilanngullugu GPS-imik atuineq,
- g) nalunaaruteqarnermi atortut aamma
- a) ikummatissanik passussineq aamma ikuallannernik annikitsunik qamisaaneq, tassunga ilanngullugu ikkumatissat ikuallattut.

Illup iluani silami silaannaq

- a) silaannaap sumiiffinni nunarsuarmilu pissutsinut pingaaruteqassusia, tassunga ilanngullugu silaannaap inuit ilorrisimaarnerannut kulturimullu pingaaruteqassusia,
- b) silaannarmut tunngatillugu misissueriaatsit aamma
- c) suliniutinut aalajangersimasunut tunngatillugu sumiiffimi nunarsuarmilu inatsisit toqqakkat.

Avatangiisini teknikki

- a) avatangiisini teknikki,
- b) avatangiisunik ilinniarneq, tassunga ilanngullugu imminut nappassinnaassuseq aamma atortut avatangiisini siuarsaasut,
- c) avatangiisunik ajoquusiarnermik nalilersuinermi periutsit,
- d) inatsist naleqquttut aamma
- e) sumiiffimmi kulturimi avatangiisinilu oqaluttuarisaaneq.

Illoqarfinnik tunngaviusumik pilersaarusiorneq

- a) illoqarfinnik pilersaarusiorneq, tassunga ilanngullugit inissiat, aqquernit aamma imermik kiammik innaallagissamillu pilersuineq
- b) eqqakkanik passussineq, tassunga ilanngullugit imeq maangaannartitaq eqqakkallu,
- c) avatangiisunik nalilersuineq aamma inuunerup ingerlaartarneranik nalilersuineq aamma
- d) sumiiffinni ajornartorsiutinik nalilersuinerit periutsillu, tassunga ilanngullugit eqqakkanik immikkoortiterineq, imermik maangaannartitamik qasertumik qernertumillu kuutsitsineq.

Uumassusillit amerlassusaat uumassusillillu ineriartornerat

- a) uumassusillit sananeqaasaasa, uumassusilli økologivisa aamma uumassusillit ineriartorneranni biologiimi tunngaviusumik taaguutit, tassunga ilanngullugit uumassusillit sananeqaataasa assigiinngiiaarnerat uumassusillit tappiorannartuisa sananeqaasiat, inuiaqatigiit agguataarnerat unammilleqatigiittarnerlu aamma uumassusillit immikkoortiternerannut periutsit uumassusillillu assigiinngiiaartut pilernerat,
- b) uumassusillit amerlassusaannik matematikkimi-atugarsorluni periusiliorneq, tassunga ilanngullugit nunami namminermi pissutsit ajornartorsiutillu ilanngunneqarnerat aamma
- c) laboratoriami sulineq.

Nunalerineq

- a) Kalaallit Nunaata inissisimanera, silaannaq silalu, tassunga ilanngullugit immat sarfai, nunarsuup qalipaasa sananeqaasiat sermersuarlu,

- b) nunat qaffattarnerat nunallu appartarnerat (piffissami sermersuaqarfiusumi nuna),
- c) arsarnerit, seqernup qinngornerisa ingerlaartarnerat nunarsuullu magnetiata nutsuivia aamma
- d) maannakkut pissutsinik misissuinerit.

Innuttaasut peqqissusaat

- a) pissusilersuutit inooriaatsimilu tunngaviit peqqissutsimut sunniutaat, tassunga ilanngullugit nunarmi namminermi ajornartorsiutit, peqqissutsimik misissuinerit peqqissutsimilu aqqissuusseqqinnerit,
- b) paasissutissanik katersuineq nalilersueriaatsillu, tassunga ilanngullugit pinngortitamik ilisimatusarnermi tunngaviusumik naatsorsueqqissaarineq aamma
- c) nappaatinik tunngaviusumik ilinniarneq, tassunga ilanngullugit timi atorlugu ingerlatsinerit nerisassallu katsorsaanermi atornerat aamma sumiiffimmi kulturi eqqarsaatigalugu pinaveersaartitsinermi suliniutit.

Isumalluutit, sipaarniutit, allatut iliuutsit pissusilersortarnerillu

- a) nunarsuarmi sumiiffimmilu isumalluutit,
- b) nukissiuutinik tunisassiorneq atuinerlu, tassunga ilanngullugit nukissiuutit allat,
- c) atueriaatsit inuillu atuinnermut, eqqakkanut sipaarniutinullu atatillugu pissusilersuutaat aamma
- d) avatangiisinik ajoqusiinerit allatullu iliuutsit sunniutaannik nalilersueriaaseq.

Økotoksikologii (uumassusilinni toqunartut uumassusillinnut sunniuttarnerat)

- a) nunarsuaq sumiiffillu aallaavigalugit tunngaviusumik økotoksikologii, tassunga ilanngullugit kuutsitsisarneq, assartuineq atortunik avatangiisiniinngitsunik pinngortitaniinngitsunilluunniit eqqaaneq taakkulu nungukkiartortarnerat taakkulu sananeqaasiat,
- b) økotoksilogiimi tunngaviusumik periutsit, tassunga ilanngullugit naatsorsuinerit ajutoorfiusinnaasunillu nalilersiuneq (LC50),
- c) økotoksikologiimut atatillugu nalersueriaatsit, tassunga ilanngullugit misileraanerit aamma
- d) atuakkanut toqqakkanut tunngatillugu økotoksikologiimi paasissutissanik nassuiaasioorneq.

Imeq, aput sikulu

- a) erngup qanoq ilinerisa pisinnaasaat, tassunga qanoq ilineranni kemi fysikkilu,
- b) issiup, kiannerup taratsullu annertussutsimut sunniutai taassumalu qerilertarfia,
- c) Kalaallit Nunaanni tigussaasut, tassani imeq, aput sikulu atuutilertarlutik,
- d) erngup, aputip sikullu avatangiisini uumassusilinnut inuiaqatigiinnullu pingaaruteqassusiat aamma
- e) sammisamut tunngatillugu misissueriaatsit.

3.3 Ilasutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassannigilaat. Ilasutitut ilinniakkat imatut toqqarneqassapput pissutsit nutaat

erseqqissinneqarlutik aammalu Kalaallit Nunaanni nunallu tamat akornanni pissutsinut atassuteqartitsilluni ilinniakkallu pingaarnerit itisilerneqarlutik. Ilassutit ilinniakkat toqqarneqassapput pingaartumik itisiliinermi anguniakkat anguneqarnissaat siunertaralugu, toqqarneqassallutillu ilinniakkap sammiviani ilinniartitsissutini allani ilinniartut ilisimasaat ilanngullugit. Ilassutit ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaannut nunallu tamat akornanni pissutsinut sapinngisamik atassuteqartinneqassapput.

4 Aaqqissuussineq

4.1 Ilinniartitsinermik aaqqissuussineq

- m) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- n) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- o) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- p) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- q) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- r) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartitsinermi ilikkagaqartarnermi periutsit assigiinngiiaartut atorneqassapput. Ilinniartitsissummi immikkoortut ataatsimoortut misigineqarnissaat ilinniartitsinermi pingaartinneqassaaq. Atuagarsorluni sulineq suliaqavinnissaq siunertaralugu ingerlanneqassaaq, suliaassanillu ingerlaneq pissaaq atuagarsornermi ilinniakkat ilanngullugit. Sammisat pingaarnerit toqqarneqarsinnaasullu annertusiartortumik ilanngunneqassapput, ilinniartitsinerlu suliniutinik suliaqarnermi annertusiartortumik siuariartortitsilluni aaqqissuunneqassaaq. Ilinniartitsineq ataatsimut isiginnitsitsilersoq, atorneqarsinnaasoq ilisimasanillu tunngavilik ingerlanniarneqassaaq.

4.2 Suleriaatsit

Suliniutit tunngavigalugit sammisallu atorlugit ilinniartitsineq ingerlanneqassaaq. Suleriaaseq pisuni tamani assigiinngiiaartitsinermik siuariartornermillu periutsinik tunngaveqassaaq. Ilinniartut assigiinngiiaartut, taakku ilikkariaasii pisariaqartitaallu isiginiarneqassapput. Ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut ilinniartitsinermi ilanngunneqassapput, taaamaalilluni

ilinniartut suliamik ingerlatsinermi oqaatsinik, qisuariaateqartarnermik ajornakusoortunillu eqqarsartarnermik ineriartortitsinissaat isiginiarneqassalluni. Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarlugit.

Ilinniartitsineq atuagarsorneq suliassanillu suliaqartarnejq paarlakaajaallugit atorneqarsinnaasut tunngavigalugit ingerlanneqassaaq. Ilinniartut teknikkimi ajornartorsiutinik suliaqassapput, aammalu atuagarsorneq aamma sannavimmi laboratoriamilu sulineq pingaartinneqassapput. Ilinniartitsineq ingerlanneqassaaq teknikkimik ilinniartitsissummi toqqarneqartumi inuussutissarsiornermi ingerlatsilluarsinnaaneq tunngavigalugu.

Ilinniartitsinermi sapaatip akunnerani minnerpaamik ataatsimi imminut atasumi suliniummik suliaqartitsisoqassaaq. Misileraaneq, takutitsineq, tunisassiorneq aamma atortunut tunisassianullu misiliutit pulaarnerilluunniit ilanngunneqassapput. Suliffeqarfiit ilinniartitsinermi ilanngunneqassapput, tassunga ilanngullugit ilinniartitsisut avataaneersut, suliffissuit saqqummersitsineri, suliniutinik suleqatigiinneq pulaarnerilluunniit. Oqaluttuariarsorluni allattariarsorlunilu paasisitsiniaalluni ingerlatitseqqinneq sularineqassaaq, aammalu suliniummik nalunaarusiornikkut allattariarsorluni suliaqartoqassalluni.

Ilinniartut ilinniartitsissummi suliniummik misilitsinnissamut soraarummernissamut suliniummik immikkut suliaqassapput. Suliniut immikkut piffissami suliniuteqarnermi ingerlanneqassaaq, ilinniartitsinerup nalinginnaasup avataani. Piffissami suliniuteqarfimmi sapaatip akunnerani kingullermi allanik nalinginnaasunik ilinniartitsisoqassanngilaq. Piffissaq suliniuteqarfik tassaavoq sapaatit akunnerini arfineq pingasut missaannit tiimit ilinniartitsiviit 100-t missaat. Piffissami suliniuteqarfimmi ilinniartut suliniummi sionersorteqassapput.

Suliniutissatut saqqummiussat arlallit ilinniarfimmit suliakkiissutigineqartut iluanni suliniut ingerlanneqassaaq. Suliniutissatut saqqummiunneqartut imatut isikkulersorneqarsimassapput ilinniartitsissummi pingaarnertut ilinniakkat ilassutitullu ilinniakkat ilanngunneqarlutik, tassanilu allaaserineqassalluni teknologiimi tekniskimilu ajornartorsiutit suut aaqqiivigineqassanersut, aammalu ajornartorsiummik aaqqiineq pillugu immikkut pisissutaasinnaasut, piunasaqaataasinnaasut tunngaviusussaansulluunniit ilisimatitsissutigineqassallutik.

Saqqummiussat akornanni ilinniartuq toqqaassaaq. Ilinniartut ataasiakkaarlutik imaluunniit ilinniartut pingasut tikillugit suliniummik allaaserinninnermik aallarnerneqassaaq, allaaserinninnerlu suliamik ingerlatsinermit qaffasissutsikkullu naleqquppat atuarfiullu sinaakkutaasa iluanni ingerlatsinermi ingerlatsilluarnermi ingerlanneqarsinnaappat ilinniarfimmit akuerineqassaaq.

Piffissap suliniuteqarfiusup ingerlanerani sapaatip akunnerani ataatsimi sannavimmi suliaqartitsisoqassaaq.

Piffissaq tunniussivissaq nalinginnaasumik tassaassaaq piffissap soraarummeerfiusup aallartinnginnerani kingusinnerpaamik sapaatip akunnera ataaseq sioqqullugu. Piffissami tunniussivissatut aalajangikkami nalunaarusiaq allaganngorlugu aammalu sulinermi suliaq imaluunniit suliamik ingerlatsineq ilinniartup tunniutissavaa.

Paasissutissiisarnermi teknologiimi atortut ilinniartitsissummi nalinginnaasumik atortutut ilanngunneqassapput, aammalu suliniummik nalunaarusiap suliarinerani paasissutissanik ujarlernermit, paasissutissanik katersuinermit, naatsorsuinermit, pisimasuusaartitsinermit, aqutsinermit aaqqiinermullu, titartaanermut takussutissiornermullu atorineqassallutik.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik atuinerat ilinniartitsissummilu taaguutinik paasinninnerat atuinerallu aaqqissuussamik ineriartortillugu. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi taassuma siuliani oqaatsinik taaguutinillu paasinnillualeriartortillugit.

Teknikkimik ilinniartitsissummi suliamik ingerlatsinermi oqaatsit kinaassutsimik pilersitsisut atorineqassapput, taakkulu ilinniartitsinerup ingerlanerani ilinniartut ilisimalissavaat. Teknikkimik ilinniartitsissummi pineqartumi suliamik ingerlatsinermi oqartariaatsit, taaguutit aammalu taaguutit aaqqissuussat nunallu akornanni akuerisaasut ilisimanissaat ilinniartitsissummi tamakkiisumik pissarsinissamat pisariaqarput.

4.4 Ilinniartitsissutitut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit arlalinni piffissap ilaani sulisoqartarluni ilinniartitsissutinilu allani ilisimasaqarfinnut sanilliussilluni. Ilinniakkat pingaarnerit tapiliussamillu ilinniakkat ilaat toqqarneqassapput suliarineqarlutilu ilinniakkap sammiviani suliamik ingerlatsinermi ataqatigiissitsinermit annertusaaqataatillugit.

Ilinniartitsissummi suliniut ilinniakkap sammiviani ilinniartunut ilinniartitsisut ataaseq arlallilluunniit ilanngullugit ingerlanneqassaaq. Ilinniartut soraarummeernissamat suliniutaani ilinniakkap sammiviani ilinniartitsissutit allani ilisimasat ilanngunneqassapput. Ilinniakkat sammiviini ilinniartitsissutit suliniutit tunngavigalugit suleriaatsit ilanngunneqassaput.

5 Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuineq

Ilinniartut piffissami ilinniartitsiviusumi suliniutinik arlalinnik suliaqassapput, taakkulu sulianik suliniut pillugu nalunaarusiat ilanngullugit kinguneqassapput. Piffissat

sammisaqarfiit suliniuteqarfiillu tamarmik naammassinerannut atatillugu ingerlatsineq ilinniartullu ataasiakkaat sulinerat nalilersorneqartassapput. Nalilersuineq ingerlanneqartassaaq ilaatigut isornartorsiuisunik akileqarluni suliniummik saqqummiinikkut ilaatigullu suliaqarnerup siunissami qanoq iliorluni pitsanngortinnissaa pillugu itisiliilluni oqaloqatigiinnikkut. Ineriartortitsinissatut ilimagisamut ilikkagassatullu anguniakkanut tunngatillugu ilinniartut ataasiakkaat qaffasissusiannik suliamillu ingerlatsinermi killiffimmi ineriartornerannik nalilersuinermi ilinniartut ataasiakkaat nalilersorneqartassapput.

5.2. Misilitseriaaseq

Suliniummik misilitsinneq allaganngorlugu aammalu suliaq sumilluunniit ingerlatsineq ataaseq ilanngullugit oqaluttariarsorluni misilitsinneq ilanngullugu.

Oqaluttariarsorluni misilitsinnginnermi nalunaarusiap assilina ilinniarfiup censorimut nassitutissavaa. Ajornartorsiutit suut soraarummeertup itisiliisarneri pillugit oqaluttariarsorluni misilitsinnginnermi soraarummeertitsisoq censorilu oqaloqatigiissutigissavaat.

Piareersarnissamut piffissaliisoqassanngilaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 30-t missaanissaaq.

Oqaluttariarsorluni misilitsinneq tassaavoq soraarummeertup suliniumminik ilisarititsinera saqqummiineralu, soraarummeertitsisumit itisiliilluni apeqqutinik ilallugu. Suliniut aallaavigalugu oqaluttariarsorluni misilitsinneq aamma imaqarpoq itisiliilluni oqaloqatigiinnermik, taannalu imaqarpoq ilinniartitsissummi pingaarnertut ilinniakkat ilassutitillu ilinniakkat tamarmiusut iluanni sammisat naleqquttut. Ilinniartup suliniummik ilisarititsinera saqqummiineralu piffissap soraarummeerfiusup annertunerpaamik affaanik sivilisussuseqassaaq.

Atortut suliamut piffissamulluunniit suliamik ingerlatsivimmut atorineqarnikut ineriartortinneqarnikullu oqaluttariarsorluni misilitsinnermut nassarneqarsinnaapput.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Naliliineq tassaavoq ilikkagassatut anguniakkanik soraarummeertup qanoq angusitiginera.

Soraarummeertup ukuninnga piginnaasaqartiginera tamanut tunngasumik pingaartinneqassaaq:

- e) suliniummi atuagarsornermik suliamillu ingerlatsineramik ataqatigiissitsineq,
- f) ilinniakkap sammiviani ilinniartitsissutinik allani ilisimasamik naleqquttunik ilanngussinera,
- g) teknikkimik ilinniartitsissummi sammisanut naleqquttunut atassuteqartitsinera aamma
- h) ilinniartitsissummi oqaatsinik allattariarsorluni oqaluttariarsorlunilu paasisimasaqarnermik takutitsinera.

Nalunaarusiap ilusaanik imarisaanillu naliliinermi pingaartinneqassapput:

- f) suliniummi ajornartorsiutinik suliareqqiineq,
- g) suliniummik suliaqarnermik pilersaarusionerq nalilersuinerlu,
- h) uppersaatit attaveqarnermilu nalingi, tassunga ilanngullugit paasiuminarerat, imminnut atanerat, pissarsivinnut innersuussinerit teknikkikkullu uppersaatit,
- i) suliamut piunasaqaatit immikkoortitikkat aamma
- j) toqqaanermut suliamik ingerlatsinermi uppersaatissaqarluni tunngavilersuineq.

Suliamik ingerlatsinermilluunniit naliliinermi pingaartinneqassapput:

- c) suliamik suliaqarnermi sulinermilluunniit ingerlatsinermi aqqissuussinermi peqqissaarneq suliamillu ingerlatsilluarneq aamma
- d) piunasaqaatinut tunngatillugu pitsaassuseq.

Oqaluttariarsorluni misilitsinnermi pingaartinneqassapput:

- j) suliniummik oqaluttariarsorluni ilisarititsineq
- k) aqqiissutit toqqaarneqartut pillugit nassuiaaneq,
- l) suliniutip imarisaanut tunngatillugu piginnittuunermik takutitsineq aamma
- m) itisiliilluni ilassutitullu apeqqutinut akissuteqarneq.

Suliniut pillugu nalunaarusiamik ingerlanneqavissuni angusat tassunga ilaasut ilanngullugit oqaluttariarsorlunilu misilitsinnermi soraarummeertup angusaqarneranik ataatsimut naliliineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Ilanngussaag 55

Teknikkimik ilinniartitsissut A – sanaartorneq nukissiuutillu

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Teknikkimik ilinniartitsissut tassaavoq tunisassianik suleriaatsinillu taakkunungalu piunasaqaatinik ineriartortitsineq pilersitsinerlu. Teknikkimik ilinniartitsissummi ilaapput teknikkip, ilisimasat, aqqissuussaaneq tunisassiallu imminnut atanerat, teknikkimi pinngortitamillu ilisimatusarnermi ilisimasat tunisassianik ineriartortitsinermi tunisassianillu tunisassiornermi ilanngunnissaat isiginiarlugu, tamannalu saffiorfimmi laboratoriamilu sulilluni ataqatigiissineqarput. Ilinniartitsissut ilinniartitsissutip sammiviata teknikkip piviusuni qanittuniinnissaat nalitsinnullu naleqquttuunissaanut peqataavoq, tassunga peqatigitillugu ilinniartitsissutit ilagalugu ilinniartitsissutit sammiviata suussusaanik atuutilersitsisoq. Tassunga tunngatillugu pingaartumik teknikkimik aamma pinngortitamik

ilisimatusarnermik ingerlaqqilluni ilinniagaqarnerup naammassinissaannut ilinniartut piginnaasaqarnissaannut ilinniartitsissut annertusaaqataavoq.

Teknikkimik ilinniartitsissummi A-mi – sanaartorneq nukissiuutillu ilaapput, ilusilersuineq, atortut, sanaartornerup ingerlariaasia, sanaartorneq, atortorissaarutit ikkussukkat, pilersuineq, allaffissorineq, aqqissuussaanerlu. Ilinniartitsissummi ilaapput teknikimmik ilinniartitsissummi toqqarneqartumi inuussutissarsiornermik ingerlatsisinnaalluarnermik takutitsisumik suliamik ingerlatsinerit tunisassiornerillu. Teknikkimi ilinniartitsissutit sammiviani ilinniartitsissutit allat suleqatigiissutigitillugit teknikkimik ilinniartitsissut qulakkeerneqassaaq. Teknikkimik ilinniartitsissutip ilai ingerlanneqassapput atuagarsornerup aamma pinngortitami, sannivimmi laboratoriamilu sulineq suleqatigiissutigitillugit suliniuteqarneq tunngavigalugu ilinniartitsinikkut. Ilinniartitsissummi qulakkeerneqarput suliamik ingerlatsinerimi itisilerineq, nammineerluni sulineq, qisuariaateqartarneq aamma suliniutini periutsinik ilisimasaqarneq. Suliniuteqarnerni qulakkeerneqarput ilinniakkap sammiviani ilinniartitsissutit ataasiakkaat suliamik ingerlatsinerimi ilisimasat assigiinngitsut ataqatigiissillugit atornerqarnerat.

Teknikkimik ilinniartitsissut A – sanaartorneq nukissiuutillu sammisanik pingaarnernik katitigaavoq, taakkulu ilinniartitsissummi pinngitsoorani ilinniagassaapput, sammisallu toqqagassat marlunniit pingasunut ilinniarfimmit toqqarneqassapput. Sammisanic pingaarnerni imaluunniit sammisani toqqagassani toqqakkani immikkoortut itisiligassat toqqarneqassapput. Sammisat pingaarnerni aamma sammisani toqqagassani toqqakkat ilinniartitsissummi ilinniartitsinerup 80 pct.-it missaaniipput. Immikkoortut itisiligassat ilinniartitsissummi ilinniartitsinerup 20 pct.-it missaaniipput.

2 Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut pingaartumik Kalaallit Nunaannut tunngatillugu sanaartornermik nukissiuutinillu ataqatigiissummik imatut ilisimasaqartigissapput teknikikkut ilusilersuineq avatangiisinilu aqqiissutit aammalu ilisimatusarnermi ilisimasat atornerqartut pillugit nalilersuillutik, qisuariaateqartarlutik nutaaliorlutillu isummersinnaallutik. Teknikkimik ilinniartitsissumi suliamik ingerlatsinerimi immikkoortuni ilinniartut pilersarusiornerit sanaartorerillu aallajangersimasut pilersarusiornerissaannik, allaaserinissaannik nammineerlutillu ingerlatsinerimik ilisimasaqassapput.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut paasissutissanic naleqquttunik ujarlersinnaassapput, suliareqqiissinnaassallutik ingerlatitseqqiisnaallutillu, taamaalillutik suliaminnik ingerlatsinerimi ajornartorsiutinik aalajangersimasunik itisiliisnaassallutik aammalu atuagarsorneq suliamillu ingerlatsineq ataqatigiissinnaassallugit. Ilinniartut ilinniartitsissutini allani immikkoortut

ilanngussinnaassavaat atorsinnaassallugillu, tassunga ilanngullugit pingaartumik suliniutini ilinniakkap sammiviani iliniartitsissutit suliniutillu imatullu ilinniakkap sammiviani iliniartitsissutini pineqartuni tapersiitillugit.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut suleqatigiitillugit sulineq ataasiakkaarluunilu sulineq aqutugalugit suliniuteqarnermi suleriaatsinik ilisimasaqassapput misilittagaqarlutillu.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut ilinniartitsissummi suliaqarnermi oqaluttuarisaanermi, kultureqarnermi, aningaasaqarnermi, tunisassiornermi avatangiisinilu immikkoortut ilanngussinnaassavaat.

3. Iikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Iikkagassatut anguniakkat

3.1.1 Sammisat pingaarneri (60 pct.)

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

Issittumi avatangiisit

- a) Issittumi avatangiisit naliginnaasut nassuiarlugit, tassunga ilanngullugit issittumi inuit ingerlatsinerat,
- b) Issittumi avangiisit kulturimit sunnerneqartarneranni allanngorannginnerit imminullu nappassinnaanerit immikkut ittut ilisimaneri takutissinnaallugit aamma
- c) Pilersaarusiornermi, tunisassiornermi ingerlatsinermilu avatangiisit isiginiarnerat nassuiarlugu aammalu pisortanit politikkikkullu naleqqussaanerit pilersaarusiornernillu ilisimanerat takutissinnaallugu.

Ilusilersuineq

- a) sanaartormik immikkoortui immikkoortut angissusissaviattut ilusilersorlugit pilersillugillu,
- b) it atorlugu titartaanermi programmit artorlugit, tassunga ilanngullugit 2D-mi 3Dmilu CAD,
- c) sannavimmi sanaartorfimmilu isumannaatsumik sulisinnaaneq ingerlaarsinnaanerlu aammalu sullivimmi isumannaallisaanermik ilisimasaqarneq takutillugu aamma
- d) nammineq ilusilersukkat pitsaassusaannik misissuineq.

Nunamik uuttortaaneq sanaartornerlu

- a) qaqqat ilusaannik nunallu iluata qanoq ittuuneranik ilisimasaqarneq takutillugu,
- b) nunap iluanik misissuineri tunngaviit nassuiarlugit,
- c) tuniniaanermi, nunamik uuttortaanermi qaffasissusiliinermilu suliasat annikinnerusut pillugit tunngaviit nassuiarlugit aamma
- d) aqqusinernik sanaartukkanillu suliat pilersaarusiornarlugit ingerlallugillu.

Titartaaneq

- a) isumassarsiamiit illumut naammassisamut titartaanermik ineriartortitsineq, tassuna ilanngullugu malittarisassanik teknikkilu atorlugu attaveqaaqatigiittarnermik ilisimasaqarneq takutillugu,

- b) aningaasaqarnermut, piffissami atorneqarsinnaassusiannut avatangiisinillu sunniinermut atatillugu atortunik atortussianillu tunngavilersuilluni toqqaaneq,
- c) titartakkat naammassisat nalilersorlugit allannguutaasinnaasunillu siunnersuuteqarneq aamma
- d) titartakkanik misissuilluarneq.

Pilersaarusioneq

- a) isumassarsiamiit ilusilersukkamut naammassisamut suliamik ingerlatsinermut diagrammit, flowdigrammit sanaatornerup ingerlanneqarneranut ilisarnaataasut,
- b) sanaatornermik ingerlatsinermi isumassarsiamiit ilusilersuinerup naammaassineranut suliamik ingerlatsineq pillugu diagrammink, flowdiagramminik suliaqarneq aamma
- c) suliaqarfimmi sanaatornerup ingerlanneqarneranut piffissamut nammineq pilersaarusioneq, tassunga ilanngullugit pilersaarusioneq pillugu inatsisinik malittarisassiornermik ilisimasaqarneq takutillugu.

Nukissiuutit avatangiisillu

- a) illumut pilersuinermi nukissiuutit assigiinngitsut atornerat atuuffiilu nassuiarlugit, tassunga ilanngullugit nukissiuutit piujuartut aamma
- b) illunik nalinginnaasumik ingerlatsinermi avatangiisini pissutsit toqqakkat nassuiarlugit, tassunga ilanngullugit kuuffiit eqqagassalerinerlu.

3.1.2 Sammisat toqqagassat (20 pct.)

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

Illut ilusilersorneri

- a) Kalaallit Nunaani nunarsuarmilu sanaatornermi ineriartortitsineq pillugu oqaluttuarisaanerup ilai nassuiarlugit, pingaartumik ukiuni 100-ni kingullerni inissianik ineriartortitsineq,
- b) Ilaqutariinnut ataasikkaanut illut illunillu ilusilersuineq ataatsimut isigalugu ilusilersuinerup oqaluttuarisaaneramik, sanaatornermi kulturimik sanaatoriaatsinillu assigiinngitsunik ilisimasaqarneq takutillugu,
- c) Ajornanngitsumik ilusilersuinermi angissutsinik uppernarsaasiorlugu toqqaaneq aamma illut ilusilersugaanerisa piujuarnerannik ilisimasaqarneq takutillugu, tassunga ilanngullugu sanaatornermi malittarisassanut, tunngavinnut nalinginnaasunut innersuussinernullu tunngatillugu illunik napatitsissutit,
- d) Naleqassutsit U-t naatsorsorlugit, nukissiuutinik atugaqarsinnaanermut tunngatillugu kiammik annaasamik naatsorsuinerit,
- e) Illut ataanni radonimik qinngornernut pinaveersaartitsineq aamma
- f) illut immikkoortuinik angissusissaviattut ilusilersuineq, pilersitsineq katiterinerlu.

Kiak, silaannarissaaneq sanitetilu (vvs-isimi ikkussukkat)

- a) imermik maangaannartitamik passussinermi ineriartortitsineq nassuiarlugu,
- b) vvs-imi ikkussukkanut ikkussuinermi periutsit nassuiarlugit,
- c) pilersuinermiit atuinermut ikkussukkanik annikinnerusunik angissusiliinermi naatsorsuineq suliaqarnerlu aamma
- d) ikkussukkanik ajornanngitsunik angissusissaviinik ikkussuineq, tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit.

Nukissiuutini atortut ikkussukkat

- a) inissiani assigiinngiaartuni nukissiuutiniq atuineq nassuiarlugu,
- b) inissiami toqqakkami nukissiuutiniq atuinermi pitsanngorsaanerme misileraaneq ineriartortitsinerlu aamma aaqqiissutissanik siunnersuusiorneq,
- c) aaqqiissutissanik taakkulu ilaanik siunnersuusiorneq aamma
- d) aaqqiissutissatut siunnersuutit pitsaassusaannik nalilersuineq.

Sanaartornermi atortut

- a) sanaartornermi atortunik ineriartortitsineq nassuiarlugu,
- b) sanaartornermi atortut atuussinnaanannerannik misileraaneq aammalu inissianut atortunik ineriartortitsinerlut siunnersuuteqarneq,
- c) illunik tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit ilusilersuineq, tassani atortut ilaatillugit aamma
- d) atortut pitsaassusaat nalilersorlugit.

Inissiani atortunik nammineq ingerlasunngortitsineq

- a) inissiani nammineq ingerlasunngortitsinerme periutsinik toqqaaneq pillugu nassuiaaneq, tassunga ilanngullugit kiammik silaannarissaatinillu aqutsineq, illut inuillu pillugit isumannaallisaaneq aammalu illunit nammineertunik atassuteqarfiliorneq,
- b) illuni nukissiuutinut tunngasut tamanut tunngasut nassuiarlugit,
- c) periutsinik toqqagassanik siunnersuuteqarsinnaaneq kiisalu suliaassat imminnut aquttut ajornanngitsut aqunnissaannut aaqqinnissaannullu ilusilersuineq suliaqarnerlu aamma
- d) atortunik suliarineqartunik misilittaaneq aaqqiinerlu.

Innaallagissamut atortut ikkussukkat

- a) avatangiisini assigiinngitsuni atortut ikkussukkat suliarineranni atornerannilu malittarisassat isumannaallisaanermullu tunngasut nassuiarlugit,
- b) innaallagissamut atortut ikkussorneranni periutsit nassuiarlugit,
- c) illuni atortunik ikkussukkanik annikinnernik naatsorsuineq angissusiliinermilu suliaassanik suliaqarneq,
- d) angissusissivii atorlugit atortunik ikkussukkanik ajornanngitsunik ikkussuineq aamma
- e) innaallagissamik pilersuinerme oqaluttuarisaanermi kulturimilu ineriartortitsineq ilanngullugu.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit

3.2.1 Sammisat pingaarnertit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit tassaapput:

Issittumi avatangiisit

- a) issittumi avatangiisit nalinginnaasut,
- b) issittumi inuit ingerlatsinerat aamma
- c) pilersaarusiorderme, tunisassioorderme ingerlatsinermilu avatangiisit isiginiarnerat.

Ilusilersuineq

- a) illut atortuinik ajornanngitsunik angissusissaviisut ilusilersuineq sanaartornerlu,
- b) it atorlugu titartaanermi programmit, tassunga ilanngullugit 2D-mi 3D-milu CAD,
- c) sullivimmi isumannaallisaaneq aamma

- d) pitsaassutininik misissuineq, tassunga ilanngullugit nammineq ilusilersukkat.

Nunamik uuttortaaneq sanaartornerlu

- a) qaqqap ilusaa nunallu iluata qanoq ittuunera,
- b) nunap iluanik misissuinermit periutsit ingerlatsinerlu,
- c) tuniniaanermi, nunamik uuttortaanermi qaffasissusiliinermilu sulianut tunngaviit ingerlatsinerlu aamma
- d) aqqusinernik sanaartukkanillu suliaqarnermik pilersaarusionerq suliaqarnerlu.

Titartaaneq

- a) isumassarsiamiit illumut naammassisamut titartakkamik ineriartortitsineq
- b) aningaasaqarnermut, piffissami atornerqarsinnaassusaannut avatangiisinillu sunniinermut atatillugu atortunik atortussianillu tunngavilersuilluni toqqaaneq
- c) nalunaarutit, malittarisassat allat, teknikkikkut attaveqartarnerit,
- d) titartakkanik naammassisamik nalilersuineq allannguutaasinnaasunillu siunnersuuteqarneq aamma
- e) titartakkanik misissuilluarneq.

Pilersaarusionerq

- a) isumassarsiamiit ilusilersukkamut naammassisamut suliamik ingerlatsinermut diagrammit, flowdigrammit sanaatornerup ingerlanneqarneranut ilisarnaataasut,
- b) pilersaarusionerq pillugu inatsisit malittarisassallu aamma
- c) suliaqarfimmi sanaatornerup ingerlanneqarneranut piffissamut nammineq pilersaarusionerq.

Nukissiuutit avatangiisillu

- a) illumut pilersuinermit nukissiuutit atornerat atuuffiilu nassuiarlugit, tassunga ilanngullugit nukissiuutit piujuartut aamma
- b) illunik nalinginnaasumik ingerlatsinermit avatangiisini pissutsit toqqakkat nassuiarlugit, tassunga ilanngullugit kuuffiit eqqagassalerinerlu.

3.2.2 Sammisat toqqagassat

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:

Illunik ilusilersuineq

- a) Kalaallit Nunaani nunarsuarmilu sanaatornermit ineriartortitsineq pillugu oqaluttuarisaanerup ilai nassuiarlugit, pingaartumik ukiuni 100-ni kingullerni inissianik ineriartortitsineq,
- b) ilaqutariinut ataasiakkani illuni ilusilersuisarnermit sanaatornermilu ilusilersuinerit ataatsimut isigalugit oqaluttuarisaaneq, sanaatornermit kulturi, ilusilersuinerit ,
- c) ajornanngitsumik ilusilersuinermit angissutsinik uppersaasiorlugu toqqaaneq, tassunga ilanngullu sanaatornermit malittarisassanut, tunngavinnut nalinginnaasunut innersuussinernullu tunngatillugu illunik napatitsissutit,
- d) sanaatornermit malittarisassat, tunngaviit nalinginnaasut, innersuussinerit, nalilersuinerit atortullu,
- e) naleqassutsit U-t naatsorsorlugit, nukissiuutinik atugaqarsinnaanermut tunngatillugu kiamik annaasamik naatsorsuinerit,
- f) Illut ataanni radonimik qinngornernut pinaveersaartitsineq aamma

- g) illut immikkoortuinik angissusissaviattut ilusilersuineq, pilersitsineq katiterinerlu.

Kiak, silaannarissaaneq sanitetilu (vvs-ismi ikkussukkat)

- e) imermik maangaannartitamik passussinermi ineriartortitsineq,
- f) vvs-imi ikkussukkanut ikkissuinermi periutsit,
- g) pilersuinermit atuinnermut ikkussukkanik annikinnerusunik angissusiliinermi naatsorsuineq suliaqarnerlu aamma
- h) ikkussukkanik ajornanngitsunik angissusissaviinik ikkussuineq, tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit.

Nukissiuutinut atortut ikkussukkat

- a) illuni assigiinngiiaartuni nukissiuutinik atuneq,
- b) illumi toqqakkami nukissiuutinik atuinnermi pitsanngorsaannermut misileraaneq ineriartortitsinerlu kiisalu aaqqiissutissanik siunnersuusioreq,
- c) aaqqiissutissatut siunnersuutinik suliaqarneq, tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit
- d) nukissiuutinut atortunik ikkussukkanik ineriartortitsinnermut misileraanermi periutsit aamma
- e) aaqqiissutissatut siunnersuutit pitsaassusiannik nalilersuineq.

Sanaartornermi atortut

- a) sanaartornermi atortunik ineriartortitsineq atortullu atuussinnaassusiannik,
- b) sanaartornermi atortut atuussinnaanannerannik misileraaneq
- c) inissianut atortunik ineriartortitsinnermut siunnersuuteqarneq,
- d) illunik tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit ilusilersuineq, tassani atortut ilaatillugit aamma
- e) atortut pitsaassusaat nalilersorlugit.

Inissiani atortunik nammineq ingerlasunngortitsineq

- a) inissiani nammineq ingerlasunngortitsinnermi periutsinik toqqaaneq, tassunga ilanngullugit kiammik silaannarissaatinillu aqutsineq, illut inuillu pillugit isumannaallisaaneq aammalu illunit nammineertunik atassuteqarfilioreq,
- b) illuni nukissiuutinut tunngasut tamanut tunngasut,
- c) periutsinik toqqaaneq kiisalu imminnut aquttut ajornanngitsut aqunnissaannut aaqqinnissaannullu ilusilersuineq suliaqarnerlu aamma
- d) atortunik suliarineqartunik misilittaaneq aaqqiinerlu.

Innaallagissamut atortut ikkussukkat

- f) avatangiisini assigiinngitsuni atortut ikkussukkat suliarineranni atornerannilu malittarisassat isumannaallisaanermullu tunngasut,
- g) inaallagissamut atortut ikkussorneranni periutsit,
- h) illuni atortunik ikkussukkanik annikinnernik naatsorsuineq angissusiliinermilu suliassanik suliaqarneq,
- i) angissusiviit atorlugit atortunik ikkussukkanik ajornanngitsunik ikkussuineq aamma
- a) innaallagissamik pilersuinermi oqaluttuarisaanermi kulturimilu ineriartortitsineq.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilinniakkat imatut toqqarneqassapput pissutsit nutaat

erseqqissinneqarlutik, pingaartumik itisiliinermi anguniakkat anguneqarnissaat siunertaralugu ilinniakkanut pingaarnernut atassuteqartitsilluni itisiliillunilu. Ilinniakkat ilinniartut suliniutinnaani ilinniakkap sammiviani ilinniartitsissutini ilisimasat ilanngunneqarnissaat taperserpeqassaaq.

4. Aaqqissuussineq

4.1 Ilinniartitsinermik aaqqissuussineq

- s) Ilinniartitsinermi ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavineqassapput.
- t) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- u) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanegassallutik.
- v) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginaruuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- w) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- x) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartitsinermi ilikkagaqartarnermi periutsit assigiinngiiaartut atorpeqassapput. Ilinniartitsissummi immikkoortut ataatsimoortut misigineqarnissaat ilinniartitsinermi pingaartinneqassaaq. Atuagarsorluni sulineq suliaqavinnissaq siunertaralugu ingerlanneqassaaq, suliaassanillu ingerlaneq pissaaq atuagarsornermi ilinniakkat ilanngullugit. Sammisat pingaarnertit toqqarneqarsinnaasullu annertusiartortumik ilanngunneqassapput, ilinniartitsinerlu suliniutinik suliaqarnermi annertusiartortumik siuariartortitsilluni aaqqissuunneqassaaq. Ilinniartitsineq ataatsimut isiginnitsitsilersoq, atorpeqarsinnaasoq ilisimasanillu tunngavilik ingerlanniarneqassaaq.

4.2. Suleriaatsit

Suliniutit tunngavigalugit sammisallu atorlugit ilinniartitsineq ingerlanneqassaaq. Suleriaaseq pisuni tamani assigiinngiiaartitsinermik siuariartornermillu periutsinik tunngaveqassaaq. Ilinniartut assigiinngiiaartut, taakku ilikkariaasii pisariaqartitaallu isiginiarneqassapput. Ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut ilinniartitsinermi ilanngunneqassapput, taaamaalilluni ilinniartut suliamik ingerlatsinermi oqaatsinik, qisuariaateqartarnermik ajornakusoortunillu eqqarsatarnermik ineriartortitsinissaat isiginiarneqassalluni. Ilinniartitsineq

aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarlugit.

Ilinniartitsineq atuagarsorneq suliassanillu suliaqartarneq paarlakaajaallugit atorneqarsinnaasut tunngavigalugit ingerlanneqassaaq. Ilinniartut teknikkimi ajornartorsiutinik suliaqassapput, aammalu atuagarsorneq aamma sannavimmi laboratoriamilu sulineq pingaartinneqassapput. Ilinniartitsineq ingerlanneqassaaq teknikkimik ilinniartitsissummi inuussutissarsiordermi ingerlatsilluarsinnaaneq tunngavigalugu.

Ilinniartitsinermi sapaatip akunnerani minnerpaamik ataatsimi imminut atasumi suliniummik suliaqartitsisoqassaaq. Misileraaneq, takutitsineq, tunisassiorneq aamma atortunut tunisassianullu misiliutit pulaarnerilluunniit ilanngunneqassapput. Suliffeqarfiit ilinniartitsinermi ilanngunneqassapput, tassunga ilanngullugit ilinniartitsisut avataaneersut, suliffissuit saqqummersitsineri, suliniutinik suleqatigiinneq pulaarnerilluunniit. Oqaluttuariarsorluni allattariarsorlunilu paasisitsiniaalluni ingerlatitseqqiineq suliarineqassaaq, aammalu suliniummik nalunaarusiornikkut allattariarsorluni suliaqartoqassalluni.

Ilinniartut ilinniartitsissummi suliniummik misilitsinnissamut soraarummernissamut suliniummik immikkut suliaqassapput. Suliniut immikkut piffissami suliniuteqarnermi ingerlanneqassaaq, ilinniartitsinerup nalinginnaasup avataani. Piffissami suliniuteqarfimmi sapaatip akunnerani kingullermi allanik nalinginnaasunik ilinniartitsisoqassanngilaq. Piffissaq suliniuteqarfik tassaavoq sapaatit akunnerini arfineq pingasut missaannit tiimit ilinniartitsiviit 100-t missaat. Piffissami suliniuteqarfimmi ilinniartut suliniummi sionersorteqassapput.

Suliniutissatut saqqummiussat arlallit ilinniarfimmit suliakkiissutigineqartut iluanni suliniut ingerlanneqassaaq. Suliniutissatut saqqummiunneqartut imatut isikkulersorneqarsimassapput ilinniartitsissummi pingaarnertut ilinniakkat ilassutitullu ilinniakkat ilanngunneqarlutik, tassanilu allaaserineqassalluni teknologiimi tekniskimilu ajornartorsiutit suut aaqqiivigineqassanersut, aammalu ajornartorsiummik aaqqiineq pillugu immikkut pisissutaasinnaasut, piumasqaataasinnaasut tunngaviusussaansulluunniit ilisimatitsissutigineqassallutik.

Saqqummiussat akornanni ilinniartuq toqqaassaaq. Ilinniartut ataasiakkaarlutik imaluunniit ilinniartut pingasut tikillugit suliniummik allaaserinninnermik aallarnerneqassaaq, allaaserinninnerlu sulianik ingerlatsinermit qaffisissutsikkullu naleqquppat atuarfiullu sinaakkutaasa iluanni ingerlatsinermi ingerlatsilluarnermi ingerlanneqarsinnaappat ilinniarfimmit akuerineqassaaq.

Piffissap suliniuteqarfiusup ingerlanerani sapaatip akunnerani ataatsimi sannavimmi suliaqartitsisoqassaaq.

Piffissaq tunniussivissaq nalinginnaasumik tassaassaaq piffissap soraarummeerfiusup aallartinnnginnerani kingunersinnaapaamik sapaatip akunnera ataaseq sioqqullugu. Piffissami tunniussivissatut aalajangikkami nalunaarusiaq allaganngorlugu aammalu sulinermi suliaq imaluunniit suliamik ingerlatsineq ilinniartup tunniutissavaa.

Paasissutissiisarnermi teknologiimi atortut ilinniartitsissummi nalinginnaasumik atortutut ilanngunneqassapput, aammalu suliniummik nalunaarusiap suliarinerani paasissutissanik ujarlernermet, paasissutissanik katersuinermet, naatsorsuinermet, pisimasuusaartitsinermet, aqutsinermet aaqqiinermullu, titartaanermet takussutissiornermullu ator neqassallutik.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik atuinerat ilinniartitsissummilu taaguutinik paasinninnerat atuinerallu aaqqissuussamik ineriartortillugu. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi taassuma siuliani oqaatsinik taaguutinillu paasisinnaaleriartortillugit.

Teknikkimik ilinniartitsissummi suliamik ingerlatsinermi oqaatsit kinaassutsimik pilersitsisut ator neqassapput, taakkulu ilinniartitsinerup ingerlanerani ilinniartut ilisimalissavaat.

Teknikkimik ilinniartitsissummi pineqartumi suliamik ingerlatsinermi oqartariaatsit, taaguutit aammalu taaguutit aaqqissuussat nunallu akornanni akuerisaasut ilisimanissaat ilinniartitsissummi tamakkiisumik pissarsinissamat pisariaqarput.

4.4 Ilinniartitsissutitut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit arlalinni piffissap ilaani sulisoqartarluni ilinniartitsissutinilu allani ilisimasaqarfinnut sanilliussilluni. Ilinniakkat pingaarnerit tapiliussamillu ilinniakkat ilaat toqqarneqassapput suliarineqarlutilu ilinniakkap sammiviani suliamik ingerlatsinermi ataqatigiissitsinermet annertusaaqaataatillugit.

Ilinniartitsissummi suliniut ilinniakkap sammiviani ilinniartunut ilinniartitsisut ataaseq arlallilluunniit ilanngullugit ingerlanneqassaaq. Ilinniartut soraarummeernissamat suliniutaani ilinniakkap sammiviani ilinniartitsissutit allani ilisimasat ilanngunneqassapput. Ilinniakkat sammiviini ilinniartitsissutit suliniutit tunngavigalugit suleriaatsit ilanngunneqassaput.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuineq

Ilinniartut piffissami ilinniartitsiviusumi suliniutinik arlalinnik suliaqassapput, taakkulu sulianik suliniut pillugu nalunaarusiat ilanngullugit kinguneqassapput. Piffissat sammisaqarfiit suliniuteqarfillu tamarmik naammassinerannut atatillugu ingerlatsineq ilinniartullu ataasiakkaat sulinerat nalilersorneqartassapput. Nalilersuineq ingerlanneqartassaaq ilaatigut isornartorsiuisunik akileqarluni suliniummik saqqummiinikkut ilaatigullu suliaqarnerup siunissami qanoq iliorluni pitsanngortinnissaa pillugu itisiliilluni

oqaloqatigiinnikkut. Ineriartortitsinissatut ilimagisamut ilikkagassatullu anguniakkanut tunngatillugu ilinniartut ataasiakkaat qaffasissusiannik suliamillu ingerlatsinermi killiffimmi ineriartornerannik nalilersuinermi ilinniartut ataasiakkaat nalilersorneqartassapput.

5.2 Misilitseriaaseq

Suliniummik misilitsinneq allaganngorlugu aammalu suliaq sumilluunniit ingerlatsineq ataaseq ilanngullugit oqaluttariarsorluni misilitsinneq ilanngullugu.

Oqaluttariarsorluni misilitsinnginnermi nalunaarusiap assilineri ilinniartuup censorimut nassitutissavaa. Ajornartorsiutit suut soraarummeertup itisilissanerai pillugit oqaluttariarsorluni misilitsinnginnermi soraarummeertitsisoq censorilu oqaloqatigiissutigissavaat. Piareersarnissamut piffissaliisoqassanngilaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 30-t missaanissaaq.

Oqaluttariarsorluni misilitsinneq tassaavoq soraarummeertup suliniummik ilisarititsinera saqqummiineralu, soraarummeertitsisumit itisiliilluni apeqqutinik ilallugu. Suliniut aallaavigalugu oqaluttariarsorluni misilitsinneq aamma imaqarpoq itisiliilluni oqaloqatigiinnermik, taannalu imaqarpoq ilinniartitsissummi pingaarnertut ilinniakkat ilassutitullu ilinniakkat tamarmiusut iluanni sammisat naleqquttut. Ilinniartup suliniummik ilisarititsinera saqqummiineralu piffissap soraarummeerfiusup annertunerpaamik affaanik sivilissuseqassaaq.

Atortut suliamut piffissamulluunniit suliamik ingerlatsivimmuut atorineqarnikuut ineriartortinneqarnikuullu oqaluttariarsorluni misilitsinnermut nassarneqarsinnaapput.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Naliliineq tassaavoq ilikkagassatut anguniakkanik soraarummeertup qanoq angusitiginera.

Soraarummeertup ukuninnga piginnaasaqartiginera tamanut tunngasumik pingaartinneqassaaq:

- i) suliniummi atuagarsornermik suliamillu ingerlatsinermik ataqatigiissitsineq,
- j) ilinniakkap sammiviani ilinniartitsissutinik allani ilisimasamik naleqquttunik ilanngussinera,
- k) teknikkimik ilinniartitsissummi sammisanut naleqquttunut atassuteqartitsinera aamma
- l) ilinniartitsissummi oqaatsinik allattariarsorluni oqaluttariarsorlunilu paasisimasaqarnermik takutitsinera.

Nalunaarusiap ilusaanik imarisaanillu naliliinermi pingaartinneqassapput:

- k) suliniummi ajornartorsiutinik suliareqqiineq,
- l) suliniummik suliaqarnermik pilersaaruserneq nalilersuinerlu,

- m) uppersaartit attaveqarnermilu nalingi, tassunga ilanngullugit paasiuminarerat, imminnut atanerat, pissarsivinnut innersuussinerit teknikkikkullu uppersaartit,
- n) suliamut piunasaqaatit immikkoortitikkat aamma
- o) toqqaanermut suliamik ingerlatsinermi uppersaartissaqarluni tunngavilersuineq.

Suliamik ingerlatsinermilluunniit naliliinermi pingaartinneqassapput:

- e) suliamik suliaqarnermi sulinermilluunniit ingerlatsinermi aqqissuussinermi peqqissaarneq suliamillu ingerlatsilluarneq aamma
- f) piunasaqaatinut tunngatillugu pitsaassuseq.

Oqaluttariarsorluni misilitsinnermi pingaartinneqassapput:

- n) suliniummik oqaluttariarsorluni ilisarititsineq
- o) aqqiissutit toqqarneqartut pillugit nassuiaaneq,
- p) suliniutip imarisaanut tunngatillugu piginnittuunermik takutitsineq aamma
- q) itisiliilluni ilassutitullu apeqqutinut akissuteqarneq.

Suliniut pillugu nalunaarusiamik ingerlanneqavissuni angusat tassunga ilaasut ilanngullugit oqaluttariarsorlunilu misilitsinnermi soraarummeertup angusaqarneranik ataatsimut naliliineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Ilanngussaq 56

Tyskisut aallartermat B

1 Ilinniartitsissutip inissisimaneq

Tyskisoorneq piginnaasassanik ilinniartitsissutaavoq, ilisimasassanik ilinniartitsissutaavoq kulturimillu ilinniartitsissutaalluni. Tyskisut ilinniartitsissummi nunani tyskisut oqaluffiusuni kulturimi, oqaluttuarisaanermi inuiaqatigiinnilu pissutsit sammeneqarput, taamaalillunilu inulerinermik inuiaqatigiinnillu ilinniakkani immikkoortunik pingaarnernik imaqarluni. Tyskisut ilinniartitsissut ilinniartut ilinniagaqarnermi piginnaasaannut tamanut tunngasunut tapersiivoq.

2 Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut tyskisut paasisinnaassapput aammalu oqalunnerit allannerillu isummerfigisinnaassallugit, aammalu oqaatsit aqqissuussaaneq pillugu imatut ilisimasaqartigissapput paasisimasaqartigissallutillu tyskisut tunngaviummik annertussuseqartumik attaveqarsinnaassallutik. Ilinniartut aammattaq immikkoortuni toqqakkani nunamut namminermit, Europamut nunanullu tamanut tunngasuni nunanut

tyskisut oqaluffiusunut tunngatillugu kulturimi, oqaluttuarisaanermi inuiaqatigiinnilu pissutsinik paasisaqassallutik.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut ilinniartitsissutini allani ilisimasat tyskisut ilinniarnermut ataatsimoortissinnaassavaat, aammalu tyskisut oqaasertanik ilinniagaqarnermi ilinnartitsissutininut allanut tunngassuteqartunik ilisimasat isummerfigisinnaassavaat.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut tyskisut ilinniartitsissummi oqaatsinik imatut piginnaasaqartigissapput, ilisimaqartigissallutik paasisaqarsimatigissallutillu aammalu atornissaannut tulluuttunik tyskisut oqaatsinik ilisimasaqartigissallutik attaveqaqatigiittarnermi piginaasamik ineriartortinnissaannut tunngavissaqassallutik.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut misigisassanik, qisuariaateqartarnermik kusanartuliornermillu ilisimasaqarnermut aallaavittut atuakkianik eqqumiitsuliornermilu oqariartaatsinik allanik paasinnissapput. Taassuma saniatigut ilinniartut kulturit akornanni imatut piginnaasaqartigissapput, tyskisut sulinerminni kulturit allat inuiaqatigiinnilu pissutsit pillugit ilisimasatik paasisatillu ilanngussinnaallugit. Tassunga atatillugu ilinniartut qisuariaateqarlutik, sungiussillutik paasinnillutillu allanik kulturilinnik oqaloqateqarsinnaassapput.

3 Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut ukuninnga piginnaasaqassapput:

- a) tunngaviusumik oqaatsinik ajornanngitsunik oqaluttoqaraangat tyskisut oqalunnerit imarisaannik paasinnittussaassallutik,
- b) tyskisut oqaasillit, kulturiannik ilisimasaqalernissamut oqaatsit atorsinnaassallugit,
- c) tyskit oqaasii atorlugit oqaasertanik assigiinngiaartunik atuarsinnaassallutik paasisinnaassallutillu,
- d) oqaasertat sammisallu imarisaannik nassuiaasinnaassallutik aammalu tunngaviusumik oqaatsit atorsinnaasat atorlugit tyskisut ajornanngitsunik imminullu atasumik oqaasertanik sammisanillu atassuteqartitsisinnaassallutik,
- e) sammisat inunnut, kulturinut inuiaqatigiinnullu tunngasut assigiinngitsut pillugit tyskisut oqaluttunik naleqquttunik tyskisut ajornanngitsunik oqaloqateqarsinnaassapput aammalu oqaatsit ajornanngitsut imminullu atasut atorlugit sammisat ilisimasaqarfigisatik pillugit oqaloqateqarsinnaassallutik, imaqarnilorsinnaassallutik, oqaaseqaateqarsinnaassallutik isummanillu assigiinngitsunik saqqummiisinnaassallutik,

- f) oqaasertanut sammisanulluunniit tunngatillugu tyskisut oqaasertanik naatsunik allassinnaassallutik,
- g) tusarnaartarnermi atuarnermilu periutsit aamma oqaluinnarluni attaveqartarnermi periutsit atorsinnaassallugit annertusarsinnaassallugillu,
- h) atuakkiani oqaasertat kusanartuliornilu oqariartaatsit allat pillugit tyskisut paasinninnertik qisuariarnertillu tyskisut oqaatigisinnaallugu,
- i) ilinniakkat sammiviata suussusianut tunngatillugu oqaasertanik piviusorsioortunik paasinninnertik tyskisut oqaatigisinnaassallugu aamma
- j) Tysklandimi maannakkut pissutsinik toqqakkani ilisimasaqarneq tyskisut oqaatigisinnaassallugu, tassunga ilanngullugit nunani tyskisut oqaluffiusuni kulturikkut, inuiaqatigiinni oqaluttuarisaanermilu pissutsit toqqakkat pillugit.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit tassaapput:

- a) tunngaviusumik oqaatsit atorsinnaasat
- b) tyskisut tunngaviusumik oqaasilerineq,
- c) oqaatsinik ilikkagaqarneq,
- d) Tysklandimi kulturikkut inuiaqatigiinnilu pissutsinik tunngaviusumik ilisimasat,
- e) Tysklandimi 1945-p kingorna kulturikkut, oqaluttuarisaanermi inuiaqatigiinnilu pissutsit, tassunga ilanngullugit pingaartumik ukiuni kingullerni qulini pissutsit,
- f) tyskisut oqaatsinit atortut, tusagassiuutini naqitat elektroniskillu,
- g) maannakkut atuakkiat suliallu pillugit allaatigisat aamma
- h) oqaluinnarluni oqaatsinik atuinnermi attaveqatigiittarnermilu tunngaviusumik najoqqutassat

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat.

Ilassutitut ilinniakkanik toqqaasoqassaaq, taamaalilluni ilinniartut oqaatsitigut ilisimasaat paasinninnerallu annertusarneqassalluni aammalu pingaarnertut ilinniakkani atuakkianut kulturimullu tunngasut Europamut atatillugu tyskisut oqaasillit kulturianik assigiinngiaarnerusumik paasinninissamut attuumassuteqartitsisoqalissaluni. Aammattaaq pingaarnertut ilinniakkanut tunngatillugu ilassutitut ilinniakkani Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik attuumassuteqartitsisoqassaaq.

4 Ilinniartitsinerup aqqissuunneqarnera

4.1. Ilinniartitseriatsimi periutsit

- ee) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- ff) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- gg) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanegassallutik.
- hh) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginaruuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- ii) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerini ataasiakkaani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- a) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangüiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartitsinermi qitiuvuq ilinniartut ataasiakkaat ilinniakkami siuariartornissaat aammalu ilinniartitsinermik assigiinngiaartitsineq taamaalilluni ilinniartitsinermik aqqissuussinermi saneqqunneqarsinnaanngilaq. Ilinniartitsinermi ilinniakkat ataatsimoortinneqartutut misiginissaat ilinniartitsinermi pingaartinneqarpoq. Oqaatsinut tunngasunik suliaqarnermi oqaatsinik atuineq suli isiginiarneqarpoq. Ilinniartut nutaaliorsinnaanerit nalinginnaanngitsumillu eqqarsarsinnaanerit ilinniartitsinermi siuarsarneqassapput.

Ilinniartitsineq sapinngisamik annertunerpaamik tyskisut ingerlanneqassaaq.

4.2 Suleriaatsit

Suleriaatsinik toqqaanermi oqaatsitigut imarisaatigullu ajornakusoortuunissaannut nammineerlunilu sulinerup annertusaasunut tunngatillugu assigiinngiaartitsinermik siuariartortitsinermillu tunngaviit tunngavigineqassapput, kisiannili ilinniartut assigiinngitsuunerat, ilikkagaqariaasiat pisariaqartitaallu aamma isiginiarneqassallutik.

Suleriaatsit suliassallu assigiinngiaartut ilinniartut attaveqatigiinnermi piginaasaannik nutaaliorsinnaassusiannillu ineriartortitsisut isiginiarneqassapput. Sulineq sammisat assigiinngitsut pingasuniit tallimat atorlugit aqqissuunneqassaaq, sulinermilu tassani ilikkagaqarnissamut anguniakkat ilanngunneqarnissaat qulakkeerneqassaaq. Ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut atorneqartussanngorlugit ilinniartitsineq aqqissuunneqassaaq.

Allattariarsorluni suliaqarneq tyskisut pingaaruteqartumik piginnaasaqalernissamik sungiusaatitit ilaavoq, tassa ilinniartut ingerlatitseqqiisarnermik piginnaasaat oqaatsinillu atuilluarsinnaanerat annertusarneqartarmat. Allattariarsorluni suliat ilaanni piviusuni attaveqatigiittarnerit isiginiarneqassapput.

Ilinniartut qarasaasiat atorlugit suleriaatsinik aallaqqaataaniit saqqummiivigineqassapput. Qarasaasiat ilinniartitsinermi qitiusumik inissisimapput aammalu ilinniartitsinermi, ilinniakkerinermi aammalu ilinniartut ilinniartitsisullu akornanni attaveqatigiinnermi atorneqartarlutik, aammalu ilinniartut ataasiakkaat oqaatsinik sungiusarlutik suliaqarneranni annertusiartuinnartumillu ilinniartut akornanni suleqatigiinnermi atorneqartarput. Qarasaasiat aamma paasissutissanik ujarnermut atatillugu atorneqartarput aammalu atuatarnermik, tusarnaartarnermik oqaluttarnermillu sungiusarnermut tapersiissutaasarlutik. Oqaatsinik suliaqarnerup, qarasaasiat, suleriaatsinillu aaqqissuinerup akornanni sunniivigeqatigiinneq ataatsimoortitsivoq.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluatiikkiartortillugillu.

4.4 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq, piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni sulisoqartarluni aammalu ilinniartitsissutit allat atuuffiitut sanilliussisoqartarluni.

5 Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Iikkagassatut siunertat ilinniartut oqaluttarissani allattarissanilu killiffiannik ingerlaavartumik nalilersuisarnernut tunngaviupput. Ilinniartut oqaluttarissani allattarissanilu piginnaasaat, ilisimasat naammassisaqartarnerlu eqqarsaatigalugit ingerlaavartumik nalilersorneqartassapput, taamaalilluni ilinniartut ataasiakkaat killiffimminnik ingerlaavartumik ilisimasaqartassallutik. Ilinniarnermi misissuinerit, misiliinerit misilitsinnerillu ilikkagassatut siunertanut tunngatillugu ilinniartut killiffiannik ilisimasaqarfiulissapput aammalu ilinniartitsissummi ilinniartut siuariartornerisa ingerlaannarnissaanut tapersiissalluni.

5.2 Misilitseriaatsit

Oqaluttarissamik marlunnik immikkoortulimmik misilitsittoqartassaaq.

Immikkoortoq siulleq

Tyskisut oqaasertaq ilisimaneqanngitsoq quppernernik nalinginnaasunik sisamat missaanni annertussusilik atorlugu suliaasaq tunngavigalugu tyskisut saqqummiisoqassaaq. Oqaasertaq sammisanut ilinniakkanut tunngassuteqassaaq. Oqaatsit immikkut ajornakusoortut oqaaseqaatillu pisariaqartut kisimik atortuni allaqassapput. Sammisaaq ilinniarneqarnikuusaaq saqqummiinermut ilanngunneqassaaq, taassumalu kingorna itisiliilluni tyskisut oqaloqatigiittoqassaaq.

Oqaasertat misilitsinnissaq ulloq ataaseq sioqqullugu tunniunneqassapput, 24 tiimillu missaanni piareersarnissamut piffissaliisoqassaaq, kisiannili 24 tiiminit sivikinnerunngitsumik.

Immikkoortup aappaa

Tyskit oqaasii atorlugit allaaserisami oqaasertaq ilisimaneqanngitsoq quppernerup nalinginnaasup 2/3-ianik annertussusilik atorlugu suliaq tunngavigalugu oqaasertamik paasinnineq. Oqaasertaq danskisut issuarneqassaaq. Soraarummeertitsisoq soraarummeertup oqaasertamik paasinninnera itisilerniarlugu ilassutinik apeqquteqassaaq.

Misilitsinnermi immikkoortumi tassani 30 minutsinik piareersarnissamut piffissaliisoqassaaq, soraarummeertumullu ataatsimut soraarummeerneq tamarmiusoq 30 minutsit missaani sivilissuseqassalluni.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Soraarummeertut suliaqarnerminni ilikkagassatut siunertanik qanoq malinnitsiginersut nalilersuinermi nalilerneqassaaq. Naliliinermi ilinniartup pisinnaasai uku pingaartinneqassapput:

- a) oqaasertamik ilisimanngisamik saqqummiineq atassuteqartitsinerlu,
- b) sammisani ilinniakkani tyskit kulturiat, atuakkiaat inuiaqatigiillu pillugit immikkoortut naleqquttut ilanngunneqarnerat aamma
- c) oqaloqatigiittarnermik oqaasertanillu paasinninnermi piginnaasat, tassani oqaatsit imminnut atanerat immikkoortualuit eqqortuunerannit pingaarnerullutik.

Ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Ilanngussaq 57

Tyskisut ingerlaqqittunut B

1 Ilinniartitsissutip inissisimanera

Tyskisoorneq piginnaasassanik ilinniartitsissutaavoq, ilisimasassanik ilinniartitsissutaavoq kulturimillu ilinniartitsissutaalluni. Immikkoortut taanna naligiipput imminnullu piunasaqaateqarfigeqatigiiffiullutik. Tyskisut ilinniartitsissummi nunani tyskisut oqaluffiusuni kulturimi, oqaluttuarisaanermi inuiaqatigiinnilu pissutsit sammineqarput, taamaalillunilu inulerinermik inuiaqatigiinnillu ilinniakkani immikkoortunik pingaarnernik imaqarluni. Tyskisut ilinniartitsissut ilinniartut ilianniagaqarnermi piginnaasaannut tamanut tunngasunut tapersiivoq.

2 Ilinniartitsissummi anguniakkat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut tyskisut paasisinnaassapput aammalu oqalunnerit allannerillu isummerfigisinnaassallugit, aammalu oqaatsit aqqissuussaananerit pillugu imatut ilisimasaqartigissapput paasisimasaqartigissallutillu tyskisut tunngaviusumik annertussuseqartumik attaveqarsinnaassallutik. Ilinniartut aammattaq immikkoortuni toqqakkani nunamut namminermut, Europamut nunanullu tamanut tunngasuni nunanut tyskisut oqaluffiusunut tunngatillugu kulturimi, oqaluttuarisaanermi inuiaqatigiinnilu pissutsinik paasisaqassallutik.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut ilinniartitsissutini allani ilisimasat tyskisut ilinniarnermut ataatsimoortissinnaassavaat, aammalu tyskisut oqaasertanik ilinniagaqarnermi ilinnartitsissutinut allanut tunngassuteqartunik ilisimasat isummerfigisinnaassavaat.

Inuttut inuillu akornanni attaveqatigiiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut tyskisut ilinniartitsissummi oqaatsinik imatut piginnaasaqartigissapput, ilisimaqartigissallutik paasisaqarsimatigissallutillu aammalu atornissaannut tulluuttunik tyskisut oqaatsinik ilisimasaqartigissallutik attaveqatitigiittarnermi piginaasamik ineriartortinnissaannut tunngavissaqassallutik.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut misigisassanik, qisuariaateqartarnermik kusanartuliornermillu ilisimasaqarnermut aallaavittut atuakkianik eqqumiitsuliornermilu oqariartaatsinik allanik paasinnissapput. Taassuma saniatigut ilinniartut kulturit akornanni imatut piginnaasaqartigissapput, tyskisut sulinerminni kulturit allat inuiaqatigiinnilu pissutsit pillugit ilisimasatik paasisatillu ilanngussinnaallugit. Tassunga atatillugu ilinniartut qisuariaateqarlutik, sungiussillutik paasinnillutillu allanik kulturilinnik oqaloqateqarsinnaassapput.

3 Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1. Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut ukuninnga piginnaasaqassapput:

- a) tunngaviusumik oqaatsinik ajornanngitsunik oqaluttoqaraangat tyskisut oqalunnerit imarisaannik paasinnissallutik,
- b) oqaasertat assigiinngiiaartut suliareqqaarneqarnikuunngitsut nutaanerit ajornanngitsullu atuarlugit paasillugillu aammalu allaatigisani oqaasertat suliareqqaarneqarnikuunngitsut misissorlugit,
- c) oqaasertat sammisallu ilinniarneqarnikut tyskisut nassuiarlugit, taakkulu nalilersorlugit sammisanullu allanut atassuteqartillugit, tassani oqaatsit atorsinnaasat allannguallartarnerat atorneqassalluni aammalu oqaatsit suussusii oqaaseqatigiillu eqqortunik atorlugit
- d) sammisat ilisimasatik pillugit oqaatsit imminut atasut kukkuneqanngingajattumillu atorlugit tyskisut oqaloqateqarsinnaallutik aammalu isummat assigiinngitsut nassuiarsinnaallugit oqallisigisinnaallugillu,
- e) oqaatsit atorsinnaasat ajornanngisut oqariartaatsillu atorneqarajuttartut atorlugit oqaasertat sammisallu ilinniarsimanngisat pillugit oqaluinnarluni tyskisut oqaaseqarsinnaassallutik,
- f) assigiinngiiaartunik oqaatsinik atugaqarsinnaalluni oqaatsit suussusii oqaaseqatigiillu pingaarnerit nalorninani atorlugit tyskisut allattariarsorlutik oqaaseqarsinnaassallutik,
- g) tusarnaartarnermi atuarnermilu periutsit aamma oqaluinnarluni attaveqartarnermi periutsit atorsinnaassallugit annertusarsinnaassallugillu,
- h) atuakkiani oqaasertat eqqumiitsuliornermilu oqariartaatsit allat pillugit tyskisut nassuiarsinnaallugit qisuariarfigisinnaallugillu taakkulu nalilersorsinnaallugit nassuiaasiorsinnaallugillu,
- i) Tysklandi pingaartinnerullugu nunanut tyskisut oqaaseqarfiusunut tunngatillugu 1945-p kingorna kulturikkut, oqaluttuarisaanermi inuiaqatigiinnilu pissutsit tyskisut nassuiarsinnaallugit,
- j) Oqaasertat tusagassiuutillu piviusuusaartitat piviusuusaartitaanngitsullu atorlugit aammalu kulturimi inuiaqatigiinnilu pissutsit allat pillugit suliaqarnermi oqaasertat sammisallu sanilliullugit nunani tyskisut oqaaluffiusuni inuuniarnermi pissutsit, naleqartitat ileqqullu pillugit tunngaviusumik ilisimasat ilanngussinnaallugit.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:

- a) Tysklandi 1945-p kingorna pingaarnerutillugu nunani tyskisut oqaaseqarfiusuni kulturimi, oqaluttuarisaanermi inuiaqatigiinnilu pissutsit pillugit quppernerit toqqakkat, tassunnga ilanngullugu 1945 sioqqullugu sammisat pillugit oqaasertaq minnerpaamik oqaaseq,

- b) Tysklandi pingaarnertutillugu nunani tyskisut oqaaseqarfiusuni maannakkut pissutsit,
- c) atuakkiani oqaasertat Tysklandimi eqqumiitsuliornermik aamma inuuniarnermi atugassanik, naleqartitanik ileqqunillu ilinniartunik misigisaqartitsisinnaasut assigiinngiaartut, tassunga ilanngullugit ukiuni kingullerni qulini oqaasertat tusagassiuutinilu elektroniskiusuni allaatigisat,
- d) kulturikkut inuiaqatigiinnilu pissutsit, Tysklandip kulturinilu inuiaqatigiinnilu allani assigiissutsit assigiinngissutillu isiginiarlugit,
- e) allattariarsorluni oqaluttariarsorlunilu oqaatsinik atuineri attaveqartarnermilu tunngaviumik ileqqut malittarisassallu, tassunga ilanngullugit kulturimut inuiaqatigiinnillu pissutsini assigiinngitsuni oqaatsit atorsinnaasat atorveqartarnerat aamma
- f) tyskit oqaasiannik oqaatsillu aqqissuussaanerannik tunngaviumik malittarisassat ileqqullu, tassunga ilanngullugit attaveqartarnermi oqaatsinillu ilikkagaqartarnermi periutsit naleqquttut ilinniarnertat.

3.3 Illassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassannigilaat. Illassutitut ilinniakkanik toqqaanermi ilinniakkap sammiavinik toqqagaq apequtaalluinnassaaq, tassa ilinniakkat sammivianni inuussutissarsiornermi pissutsit oqaatsillu inuussutissarsiornermut tunngasut oqaluttariarsorluni allattariarsorlunilu sulineri Tysklandimilu suliffeqarfiit pillugit pissutsit pingaartinneqassammata.

Illassutitut ilinniakkani ilinniartut oqaatsinik ilisimasaat atassuteqartitsinerallu itisilerneqassapput aammalu pingaarnertut ilinniakkani atuakkianut kulturimullu tunngasut Europamut tunngatillugu tyskit kulturianik assigiinngiaarnerusumik atassuteqartitsisoqassalluni. Aammattaaq pingaarnertut ilinniakkanut tunngatillugu illassutitut ilinniakkani Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik attuumassuteqartitsisoqassaaq.

4 Aqqissuussineq

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavineqassapput.
- b) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- c) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- d) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip

pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginaruuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.

- e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerini ataasiakkaani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- f) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartitsinermi qitiuvoq ilinniartut ataasiakkaat ilinniakkami siuariartornissaat aammalu ilinniartitsinermik assigiinngiaartitsineq taamaalilluni ilinniartitsinermik aaqqissuussinermi saneqqunneqarsinnaanngilaq. Ilinniartitsinermi ilinniakkat ataatsimoortinneqartut misiginissaat ilinniartitsinermi pingaartinneqarpoq. Oqaatsinut tunngasunik suliaqarnermi oqaatsinik atuineq suli isiginiarneqarpoq. Ilinniartut nutaaliorsinnaanerit nalinginnaanngitsumillu eqqarsarsinnaanerit ilinniartitsinermi siuarsarneqassapput.

Ilinniartitsineq sapinngisamik annertunerpaamik tyskisut ingerlanneqassaaq.

4.2 Suleriaatsit

Suleriaatsinik toqqaanermi oqaatsitigut imarisaatigullu ajornakusoortuunissaannut nammineerlunilu sulinerup annertussaasunut tunngatillugu assigiinngiaartitsinermik siuariartortitsinermillu tunngaviit tunngavigineqassapput, kisiannili ilinniartut assigiinngitsuunerat, ilikkagaqariaasiat pisariaqartitaallu aamma isiginiarneqassallutik. Suleriaatsit suliassallu assigiinngiaartut ilinniartut attaveqatigiinnermi piginaasaannik nutaaliorsinnaassusiannillu ineriartortitsisut isiginiarneqassapput.

Sulineq sammisat assigiinngitsut arfinilinniit arfineq pingasut atorlugit aaqqissuunneqassaaq, sulinermilu tassani ilikkagaqarnissamut anguniakkat ilanngunneqarnissaat qulakkeerneqassaaq. Ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut atorneqartussanngorlugit ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq.

Ilinniartut ilinniarnermi allattariarsorluni suliassat aalajangersimasumik amerlassusillit suliarissavaat. Suliassat ilaat sammisanut ilinniakkanut atatillugu suliarineqassapput. Allattariarsorluni suliats tyskisut ilinniartitsissummi pingaarnertut piginnaasassanik sungiusarnermut ilaassapput, tassa allattarissanik suliaqarnermi ilinniartut ingerlatitseqqiisarnermi piginnassaannik oqaatsinillu kukkuneqanngitsumik eqqortumillu atuisinnaanissaannik nukittorsarneqartarmat. Allattarissanik suliaqarneq aqutugalugu ilinniakkanik aaqqissuussamik ingerlatitseqqiisarnermik ilinniartut aamma sungiusarneqartarput. Allattariarsorluni suliats ilaanni piviusuni attaveqatigiittarnerit isiginiarneqassapput.

Ilinniartut qarasaasiat atorlugit suleriaatsinik aallaqqaataaniit saqqummiivigineqassapput. Qarasaasiat ilinniartitsinermi qitiusumik inissisimapput aammalu ilinniartitsinermi, ilinniakkerinermi aammalu ilinniartut ilinniartitsisullu akornanni attaveqatigiinnermi atorneqartarlutik, aammalu ilinniartut ataasiakkaat oqaatsinik sungiusarlutik suliaqarneranni annertusiartuinnartumillu ilinniartut akornanni suleqatigiinnermi atorneqartarput. Qarasaasiat aamma paasissutissanik ujarnermut atatillugu atorneqartarput aammalu atuatarnermik, tusarnaartarnermik oqaluttarnermillu sungiusarnermut tapersiissutaasarlutik. Oqaatsinik suliaqarnerup, qarasaasiat, suleriaatsinillu aqqissuinerup akornanni sunniivigeqatigiinneq ataatsimoortitsivoq.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaallu artikkiartortillugillu.

4.4 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq, piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni sulisoqartarluni aammalu ilinniartitsissutit allat atuuffinut sanilliussisoqartarluni.

5 Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilikkagassatut siunertat ilinniartut oqaluttarissani allattarissanilu killiffiannik ingerlaavartumik nalilersuisarnernut tunngaviupput. Ilinniartut oqaluttarissani allattarissanilu piginnaasaat, ilisimasat naammassisaqartarnerlu eqqarsaatigalugit ingerlaavartumik nalilersorneqartassapput, taamaalilluni ilinniartut ataasiakkaat killiffimminnik ingerlaavartumik ilisimasaqartassallutik. ilinniarnermi misissuinerit, misiliinerit misilitsinnerillu ilikkagassatut siunertanut tunngatillugu ilinniartut killiffiannik ilisimasaqarfiulissapput aammalu ilinniartitsissummi ilinniartut siuariartornerisa ingerlaannarnissaanut tapersiissalluni.

5.2 Misilitseriaatsit

Oqaluttarissamik marlunnik immikkoortulimmik misilitsittoqartassaaq:

Immikkoortoq siulleq

Tyskisut oqaasertaq ilisimaneqanngitsoq quppernernik nalinginnaasunik arfinillit missaanni annertussusilik atorlugu suliaasaq tunngavigalugu tyskisut saqqummiisoqassaaq. Oqaasertaq sammisanut ilinniakkanut tunngassuteqassaaq. Oqaatsit immikkut ajornakusoortut oqaaseqaatillu pisariaqartut kisimik atortuni allaqqaassapput. Sammisat misilitsinnermi

tunngavittut ilaasut tamakkerlutik ilikkagassatut siunertanik ilinniakkamilu ilinniagassanik pingaarnernik imaqassapput. Sammisaq ilinniarneqarnikuusaq saqqummiinermut ilanngunneqassaaq, taassumalu kingorna itisiliilluni tyskisut oqaloqatigiittoqassaaq.

Oqaasertat misilitsinnissaq ulloq ataaseq sioqqullugu tunniunneqassapput, 24 tiimillu missaanni piareersarnissamut piffissaliisoqassaaq, kisiannili 24 tiiminit sivikinnerunngitsumik.

Immikkoortuata aappaa

Tyskit oqaasii atorlugit allaaserisami oqaasertaq ilisimaneqanngitsoq quppernerup nalinginnaasup 2/3-ianik annertussusilik atorlugu suliaq tunngavigalugu oqaasertamik paasinnineq. Oqaasertaq danskisut issuarneqassaaq. Soraarummeertitsisoq soraarummeertup oqaatsinik pingaarnernik oqaasertamilu imarisaanik paasinninnera itisilerniarlugu ilassutinik apeqquteqassaaq.

Misilitsinnermi immikkoortumi tassani 30 minutsinik piareersarnissamut piffissaliisoqassaaq, soraarummeertumullu ataatsimut soraarummeerneq tamarmiuseq 30 minutsit missaani sivilissuseqassalluni.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Soraarummeertut suliaqarnerminni ilikkagassatut siunertanik qanoq malinnitsiginersut nalilersuinermi nalilerneqassaaq. Naliliinermi ilinniartup pisinnaasai uku pingaartinneqassapput:

- a) oqaasertamik ilisimanngisamik saqqummiineq atassuteqartitsinerlu,
- b) sammisani ilinniakkani tyskit kulturiat, atuakkiaat inuiaqatigiillu pillugit immikkoortut naleqquttut ilanngunneqarnerat aamma
- c) oqaloqatigiittarnermik oqaasertanillu paasinninnermi piginnaasat, tassani oqaatsit imminnut atanerat immikkoortualuit eqqortuunerannit pingaarnerullutik.

Soraarummeerummi tyskisut oqaasertai pingaartinneqarnerussapput. Ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Ilanngussaq 58

Suliffeqarfiit aningaasaqarnerat A

1 Ilinniartitsissutip inissimanera

Suliffeqarfiit aningaasaqarneranni ilaapput periusissiornermi, suliffeqarfiup iluanut avataanilu atugassanik naatsorsuuserneq, aningaasalersuineq aamma nassiussassanik piareersaaneq

aqutsinerlu. Ilinniartitsissumi suliffeqarfiup anguniagai nunanilu tamani niuerfinni pissutsit isiginiarlugit isumalluutunik pitsaanerpaamik atuinnissamut suliffeqarfiit periarfissaat pillugit ilisimasaqalertoqartarpoq. Ilinniartitsissummi sammineqarput inuussutissarsiuutigalugu suliffeqarfiit avatangiisit peqatigalugit aningaasaqarnermik aalajangiisarnerat pissusilersortarnerallu. Ilinniartitsissummi inuiaqatigiinnik ilisimatusarnermi periutsit atorneqarput.

2 Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut ilinniartitsissummi atuagarsornermik periutsinillu imatut ilisimasaqartigissapput inuiaqatigiinni kikkut tamarmik oqartussaaqataaffigisaanni suliffeqarfiit, taakku naleqalersitsisarnerat aningaasatigullu iliuuseqarnissamut periarfissaat pillugit qisuaariaateqarlutik isummersinnaallutik. Ilinniartut aammattaaq sumiiffimmi nunanilu allani aningaasaqarneq pillugu atuagarsornermik atugaqarlutik suliffeqarfiit aningaasaqarneranni ajornartorsiutinik nalilersuisinnaassapput ingerlatitseqqiillutillu.

Iikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut ilaatigut ingerlaqqilluni ilinniagaqaqqinnissaq eqqarsaatigalugu suliffeqarfiit aningaasaqarnermi ajornartorsiutaannik ataatsimut isiginnillutik sulisinnaassapput aammalu suliaqarneq tunngavigalugu aalajangiisoqarnissaa siunertaralugu paasissutissanik naleqquttunik katersisinnaassallutik nalilersuisinnaassallutillu. Ilinniartut naggasiullugu suliffeqarfiit aningaasaqarnerat pillugu atuagassorneq periutsillu atorlugit paasissutissiisarnermilu teknologiyi atorlut atorlugit sulisinnaassapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut suliffeqarfinni aningaasaqarnermi ajornartorsiutinik namminersorlutik suleqatigiikkaarlutillu sulisinnaassapput. Ilinniartut aammattaaq inuttut annertuumik sunniuteqarsinnaaneq suleqatillu peqatigalugit suleqatigiilluni sulisinnaaneq aammalu sulisunik, qullersanik, pisisartunik pilersuisunillu suleqateqarsinnaaneq suliffeqarfinni iluatsitsinissamut piumasaqaataanerannik ilisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut nunarsuup inuiaqatigiillu aningaasaqarnermik isumaliuteqarnermik isumalluuteqarnerat aamma aningaasatigut aalajangiisinnaassuseqarneq suliffeqarfiit iluatsitsinissaannut apequtaalluinnarnera pillugit ilisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput. Ilinniartut aammattaaq suliffeqarfiit Kalaallit Nunaanni pingaartumillu nunat tamat akornanni tuniniaavinni tuniniaanerisa suliffeqarfiillu naatsorsuutitigut aningaasaqarnikkullu aqutsissutinik pilersitsinerisa inuiaqatigiinni naleqalersitsinermut pingaaruteqarnerannik ilisimasaqarnermik tunngavigalugu sulisinnaassapput. Ilinniartut naggasiullugu allamiut kulturiani naleqquttumik ilisimasaqarnermik tunngavigalugu sulisinnaassapput, tassunga ilanngullu allamiut kulturiani aningaasanik aqutsinermi

iliuuseqartarnerup naleqqussarnissaa pingaaruteqartumik piumasqaataasoq, ilinniartut aammattaaq allamiut kalaallit kulturiannut naleqqussarnissamik ajornartorsiuteqarsinnaanerannik ilisimasaqassapput.

3 Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut ukuninnga piginnaasaqassapput:

- a) niuernermit atatillugu suliffeqarfiit aningaasaqarnermik aqutsinerannik nassuiaasinnaassapput,
- b) suliffeqarfiit aningaasaqarneq pillugu nalunaarusiaannik suliaqarsinnaassapput,
- c) paasissutissat allat suliffeqarfinnik nalilersuinermit pingaaruteqartut ilanngullugit ukiumoortumik nalunaarusianik nalilersuisinnaassapput,
- d) suliffeqarfinni isumalluutiniq atuinerup pisariillisarneqarnissaa siunertaralugu aningaasaqarneq pillugu aalajangiinissamut tunngavissanik suliaqarsinnaassapput,
- e) suliffeqarfii iluanni periarfissanut niuerfinnilu periarfissanut tunngatillugu suliffeqarfiit isumalluutiniq atuinerisa pisariillisarneqarnerannik nalilersuisinnaassapput,
- f) suliffeqarfiit ingerlatassaannut pilersarusianik, aningaasaliinernut pilersarusianik missingersuutinillu suliaqarsinnaassapput,
- g) suliffeqarfiit iluanni avatangiisaannilu ineriartornermit tunngatillugu pilersaarutini missingersuutinilu nikingassutiniq nalilersuisinnaassapput aamma
- h) suliffeqarfiit aningaasaqarnikkut ajornartorsiutaanni suliaqarnermi it-mi atortunik periutsinillu naleqquttunik atuisinnaassapput.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

- a) periusissiaq,
- b) ukiumoortumik nalunaarusiat
- c) suliffeqarfinnik nalilersuineq
- d) isertitanik aningaasartuutinillu nalilersuineq,
- e) nassiussassanik piareersaaneq aqutsinerlu,
- f) ingerlatassutut pilersaarutit, aningaasaliineq missingersuusiorneq aamma
- g) missingersuutiniq nakkutilliineq.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassannigilaat. Ilassutitut ilinniakkat tassaapput suliffeqarfiit aningaasaqarneranni pillugu ilinniagassat maannakkut atuuttut, takkulu aningaasaqarnermik nalunaarusiat, aningaasanik isumalluutiniq annertusaaneq imaluunniit aningaasaqarnermik pilersarusiorneq pillugit ilikkagassatut anguniakkanut atussuteqartitsissapput itisiliillutillu. Ilassutitut

ilinniakkat pingarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartinneqassapput. Ilassutitut ilinniakkat ilinniartitsinerup tamarmiusup 15 pct-it missaasa annertoqataanik annertussuseqassapput.

4 Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- y) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- z) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- aa) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- bb) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginarartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- cc) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- dd) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Suliffeqarfiit aningaasaqarneranni ajornartorsiutit ataatsimut isiginnilluni nalilersorneqassapput, tassani suliffeqarfiit aningaasaqarneranni suliffeqarfiit aalajangiisarnerannut iliuusaannullu tunngatillugu inuit ataasiakkaat inuiaqatigiinnillu soqutigisaqarlutik.

Suliffeqarfiit aningaasaqarnermi ajornartorsiutaat suliffeqarfinit isiginnilluni isigineqassapput. Ajornartorsiutit tunngavigalugit ilinniartitseriaaseq ilinniartitsinermik aaqqissuussinermi qiutiusumik inissisimavoq. Sumiiffinni suliffeqarfiit aningaasaqarnerat pillugu atuagarsorneq ilanngullugu suliffeqarfiit aningaasaqarnermi aalajangigaat pillugit ajornartorsiutinik suliaqartoqassaaq.

Suliffeqarfiit aningaasaqarnerat atuagarsorluni ilinniartitsinermut ilaapput periusissioartarnermi, pilersaarusiortarnermi iliuuseqartarnermilu annertussutsikkut pitsaassusikkullu periutsit. Ilinniartitsineq taanna aqputigalugu ilinniartut aaqqissuussinnaassusiat, oqaasertalersuinnaassusiat suliaqarfillu pillugu

tunngavilersuutiniq ingerlatitseqqissinnaassusiat siuarsarneqassaaq. IT atorlugu aaqiissutissanik eqqarsaateqarluarnissamut ilinniartut piffissalernerqassapput.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsineq ilinniartitsinerup tamarmiusup minnerpaamik 10 procentiata annertoqataanik minnerpaamik ataatsimik ilinniarnertut imminut atasutut aaqqissuunneqassaaq. Ilinniarnertut IT atorlugu aningaasaqarniarnermik nalunaarsuivik ilanngullugu aaqqissuunneqassaaq, ilinniartut taamaalillutik Kalaallit Nunaanni sumiiffinni pissutsini aningaasaqarneq pillugu paasissutissanik paasissutissanillu suliarinnittarnermik suliaqarnissamut periarfissinneqassallutik. Ilinniarnertut aaqqissuunneqassapput, ilinniartut taamaalillutik ilinniartitsissummi pisinnaasaminni siuariartorsinnaassutsiminnik takutitsisinnaanngorlugit, suliffeqarfinnilu ajornartorsiutiniq aalajangersimasunik tunngaveqarlutik oqalliseqataasinnaassusiat nalilersuisinnaassusiallu ineriartortinneqassalluni.

Ilinniartitsineq ilinniartut assigiinngiiaartut, taakku ilikkariaasiat pisariaqartitaallu isiginiarlutik aaqqissuunneqassaaq. Ilinniartut ilinniartitsinermi oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqassapput.

Ilinniartitsineq IT-p sakkutut ilanngunneqarnissaa isiginiarlugu aaqqissuunneqassaaq. Ilinniartitsinermit imminut atasumut atatillugu ilinniartut IT atorlugu aningaasaqarnermik nalunaarsuiffinnik, elektroniskimik attaveqatigiiffinnik internetimillu atuisinnaanerit isiginiarlugu ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluatiikkiartortillugillu.

4.4 Ilinniartitsissutitut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsissutit aningaasaqarnermik aqutsinermit pilersarusiornermullu, it-ip atornerqarneranut inuussutissarsiutinilu politikkimi pissutsit pillugit ajornartorsiutinut atatillugu inuiaqatigiinnik ilimatusarnermik ilinniartitsissutitut atassuteqarpoq. Naggasiullugu aningaasaqarnermi ajornartorsiutinik matematikkimi periusissiorneq pillugu matematikkimut ilinniartitsissutit atassuteqarpoq.

5 Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Iikkagassatut anguniakkat ingerlaavartumik nalilersuisarnermi tunngaviupput. Inunnik ataasiakkaanik ilitsersuineq nalilersuinerlu aqutugalugu ilinniarnertut ingerlanerani tamani

ilinniartut ilinniartitsissummi killiffiminni qaffasissutsiminnik ineriartornerminnullu ersarissumik paasisaqalissapput. Nalilersuinermi sammisaqarnerit ilinniartitsissummi pissarsinermik inuit ataasiakkaat ataatsimullu qisuariaateqartarnerannik annertusaasut ilanngunneqassapput.

5.2 Misilitseriaatsit

Ataasiarluni allattariarsorluni ataasiarlunilu oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq.

Allattariarsorluni misilitsinneq

Allattariarsorluni misilitsinnermi qitiusumit suliaqarnerit tunngaviuvoq. Misilitsinneq tiiminik tallimanik sivilissuseqarpoq.

Oqaluttariarsorluni misilitsinneq

Oqaasertat siumut ilisimaneqanngitsut apeqqutillu arlallit atorlugit suliaqarnerit tunngavigalugu oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq.

Piareersarnissamut minutsit 60-it missaannik periarfissiisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsi 30-t missaaniilluni

Soraarummeertup soraarummeertitsisullu oqaloqatigiinnerisigut soraarummeertitsineq ingerlanneqassaaq.

5.3 Naliliinermit tunngaviit

Naliliinermit soraarummeertup allattariarsorluni misilitsinnermit ilikkagassatut anguniakkanik qanoq annertutigisumik angusaqarsinnaassusia nalilerneqassaaq. Soraarummeertup ukunani piginnaasai pingaartinneqassapput:

- k) suliaqarfimmi ilinniakkanik aqqissuussinera ingerlatitseqqiineralu,
- l) suliaqarfik pillugu tunngavilersueriaasia periusaalu
- m) suliaqarfimmi piginnaasanik takutitsinera aamma
- a) sumiiffinni nunallu tamat akornanni pissutsini ilinniartitsissummi atuagarsorneq atorlugu suliffeqarfimmi aningaasaqarnermit ajornartorsiutit pillugit oqalliseqarnera nalilersuineralu.

Allattariarsorluni oqaluttariarsorluni misilitsinnermit ataatsimut naliliineq tunngavigalugu ataatsimut karakteriliisoqassaaq.

Ilanngussaq 59

Suliffeqarfiit aningaasaqarnerat B

1 Ilinniartitsissutip inissimanera

Suliffeqarfiit aningaasaqarneranni ilaapput periusissiornermi, suliffeqarfiup iluanut avataanilu atugassanik naatsorsuusiorneq, aningaasalersuineq aamma nassiussassanik piareersaaneq aqutsinerlu. Ilinniartitsissumi suliffeqarfiup anguniagai nunanilu tamani niuerfinni pissutsit isiginiarlugit isumalluutinik pitsaanerpaamik atuinissamut suliffeqarfiit periarfissaat pillugit ilisimasaqalertoqartarpoq. Ilinniartitsissummi sammineqarput inuussutissarsiutigalugu suliffeqarfiit avatangiisit peqatigalugit aningaasaqarnermik aalajangiisarnerat pissusilersortarnerallu. Ilinniartitsissummi inuiaqatigiinnik ilisimatusarnermi periutsit atornerqarput, tassunga ilanngullugu nalilersuineq.

2 Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut ilinniartitsissummi atuagarsornermik periutsinillu imatut ilisimasaqartigissapput inuiaqatigiinni kikkut tamarmik oqartussaaqaaffigisaanni suliffeqarfiit, taakku naleqalersitsisarnerat aningaasatigullu iliuuseqarnissamut periarfissaat pillugit qisuariaateqarlutik isummersinnaallutik. Ilinniartut aammattaaq sumiiffimmi nunanilu allani aningaasaqarnek pillugu atuagarsornermik atugaqarlutik suliffeqarfiit aningaasaqarneranni ajornartorsiutinik nalilersuisinnaassapput ingerlatitseqqiillutillu.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut ilaatigut ingerlaqqilluni ilinniagaqaqqinnissaq eqqarsaatigalugu suliffeqarfiit aningaasaqarnermi ajornartorsiutaannik ataatsimut isiginnillutik sulisinnaassapput aammalu suliaqarnek tunngavigalugu aalajangiisoqarnissaa siunertaralugu paasissutissanik naleqquttunik katersisinnaassallutik nalilersuisinnaassallutillu. Ilinniartut naggasiullugu suliffeqarfiit aningaasaqarnerat pillugu atuagassorneq periutsillu atorlugit paasissutissiisarnermilu teknologiimi atortut atorlugit sulisinnaassapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut suliffeqarfinni aningaasaqarnermi ajornartorsiutinik namminersorlutik suleqatigiikkaarlutillu sulisinnaassapput. Ilinniartut aammattaaq inuttut annertuumik sunnuteqarsinnaaneq suleqatillu peqatigalugit suleqatigiilluni sulisinnaaneq aammalu sulisunik, qullersanik, pisisartunik pilersuisunillu suleqateqarsinnaaneq suliffeqarfinni iluatsitsinissamut piumasaqaataanerannik ilisimasaqarnek tunngavigalugu sulisinnaassapput.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut nunarsuup inuiaqatigiillu aningaasaqarnermik isumaliuteqarnermik isumalluuteqarnerat aamma aningaasatigut aalajangiisinnaassuseqarnek suliffeqarfiit iluatsitsinissaannut apeqqutaalluinnarnera pillugit ilisimasaqarnek tunngavigalugu sulisinnaassapput. Ilinniartut aammattaaq suliffeqarfiit Kalaallit Nunaanni pingaartumillu nunat tamat akornanni tuniniaavinni tuniniaanerisa suliffeqarfiillu naatsorsuutitigut

anigaasaqarnikkullu aqutsissutinik pilersitsinerisa inuiaqatigiinni naleqalersitsinermut pingaaruteqarnerannik ilisimasaqarnertik tunngavigalugu sulisinnaassapput. Ilinniartut naggasiullugu allamiut kulturianni naleqquttumik ilisimasaqarnertik tunngavigalugu sulisinnaassapput, tassunga ilanngullu allamiut kulturianni aningaasanik aqutsinermi iliuuseqartarnerup naleqqussarnissaa pingaaruteqartumik piumasaqaataasoq, ilinniartut aammattaaq allamiut kalaallit kulturiannut naleqqussarnissamik ajornartorsiuteqarsinnaanerannik ilisimasaqassapput.

3 Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagaqartarnermi anguniakkat

Ilinniartut ukuninnga piginnaasaqassapput:

- a) suliffeqarfiup ulluinnarni nalunaarsuineranik ukiumoortumillu naammasinninnermik suliaqarsinnaassapput,
- b) niuernermit tunngatillugu suliffeqarfiit aningaasanik aqutsinerannik nassuiassinnaassallutik, tassunga ilanngullugit suliffeqarfiit periusissiornermi periarfissaanik oqalliseqarsinnaassallutik,
- c) suliffeqarfiit anigaasaqarnermut nalunaarussiaannik suliaqarsinnaassallutik,
- d) suliffeqarfiit anigaasatigut inissimanerannik nalilersuinermit pingaaruteqartunik avataani paasissutissat ilanngullugit suliffeqarfiit ukiumoortumik naatsorsuutaannik nalilersuisinnaassallutik,
- e) suliffeqarfiit nassiussassanik piareersaanermik aamma akinut tuniniaanermut pissutsinik isumaqatigiissutaannik pisariillisaanissaq siunertaralugu anigaasaqarneq pillugu aalajangiinissamat tunngavissanik suliaqarsinnaassallutik,
- f) tuniniaavinni periarfissanut tunngatillugu suliffeqarfiit isumalluutinik atuinerata pisariillissarnissaanik nalilersuisinnaassallutik,
- g) suliffeqarfinni ingerlatassatut pilersaarutinik missingersuutinillu suliaqarsinnaassallutik aamma
- h) suliffeqarfiit anigaasaqarnermi ajornartorsiutaannik suliaqarnermi IT-mi sakkut nalunaarsuiffiilu naleqquttut atorsinnaassallugit.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:

- a) periusissiaq
- b) suliffeqarfiit anigaasaqarnermik nalunaarsuinerat,
- c) ukiumoortumik nalunaarussiaq,
- d) naatsorsuutinik nalilersuineq,
- e) isertitanik anigaasartuutinillu nalilersuineq,
- f) nassiussassanik piareersaaneq aqutsinerlu aamma
- g) pilersaarusiorneq missingersuusiorterlu.

3.3 Illassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilinniakkat tassaapput suliffeqarfiit aningaasaqarneranni pillugu ilinniagassat maannakkut atuuttut, takkulu aningaasaqarnermik nalunaarusiat, aningaasanik isumalluutinik annertusaaneq imaluunniit aningaasaqarnermik pilersaarusionerq pillugit ilikkagassatut anguniakkanut atussuteqartitsissapput itisiliillutillu. Ilassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartinneqassapput. Ilassutitut ilinniakkat ilinniartitsinerup tamarmiusup 15 pct-it missaasa annertoqataanik annertussuseqassapput.

4 Ilinniartitsinerup aqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- b) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- c) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- d) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginaruuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- e) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- f) ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Suliffeqarfiit aningaasaqarneranni ajornartorsiutit ataatsimut isiginnilluni nalilersorneqassapput, tassani suliffeqarfiit aningaasaqarneranni suliffeqarfiit aalajangiisarnerannut iliuusaannullu tunngatillugu inuit ataasiakkaat inuiaqatigiillu soqutisaqarlutik.

Suliffeqarfiit aningaasaqarnermi ajornartorsiutaat suliffeqarfinit isiginnilluni isigineqassapput. Ajornartorsiutit tunngavigalugit ilinniartitseriaaseq ilinniartitsinermik aqqissuussinermi qitiusumik inissisimavoq. Sumiiffinni suliffeqarfiit aningaasaqarnerat pillugu atuagarsorneq ilanngullugu suliffeqarfiit aningaasaqarnermi aalajangiigaat pillugit ajornartorsiutinik suliaqartoqassaaq.

Suliffeqarfiit aningaasaqarnerat atuagarsorluni ilinniartitsinermit ilaapput periusissiornermi, pilersarusiornermi iliuuseqartarnermilu annertussutsikkut pitsaassusikkullu periutsit. Ilinniartitsineq taanna aqutigalugu ilinniartut aaqqissuussinnaassusiat, oqaasertalersuinnaassusiat suliaqarfillu pillugu tunngavilersuutinik ingerlatitseqqissinnaassusiat siuarsarneqassaaq. IT atorlugu aaqqiissutissanik eqqarsaateqarluarnissamut ilinniartut piffissalerneqassapput.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsineq ilinniartitsinerup tamarmiusup minnerpaamik 10 procentiata annertoqataanik minnerpaamik ataatsimik ilinniarnertut imminut atasutut aaqqissuunneqassaaq. Ilinniarnerit IT atorlugu aningaasaqarnermik nalunaarsuivik ilanngullugu aaqqissuunneqassaaq, ilinniartut taamaalillutik Kalaallit Nunaanni sumiiffinni pissutsini aningaasaqarneq pillugu paasissutissanik paasissutissanillu suliarinnittarnermik suliaqarnissamut periarfissinneqassallutik. Ilinniarnerit aaqqissuunneqassapput, ilinniartut taamaalillutik ilinniartitsissummi pisinnaasaminni siuariartorsinnaassutsiminnik takutitsisinnaangorlugit, suliffeqarfinilu ajornartorsiutinik aalajangersimasunik tunngaveqarlutik oqalliseqarsinnaassusiat nalilersuisinnaasusiallu ineriartortinneqassalluni.

Ilinniartitsineq ilinniartut assigiinngiaartut, taakku ilikkariaasiat pisariaqartitaallu isiginiarlugit aaqqissuunneqassaaq. Ilinniartut ilinniartitsinermit oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqassapput.

Ilinniartitsineq IT-p sakkutut ilanngunneqarnissaa isiginiarlugu aaqqissuunneqassaaq. Ilinniartitsinermit imminut atasumut atatillugu ilinniartut IT atorlugu aningaasaqarnermik nalunaarsuiffinnik, elektroniskimik attaveqatigiiffinnik internetimillu atuisinnaanerit isiginiarlugu ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaallu artikkartortillugillu..

4.4 Ilinniartitsissutitut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsissutitut imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni suliaasaqarfiit akornanni sulisoqartarluni. Ilinniartitsissutitut aningaasaqarnermik aqutsinermit pilersarusiornermullu, it-ip atornerarneranut inuussutissarsiutinilu politikkimi pissutsit pillugit ajornartorsiutinut atatillugu inuiaqatigiinnik ilimatusarnermik ilinniartitsissutitut atassuteqarpoq. Naggasiullugu aningaasaqarnermi ajornartorsiutinik matematikkimi periusissiorneq pillugu matematikkimut

ilinniartitsissut atassuteqarpoq. Ilinniartitsissummi periutsit ilinniartitsissut tuniniaaneq peqatigalugu ilinniartitsissummi inuussutissarsiutinik sammisaqarnermi atornerqarput.

5 Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilikkagassatut anguniakkat ingerlaavartumik nalilersuisarnermi tunngaviupput. Inunnik ataasiakkaanik ilitersuineq nalilersuinerlu aqutigalugu ilinniarnep ingerlanerani tamani ilinniartut ilinniartitsissummi killiffimmini qaffasissutsiminnik ineriartorminnillu ersarissumik paasisaqalissapput. Nalilersuinermi sammisaqarnerit ilinniartitsissummi pissarsinermik inuit ataasiakkaat ataatsimullu qisuariaateqartarnerannik annertusaasut ilanngunneqassapput.

5.2 Misilitseriaatsit

Qitiusumit suliaakkiissut tunngavigalugu allattarissamik misilitsittoqassaaq. Misilitsinneq tiiminik tallimanik sivisussuseqarpoq.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Naliliinermi soraarummeertup allattariarsorluni misilitsinnermi ilikkagassatut anguniakkanik qanoq annertutigisumik angusaqarsinnaassusia nalilerneqassaaq. Soraarummeertup ukunani piginnaasai pingaartinneqassapput:

- n) suliaqarfimmi ilinniakkanik aaqqissuussinera ingerlatitseqqiineralu,
- o) suliaqarfik pillugu tunngavilersueriaasia
- p) suliaqarfimmi piginnaasanik takutitsinera aamma
- b) sumiiffinni nunallu tamat akornanni pissutsini ilinniartitsissummi atuagarsorneq atorlugu suliffeqarfinni aningaasaqarnermi ajornartorsiutit pillugit oqalliseqarnera nalilersuinerlu.

Ataatsimut naliliineq tunngavigalugu ataatsimut karakteriliisoqassaaq.
